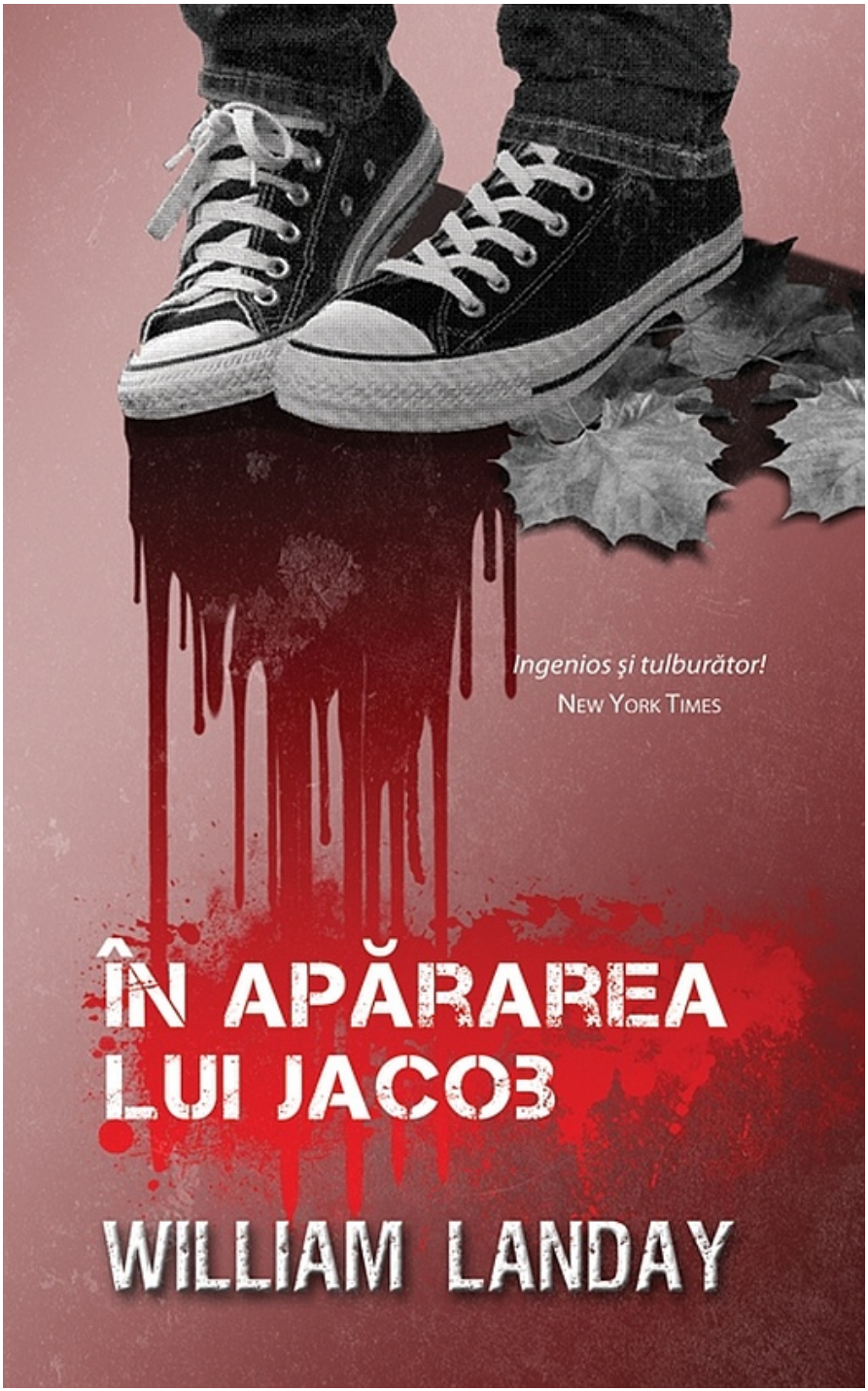
Ingenios şi tulburător!
NEW YORK TIMES
ÎN APĂRAREA LUI JACOB
WILLIAM LANDAY

ÎN APĂRAREA LUI JACOB

WILLIAM LANDAY

Traducere din limba engleză
Bogdan Olteanu

editura rao

Descrierea CIP poate fi consultată pe pagina de internet a
Bibliotecii Naţionale a României

Editura RAO
Str. Bârgăului, nr. 9-11, sector 1, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

WILLIAM LANDAY
Defending Jacob
Copyright © William Landay, 2012
Toate drepturile rezervate

© Editura RAO, 2012
Pentru versiunea în limba română

2014

ISBN 978-606-609-529-7

PARTEA ÎNTÂI

„Haideţi să fim practici în aşteptările pe care le avem de la Dreptul Penal… [Căci] trebuie doar să ne închipuim, printr-o călătorie imaginară în timp, că ne-am întâlni cel mai străvechi strămoş umanoid, Adam, un proto-om, scund, cu o blană deasă, abia ridicat pe două picioare, căutându-şi hrana prin savana africană acum vreo trei milioane de ani. Şi-acum, să ne înţelegem: chit că i-am da orice legi am dori acestei făpturi mici şi isteţe, tot nu ar fi înţelept să o luăm în braţe.“

REYNARD THOMPSON,
O teorie generală a violenţei omeneşti (1921)

01 | În marele juriu

Dl. Logiudice:	Spuneţi-vă numele, vă rog.
Martor:	Andrew Barber.
Dl. Logiudice:	Ce lucraţi, domnule Barber?
Martor:	Am fost procuror districtual adjunct vreme de 22 de ani.
Dl. Logiudice:	Aţi fost. Ce lucraţi acum?
Martor:	Cred că se poate spune că sunt şomer.

În aprilie 2008, Neal Logiudice a înaintat în sfârşit citaţia, dar prea târziu. Prea târziu pentru gâtul lui, cu siguranţă, dar şi prea târziu pentru Logiudice. Reputaţia sa era deja afectată dincolo de orice putinţă de redresare şi, odată cu ea, şi cariera lui. Un procuror se mai poate descurca o vreme cu o reputaţie afectată, dar colegii săi vor sta cu ochii pe el ca nişte lupi şi, în cele din urmă, îl vor sili să renunţe, pentru binele haitei. Am văzut asta de multe ori: un procuror districtual adjunct este indispensabil azi şi mâine e complet uitat.

Am avut dintotdeauna o slăbiciune pentru Neal Logiudice (pronunţat *la-GIU-dis*). A intrat în procuratură cu 12 ani înainte de asta, chiar după terminarea facultăţii de drept. Avea 29 de ani pe atunci, era scund, cu părul rar şi cu un început de burtică. Avea gura plină de dinţi; trebuia să şi-o închidă cu forţa, ca pe o valiză burduşită, ceea ce îl lăsa cu o expresie chinuită şi îmbufnată pe chip. Mă ţineam de capul lui să nu facă faţa asta înaintea juriului – nimănui nu-i place să fie mustrat –, dar el o făcea în mod inconştient. Se ridica şi se ducea în faţa boxei juraţilor, clătinând din cap şi ţuguindu-şi buzele ca o învăţătoare de modă veche sau ca un preot, iar asta stârnea în sufletul juraţilor o dorinţă aprigă de a vota împotriva lui. În cadrul biroului, Logiudice se pricepea binişor să manipuleze şi să linguşească. Era tachinat destul de des. Ceilalţi adjuncţi se luau întruna de el, dar o încasa de la toţi, chiar şi de la oameni care lucrau de la distanţă cu biroul – poliţişti, grefieri, secretare, oameni care nu obişnuiau să îşi arate atât de făţiş dispreţul pentru un procuror. Îl porecliseră Milhouse, după un personaj nătăfleţ din *The Simpsons,* şi îi spuneau în toate felurile, pornind de la numele lui: LoFoolish, LoDoofus,

Sid Vicious, Judicious şi tot aşa. Însă mie Logiudice mi se părea în regulă. Era doar naiv. Cu cele mai bune intenţii, făcea praf vieţile oamenilor şi nu-şi bătea prea mult capul cu asta. În fond, el nu se lua decât de băieţii răi. Aceasta este greşeala procurorului – *Sunt băieţi răi pentru că îi anchetez eu* – şi Logiudice nu a fost primul care a căzut în capcana ei, aşa că am trecut cu vederea convingerea sa, că numai el are dreptate. Ba chiar îmi era simpatic. Îl sprijineam tocmai pentru ciudăţeniile sale, pentru numele imposibil de pronunţat, pentru dinţii lui strâmbi – pe care ceilalţi colegi i-ar fi îndreptat cu aparate dentare scumpe, plătite de Mami şi de Tati –, chiar şi pentru ambiţia lui evidentă. Vedeam ceva la tipul ăsta. Un soi de vigoare în felul în care îndura atâta respingere, în felul în care înghiţea toate mizeriile fără să zică nimic. Era clar un puşti de oameni muncitori, hotărât să obţină pentru sine ceea ce atâţia oameni primeau de-a gata. În acest fel, şi *doar* în acest fel, presupun, era exact ca mine.

Acum, la 12 ani după ce intrase în procuratură, în pofida tuturor bizareriilor sale, reuşise sau era pe cale s-o facă. Neal Logiudice prim-adjunct, numărul doi în biroul procuraturii din Middlesex, mâna dreaptă a procurorului districtual şi principalul avocat pledant. A preluat funcţia de la mine – acest puşti care-mi zisese odinioară: „Andy, vreau să ajung *exact* ca tine“. Ar fi trebuit să mă aştept la asta.

În acea dimineaţă, în sala marelui juriu, lumea era posomorâtă şi deznădăjduită. Treizeci şi ceva de bărbaţi şi femei care nu fuseseră destul de destoinici încât să scape de această obligaţie stăteau înghesuiţi în acele scaune şcolăreşti. Înţelegeau destul de bine cam ce trebuie să facă. Marile jurii sunt convocate pentru câteva luni şi se prind foarte repede care-i treaba: acuzi, arăţi cu degetul, spui cine-i vinovatul.

O şedinţă a marelui juriu nu este un proces. În sală nu se află nici judecătorul, nici avocatul apărării. Procurorul este şeful. Este o investigaţie şi, teoretic, o limitare a puterii procurorului, de vreme ce marele juriu decide dacă acesta are suficiente dovezi ca să aducă un suspect în faţa instanţei. Dacă sunt suficiente probe, marele juriu îi acordă procurorului o punere sub acuzare, ceea ce reprezintă biletul său spre Curtea Superioară. Dacă nu, resping cazul şi acesta se încheie înainte să fi început măcar. În practică, respingerile sunt foarte rare. Majoritatea marilor jurii oferă inculparea. De ce nu? Ei oricum ascultă doar una dintre părţi.

În acest caz însă, presupun că juraţii şi-au dat seama că Logiudice nu avea un caz. Nu azi. Adevărul nici nu avea să fie aflat, nu cu nişte dovezi atât de răsuflate şi de compromise, nu după tot ce se întâmplase. Trecuse deja peste un an – peste 12 luni – de când cadavrul unui băiat de 14 ani

fusese găsit în pădure cu trei plăgi înjunghiate dispuse în linie pe piept, de parcă ar fi fost împuns cu un trident. Dar nu era vorba nici măcar de timpul trecut. Era vorba de toate celelalte. Era prea târziu şi marele juriu o ştia.

O ştiam şi eu.

Numai Logiudice era de neclintit. Îşi ţuguia buzele în acel fel ciudat, specific lui. Îşi revedea notiţele din carneţelul galben, îşi calcula următoarea întrebare. Făcea tot ceea ce-l învăţasem. Vocea din capul său era vocea mea: „Nu contează cât de slab este cazul. Ţine-te de el. Fă lucrurile aşa cum se fac de peste cinci sute de ani, foloseşte aceeaşi tactică josnică aplicată la interogatoriul contradictoriu – ademeneşte, prinde, striveşte“.

El zise:

— Vă amintiţi când aţi auzit prima oară de uciderea băiatului Rifkin?

— Da.

— Descrieţi-mi.

— Am primit un telefon, cred, mai întâi de la CPAC – adică poliţia statală. Apoi au urmat imediat alte două telefoane, unul de la poliţia din Newton, celălalt de la procurorul-şef de atunci. Poate că am încurcat ordinea, dar ideea e că telefonul a început să sune întruna.

— Când se întâmpla asta?

— Joi, 12 aprilie 2007, în jurul orei 9 dimineaţa, imediat după descoperirea cadavrului.

— De ce aţi fost sunat?

— Eu eram adjunctul-şef. Eram anunţat de fiecare dată când avea loc o crimă în district. Aceasta era procedura standard.

— Dar nu păstraţi chiar toate cazurile, nu? Nu conduceaţi investigaţia şi procesul în fiecare omucidere care vă era adusă la cunoştinţă, nu-i aşa?

— Nu, sigur că nu. Nu aveam atâta timp la dispoziţie. Păstram foarte puţine omucideri. Majoritatea erau încredinţate celorlalţi procurori adjuncţi.

— Însă pe acesta l-aţi păstrat.

— Da.

— Aţi hotărât imediat că vă veţi ocupa personal de caz sau v-aţi hotărât mai târziu?

— Am hotărât aproape imediat.

— De ce? De ce vă doreaţi acest caz în special?

— Aveam o înţelegere cu procurorul districtual, Lynn Canavan. De anumite cazuri mă ocupam personal.

— Ce fel de cazuri?

— Cele urgente.

— De ce dumneavoastră?

— Eu eram cel mai vechi avocat pledant din birou. Ea voia să se asigure că toate cazurile importante sunt pregătite aşa cum se cuvine.

— Cine hotăra dacă un caz era urgent?

— Eu, în primă instanţă. Consultându-mă cu procurorul districtual, desigur, dar la început lucrurile se mişcă foarte repede. Nu prea e timp de-o întâlnire.

— Deci *dumneavoastră* aţi hotărât că uciderea lui Rifkin era un caz urgent?

— Bineînţeles.

— De ce?

— Deoarece era vorba despre uciderea unui copil. Cred că ne şi aşteptam să se facă vâlvă în jurul cazului, să intre în atenţia presei. Era genul acela de caz. Se întâmplase într-un oraş bogat, iar victima făcea parte dintr-o familie bogată. Mai avusesem câteva cazuri de acest gen. La început, nici nu am ştiut despre ce este vorba mai exact. Părea o crimă comisă de un alt elev, aşa cum se întâmplase la Columbine. Practic, nici nu ştiam ce naiba era, dar părea un caz mare, promiţător. Dacă avea să se dovedească un caz mai banal, l-aş fi putut trece altcuiva mai târziu, dar în acele prime ceasuri trebuia să mă asigur că se face totul ca la carte.

— L-aţi informat pe procurorul districtual că vă aflaţi într-un conflict de interese?

— Nu.

— De ce nu?

— Pentru că nu era vorba de niciun conflict de interese.

— Dar nu era fiul dumneavoastră, Jacob, coleg de clasă cu băiatul omorât?

— Ba da, dar eu nu o cunoşteam pe victimă. Nici Jacob nu o cunoştea, din câte ştiam eu. Nu mai auzisem niciodată numele băiatului ucis.

— Nu îl ştiaţi pe puşti. În regulă. Dar ştiaţi că el şi fiul dumneavoastră erau în acelaşi an, la aceeaşi şcoală generală, din acelaşi oraş?

— Da.

— Şi tot nu v-aţi gândit că ar putea interveni un conflict de interese? Nu v-aţi gândit că obiectivitatea dumneavoastră ar putea fi pusă la îndoială?

— Nu. Sigur că nu.

— Nici măcar acum, în retrospectivă? Insistaţi… Chiar şi în retrospectivă, *tot* nu sunteţi de părere că împrejurările ar putea da măcar *impresia* unui conflict de interese?

— Nu, nu era nimic inadecvat în această privinţă. Nu era nici măcar

ceva neobişnuit. Faptul că locuiam în oraşul în care se petrecuse crima? Era un lucru *bun*. În districtele mai mici, procurorul locuieşte adeseori în comunitatea în care se produce o infracţiune, îi cunoaşte pe oamenii afectaţi de aceasta. Şi ce dacă? Adică e *şi mai* hotărât să prindă ucigaşul! Asta nu-i un conflict de interese. Uitaţi ce este: se poate vorbi despre conflictul pe care-l am cu toţi criminalii. Asta-i meseria mea. Era vorba despre o crimă oribilă, pur şi simplu oribilă; era treaba mea să fac ceva în această privinţă. Şi eram hotărât să-mi fac meseria.

— În regulă.

Logiudice îşi coborî privirea în carneţel. Nu avea niciun rost să atace martorul atât de devreme. Se va întoarce la această chestiune mai târziu, fără îndoială, când va fi mai obosit. Pentru moment, era mai bine să nu lase lucrurile să se înfierbânte.

— Înţelegeţi care sunt drepturile pe care vi le conferă Al Cincilea Amendament?

— Desigur.

— Şi aţi renunţat la aceste drepturi?

— Aşa se pare. Sunt aici. Vorbesc.

În rândul marelui juriu se auziră chicote.

Logiudice îşi lăsă jos carneţelul, părând să renunţe momentan la planul său de luptă.

— Domnule Barber… Andy, aş putea să te întreb ceva? De ce nu ai invocat aceste drepturi? De ce nu ai păstrat tăcerea?

Următoarea propoziţie rămase nerostită: *Eu aşa aş face.*

M-am gândit un moment că aplica o nouă tactică, că juca teatru un pic. Dar Logiudice chiar părea sincer. Era îngrijorat că puneam ceva la cale.

Nu voia să fie păcălit, să fie făcut de râs.

Am răspuns:

— Nu doresc să păstrez tăcerea. Vreau ca adevărul să iasă la lumină.

— Indiferent care ar fi acesta?

— Am încredere în sistem, la fel ca tine şi ca toţi cei de faţă.

Ei, asta nu era tocmai adevărat. Nu am încredere în sistemul juridic, cel puţin nu în capacitatea sa de aflare a adevărului. Niciun avocat nu are încredere. Am văzut cu toţii prea multe erori, prea multe rezultate proaste. Un verdict al juriului este doar o presupunere – o presupunere bine intenţionată, în general, dar nu ai cum să determini adevărul printr-un vot. Şi totuşi, chiar şi aşa, cred în puterea ritualului. Cred în simbolismul religios, în robele negre, în tribunalele cu coloane din marmură ce amintesc de templele greceşti. Desfăşurarea unui proces aduce cu ţinerea unei slujbe. Ne rugăm împreună să facem ceea ce

trebuie şi să fim ocrotiţi de primejdii, iar asta merită făcut chiar dacă rugăciunile ne sunt ascultate sau nu.

Desigur, Logiudice nu credea în prostiile astea solemne. El trăia în lumea avocatului – alb sau negru, vinovat sau nevinovat – şi era hotărât să mă ţină şi pe mine acolo.

— Deci ai încredere în sistem! pufni el. În regulă atunci, Andy, să ne întoarcem la el. Să lăsăm sistemul să-şi facă treaba.

Aruncă juriului o privire şmecherească, de cunoscător.

Bravo, Neal. Nu lăsa martorul să se pună prea bine cu juriul – pune-te *tu* bine cu el. Pune-te bine cu el, cocoloşeşte-l şi lasă martorul pe dinafară. Am surâs. M-aş fi ridicat în picioare şi l-aş fi aplaudat dacă aş fi avut voie, deoarece făcea exact ce-l învăţasem eu. De ce să nu mi se îngăduie şi mie un moment de mândrie părintească? Se pare că nu am fost chiar atât de rău, la urma urmei – l-am transformat pe Neal Logiudice într-un avocat cât de cât decent.

— Păi, atunci continuă, am rostit eu, încercând să îmi apropii juriul. Nu te mai prosti şi treci la subiect, Neal.

El se uită la mine, apoi îşi luă carneţelul şi îl răsfoi, căutând locul în care rămăsese. Aproape că puteam citi gândul ce-i încreţea fruntea: *ademeneşte, prinde, striveşte.*

— Bine, spuse el, hai să vorbim despre ce s-a întâmplat după crimă.

02 | Mulţimea noastră

Aprilie 2007: cu douăsprezece luni în urmă.

Când familia Rifkin şi-a deschis casa pentru ultima oară, nu a vrut să pară că vrea să ţină ceremonia în intimitate. Uciderea băiatului era un eveniment public; şi jelirea avea să fie tot publică. Casa era atât de aglomerată, încât atunci când murmurul conversaţiei creştea în intensitate, adunarea părea să aducă mai mult a petrecere, până când mulţimea îşi cobora vocea simultan, de parcă ar fi fost rotit un buton de volum nevăzut.

Mi-am croit drum prin această mulţime, cerându-mi scuze în mod repetat, întorcându-mă în stânga şi-n dreapta ca să mă strecor.

Oamenii se holbau cu expresii curioase. Cineva a zis: „El e, Andy Barber“, dar nu m-am oprit. Trecuseră patru zile de la comiterea crimei şi toată lumea ştia că mă ocup de caz. Voiau să mă descoasă, fireşte, despre suspecţi, indicii şi toate cele, dar nu îndrăzneau. Pentru moment, detaliile anchetei nu contau; tot ce conta era faptul dureros că murise un puşti nevinovat.

Ucis! Ştirea îi lovise în plin. În Newton nu exista cine ştie ce activitate infracţională. Tot ce ştiau localnicii despre violenţă venea de la ştiri şi din emisiuni de televiziune. Credeau că infracţiunile violente se petreceau doar în oraşele mari, în rândurile unei clase inferioare de mocofani urbani. Bineînţeles, se înşelau în această privinţă, dar nu erau proşti şi nu ar fi fost atât de şocaţi de uciderea unui adult. Sacrilegiul reprezentat de cazul Rifkin consta în faptul că victima era unul dintre copiii din orăşel. Era un afront adus imaginii pe care şi-o construise comunitatea din Newton. O vreme, în centrul oraşului fusese pus un semn ce descria localitatea drept „O comunitate de familii şi o familie de comunităţi“ şi auzeai adeseori spunându-se că Newton era „un loc bun în care să îţi creşti copiii“. Şi chiar aşa era. Era plin de centre de pregătire şi de meditatori particulari, de săli de karate şi de ligi de fotbal. Părinţii tineri îndeosebi ţineau la această imagine a Newtonului ca un paradis al copiilor. Mulţi dintre ei plecaseră din metropolele sofisticate ca să se mute aici. Acceptaseră cheltuielile imense, monotonia ineficientă şi dezamăgirea conferită de un mod de viaţă convenţional. Pentru aceşti

locuitori ambivalenţi, ideea de a se stabili în suburbii avea sens doar pentru că acestea erau „un loc bun în care să îţi creşti copiii“. Mizaseră totul pe această carte.

Mergând din cameră în cameră, treceam pe lângă toate grupurile posibile. Puştii, prietenii băiatului omorât, se înghesuiseră într-un mic birou din capătul casei. Vorbeau în şoaptă şi se uitau lung la mine. O fată avea machiajul întins pe toată faţa din cauza lacrimilor. Fiul meu, Jacob, stătea pe un scăunel, deşirat şi lăbărţat, departe de ceilalţi. Se uita la telefonul său mobil, neinteresat de conversaţiile din jurul lui.

Familia îndurerată se afla în camera următoare, cu tot cu bunici şi verişori.

Iar în bucătărie erau părinţii puştilor care fuseseră colegi de şcoală cu Ben Rifkin. Aceasta era mulţimea noastră. Ne ştiam din prima zi de grădiniţă a copiilor noştri, din urmă cu opt ani. Ne întâlnisem de-o mie de ori, fie când ne lăsam copiii la ore, fie când îi luam, la jocuri de fotbal ce nu se mai terminau, la strângerile de fonduri organizate de şcoală şi cu ocazia unei memorabile reprezentaţii a piesei *Doisprezece oameni furioşi.* Şi totuşi, în afara unor prietenii închegate, nu ne cunoşteam prea bine. Fireşte, exista între noi o anumită camaraderie, dar nu o legătură adevărată. Majoritatea acestor cunoştinţe aveau să înceteze odată cu absolvirea liceului. Însă, în acele prime zile de după uciderea lui Ben Rifkin, am avut iluzia apropierii. Era ca şi cum ne-am fi văzut pentru prima oară cu adevărat.

În vasta bucătărie a familiei Rifkin – plită Wolf, frigider Sub-Zero, blaturi din granit, dulapuri albe, în stil englezesc – părinţii se strânseseră în grupuleţe de câte trei-patru şi-şi împărtăşeau stările de insomnie, de tristeţe şi spaima de nezdruncinat prin care treceau. Pomeneau întruna de Columbine şi de 11 septembrie, precum şi de felul în care moartea lui Ben îi făcuse să nu-şi mai lase din mână propriii copii. Emoţiile extravagante ale acelei seri erau intensificate de lumina caldă aruncată de aplicele portocalii din bucătărie. Când am intrat în încăpere, părinţii îşi împărtăşeau secrete în acea lumină ca de foc.

Pe când intram, una dintre mame, Toby Lanzman, aranja aperitivele pe un platou aflat pe un blat. Avea atârnat pe umăr un prosop de vase. Tendoanele de la antebraţe îi ieşeau în relief în timp ce trebăluia. Toby era prietena cea mai bună a soţiei mele, Laurie, una dintre puţinele cunoştinţe mai apropiate pe care ni le făcusem aici. Mă văzu uitându-mă după soţia mea şi îmi făcu semn spre cealaltă parte a încăperii.

— Le cocoloşeşte pe celelalte mame, rosti Toby.

— Văd.

— Păi, cred că tuturor ne-ar prinde bine un pic de cocoloşeală acum.

Am mormăit ceva, i-am aruncat o privire nedumerită şi am trecut mai departe. Toby era incitantă. Singura mea apărare împotriva ei era o retragere tactică.

Laurie stătea cu un mic grup de mame. Părul ei, care fusese mereu des şi părea ciufulit, era dat pe spate şi prins într-un coc, cu ajutorul unei agrafe de păr în formă de carapace de ţestoasă. Tocmai o mângâia pe braţ pe una dintre prietene, alinând-o. Prietena se aplecase spre Laurie în mod vizibil, ca o pisică alintată.

Când am ajuns lângă ea, Laurie m-a cuprins de mijloc.

— Bună, iubitule.

— E timpul să plecăm.

— Andy, zici asta din clipa în care am ajuns aici.

— Nu-i adevărat. M-am gândit la asta, dar n-am spus-o.

— Oricum, ţi se citeşte pe faţă. Oftă, apoi adăugă: Ştiam eu că ar fi trebuit să venim fiecare cu maşina lui.

Mă măsură din priviri timp de câteva clipe. Nu voia să plece, dar înţelegea că nu mă simt în largul meu fiind în centrul atenţiei, că şi-aşa nu eram prea vorbăreţ din fire – sporovăiala din încăperile aglomerate mă obosise dintotdeauna – şi toate aceste lucruri atârnau în balanţă. O familie trebuia gestionată ca orice altă organizaţie.

— Pleacă tu, hotărî ea. O s-o rog eu pe Toby să mă lase şi pe mine acasă.

— Da?

— Da. De ce nu? Ia-l şi pe Jacob cu tine.

— Eşti sigură? M-am aplecat spre ea – Laurie este cu un cap şi jumătate mai scundă decât mine – şi i-am şoptit la ureche: Pentru că aş rămâne cu cea mai mare *plăcere*.

Ea râse.

— Pleacă până nu mă răzgândesc.

Femeile de la înmormântare se holbau la noi.

— Du-te! Haina ta este în dormitorul de la etaj.

M-am dus la etaj şi am dat de un hol lung. Zgomotul era atenuat aici, ceea ce mi se părea o uşurare. Încă auzeam ecoul mulţimii în urechi. Am început să caut hainele. Într-un dormitor, care părea să fie al surioarei băiatului omorât, un morman de haine se afla pe pat, dar a mea nu era printre ele.

Uşa de la camera de lângă era închisă. Am ciocănit, am deschis-o şi mi-am vârât capul înăuntru.

Camera era cufundată în întuneric. Singura lumină venea dinspre o veioză din bronz aflată în colţul opus. Tatăl băiatului omorât stătea într-un fotoliu de lângă veioză. Dan Rifkin era scund, îngrijit şi delicat. Ca

întotdeauna, avea părul dat cu gel. Purta un costum închis la culoare, foarte scump. La rever avea o ruptură de vreo cinci centimetri, care simboliza inima lui frântă – păcat de costumul lui scump, părerea mea. În lumina difuză, ochii săi erau adânciţi în orbite, încadraţi de cearcăne vineţii ce aminteau de chipul unui raton.

— Bună, Andy, rosti el.

— Scuză-mă! Îmi căutam haina. Nu am vrut să te deranjez.

— Nu-i nimic, vino încoace.

— Nu. Nu vreau să-ţi stau pe cap.

— Te rog, stai puţin cu mine. Vreau să te întreb ceva.

Am simţit cum mi se-aşază o povară pe suflet. Am mai văzut agonia prin care trec cei apropiaţi de victimele din cazurile de crimă. Meseria mi-o cere. Părinţii copiilor ucişi suferă cel mai mult şi cred că taţilor le este şi mai greu decât mamelor, pentru că ei sunt învăţaţi să fie stoici, să „se poarte ca un bărbat“. Studiile au demonstrat că taţii copiilor ucişi mor adeseori la câţiva ani de la săvârşirea crimei, de obicei din cauza problemelor cardiace. Pur şi simplu mor de mâhnire. La un moment dat, un procuror îşi dă seama că nu poate supravieţui nici el unei asemenea tragedii, aşa că nu îi poate urma pe taţi până la capăt. Se concentrează asupra aspectelor tehnice ale meseriei sale. Se gândeşte la ea ca la o îndeletnicire oarecare. Secretul este să ţii suferinţa la distanţă.

Însă Dan Rifkin insista. Mi-a făcut semn cu braţul ca un agent care dirijează circulaţia şi, văzând că nu mai am de ales, am închis uşa şi m-am aşezat pe scaunul de lângă el.

— Ceva de băut?

Ridică un clondir de whisky arămiu.

— Nu.

— Noutăţi, Andy?

— Nu. Mă tem că nu.

A dat din cap, uitându-se spre colţul camerei, dezamăgit.

— Mereu mi-a plăcut camera asta. Aici vin să meditez. Când se întâmplă astfel de lucruri, îţi petreci mult timp căzut pe gânduri. Zâmbi stins: Nu-ţi face griji, sunt în regulă.

— Sunt sigur că aşa este.

— Chestia peste care nu pot trece însă este următoarea: de ce-a făcut-o criminalul!

— Dan, chiar nu ar trebui să…

— Nu, ascultă-mă până la capăt. Adică… nu… nu trebuie să fiu ţinut de mână. Sunt o persoană raţională, atâta tot. Îmi pun şi eu întrebări. Nu în privinţa detaliilor. Când am vorbit cu tine, ne-am referit mereu la detalii: la probe, la procedurile judecătoreşti. Însă eu sunt o persoană

raţională, da? Sunt o persoană raţională şi îmi pun nişte întrebări. Alte întrebări.

M-am afundat în scaun, relaxându-mi umerii, consimţind.

— În regulă. Uite cum stă treaba: Ben era un copil *bun.* Asta-i prima chestie. Sigur că niciun puşti nu merită asta, oricum. Ştiu asta. Dar Ben chiar era un băiat bun. Era atât de bun… Şi era doar un puşti. Avea 14 ani, pentru numele lui Dumnezeu! Nu făcuse niciodată probleme. Niciodată. Niciodată, niciodată, niciodată! Şi atunci de ce? Care a fost motivul? Nu mă refer la mânie, lăcomie, gelozie, genul acesta de motiv, căci *nu poate* fi vorba de un motiv banal în acest caz, nu se poate, pur şi simplu nu are sens. Cine ar putea simţi o asemenea *mânie* împotriva lui Ben sau a oricărui alt copil? Pur şi simplu nu are sens! Pur şi simplu nu are sens!

Rifkin îşi puse degetele pe frunte şi începu să şi-o maseze încet.

— Vreau să spun: ce îi *deosebeşte* pe aceşti oameni? Fiindcă am simţit şi eu acele lucruri, fireşte, acele *motive* – mânie, lăcomie, gelozie –, le-ai simţit şi tu, toată lumea le simte. Dar noi n-am omorât pe nimeni. Pricepi? Noi *nu am putea* omorî niciodată pe cineva. Însă unii oameni o fac, unii oameni *pot.* De ce?

— Nu ştiu.

— Tu trebuie să înţelegi mai bine aceste lucruri.

— Nu. Chiar nu le înţeleg.

— Dar tu vorbeşti cu ei, îi cunoşti. Ce spun criminalii?

— Majoritatea nu vorbesc prea mult.

— Şi nu-i întrebi? Nu de ce au făcut-o, ci altceva: ce anume îi face capabili să ucidă.

— Nu.

— De ce nu?

— Fiindcă nu mi-ar răspunde. Avocaţii lor nu i-ar lăsa să-mi răspundă.

— Avocaţii!

Dădu din mână a lehamite.

— Oricum, majoritatea nici nu ar şti ce să răspundă. Aceşti criminali filozofi – Chianti, fasole verde şi-aşa mai departe – sunt o născocire. Nu există decât prin filme. Şi, oricum, tipii ăştia spun numai minciuni sfruntate. Dacă ar fi să răspundă, probabil că ar da vina pe o copilărie grea sau ceva de genul acesta. S-ar victimiza. Aşa se întâmplă de obicei.

Dan dădu din cap, îndemnându-mă să continui.

— Dan, nu te poţi chinui căutând motive. Nu există niciunul. Nu-i nimic logic în asta. Cel puţin, nu în partea despre care vorbeşti tu.

Rifkin se afundă în fotoliu, concentrându-se, de parcă ar fi vrut să se gândească mai îndeaproape la această chestiune. Ochii îi luceau de

lacrimi, dar îşi păstră un ton calm şi controlat.

— Te mai întreabă şi alţi părinţi lucruri de-astea?

— Mă întreabă tot soiul de lucruri.

— Îi întâlneşti şi după ce se finalizează cazul? Pe părinţi, vreau să zic.

— Uneori.

— Vreau să spun, peste ani.

— Uneori.

— Şi… cum arată? Sunt în regulă?

— Unii par în regulă.

— Dar unii nu sunt.

— Unii nu sunt.

— Şi cei care trec peste asta ce fac? Care-s cele mai importante lucruri? Trebuie să existe un tipar. Care-i strategia, care sunt cele mai bune practici? Cum au reuşit?

— Apelează la ajutor de specialitate. Se bazează pe familiile lor, pe oamenii din jur. Există grupuri pentru cei care rămân în urmă; se duc la întrunirile acestora. Vă putem face legătura cu ele. Ar trebui să vorbiţi cu avocata victimei. Ea vă va înscrie într-un grup de sprijin. Ajută foarte mult. Ideea este că nu poţi face totul singur. Trebuie să-ţi aminteşti că mai sunt şi alţi oameni care au trecut prin asta, care ştiu prin ce treci tu.

— Şi ceilalţi, părinţii care nu trec peste asta… cu ei ce se întâmplă? Cu cei care nu îşi mai revin niciodată?

— Nu vei fi unul dintre ei.

— Şi dacă sunt? Ce se va întâmpla cu mine, cu noi?

— Nu o să lăsăm să se întâmple una ca asta. Nici măcar nu o să ne gândim la această variantă.

— Dar se întâmplă. Se întâmplă, nu? Sunt sigur.

— Nu ţie. Ben nu ar vrea să ţi se întâmple ţie aşa ceva.

Tăcere.

— Îl ştiu pe fiul tău, rosti Rifkin. Pe Jacob.

— Da.

— L-am văzut pe la şcoală. Pare un puşti de treabă. Un băiat mare şi frumos. Cred că eşti mândru.

— Sunt.

— Cred că seamănă cu tine.

— Da, mi s-a mai zis.

El trase adânc aer în piept.

— Ştii, fac ce fac şi mă gândesc la puştii din clasa lui Ben. Mă simt ataşat de ei. Vreau să reuşească în viaţă, pricepi? I-am urmărit crescând, mă simt apropiat de ei. Este ceva neobişnuit? Să fie din cauza faptului că aşa mă simt mai aproape de Ben? De aceea mă agăţ de aceşti copii?

Pentru că aşa pare, nu? Pare ciudat.

— Dan, nu-ţi mai face griji în privinţa aparenţelor. Lumea crede oricum ce vrea. Dă-o naibii! Nu trebuie să-ţi faci griji.

El îşi masa fruntea în continuare. Agonia sa nu ar fi fost mai evidentă nici dacă ar fi sângerat pe podea. Voiam să îl ajut. Dar, în acelaşi timp, voiam să plec de-acolo.

— M-ar ajuta dacă *aş şti,* dacă s-ar rezolva cazul. Mă va ajuta când veţi rezolva cazul. Deoarece nesiguranţa… mă secătuieşte. Mă va ajuta când se va rezolva cazul, nu? În alte situaţii pe care le-ai văzut, asta îi ajută pe părinţi, nu?

— Da, aşa cred.

— Nu vreau să te presez. Nu vreau să pară că fac asta. Doar că simt că mă va ajuta când cazul va fi rezolvat şi voi şti că tipul ăsta e… când va fi *închis.* Ştiu că o să te ocupi tu de asta. Am încredere în tine, bineînţeles. *Bineînţeles.* Nu mă îndoiesc de tine, Andy. Spun doar că mă va ajuta. Pe mine, pe nevastă-mea, pe toată lumea. Cred că de asta avem nevoie. Să ştim că am lăsat totul în urmă. Asta aşteptăm de la tine.

•

În noaptea aceea, stăteam în pat cu Laurie şi citeam.

— Rămân la părerea mea că-i o greşeală să se redeschidă şcoala atât de curând.

— Laurie, am mai discutat despre asta.

În glas mi se strecurase o notă de plictiseală. *Been there, done that.*

— Jacob va fi în siguranţă. O să-l ducem la ore chiar noi, o să-l conducem până la uşa şcolii. O să fie poliţişti peste tot. O să fie mai în siguranţă la şcoală decât în oricare altă parte.

— Mai în siguranţă… N-ai de unde să ştii! Cum ai putea şti? Nu ştie nimeni cine-i tipul ăsta sau ce-are de gând să facă mai departe.

— Trebuie să se redeschidă şcoala la un moment dat. Viaţa merge mai departe.

— Te înşeli, Andy.

— Cât ai fi vrut să aştepte?

— Până este prins făptaşul.

— Asta ar putea să dureze o vreme.

— Şi? Ce s-ar putea întâmpla, în cel mai rău caz? Copiii ar pierde câteva zile de şcoală. Ei, şi ce? Măcar ar fi în siguranţă.

— Nu poţi să le garantezi siguranţă deplină. E o lume mare şi primejdioasă.

— Fie, atunci mai în siguranţă.

Mi-am lăsat cartea pe abdomen şi aceasta formă un mic cort.

— Laurie, dacă ţii şcoala închisă, le trimiţi copiilor cel mai nepotrivit mesaj. Şcoala nu ar trebui să fie un loc periculos. Nu este un loc de care ar trebui să se teamă. Este a doua lor casă. Acolo îşi petrec cea mai mare parte din zi. Ei *vor* să fie acolo. Ei vor să fie cu prietenii lor, nu închişi în casă, ascunzându-se sub pat ca să nu-i prindă bau-bau.

— Bau-bau l-a prins deja pe unul dintre ei. Ceea ce înseamnă că nu-i chiar bau-bau.

— Bine, dar înţelegi ce vreau să spun.

Ah, înţeleg ce vrei să spui, Andy. Doar ţi-am zis că te înşeli. Prioritatea numărul unu este să-i ţinem în siguranţă pe copii. După aceea, se pot duce să fie cu prietenii lor sau mai ştiu eu ce. Până când făptaşul nu va fi prins, nu-mi poţi promite că ei vor fi în siguranţă.

— Ai nevoie de o garanţie?

— Da.

— O să-l prindem pe făptaş, i-am zis eu. Îţi garantez.

— Când?

— În curând.

— Ştii tu asta?

— Mă aştept să fie aşa. Întotdeauna îi prindem.

— Nu întotdeauna. Îţi aminteşti de tipul care şi-a omorât soţia şi a înfăşurat-o într-o pătură în spatele maşinii?

— L-am *prins* pe tipul ăla! Doar că n-am putut… fie, *aproape* întotdeauna. Îi prindem aproape întotdeauna. Pe tipul ăsta o să-l prindem, îţi promit.

— Şi dacă te înşeli?

— Dacă mă înşel, sunt sigur că o să-mi aminteşti tu cu fiecare ocazie.

— Nu, ceea ce vreau să zic e: dacă te înşeli şi o să aibă de suferit vreun biet copil?

— N-o să se întâmple aşa ceva, Laurie.

Se încruntă, dându-se bătută.

— Nu se poate înţelege omul cu tine! E ca şi cum ai da cu capul de zid în mod repetat.

— Nu-i ca şi cum ne-am certa. Discutăm şi noi…

— Eşti avocat, tu nu-ţi dai seama de diferenţă. *Eu* mă cert.

— Ce-ai vrea să spun, Laurie?

— Nu vreau să spui nimic. Vreau să asculţi. Să ştii că a fi sigur de sine nu-i acelaşi lucru cu a avea dreptate. Gândeşte-te. S-ar putea să-l punem în pericol pe fiul nostru.

Mă împunse cu degetul în tâmplă, mai în glumă, mai în serios.

— Gândeşte-te.

Se întoarse, îşi puse cartea peste un teanc de volume de pe noptieră şi se întinse în pat, ghemuită cu spatele la mine, un copil prins într-un trup de adult.

— Hai, vino-ncoace, i-am zis eu.

Săltându-şi de câteva ori trupul, se trase înapoi până ce ajunse să-şi lipească spatele de mine. Până când simţi căldura, vigoarea sau ce-o mai fi aşteptat ea de la mine în acel moment. Am mângâiat-o pe braţ.

— O să fie totul bine.

Ea mormăi.

Am continuat:

— Să înţeleg că nici nu poate fi vorba de sex de împăcare?

— Parcă nu ne certam.

— Eu nu, dar tu aşa ai zis. Şi vreau să ştii că nu-i nimic, te iert.

— Ha, ha… Poate dacă îmi spui că-ţi pare rău.

— Îmi pare rău.

— Nu eşti prea convingător.

— Îmi pare foarte rău. Sincer.

— Acum spune că te înşeli.

— Că mă înşel?

— Spune că te înşeli. Vrei să facem sex sau nu?

— Hmm… Hai să văd dacă am înţeles: tot ce trebuie să fac este să spun că mă înşel şi o femeie frumoasă va face dragoste cu mine, pasional.

— Nu am zis pasional. Doar obişnuit.

— Bine, deci: să spun că mă înşel şi o femeie frumoasă va face dragoste cu mine, fără pic de pasiune, dar cu o tehnică bunicică. Aşa stau lucrurile?

— O tehnică bunicică?

— O tehnică uluitoare.

— Da, domnule avocat, aşa stau lucrurile.

Mi-am lăsat jos cartea, o biografie a lui Truman scrisă de McCullough, peste un teanc alunecos de reviste de pe noptiera mea, şi am stins lumina.

— Las-o baltă. Nu mă înşel.

— Nu contează. Ai zis deja că sunt frumoasă. Tot eu am câştigat.

03 | Înapoi la şcoală

A doua zi spre dimineaţă am auzit ţipete în întuneric în camera lui Jacob, ca un îngeraş. Şi m-am trezit ridicându-mă deja din pat şi pornind spre locul de unde se auzea. Cu pleoapele încă grele de somn, am ieşit din bezna dormitorului, am trecut prin lumina cenuşie a zorilor ce scălda holul şi pe urmă din nou în întuneric, în camera fiului meu.

Am apăsat pe întrerupător şi am ajustat intensitatea luminii. Camera lui Jacob era plină de tenişi masivi şi grosolani, un MacBook acoperit cu abţibilduri, un iPod, manuale, romane necartonate, cutii de pantofi pline cu cartonaşe vechi de baseball şi reviste de benzi desenate. Într-un colţ se afla un Xbox conectat la un televizor vechi. CD-urile cu jocuri şi carcasele lor erau stivuite lângă acesta, majoritatea fiind RPG-uri. Erau peste tot rufe murdare, bineînţeles, dar şi două teancuri de rufe curate, împachetate cu grijă şi lăsate acolo de Laurie, pe care Jacob refuzase să le pună la loc în sertare, pentru că era mult mai uşor să îşi ia haine curate direct din teancuri. Pe o bibliotecuţă joasă erau expuse câteva trofee câştigate de Jacob pe când era mai mic şi juca fotbal la juniori. Nu fusese o fire prea sportivă, dar pe atunci toţi puştii primeau un trofeu şi pur şi simplu nu le mutase de-acolo în toţi anii care trecuseră. Micile statuete stăteau acolo ca nişte relicve religioase ignorate, practic invizibile pentru el. Mai era un poster al unui film vechi, din anii ’70, *Cele cinci degete ale morţii,* cu un bărbat îmbrăcat într-un costum de karate, ce spărgea cu pumnul un zid din cărămidă. („Capodopera filmelor de arte marţiale! VEDEŢI o bătaie incredibilă după alta! PĂLIŢI în faţa ritualului interzis al palmei de oţel! APLAUDAŢI-L pe tânărul războinic care-i înfruntă de unul singur pe vicioşii maeştri ai artelor marţiale!“) Dezordinea era atât de înrădăcinată şi de permanentizată aici, încât Laurie şi cu mine renunţaserăm de mult să-l mai batem la cap pe Jacob să facă curat. De fapt, nici măcar nu o mai băgăm în seamă. Laurie avea o teorie, cum că harababura reprezenta o proiecţie a vieţii interioare a lui Jacob – că atunci când intram în camera lui era ca şi cum am fi intrat în mintea sa haotică, de adolescent –, aşa că nu avea rost să-l mai cicălim. Credeţi-mă, asta te aşteaptă dacă te căsătoreşti cu fiica unui psihiatru. Mie mi se părea că-i pur şi simplu o cameră dezordonată şi mă înnebunea de fiecare dată când intram acolo.

Jacob era întins la marginea patului, nemişcat. Avea capul dat pe spate şi gura larg deschisă, ca un lup care urlă. Nu sforăia, însă respira înăbuşit; era uşor răcit. Printre răsuflări întretăiate, scâncea „N…, n…“: *Nu, nu.*

— Jacob, am şoptit eu. M-am întins să-l mângâi pe cap. Jake!

El strigă din nou. Ochii i se mişcau în spatele pleoapelor închise.

Afară se auzi zăngănitul unui vagon, primul tren din Boston, pe linia Riverside, care trecea în fiecare dimineaţă la ora 6.05.

— E doar un vis, i-am zis eu.

Alinarea în acest fel a fiului meu mă făcea să mă simt năpădit de un val de plăcere. Situaţia trezea în mine una dintre acele stări de nostalgie pe care le simt părinţii, făcându-mă să mi-l amintesc pe Jake la 3-4 ani, pe vremea când aveam un adevărat ritual la culcare: eu întrebam „Cine-l iubeşte pe Jacob?“, iar el răspundea „Tati îl iubeşte“. Era ultimul lucru pe care ni-l spuneam în fiecare noapte, înainte de culcare. Însă Jake nu avea nevoie de asigurări. Nici nu-i trecea prin cap că taţii pot dispărea, în niciun caz tatăl lui. Eu eram cel care avea nevoie de acest scurt schimb, întrebare-răspuns. Tatăl meu nu a fost prin preajmă în copilăria mea. De-abia dacă l-am cunoscut. Aşa că am hotărât să nu-mi las copiii să simtă asta vreodată; ei nu aveau să afle niciodată cum e să creşti fără tată. Ce ciudat mi se părea că peste câţiva ani Jake avea să *mă părăsească*… Avea să plece la facultate, iar îndatoririle mele zilnice de tată aveau să ia sfârşit. Aveam să-l văd tot mai rar, iar în cele din urmă relaţia noastră avea să se rezume la câteva vizite pe an, de sărbători şi în weekenduri, vara. Nici nu-mi puteam închipui cum avea să fie. Ce eram eu dacă n-aş mai fi fost tatăl lui Jacob?

Apoi îmi veni în minte un alt gând, inevitabil, date fiind circumstanţele: şi Dan Rifkin încercase să-şi ţină fiul departe de primejdii, fără îndoială; şi, la fel de neîndoielnic, era tot atât de nepregătit să-şi ia rămas-bun de la el precum aş fi fost şi eu în locul său. Însă Ben Rifkin era acum întins într-un sertar de la morgă, în vreme ce fiul meu era întins în patul său cald, şi tot ceea ce îi despărţea era norocul. Mi-e ruşine să recunosc, dar mă gândeam: *Slavă Domnului! Slavă Domnului că fiul lui a fost cel luat şi nu al meu.* Nu cred că aş fi putut trece peste o asemenea pierdere.

Am îngenuncheat lângă pat, l-am cuprins pe Jacob cu braţele şi mi-am sprijinit capul de al său. Mi-am amintit din nou: când era mic, în clipa în care se trezea dimineaţa, Jake obişnuia să traverseze holul adormit, apoi se strecura în patul nostru şi se ghemuia între noi. Acum îl simţeam nemaipomenit de mare în braţele mele, ciolănos ca un mânz. Chipeş, cu părul negru, cârlionţat, şi cu tenul bronzat. Avea 14 ani. Cu siguranţă nu

m-ar fi lăsat să-l ţin aşa în braţe dacă nu ar fi dormit. În ultimii ani, devenise tot mai ursuz şi mai închis în sine, o adevărată pacoste. Câteodată mă simţeam de parcă ar fi trăit cu noi un străin – un străin uşor ostil. Comportament tipic de adolescent, zicea Laurie. Trecea prin diverse personalităţi, pregătindu-se să lase definitiv în urmă copilăria.

Am fost surprins când am observat că atingerea mea chiar îl liniştise pe Jacob, alungându-i coşmarul care nu-i dădea pace. Trase adânc aer în piept şi se întoarse pe partea cealaltă. Respiraţia i se domoli, ajungând la un ritm rezonabil, apoi căzu într-un somn profund, mai adânc decât aş fi putut avea eu vreodată. (Parcă uitasem să mai dorm la cei 51 de ani ai mei. Mă trezeam de câteva ori pe noapte şi rareori aveam parte de mai mult de 4-5 ore de somn.) Mă bucura să ştiu că îl alinasem, dar… cine ştie? Poate că nici nu îmi conştientizase prezenţa.

•

În acea dimineaţă eram toţi trei ca pe ace. Redeschiderea Şcolii McCormick, la doar cinci zile după comiterea crimei, ne agitase pe toţi puţin. Ne urmam rutina obişnuită – duşuri, cafele şi chifle, câte-o privire aruncată pe internet, pentru a ne verifica emailurile, scorurile de la meciuri şi ştirile –, însă eram cu toţii încordaţi şi stingheri. Ne treziserăm toţi trei până în 6:30, dar ne moşmondisem atâta, încât ne dădusem seama că vom întârzia, ceea ce nu făcea decât să ne sporească agitaţia.

Laurie mai cu seamă nu avea astâmpăr. Cred că nu se temea doar pentru Jacob. Era încă neliniştită din cauza crimei, aşa cum oamenii sănătoşi sunt surprinşi când se îmbolnăvesc mai serios pentru prima oară în viaţă. Ai crede că, după o viaţă petrecută alături de un procuror, Laurie ar fi ceva mai pregătită decât vecinele ei. Ar fi trebuit să ştie deja până în acest moment că viaţa *chiar* merge mai departe (deşi dădusem dovadă de asprime şi de lipsă de tact cu o seară în urmă, când îi sugerasem asta). Până şi cazurile cele mai brutale şi mai violente sunt, într-un final, reduse la platitudinea instanţei: un teanc de hârtii, câteva probe materiale, o duzină de martori asudaţi şi bâlbâiţi. Iar lumea îşi întoarce privirea de la ele şi de ce n-ar face-o? Oamenii mor, unii de o moarte violentă – da, este tragic, dar la un moment dat încetează să mai fie ceva şocant, cel puţin nu pentru un procuror cu experienţă. Laurie fusese de multe ori martoră la acest ciclu, uitându-se peste umărul meu, şi totuşi era încă bulversată de insinuarea violenţei în propria ei viaţă. Puteam vedea asta în fiecare mişcare de-a sa, în postura rigidă, în tonul scăzut al vocii. Se străduia să îşi păstreze cumpătul, deşi nu-i venea deloc uşor s-o facă.

Jacob era cu privirea aţintită în MacBook-ul său, ronţăindu-şi în tăcere chifla încălzită la microunde. Ca de obicei, Laurie încerca să-l scoată din muţenia lui, fără prea mare succes însă.

— Cum te simţi acum, că reîncepe şcoala, Jacob?

— Nu ştiu.

— Eşti agitat? Îngrijorat? Cum?

— Nu ştiu.

— Cum se poate să nu ştii? Cine altcineva ar putea să ştie în locul tău?

— Mamă, nu am chef de vorbă acum.

Aceasta era o frază politicoasă, pe care îl învăţasem să o folosească în loc să ne ignore, pur şi simplu. Însă ajunsese să repete atât de des şi de automat „Nu am chef de vorbă acum“, încât se evaporase din ea orice urmă de politeţe.

— Jacob, poţi măcar să-mi zici dacă eşti în regulă, ca să nu-mi mai fac griji?

— Tocmai ţi-am *zis.* Nu am chef de vorbă.

Laurie îmi aruncă o privire exasperată.

— Jake, mama ta te-a întrebat ceva. Nu mori dacă-i răspunzi!

— Sunt *în regulă.*

— Cred că mama se aştepta la ceva mai multe detalii.

— Tată, lasă…

Atenţia îi zbură din nou la calculator.

Am ridicat din umeri către Laurie.

— Băiatul spune că-i în regulă.

— Am auzit. Mulţumesc!

— Nicio problemă, mamă. Şi-uite-aşa, am încălecat pe-o şa.

— Dar tu, soţule?

— Sunt *în regulă.* Nu am chef de vorbă acum.

Jacob îmi aruncă o privire încruntată.

Laurie zâmbi cu jumătate de gură.

— Mi-ar trebui o fiică, pentru a mai echilibra cât de cât balanţa pe-aici şi pentru a avea cu cine să mai schimb şi eu câte o vorbă. Parcă aş locui cu două pietre funerare.

— Cred că-ţi trebuie o soţie, mai degrabă.

— M-am gândit şi la asta.

L-am însoţit amândoi pe Jacob la şcoală. Majoritatea celorlalţi părinţi făcuseră la fel cu copiii lor şi, la ora 8, şcoala arăta ca un carnaval. Se formase un mic ambuteiaj exact la intrare, din cauza dubiţelor Honda, a berlinelor de familie şi a maşinilor de teren. Câteva dube noi erau parcate în apropiere, ticsite cu tot soiul de cutii, antene simple şi parabolice. Poliţia pusese bariere în ambele capete ale aleii circulare. La

intrare era postat un poliţist. Altul aştepta într-o maşină parcată puţin mai încolo. Elevii îşi croiau drum spre uşă printre aceste obstacole, cu spatele încovoiat sub ghiozdanele burduşite. Părinţii îi urmăreau cu privirea de pe trotuar sau îi însoţeau până la intrarea în şcoală.

Am parcat dubiţa aproape în capătul străzii şi am rămas toţi cu gura căscată.

— Uau! bâigui Jacob.

— Uau! repetă Laurie.

— E o nebunie. Din nou, Jacob.

Laurie părea copleşită. Mâna stângă îi atârna pe lângă corp, cu degetele ei lungi şi unghiile frumoase şi îngrijite. Avusese mereu mâini frumoase şi elegante; mâinile zdrelite, cu degete groase ale mamei mele arătaseră dintotdeauna ca nişte labe de câine pe lângă cele ale lui Laurie. M-am întins să o iau de mână, intercalându-mi degetele cu ale sale şi formând astfel un pumn. Vederea mâinii sale aşezate în mâna mea îmi trezi un sentiment de nostalgie. I-am aruncat o privire de încurajare şi am strâns-o de mână. Pentru mine asta era o veritabilă explozie de emoţii, aşa că Laurie mă strânse şi ea uşor, în semn de mulţumire. Îşi întoarse din nou privirea spre parbriz. Părul ei negru avea deja fire cărunte. La ochi şi la gură i se zăreau câteva riduri. Însă cumva, uitându-mă la ea, îi puteam vedea parcă şi chipul mai tânăr, nebrăzdat.

— Ce este?

— Nimic.

— Te holbezi la mine.

— Eşti soţia mea. Am voie să mă holbez.

— Asta-i regula?

— Da. Pot să mă holbez, să mă zgâiesc, să-ţi fac ochi dulci… tot ce vreau. Crede-mă, ştiu ce spun. Sunt avocat.

O căsnicie solidă duce după sine un şir lung de amintiri. Un singur cuvânt sau gest şi un simplu ton al vocii pot trezi diverse amintiri. Laurie şi cu mine flirtam aşa de vreo 30 de ani, din ziua în care ne cunoscusem la facultate şi ne îndrăgostisem nebuneşte unul de celălalt. Acum nu mai era chiar aşa, bineînţeles. La 51 de ani, iubirea era o experienţă mai liniştită.

Treceam împreună de la o zi la alta – însă ne aminteam amândoi cum începuse totul şi, chiar şi acum, aflat la vârsta a doua, când mă gândesc la tânăra aceea strălucitoare, încă mai simt fiorul primei iubiri arzându-mă ca o lumină călăuzitoare.

Ne-am îndreptat spre şcoală, urcând mica movilă pe care se afla clădirea.

Jacob o luă înaintea noastră. Purta o glugă cafenie, prespălată, blugi

cu talie joasă şi converşi Adidas Superstar. Ghiozdanul îi atârna pe umărul stâng. Avea părul puţin cam lung. Îi atârna peste urechi şi aproape că îi acoperea sprâncenele. Un băiat mai îndrăzneţ ar fi mers mai departe şi s-ar fi dat drept goth, hipster sau vreun alt soi de rebel, însă lui Jacob nu-i stătea asta în fire. El nu risca decât o nuanţă de nonconformism. Avea pe chip un surâs uimit. Părea să savureze toată agitaţia, care – mai mult ca sigur – înlătura printre altele plictiseala clasei a opta.

Când am ajuns pe trotuarul din faţa şcolii, am fost absorbiţi de un grup de trei tinere mame, toate având copiii în clasa lui Jacob. Cea mai puternică şi mai sociabilă dintre ele, conducătoarea implicită a grupului, era Toby Lanzman, femeia pe care o văzusem la priveghiul lui Ben Rifkin, cu o seară înainte. Purta pantaloni de trening negri şi lucioşi, un tricou mulat şi o şapcă de baseball, iar părul prins în coadă i se zărea pe spate. Toby era dependentă de fitness. Avea trupul zvelt şi faţa fără pic de grăsime, specific unei atlete. Pentru taţii de la şcoală, trupul ei vânos era aţâţător şi intimidant în acelaşi timp, dar în orice caz extrem de electrizant. În opinia mea, ea făcea cât zece dintre părinţii aflaţi aici. Era genul de prieten pe care ţi l-ai dori într-o situaţie de criză. Genul care nu te-ar lăsa de izbelişte.

Însă dacă Toby era căpetenia acestui grup de mame, Laurie era adevăratul său centru emoţional – sufletul şi mintea sa. Laurie era confidenta tuturor. Când se întâmpla ceva rău, când vreuna dintre ele îşi pierdea slujba, când soţul uneia călca strâmb sau când copilul alteia se descurca mai greu la şcoală, apelau la Laurie. Erau atrase, fără îndoială, de aceeaşi calitate a sa care mă atrăgea şi pe mine: avea o căldură contemplativă, cerebrală. Aveam o senzaţie vagă, în momentele emoţionale, că aceste femei erau rivalele mele romantice, că îşi doreau din partea lui Laurie aceleaşi lucruri pe care mi le doream şi eu (aprobare, dragoste). Aşa că, atunci când le vedeam strângându-se în grupul lor unit ca o familie, cu Toby în rolul tatălui sever şi cu Laurie în cel al mamei bune la inimă, îmi era cu neputinţă să nu mă simt uşor gelos şi exclus.

Toby ne adună în micul cerc de pe trotuar, întâmpinându-ne pe fiecare în mod diferit, aşa cum făcea de fiecare dată, fără ca eu să înţeleg de ce: o îmbrăţişare pentru Laurie, un sărut pe obraz pentru mine – *mwah,* îmi rosti ea în ureche – şi un simplu „salut“ pentru Jacob.

— Nu-i aşa că este cumplit?

Oftă.

— Sunt în stare de şoc, mărturisi Laurie, uşurată să se afle printre prietenele ei. Pur şi simplu nu pot înţelege treaba asta. Nu ştiu ce să

cred.

Expresia sa era mai degrabă nedumerită decât tulburată. Nu găsea nicio logică în ceea ce se întâmplase.

— Şi tu, Jacob?

Toby îşi aţinti privirea asupra lui Jacob, hotărâtă să anuleze diferenţa de vârstă dintre ei.

— Tu cum te simţi? îl întrebă ea.

Jacob ridică din umeri.

— Sunt bine.

— Eşti gata să te întorci la şcoală?

El pară întrebarea ridicând din nou din umeri, mai amplu, ca să arate că-şi dăduse seama că i se vorbeşte de sus.

Am intervenit:

— Cred că-i mai bine să te duci, Jake, altfel o să întârzii. Nu uita că trebuie să treci de controlul de la intrare.

— Mda, bine.

Jacob îşi dădu ochii peste cap, de parcă toată această grijă pentru siguranţa copiilor era o nouă confirmare a prostiei nemărginite a adulţilor. Oare ei nu-şi dădeau seama şi singuri că era prea târziu?

— Hai, du-te, am zis eu, zâmbindu-i.

— N-ai arme sau obiecte ascuţite asupra ta, nu? rosti Toby rânjind.

Cita o directivă trimisă pe email de către directorul şcolii, prin care erau detaliate noile măsuri de securitate.

Jacob îşi săltă uşor ghiozdanul pe umăr.

— Doar cărţi.

— În regulă, atunci. Du-te şi învaţă ceva.

Jacob le făcu cu mâna adulţilor, care îi zâmbiră binevoitori, şi trecu de barierele poliţiei, alăturându-se fluxului de elevi care se îndreptau spre uşa şcolii.

După ce plecă, grupul renunţă la atitudinea voioasă. Grija coborî din nou pe umerii tuturor, apăsându-ne cu toată greutatea sa.

Chiar şi Toby părea copleşită.

— A încercat cineva să le ofere ajutorul soţilor Rifkin?

— Nu cred, spuse Laurie.

— Ar trebui. Adică trebuie.

— Bieţii oameni. Nici nu-mi pot închipui…

— Nu cred că ştie cineva ce să le spună.

Cea care vorbise era Susan Frank, singura femeie din grup îmbrăcată în haine de serviciu, purtând taiorul şi fusta din lână gri, specifice unui avocat.

— Adică… ce se mai *poate* spune? Serios acum, ce Dumnezeu poţi să-i

mai spui cuiva după aşa ceva? Este atât de… nu ştiu, copleşitor…

— Nu poţi spune nimic, încuviinţă Laurie. Nu poţi spune absolut nimic ca să îndrepţi lucrurile. Dar nu contează ce spui, ideea este să le oferi ajutorul.

— Da, să ştie cumva că te gândeşti la ei, o îngână Toby. Asta-i tot ce se poate face, să ştie că te gândeşti la ei.

Ultima dintre femeile din grup, Wendy Seligman, mă întrebă:

— Tu ce crezi, Andy? Tu trebuie să faci asta tot timpul, nu? Să vorbeşti cu familiile victimelor după aşa ceva.

— De obicei nu zic mai nimic. Vorbesc doar despre caz. Nu discut despre nimic altceva. Nu-i ca şi cum aş mai putea face ceva pentru ei.

Wendy dădu din cap dezamăgită. Mă socotea plictisitor, unul dintre acei soţi care trebuie toleraţi, jumătatea inferioară dintr-un cuplu căsătorit. Însă o venera pe Laurie, care părea să exceleze în toate cele trei roluri pe care le jucau aceste femei, de soţie, de mamă şi, abia la urmă, de femeie. Dacă Laurie mă considera interesant, se gândea Wendy, înseamnă că aveam o latură ascunsă pe care nu mă oboseam să o arăt lumii – ceea ce semnifica, poate, că *eu* o socoteam pe *ea* plictisitoare, fără să merite efortul pe care îl implica o conversaţie veritabilă. Wendy era divorţată şi singura mamă din micul lor grup neimplicată într-o relaţie. Cu siguranţă era convinsă că toată lumea o judecă pentru defectele ei.

Toby încercă să mai destindă atmosfera.

— Ştiţi, am petrecut toţi aceşti ani încercând să ne ţinem copiii departe de arme de jucărie şi de jocuri video sau emisiuni TV violente. Bob şi cu mine nu ne-am lăsat copiii să aibă nici măcar pistoale cu apă, pentru numele lui Dumnezeu! Doar dacă arătau altfel. Şi nici măcar atunci nu le spuneam „pistoale“; le ziceam „stropitoare“ sau mai ştiu eu cum, doar-doar să nu *afle* copiii de ele. Şi acum asta… E ca şi cum…

Îşi aruncă mâinile în aer exasperată.

Însă gluma nu avu efectul scontat.

— Este o ironie, încuviinţă Wendy posomorâtă, pentru ca Toby să ştie că fusese auzită.

— Este adevărat.

Susan oftă, tot pentru urechile lui Toby. Laurie zise:

— Cred că supraestimăm ceea ce putem face ca părinţi. Copilul tău este copilul tău. Primeşti ce ţi se dă.

— Deci aş fi putut să le dau copiilor nenorocitele alea de pistoale cu apă?

— Probabil. În cazul lui Jacob… nu ştiu ce să zic. Mă întreb uneori dacă au contat la ceva toate lucrurile pe care le-am făcut, toate lucrurile

pentru care ne-am făcut griji. El a fost dintotdeauna aşa cum îl vedeţi acum, doar că era mai mic. Şi la fel este cu toţi copiii noştri. Niciunul dintre ei nu este foarte diferit de felul cum era în copilărie.

— Da, însă nici stilul nostru de părinţi nu s-a schimbat. Aşa că poate îi învăţăm aceleaşi lucruri.

Wendy spuse:

— Eu nu am un stil ca părinte. Improvizez din mers.

— Şi eu la fel, spuse Susan. Toate facem asta. În afară de Laurie. Laurie, probabil că tu ai un stil ca părinte. Şi tu, Toby.

— Ba nu!

— Ba da, aveţi! Probabil citiţi cărţi despre asta.

— Eu nu.

Laurie îşi ridică mâinile de parcă ar fi spus *Sunt nevinovată,* apoi continuă:

— Oricum, ideea este că pur şi simplu cred că ne acordăm prea mult credit atunci când spunem că putem să ne facem copiii să fie aşa şi pe dincolo. În mare parte, e ceva înnăscut.

Femeile se priviră unele pe altele. Poate că la Jacob era ceva înnăscut, dar nu şi la copiii lor. Nu ca la Jacob, oricum.

Wendy zise:

— Îl cunoştea vreuna dintre voi pe Ben?

Se referea la Ben Rifkin, victima crimei. Nu îl cunoscuseră. Faptul că îi spuneau pe numele mic era doar un mod de a-l adopta.

Toby spuse:

— Nu. Dylan nu era prieten cu el. Iar Ben nu practica niciun sport.

Susan zise:

— L-am văzut de câteva ori în clasa lui Max. Părea un copil bun, dar cine poate şti?

Toby adăugă:

— Copiii ăştia au vieţile lor ascunse. Sunt sigură că au secrete.

Interveni apoi Laurie:

— La fel ca noi. La fel cum aveam şi noi când eram de vârsta lor, de fapt.

Toby:

— Eu am fost o fată bună. La vârsta lor, nu le dădeam niciun motiv de îngrijorare părinţilor mei.

Laurie:

— Şi eu am fost o fată bună.

M-am băgat apoi şi eu în vorbă:

— Nu erai chiar *atât* de bună.

— Ba eram, până să te cunosc pe tine. Tu m-ai corupt.

— Serios? Ei bine, mă mândresc cu asta. O să mi-o trec în CV.

Însă glumele erau nelalocul lor la atât de puţin timp după menţionarea numelui copilului mort şi m-am simţit grosolan şi stingher în faţa femeilor, a căror sensibilitate emoţională era mult mai accentuată decât a mea.

Urmă un moment de tăcere, apoi Wendy izbucni:

— O, Doamne, bieţii oameni! Mama lui, biata de ea! Iată-ne aici, zicând că „viaţa merge mai departe, înapoi la şcoală“, iar băieţelul ei nu se va mai întoarce niciodată.

Ochii lui Wendy se umeziră. *Groaza aceea: într-o bună zi, fără să fie vina ta…*

Toby păşi în faţă şi îşi îmbrăţişă prietena, în vreme ce Laurie şi Susan o mângâiau pe spate.

Simţindu-mă exclus, am rămas acolo o clipă cu o expresie binevoitoare, dar prostească pe chip – un zâmbet crispat, o privire mai blajină –, apoi mi-am cerut scuze şi am plecat să verific postul de pază de la intrarea în şcoală, înainte ca situaţia să degenereze şi să se ajungă la lacrimi. Nu prea înţelegeam profunzimea suferinţei lui Wendy pentru un copil pe care nu-l cunoscuse; am luat-o drept un alt semn de vulnerabilitate emoţională din partea femeii. Totodată, faptul că Wendy rostise vorbele mele din seara precedentă, „viaţa merge mai departe“, părea să întărească poziţia lui Laurie într-o gâlceavă abia încheiată. Una peste alta, era momentul să plec.

Am pornit spre postul de pază instalat în holul şcolii. Acesta consta într-o masă lungă – unde erau verificate hainele şi ghiozdanele – şi o zonă în care poliţiştii, doi bărbaţi şi două femei, verificau elevii cu detectoare de metale. Jake avea dreptate: toată chestia asta era ridicolă. Nu era niciun motiv să crezi că ar aduce cineva o armă la şcoală sau că ucigaşul avea vreo legătură cu şcoala. Cadavrul nici măcar nu fusese găsit în perimetrul şcolii. Toată acţiunea era doar pentru ochii părinţilor îngrijoraţi.

Când am ajuns, ritualul Kabuki al percheziţionării elevilor se încheiase. Pe un ton ridicat, o tânără negocia ceva cu unul dintre poliţişti, în vreme ce altul urmărea scena, ţinându-şi detectorul de metal la piept de parcă s-ar fi aşteptat să fie nevoit să o lovească cu el. Problema se pare că o reprezenta hanoracul ei, pe care scria „F-C-U-K“. Poliţistul considera mesajul drept „instigator“ şi astfel, conform regulilor de securitate improvizate ale şcolii, era interzis. Fata îi explica faptul că iniţialele erau cele ale unei mărci de haine ce putea fi găsită în orice mall şi, chiar dacă ar fi sugerat vreun „cuvânt urât“, cum ar fi putut fi cineva *instigat* de asta? Şi că nu avea de gând să renunţe la hanorac, care era foarte scump,

şi de ce ar lăsa un poliţist oarecare să-i azvârle la gunoi un hanorac scump fără un motiv întemeiat? Se aflau într-un impas.

Oponentul ei, poliţistul, stătea cocoşat. Îşi întinsese gâtul înainte, iar asta îl făcea să arate ca un vultur. Când mă văzu apropiindu-mă însă, îşi îndreptă spatele, trăgându-şi capul înapoi, iar pielea de sub bărbie i se plie la loc.

— Este totul în regulă? l-am întrebat.

— Da, *să trăiţi!*

Da, *să trăiţi!* Uram năravurile milităreşti adoptate de departamentele de poliţie, gradele militare, lanţul ierarhic şi toate prostiile alea.

— Pe loc repaus, am spus eu în glumă, dar poliţistul şi-a lăsat privirea în pământ, ruşinat. Bună, i-am zis eu fetei, care părea să fie în clasa a şaptea sau a opta.

Nu am recunoscut-o ca fiind una dintre colegele de clasă ale lui Jacob, dar ar fi putut să fie.

— Bună.

— Care-i problema? Poate că pot fi de ajutor.

— Sunteţi tatăl lui Jacob Barber, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Parcă sunteţi poliţist, nu?

— Doar procuror districtual. Tu cine eşti?

— Sarah.

— Sarah. Bine, Sarah. Care-i problema?

Fata făcu o pauză, nesigură pe ea. Apoi izbucni din nou:

— Eu doar încercam să îi explic acestui agent că nu trebuie să-mi confişte hanoracul. O să-l las în vestiar sau o să îl întorc pe dos. Numai că lui nu-i place ce scrie pe hanorac, chiar dacă nu ar *vedea* nimeni, şi oricum nu-i nimic în neregulă cu asta, e doar un *cuvânt.* E totul atât de…

Nu mai rosti şi ultimul cuvânt: *prostesc.*

— Nu eu fac regulile, fu răspunsul laconic al poliţistului.

— Dar nu *înseamnă* nimic! Asta încerc să-i explic! Nu înseamnă ce zice el că înseamnă! Oricum, i-am spus deja că n-o să-l iau *pe mine.* I-am spus! I-am spus de o mie de ori, dar nu vrea să mă asculte. Nu-i corect!

Fata era pe punctul de a izbucni în plâns, ceea ce îmi amintea de femeia în toată firea pe care o lăsasem pe trotuar, gata să plângă şi ea. Doamne, chiar nu mai scăpăm de ele!

— Păi, i-am sugerat eu poliţistului, cred că nu-i nicio problemă dacă îl lasă în vestiar, nu crezi? Nu văd ce rău ar face. Îmi asum eu responsabilitatea.

— Hei, dumneavoastră sunteţi şeful! Cum spuneţi.

— Iar mâine, i-am zis eu fetei, ca să mă revanşez faţă de poliţist, poate

că o să laşi hanoracul acasă.

I-am făcut cu ochiul, iar ea şi-a strâns lucrurile şi a pornit grăbită pe hol.

M-am oprit lângă poliţistul ofensat şi ne-am uitat amândoi prin uşa şcolii, spre stradă.

O situaţie stânjenitoare.

— Ai făcut ce trebuie, i-am spus eu. Poate că nu ar fi trebuit să mă bag.

Ambele propoziţii erau neadevărate, desigur. Eram convins că şi poliţistul se prinsese de asta. Dar ce putea face? Acelaşi lanţ ierarhic care îl obliga să aplice o regulă stupidă îl forţa acum să se supună unui avocat bătut în cap şi greoi, într-un costum ieftin, care nu ştia cât de greu era să fii poliţist şi cât de puţin din munca poliţiştilor ajungea pe masa procurorilor neştiutori, încuiaţi în tribunalele lor ca maicile dintr-o mănăstire.

Pff…

— Nu face nimic, îmi zise el.

Şi chiar nu făcea nimic. Dar am mai rămas acolo o vreme, în semn de solidaritate, ca să mă asigur că ştie de partea cui sunt.

04 | Ţeapa

Tribunalul Districtual Middlesex, unde se afla sediul procuraturii, era în clădire extrem de urâtă. Era un bloc turn de şaisprezece etaje construit în anii ’60, cu o faţadă din beton modelat în diverse forme: plăci plate, grilaje gen cofrag de ouă şi ferestre ca nişte fante. Părea că arhitectul ar fi interzis liniile curbe şi materialele de construcţie călduroase, într-un efort de a face locul cât mai sumbru posibil. Şi nici înăuntru nu era mai bine. Spaţiile interioare erau neaerisite, îngălbenite şi murdare. Majoritatea birourilor nu aveau ferestre; forma solidă de monolit a clădirii le îngropa. Nici tribunalele construite în stil modern nu aveau ferestre. Să construieşti tribunale fără ferestre este o strategie arhitecturală comună, în ideea de a spori efectul de sală izolată de lumea înconjurătoare, un amfiteatru pentru măreaţa şi nesfârşita lucrare a legii. Aici nu ar fi trebuit să-şi bată nimeni capul prea mult: puteai petrece zile întregi în această clădire fără să vezi vreodată soarele sau cerul. Pe deasupra, tribunalul mai era şi o „clădire cu risc de toxicitate“. Puţurile lifturilor erau consolidate cu azbest şi, de fiecare dată când se deschidea o uşă de lift, clădirea scuipa în aer un nor toxic de particule. În curând hardughia avea să fie închisă. Însă pe moment, pentru avocaţii şi poliţiştii dinăuntru, condiţiile precare nu contau prea mult. Tocmai în aceste locuri ca vai de lume se înfăptuieşte adeseori adevărata muncă a guvernelor locale. După o vreme, nici nu mai bagi de seamă.

De obicei ajungeam la birou până pe la 7.30-8.00, înainte ca telefoanele să înceapă să sune, înainte de primul apel de la 9.30. Însă redeschiderea şcolii lui Jacob m-a făcut să ajung abia după 9. Nerăbdător să mă uit pe dosarul Rifkin, am închis imediat uşa, m-am aşezat şi am întins pe birou fotografiile de la locul crimei. Mi-am rezemat piciorul pe un sertar deschis şi m-am lăsat pe spate, uitându-mă la ele.

La colţurile biroului, folia laminată începuse să se desprindă de pe cartonul presat. Ticul meu nervos era să trag de aceste colţuri, în mod inconştient, săltând cu degetul suprafaţa laminată şi flexibilă ca pe o crustă. Câteodată eram surprins să aud sunetul ritmic pe care îl făcea când o ridicam şi o pocneam. Era un sunet pe care îl asociam cu meditaţia profundă. În acea dimineaţă, sunt sigur că ticăiam ca o bombă.

Ancheta mergea prost. Era ciudat. Nu prea aveam indicii, nici după

cinci zile lungi de săpături. Chiar dacă sună ca un clişeu, majoritatea cazurilor se rezolvă repede, în primele ore şi zile agitate de după comiterea crimei, când auzi peste tot zgomotul de fond şi găseşti probe, teorii, idei, martori, acuzaţii – posibilităţi. Alte cazuri evoluează mai încet, fiind mai greu să distingi semnalul potrivit de zgomotul de fond, să alegi varianta adevărată dintre toate variantele posibile. Mai sunt şi cazuri, foarte puţine la număr, care rămân nerezolvate. Asta se întâmplă atunci când nu distingi semnalul potrivit. Posibilităţi există mereu, din abundenţă, toate plauzibile, însă niciuna nu poate fi demonstrată şi, astfel, cazul se închide. Însă zgomotul de fond apare în fiecare caz. Există întotdeauna suspecţi, teorii, posibilităţi ce trebuie luate în calcul. Nu şi în cazul Rifkin. Cinci zile de tăcere. Cineva făcuse trei găuri în pieptul acelui băiat, fără să lase vreun indiciu asupra identităţii sale sau asupra motivului.

Agitaţia chinuitoare pe care acest fapt o trezea în mine, în poliţiştii care lucrau la caz – ba chiar în întregul oraş – începea să ne râcâie. Mă simţeam de parcă se juca cineva cu mine, de parcă aş fi fost manipulat. Mi se ascundea un secret. Jacob şi prietenii lui au un termen de argou, *ţeapă,* care desemnează chinuirea cuiva prin inducerea în eroare a acelei persoane, de obicei prin ascunderea unui element crucial. Când o fată se preface că-i place un băiat se cheamă că îi trage ţeapă. Un film dezvăluie un element-cheie abia la sfârşit, schimbând sau explicând tot ce s-a întâmplat până atunci – de exemplu, *Al şaselea simţ* sau *Suspecţi de serviciu* sunt ceea ce Jake numeşte *filme care-ţi trag teapă.* Cazul Rifkin începea să aducă tot mai mult cu o ţeapă. Singurul mod de a explica tăcerea de mormânt instalată după comiterea crimei era că totul fusese orchestrat de cineva. Era cineva care urmărea tot ce se întâmplă, savurându-ne ignoranţa şi nesăbuinţa. În faza de anchetă a unei crime prin violenţă, poliţistul dezvoltă adeseori o ură justificată faţă de criminal, înainte să aibă cea mai mică idee cu privire la identitatea acestuia. De obicei, eu nu lăsam emoţiile să mă conducă în investigarea unui caz, dar acest ucigaş îmi era deja antipatic. Atât pentru că ucisese, cât şi pentru că se juca cu nervii noştri. Deoarece refuza să se supună. Deoarece era stăpân pe situaţie. Când aveam să-i aflu numele în cele din urmă şi să-i văd faţa, nu mai aveam decât să-mi ajustez dispreţul pe măsura lui.

În fotografiile de la locul crimei întinse în faţa mea, cadavrul zăcea printre frunze maronii, contorsionat, cu faţa spre cer şi cu ochii deschişi. Imaginile în sine nu erau înfiorătoare – un băiat întins printre frunze. Oricum, nu mă descumpăneam la vederea sângelui. Ca mulţi alţi oameni expuşi la violenţă, îmi ţineam emoţiile în frâu. Mă asigurasem de asta

încă de când eram copil. Emoţiile mele nu dădeau nicicând pe dinafară.

Benjamin Rifkin era un băiat de 14 ani, din clasa a opta a Şcolii Generale McCormick. Jacob era coleg de clasă cu el, dar îl ştia mai degrabă din vedere. Îmi zisese că Ben avea o reputaţie de „pierde-vară“, că era isteţ dar nu foarte interesat de şcoală, nefrecventând niciodată cursurile avansate din orarul lui Jacob. Era chipeş, ba chiar se putea spune că-ţi lua ochii. Adeseori îşi ridica în faţă părul scurt cu ceva numit ceară de păr. Fetele îl plăceau, după spusele lui Jacob. Lui Ben îi plăcea sportul şi se descurca rezonabil, dar era mai interesat de skateboarding şi de schi decât de sporturile de echipă. „Nu eram aproape niciodată în compania lui“, zisese Jacob. „El avea propria gaşcă. Erau mult prea grozavi.“ Apoi adăugase, cu sarcasmul specific adolescenţilor: „Acum toată lumea se interesează de el, dar înainte era ca şi cum nu-l băga nimeni în seamă“.

Cadavrul fusese descoperit pe 12 aprilie 2007 în Cold Spring Park, o pădure de pini ce se întindea pe 65 de pogoane dincolo de perimetrul şcolii. Pădurea era străbătută de alei pentru alergare. Acestea se întretăiau şi duceau, prin multe ramificaţii, spre o potecă principală ce urmărea perimetrul parcului. Ştiam destul de bine aceste alei; alergam acolo aproape în fiecare dimineaţă. Cadavrul lui Ben fusese găsit lângă una dintre potecile mai mici, azvârlit cu faţa în jos într-o mică râpă. Se oprise la rădăcina unui copac. O femeie pe nume Paula Giannetto descoperise cadavrul când alerga pe-acolo. Ora descoperirii era precisă; îşi oprise ceasul cu cronometru când coborâse să vadă despre ce este vorba, iar ora era 9:07 dimineaţa – la nici o oră după ce băiatul plecase la şcoală. Nu se vedea nicio urmă de sânge. Cadavrul zăcea cu capul la vale, cu braţele întinse în lături şi cu picioarele lipite, ca un scufundător graţios. Giannetto declarase că băiatul nu părea mort, aşa că îl întorsese pe spate, sperând să-l poată resuscita. „Am crezut că i s-a făcut rău sau că a leşinat. Nu m-am gândit că…“ Medicul care îl examinase avea să noteze mai târziu că poziţia răsucită a cadavrului pe terenul în pantă, cu picioarele în sus, ar fi putut explica roşeaţa nefirească de pe faţă. Sângele se scursese în cap, provocând „lividitatea“. Când rostogolise băiatul, martora văzuse că tricoul acestuia era plin de sânge. Speriată, se împleticise şi căzuse, mersese câţiva paşi de-a buşilea, apoi se ridicase în picioare şi o luase la fugă. Poziţia cadavrului din fotografiile de la locul crimei – răsucit, cu faţa în sus – nu era deci cea originală.

Băiatul fusese înjunghiat de trei ori în piept. O lovitură îi străpunsese inima şi ar fi fost oricum fatală. Cuţitul fusese implântat drept şi scos de trei ori, precum lama unei baionete. Arma avea un tăiş zimţat, aşa cum se putea deduce din marginea din stânga a fiecărei răni şi din materialul

sfâşiat al tricoului. Unghiul de intrare indica un atacator de înălţimea lui Ben, la vreun metru şaptezeci şi opt, deşi terenul în pantă făcea ca această presupunere să nu poată fi confirmată. Arma nu fusese găsită. Nu existau semne sau răni de apărare: braţele şi mâinile victimei nu aveau urme pe ele. Cel mai bun indiciu era reprezentat de o singură amprentă completă, lăsată chiar în sângele victimei, păstrată intactă pe o etichetă din plastic din interiorul hanoracului victimei, acolo unde criminalul probabil că îl înşfăcase de rever şi îl azvârlise în râpă. Amprenta nu îi aparţinea nici victimei, nici Paulei Giannetto.

Elementele de bază ale crimei nu evoluaseră prea mult în cele cinci zile care trecuseră de la comiterea ei. Poliţia verificase în amănunţime cartierul şi parcul (de două ori), imediat după descoperirea cadavrului şi încă o dată, după 24 de ore, pentru a găsi potenţiali martori care frecventau parcul la acea oră din zi. Aceste verificări rămăseseră fără rezultat. Ziarele şi, treptat, părinţii îngroziţi de la Şcoala McCormick începeau să trateze crima drept un atac la întâmplare. Cum zilele treceau fără alte noutăţi, tăcerea poliţiei şi a procuraturii părea să confirme cele mai crunte temeri ale părinţilor: în pădurea din Cold Spring Park se aciuiase un criminal. Din acel moment, parcul fusese abandonat, deşi în parcare era postată în permanenţă o maşină a poliţiei din Newton, pentru a le da încredere alergătorilor şi celor ieşiţi la plimbare. Numai oamenii cu câini veneau în continuare, dându-le drumul din lesă pe o pajişte specială.

Un poliţist pe nume Paul Duffy se strecură în biroul meu, după ce ciocăni formal la uşă, aşezându-se în faţa mea, foarte entuziasmat.

Locotenentul Paul Duffy se trăgea dintr-o familie de poliţişti, fiind fiul unui fost şef al secţiei de Omucideri din Boston P.D. Însă nu ai fi zis asta când îl vedeai. Cu o voce calmă, cu un început de chelie şi cu trăsături delicate, ar fi putut să se realizeze şi într-o altă profesie, mai blândă decât cea de poliţist. Duffy conducea o unitate a poliţiei detaşată la biroul procuraturii. Unitatea era cunoscută sub acronimul său, CPAC. Iniţialele veneau de la Crime Prevention and Control[1]1 Crime Prevention and Control (în lb. engl. în orig.) – Prevenirea şi Controlul Infracţiunilor (n. tr.), însă titlul nu însemna mare lucru (poliţia este cea care se ocupă oricum de prevenirea şi de controlul infracţiunilor) şi aproape nimeni nu ştia de la ce veneau iniţialele. În practică, activitatea CPAC era simplă: ei erau poliţiştii procurorului districtual. Cazurile de care se ocupau erau neobişnuit de complexe, pe termen lung sau de mare importanţă. Pe deasupra, în sarcina lor cădeau toate crimele din district. În cazurile de omucidere, agenţii CPAC lucrau împreună cu poliţia locală, care se bucura în mare parte de ajutorul primit. În afara Bostonului omuciderile erau atât de

rare, încât poliţiştii locali nu puteau dobândi experienţa necesară, în special în orăşelele în care crimele se întâmplau din an în Paşti. Totuşi, era o situaţie delicată din punct de vedere politic atunci când poliţia statală prelua o anchetă locală. Era nevoie de mult tact, aşa cum avea Paul Duffy. Ca să conduci unitatea CPAC, nu era suficient să fii un investigator destoinic; trebuia să fii şi suficient de maleabil încât să împaci diversele departamente călcate pe bătături de CPAC.

Ţineam la Duffy fără rezerve. Era aproape singurul dintre poliţiştii cu care lucram care îmi era şi prieten. Deseori lucram împreună la cazuri cel mai bun avocat şi cel mai bun poliţist din procuratură. Ne vedeam şi în timpul liber. Familiile noastre se cunoşteau. Paul insistase să fiu naşul fiului său mijlociu, Owen, şi dacă aş fi crezut în chestiile astea, l-aş fi rugat acelaşi lucru în cazul lui Jacob. Avea o fire mult mai deschisă decât mine, mai sociabilă şi mai sentimentală, însă prieteniile adevărate se întemeiază între personalităţi complementare, nu identice.

— Zi-mi că ai ceva sau pleacă de-aici.

— Am ceva.

— Era şi timpul.

— Nu pari foarte recunoscător.

Îmi aruncă pe birou un dosar.

— *Leonard Patz,* am citit eu tare de pe un document al Comisiei de Eliberări Condiţionate. *Agresiune cu caracter sexual asupra unui minor; obscenitate şi desfrânare; obscenitate şi desfrânare – încălcare; agresiune cu caracter sexual – respins; agresiune cu caracter sexual asupra unui minor – în curs de soluţionare.* Ce frumos! Pedofilul cartierului.

Duffy spuse:

— Are 26 de ani. Locuieşte lângă parc, în blocul acela de apartamente, Windsor şi nu mai ştiu cum.

O fotografie ataşată la dosar arăta un bărbat masiv, cu faţa buhăită, cu părul tuns scurt şi cu buzele arcuite. Am scos poza de sub agrafă, ca să o studiez îndeaproape.

— Chipeş individul. Cum de nu ştiam de el?

— Nu era în registrul inculpaţilor pentru agresiuni sexuale. S-a mutat în Newton anul trecut şi nu şi-a schimbat domiciliul în mod oficial.

— Şi-atunci cum l-ai găsit?

— Unul dintre procurorii adjuncţi de la unitatea de abuzuri asupra minorilor ni l-a semnalat. E vorba de agresiunea cu caracter sexual de la tribunalul districtual din Newton. Acolo, în partea de sus a paginii.

— Care-i cauţiunea?

— A ieşit pe baza unor motive personale.

— Ce-a făcut?

— L-a pipăit pe organele genitale pe un puşti în biblioteca publică. Puştiul avea 14 ani, la fel ca Ben Rifkin.

— Serios? Se cam potriveşte, nu?

— E un început.

— Stai puţin: îl apucă pe un puşti de testicule şi iese pe motive personale?

— Se pare că nu se ştie sigur dacă puştiul va depune sau nu mărturie.

— Totuşi… Merg şi *eu* la biblioteca aceea.

— Poate că ar fi bine să-ţi pui o cupă protectoare.

— Nu plec niciodată de-acasă fără una.

Am studiat fotografia. L-am simţit pe Patz de la bun început. Desigur, eram deja disperat – *voiam* să-l simt, aveam nevoie de un suspect ca de aer, trebuia să obţin şi eu nişte rezultate, în sfârşit –, aşa că nu aveam prea mare încredere în această suspiciune. Dar nici nu o puteam ignora cu totul. Trebuie să îţi urmezi intuiţia. Asta înseamnă să ai experienţă: toată experienţa, cazurile câştigate şi pierdute, greşelile dureroase, toate detaliile tehnice prin repetiţie mecanică… cu timpul aceste lucruri îţi conferă un instinct sporit în meseria ta. Începi să „simţi“. Şi, imediat ce i-am văzut faţa pentru prima oară, am „simţit“ că Patz ar putea fi omul nostru.

— Merită să-l scuturăm oleacă, am zis eu.

— O singură chestie nu se potriveşte: nu există antecedente violente în dosarul lui Patz. N-a folosit arme, nimic. Asta-i singura chestie.

— Văd două agresiuni cu caracter sexual. Mie mi se pare destul de violent.

— Nu-i acelaşi lucru să apuci un puşti de testicule şi să-l omori.

— Toţi încep de undeva.

— Poate. Nu ştiu, Andy. Adică, pricep unde baţi, dar mie mi se pare că-i mai degrabă un onanist decât un criminal. Oricum, abordarea asta sexuală… Ben Rifkin nu prezenta nicio urmă de agresiune sexuală.

Am ridicat din umeri.

— Poate că nu a mai ajuns până acolo. Ar fi putut fi întrerupt. Poate că s-a dat la puşti sau a încercat să-l ducă în pădure ameninţându-l cu cuţitul, iar puştiul a opus rezistenţă. Sau poate că puştiul i-a râs în faţă, l-a ridiculizat şi Patz şi-a pierdut cumpătul.

— Sunt cam multe presupuneri.

— Hai să vedem ce-are de spus. Du-te şi adu-l!

— Nu pot să-l aduc. Nu avem pe ce bază să-l reţinem. Nu îl leagă nimic de cazul ăsta.

— Atunci spune-i că vrei să vină să se uite peste nişte fotografii şi să zică dacă recunoaşte pe cineva pe care să-l fi văzut prin Cold Spring

Park.

— Are deja un avocat desemnat de Comisie pentru cazul aflat în deliberare. Nu va veni de bunăvoie.

— Atunci spune-i că trebuie să vină pentru că nu şi-a declarat noua adresă la registrul inculpaţilor pentru agresiuni sexuale.

— Deja e în belea din cauza asta. Trebuie să afle că filmuleţele pornografice cu minori de pe calculatorul său reprezintă o infracţiune federală. Nu contează cum îl convingi. Doar adu-l aici şi strânge-l un pic de ouă.

Duffy rânji şi ridică din sprâncene.

— Glumele cu strânsul testiculelor sunt mereu la modă. Hai, du-te şi adu-l!

Duffy ezită.

— Nu ştiu. Mi se pare că ne cam pripim. N-ar fi mai bine să arătăm poza lui Patz în stânga şi-n dreapta, să aflăm dacă l-a văzut cineva în parc în acea dimineaţă? Să vorbim cu vecinii lui. Să-i batem la uşă, să nu-l luăm tare şi să-l speriem, poate îl facem să vorbească aşa. Nu se ştie niciodată. Dacă îl săltăm, o să-şi sune avocatul. S-ar putea să pierdem singura şansă de a vorbi cu el.

— Nu, e mai bine să-l săltăm. După aceea, poţi să-i vorbeşti tu frumos, Duff. Ştiu că te pricepi la asta.

— Eşti sigur?

— Nu vrem să zică lumea că nu l-am presat destul pe tipul ăsta.

Fusese un comentariu nefericit şi o expresie de îndoială se ivi pe chipul lui Duffy. Regula noastră era să nu dăm doi bani pe felul în care arătau lucrurile sau pe ce credea lumea. Raţionamentul unui procuror nu trebuie să fie afectat de asemenea chestiuni subiective.

— Ştii ce vreau să spun, Paul. Este primul suspect credibil pe care l-am găsit. Nu vreau să-l pierdem doar pentru că nu ne străduim îndeajuns.

— Bine, rosti el încruntându-se uşor. Îl aduc.

— Bine.

Duffy se lăsă pe spate în scaun, acum că terminasem de vorbit despre serviciu, dornic să aplaneze uşoara divergenţă dintre noi.

— Cum a fost azi-dimineaţă, când l-aţi dus la şcoală pe Jacob?

— A, el nu are nimic. Nimic nu-l deranjează pe Jake. Laurie, în schimb…

— Este un pic agitată?

— Un pic? Îţi aminteşti în *Fălci* când Roy Scheider trebuie să-şi trimită copiii în ocean ca să le arate tuturor că nu-i niciun pericol să înoate?

— Soţia ta arată ca Roy Scheider? Asta vrei să zici?

— Mă refeream la expresia de pe chipul ei.

— Şi tu nu erai îngrijorat? Nu te cred. Sunt sigur că şi tu arătai tot ca Roy Scheider.

— Uite ce-i, prietene, te asigur că eu eram ca Robert Shaw.

— Robert Shaw nu a sfârşit prea bine, din ce-mi amintesc eu.

— Nici rechinul n-a sfârşit prea bine. Şi asta-i tot ce contează, Duff. Acum du-te şi adu-l pe Patz.

•

— Andy, nu mă simt prea confortabil cu chestia asta, zise Lynn Canavan.

O clipă nu am înţeles la ce se referă. Chiar mi-a trecut prin minte că s-ar putea să glumească. Când eram mai tineri, îi plăcea să ducă lumea de nas. M-am fript în repetate rânduri, luând de bun un comentariu care, un moment mai târziu, se dovedea a fi fost o glumă. Însă mi-am dat seama imediat că era foarte serioasă. Sau cel puţin părea să fie. În ultima vreme, era tot mai greu de citit.

Eram trei persoane în biroul mare de pe colţ al lui Canavan – procurorul districtual Canavan, Neal Logiudice şi cu mine. Stăteam aşezaţi la o masă rotundă, de conferinţe, în centrul căreia se afla o cutie goală de gogoşi, rămasă acolo de la o şedinţă de dinainte. Camera era dichisită, cu lambriuri din lemn şi ferestre ce dădeau spre East Cambridge. Însă se simţea aceeaşi atmosferă înfiorătoare ca în restul tribunalului. Acelaşi covor de culoarea prunei, peste o pardoseală din beton. Aceleaşi plăci pestriţe şi ponosite în tavan. Acelaşi aer stătut. Pentru un centru al puterii, nu arăta nemaipomenit.

Canavan se juca plictisită cu un pix, bătând cu vârful pe un carneţel, cu capul înclinat într-o parte, de parcă se gândea la ceva.

— Nu ştiu. Nu ştiu ce să zic… Faptul că te ocupi tu de cazul ăsta… Fiul tău merge la şcoala aceea. E o situaţie la limită. Nu mă simt prea confortabil.

— *Tu* nu te simţi prea confortabil, Lynn, sau Rasputin ăsta de-aici?

Am făcut semn spre Logiudice.

— Ha, ha, ce amuzant, Andy…

— Eu, interveni Canavan.

— Lasă-mă să ghicesc: Neal vrea cazul.

— Neal crede că ar putea fi o problemă. Şi eu sunt de aceeaşi părere, să fiu sinceră. Există aparenţa unui conflict de interese. Iar asta contează, Andy.

Într-adevăr, aparenţele contau. Lynn Canavan era o vedetă politică în plină ascensiune. Din clipa în care fusese aleasă procuror districtual, cu

doi ani în urmă, apăruseră deja zvonuri cu privire la funcţia pentru care avea să candideze mai departe: guvernatoare, procuror general al statului Massachusetts, chiar senatoare. Avea 40 şi ceva de ani, era atrăgătoare, deşteaptă, serioasă şi ambiţioasă. O cunoşteam şi lucram alături de ea de 15 ani, de pe vremea când eram amândoi tineri avocaţi. Eram aliaţi. Ea mă numise adjunct-şef din ziua în care fusese aleasă procuror districtual, dar ştiusem de la bun început că nu era ceva făcut să dureze. Un salahor al tribunalelor, ca mine, nu are prea mare valoare în lumea politică. Indiferent în ce direcţie se va îndrepta Canavan, eu nu o voi însoţi. Însă toate acestea erau în viitor. Între timp, aştepta momentul propice, şlefuindu-şi imaginea publică, „marca“ ei: profesionista juridică de excepţie, care nu-şi pierde timpul cu prostii. Rareori zâmbea sau glumea în faţa camerelor de luat vederi. Se machia discret, purta foarte puţine bijuterii şi se tundea scurt. Oamenii cu state vechi din birou îşi aminteau o Lynn Canavan foarte diferită – haioasă, charismatică, purtându-se ca unul dintre băieţi, bând şi înjurând cot la cot cu ei. Însă alegătorii nu văzuseră niciodată latura asta a ei şi se prea poate ca vechea Lynn, mai naturală cum era, să nici nu mai existe acum. Presupun că nu avusese de ales şi fusese nevoită să se transforme. Acum, viaţa ei era un şir neîncetat de candidaturi; nu-i puteai reproşa că devenise ceea ce pretinsese că este atâta vreme. Oricum, toţi trebuie să ne maturizăm, să lăsam la o parte lucrurile copilăreşti şi amintirile. Însă se pierduse ceva pe drum. În decursul transformării lui Lynn din fluture în molie, prietenia noastră îndelungată avusese de suferit. Niciunul dintre noi nu mai simţea vechea intimitate, senzaţia de încredere şi legătura pe care o avusesem odată. Poate că mă va numi judecător cândva, de dragul vremurilor de demult, pentru a închide acest capitol. Însă cred că ştiam amândoi că prietenia noastră se încheiase. Ne simţeam amândoi uşor stingheri şi abătuţi atunci când eram în prezenţa celuilalt, ca nişte amanţi la finalul unei aventuri amoroase.

În orice caz, posibila ascensiune a lui Lynn Canavan lăsase un gol în urma ei, iar în lumea politică golurile sunt detestate. Odinioară, ideea că Neal Logiudice ar putea să umple acest gol ar fi părut absurdă. Acum, cine ştie? Era limpede că Logiudice nu mă considera un obstacol. Spusesem în nenumărate rânduri că nu mă interesează postul şi chiar aşa era. Ultimul lucru pe care mi-l doream era să duc o viaţă expusă în văzul lumii. Totuşi, nu avea să fie o simplă luptă birocratică. Dacă Neal voia să fie procuror districtual, avea nevoie de o realizare în toată regula, cu care să iasă în faţa alegătorilor. O victorie senzaţională în instanţă. Avea nevoie de capul cuiva. Şi-abia acum începeam să înţeleg al cui cap.

— Îmi iei cazul, Lynn?

— Momentan te întreb doar ce părere ai.

— Am mai vorbit o dată despre asta. Nu renunţ la caz. Nu-i nicio problemă.

— E o situaţie la limită, Andy. Fiul tău ar putea fi în pericol. Dacă s-a nimerit cumva să treacă prin parcul acela la momentul nepotrivit…

Logiudice zise:

— Poate că judecata ţi-e întunecată, măcar un pic. Adică, dacă eşti corect şi te opreşti să analizezi situaţia la rece.

— În ce fel întunecată?

— Te afectează emoţional?

— Nu.

— Eşti mânios, Andy?

— Par mânios?

Am accentuat fiecare cuvânt.

— Da, un pic. Sau poate că doar ai intrat în defensivă. Însă nu e cazul; suntem toţi de aceeaşi parte a baricadei. E cât se poate de firesc să te afecteze emoţional. Dacă ar fi fost implicat fiul meu…

— Neal, îmi pui cumva la îndoială integritatea? Sau doar competenţa?

— Nici una, nici alta. Îţi pun la îndoială obiectivitatea.

— Lynn, vorbeşte şi în numele tău? Crezi tâmpeniile astea?

Ea se încruntă.

— Trebuie să recunosc că mi-am ciulit şi eu urechile.

— Urechile? Ce vrei să spui?

— Sunt neliniştită.

Logiudice spuse:

— E vorba de aparenţe, Andy. *Aparenţa* de obiectivitate. Nimeni nu zice că tu chiar…

— Uite ce-i, Neal, las-o baltă, bine? Asta nu te priveşte pe tine.

— Poftim?

— Lasă-mă să-mi văd de caz. Nu dau doi bani pe aparenţe. Cazul merge greu pentru că aşa s-a nimerit, nu pentru că m-aş mişca eu ca melcul. Nu am de gând să mă las zorit să pun pe cineva sub acuzare doar ca să arate totul bine şi frumos. Credeam că te-am învăţat asta până acum.

— M-ai învăţat că ar trebui să trag de fiecare caz cât pot de tare.

— Chiar *asta* fac.

— De ce nu i-ai luat la întrebări pe puşti? Au trecut deja cinci zile.

— Ştii foarte bine de ce. Fiindcă aici nu e Boston, Neal, aici e Newton. Până şi cel mai mărunt amănunt trebuie negociat. Cu ce puşti putem vorbi, unde putem vorbi cu ei, ce-i putem întreba, cine trebuie să fie de faţă… Nu suntem în Dorchester High aici. Jumătate dintre părinţii de la

şcoala asta sunt avocaţi.

— Calmează-te, Andy. Nu te acuză nimeni de nimic. Problema este cum va fi perceput totul. Din afară s-ar putea să pară că ignori ceea ce-i evident.

— Cum adică?

— Elevii. Ai luat măcar în considerare faptul că ucigaşul ar putea fi un elev? Mi-ai zis de mii de ori: ţine-te după dovezi oriunde te-ar duce.

— Nu există nicio dovadă care să sugereze că ar fi vorba de un elev. Niciuna. Dacă ar fi existat, m-aş fi ţinut după ea.

— Nu ai cum să te ţii după ea dacă nu o cauţi.

Acesta era unul dintre acele momente de revelaţie. În sfârşit, am priceput. Venise acel moment, aşa cum ştiusem dintotdeauna că o să vină. Eram chiar deasupra lui Neal pe scara ierarhică. Acum eu eram ţinta lui, precum atâţia înaintea mea.

Am zâmbit strâmb.

— Neal, ce urmăreşti să obţii? Cazul? Poţi să-l iei. Sau funcţia mea? La naiba, poţi s-o iei şi pe-asta. Dar ar fi mai simplu pentru toată lumea dacă ai recunoaşte-o pe faţă.

— Nu urmăresc nimic, Andy. Vreau doar să văd că se lămuresc lucrurile.

Lynn, ce faci, îmi iei cazul sau mă sprijini?

Ea se uită la mine cu o privire caldă, dar evită să îmi dea un răspuns direct.

— Când nu te-am sprijinit eu?

Am încuviinţat, acceptând adevărul afirmaţiei sale. Am afişat o expresie hotărâtă pe chip şi am luat-o de la capăt.

— Uite ce-i, şcoala s-a redeschis azi, puştii s-au întors la ore. Am programat discuţiile cu elevii după-amiază. Va ieşi ceva la iveală în curând.

— Bine, rosti Canavan. Să sperăm.

Însă Logiudice interveni:

— Cine va discuta cu fiul tău?

— Nu ştiu.

— Sper că nu tu.

— Nu eu. Paul Duffy, probabil.

— Cine-a hotărât asta?

— Eu. Aşa merg lucrurile, Neal. Eu hotărăsc. Şi dacă fac vreo greşeală, eu voi apărea în faţa juriului ca să răspund pentru ea.

El îi aruncă o privire lui Canavan de parcă voia să spună: *Vezi? Ţi-am zis eu că nu vrea să asculte.* Ea replică printr-o expresie neutră.

05 | Toată lumea ştie că ai fost tu

Discuţiile cu elevii întreprinse imediat după terminarea orelor. Pentru copiii fuseseră o zi lungă, până de şedinţe în clasă şi consiliere la psiholog. Agenţi CPAC îmbrăcaţi în civil trecuseră din clasă în clasă, încurajând elevii să împărtăşească anchetatorilor toate informaţiile pe care le aveau, chiar şi anonim, dacă preferau aşa. Dar puştii se uitau la ei cu priviri pierdute.

McCormick era o şcoală gimnazială, ceea ce însemna (în acest oraş) că nu cuprindea decât clasele a VI-a, a VII-a şi a VIII-a. Clădirea, o îmbinare seacă de cutii dreptunghiulare, avea pereţii interiori daţi cu mai multe straturi de vopsea verde-albăstrui. Laurie crescuse în Newton şi frecventase Şcoala McCormick în anii ’70; spunea că aceasta nu se schimbase aproape deloc, dacă nu punea la socoteală iluzia că se micşorase cu totul.

Aşa cum îi zisesem lui Canavan, discuţiile reprezentau o chestiune spinoasă. Mai întâi, directorul şcolii refuzase pur şi simplu să ne permită să „dăm buzna“ şi să vorbim cu cine voiam noi. Dacă această crimă s-ar fi petrecut în altă parte – în oraş, nu în suburbii –, nici nu ne-am fi bătut capul să mai cerem permisiunea cuiva. Aici însă, consiliul şcolii şi chiar şi primarul interveniseră direct la Lynn Canavan ca să ne încetinească. În cele din urmă, ni s-a îngăduit să discutăm cu copiii la şcoală, dar numai în anumite condiţii. Nu aveam voie să vorbim cu puştii care nu erau în aceeaşi clasă cu Ben Rifkin decât dacă aveam un motiv întemeiat să credem că ar putea şti ceva. Elevii puteau avea cu ei părinţii şi/sau avocatul, putând pune capăt discuţiei în orice clipă, cu sau fără motiv. Cele mai multe dintre pretenţii puteau fi uşor acceptate, erau oricum întemeiate. Adevăratul scop al stipulării atâtor reguli era transmiterea unui mesaj către poliţişti: purtaţi-vă cu mănuşi cu aceşti copii. Ceea ce era în regulă, însă negocierile ne costaseră timp preţios.

La ora 2.00, Paul şi cu mine am ocupat biroul directorului şi am început să intervievăm împreună martorii cei mai importanţi: prietenii apropiaţi ai victimei, cei câţiva puşti despre care se ştia că trec prin Cold Spring Park în drumul lor spre şcoală şi cei care insistaseră să vorbească şi ei cu anchetatorii. Aveam programate peste douăzeci de interviuri. Şi alţi agenţi CPAC luau interviuri în acelaşi timp. Ne aşteptam ca

majoritatea acestora să fie scurte şi să rămână fără rezultate. Ne târam plasele pe fundul mării, sperând să prindem ceva.

Însă se întâmplă un lucru ciudat. După trei-patru interviuri, Paul şi cu mine am rămas cu impresia că suntem duşi de nas. La început, am crezut că avem de-a face cu repertoriul obişnuit al eschivelor adolescentine, ridicatul din umeri – *ştiţi voi* şi *cum ziceţi voi* –, privirile nestatornice. Eram amândoi taţi. Ştiam că asta făceau toţi adolescenţii; ăsta era motivul din spatele comportamentului lor. Nu era nimic suspicios în sine. Însă, pe măsură ce avansam cu interviurile, ne-am dat seama că se petrece ceva mai sfidător şi mai premeditat de-atât. Răspunsurile puştilor mergeau prea departe. Nu se mulţumeau să spună că nu ştiu nimic despre crimă; negau chiar şi că ar fi cunoscut victima. Ben Rifkin părea să nu fi avut deloc prieteni, ci doar cunoştinţe. Alţi puşti nu vorbeau niciodată cu el, nici măcar nu ştiau cine este. Acestea erau minciuni sfruntate. Ben nu fusese un paria. În mare parte, ştiam deja cine erau prietenii lui. Mi s-a părut o trădare din partea amicilor lui să se lepede de el atât de repede şi de vehement.

Ba, mai rău de-atât, elevii de-a VIII-a de la Şcoala McCormick nici măcar nu ştiau să mintă prea bine. Unii dintre ei, cei mai neruşinaţi, păreau să creadă că, dacă exagerezi când spui o minciună, ai şanse mai mari să o treci drept adevăr. Aşa că, atunci când se pregăteau să zică una gogonată, nu se mai foiau şi nici nu se mai eschivau, trântind-o cu maximă convingere. Era ca şi cum ar fi citit un manual despre comportamentul asociat cu sinceritatea – contact vizual, voce fermă! – şi erau hotărâţi să îl urmeze întocmai, afişându-l aşa cum îşi afişează păunul coada. Efectul fusese că tiparele comportamentale se inversaseră – adolescenţii păreau evazivi când spuneau adevărul şi direcţi când minţeau –, însă această trecere ne-a atras atenţia imediat. Ceilalţi puşti, majoritatea lor de fapt, erau mult prea nesiguri pe ei şi faptul că minţeau pur şi simplu accentua asta. Erau temători. Adevărul pe care îl ştiau îi făcea să se fâstâcească. Evident, nici asta nu funcţionă. Desigur, le-aş fi putut spune că un mincinos desăvârşit strecoară afirmaţii false printre cele adevărate fără ca măcar să clipească, ca un magician care strecoară cartea îndoită la mijlocul pachetului. Sunt experimentat când vine vorba de minciuni desăvârşite, credeţi-mă!

Paul şi cu mine am început să schimbăm priviri suspicioase. Ritmul interviurilor a încetinit şi am început să punem la îndoială cele mai evidente dintre minciuni. Între interviuri, Paul glumea despre existenţa unui cod al tăcerii. „Puştii ăştia sunt ca sicilienii“, zisese el. Niciunul dintre noi nu rostea ceea ce gândea cu adevărat. Ai o senzaţie de prăbuşire, de parcă ţi s-ar fi dus podeaua de sub picioare. Este senzaţia

plăcută de vertij pe care o simţi atunci când un caz se deschide şi te lasă să intri.

Se pare că ne înşelaserăm – altfel nu se poate explica. Am luat în considerare posibilitatea implicării unui alt elev, dar am renunţat apoi la ea. Nu exista nicio dovadă care să indice aşa ceva. Nu erau elevi marginalizaţi şi sumbri, nici dâra de probe la care te-ai aştepta din partea unui şcolar neglijent. Şi nici nu exista un motiv aparent: nici fantezii adolescentine de grandoare la ideea unei glorii interzise, nici puşti hărţuiţi, care să-şi dorească răzbunare, nici ciondăneli mărunte în clasă. Nimic. Nici nu mai trebuia s-o rostim cu glas tare. Senzaţia aceea de vertij era dată de gândul că puştii ăştia ştiau ceva ce nu spuneau.

O fată intră în birou, lăsându-se să cadă în scaunul din faţa noastră, apoi se strădui din răsputeri să nu ne bage în seamă.

— Sarah Groehl? o întrebă Paul.

— Da.

— Eu sunt locotenentul Paul Duffy, de la poliţia statală. Dumnealui este Andrew Barber, procurorul adjunct care se ocupă de caz.

— Ştiu. Îşi ridică în sfârşit privirea spre mine: Eşti tatăl lui Jacob Barber.

— Da. Iar tu eşti fata cu hanoracul. De azi-dimineaţă.

Ea zâmbi sfios.

— Iartă-mă, ar fi trebuit să-mi amintesc de tine. Am o zi proastă, Sarah.

— Cum aşa?

— Nu vrea nimeni să vorbească despre caz cu noi. Ai cumva idee de ce?

— Sunteţi poliţişti.

— Asta-i tot?

— Sigur că da. Se strâmbă: *Normal!*

Am aşteptat o clipă, sperând să continue. Fata reveni însă la expresia de plictiseală profundă de mai înainte.

— Eşti prietenă cu Jacob?

Ea îşi lăsă privirea în podea, se gândi puţin şi spuse:

— Cred că da.

— Cum de nu ţi-am mai auzit numele?

— Întreabă-l pe Jacob.

— El nu-mi zice nimic. Trebuie să te întreb pe tine.

— Ne ştim. Nu suntem prieteni apropiaţi. Doar ne ştim.

— Dar pe Ben Rifkin îl ştiai?

— La fel. Îl ştiam, dar nu *foarte* bine.

— Îţi plăcea de el?

— Era de treabă.

— Doar de treabă?

— Era un puşti cumsecade, cred. Aşa cum ziceam, nu eram foarte apropiaţi.

— Bine. Nu o să-ţi mai pun întrebări idioate. Ce-ar fi să ne spui tu, Sarah? Orice ne-ar putea ajuta, orice crezi tu că ar trebui să ştim.

Ea se foi în scaun.

— Nu ştiu ce să vă… Nu ştiu ce să vă spun.

— Spune-mi despre locul ăsta, despre şcoală. Începe cu asta. Spune-mi ceva ce să nu ştiu despre McCormick. Cum e să mergi la şcoală aici? Ce e haios la locul ăsta? Ce-i ciudat la el?

Nicio replică.

— Sarah, să ştii că noi vrem să fim de ajutor, dar trebuie să ne ajutaţi şi *voi* puţin.

Ea se foi din nou în scaun.

— Îi datorezi măcar atâta lucru lui Ben, nu crezi? Mai ales dacă ţi-a fost prieten.

— Nu ştiu. Nu cred că am ceva de zis. Nu ştiu nimic.

— Sarah, indiferent cine a făcut asta, e încă în libertate. Ştii asta, nu? Dacă ne poţi ajuta, e responsabilitatea ta să o faci. O responsabilitate reală. Altminteri o să păţească şi alt coleg acelaşi lucru. Şi atunci l-ai avea pe conştiinţă. Dacă nu faci tot ce poţi ca să-l opreşti, atunci l-ai avea pe conştiinţă pe următorul puşti, nu? Cum te-ai simţi?

— Încerci să mă faci să mă simt vinovată. N-o să meargă. Şi mama face acelaşi lucru.

— Nu încerc să te fac să te simţi vinovată. Îţi spun doar adevărul.

Nicio replică.

Bang! Duffy lovi cu mâna în masă. Impactul făcu câteva foi să sară de pe masă.

— Dumnezeule! Astea-s prostii, Andy. Hai să le trimitem citaţii puştilor, ce zici? Să-i aducem în faţa juriului, să-i punem să jure şi, dacă nu vor să spună nimic, să-i închidem pentru sfidarea Curţii. Ne pierdem vremea. Pentru Dumnezeu!

Pupilele fetei se măriră brusc.

Duffy îşi scoase telefonul de la cingătoare şi se uită la el, deşi nu sunase.

— Trebuie să dau un telefon, rosti el. Mă întorc imediat.

Apoi ieşi.

Puştoaica zise:

— Aha, deci el e poliţaiul rău?

— Mda…

— Nu se prea pricepe la asta.

— Ai tresărit. Te-am văzut.

— Da, pentru că m-a luat pe neaşteptate. A dat cu pumnul în masă.

— Are dreptate, să ştii. Dacă nu începeţi să ne ajutaţi, va trebui să apelăm la alte metode.

— Credeam că nu trebuie să spunem nimic dacă nu vrem.

— Asta-i valabil astăzi. Mâine… nu se ştie.

Ea rămase pe gânduri.

— Sarah, e adevărat ce-ai spus mai devreme. Sunt procuror adjunct. Dar mai sunt şi tată, bine? Deci nu voi lăsa lucrurile aşa. Pentru că îmi tot vine în minte tatăl lui Ben Rifkin. Mă tot gândesc la cum se simte. Poţi măcar să-ţi imaginezi cum s-ar simţi ai tăi dacă ai păţi tu aşa ceva? Cât de răvăşiţi ar fi?

— Ai mei sunt despărţiţi. Tata a plecat. Eu stau cu mama.

— Ah, îmi pare rău să aud asta.

— Nu face nimic.

— Uite ce-i, Sarah: sunteţi toţi copiii noştri. Eu ţin la toţi colegii lui Jacob, chiar şi la cei pe care nu-i cunosc. Şi la fel simt şi ceilalţi părinţi.

Ea îşi dădu ochii peste cap.

— Nu mă crezi?

— Nu. Nici măcar nu mă ştii.

— E adevărat. Şi, totuşi, îmi pasă ce se întâmplă cu tine. Îmi pasă de şcoala asta, de oraşul ăsta. Nu o să las lucrurile aşa. Chestia asta nu o să treacă de la sine. Înţelegi ce spun?

— O să discute cineva cu Jacob?

— Te referi la fiul meu?

— Da.

— Fireşte.

— Bine.

— De ce-ai întrebat?

— Aşa, fără motiv.

— Trebuie să fi avut un motiv. Ce este, Sarah?

Fata îşi lăsă privirea în poală.

— Poliţistul care a venit în clasă ne-a zis că putem da declaraţii anonime, corect?

— Corect. Am creat şi o linie specială pentru asta.

— Şi cum ştim că nu încercaţi să aflaţi cine v-a dat indiciul? Adică e ceva ce-aţi vrea să ştiţi, nu? Cine a zis ceva?

— Haide, Sarah. Ce vrei să spui?

— Cum ştim că se păstrează anonimatul?

— Cred că va trebui să aveţi încredere în noi.

— În cine să avem încredere? Care voi?
— Eu. Ofiţerul Duffy. Sunt mulţi oameni care lucrează la acest caz.
— Şi dacă aş…
Îşi ridică privirea.
— Uite ce-i, Sarah, n-o să te mint. Dacă îmi zici ceva aici, s-a dus anonimatul. Treaba mea este să-l prind pe cel care a făcut asta, dar mai trebuie să-l şi aduc în faţa instanţei şi pentru asta am nevoie de martori. Te-aş minţi dacă aş pretinde că lucrurile stau altfel. Încerc să fiu sincer cu tine.
— Bine.
Se gândi o clipă, apoi spuse:
— Chiar nu ştiu nimic.
— Eşti sigură?
— Da.
Am privit-o în ochi atât cât să-i dau de înţeles că nu mă păcăleşte, apoi i-am acceptat minciuna. Am scos o carte de vizită din portofel.
— Uite cartea mea de vizită. O să-ţi trec pe spate numărul meu de mobil. Şi emailul meu personal. Am împins cartea de vizită spre ea. Poţi să mă contactezi la orice oră, bine? La orice oră. Iar eu voi face tot ce-mi stă în puteri ca să am grijă de tine.
— Bine.
Luă cartea de vizită şi se ridică. Se uită la mâini. Încă se mai vedeau urme de tuş pe degete. Elevilor li se luaseră amprentele în acea zi, „de bunăvoie“, deşi circulau glume cu privire la situaţia în care ar fi refuzat. Sarah se încruntă la vederea petelor de tuş, apoi îşi încrucişă braţele ca să le ascundă şi, în acea poziţie ciudată, rosti:
— Pot să vă întreb ceva, domnule Barber? Dumneavoastră jucaţi vreodată rolul poliţistului cel rău?
— Nu, niciodată.
— De ce nu?
— Cred că nu-mi stă în fire.
— Şi atunci cum vă faceţi treaba?
— Am şi eu răutatea mea, chiar dacă-i îngropată adânc. Crede-mă.
— Şi o ascundeţi, pur şi simplu?
— O ascund, pur şi simplu.

•

În acea noapte, puţin înainte de ora 11.00, eram singur în bucătărie şi stăteam cu laptopul în faţă, după ce îl aşezasem pe blat. Făceam puţină ordine prin cazurile de la muncă, răspunzând la emailuri, în mare parte.

Am primit apoi un nou mesaj în inbox. Titlul era – cu majuscule – „RE: BEN RIFKIN >>> CITEŞTE-MĂ“. Era de la o adresă de Gmail, tylerdurden982@gmail.com. Fusese trimis la 10.54.27 PM. Mesajul avea un singur rând, un hyperlink: „Uită-te aici“. Am accesat link-ul.
Link-ul mă duse la un grup de Facebook intitulat „♥ Prietenii lui Ben Rifkin ♥“. Grupul era nou. Nu avea mai mult de patru zile vechime; în ziua crimei, agenţii CPAC verificaseră pe Facebook şi nu îl văzuseră acolo.

Găsisem pagina personală de Facebook a băiatului ucis (aproape toţi puştii de la McCormick aveau cont pe Facebook), însă aceasta nu conţinea niciun indiciu cu privire la crimă. Profilul lăsa de înţeles că Ben încerca să se prezinte drept un spirit liber.

Ben Rifkin
se dă cu skateboardul
pe-afară

Reţele:	McCormick Middle School ’07, Newton, MA
Sex:	Masculin
Interesat de:	Femei
Statut relaţional:	Singur
Zi de naştere:	3 decembrie 1992
Orientare politică:	Vulcanian
Orientare religioasă:	Păgân

Urma apoi harababura obişnuită de fleacuri digitale: videoclipuri de pe YouTube, jocuri, poze, un şuvoi de bârfe şi de mesaje monotone. Totuşi, Ben nu fusese un utilizator prea frecvent al Facebook-ului. Cea mai mare parte a activităţii de pe pagina sa se desfăşurase după ce fusese omorât, atunci când mesajele de la colegii lui Ben continuaseră să se acumuleze fantomatic până ce pagina fusese închisă, la cererea părinţilor săi.

Se pare că noua pagină de „comemorare“ fusese deschisă după aceea, pentru a le oferi puştilor un loc în care să posteze mesaje despre crimă. Titlul, „♥ Prietenii lui Ben Rifkin ♥“, părea să folosească termenul de „prieten“ în sensul brevetat de Facebook: pagina era deschisă pentru toţi cei din promoţia 2007 de la McCormick, indiferent dacă fuseseră sau nu prieteni cu Ben în realitate.

În partea de sus a paginii era o poză mică cu Ben, aceeaşi pe care o folosise şi el pe pagina lui personală. Probabil că fusese copiată de pe fosta pagină a băiatului ucis de către persoana care lansase grupul. Fotografia îl înfăţişa pe Ben zâmbind, la bustul gol, pe o plajă (în spatele

său se vedeau nisipul şi oceanul). Făcea un gest de „şezi blând“ cu mâna sa dreaptă. În partea din dreapta-jos a paginii se afla o secţiune intitulată „Peretele“, plină cu mesaje într-o ordine cronologică inversă.

Jenna Linde (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 9.02 PM, pe 17 aprilie 2007

mi-e dor de tine, ben. îmi amintesc discuţiile noastre, te voi iubi mereu te iubesc te iubesc

Christa Dufresne (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 8.43 PM, pe 17 aprilie 2007

este cel mai crud lucru cu putinţă, oricine o fi făcut asta. nu te voi uita niciodată, Ben. mă gândesc la tine în fiecare zi. ♥♥♥♥♥♥

Este important de remarcat că, în 2007, Facebook-ul încă era un rai destinat puştilor. Abia în anii următori avea să cunoască succesul şi în rândul adulţilor. Cel puţin aşa s-a întâmplat cu noi. Majoritatea părinţilor de la McCormick mai aruncau câte un ochi pe Facebook, din când în când, ca să monitorizeze activitatea copiilor, dar cam asta era tot. Câţiva dintre prietenii noştri îşi făcuseră cont, însă îl foloseau foarte rar. Nu erau încă destui părinţi în reţea ca să merite. În ceea ce mă priveşte, eu nu-mi prea puteam da seama ce vedeau Jacob şi prietenii lui la Facebook. Nu puteam pricepe ce era atât de atrăgător la bombardamentul ăsta de informaţii. Singura explicaţie care-mi venea în minte atunci nu putea fi decât aceea că Facebook-ul era locul unde puştii intrau ca să scape de părinţi, o ascunzătoare secretă a lor, unde se dădeau mari, flirtau şi se maimuţăreau cu un curaj de care nu ar fi dat niciodată dovadă la cantina şcolii. Jacob era cu siguranţă mult mai isteţ şi mai deschis online decât în persoană, aşa cum se întâmplă cu mulţi puşti mai timizi din fire. Laurie şi cu mine am înţeles pericolul care ne pândea dacă l-am fi lăsat pe Jacob să facă asta în continuare, în secret. Am insistat aşadar să ne dea parola ca să îl putem verifica, însă – ca să spun drept – Laurie era singura care se uita câteodată pe pagina lui de Facebook. Mie, conversaţiile online ale puştilor mi se păreau şi mai neinteresante decât cele din viaţa reală. Dacă mă mai uitam pe Facebook pe-atunci, asta se datora doar faptului că persoana în cauză era într-unul dintre dosarele mele. Eram un părinte neglijent? Privind în urmă, evident că da. Însă toţi părinţii de la şcoala lui Jacob erau astfel. Nu ştiam că miza era atât de ridicată.

Erau deja câteva sute de mesaje pe pagina „♥ Prietenii lui Ben Rifkin ♥“.

Emily Salzman (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 10.12 PM, pe 16 aprilie 2007

încă nu mi-am revenit. cine a făcut asta? de ce-ai făcut-o? de ce? ce rost a avut? ce-ai obţinut din asta? mi se face greaţă

Alex Kurzon (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 1.14 PM, pe 16 aprilie 2007

sunt în cold sprg pk acum. banda galbenă e încă aici. nmk de văzut, însă. nu-s poliţişti.

Mesajele continuau în acelaşi stil imprudent şi confesional. Internetul crea iluzia unei anumite intimităţi, un rezultat secundar conferit de scufundarea completă a puştilor în lumea „virtuală“. Din păcate pentru ei, aveau să afle că internetul aparţine de fapt oamenilor mari: deja mă gândeam la citaţiile *duces tecum* – ordinul de a pune la dispoziţie documente şi arhive – pe care aveam să le trimit celor de la Facebook ca să păstreze aceste conversaţii online. Între timp continuam să citesc, trăgând parcă cu urechea la o conversaţie care nu mă privea.

Dylan Feldman (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 9.07 PM, pe 15 aprilie 2007

Jacob, taci plm. dacă nu vrei să citeşti, du-te în altă parte. tocmai tu te-ai găsit, dintre toţi oamenii. plm. el te considera un prieten. cretinule

Mike Canin (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 9.01 PM, pe 15 aprilie 2007

Nu pot să-ţi dau dreptate în privinţa asta, Jake. Nu-i ca şi cum ai fi poliţia FB, mai ales având în vedere cum s-au petrecut lucrurile. ar trebui să bagi capul la cutie & să taci din gură.

John Marolla (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 8.51 PM, pe 15 aprilie 2007

Ce plm? JB, ce tot dai din gură pe-aici? du-te şi mori. lumea ar fi un loc

mai bun fără tine. du-te plm & mori.

Julie Kerschner (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 8.48 PM, pe 15 aprilie 2007

Nu-i ok ce faci, Jacob.

Jacob Barber (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 7.30 PM, pe 15 aprilie 2007

Poate că nu aţi auzit încă – Ben a murit. De ce-i mai tot scrieţi mesaje? Şi de ce se poartă toată lumea de parcă i-aţi fi fost prieteni apropiaţi? Nu putem fi sinceri măcar aici?

M-am oprit la numele lui Jacob – când mi-am dat seama că aceste ultime mesaje pline de venin îi erau adresate lui Jacob al meu. Nu eram pregătit pentru realitatea vieţii lui Jacob, pentru complexitatea relaţiilor sale, pentru caznele prin care trecea, pentru brutalitatea lumii în care trăia. *Du-te şi mori. Lumea ar fi un loc mai bun fără tine.* Cum de-a răbdat fiul meu să i se spună aşa ceva fără să ne zică nouă? Fără să scoată o vorbă? Nu eram dezamăgit de el, cât mai ales de mine. Cum am putut să-i las fiului meu impresia că nu-mi pasă de asemenea lucruri? Sau eram eu prea moale, exagerând în replică la tonul exagerat şi ţâfnos de pe internet?

În plus, mă simţeam ca ultimul prost, ca să spun drept. Ar fi trebuit să ştiu toate astea. Laurie şi cu mine vorbiserăm cu Jacob doar la modul cel mai general despre ce obişnuia să facă online. Ştiam că, atunci când se retrăgea seara în camera lui, putea să intre pe internet. Însă instalaserăm un program pe calculatorul lui ca să-l împiedicăm să intre pe anumite site-uri, în general pe cele pornografice, şi stăteam liniştiţi, crezând că era suficient. Facebook nu ni se păruse nicidecum periculos, cu siguranţă. Pe deasupra, niciunul dintre noi nu voiam să îl spionăm. Credeam că trebuie să-ţi creşti copilul conform valorilor potrivite şi să-i dai spaţiul necesar mai apoi, să ai încredere în el că se va purta responsabil, măcar până în momentul în care îţi dă motive să n-o mai faci. Părinţi moderni şi luminaţi, nu am vrut să ne perceapă ca pe nişte adversari, chestionându-l şi cicălindu-l la fiecare mişcare. La fel gândeau majoritatea părinţilor de la McCormick. Şi care era alternativa? Niciun părinte nu-şi poate monitoriza copilul în fiecare clipă, nici pe internet, nici în viaţa reală. La urma urmei, copiii îşi duc propria lor viaţă, departe de ochii părinţilor. Şi, totuşi, când am văzut cuvintele *Du-te şi mori,* mi-

am dat seama cât de naivi şi de proşti am fost. Jacob nu avea nevoie de încredere sau de respect din partea noastră, cât mai ales de protecţie, pe care noi nu i-am asigurat-o.

Am trecut mai repede prin mesaje. Erau sute, fiecare având un rând sau două. Mi-era cu neputinţă să le citesc pe toate şi nu aveam nici cea mai mică idee ce voia Sarah Groehl să găsesc. Jacob dispăru din conversaţie o bună bucată de vreme, pe măsură ce mesajele deveneau tot mai vechi. Puştii se consolau unul pe celălalt prin mesaje triste (*nu vom mai fi niciodată la fel*) sau aspre (*rămâi frumos când mori tânăr*). Toate exprimau şocul. Fetele se lamentau, declarându-şi iubirea şi loialitatea faţă de el, iar băieţii îşi exprimau indignarea. Am trecut prin toate aceste mesaje repetitive ce nu se mai terminau, sperând să dau peste vreun detaliu semnificativ: *nu-mi vine să cred… trebuie să fim uniţi… sunt poliţişti peste tot prin şcoală…*

În cele din urmă, am accesat contul de Facebook al lui Jacob, unde o conversaţie mai încinsă încă mocnea, fiind începută imediat după producerea crimei. Din nou, mesajele erau afişate în ordine cronologică inversă.

Marlie Kunitz (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 3.29 PM, pe 15 aprilie 2007

D.Y.: NU spune asemenea lucruri aici. Asta-i o BÂRFĂ care ar putea face mult RĂU oamenilor. Chiar dacă-i o glumă, e stupidă. Jake, nu-i băga în seamă.

Joe O'Connor (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 3.16 PM, pe 15 aprilie 2007

Ar trb să vă ŢINEŢI gura cu toţii dacă nu ştiţi despre ce vorbiţi. derek, e valabil şi pentru tine, fraiere. vorbim de CHESTII SERIOASE aici. Nici într-un caz n-ar trb să spui rahaturi de-ăstea.

Mark Spicer (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 3.07 PM, pe 15 aprilie 2007

ORICINE ar putea spune ORICE despre ORICINE. poate că TU ai un cuţit, derek? cum e când lansează cineva un zvon despre TINE?

Apoi asta:

Derek Yoo (Şcoala Gimnazială McCormick) a scris la 2.25 PM, pe 15 aprilie 2007

Jake, toată lumea ştie că tu ai făcut-o. Ai un cuţit. L-am văzut.

Am înlemnit. Nu-mi puteam lua ochii de la mesaj. M-am holbat la el până când literele s-au transformat în pixeli. Derek Yoo era un prieten de-al lui Jacob şi încă unul bun. Fusese acasă la noi de-o sută de ori. Băieţii fuseseră împreună de la grădiniţă. Derek era un puşti de treabă.

L-am văzut.

A doua zi dimineaţă i-am lăsat pe Laurie şi pe Jacob să plece înaintea mea. Le-am zis că am o întâlnire la secţia de poliţie din Newton şi că nu vreau să mă plimb până la Cambridge şi înapoi. După ce m-am asigurat că au plecat, am urcat în camera lui Jacob şi am început să caut.

Nu am avut prea mult de căutat. În sertarul de sus al biroului, am găsit ceva dur, ascuns într-un tricou vechi, alb. Am despăturit tricoul până a căzut din el un cuţit de fălţuit cu mâner negru, cauciucat. L-am apucat cu mare grijă, ţinând lama între degetul mare şi cel arătător, şi l-am desfăcut.

— Oh, Doamne! am murmurat.

Ar fi putut fi un cuţit militar sau de vânătoare, însă era prea mic. Desfăcut, avea cam 25 de centimetri lungime. Mânerul negru avea priză, fiind făurit astfel încât să poată fi ţinut cu patru degete. Lama era curbată, cu un tăiş zimţat – o lamă pentru spintecat – şi se termina într-un vârf gotic, letal. Părţile laterale ale lamei fuseseră scobite, probabil pentru a-i mai scădea din greutate. Cuţitul era sinistru, dar frumos – forma lamei, curba şi ascuţişul. Era ca unul dintre acele lucruri mortale dar încântătoare din natură, o vâlvătaie sau gheara unei feline uriaşe.

06 | Coborârea

Un an mai târziu.

STENOGRAMA ANCHETEI MARELUI JURIU

Dl. Logiudice:	Când aţi descoperit cuţitul, ce aţi făcut? Presupun că aţi raportat descoperirea imediat.
Martorul:	Nu, nu am raportat-o.
Dl. Logiudice:	Nu? Aţi descoperit arma crimei într-o anchetă în desfăşurare şi nu aţi spus nimănui? De ce nu? Aţi ţinut un discurs atât de frumos azi-dimineaţă despre încrederea pe care o aveţi în sistemul judiciar…
Martorul:	Nu am raportat-o deoarece nu credeam că este arma crimei. În niciun caz nu ştiam asta în mod sigur.
Dl. Logiudice:	Nu ştiaţi asta în mod sigur? Aţi ascuns-o, mai bine zis! Nu aţi predat cuţitul pentru testele criminalistice, pentru urme de sânge, amprente, comparaţia cu rana produsă şi aşa mai departe. Aceasta ar fi procedura uzuală, nu?
Martorul:	Aşa ar fi dacă ai crede cu adevărat că este arma crimei.
Dl. Logiudice:	A! Deci nici măcar nu aţi bănuit că aceea era arma crimei?
Martorul:	Nu.
Dl. Logiudice:	Nici nu v-a trecut prin minte asta?

Martorul: Era vorba de fiul meu. Un tată nu se poate gândi la fiul său. Nici măcar nu şi-l poate închipui în aceşti termeni.

Dl. Logiudice: Serios? Nici nu şi-l poate închipui?

Martorul: Nu.

Dl. Logiudice: Băiatul nu avea antecedente violente? Nu avea cazier juvenil?

Martorul: Nu. Nimic din toate acestea.

Dl. Logiudice: Nu avea probleme comportamentale? Probleme psihologice?

Martorul: Nu.

Dl. Logiudice: Putem spune că nu făcuse rău nici măcar unei muşte?

Martorul: Ceva de genul ăsta.

Dl. Logiudice: Şi, totuşi, când aţi găsit cuţitul, l-aţi ascuns. V-aţi purtat de parcă aţi fi crezut că-i vinovat.

Martorul: Nu este o afirmaţie precisă.

Dl. Logiudice: Ei bine, nu l-aţi raportat.

Martorul: Mi-a luat prea mult timp să-mi dau seama - privind în urmă, recunosc.

Dl. Logiudice: Domnule Barber, cum puteţi spune că v-a luat prea mult timp să vă daţi seama când, de fapt, aşteptaţi acest moment de 14 ani, din ziua în care s-a născut fiul dvs.?

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice: Aşteptaţi acest moment. Vă temeaţi de el, eraţi îngrozit chiar. Dar îl aşteptaţi.

Martorul: Nu este adevărat.

Dl. Logiudice: Oare? Domnule Barber, e corect să spunem că violenţa v-a marcat familia?

Martorul: Obiectez. Este o întrebare cât se poate de nepotrivită.

Dl. Logiudice: Obiecţia dvs. a fost

consemnată.

Martorul: Încercaţi să induceţi juriul în eroare. Sugeraţi că Jacob ar fi putut moşteni o înclinaţie către violenţă, de parcă violenţa ar fi o caracteristică precum părul roşu sau urechile păroase. Este greşit atât din punct de vedere biologic, cât şi juridic. E o prostie, mai pe şleau. Şi o ştiţi prea bine.

Dl. Logiudice: Dar eu nu mă refer la factorul biologic. Eu mă refer strict la starea dvs. de spirit, la ce aţi crezut în clipa în care aţi găsit acel cuţit. Dacă alegeţi să credeţi că asta este o prostie, e treaba dvs. Însă ceea ce aţi crezut este cât se poate de relevant şi cât se poate de pertinent ca probă. Şi o ştiţi prea bine. Totuşi, din respect faţă de dvs., îmi voi retrage întrebarea. Voi adopta o altă abordare. Aţi auzit vreodată sintagma „gena criminalilor"?

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: În ce context aţi auzit-o?

Martorul: Doar în conversaţii. Am folosit-o în conversaţiile cu soţia mea. Este o figură de stil, nimic mai mult.

Dl. Logiudice: O figură de stil.

Martorul: Nu este un termen ştiinţific. Eu nu sunt om de ştiinţă.

Dl. Logiudice: Desigur. Niciunul dintre noi nu este expert în acest domeniu. Când aţi folosit această… figură de stil – „gena criminalilor" –, la ce vă refereaţi?

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice:	O, haide, Andy, nu trebuie să te sfieşti. E o chestiune publică acum. Ai avut parte de multă anxietate în viaţă, nu-i aşa?
Martorul:	Cu mult timp în urmă. În copilărie. Nu acum.
Dl. Logiudice:	Cu mult timp în urmă, fie. Te-ai temut – cu mult timp în urmă, în copilărie – cu privire la propriul tău trecut, la propria ta familie, nu-i aşa?
[Martorul nu a răspuns.]	
Dl. Logiudice:	E corect să spunem că descindeţi dintr-o spiţă de oameni violenţi, nu-i aşa, domnule Barber?
[Martorul nu a răspuns.]	
Dl. Logiudice:	E corect să spunem asta, nu-i aşa?
Martorul:	[Neinteligibil.]
Dl. Logiudice:	Iertaţi-mă, dar nu v-am auzit. Descindeţi dintr-o spiţă de oameni violenţi, nu-i aşa? Domnule Barber?

Într-adevăr, violenţa mi-a marcat familia. O puteai urmări ca pe un fir roşu de-a lungul a trei generaţii. Probabil că erau chiar mai multe. Probabil că firul roşu ducea până la Cain, însă nu îmi dorisem niciodată să îl urmez până la capăt. La mine ajunseseră câteva poveşti lugubre, în mare parte imposibil de verificat, şi câteva fotografii; destul cât să mă chinuie. În copilărie voiam să uit cu totul aceste poveşti. Obişnuiam să mă întreb cum ar fi fost dacă amnezia s-ar fi pogorât asupra mea ca prin minune şi mi-ar fi şters complet mintea, lăsând în urmă doar un trup şi un soi de sine golit, un lut moale, plin de potenţial. Fireşte însă că, indiferent cât de mult aş fi încercat să uit, povestea strămoşilor mei era întipărită adânc în memoria mea, gata în orice clipă să iasă la suprafaţă. Am învăţat să trăiesc cu asta. Mai târziu, pentru binele lui Jacob, am învăţat să o ascund în profunzime, nemailăsând nimic la vedere, „neîmpărtăşind“ nimic. Laurie credea mult în împărtăşire, în vindecarea prin discuţie, însă eu nu voiam să mă vindec. Nu am crezut niciodată că

aşa ceva este cu putinţă. E ceea ce Laurie nu a înţeles niciodată. Ştia că eram bântuit de amintirea tatălui meu, dar nu ştia de ce. Credea că problema era reprezentată de faptul că nu îl cunoscusem niciodată şi că asta îmi lăsase un gol în viaţă, pe care nu-l mai puteam umple. Nu am contrazis-o, deşi ea a tot încercat să mă descoasă. Tatăl lui Laurie era psihiatru şi, înainte să se nască Jacob, ea predase engleza la clasele a V-a şi a VI-a de la Şcoala Gimnazială Gavin din South Boston. Bazându-se pe aceste experienţe, credea că înţelege cât de cât cum gândesc băieţii care cresc fără tată. „Nu o să poţi trece niciodată peste asta dacă nu vorbeşti“, îmi zicea. Of, Laurie, n-ai priceput deloc! Nu am intenţionat niciodată să „trec peste asta“. Am intenţionat să o înăbuş în faşă. Am vrut să pun capăt acestei spiţe infracţionale de cea mai joasă speţă, absorbind-o cumva în mine. Aveam de gând să încasez eu glonţul. Pur şi simplu refuzam să i-o trec mai departe lui Jake. Aşa că am ales să nu aflu prea multe. Să nu-mi scotocesc prin trecut şi să-l analizez pentru a afla cauzele şi efectele. M-am declarat de unul singur orfan, rupându-mă de acest neam pus pe scandal. Din câte ştiam eu – atât cât alegeam să ştiu –, firul roşu ducea până la străbunicul meu, un tâlhar cu ochii mijiţi pe nume James Burkett, care venise în est din Dakota de Nord, aducând cu el, în venele sale, un instinct ticălos şi sălbatic şi o înclinaţie către violenţă, ce se manifestaseră la intervale regulate atât în Burkett însuşi, cât şi în fiul său şi, cel mai spectaculos, în nepotul său, respectiv tatăl meu.

James Burkett s-a născut în apropiere de Minot, Dakota de Nord, pe la 1890. Împrejurările copilăriei sale, părinţii săi, educaţia pe care a avut-o sau nu – nu ştiam nimic despre toate aceste lucruri. Ştiam doar că trăise în preeria din Dakota în anii de după Little Big Horn, la închiderea frontierei. Prima dovadă reală a existenţei acestui om a fost o fotografie sepia, pe carton gros, făcută în New York City, la Studioul Fotografic H.W. Harrison de pe Fulton Street, într-o miercuri, pe 23 august 1911. Ziua şi data erau notate cu atenţie pe spatele fotografiei, alături de noul său nume „James Barber“. Povestea din spatele acestei călătorii era la fel de neclară. Din câte auzisem eu – de la mama, care o aflase de la tatăl tatălui meu –, Burkett o ştersese din Dakota de Nord ca să scape de o acuzaţie de jaf armat. Se ascunsese o vreme pe malul de sud al Lacului Superior, căutând scoici şi lucrând pe bărci de pescuit, apoi plecase la New York cu un nou nume. Nimeni nu ştie cu siguranţă de ce şi-a schimbat numele; fie ca să evite un mandat de arestare, fie pur şi simplu ca să o ia de la capăt cu o nouă identitate pe Coasta de Est. Şi nimeni nu putea explica de ce străbunicul meu alesese Barber drept noul său nume de familie. Singura dovadă palpabilă din acea perioadă era tocmai

fotografia în sine. A fost singura imagine a lui James Burkett-Barber pe care am văzut-o vreodată. Trebuie să fi avut vreo 20-21 de ani când fusese făcută. Fotografia îl înfăţişa în întregime: zvelt şi spilcuit, crăcănat, cu o haină de împrumut şi cu o pălărie melon la subraţ. Îşi mijeşte ochii către obiectiv cu un rânjet superior, cu un colţ al gurii ridicându-se uşor, ca fumul.

Bănuiam că acuzaţia din Dakota de Nord implica o infracţiune mai gravă decât jaful armat. Nu numai că Burkett-Barber a făcut tot posibilul să scape de ea – un pungaş mărunt aflat pe fugă nu trebuia să se ducă atât de departe sau să se transforme atât de complet –, însă la sosirea în New York a dat dovadă aproape imediat de o înclinaţie clară spre violenţă. Nu a fost nevoie de nicio ucenicie. Nu şi-a croit drum de jos, de la atacuri mărunte, aşa cum fac infractorii începători; şi-a făcut intrarea pe scenă ca un bandit în toată legea. Cazierul său din New York include arestări pentru molestare şi ultraj cu armă periculoasă, ultraj cu intenţie de jefuire, ultraj cu intenţie de omucidere, mutilare, deţinere de explozibil, port ilegal de armă, viol şi tentativă de crimă. Între prima sa arestare în statul New York, în 1912, şi moartea sa, în 1941, James Barber şi-a petrecut aproape jumătate dintre zile la închisoare sau în aşteptarea proceselor. Numai pentru două acuzaţii de viol şi tentativă de crimă a ispăşit 14 ani.

Era cazierul unui infractor de meserie şi singura sa descriere ce reieşea din dosare o dovedea din plin. Era cazul unei tentative de crimă din 1916. Acesta dusese la un apel formal, fiind trecut în arhivele statului New York abia în 1918. Rezumatul faptelor din acest caz, aşa cum îl prezenta judecătorul Barton în hotărârea sa, se întinde în doar câteva propoziţii:

> *Inculpatul a fost implicat într-o altercaţie cu victima, un bărbat pe nume Payton, într-un bar din Brooklyn. Altercaţia a fost provocată de o datorie pe care Payton o avea fie faţă de inculpat (conform declaraţiilor acestuia), fie faţă de o terţă persoană pentru care inculpatul lucra ca „hăitaş“ sau recuperator (conform spuselor procurorilor). În timpul altercaţiei, inculpatul, într-un acces de furie, a atacat victima cu o sticlă. El şi-a continuat atacul şi după ce sticla s-a spart, şi după ce altercaţia s-a mutat în stradă, şi după ce ochiul stâng al victimei a fost grav vătămat, iar urechea sa stângă aproape retezată. Atacul a luat sfârşit abia atunci când câţiva martori, care o cunoşteau pe victimă, au intervenit, copleşindu-l şi imobilizându-l (cu mari eforturi) pe inculpat până la sosirea poliţiei.*

În hotărârea judecătorească mai era un detaliu care îţi atrăgea atenţia. Judecătorul notase: „Payton cunoştea foarte bine reputaţia inculpatului de om violent, aşa cum de altfel o cunoştea toată lumea“.

James Barber a lăsat în urmă cel puţin un fiu, pe bunicul meu, Russell, poreclit Rusty. Rusty Barber a trăit până în 1971. L-am cunoscut prea puţin, pe când eram foarte mic. Puţinul pe care îl ştiu despre el vine din poveştile spuse mamei mele, care mi le-a transmis apoi mie.

Rusty nu şi-a cunoscut deloc tatăl, aşa că nici nu i-a simţit lipsa. Nu şi-a pierdut prea mult timp gândindu-se la el. Rusty a crescut în Meriden, Connecticut, unde se aflau rudele mamei sale şi unde ea se întorsese din New York, însărcinată. Ea i-a povestit băiatului despre tatăl său, inclusiv despre fărădelegile acestuia. I-a spus-o pe şleau, însă nici ea, nici băiatul nu au făcut mare caz din asta şi nici nu s-au simţit foarte împovăraţi. Erau mulţi oameni în situaţii şi mai grele pe atunci. Nimeni nu s-a gândit că tatăl lui Rusty ar putea afecta viitorul băiatului în vreun fel. Dimpotrivă, Rusty a fost crescut cu aceleaşi aşteptări ca vecinii săi. A fost un elev mediocru şi puţin cam sălbatic, însă a absolvit cursurile Liceului Meriden. A intrat la West Point în 1933, dar a plecat după primul an, petrecut în mare parte în carceră şi în ronduri disciplinare. S-a întors la Meriden, a avut tot soiul de slujbe ciudate, a umblat de colo colo. S-a însurat cu o fată de prin partea locului (bunica mea) şi, şapte luni mai târziu, a avut un fiu pe care l-a botezat William. La un moment dat, Rusty a fost implicat într-o altercaţie măruntă, fiind arestat pentru că a atacat un agent de poliţie, deşi chiar nu făcuse aşa ceva. Pur şi simplu nu îi plăcuse felul în care pusese omul mâna pe el.

Războiul a fost cel care a schimbat lucrurile pentru Rusty Barber. S-a înrolat în armată ca soldat şi a participat la debarcarea din Normandia, în Prima Divizie de Infanterie. Până la sfârşitul războiului ajunsese locotenent în Armata a III-a, dobândise Medalia de Onoare şi două Stele de Argint, fiind un erou în toată puterea cuvântului. În timpul bătăliei de la Nürnberg, din aprilie 1945, a atacat de unul singur un amplasament de artilerie german, omorând şase inamici, pe ultimii doi cu baioneta. S-a organizat o paradă în cinstea lui, atunci când s-a întors în Meriden. A fost plimbat într-o decapotabilă şi le-a făcut cu mâna fetelor.

După război a mai avut doi copii şi şi-a cumpărat o căsuţă din lemn în Meriden. Însă nu era deloc făcut pentru vremuri de pace. A dat greş în mai multe afaceri – asigurări, imobiliare, un restaurant. Şi-a găsit în cele din urmă rostul fiind comis-voiajor. A fost reprezentantul unor firme de îmbrăcăminte şi încălţăminte, petrecându-şi o mare parte din carieră pe drumuri, străbătând sudul New England-ului ducând în portbagaj cutii de mostre, pe care le prezenta proprietarilor de magazine, trecând dintr-

un birou înghesuit în altul. Când mă gândesc la această perioadă din viaţa bunicului meu, îmi dau seama că trebuie să se fi străduit din răsputeri să rămână pe calea cea dreaptă. Rusty Barber avea aceleaşi porniri violente ca tatăl său, porniri încurajate şi răsplătite pe timp de război, dar nu era extraordinar de talentat în alte privinţe. Şi, totuşi, poate că ar fi izbutit. Poate că ar fi trecut prin viaţă paşnic, chiar dacă într-o manieră stângace. Însă n-a fost să fie aşa, iar împrejurările nu l-au ajutat deloc.

Pe 11 mai 1950 se afla în Lowell, Massachusetts, în vizită la magazinul de îmbrăcăminte Birke's, pentru a prezenta noua colecţie de toamnă la hanoracele Mighty Mac. S-a oprit să ia prânzul la un fast food care îi plăcea, pe nume Elliot's. Când a ieşit de la Elliot's, s-a produs un accident. O maşină a şters botul Buickului lui Rusty pe când acesta ieşea din parcare. S-a iscat o ceartă şi s-a ajuns la îmbrânceli. Omul a scos un cuţit. Când s-a terminat totul, omul zăcea pe stradă, iar Rusty pleca de parcă nu se întâmplase nimic. Omul zăcea ţinându-se cu mâinile de burtă, iar sângele îi şiroia printre degete. Îşi desfăcu cămaşa, dar rămase cu mâinile apăsate pe stomac pentru o clipă, ca şi cum l-ar fi durut burta. Când îşi dădu mâinile la o parte, un ghem lunecos de măruntaie căzu din el. O incizie verticală îi despica stomacul de la bazin până la diafragmă. Omul îşi adună măruntaiele de pe jos, şi le îndesă la loc în burtă, intră în local şi chemă poliţia.

Rusty a fost acuzat pentru toate lucrurile posibile: ultraj cu intenţie de omucidere, mutilare, molestare şi ultraj cu armă periculoasă. La proces, el a pledat nevinovat, susţinând că acţionase în legitimă apărare, dar a mărturisit (în mod fatal pentru el) că nu-şi mai aminteşte nimic din lucrurile de care era acuzat, nici măcar de momentul în care înşfăcase cuţitul omului şi îl spintecase cu el. Îşi pierduse memoria atunci când omul se îndreptase spre el cu cuţitul. A primit între 7 şi 10 ani de închisoare; a ispăşit doar trei. Când s-a întors în Meriden, fiul său cel mare, William – tatăl meu, Billy Barber – avea 18 ani şi era deja prea sălbatic pentru a mai putea fi ţinut în frâu de vreun tată, chiar şi de unul formidabil precum Rusty.

Şi iată-ne ajunşi la acea parte din poveste în care urzeala se destramă. Căci nu mai am amintiri propriu-zise cu tatăl meu de pe atunci, doar frânturi – un tatuaj albastru-verzui şters la încheietura mâinii sale drepte, în forma unei cruci sau a unui pumnal, făcut prin vreo închisoare, pe undeva, mâinile sale ca nişte gheare osoase palide, cu articulaţiile înroşite, cât se poate de credibile, pe post de instrumente aducătoare de moarte, gura sa plină de dinţi lungi şi îngălbeniţi, un cuţit curbat, cu mânerul sidefiu, pe care îl purta mereu la spate, vârât la brâu în mod

mecanic în fiecare dimineaţă, aşa cum alţi oameni îşi îndeasă portofelul în buzunarul de la spate.

Dincolo de aceste frânturi însă, pur şi simplu nu mi-l pot aminti. Nici măcar în aceste bucăţi disparate nu am încredere pe deplin; am avut ani buni la dispoziţie ca să le înfloresc. Ultima oară mi-am văzut tatăl în 1961. Aveam 5 ani, iar el 26. Cât am fost copil, am încercat din răsputeri să păstrez aceste amintiri cu el pentru a nu-l lăsa să-mi dispară din gând. Însă doar până când am înţeles ce era el cu adevărat. Odată cu trecerea anilor, el s-a dematerializat oricum. Pe la vreo 10 ani, nu mai aveam amintiri adevărate cu el, ci doar aceste câteva frânturi nedesluşite. La scurt timp după aceea, am renunţat să mă mai gândesc la el. Pentru a-mi veni mai uşor, am trăit de parcă aş fi fost orfan de tată, de parcă aş fi venit pe lume fără tată, şi nu am pus nicio clipă la îndoială această atitudine, fiindcă nu ar fi ajutat cu nimic dacă aş fi făcut-o.

Şi, totuşi, o amintire tot mi-a rămas în minte, chiar dacă nu foarte clar. La un moment dat, în acea ultimă vară, în 1961, mama m-a luat cu ea ca să-l vizităm la închisoarea Whalley Avenue din New Haven. Ne-am aşezat la una dintre mesele din lemn ros, în sala de vizite supraaglomerată. Deţinuţii, îmbrăcaţi în costumele lor pătrăţoase din stambă, semănau toţi cu caricaturile colţuroase şi plate pe care le făceam eu şi prietenii mei. Probabil că am fost mai timid în ziua aceea – trebuia să ai grijă când erai în preajma lui –, fiindcă tatăl meu a trebuit să mă ia cu binişorul. „Vino-ncoa' să te văd.“ M-a prins de braţul meu firav şi m-a tras spre el. „Vino-ncoa'. Doar ai bătut atâta drum ca să mă vezi; vino-ncoa'!“ Ani la rând i-am simţit strânsoarea pe braţ, mi-am simţit braţul ca o pulpă de pui gata să fie ruptă.

Făcuse ceva groaznic. Ştiam asta. Niciun om mare nu a vrut să-mi spună ce anume. Era vorba de o fată şi de una dintre casele cu etaje retrase, scoase la vânzare şi pustii, de pe Congress Avenue. Şi de cuţitul cu mâner sidefiu. Aceasta era partea care îi făcea pe oamenii mari să amuţească.

În acea vară s-a încheiat copilăria mea. Am aflat cuvântul *crimă*. Dar nu este suficient să ţi se spună un cuvânt atât de important – trebuie să trăieşti cu el, să-l porţi cu tine oriunde te duci. Trebuie să-l iei pe ocolite, să-l vezi din diverse unghiuri, în diferite momente ale zilei, într-o lumină diferită, până să înţelegi, până să te pătrundă. Trebuie să-l păstrezi ascuns în sinea ta ani la rând, precum sâmburele hidos dintr-o piersică.

Cât a aflat Laurie din toate acestea? Nimic. Am ştiut din clipa în care am văzut-o pentru prima oară că este o evreică foarte cumsecade, dintr-o familie de evrei de ispravă, şi că nici nu s-ar uita la mine dacă ar afla adevărul. Aşa că i-am zis, în termeni vagi şi romantici, că tatăl meu avea

o reputaţie de crai, dar că nu l-am cunoscut niciodată. Eu eram produsul unei aventuri scurte şi nefericite. Şi aşa au rămas lucrurile vreme de 35 de ani. În ochii lui Laurie, eram practic orfan de tată. Nu i-am spus niciodată altceva pentru că şi eu mă consideram la fel, în sinea mea. În niciun caz nu eram fiul lui Billy Barber cel Sângeros. Nu putea fi nimic dramatic în asta. Când i-am zis prietenei mele, care între timp a devenit soţia mea, că nu îmi cunosc tatăl, rosteam pur şi simplu cu glas tare ceea ce îmi tot repetasem ani de-a rândul. Nu o induceam în eroare. Dacă fusesem cândva fiul lui Billy Barber, în momentul în care am cunoscut-o pe Laurie încetasem de multă vreme să mai fiu progenitura lui, altfel decât în sens strict biologic. Versiunea pe care i-am spus-o lui Laurie se apropia mai mult de adevăr decât faptele propriu-zise. Veţi spune: *Bine, însă în toţi acei ani trebuie să fi venit un moment în care i-ai fi putut zice.* Dar adevărul este că, pe măsură ce timpul trecea, ceea ce îi zisesem lui Laurie se adeverea tot mai mult. La maturitate, eram şi mai puţin fiul lui Billy decât fusesem în copilărie. Totul era o simplă poveste, un mit expirat care nu avea nimic de-a face cu cine eram eu cu adevărat. Nici măcar nu mi-am mai bătut capul cu asta, ca să fiu sincer. La un moment dat, ca adulţi, încetăm să mai fim copiii părinţilor noştri şi devenim în schimb părinţii copiilor noştri. Unde mai pui că fata era a mea. Laurie îmi aparţinea şi eram fericiţi împreună. Căsnicia noastră căpătase un anumit ritm, credeam că ne cunoaştem unul pe celălalt şi ne mulţumeam cu felul în care ne vedeam partenerul de viaţă. De ce să stric asta? De ce să risc o căsnicie fericită (lucru rar, de altfel), o căsnicie trainică, întemeiată pe dragoste (lucru şi mai rar, chiar) pentru ceva trivial şi toxic, aşa cum era sinceritatea completă, nesăbuită şi transparentă? Cine ar fi avut de câştigat din asta? Eu? În niciun caz. Eu eram tare ca o stâncă, vă jur. Există o explicaţie şi mai simplă de-atât: pur şi simplu nu a mai adus nimeni vorba. Se pare că nu există niciun moment potrivit în decursul unei zile obişnuite în care să-i mărturiseşti soţiei tale că eşti fiul unui criminal.

07 | Tăgăduirea

Logiudice avea pe jumătate dreptate în acest moment, deja îl băntuiam pe Jacob, dar nu de crimă. Strepăriul pe care încerca Logiudice să îl vândă juriului – cum că, din cauza trecutului familiei mele şi a cuţitului, am ştiut imediat că Jacob este un psihopat şi l-am acoperit era o prostie mare cât el. Nu-l învinovăţesc pe Logiudice pentru că se dă peste cap să prezinte lucrurile astfel. Juraţii sunt mai tari de ureche de obicei, mai ales în cazuri precum acesta, în care împrejurările îi forţează practic să-şi astupe singuri urechile. Logiudice nu avea altă variantă decât să ţipe. Însă adevărul este că nu se întâmplase nimic într-atât de dramatic. Sugestia că Jacob ar putea fi un criminal era pur şi simplu o nebunie; nici măcar nu am luat-o în considerare la modul serios. În schimb, m-am gândit că se petrece ceva dubios. Jacob ştia mai multe decât spunea. Şi, martor îmi este Dumnezeu, asta mă neliniştea îndeajuns. Suspiciunea – după ce a început să-mi sfredelească tot mai adânc în minte – m-a făcut să trăiesc totul din două ipostaze diferite: ca procuror aflat pe urmele făptaşului şi ca tată îngrijorat, unul în căutarea adevărului, celălalt îngrozit de acesta. Şi dacă nu recunoscusem toate acestea în faţa juriului… ei bine, să zicem că ştiam şi eu să-mi prezint cazul cât mai avantajos cu putinţă.

În ziua în care am descoperit cuţitul, Jacob s-a întors de la şcoală cam pe la 2.30. Din bucătărie, Laurie şi cu mine am ascultat cum intră în hol, cum închide uşa cu călcâiul, apoi îşi lasă ghiozdanul şi haina în hol. Am schimbat priviri neliniştite pe măsură ce interpretam aceste sunete, atenţi ca nişte operatori de sonare.

— Jacob, poţi să vii aici, te rog? îl strigă Laurie.

Urmă un moment de linişte, o ezitare, apoi veni răspunsul:

— Bine.

Laurie arboră o expresie liniştitoare.

Jacob intră şovăielnic şi temător în bucătărie. Din perspectiva mea, fiind nevoit să mă uit la el în sus, mă surprinse să-mi dau seama cât de mare se făcuse acest băiat, cât un bărbat.

— Tată, ce cauţi acasă?

— Trebuie să vorbim, Jake.

Mai făcu câţiva paşi în bucătărie şi zări cuţitul de pe masa dintre noi.

Cu lama băgată în mâner, cuţitul nu mai era atât de ameninţător. Era o simplă unealtă.

Am rostit pe un ton cât se poate de neutru:

— Poţi să ne spui ce-i ăsta?

— Ăă… un cuţit?

— Nu face pe prostul, Jacob.

— Stai jos, Jacob, interveni mama lui. Stai jos.

El se aşeză.

— Mi-aţi căutat prin cameră?

— Doar eu, nu şi mama ta.

— Ai scotocit pe acolo?

— Da.

— Ai auzit cumva de intimitate?

— Jacob, interveni Laurie, tatăl tău era îngrijorat în privinţa ta.

El îşi dădu ochii peste cap.

Laurie continuă:

— Amândoi suntem îngrijoraţi. Ce-ar fi să ne explici despre ce e vorba?

— Jacob, m-ai pus într-o postură dificilă, să ştii. Jumătate din poliţia statală caută acest cuţit.

— *Acest* cuţit?

— Nu *acest* cuţit; un cuţit. Ştii la ce mă refer. Un cuţit ca acesta. Pur şi simplu nu înţeleg ce-ar putea face un puşti ca tine cu un cuţit ca acesta. De ce ai nevoie de el, Jake?

— Nu am nevoie de el. Pur şi simplu îl am acolo.

— De ce?

— Nu ştiu.

— Îl ai acolo, dar nu ştii de ce?

— Nu ştiu… E ceva ce am făcut şi-atât. Fără vreun motiv anume. Nu înseamnă nimic. De ce trebuie să însemne totul ceva?

— Şi-atunci de ce l-ai ascuns?

— Probabil pentru că ştiam că o să vă panicaţi.

— Păi aici ai dreptate. De ce-ţi trebuie un cuţit?

— V-am zis deja: nu-mi trebuie. M-am gândit doar că e ca lumea. Mi-a plăcut. Pur şi simplu am vrut să-l am.

— Ai probleme cu alţi copii?

— Nu.

— Te temi de cineva?

— Nu. Aşa cum v-am zis, pur şi simplu l-am văzut şi mi s-a părut ca lumea, aşa că l-am cumpărat, insistă el, ridicând din umeri.

— De unde?

— De la un magazin cu accesorii militare din oraş. Nu-s greu de găsit.
— Vânzarea a fost înregistrată? Ai folosit cartea de credit?
— Nu, am plătit cu bani gheaţă.
Am mijit ochii.
— Nu-i chiar atât de neobişnuit. Of, Doamne, tată! Oamenii mai folosesc şi bani gheaţă, să ştii.
— Ce faci cu el?
— Nimic. Doar mă uit la el, îl ţin în mână ca să văd cum îl simt.
— Îl iei cu tine?
— Nu. De obicei nu.
— Doar uneori?
— Nu. Mă rog, foarte rar.
— Îl iei cu tine la şcoală?
— Nu. L-am luat o singură dată. L-am arătat unor colegi.
— Cui?
— Lui Derek şi lui Dylan. Poate şi altora.
— De ce?
— Pentru că am crezut că era ca lumea. Era ceva de genul: „Hei, veniţi să vedeţi asta!“
— L-ai folosit vreodată?
— La ce să-l folosesc?
— Nu ştiu, la ce se foloseşte un cuţit: să tai ceva cu el.
— Adică dacă am înjunghiat pe cineva cu el în Cold Spring Park?
— Nu, adică dacă l-ai folosit vreodată.
— Nu, niciodată. Sigur că nu.
— Deci pur şi simplu l-ai luat şi l-ai ascuns în sertar?
— Da, cam aşa ceva.
— Nu are sens ce zici.
— Poate, dar ăsta-i adevărul.
— De ce ai…
— Andy, interveni mama lui în discuţie. E adolescent. De-aia a făcut-o!
— Laurie, nu are nevoie de ajutorul tău.
Laurie explică:
— Adolescenţii mai fac şi tâmpenii câteodată. Se întoarse spre Jacob: Chiar şi adolescenţii *isteţi* mai fac tâmpenii.
— Jacob, trebuie să te întreb, pentru liniştea mea sufletească: este acesta cuţitul pe care îl caută poliţia?
— Nuu! Ai înnebunit?
— Ştii ceva cu privire la ce-a păţit Ben Rifkin? Ceva ce-ai auzit de la prietenii tăi? Îmi poţi spune ceva… orice?
— Nu. Sigur că nu.

Se uită drept în ochii mei, fără şovăire. Totul dură doar o clipă, dar era fără îndoială o provocare – genul de uitătură pe care ţi-o aruncă un martor sfidător atunci când este în boxă. După ce-şi atinse ţinta şi mă făcu să clipesc, redeveni puştiul obraznic de dinainte:

— Nu-mi vine să cred că mă întrebi una ca asta, tată. De-abia mă întorc de la şcoală şi mă trezesc bombardat cu întrebările astea. Pur şi simplu nu-mi vine să cred. Nu-mi vine să cred că ai putea gândi aşa ceva despre mine.

— Nu-i vorba de ce gândesc eu despre tine, Jacob! Tot ce ştiu este că ai adus acest cuţit în casa mea şi aş vrea să ştiu de ce-ai făcut-o.

— Cine ţi-a zis să-l cauţi?

— Nu contează cine mi-a zis.

— Unul dintre puştii de la şcoală, evident. Cineva dintre cei pe care i-ai interogat ieri. Spune-mi cine.

— Nu contează cine. Nu vorbim despre ce au făcut alţi puşti. Nu tu eşti victima în cazul ăsta.

— Andy, rosti Laurie ca un avertisment.

Îmi spusese să nu-l confrunt, să nu-l intimidez şi nici să nu-l acuz. *Trebuie doar să vorbeşti cu el, Andy. Suntem o familie. Vorbim între noi.*

Mi-am luat privirea de la el, apoi am tras adânc aer în piept.

— Jacob, ai ceva de obiectat dacă trimit acest cuţit la analize, pentru urme de sânge sau alte probe?

— Nu. N-ai decât să faci ce analize vrei. Nu-mi pasă.

Am rămas o clipă pe gânduri.

— Bine. Te cred. Te cred.

— Îmi dai cuţitul înapoi?

— În niciun caz!

— E cuţitul meu! Nu ai niciun drept să mi-l iei.

— Sunt tatăl tău. Aşa că am tot dreptul să-l iau.

— Da, dar mai lucrezi şi cu poliţia.

— Şi ai vreun motiv să te temi de poliţie, Jake?

— Nu.

— Atunci de ce tot vorbeşti despre drepturile tale?

— Şi dacă nu te las să-l iei?

— Încearcă numai.

Rămase pe loc, mutându-şi privirea de la cuţitul de pe masă la mine şi înapoi, cântărind riscurile şi răsplata.

— E *atât* de injust… rosti el, încruntându-se la gândul nedreptăţii.

— Jake, tatăl tău face doar ce crede el că-i mai bine, pentru că te iubeşte.

— Cum rămâne cu ce cred *eu* că-i mai bine? Bănuiesc că asta nu

contează.

— Nu, am replicat eu. Nu contează.

•

Până am ajuns eu la secţia de poliţie din Newton în acea după-amiază, îl aduseseră deja pe Patz în camera de interogatorii, unde stătea nemişcat ca o statuie din Insula Paştelui, cu privirea aţintită spre o cameră video ascunsă într-un ceas de perete. Patz ştia de camera de acolo. Poliţiştii erau obligaţi să îl informeze şi să-i obţină consimţământul pentru înregistrarea interogatoriului.

Camera era totuşi ascunsă în speranţa că suspecţii nu se vor mai gândi la ea.

Imaginea lui Patz ajungea pe micul monitor al unui calculator din biroul agenţilor, situat exact lângă camera de interogatorii, unde vreo şase agenţi CPAC şi ai poliţiei din Newton o urmăreau. Până acum, nu prea avuseseră ce să vadă, se pare. Poliţiştii aveau expresii plictisite pe feţe, nevăzând prea multe şi aşteptându-se să nici nu descopere prea multe.

Am intrat în biroul agenţilor şi m-am îndreptat spre ei.

— A zis ceva?

— Nimic. Face pe mutul.

Imaginea lui Patz umplea ecranul. Stătea în capul unei mese lungi de lemn. În spatele lui se afla un perete văruit. Patz era un tip masiv. Conform spuselor ofiţerului său supraveghetor, avea un metru nouăzeci înălţime şi peste o sută de kilograme. Chiar şi aşezat la masă, tot părea masiv. Însă corpul său era moale. Şuncile şi burta îi atârnau, vizibile sub cămaşa sa neagră, de parcă ar fi fost turnate şi presate într-un sac negru strâns la gât.

— Dumnezeule, individului ăstuia i-ar prinde bine puţină mişcare! am exclamat eu.

Unul dintre tipii de la CPAC zise:

— Păi masturbarea la pornografie infantilă nu se pune?

Am chicotit cu toţii.

În camera de interogatorii, Patz era încadrat de Paul Duffy de la CPAC şi de Nils Peterson, un poliţist de la secţia din Newton. Agenţii apăreau pe ecran doar uneori, când se aplecau în faţa camerei.

Duffy conducea interogatoriul.

— Bine, mai spune-mi totul o dată. Spune-mi ce-ţi aminteşti din acea dimineaţă.

— V-am zis deja.

— Încă o dată. Ai fi surprins câte lucruri îşi amintesc oamenii când repetă o poveste.

— Nu vreau să mai vorbesc. Am început să obosesc.

— Hei, Lenny, ajută-te şi tu puţin, bine? Eu încerc să te scot de pe lista de suspecţi. Ţi-am zis deja: încerc să te *elimin* de pe listă. Este interesul tău să vorbeşti.

— Mă cheamă Leonard.

— Avem un martor care te-a văzut în Cold Spring Park în acea dimineaţă.

Asta era o minciună.

Pe monitor, Duffy zicea:

— Ştii că trebuie să verific afirmaţia asta. Ţinând cont de cazierul tău, nu am de ales. Nu mi-aş face treaba dacă nu aş verifica-o.

Patz oftă.

— Încă o dată, Lenny. Nu vreau să pun sub acuzare pe cine nu trebuie.

— Mă cheamă Leonard, zise el frecându-se la ochi. Fie. Am fost în parc. Mă plimb pe-acolo în fiecare dimineaţă. Dar nu am fost prin zona în care a fost omorât puştiul. Nu mă duc niciodată pe-acolo, nu mă plimb prin partea aia. N-am văzut nimic, n-am auzit nimic – începu să numere toate astea pe degete –, nu-l ştiu pe puşti, nu l-am văzut niciodată, nici n-am auzit de el.

— Bine, calmează-te, Lenny.

— Sunt calm.

Se uită spre cameră.

— Şi nu ai văzut pe nimeni în acea dimineaţă?

— Nu.

— Nu te-a văzut nimeni plecând de-acasă sau întorcându-te?

— Eu de unde să ştiu?

— Nu ai văzut pe nimeni în parc care să dea de bănuit, ca şi cum n-ar fi avut ce căuta pe-acolo, cineva de care ar trebui să ştim şi noi?

— Nu.

— Bine, hai să luăm o scurtă pauză. Stai aici. Ne întoarcem în câteva minute. O să-ţi mai punem câteva întrebări şi cu asta basta.

— Cum rămâne cu avocatul meu?

— Nu ne-a dat niciun semn încă.

— O să-mi spuneţi când ajunge, da?

— Sigur, Lenny.

Cei doi agenţi se ridicară, gata de plecare.

— Nu am făcut rău nimănui, rosti Patz. Să ţineţi minte! Nu am făcut rău nimănui. Niciodată.

— Bine, îl linişti Duffy, te cred.

Agenţii trecură prin faţa camerei video şi ieşiră pe uşă, ajungând în camera în care se derulaseră pe monitorul calculatorului imagini îndepărtate.

Duffy clătină din cap.

— Nimic. E obişnuit să aibă de-a face cu poliţiştii. Nu am cu ce să-l provoc. Aş vrea să-l las să stea acolo o vreme şi să se răcorească, dar nu cred că avem suficient timp să facem asta. Avocatul lui e pe drum. Ce vrei să facem, Andy?

— De cât timp faceţi asta?

— De vreo două ore, cred. Ceva de genul ăsta.

— Şi asta-i tot? Neagă, neagă şi iar neagă?

— Da. E fără rost.

— Fă-o din nou.

— S-o fac din nou? Glumeşti? De când urmăreşti ce se întâmplă?

— Abia am ajuns, Duff, dar ce altceva putem face? Este singurul nostru suspect adevărat. A murit un băieţel; tipului ăstuia îi plac băieţeii. A recunoscut deja că se afla în parc în acea dimineaţă. Ştie zona. Se duce acolo în fiecare dimineaţă, aşa că ştie cum stau lucrurile, ştie că puştii trec prin pădure în fiecare dimineaţă, în drumul lor spre şcoală. E clar că-i destul de mare ca să doboare victima. Asta înseamnă motiv, mijloace şi oportunitate. Aşa că eu zic să insişti până scoţi ceva de la el.

Duffy le aruncă o privire celorlalţi poliţişti din încăpere, apoi se uită din nou la mine.

— Oricum o să ne oprească avocatul lui, Andy.

— Atunci nu-i timp de pierdut, nu-i aşa? Du-te înapoi acolo. Obţine o mărturisire şi eu i-o prezint juriului după-amiază.

— Să obţin o mărturisire? Aşa, pur şi simplu?

— De-aia eşti plătit, amice.

— Cum rămâne cu puştii de la şcoală? Credeam că mergem acolo.

— O să verificăm şi asta, Duff, dar ce sperăm să găsim acolo? O grămadă de copii, speriaţi de moarte, care dau din gură pe Facebook? Ei, şi ce? Uită-te la tipul ăsta. Doar uită-te la el. Zi-mi şi mie un suspect mai acătării. Nu avem niciunul.

— Chiar crezi asta, Andy? Chiar crezi că ăsta-i omul nostru?

— Da. Poate. *Poate.* Dar ne trebuie ceva consistent ca să o dovedim. Obţine o mărturisire, Duff. Cuţitul. Ceva. Orice. Ne trebuie ceva.

— Fie.

Duffy îl privi hotărât pe poliţistul din Newton care îi era partener în acest caz.

— O mai facem o dată, zise el. Cum a zis omul.

Poliţistul ezită, implorându-l pe Duffy cu privirea. *De ce să ne mai*

pierdem vremea?

— O mai facem o dată, repetă Duffy. Cum a zis omul.

Dl. Logiudice:	Dar nu au mai avut ocazia, nu? Agenţii nu au mai apucat atunci să intre cu Leonard Patz în camera de interogatorii.
Martorul:	Nu, nu au mai apucat. Nici în acea zi, nici în alta.
Dl. Logiudice:	Şi cum v-a făcut asta să vă simţiţi?
Martorul:	Mie mi s-a părut o greşeală. Bazându-ne pe ceea ce ştiam la momentul respectiv, era o greşeală să îl eliminăm pe Patz ca suspect chiar de la începutul anchetei. Era cel mai bun suspect pe care-l aveam… de departe.
Dl. Logiudice:	Încă mai credeţi asta?
Martorul:	Fără doar şi poate. Ar fi trebuit să ne concentrăm asupra lui Patz.
Dl. Logiudice:	De ce?
Martorul:	Pentru că dovezile îl indicau clar pe el.
Dl. Logiudice:	Nu toate dovezile.
Martorul:	Toate? Nu se întâmplă niciodată ca toate dovezile să indice o singură direcţie, nu într-un caz dificil ca acesta. Tocmai asta-i problema. Nu ai suficiente informaţii, datele sunt incomplete. Nu există un model clar, nici răspunsuri evidente. Aşa că poliţiştii fac ce face toată lumea: îşi încropesc o poveste în minte, o teorie şi pe urmă se-apucă să caute printre date dovezile care să o susţină. Întâi aleg suspectul, apoi

	încep să caute dovezile care să ducă la condamnarea lui. Şi nu mai observă dovezile care conduc spre alţi suspecţi.
Dl. Logiudice:	Cum ar fi Leonard Patz.
Martorul:	Cum ar fi Leonard Patz.
Dl. Logiudice:	Vreţi să spuneţi că asta s-a întâmplat în acest caz?
Martorul:	Vreau să spun că s-au făcut greşeli, da, cu siguranţă.
Dl. Logiudice:	Şi ce ar trebui să facă un poliţist în această situaţie?
Martorul:	Trebuie să aibă grijă să nu se fixeze asupra unui anumit suspect prea devreme. Pentru că, dacă nu îl nimereşte, o să piardă din vedere dovezi ce conduc spre varianta corectă. O să piardă din vedere chiar şi lucrurile evidente.
Dl. Logiudice:	Însă un poliţist trebuie să îşi formuleze nişte teorii. Trebuie să se concentreze asupra unor suspecţi, de obicei chiar dinainte să aibă dovezi clare împotriva lor. Ce altceva poate face?
Martorul:	Aceasta este dilema. Întotdeauna porneşti cu o bănuială. Şi, uneori, bănuieşti pe cine nu trebuie.
Dl. Logiudice:	Cine a greşit în acest caz?
Martorul:	Nu am ştiut. Pur şi simplu nu am ştiut.
Dl. Logiudice:	În regulă, continuaţi-vă povestea. De ce nu l-au mai interogat poliţiştii pe Patz?

Un bărbat în vârstă, cu o servietă ponosită de avocat, intră în biroul agenţilor. Numele lui era Jonathan Klein. Era scund, slab, uşor cocoşat. Purta un costum gri, cu guler negru. Avea părul lung şi izbitor de alb. Şi-l dăduse pe spate, unde-i atârna acum peste guler. Avea şi un barbişon

alb. Rosti pe un ton blajin:

— Salut, Andy.

— Jonathan.

Ne-am strâns mâinile cu o căldură sinceră. L-am respectat pe Jonathan Klein şi mi-a plăcut dintotdeauna. Pedant şi oarecum boem, nu semăna deloc cu mine. (Eu sunt o fire cât se poate de convenţională.) Însă nu ţinea predici şi nici nu minţea, ceea ce îl deosebea de colegii lui avocaţi ai apărării, care nu tratau cu prea mare consideraţie adevărul, era foarte inteligent şi cunoştea bine legea. Era – nu există un cuvânt mai potrivit pentru asta – înţelept. De asemenea, trebuie spus că aveam o atracţie copilărească faţă de bărbaţii din generaţia tatălui meu, de parcă aş fi nutrit încă o speranţă slabă că nu sunt orfan, chiar şi atât de târziu în viaţă.

Klein zise:

— Aş dori să îmi văd clientul acum.

Avea vocea blajină – era aşa în mod natural, nu ca semn de afectare sau de tactică –, ceea ce-i făcea pe ceilalţi să coboare tonul în prezenţa sa. Te trezeai că te apleci spre el ca să distingi ce spune.

— Nu am ştiut că tu îl reprezinţi pe tipul ăsta, Jonathan. Nu-i un caz prea bănos pentru tine, nu? Un pedofil de-ăsta de nu-şi poate ţine mâinile acasă? Îţi afectează reputaţia.

— Reputaţia? Suntem avocaţi! În orice caz, nu se află aici pentru că-i pedofil. Ştim amândoi asta. Sunt cam mulţi poliţişti de faţă pentru cineva care nu-şi poate ţine mâinile acasă.

M-am dat la o parte.

— Bine. Este înăuntru. Poţi intra.

— O să opreşti camera şi microfonul?

— Da. Vreţi să discutaţi în altă încăpere?

— Nu, sigur că nu. Zâmbi cu blândeţe: Am încredere în tine, Andy.

— Suficientă încât să îl laşi pe omul tău să vorbească mai departe?

— Nu, nu. Am prea mare încredere în tine ca să fac asta.

Şi aşa s-a încheiat interogarea lui Patz.

•

9.30 PM.

Laurie stătea întinsă pe canapea, uitându-se la mine, cu cartea rezemată pe abdomen. Purta o cămaşă maro cu *en coeur,* brodată la gât, şi avea ochelarii de vedere pe nas. Izbutise, în decursul anilor, să îşi păstreze înfăţişarea tinerească, chiar şi la vârsta a doua; trecuse de la iile brodate şi blugii tăiaţi din adolescenţa ei de fată deşteaptă şi în pas cu

moda la o versiune mai elegantă şi mai mulată a aceluiaşi stil.

Îmi zise:

— Vrei să vorbim despre asta?

— Despre ce să vorbim?

— Despre Jacob.

— Am vorbit deja.

— Ştiu, dar văd că te macină ceva.

— Nu mă macină nimic. Mă uit la televizor.

— La canalul gastronomic?

Surâse sceptic.

— N-am găsit altceva. Şi, în plus, îmi place gastronomia.

— Nu, nu-ţi place.

— Îmi place să o *urmăresc*.

— E în regulă, Andy. Nu trebuie să zici nimic dacă nu te simţi pregătit.

— Nu-i vorba de asta. Pur şi simplu nu-i nimic de zis.

— Pot să-ţi pun o întrebare?

Mi-am dat ochii peste cap: *Mai contează dacă spun nu?*

Ea luă telecomanda de pe măsuţa de cafea şi opri televizorul.

— Când am vorbit azi cu Jacob, ai zis că nu crezi că ar fi făcut ceva, apoi te-ai răzgândit şi l-ai supus unui adevărat interogatoriu.

— Nu am făcut aşa ceva.

— Ba da. Nu l-ai acuzat de ceva anume, dar tonul tău era… inchizitorial.

— Da?

— Un pic.

— Nu asta am intenţionat. O să-i cer scuze mai încolo.

— Nu trebuie să-ţi ceri scuze.

— Ba da, dacă i-am vorbit pe un asemenea ton.

— Voiam doar să ştiu de ce. E ceva ce nu mi-ai spus?

— Cum ar fi…?

— Ceva care să te facă să-l hărţuieşti în felul ăla.

— Nu l-am hărţuit. Şi, oricum, eram pur şi simplu supărat din cauza cuţitului. Şi din cauza celor spuse de Derek pe Facebook.

— Pentru că Jacob a avut unele ieşiri…

— Of, Doamne, Laurie, să fim serioşi! Sunt simple bârfe copilăreşti. Dacă pun mâna pe Derek… A fost o tâmpenie nemaipomenită să scrie ce-a scris. Nu glumesc: uneori mi se pare că puştiul ăla nu-i întreg la cap.

— Derek nu-i un copil rău.

— O să mai fii de aceeaşi părere şi când o să vină să-l ia pe Jacob?

— Chiar există posibilitatea asta?

— Nu. Sigur că nu.

— Avem vreo responsabilitate în cazul ăsta?

— Adică dacă este cumva vina noastră?

— Vină? Nu. Vreau să spun: trebuie să raportăm asta?

— Nu. Deloc! Nu-i nimic de raportat. Nu-i o crimă să ai un cuţit. Nu-i o crimă nici să fii adolescent nesăbuit – slavă Cerului, altminteri ar trebui să azvârlim jumătate dintre adolescenţi în închisoare.

Laurie dădu încet din cap.

— Vreau să zic… a fost acuzat şi acum ştii şi tu despre cuţit. Iar poliţiştii tot vor afla la un moment dat; vor vedea ce-i scris pe Facebook.

— Nu este o acuzaţie credibilă, Laurie. Nu există niciun motiv ca oalele să se spargă în capul lui Jake. Toată chestia asta e de-a dreptul ridicolă.

— Chiar crezi asta cu adevărat, Andy?

— Da! Sigur că da. Tu nu?

Ea îmi aruncă o privire iscoditoare:

— Bine. Deci nu asta te macină?

— Ţi-am zis deja că nu mă macină nimic.

— Serios?

— Serios.

— Ce-ai făcut cu cuţitul?

— Am scăpat de el.

— Cum ai scăpat de el?

— L-am aruncat. Nu aici. Într-un tomberon, pe undeva.

— L-ai acoperit pe Jacob.

— Nu. Pur şi simplu nu mai voiam să ştiu cuţitul ăla în casa mea. Şi nu voiam să se poată folosi cineva de el ca să-l facă pe Jacob să pară vinovat când de fapt nu este. Nimic mai mult.

— Păi şi asta nu înseamnă că l-ai acoperit?

— Nu poţi să *acoperi* pe cineva care nu a greşit cu nimic.

Ea îmi aruncă o nouă privire iscoditoare:

— Bine. Mă duc să mă culc. Vii şi tu?

— Mai stau puţin şi vin.

Se ridică şi veni la mine ca să-şi treacă degetele prin părul meu şi să mă sărute pe frunte.

— Nu mai sta până târziu, scumpule. Nu o să te poţi trezi dimineaţă.

— Laurie, tot nu mi-ai răspuns la întrebare. Te-am întrebat ce crezi *tu!* Eşti de acord că-i ridicol să crezi că Jacob a făcut aşa ceva?

— Cred că-i foarte greu de imaginat, da.

— Dar *poţi* să-ţi imaginezi?

— Nu ştiu. Vrei să spui că tu nu poţi, Andy? Nici măcar nu-ţi poţi imagina?

— Nu, nu pot. Vorbim despre fiul nostru aici.

Ea se trase de lângă mine în mod vizibil, precaută.

— Nu ştiu. Bănuiesc că nici eu nu-mi pot imagina. Însă stau apoi şi mă gândesc: când m-am trezit azi-dimineaţă, nu mi-aş fi putut imagina acel cuţit.

08 | Sfârşitul

Duminică, 22 aprilie 2007, la zece zile după săvârşirea crimei.

Într-o dimineaţă rece de sâmbătă, cu burniţă, sute de voluntari au început să scotocească prin Cold Spring Park în căutarea cuţitului. Erau persoane din toate categoriile oraşului. Elevi de la McCormick, unii prieteni de-ai lui Ben Rifkin, alţii din cu totul alte grupuri de la şcoală – sportivi, tocilari, fete pisicoase. Erau o grămadă de părinţi tineri. Câţiva dintre activiştii care organizau mai mereu manifestări comunitare de un fel sau altul. Toţi aceştia se adunară în aerul jilav al dimineţii, ascultară instrucţiunile lui Paul Duffy cu privire la desfăşurarea căutării, apoi porniră în echipe să cerceteze sectoarele repartizate, în speranţa că vor găsi cuţitul. În aer plutea determinarea. Era o uşurare pentru toată lumea să facă în sfârşit ceva, să poată participa la anchetă. Erau siguri că în curând avea să se rezolve totul cu bine. Aşteptarea şi incertitudinea erau cele care îi doborau. Cuţitul avea să le pună capăt. Cuţitul urma să aibă pe el amprente, urme de sânge sau orice alte probe care să dezlege misterul, iar oraşul avea să poată răsufla în sfârşit uşurat.

Dl. Logiudice:	Nu aţi participat la acele căutări, nu-i aşa?
Martorul:	Nu, nu am participat.
Dl. Logiudice:	Fiindcă ştiaţi că este o căutare zadarnică. Cuţitul pe care îl căutau fusese deja găsit în sertarul lui Jacob. Iar dvs. vă descotorosiseţi deja de el.
Martorul:	Nu. Ştiam că nu acela era cuţitul pe care îl căutau. Nu aveam nici cea mai mică îndoială. Niciuna.
Dl. Logiudice:	Atunci de ce nu aţi participat şi dvs. la căutare?

Martorul: Procurorul nu participă niciodată la aceste căutări. Nu puteam risca să devin martor în propriul meu caz. Gândeşte-te puţin: dacă aş fi găsit eu arma crimei, aş fi devenit un martor-cheie. Aş fi fost obligat să trec din banca acuzării în boxa martorilor. Ar fi trebuit să renunţ la caz. De aceea, un procuror priceput stă deoparte. Aşteaptă la secţia de poliţie sau pe stradă atunci când se execută un mandat de percheziţie, urmăreşte din camera alăturată desfăşurarea unui interogatoriu. Sunt chestii de bază pentru un procuror, Neal. Este procedura standard. Fix ce te-am învăţat odinioară. Poate că nu ai ascultat cu atenţie.

Dl. Logiudice: Deci aţi procedat astfel din motive tehnice?

Martorul: Neal, nimeni nu-şi dorea mai mult decât mine ca această căutare să dea roade. Voiam să se dovedească nevinovăţia fiului meu. Iar asta ar fi fost posibil doar dacă era găsit adevăratul cuţit.

Dl. Logiudice: Şi nu vă simţiţi deloc vinovat pentru modul în care v-aţi debarasat de cuţitul lui Jacob? Nici măcar acum, când ştiţi ce s-a întâmplat?

Martorul: Am făcut ceea ce am crezut eu că-i bine. Jake era nevinovat, iar acela era un cuţit oarecare.

Dl. Logiudice: Desigur, nu eraţi dispus să probaţi această teorie, nu? Nu aţi predat cuţitul pentru

	analize criminalistice, pentru amprente, urme de sânge sau de fibre, aşa cum îl ameninţaseţi pe Jacob că veţi face?
Martorul:	Era un cuţit oarecare. Nu aveam nevoie de analize care să-mi confirme asta.
Dl. Logiudice:	Ştiaţi deja.
Martorul:	Ştiam deja.
Dl. Logiudice:	Dar ce anume vă conferea această siguranţă?
Martorul:	Îmi cunoşteam fiul.
Dl. Logiudice:	Doar atât? Vă cunoşteaţi fiul?
Martorul:	Am făcut ce-ar fi făcut orice tată în locul meu. Am încercat să-l protejez de nesăbuinţa lui.
Dl. Logiudice:	Bine. Să lăsăm asta. Aşa, deci în vreme ce toţi ceilalţi căutau prin Cold Spring Park în acea dimineaţă, dvs. unde aşteptaţi?
Martorul:	În parcarea de la intrarea din parc.
Dl. Logiudice:	Şi, la un moment dat, a apărut domnul Rifkin, tatăl victimei?
Martorul:	Da. Când l-am observat eu, venea dinspre pădure. Sunt locuri de joacă acolo, terenuri de fotbal şi de baseball. În acea dimineaţă, terenurile erau pustii. Era doar o întindere imensă, plată şi deschisă de iarbă. Iar el o traversa, îndreptându-se spre mine.

Această imagine a lui Dan Rifkin, singur în nefericirea lui, îmi va rămâne întipărită veşnic în memorie: o siluetă pricăjită, străbătând imensul spaţiu verde, cu capul plecat, cu mâinile îndesate în buzunare.

Vântul îi sufla cu putere în faţă, silindu-l să se abată de la drum. Mergea în zig-zag, ca o bărcuţă înaintând contra vântului.

Am pornit spre terenuri ca să-i ies în întâmpinare, însă eram destul de departe unul de celălalt, aşa că mi-a luat ceva vreme să ajung la el. O perioadă îndelungată ne-am urmărit reciproc încercările de a ne apropia unul de celălalt. Oare cum om fi arătat văzuţi de sus? Două mogâldeţe târându-se pe un teren pustiu şi verde, încercând să se întâlnească undeva în centru.

Pe măsură ce se apropia, îi făceam cu mâna. Însă Rifkin nu îmi făcu niciun semn. Crezând că este supărat fiindcă dăduse din greşeală peste echipele de căutare, mi-am notat nervos în gând să îi reproşez avocatului său că uitase să-l avertizeze pe Rifkin să nu treacă prin parc în acea zi.

— Bună, Dan, am rostit eu pe un ton precaut.

El purta ochelari de soare tip aviator, deşi vremea era mohorâtă şi ochii abia i se vedeau prin lentilele fumurii. Se uita la mine, cu ochii mari şi inexpresivi în spatele lentilelor. Supărat, după toate aparenţele.

— Eşti în regulă, Dan? Ce cauţi aici?

— Sunt surprins să te văd pe *tine* aici.

— Da? De ce? Unde altundeva aş putea fi?

El pufni.

— Ce s-a întâmplat, Dan?

— Ştii – rosti el, pe un ton oarecum detaşat – am avut un sentiment ciudat în ultima vreme, ca şi cum aş fi pe scenă şi toţi oamenii din jurul meu ar fi actori. Toată lumea, toate persoanele pe lângă care trec pe trotuar, toţi ţin nasul pe sus de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, de parcă eu aş fi singurul care ştie adevărul. Singurul care ştie că Totul S-a Schimbat.

Am încuviinţat binevoitor, făcându-i pe plac.

— Câtă *falsitate!* Ştii ce vreau să spun, Andy? Se prefac cu toţii.

— Nu pot decât să-mi închipui ce simţi, Dan.

— Cred că şi tu eşti unul dintre actori.

— De ce zici asta?

— Cred că nici tu nu eşti sincer.

Rifkin îşi scoase ochelarii de soare, îi închise cu grijă şi îi băgă într-un buzunar interior al jachetei. Cearcănele de sub ochii lui se adânciseră şi mai mult de când îl văzusem ultima oară. Pielea lui măslinie căpătase o paloare cenuşie.

— Am auzit că o să ţi se ia cazul.

— Poftim?! De la cine ai auzit asta?

— Nu contează de la cine. Vreau doar să afli: vreau un alt procuror.

— Bine, păi putem discuta despre asta…

— Nu-i nimic de discutat. S-a rezolvat deja. N-ai decât să-ţi suni şefa. Trebuie să vorbeşti cu colegii tăi. Ţi-am zis, vreau un alt procuror. Cineva care să nu stea degeaba. Şi vreau asta acum.

— Să nu stea degeaba? Dan, despre ce naiba vorbeşti?

— Ai zis că se face tot posibilul. Ce se face, mai exact?

— Uite ce-i, este un caz dificil, recunosc…

— Nu, nu, e mai mult de-atât şi o ştii şi tu. De ce nu i-ai presat pe puştii ăia? Nici măcar până în ziua de azi! Adică să-i strângi cu uşa ca lumea! Asta vreau să ştiu.

— Am *vorbit* cu ei.

— Inclusiv cu băiatul tău, Andy?

Am rămas cu gura căscată. Am întins mâna spre el, ca să-l ating pe braţ, însă el s-a tras înapoi, ferindu-se.

— M-ai minţit, Andy. M-ai minţit de la bun început. Se uită înspre copaci. Ştii ce mă deranjează, Andy? Vreau să spun… la faptul că mă aflu aici, în acest loc? Mă deranjează că pentru o vreme – pentru câteva minute, pentru doar câteva secunde, nu ştiu cât exact –, dar pentru o bucată de vreme, fiul meu a fost în viaţă aici. A zăcut acolo în *nenorocitele* alea de frunze jilave, sângerând până a murit. Iar eu nu am fost aici, cu el. Ar fi trebuit să fiu aici, să-l ajut. Asta face un tată. Însă nu am ştiut. Eram pe undeva, în maşină, la birou, vorbeam la telefon, nu mai ştiu ce făceam. Pricepi, Andy? Ai vreo idee cum te face să te simţi acest lucru? Poţi măcar să-ţi închipui? L-am văzut născându-se, l-am văzut făcând primii paşi şi… şi învăţând să meargă pe bicicletă. L-am dus în prima zi de şcoală. Dar nu am fost lângă el ca să-l ajut să nu moară. Îţi închipui cum te face asta să te simţi?

— Dan, am rostit eu cu glas stins, ce-ar fi să chem o maşină de poliţie ca să te ducă acasă? Nu cred că-ţi face bine să fii aici. Ar trebui să fii cu familia ta.

— Nu pot fi cu familia mea, Andy, tocmai asta-i ideea! Familia mea a murit.

— Bine.

Mi-am coborât privirea în pământ, spre tenişii lui albi, pătaţi de noroi şi ace de pin.

— Să-ţi spun ceva, continuă Rifkin. Nu mai contează ce se întâmplă cu mine acum. Aş putea ajunge… dependent de droguri, hoţ sau vagabond. Pur şi simplu nu mai contează ce se întâmplă cu mine de acum înainte. De ce-ar mai conta? De ce ar trebui să-mi pese?

Rosti asta pufnind dispreţuitor.

— Sună la birou, Andy. O pauză. Haide, sună! S-a terminat! Cazul nu mai este al tău.

Am scos telefonul şi am sunat-o pe Lynn Canavan direct pe mobil. A sunat de trei ori. Mi-o închipuiam deja uitându-se la numele apelantului şi pregătindu-se sufleteşte să răspundă.

— Sunt la birou, rosti ea. Ce-ar fi să vii aici chiar acum?

I-am zis, în timp ce Rifkin urmărea scena cu satisfacţie, că dacă avea ceva de spus, putea să mi-o spună la telefon şi să mă scutească de-un drum.

— Nu, insistă ea. Vino la birou, Andy. Vreau să vorbesc cu tine faţă în faţă.

Am închis telefonul, nervos. Voiam să-i zic ceva lui Rifkin, să-mi iau la revedere sau rămas-bun, să-i urez noroc, vreo tâmpenie de-asta. Ceva îmi spunea că avea dreptate şi că puteam să-mi iau rămas-bun de la caz. Însă nu voia să o audă. Îmi dădeam seama din postura lui. Mă repartizase deja în rolul personajului negativ. Oricum, probabil că ştia mai multe decât mine.

•

L-am lăsat pe terenul verde şi am trecut râul, înapoi la Cambridge, cufundat într-o reverie defavorabilă. Mă resemnasem la gândul că mi se va lua cazul; însă nu avea niciun sens ca Rifkin să fi venit chiar el cu ideea asta. Cineva îl montase împotriva mea, probabil Logiudice, ale cărui şoapte trădătoare în urechea procurorului districtual îşi făcuseră treaba, într-un final. Bine, atunci. Voi fi îndepărtat pe motiv de conflict de interese, un artificiu tehnic. Fusesem lăsat în ofsaid, nimic mai mult. Era vorba de politica de birou, iar eu fusesem dintotdeauna un tip apolitic. Aşa că Logiudice avea să-şi primească marele caz, iar eu aveam să trec la următorul dosar, la următorul cadavru, la următorul caz ce-mi va intra în colimator. Încă mai credeam toate astea, încercând să raţionalizez în nesăbuinţa şi amăgirea mea. Încă nu vedeam ce mă aştepta. Erau atât de puţine dovezi care duceau spre Jacob – o elevă cu un secret, nişte puşti bârfind pe Facebook, chiar şi cuţitul. Ca probe, toate astea nu reprezentau nimic. Orice avocat al apărării, cât de cât competent, ar fi demolat toate aceste supoziţii ca pe un castel de cărţi.

La intrarea de la tribunal mă aşteptau nu mai puţin de patru poliţişti în civil. I-am recunoscut pe toţi ca fiind agenţi CPAC, însă doar pe unul dintre ei îl ştiam foarte bine, un tip pe nume Moynihan. M-au încadrat şi m-au escortat ca o gardă pretoriană prin anticamera tribunalului şi până la birourile procuraturii, apoi prin holuri pustii, într-o duminică dimineaţă, până la biroul de pe colţ al lui Lynn Canavan.

Erau trei persoane acolo, aşezate la masa de conferinţe: Canavan,

Logiudice şi un jurnalist, pe nume Larry Siff, a cărui prezenţă constantă alături de Canavan în ultimul an constituise un semn descurajant al campaniei permanente în care se afla aceasta. Nu aveam nimic personal de împărţit cu Siff, dar dispreţuiam implicarea lui într-un proces sacru căruia îi dedicasem viaţa mea. De cele mai multe ori, nici nu trebuia să vorbească; simpla sa prezenţă era de-ajuns ca să indice că aveau să se discute implicaţii politice.

Procurorul districtual Canavan zise:

— Ia loc, Andy.

— Chiar credeai că va fi nevoie de tot tam-tam-ul ăsta, Lynn? Ce credeai că o să fac? Credeai că o să sar pe fereastră?

— E pentru binele tău. Ştii cum merg lucrurile.

— Ce lucruri? Mă simt de parcă aş fi arestat.

— Nu. Numai că trebuie să procedăm cu atenţie. Oamenii se supără. Reacţionează în mod imprevizibil. Nu vrem să faci vreo scenă. Şi tu ai fi procedat la fel.

— Nu-i adevărat. M-am aşezat. Deci, ce mă va supăra atât de tare?

— Andy, zise ea, avem nişte veşti proaste în cazul Rifkin. Amprenta de pe hanoracul victimei este amprenta fiului tău, Jacob.

Împinse spre mine un raport capsat.

Am trecut cu privirea peste raport. Era de la laboratorul criminalistic al poliţiei statale. Raportul identifica o duzină de puncte comune între amprenta latentă de la locul crimei şi una dintre amprentele lui Jacob, mai mult decât suficient faţă de cele opt necesare pentru o identificare. Era amprenta degetului mare de la mâna dreaptă: Jacob se întinsese şi apucase victima de hanoracul nedescheiat, lăsând amprenta pe eticheta de la interior.

Bulversat, am spus:

— Sunt sigur că există o explicaţie.

— Şi eu sunt sigură că există.

— Erau colegi de şcoală. Jacob era cu el în clasă. Se ştiau.

— Da.

— Asta nu înseamnă că…

— Ştim, Andy.

Se uitau la mine compătimitori. Mai puţin tinerii poliţişti, care stăteau acum lângă fereastră şi care nu mă cunoşteau, putând astfel să mă dispreţuiască aşa cum ar fi făcut-o în cazul oricărui alt infractor.

— Începând de-acum, eşti în concediu cu plată. Este parţial şi vina mea: a fost o greşeală să-ţi repartizez cazul tocmai ţie. Oamenii aceştia – făcu un semn spre poliţişti – te vor însoţi în biroul tău. Îţi poţi lua obiectele personale. Nu documente, nu dosare. Nu ai voie să te-atingi de

calculator. Tot ce-ai făcut la muncă rămâne aici.

— Cine preia cazul?

— Neal.

Am zâmbit. *Normal că Neal.*

— Andy, ai vreo anumită obiecţie împotriva preluării cazului de către Neal?

— Mai contează ce cred eu, Lynn?

— Poate, dacă poţi veni cu argumente.

Am clătinat din cap.

— Nu. Lasă-i-l lui. Insist chiar.

Logiudice se uită în altă parte, ferindu-şi privirea.

— L-aţi arestat?

Alte priviri rătăcind prin cameră, evitând să o întâlnească pe a mea.

— Lynn, mi-aţi arestat fiul?

— Nu.

— O s-o faceţi?

Logiudice interveni:

— Nu trebuie să-ţi spunem ţie ce-o să facem.

Canavan întinse mâna ca să-l tempereze.

— Da. Nu avem de ales, date fiind circumstanţele.

— Date fiind circumstanţele? Care circumstanţe? Credeţi că o să fugă în Costa Rica?

Ea ridică din umeri.

— Aţi obţinut deja mandatul?

— Da.

— Lynn, ai cuvântul meu: o să se predea de bunăvoie. Nu trebuie să-l arestaţi. Nu are ce căuta într-o închisoare, nici măcar o noapte. Nu există niciun risc că ar putea fugi, ştii doar. Este fiul meu. Este fiul meu, Lynn. Nu vreau să-l văd arestat.

— Andy, rosti procurorul-şef, desconsiderându-mi rugăminţile, ar fi probabil mai bine pentru toată lumea să stai departe de tribunal pentru o vreme. Să laşi lucrurile să se aşeze. Bine?

— Lynn, te rog asta ca prieten, ca o favoare personală: te rog, nu-l aresta.

— Nu-i ceva la limită, Andy.

— De ce? Nu înţeleg. Doar de la o amprentă? O nenorocită de amprentă? Asta-i tot ce-aveţi? Trebuie să fie mai mult de-atât. Zi-mi că aveţi mai mult de-atât.

— Andy, îţi sugerez să angajezi un avocat.

— Să angajez un avocat? Eu *sunt* avocat. Spune-mi de ce-i faceţi asta fiului meu. Îmi distrugeţi familia. Am dreptul să ştiu de ce.

— Nu fac decât să urmez dovezile, nimic mai mult.

— Dovezile duc la Patz. V-am zis deja.

— Sunt mai multe lucruri pe care nu le ştii, Andy. Mult mai multe.

Îmi luă o clipă să procesez implicaţiile acelei afirmaţii. O clipă doar, nu mai mult. Am hotărât ca din acest moment să nu le mai divulg nimic.

M-am ridicat în picioare.

— Bine. Să mergem.

— Aşa… pur şi simplu?

— Mai aveai ceva să-mi spui? Sau tu, Neal?

Canavan zise:

— Să ştii că încă ne facem griji în privinţa ta. Orice ar fi… făcut fiul tău, nu sunteţi una şi aceeaşi persoană. Noi doi ne ştim de multă vreme, Andy. Nu am uitat asta.

Am simţit cum mi se înăspreşte chipul, de parcă aş fi privit prin ochii unei măşti din piatră. Mă uitam doar la Canavan, vechea mea prietenă, la care încă ţineam şi în care încă mai aveam încredere, în ciuda a tot ce se întâmplase. N-am îndrăznit să-l privesc pe Logiudice. Simţeam cum mi se încleştează pumnul. În acel moment am simţit că, dacă l-aş fi privit, nu aş mai fi putut să mă controlez şi l-aş fi strâns de gât.

— Mai e ceva?

— Nu.

— Bine. Trebuie să plec. Trebuie să dau de familia mea acum.

Pe chipul procurorului-şef Canavan se citea îngrijorarea.

— Poţi să conduci, Andy?

— N-am nimic.

— În regulă. Oamenii aceştia te vor însoţi în biroul tău.

După ce-am ajuns în birou, am azvârlit câteva lucruri într-o cutie de carton, hârtii şi mărunţişuri de pe birou, fotografiile de pe pereţi, mici suveniruri din anii de muncă. Un mâner de topor, probă dintr-un caz pe care nu izbutisem să-l aduc în faţa marelui juriu. Încăpură toate într-o singură cutie din carton. Toţi anii, toată munca, prieteniile, respectul pe care îl dobândisem cu picătura, caz după caz. Toate rămâneau în trecut acum, indiferent de deznodământul cazului lui Jacob. Chiar dacă Jacob avea să fie achitat, eu nu aveam să mai scap niciodată de această pată. Juriul putea să spună doar că fiul meu nu este vinovat, nu şi că este *nevinovat*. Aveam să rămân cu această pată pentru tot restul vieţii. Mă îndoiam că aveam să mai calc vreodată într-o sală de judecată ca avocat. Însă lucrurile se derulau cu o viteză prea mare ca să mai zăbovesc acum asupra trecutului sau a viitorului. Tot ce aveam acum era prezentul.

În mod straniu însă, nu eram panicat. Nu îmi pierdeam niciodată cumpătul. Acuzaţia de omucidere adusă lui Jacob era ca o grenadă –

aveam să fim distruşi cu toţii de ea, era inevitabil; tot ce mai rămânea de stabilit erau detaliile –, însă o stare ciudată de calm pusese stăpânire pe mine. Cu siguranţă că un echipaj cu mandat de percheziţie era deja în drum spre casa mea. Poate că tocmai din acest motiv mă chemase procurorul-şef tocmai aici: ca să nu fiu acasă când avea să se efectueze percheziţia. Aşa aş fi procedat şi eu în locul lor.

Am fugit din birou.

Am sunat din maşină pe numărul de mobil al lui Laurie. Niciun răspuns.

— Laurie, este foarte, foarte important. Sună-mă imediat, în clipa în care primeşti acest mesaj.

L-am sunat pe Jacob pe mobil. Niciun răspuns.

Am ajuns acasă prea târziu: patru maşini ale poliţiei din Newton erau deja parcate în faţa casei, supraveghind-o în aşteptarea mandatului. Am parcat în capătul străzii.

Casa mea se află exact lângă o staţie a unui tren de navetişti. Un gard de doi metri şi jumătate separă peronul de curtea mea din spate. M-am căţărat cu uşurinţă pe el. Aveam atâta adrenalină în mine, încât aş fi putut escalada şi Muntele Rushmore.

Ajuns în curte, m-am strecurat prin gardul viu de la marginea peluzei. Frunzele foşniră pe lângă mine în timp ce-mi croiam drum printre ele.

Am străbătut curtea în fugă. Vecinul meu era în curtea sa, ocupat cu grădinăritul. Îmi făcu semn cu mâna, iar eu i-am răspuns la gest din reflex, sprintând.

Ajuns înăuntru, l-am strigat încet pe Jacob. Ca să-l pregătesc pentru ce avea să urmeze. Însă nu era nimeni acasă.

Am ţâşnit în sus pe scări până în camera lui Jacob, unde am deschis toate sertarele, şifonierul, am azvârlit maldărele de rufe pe jos, încercând cu disperare să găsesc orice l-ar fi incriminat câtuşi de puţin şi să scap de acel ceva.

Vi se pare groaznic? Aud glăsciorul din capetele voastre: *Distrugerea probelor! Obstrucţionarea justiţiei!* Sunteţi naivi. Vă imaginaţi că tribunalele sunt demne de încredere, că verdictele greşite sunt excepţii şi că ar fi trebuit să-mi pun şi eu speranţa în sistem. *Dacă într-adevăr l-ar fi crezut nevinovat pe Jacob,* vă gândiţi, *ar fi lăsat pur şi simplu poliţia să intre şi să ia ce credea de cuviinţă.* Lăsaţi-mă să vă împărtăşesc un mic secret murdar: rata de greşeli la verdicte este mult mai mare decât vă imaginaţi. Nu doar achitările eronate, infractorii vinovaţi care scapă basma curată – acele „erori“ sunt recunoscute şi acceptate. Ele reprezintă rezultatul previzibil al înclinării balanţei în favoarea inculpaţilor. Adevărata surpriză constă în frecvenţa condamnărilor false, a oamenilor

nevinovaţi declaraţi vinovaţi. Această rată de erori nu este recunoscută – nici măcar nu ne gândim la ea – întrucât ridică o mulţime de probleme. Ideea este că tot ceea ce noi considerăm a fi probe este la fel de supus greşelii precum martorii care ni le oferă, oameni şi ei cu toţii. Memoria poate da greş, identificările martorilor oculari sunt cât se poate de necredibile. Chiar şi cei mai bine intenţionaţi poliţişti pot face erori de judecată şi de memorie. Elementul uman din orice sistem este întotdeauna supus greşelii. De ce ar trebui să fie altfel în cazul tribunalelor? Nu este. Încrederea noastră oarbă în sistem este produsul ignoranţei şi al gândirii magice şi nu aveam de gând nici în ruptul capului să încredinţez soarta fiului meu în mâinile sale. Nu pentru că aş fi crezut că este vinovat, vă asigur, ci tocmai pentru că era nevinovat. Făceam puţinul care-mi stătea în putere ca să mă asigur de rezultatul corect, de rezultatul just. Dacă nu mă credeţi, duceţi-vă să petreceţi câteva ceasuri în cel mai apropiat tribunal penal, apoi întrebaţi-vă dacă mai credeţi că este dincolo de orice greşeală. Întrebaţi-vă dacă i-aţi încredinţa soarta copiilor *voştri*.

În orice caz, nu am găsit nimic îngrijorător în camera lui Jake, doar nimicurile specifice adolescenţilor, rufe murdare, tenişi pe potriva picioarelor sale de uriaş, manuale, reviste de jocuri pe calculator, încărcătoare pentru diversele sale aparate electronice. Nu ştiu ce mă aşteptasem să găsesc, sincer vorbind. Problema era că nu ştiam ce avea deja procuratura, ce îi făcea atât de nerăbdători să îl pună pe Jacob sub acuzare, şi simţeam că înnebunesc încercând să-mi dau seama care ar fi putut fi acea piesă lipsă.

Încă mai căutam prin cameră, când mi-a sunat telefonul mobil. Era Laurie. I-am zis să vină imediat acasă – era în vizită la o prietenă, în Brookline, la douăzeci de minute distanţă –, dar nu i-am zis de ce. Era mult prea agitată. Nu ştiam cum avea să reacţioneze şi nu aveam timp să mă ocup de ea. *Ajută-l pe Jacob acum; Laurie mai poate aştepta.*

— Unde-i Jacob? am întrebat-o.

Nu ştia. Am închis telefonul.

Am aruncat o ultimă privire prin cameră. Eram tentat să ascund laptopul lui Jacob. Dumnezeu ştie ce-o mai fi fost şi pe hard disk! Dar mi-a fost teamă că ascunderea calculatorului avea să-i facă rău oricum: dispariţia acestuia ar fi trezit suspiciuni, dată fiind prezenţa lui în mediul virtual; pe de altă parte, dacă ar fi fost găsit, ar fi putut conţine dovezi devastatoare. Până la urmă, l-am lăsat – poate că nu a fost înţelept din partea mea, dar nu aveam timp să mă gândesc prea mult. Jacob ştia că fusese acuzat în public pe Facebook; poate că îl dusese capul să-şi facă singur curat pe hard disk, dacă era nevoie de aşa ceva.

Se auzi soneria de la uşă. Gata, până aici! Încă respiram sacadat.

La uşă era chiar Paul Duffy, cu mandatul de percheziţie în mână.

— Îmi pare rău, Andy, zise el.

Am rămas cu privirea pierdută. Poliţiştii în uniformele lor albastre, maşinile de poliţie cu luminile aprinse, vechiul meu prieten întinzându-mi un mandat pe trei pagini – pur şi simplu nu ştiam cum să reacţionez, aşa că am rămas fără reacţie. Am stat pe loc, mut, în timp ce el îmi strecura documentul în mână.

— Andy, va trebui să aştepţi afară. Ştii cum se procedează.

Mi-a luat câteva secunde până să-mi revin, să mă întorc în prezent şi să accept că toate acestea se întâmplau cu adevărat. Însă eram hotărât să nu fac vreo greşeală de începător, să nu le dau ceva ce ar fi putut folosi împotriva noastră. Fără afirmaţii prosteşti scăpate sub presiune în momentele critice de la începutul cazului. Ăsta-i genul de greşeală care bagă oamenii la puşcărie.

— Jacob este aici, Andy?

— Nu.

— Ştii unde este?

— N-am nici cea mai mică idee.

— Bine. Hai, prietene, dă-te la o parte, te rog.

Mi-a pus mâna cu blândeţe pe antebraţ, ca să mă îmbărbăteze, dar nu m-a tras afară din casă. Părea dispus să aştepte până când aveam să fiu gata. Se aplecă şi îmi şopti:

— Hai să facem asta ca la carte.

— E în regulă, Paul.

— Îmi pare rău.

— Tu fă-ţi treaba, bine? Nu o da în bară.

— Bine.

— Fă tot ce-ţi stă în puteri, altminteri Logiudice o să-ţi facă vânt. O să te facă să arăţi ca Barney Fife la proces, ascultă ce-ţi spun. O să facă tot ce trebuie să facă. Nu o să te protejeze aşa cum aş face-o eu.

— Bine, Andy. În regulă. Hai afară!

Am ieşit să aştept pe trotuar, în faţa casei. Pe cealaltă parte a străzii se adunase o mulţime de gură-cască, atraşi de maşinile de poliţie parcate acolo. Aş fi preferat să aştept în curtea din spate, ascuns, dar trebuia să fiu acolo când aveau să ajungă acasă Laurie sau Jacob, pentru a-i alina – şi pentru a le explica paşii următori.

Laurie sosi la câteva minute după începerea percheziţiei. Se clătină pe picioare când primi vestea. Am sprijinit-o şi i-am şoptit la ureche să nu spună nimic, nici măcar să nu îşi dea de gol emoţiile, fie că era vorba de frică sau de tristeţe. Să nu le ofere nimic. Ea scoase un sunet dispreţuitor,

apoi izbucni în plâns. Hohotele ei erau sincere, neinhibate, de parcă nimeni nu ar fi fost de faţă. Nu îi păsa ce crede lumea, pentru că nimeni nu avusese vreodată o părere proastă despre ea, nici măcar pentru o clipă. Am rămas împreună în faţa casei, eu cuprinzând-o cu braţul într-o manieră ocrotitoare şi posesivă.

Când percheziţia a intrat în cea de-a doua oră, ne-am retras în spatele casei şi ne-am aşezat pe prispă. Acolo, Laurie a început să plângă înfundat, şi-a revenit în fire, apoi a plâns din nou.

La un moment dat, agentul Duffy a venit în spate şi a urcat treptele prispei.

— Andy, ca să ştii şi tu: am găsit un cuţit în parc azi-dimineaţă. Era în mâlul de lângă lac.

— Ştiam eu! Ştiam că o să apară! Aţi găsit ceva… amprente, sânge… orice?

— Nimic, la prima vedere. Este la laborator acum. Erau alge uscate pe el, ca un soi de praf verde.

— Este al lui Patz.

— Nu ştiu ce să zic. Poate.

— Ce fel de cuţit este?

— Un cuţit obişnuit, de bucătărie.

Laurie interveni:

— Un cuţit de *bucătărie?*

— Da. Ale voastre sunt toate la locul lor?

Eu am răspuns:

— Haide, Duff, fii serios! De ce pui asemenea întrebări?

— Bine, îmi pare rău. E meseria mea să întreb.

Laurie se uită urât la el.

— Aţi primit vreun semn de la Jacob, Andy?

— Nu. Nu putem să dăm de el. Am sunat pe toată lumea.

Duffy îşi înăbuşi o privire sceptică.

— E puşti, mai dispare câteodată, am explicat eu. Când ajunge aici, nu vreau să vorbească nimeni cu el, Paul. Fără întrebări. Este minor. Are dreptul să fie de faţă un părinte sau un tutore. Nu încerca să-mi joci vreo festă.

— Doamne, Andy, n-o să-ţi joace nimeni *nicio festă!* Totuşi, am vrea să vorbim cu el, evident.

— Nici să nu te gândeşti!

— Andy, ar putea să-l ajute.

— Nici să nu te gândeşti! Nu are nimic de zis. Nici măcar un cuvânt.

În mijlocul curţii, ceva ne atrase atenţia, făcându-ne pe toţi trei să ne întoarcem. Un iepure, cenuşiu ca scoarţa de copac, adulmecă aerul şi îşi

întoarse capul, cu simţurile întinse la maximum, dar relaxat. Sări câţiva paşi, apoi se opri. Nemişcat, se pierdea în iarbă şi în lumina cenuşie. Aproape că l-am scăpat din ochi până când a sărit din nou, un punct cenuşiu.

Duffy se întoarse spre Laurie. Cu doar câteva sâmbete în urmă luasem cina împreună la un restaurant, Duffy şi soţia lui, eu şi cu Laurie. Parcă trecuse o viaţă de atunci.

— Aproape că am terminat, Laurie. O să plecăm în curând.

Ea dădu din cap, prea nervoasă, copleşită şi trădată ca să-i mai spună că e totul în regulă.

— Paul, nu a făcut-o el, am zis eu. Vreau să-ţi spun asta de-acum, în caz că nu voi mai avea ocazia. Noi doi nu o să mai vorbim o vreme, probabil, aşa că vreau să o auzi direct de la mine, bine? Nu a făcut-o el. Nu a făcut-o el.

— Bine. Am înţeles.

Se întoarse, gata de plecare.

— Este nevinovat. La fel de nevinovat ca puştiul tău.

— Bine, rosti el, apoi plecă.

Ajuns la gardul viu, iepurele se aplecă, mestecând. L-am aşteptat acolo pe Jacob până după lăsarea serii, când poliţiştii şi privitorii au plecat. Dar el nu a mai venit.

•

Se ascunsese ceasuri bune prin pădurile din Cold Spring Park, prin curţile oamenilor şi pe terenul de joacă din spatele şcolii primare unde învăţase când era mic. Acolo îl găsiseră poliţiştii pe la 8.00 seara.

Nu protestase când i se puseseră cătuşele, menţionează raportul poliţiei. Nu încercase să fugă. Îl întâmpinase pe poliţist spunând „Pe mine mă căutaţi“ şi „Nu eu am făcut-o“. Când agentul rosti nepăsător: „Atunci de ce am găsit amprenta ta pe cadavru?“, lui Jacob îi scăpă porumbelul pe gură (prosteşte sau intenţionat, încă nu sunt sigur): „L-am găsit. Zăcea deja acolo. Am încercat să îl ridic ca să îl ajut. Când am văzut că este mort, m-am speriat şi am fugit“. Aceasta a fost singura declaraţie pe care Jacob a dat-o vreodată poliţiei. Probabil că îşi dăduse seama, deşi cu întârziere, că era riscant să mărturisească asemenea lucruri, aşa că nu mai scoase niciun cuvânt. Spre deosebire de majoritatea băieţilor, Jacob ştia însemnătatea celui de-al Cincilea Amendament. Mai târziu aveau să apară speculaţii cu privire la motivul pentru care Jacob făcuse această unică declaraţie – cât de completă şi de convenabilă era. Se zvonea că ar fi pregătit declaraţia dinainte şi că ar fi

lăsat-o să-i scape în mod convenabil – îşi pregătea cazul, pornindu-şi apărarea cât mai devreme posibil. Singurul lucru pe care îl ştiu cu siguranţă este că Jacob nu a fost niciodată atât de iscusit sau de viclean cum a fost descris de mass-media.

În orice caz, după aceea, singurul lucru pe care l-a mai zis Jacob poliţistului, în mod repetat, a fost „Vreau să-l văd pe tata“.

Nu am putut să-l scot pe cauţiune în acea noapte. A fost reţinut la secţia de poliţie din Newton, la câţiva kilometri de casă.

Mie şi lui Laurie ni s-a îngăduit să îl vedem pentru câteva minute, într-o cameră pentru vizitatori, fără ferestre.

Jacob era bulversat. Avea ochii înlăcrimaţi şi roşii. Îmbujorat, cu câte o dungă orizontală şi roşie pe fiecare obraz, ca vopseaua de război, era clar că era cât se poate de speriat. În acelaşi timp însă, încerca să-şi păstreze cumpătul. Era încordat, rigid, mecanic în mişcări. Un băiat imitând bărbăţia sau, mai degrabă, bărbăţia aşa cum şi-o închipuie adolescenţii. Cred că asta a fost partea care mi-a frânt inima – felul în care se străduia să nu-şi iasă din fire, să-şi ţină în frâu toate emoţiile (panica, mânia, mâhnirea). Nu avea să mai poată izbuti asta prea mult timp, m-am gândit. Îşi consuma repede combustibilul.

— Jacob, rosti Laurie cu glas tremurat, eşti bine?

— Nu! Sigur că *nu!* Făcu un gest în jurul său, cu o expresie sarcastică pe chip: Sunt un om mort.

— Jake…

— Ei cred că *eu* l-am omorât pe Ben? În niciun caz! *În niciun caz!* Nu pot să cred că se întâmplă una ca asta. Nu pot să *cred.*

Am intervenit:

— Hei, Jake, este o greşeală. O neînţelegere cumplită. O să-i dăm noi de cap, bine? Nu vreau să-ţi pierzi speranţa. Suntem abia la începutul procesului. Mai e mult până la capăt.

— Nu pot să cred! Nu pot să cred! Sunt pur şi simplu – scoase un sunet ca de explozie şi desenă în aer ciuperca nucleară – înţelegeţi ce vreau să spun? E ca… e ca… tipul ăla? Cum îl chema? Din povestea aia…

— Kafka.

— Nu. Tipul din filmul ăla.

— Nu ştiu despre cine vorbeşti, Jake.

— Filmul în care tipul descoperă că lumea nu este de fapt reală? Că este doar un vis? Un fel de simulare? Că un calculator a făcut-o? Şi acum apucă să vadă lumea reală. Este un film vechi.

— Nu ştiu sigur…

— *Matrix!*

— *Matrix?* Păi ăsta-i vechi?

— Keanu Reeves, tată? Te rog.

M-am uitat la Laurie.

— Keanu Reeves?

Ea ridică din umeri.

Era uluitor că Jake putea fi atât de copilăros, chiar şi acum. Însă era. Era acelaşi puşti nătăfleţ de mai înainte – aşa cum fusese dintotdeauna, de fapt.

— Tată, ce-o să fac acum?

— O să luptăm. O să luptăm până la capăt.

— Nu, vreau să zic… nu aşa, la modul general. *Acum.* Ce-o să se întâmple mai departe?

— Mâine dimineaţă vei fi pus sub învinuire penală. Ţi se vor citi acuzaţiile, se va stabili cauţiunea şi vei veni acasă.

— Cât este cauţiunea?

— Vom afla mâine.

— Şi dacă nu ne permitem? Ce se va întâmpla cu mine?

— O să ne descurcăm, nu-ţi face griji. Avem nişte bani puşi deoparte. Mai e şi casa…

El strâmbă din nas. Mă auzise plângându-mă de nenumărate ori de lipsa banilor.

— Îmi pare atât de rău… Nu am făcut-o eu, vă jur! Ştiu că nu sunt copilul perfect, bine? Dar nu am făcut-o eu.

— Te cred.

Laurie adăugă:

— Ba *eşti* perfect, Jacob.

— Nici măcar nu-l *ştiam* pe Ben! Era şi el un puşti oarecare de la şcoală. De ce-aş fi făcut aşa ceva? De ce? De ce spun ei că aş fi făcut-o?

— Nu ştiu, Jake.

— Este cazul tău! Cum adică nu ştii?

— Pur şi simplu nu ştiu.

— Adică nu vrei să-mi spui.

— Nu. Nu spune asta. Jake, chiar crezi că *eu* te anchetez? Pe bune?

El clătină din cap.

— Deci aşa, fără niciun motiv – fără niciun motiv – l-am omorât pe Ben Rifkin? Asta-i… asta-i… nici nu ştiu cum să-i zic. E o nebunie! Toată treaba asta e o nebunie.

— Jacob, nu trebuie să ne convingi pe noi. Suntem de partea ta. Întotdeauna. Indiferent ce se întâmplă.

— Of, Doamne! Îşi trecu degetele prin păr. Este vina lui Derek. El a făcut asta. Sunt *sigur*.

— Derek? De ce Derek?

— Este… el… se panichează din orice, înţelegeţi? Din cele mai mărunte lucruri se panichează. Vă jur, după ce scap, mă ocup eu de el. Vă jur.

— Jake, nu cred că Derek ar fi putut face asta.

— Ba da. O să vedeţi. El e.

Laurie şi cu mine am schimbat priviri nedumerite.

— Jake, o să te scoatem de aici. O să plătim cauţiunea, oricât ar fi. O să facem rost de bani. N-o să te lăsăm să stai la închisoare. Însă va trebui să petreci noaptea asta aici, până la înfăţişarea de mâine dimineaţă. Ne vom întâlni cu tine la tribunal, la prima oră. Vom avea şi-un avocat cu noi. Vei fi acasă până mâine seară. Mâine o să dormi în patul tău, promit.

— Nu vreau un avocat! Vreau să mă reprezinţi tu. Poţi fi tu avocatul meu! Cine s-ar descurca mai bine?

— Nu pot.

— De ce nu? Pe tine te vreau. Eşti tatăl meu. Am nevoie de tine acum.

— Nu-i o idee bună, Jacob. Ai nevoie de un avocat, nu de-un procuror. Oricum, s-a rezolvat deja. L-am sunat pe prietenul meu, Jonathan Klein. Este foarte, foarte bun. Îţi promit.

El se încruntă, dezamăgit.

— Mda, oricum n-ai putea să mă aperi. Eşti procuror districtual.

— Nu mai sunt.

— Ai fost concediat?

— Nu încă. Sunt suspendat. Or să mă concedieze mai târziu, probabil.

— Din cauza mea?

— Nu, nu din cauza ta. *Tu* n-ai făcut nimic. Pur şi simplu asta este situaţia.

— Şi ce ai de gând să faci? Adică pentru bani. Ai nevoie de-o slujbă.

— Nu-ţi face griji pentru bani. Lasă-mă pe mine să-mi fac griji.

Un poliţist, un tânăr pe care nu-l ştiam, ciocăni şi ne zise:

— Gata!

Laurie îi spuse lui Jacob:

— Te iubim. Te iubim *atât de mult*…

— Bine, mamă.

Ea îl luă în braţe. O clipă, el nu se mişcă deloc, iar Laurie îl îmbrăţişă ca pe un trunchi de copac sau o coloană din marmură. Într-un final, el cedă şi o bătu pe spate.

— Ştii asta, Jake? Ştii cât de mult te iubim?

Ferit de privirea ei, el dădu ochii peste cap.

— Da, mamă.

— Bine. Ea se desprinse din îmbrăţişare şi îşi şterse lacrimile de la

ochi: Bine, atunci.

Jacob părea şi el pe punctul de a izbucni în plâns. L-am îmbrăţişat. L-am tras la piept, l-am strâns cu putere, apoi m-am dat înapoi. L-am măsurat din ochi, din cap până în picioare. Avea noroi pe blugi, de la orele pe care le petrecuse ascunzându-se în Cold Spring Park, într-un aprilie ploios.

— Să fii tare, bine?

— Şi voi, rosti el.

Rânji, părând să-şi dea seama de stupizenia răspunsului său.

L-am lăsat acolo. Şi noaptea încă nu se terminase.

•

La ora două noaptea eram în sufragerie, prăbuşit pe canapea. Mă simţeam abandonat, incapabil să mă ridic şi să mă duc în dormitor sau să adorm acolo unde mă aflam.

Laurie coborî desculţă pe scări, în pantaloni de pijama şi cu un tricou turcoaz care-i plăcea şi care era acum prea jerpelit pentru a mai putea fi purtat în public. Sânii îi atârnau, învinşi de vârstă şi de gravitaţie. Părul îi era răvăşit, iar ochii pe jumătate închişi. Am fost cât pe ce să izbucnesc în lacrimi când am văzut-o aşa. Oprindu-se pe a treia treaptă, îmi zise:

— Andy, hai la culcare. Nu mai putem face nimic în noaptea asta.

— Mai stau puţin.

— Nu mai stai, vino acum.

— Laurie, vino încoace. Trebuie să vorbim.

Ea traversă holul de la intrare şi veni lângă mine, în sufragerie, trezindu-se complet de-a lungul celor câţiva paşi pe care îi făcu. Nu eram genul de om care să ceară ajutorul altora prea des. Când o făceam, se alarma.

— Ce s-a întâmplat, scumpule?

— Ia loc. Trebuie să-ţi spun ceva. Ceva care o să se afle în curând.

— Despre Jacob?

— Despre mine.

I-am spus totul, tot ce ştiam despre precursorii mei. Despre James Burkett, primul Barber sângeros, care venise în est de la frontieră ca un pionier, făcând drumul înapoi, aducând cu el sălbăticia în New York. Şi despre Rusty Barber, bunicul meu, erou de război, care a ajuns să spintece un om într-o dispută iscată într-un accident de trafic în Lowell, Massachusetts. Şi despre tatăl meu, Billy Barber cel Sângeros, a cărui carieră de violenţă exacerbată culmina cu o tânără, un cuţit şi o clădire abandonată. După 34 de ani de aşteptare, nu-mi luă mai mult de cinci

sau zece minute ca să-i spun toată povestea. După ce i-am zis ce aveam pe suflet, mi s-a părut un lucru mărunt, căruia îi dădusem prea mare importanţă şi, pentru o clipă, chiar am crezut că Laurie o să vadă lucrurile la fel.

— Din ei mă trag eu.

Ea dădu încet din cap, cu chipul livid, profund dezamăgită – de mine, de povestea mea, de nesinceritatea mea.

— Andy, de ce nu mi-ai spus până acum?

— Pentru că nu conta. Eu nu am fost niciodată aşa. Nu sunt ca ei.

— Dar nu ai crezut că o să înţeleg.

— Nu. Laurie, nu-i vorba de asta.

— Pur şi simplu nu s-a ivit ocazia?

— Nu. La început nu am vrut să te gândeşti la mine astfel. Apoi, pe măsură ce timpul trecea, părea să conteze din ce în ce mai puţin. Eram atât de… fericiţi.

— Până acum, când *a trebuit* să-mi spui pentru că nu ai mai avut de ales.

— Laurie, am vrut să afli acum pentru că, probabil, va ieşi totul la iveală – nu pentru că ar avea vreo legătură cu treaba asta, ci pentru că porcării din astea ies mereu la iveală. Nu are nimic de-a face cu Jacob. Nici cu mine.

— Eşti sigur?

Am simţit că mor. Apoi am rostit:

— Da, sunt sigur.

— Atât de sigur, încât ai simţit nevoia să-mi ascunzi asta.

— Nu, nu-i aşa.

— Mai e ceva ce nu mi-ai spus?

— Nu.

— Eşti sigur?

— Da.

Ea se gândi puţin.

— Bine.

— Cum adică *bine?* Nu ai întrebări? Nu vrei să vorbeşti?

Ea îmi aruncă o privire plină de reproş: *eu* o întrebam pe *ea* dacă voia să vorbească? La 2.00 noaptea? Tocmai în noaptea *asta?*

— Laurie, nu s-a schimbat nimic. Asta nu schimbă nimic. Sunt aceeaşi persoană pe care o ştii de când aveam 17 ani.

— Bine.

Îşi coborî privirea în poală, la mâinile pe care şi le frângea.

— Ar fi trebuit să-mi zici înainte, asta-i tot ce-ţi pot spune acum. Aveam dreptul să ştiu. Aveam dreptul să ştiu cu cine mă căsătoresc, cu

cine am copii.

— Ai ştiut. Te-ai căsătorit cu *mine*. Toate chestiile astea ţin de trecut. Nu au nimic de-a face cu noi.

— Ar fi trebuit să-mi zici, atâta tot. Aveam dreptul să ştiu.

— Dacă ţi-aş fi zis, nu te-ai mai fi căsătorit cu mine. Nici măcar nu ai fi vrut să ieşi cu mine în oraş.

— N-ai de unde să ştii. Nu mi-ai dat ocazia să aleg.

— Of… Dacă aş fi vrut să te scot în oraş şi ai fi ştiut?

— Nu ştiu ce-aş fi zis.

— Eu ştiu.

— De ce?

— Fiindcă fetele ca tine nu se… încurcă cu băieţi de-ăştia. Uite ce-i, hai s-o lăsăm baltă.

— De unde ştii, Andy? De unde ştii ce-aş fi ales?

— Ai dreptate. Ai dreptate: nu ştiu. Îmi pare rău.

Urmă un moment de acalmie şi lucrurile păreau că încă ar fi putut fi salvate. În acel moment, încă am fi putut să trecem peste asta.

Am îngenuncheat în faţa ei, mi-am aşezat mâinile în poala ei, pe picioarele ei calde.

— Laurie, îmi pare rău. Sincer îmi pare rău că nu ţi-am zis. Dar nu pot da timpul înapoi. Cel mai important lucru pe care trebuie să-l înţelegi este că eu nu sunt nici tatăl meu, nici bunicul meu. Trebuie să ştiu că mă crezi.

— Te cred. Adică, aşa cred – *sigur* că da. Nu ştiu, Andy, este târziu. Trebuie să dorm şi eu. Nu pot să fac asta acum. Sunt prea obosită.

— Laurie, doar mă ştii! Uită-te la mine. Mă ştii!

Ea îmi cercetă cu atenţie chipul.

Fiind foarte aproape de ea, am fost surprins să descopăr că arăta destul de bătrână şi de obosită şi m-am gândit că fusese egoist şi un pic cam crud din partea mea să-i arunc povestea asta pe umeri atunci, în toiul nopţii, după cea mai proastă zi din viaţa ei, doar ca să scap eu de o povară de pe inimă, să fiu cu sufletul împăcat. Şi mi-am amintit de ea. Mi-am amintit de fata cu picioare bronzate, întinsă pe un prosop de plajă din Campusul vechi, în primul an de facultate, fata care nu era deloc de nasul meu, ceea ce îmi dădu curaj să-i vorbesc, fiindcă nu aveam nimic de pierdut. Am ştiut atunci, la 17 ani: întreaga mea copilărie fusese un simplu preludiu pentru sosirea acestei fete. Nu mai simţisem nimic asemănător până atunci şi nici nu am mai simţit de atunci înainte. Am simţit cum mă schimbă în cel mai fizic mod cu putinţă. Nu din punct de vedere sexual, deşi făceam sex pe unde apucam, ca nişte iepuri, printre rândurile de cărţi de la bibliotecă, prin clasele goale, în maşina ei, în

casa de vacanţă a familiei sale, chiar şi în cimitir. Era mai mult de-atât: am devenit o altă persoană, eu cel de acum. Şi tot ce a urmat după aceea – familia, casa, viaţa noastră împreună – a fost un dar făcut de ea. Vraja durase 34 de ani. Acum, la 51 de ani, o vedeam în sfârşit aşa cum era în realitate. Iar asta mă surprinse: nu mai era fata strălucitoare. Era o femeie ca toate celelalte.

PARTEA A DOUA

„Ideea că statul trebuie să aibă un cuvânt de spus în privinţa crimelor este una relativ modernă. În cea mai mare parte a istoriei, omuciderea a fost o chestiune ce ţinea de domeniul privat, în exclusivitate. În societăţile tradiţionale, uciderea reprezenta pur şi simplu un prilej pentru reglarea conturilor între două clanuri. Familia sau tribul ucigaşului trebuia apoi să pună capăt disputei în mod echitabil, printr-un soi de ofrandă adusă familiei, sau tribului victimei. Această plată compensatorie varia de la, o societate la alta. Ea putea porni de la o amendă şi ajungea până la moartea criminalului (sau a altcuiva în locul acestuia). Dacă rudele victimei nu erau mulţumite, se putea isca o duşmănie ancestrală. Acest tipar a supravieţuit de-a lungul secolelor, prin felurite societăţi… Dacă ar fi să excludem cutuma din zilele noastre, prin tradiţie, crima a fost strict o problemă de familie.“

JOSEPH EISEN,
Crima. O istorie (1949)

09 | Înfăţişarea

A doua zi dimineaţă, Jonathan Klein şi Laurie stăteam în întunericul garajului de pe Thorndike Street, pregătindu-ne să dăm piept cu hoarda de reporteri strânşi la intrarea tribunalului aflat ceva mai jos pe stradă. Klein purta un costum gri, cu o helancă neagră. Fără cravată, nici măcar pentru tribunal. Costumul, în special pantalonii, atârnau pe el. Probabil că era un coşmar pentru croitori, cu trupul lui slab, fără fund. La gât îi atârnau ochelarii de vedere, prinşi cu un lănţişor din mărgele. Avea la el vechea servietă din piele de vită, roasă ca o şa ponosită. Fără îndoială, pentru un profan, Klein ar fi părut nepotrivit pentru sarcina încredinţată. Prea mărunt, prea umil. Însă era ceva la el care îmi dădea încredere. Cu părul său alb, dat pe spate, barbişonul alb şi zâmbetul binevoitor, aveam senzaţia că posedă o anumită calitate magică. Era scăldat într-o mare de calm. Şi Dumnezeu ştie câtă nevoie aveam de asta!

Klein aruncă o privire în josul străzii, spre reporterii care sporovăiau şi stăteau degeaba, ca o haită de lupi adulmecându-şi prada.

— În regulă, zise el. Andy, ştiu că ai mai făcut asta înainte, dar niciodată de cealaltă parte a baricadei. Laurie, pentru tine va fi ceva cu totul nou. Aşa că o să vă recit instrucţiunile amândurora.

Ridică uşor mâna şi atinse mâneca lui Laurie. Părea devastată de şocul dublu din ziua precedentă – arestarea lui Jacob şi blestemul neamului Barber. Nu schimbaserăm prea multe cuvinte dimineaţă, în timp ce mâncam, ne îmbrăcam şi ne pregăteam să plecăm la tribunal. A fost prima oară când m-am gândit că ne paşte divorţul. Oricare urma să fie rezultatul procesului, Laurie avea să mă părăsească după încheierea lui. Îmi dădeam seama că mă cântăreşte din priviri, că îşi cristalizează decizia. Ce însemna să afle că a fost trasă pe sfoară ca să se căsătorească cu mine? Să se simtă trădată? Sau să admită că tulburarea ei îmi dădea mie dreptate: fetele ca ea nu se mărită cu băieţi ca mine. În orice caz, atingerea lui Jonathan păru să o mai liniştească. Îi oferi un surâs stins, apoi expresia confuză îi reveni pe chip.

Klein spuse:

— Începând din acest moment, din clipa în care ajungem la tribunal şi până vă întoarceţi diseară acasă şi închideţi uşa în urma voastră, nu

vreau să trădaţi nici cea mai mică emoţie. Fiţi cât se poate de inexpresivi. Aţi priceput?

Laurie nu răspunse. Părea buimăcită.

— O să fiu expresiv ca o plantă, l-am asigurat eu.

— Aşa. Pentru că fiecare expresie, fiecare reacţie, fiecare urmă de emoţie va fi răstălmăcită şi întoarsă împotriva voastră. Dacă râdeţi, se va spune că nu luaţi procesul în serios. Dacă vă încruntaţi, se va spune că sunteţi morocănoşi, că nu aveţi remuşcări, că detestaţi faptul că aţi fost aduşi în faţa instanţei. Dacă plângeţi, se va spune că sunt lacrimi de crocodil.

O privi pe Laurie.

— Bine, rosti ea, mai puţin sigură pe sine decât mine, mai ales în privinţa acestui din urmă aspect.

— Nu răspundeţi la nicio întrebare. Nu trebuie. La televizor, tot ceea ce contează este imaginea; este imposibil de zis dacă aţi auzit sau nu o întrebare adresată de cineva anume. Mai presus de orice – şi voi vorbi cu Jacob despre asta când mă voi duce la închisoare –, cel mai mic semn de mânie, mai ales din partea lui Jacob, va confirma bănuielile oamenilor. Trebuie să ţineţi minte: în ochii lor, în ochii *tuturor,* Jacob este vinovat. *Toţi trei* sunteţi vinovaţi. Ei vor doar să li se confirme ceea ce ştiu deja. Orice amănunt contează.

Laurie spuse:

— Nu-i cam târziu să ne facem griji în privinţa imaginii noastre publice?

În acea dimineaţă, *The Globe* titrase pe prima pagină: FIUL ADOLESCENT AL PROCURORULUI ADJUNCT – INCULPAT ÎN DOSARUL CRIMEI DIN NEWTON. *The Herald* miza mai mult pe senzaţional, dar măcar era mai direct. Pe prima pagină a tabloidului apărea o fotografie al cărei fundal părea să înfăţişeze scena crimei, o pantă golaşă dintr-o pădure, cu un prim-plan al lui Jacob, pe care îl găsiseră probabil pe internet, şi cuvântul MONSTRU. În josul paginii era alt titlu: *Procurorul, trecut pe bancă, după acuzaţii de muşamalizare, în timp ce propriul fiu adolescent este demascat în cazul crimei din Newton.*

Laurie avea dreptate: după asemenea titluri, încercarea de a ne ascunde emoţiile pe drumul spre tribunal părea puţin nelalocul ei.

Însă Klein doar ridică din umeri. Regulile nu puteau fi puse la îndoială. Era ca şi cum Dumnezeu însuşi le-ar fi lăsat scrise pe tăbliţe din piatră. Rosti pe tonul său liniştit şi de bun-simţ:

— Vom scoate maximum din ceea ce avem.

Aşa că am făcut cum ni s-a spus. Am continuat să ne mişcăm picioarele prin gloata de reporteri care ne aşteptau în faţa tribunalului. Nu am

arătat nicio urmă de emoţie, nu am răspuns la întrebări, ne-am prefăcut că nu auzim întrebările urlate în urechile noastre. Ei continuau oricum să ne bombardeze cu întrebări. Microfoanele sclipeau şi săgetau în jurul nostru. „Cum vă simţiţi?“ „Ce puteţi să le spuneţi tuturor oamenilor care şi-au pus încrederea în dumneavoastră?“ „Aveţi ceva de transmis familiei victimei?“ „Este Jacob făptaşul?“ „Vrem doar să auzim şi punctul dumneavoastră de vedere.“ „Va depune mărturie?“ Unul dintre ei, încercând să mă provoace, întrebă: „Domnule Barber, cum este să fiţi de cealaltă parte a baricadei?“

Am ţinut-o pe Laurie de mână şi ne-am croit drum până în sala de la intrarea din tribunal. Înăuntru era surprinzător de linişte, aproape normal. Reporterii nu aveau voie acolo. La postul de pază de la intrare, oamenii s-au dat la o parte ca să ne lase să trecem. Aghiotanţii şerifului, care de obicei mă lăsau să intru cu zâmbetul pe buze, mă percheziţionară şi mă controlară cu detectorul de metale.

Pentru scurt timp, am fost din nou singuri, în lift. Pe drumul nostru către al şaselea etaj, unde se afla sala de judecată pentru primele înfăţişări, am întins mâna după cea a lui Laurie, căutând să îi prind degetele într-ale mele. Soţia mea era cu mult mai scundă decât mine, aşa că, pentru a o putea ţine de mână, trebuia să i-o ridic până la nivelul şoldului meu. Ea rămânea cu cotul ridicat, de parcă ar fi vrut să vadă cât este ceasul. O expresie de neplăcere îi străbătu chipul – pleoapele i se zbătură şi îşi strânse buzele. Erau nişte mişcări abia perceptibile, dar le-am observat şi i-am dat drumul la mână. Uşile liftului vibrau pe măsură ce acesta urca. Cu tactul său obişnuit, Klein rămăsese cu privirea aţintită asupra butoanelor.

Când uşile s-au deschis, am traversat holul aglomerat până am ajuns în sala de judecată 6B, unde ne-am aşezat pe banca din faţă în aşteptarea cazului nostru.

După un interval stânjenitor, judecătorul şi-a ocupat în sfârşit locul la prezidiu. Fusesem informaţi că la ora 10.00 avea să fie anunţat cazul nostru, pentru ca instanţa să termine repede cu noi – şi cu gloata de reporteri şi de gură-cască – şi să se întoarcă apoi la îndatoririle cotidiene. Am ajuns în sala de judecată cu vreun sfert de oră înainte. Timpul părea să se târască în vreme ce aşteptam. Cele cincisprezece minute păreau să se scurgă mult mai încet decât în mod normal. Mulţimile de avocaţi, majoritatea cunoscuţi, păstrau distanţa de parcă ne-ar fi înconjurat un câmp magnetic.

Era acolo şi Paul Duffy, lângă peretele opus, împreună cu Logiudice şi cu vreo doi agenţi CPAC. Duffy – care era practic ca un unchi pentru Jacob – mi-a aruncat o privire ascuţită, apoi mi-a întors spatele. Nu m-

am simţit ofensat. Nu m-am simţit ocolit. Exista o etichetă în aceste situaţii, atâta tot. Duffy trebuia să joace pentru echipa gazdă. Asta era meseria lui. Poate că aveam să reînnodăm relaţia după ce Jacob urma să fie achitat. Sau poate că nu. Pe moment, prietenia noastră era suspendată. Fără supărare, aşa stăteau lucrurile. Ştiam că Laurie nu vedea lucrurile la rece, aşa cum le vedeam eu. Pentru ea era oribil să vadă prietenia noastră înăbuşită în acest fel. Eram aceiaşi oameni – *după* ca şi *înainte* – şi fiindcă asta nu se schimbase, ei îi era uşor să uite că alţii ne vedeau – pe toţi, nu doar pe Jacob – într-un mod cu totul diferit. Laurie ar fi dorit ca oamenii să priceapă măcar că, indiferent ce făcuse Jacob, noi doi nu aveam nicio vină. Era o iluzie deşartă pe care eu nu o împărtăşeam.

Sala de judecată 6B avea o boxă suplimentară pentru juraţi, instalată special pentru selecţia acestora, şi în acea dimineaţă fusese plasată acolo o cameră de televiziune ce urma să transmită pe toate posturile locale desfăşurarea înfăţişării. În timp ce aşteptam, cameramanul o aţintise asupra noastră. Chipurile noastre erau inexpresive, nu vorbeam între noi, abia dacă mai clipeam. Nu este uşor să fii supravegheat întruna. Am început să bag de seamă chiar şi amănunte nesemnificative, cum se întâmplă atunci când stai degeaba mai mult timp. Mi-am studiat mâinile, mari şi palide, cu încheieturile proeminente şi roase. În niciun caz n-aveam mâini de avocat. Era straniu să le văd ieşind din mânecile hainei. Acel sfert de ceas de aşteptare şi de supraveghere în sala de judecată – o sală de judecată ce fusese cândva a mea, o sală în care mă simţisem comod, ca în propria bucătărie – a fost chiar mai rău decât ceea ce a urmat.

La ora 10.00, judecătoarea de la prima înfăţişare a intrat în sală, cu roba neagră fluturându-i pe spate. Judecătoarea Rivera, deşi severă, era o alegere bună pentru noi. Trebuie să înţelegeţi: sala de judecată 6B, instanţa primelor înfăţişări, reprezenta un post plin de privaţiuni pentru judecători; aceştia se roteau o dată la câteva luni. Judecătorii de la prima înfăţişare aveau grijă ca trenurile să nu aibă întârzieri – repartizau cazurile către celelalte instanţe în aşa fel încât volumul de muncă să fie distribuit uniform, să mai primenească acest volum, obţinând învoieli între procurorii încăpăţânaţi şi inculpaţi, şi să sorteze în cel mai eficient mod posibil problemele administrative rămase pe agenda zilnică. Era o sarcină febrilă – delegare, respingere, repartizare. Lourdes Rivera avea vreo 50 de ani, o înfăţişare obosită şi era o alegere cât se poate de neinspirată pentru funcţia de judecător, care să facă trenurile să nu aibă întârzieri. Tot ce putea face ea era să ajungă la timp la tribunal, cu roba încheiată şi cu telefonul mobil închis. Avocaţii o dispreţuiau. Bombăneau

cu privire la faptul că ar fi primit această funcţie datorită aspectului ei fizic, a căsătoriei sale oportuniste cu un avocat cu conexiuni politice sau necesităţii de a creşte numărul de judecători hispanici. O porecliseră Fund-gras Rivera. Însă pentru noi era alegerea perfectă în acea dimineaţă. Judecătoarea Rivera avea mai puţin de cinci ani de experienţă la Curtea Superioară, dar căpătase deja o reputaţie incontestabilă în biroul procuraturii de judecătoare a inculpaţilor. Majoritatea judecătorilor din Cambridge aveau aceeaşi reputaţie: slabi, nerealişti, liberali. Era cât se poate de normal să profit de acest aspect acum. Se pare că orice conservator pus sub acuzare devine liberal.

Când grefiera anunţă cazul lui Jacob – „Rechizitoriul numărul zero-opt-linie-patru-patru-zero-şapte, statul vs. Jacob Michael Barber. Cap de acuzare: crimă cu premeditare“ – fiul meu fu adus de doi aprozi şi pus să stea în centrul sălii de judecată, în faţa boxei juriului. Îşi trecu privirea peste mulţime, ne zări şi îşi lăsă imediat ochii în podea. Stingher şi stânjenit, începu să se joace cu nasturii de la costum şi cu cravata, alese de Laurie şi aduse de Klein. Jacob nu era obişnuit să poarte costum, aşa că părea atât spilcuit, cât şi încorsetat. Haina începuse deja să-i rămână mică. Laurie obişnuia să glumească pe seama ritmului său de creştere, spunând că noaptea, când casa era cufundată în linişte, putea să-i audă oasele întinzându-se. Acum el se străduia să-şi aşeze cât mai bine haina pe umeri, fără succes însă. Această foială avea să-i determine pe jurnalişti să spună mai târziu că Jacob este superficial, că îşi savurase clipa de glorie în lumina reflectoarelor, o acuză pe care aveam să o auzim repetată şi după începerea propriu-zisă a procesului. De fapt, el era doar un băiat stingher, atât de înspăimântat, încât nici nu mai ştia unde să-şi ţină mâinile. Doar o minune a făcut ca el să poată sta acolo fără să-şi piardă cumpătul.

Jonathan trecu prin bariera rotitoare, îşi aşeză servieta pe masa apărării şi se poziţionă lângă Jacob. Îi puse o mână pe spate, nu de dragul lui Jacob, ci pentru a demonstra ceva: *acest băiat nu este un monstru şi nu mă tem să îl ating.* Mai mult chiar: *nu sunt un mercenar plătit să-şi facă meseria pentru un client dezagreabil. Cred în puştiul ăsta. Sunt prietenul lui.*

— Acuzarea poate începe, rosti Fund-gras Rivera.

Logiudice se ridică în picioare la masa procurorului. Îşi trecu palma peste cravată, apoi duse o mână la spate ca să-şi îndrepte un pic haina.

— Onorată instanţă, începu el pe un ton trist, avem de-a face cu un caz îngrozitor.

Pronunţă apăsat cuvântul şi am înţeles atunci că adevăratul motiv pentru care sălile de judecată nu au ferestre (de cele mai multe ori) este

acela de a-şi împiedica părţile să azvârle avocaţii prin acestea. Logiudice recită o înşiruire a faptelor, pe care o ştia deja toată lumea după cele peste 24 de ore de reportaje de ştiri, repovestite acum un pic înflorit pentru gloata gata de linşaj de dincolo de camere. Ba chiar vorbea pe un ton uşor cântat, de parcă ar fi auzit aceste fapte de atâtea ori, încât ajunseseră să îl plictisească.

Dar când se ajunse cu discuţia la stabilirea cauţiunii, tonul lui Logiudice deveni sumbru.

— Onorată instanţă, îl ştim cu toţii şi nutrim cele mai calde sentimente pentru tatăl inculpatului, care este prezent astăzi în sala de judecată. Eu l-am cunoscut personal pe acest om. L-am respectat şi l-am admirat. Ţin foarte mult la el şi îl compătimesc, la fel ca toată lumea, sunt sigur. Întotdeauna el e cel mai deştept om din încăpere. El a primit totul de-a gata. Dar… Dar…

— Obiecţie!

— Se susţine!

Logiudice se întoarse să mă privească, răsucindu-şi spre mine nu doar trupul, ci şi gâtul.

El a primit totul de-a gata. Oare chiar credea asta?

— Domnule Logiudice, rosti Fund-gras, ştiţi, probabil, că nu *Andrew* Barber este acuzatul din acest caz.

Logiudice se întoarse din nou către prezidiu.

— Desigur, Onorată instanţă.

— Atunci să trecem la stabilirea cauţiunii.

— Onorată instanţă, acuzarea doreşte să se stabilească o cauţiune foarte ridicată: cinci sute de mii de dolari bani gheaţă şi o garanţie de cinci milioane. Acuzarea susţine că, date fiind circumstanţele neobişnuite ale situaţiei sale familiale, inculpatul prezintă un risc sporit de fugă, în lumina cruzimii cu care a fost comisă crima, a probabilităţii covârşitoare de a se ajunge la condamnare şi a sofisticării sale nefireşti, mai ales că a crescut într-o casă în care Dreptul penal este o afacere de familie.

Logiudice continuă cu rahaturile astea timp de câteva minute. Părea să-şi fi învăţat pe de rost replicile şi le repeta acum fără să pună prea mult suflet.

Mie îmi răsuna însă în cap strania sa menţionare: *Ţin foarte mult la el şi îl compătimesc. Întotdeauna el e cel mai deştept om din încăpere. El a primit totul de-a gata.* Cei prezenţi în sala de judecată o luaseră drept o simplă scăpare, un mic omagiu patetic rostit din impuls. Îi emoţionase. Mai văzuseră scena asta înainte: tânărul ucenic dezamăgit vede că mentorul său este de fapt un om obişnuit sau este coborât în ochii săi, îi cade vălul de pe ochi etc., etc. Prostii! Logiudice nu era genul de om care să ţină

discursuri improvizate, nu atunci când era filmat. Îmi închipuiam că repetase aceste replici în faţa oglinzii. Singura întrebare era ce se aştepta să obţină cu asta, cum avea de gând să înfigă cuţitul mai adânc în Jacob.

În cele din urmă, Fund-gras Rivera nu s-a lăsat impresionată de argumentele aduse de Logiudice pentru stabilirea unei cauţiuni ridicate. Ea lăsă cauţiunea la nivelul care fusese stabilit încă din ziua arestării, o nimica toată de zece mii de dolari, o sumă simbolică prin care se evidenţia faptul că Jacob nu avea unde să fugă şi că, la urma urmei, instanţa îi cunoştea familia.

Logiudice nu puse înfrângerea la suflet. Oricum, toată discuţia cu privire la cauţiune nu fusese decât de ochii publicului.

— Onorată instanţă, continuă el netulburat, acuzarea ar dori de asemenea să obiecteze în legătură cu desemnarea domnului Klein drept avocat al apărării în acest caz. Domnul Klein l-a mai reprezentat şi pe un alt suspect din această omucidere, un bărbat al cărui nume nu îl voi pronunţa în public. Reprezentarea unui al doilea inculpat în acelaşi dosar provoacă un conflict clar de interese. Cu siguranţă avocatul apărării deţine informaţii confidenţiale de la celălalt suspect, care ar putea avea impact asupra apărării în acest caz. Nu pot să nu îmi imaginez că inculpatul îşi pregăteşte deja apelul, bazat pe o asistenţă juridică ineficientă dacă va fi condamnat.

Apelarea la un truc atât de murdar îl făcu pe Jonathan să se ridice în picioare. Se întâmpla extrem de rar ca avocaţii să se atace între ei într-un mod atât de făţiş. Chiar şi în toiul unui proces aprig, la tribunal se menţinea mereu o politeţe formală şi civilizată. Jonathan se simţea sincer insultat.

— Onorată instanţă, dacă acuzarea s-ar fi ocupat de fapte, şi nu de presupuneri, această acuzaţie nu ar mai fi fost formulată. Nu am fost reţinut niciodată de celălalt suspect în acest dosar, nici nu am purtat vreo discuţie cu el pe acest subiect. Eu îl reprezentasem pe clientul respectiv cu ani în urmă, într-un caz fără nicio legătură cu cel de faţă, şi acum persoana respectivă m-a chemat din senin la secţia de poliţie din Newton, unde era interogată. Singura mea implicare în acest caz (dacă ne referim la el) a fost să-l sfătuiesc să nu răspundă la nicio întrebare. Cum nu a fost pus sub acuzare, nu am mai vorbit cu el de atunci. Nu am avut acces la nicio informaţie, fie ea confidenţială sau nu, nici în chestiunea de faţă, nici în vreo alta din trecut, care să amintească chiar şi de departe de acest caz. Nici vorbă de conflict de interese.

— Onorată instanţă, rosti Logiudice pe un ton insinuant, este datoria mea ca om al legii să raportez o asemenea situaţie. Dacă domnul Klein se simte ofensat…

— Este datoria dumneavoastră să îi refuzaţi inculpatului dreptul de a-şi alege singur avocatul? Sau să spuneţi că este mincinos dinainte de începerea procesului?

— Destul! interveni Fund-gras. Încetaţi! Domnule Logiudice, obiecţia acuzării la desemnarea domnului Klein drept avocat al apărării este consemnată şi respinsă. Îşi ridică ochii din hârtiile sale şi îl ţintui cu privirea: Nu săriţi calul!

Singurul răspuns al lui Logiudice fu o mimică dezaprobatoare – o înclinare a capului, o ridicare din sprâncene – pentru a nu o provoca pe judecătoare. Însă, în procesul paralel desfăşurat în ochii opiniei publice, probabil că marcase. În ziarele de a doua zi, la emisiunile de la radio, pe forumurile de pe internet care disecau cazul, lumea avea să se întrebe dacă Jacob Barber încerca să profite de un viciu de procedură. Şi, oricum, Logiudice nu încercase niciodată să se facă plăcut.

— Voi repartiza acest caz domnului judecător French, zise Fund-gras Rivera, pe un ton definitiv. Îi dădu dosarul grefierei şi spuse: Pauză de zece minute.

Se încruntă la cameraman, la reporterii din spate şi (poate că doar în imaginaţia mea) la Logiudice.

Problema cauţiunii fu rezolvată rapid şi Jacob ne fu dat în grijă. Am ieşit împreună din tribunal, trecând printr-un baraj de reporteri care păreau să se fi înmulţit între timp. Iar acum erau chiar şi mai agresivi: pe Thorndike Street au încercat să ne oprească ţinându-ne calea. Cineva (poate un reporter, deşi nimeni nu l-a văzut) îl împunse pe Jacob în piept, împingându-l câţiva paşi în spate în încercarea de a obţine un răspuns. Însă Jacob nu zise nimic. Chipul său rămase la fel de inexpresiv. Până şi cei mai politicoşi apelau la o tactică alunecoasă pentru a ne opri şi a ne face să vorbim, întrebând: „Ne puteţi spune ce s-a întâmplat înăuntru?“, de parcă nu ar fi ştiut, de parcă nu ar fi văzut transmisiunea în direct sau mesajele confraţilor lor.

Când am trecut în sfârşit de colţul străzii şi am pornit spre casă, eram extenuaţi. Laurie arăta stoarsă de vlagă. Părul ei începuse s-o ia razna din cauza umidităţii. Era trasă la faţă. De la producerea catastrofei, scăzuse constant în greutate şi frumosul ei chip în formă de inimă era tot mai supt. Când am întors pe alee ca să parchez, Laurie scoase un „Oh, Dumnezeule!“ şi-şi duse mâna la gură.

Pe faţada casei era desenat un graffiti cu un marker negru.

CRIMINALULE!
TE URÂM!
SĂ PUTREZEŞTI ÎN IAD!

Literele erau mari, butucănoase şi îngrijite şi se vedea că nu fuseseră scrise în grabă. Casa noastră avea faţada din şindrilă, iar marginile ţiglelor făcuseră ca markerul să sară puţin atunci când trecea de la una la alta. Însă fusese scris cu atenţie, în plină zi, în vreme ce noi eram plecaţi. Graffiti-ul nu fusese acolo când plecaserăm de acasă dimineaţă, eram sigur de asta.

M-am uitat în susul şi în josul străzii. Trotuarele erau pustii. O echipă de grădinari îşi parcaseră furgoneta mai jos pe stradă, iar aparatele lor de tuns iarba şi cele de suflat frunze zbârnâiau zgomotos. Nu se vedea nici urmă de vecin. Nici urmă de om, de fapt. Doar peluze verzi şi îngrijite, rododendroni înmuguriţi, în nuanţe de roz şi mov, şi un şir de arţari mari şi bătrâni ce umbreau strada dintr-un capăt în celălalt. Laurie sări din maşină şi fugi în casă, lăsându-ne pe mine şi pe Jacob să ne holbăm la graffiti.

— Nu pune la suflet, Jake. Vor să te sperie.

— Ştiu.

— E opera unui singur idiot. Nici nu-i nevoie de mai mult. Nu toată lumea gândeşte aşa. Nu toată lumea simte la fel.

— Ba da.

— Nu toată lumea.

— Ba cum să nu! E în regulă, tată. Chiar nu-mi pasă.

M-am întors spre el. Stătea pe bancheta din spate.

— Serios? Chiar nu te deranjează asta?

— Nu.

Îşi ţinea mâinile în sân, cu ochii mijiţi şi cu buzele strânse.

— Dacă te-ar deranja, mi-ai spune, nu?

— Probabil.

— Fiindcă nu-i nimic greşit în a te simţi… rănit. Pricepi?

El se încruntă dispreţuitor, ca un împărat care refuză acordarea unei favori. *Nu-mi pot face rău.*

— Spune-mi, atunci. Ce simţi în sinea ta, Jake, chiar acum, în clipa asta?

— Nu simt nimic.

— Nimic? Imposibil.

— Aşa cum spuneai şi tu, e doar un ticălos. Sau, mă rog, un idiot. Vreau să zic… nu-i ca şi cum ceilalţi copii nu ar fi spus niciodată chestii urâte despre mine, tată! Mi-o spun şi în faţă. Cum crezi că-i la *şcoală?* Asta – făcu un gest cu bărbia spre graffiti-ul de pe casă – asta este doar o altă platformă.

L-am privit o clipă. Era nemişcat, mai puţin ochii, care treceau de la

mine la geamul maşinii şi înapoi. Am vrut să-l bat uşor pe genunchi, dar îmi era greu să ajung la el şi tot ce am putut să fac a fost să îl ating uşor cu degetul pe rotulă. M-am gândit că îi dădusem un sfat nepotrivit cu o seară în urmă, atunci când îi spusesem să fie „tare“. Îl sfătuiam, nici mai mult, nici mai puţin, să fie ca mine. Însă acum, când vedeam că luase aminte la cuvintele mele şi adoptase o atitudine teatrală de duritate, ca o versiune adolescentină a lui Clint Eastwood, mi-am regretat comentariul. Voiam să-l văd pe celălalt Jacob, pe fiul meu stingher şi neîndemânatic. Dar era prea târziu. Şi, oricum, atitudinea sa de tip dur mă impresiona într-un mod straniu.

— Eşti un puşti nemaipomenit, Jake. Sunt mândru de tine. Adică de felul în care te-ai purtat acolo azi şi-acum de asta. Eşti un puşti de treabă.

El pufni.

— Mda, cum zici tu, tată.

În casă am găsit-o pe Laurie scotocind de-a buşilea printre produsele de curăţare din dulapul de sub chiuveta din bucătărie. Încă avea pe ea fusta bleumarin pe care o purtase la tribunal.

— Nu-ţi mai bate capul, Laurie. Mă ocup eu de asta. Du-te şi odihneşte-te.

— Când o să te ocupi de asta?

— Când vrei tu.

— Spui că o să te ocupi tu de lucruri şi apoi nu o faci. Nu vreau să ştiu chestia aia pe casa mea. Nici măcar o clipă. Nu am de gând să o las acolo.

— Ţi-am zis că mă ocup eu. Te rog. Du-te şi odihneşte-te.

— Cum să mă odihnesc, Andy, cu chestia aia acolo? Zi-mi cum! Ai văzut ce-au scris? Pe casa noastră! Pe *casa* noastră, Andy, şi tu vrei să mă duc şi să mă odihnesc? Minunat! Pur şi simplu minunat. Ei vin şi ne scriu pe casă şi nu spune nimeni nimic, nu ridică nimeni un deget, nici măcar unul dintre nenorociţii noştri de vecini!

Apăsa pe fiecare literă din sudalmă, până la ultimul sunet, aşa cum fac de obicei oamenii care nu sunt obişnuiţi să înjure.

— Ar trebui să sunăm la poliţie. Este o infracţiune, nu? *Este* o infracţiune, ştiu că aşa trebuie să fie. Este vandalism. Nu ar trebui să sunăm la poliţie?

— Nu. Nu vom suna la poliţie.

— Nu. Sigur că nu.

Scoase o sticlă de Fantastik, apoi înşfacă un prosop de vase şi îl îmbibă cu apă de la chiuvetă.

— Laurie, te rog, lasă-mă pe mine să fac asta. Sau lasă-mă să te ajut,

măcar.

— Nu vrei să încetezi odată? Ţi-am zis că mă ocup eu.

Îşi scosese pantofii şi ieşi desculţă în faţa casei, doar în ciorapi, apucându-se să frece cu frenezie.

Am ieşit după ea, dar nu puteam face nimic altceva decât să mă uit.

Părul îi tresălta în ritm cu mişcările viguroase ale braţului. Ochii îi erau umezi şi faţa îmbujorată.

— Pot să te ajut cu ceva, Laurie?

— Nu. Mă ocup eu.

În cele din urmă am renunţat să mai privesc şi am intrat în casă. Am auzit-o multă vreme frecând peretele. Reuşise să şteargă cuvintele, dar tuşul lăsase un nor cenuşiu pe vopsea. Acolo e şi-n ziua de azi.

10 | Leoparzi

Biroul lui Jonathan era într-o clădire în stil victorian veche de un veac, chiar aproape de Harvard Square. În practică, el se ocupa singur cam de toată treaba. Avea o asociată, o tânără pe nume Ellen Curtice, care tocmai terminase Facultatea de Drept din Suffolk. Însă el nu apela la ea decât în momentele în care nu putea ajunge personal la tribunal (fiind prins, de obicei, cu alte procese) sau pentru cercetările juridice elementare. Părea de la sine înţeles că Ellen avea să plece în clipa în care avea să fie gata să-şi pornească propria firmă. Pe moment, ea constituia o prezenţă oarecum tulburătoare în birou, un observator în general tăcut şi atent al clienţilor care veneau şi plecau, al criminalilor, violatorilor, hoţilor, pedofililor, evazioniştilor şi al familiilor lor năpăstuite. Mai avea încă aerul acela de Northampton, un pic din radicalismul ortodox al studenţilor. Îmi închipui că îl judeca aspru pe Jacob – puştiul bogat din suburbii care aruncase la gunoi toate avantajele sociale de care se bucura sau ceva de genul ăsta –, însă comportamentul ei nu o trăda deloc. Ellen ne trata cu o politeţe prefăcută. Insista să-mi spună „domnul Barber“ şi se oferea să-mi ia haina şi să o agaţe în cuier de fiecare dată când treceam pe acolo, ca şi cum chiar şi cel mai mic indiciu de intimitate i-ar fi subminat neutralitatea.

Celălalt membru al echipei lui Jonathan era doamna Wurtz, care păstra evidenţa, răspundea la telefon şi, când nu mai suporta dezordinea, se apuca să facă – fără prea mare tragere de inimă – curăţenie în bucătărie şi în baie, bombănind în barbă. Semăna incredibil de mult cu mama mea.

Cea mai bună încăpere din birou era biblioteca. Avea un şemineu din cărămidă şi rafturi pline cu cărţi vechi şi foarte cunoscute de Drept: puteai vedea cotoarele aurii ale rapoartelor federale din Massachusetts, cotoarele verzi ale rapoartelor apelurilor din Massachusetts şi cele rubinii ale vechilor serii de practică juridică din Massachusetts.

În această mică şi cochetă încăpere ne-am adunat la câteva ore după înfăţişarea lui Jacob, la începutul după-amiezei, ca să discutăm cazul. Noi trei stăteam la o masă rotundă, din lemn de stejar, împreună cu Jonathan. Ellen era şi ea acolo, luându-şi notiţe pe un carneţel.

Jacob purta un hanorac grena cu sigla firmei pe piept – silueta unui rinocer. Când începu şedinţa, el se lăsă pe spate în fotoliu, cu gluga sinistră trasă peste cap, ca un druid. I-am zis:

— Jacob, dă-ţi jos gluga. Nu fi nepoliticos!

El şi-o dădu jos cu o mişcare ofuscată şi rămase acolo cu o expresie pierdută, de parcă întrunirea ar fi fost o chestie de-a oamenilor mari care nu îl interesa deloc.

Laurie, cu ochelarii ei sexy de învăţătoare de modă veche şi cu un pulover din lână uşor, arăta ca o mamă obişnuită din suburbii, asta dacă nu luai în considerare expresia şocată din ochii ei. Ceru şi ea un carneţel şi se pregăti sufleteşte să ia notiţe, cot la cot cu Ellen. Laurie părea hotărâtă să-şi păstreze cumpătul – să găsească o cale de a ieşi din labirint, să rămână conştiincioasă şi cu mintea limpede chiar şi în acest coşmar suprarealist. Sincer să fiu, cred că i-ar fi fost mai uşor dacă nu se implica atât de tare. În aceste situaţii, cel mai mult au de câştigat proştii şi bătăioşii; aceştia se pot opri din gândit şi se pot pregăti de bătălie, punându-şi încrederea în experţi şi în soartă, cu convingerea că totul se va sfârşi cu bine. Laurie nu era nici proastă, nici bătăioasă şi asta a făcut-o să plătească un preţ cumplit la sfârşit – dar despre asta, mai încolo. Pe moment, văzând-o cu carneţel şi cu pix, mi-am amintit de perioada facultăţii, când Laurie era un pic tocilară, cel puţin în comparaţie cu mine. Aveam foarte rar cursuri comune. Nu aveam aceleaşi interese – pe mine mă atrăgea istoria, pe Laurie psihologia, literatura şi filmul – şi, oricum, nu voiam să devenim unul dintre acele cupluri inseparabile şi iritante care bântuiau prin campus ca nişte gemeni siamezi. În cei patru ani, singurul curs pe care l-am urmat împreună a fost introducerea lui Edmund Morgan în istoria americană timpurie, pe când eram boboci şi abia începusem să ieşim împreună. Obişnuiam să îi fur caietul lui Laurie înainte de examene, ca să recuperez materia pierdută când chiuleam. Îmi amintesc cum stăteam cu gura căscată la notiţele ei, pagini întregi de scris cursiv şi citeţ. Reuşea să noteze, cuvânt cu cuvânt, fraze lungi de la curs, împărţea prelegerile în concepte şi subconcepte ramificate, adăugând şi propriile idei pe măsură ce avansa. Nu prea vedeai tăieturile, mâzgălelile sau săgeţile şerpuite care umpleau notiţele mele neîngrijite, repezite şi caraghioase. De fapt, acel caiet cu notiţe de la cursurile lui Edmund Morgan a constituit o parte din revelaţia pe care am avut-o atunci când am întâlnit-o pe Laurie. Nu m-a izbit doar faptul că era probabil mai deşteaptă decât mine. Venind dintr-un orăşel mic – Watertown, New York –, eram pregătit pentru asta. Mă aşteptam ca Yale să fie plin de puşti isteţi şi descurcăreţi ca Laurie Gold. Îmi făcusem temele în privinţa lor, citind poveştile lui Salinger şi vizionând *Love Story*

şi *The Paper Chase*. Nu, revelaţia pe care am avut-o uitându-mă prin notiţele lui Laurie nu a fost că era deşteaptă, ci că era incognoscibilă. Era cel puţin la fel de complexă ca mine. În copilărie crezusem mereu că era ceva dramatic în a fi Andy Barber, însă experienţa de a fi Laurie Gold trebuie să fi fost la fel de încărcată de secrete şi amărăciuni. Ea avea să fie întotdeauna un mister, la fel ca toţi ceilalţi oameni. Indiferent cât de mult aş fi încercat să o descifrez, vorbindu-i, sărutând-o, lipindu-mă de ea, nu puteam spera decât să o cunosc la suprafaţă. Este o descoperire copilărească, recunosc – nicio persoană care merită cunoscută nu poate fi cunoscută cu adevărat, nicio persoană care merită avută nu poate fi avută cu adevărat – dar, la urma urmei, şi noi eram copii.

— Ei bine, zise Jonathan, ridicându-şi privirea din hârtiile sale, acesta este doar pachetul cu probe preliminare din partea lui Neal Logiudice. Tot ce am aici este punerea sub acuzare şi o parte dintre rapoartele poliţiei, aşa că e clar că nu avem toate probele procurorilor. Însă avem o idee generală asupra cazului pe care l-au construit împotriva lui Jacob. Putem începe să discutăm măcar şi putem încerca să ne facem o idee cât de cât în privinţa felului în care va arăta procesul. Vom începe prin a determina ce-i de făcut până atunci. Jacob, înainte de a porni, aş vrea să-ţi spun ţie câteva lucruri.

— Bine.

— În primul rând, tu eşti clientul. Asta înseamnă că, pe cât posibil, tu eşti cel care ia deciziile. Nu părinţii tăi, nu eu şi nimeni altcineva. Acesta este cazul *tău. Tu* vei deţine controlul în permanenţă. Nu se va întâmpla nimic fără acordul *tău.* Ne-am înţeles?

— Da.

— În măsura în care vrei să laşi deciziile în seama părinţilor sau a mea, te înţeleg perfect. Însă nu vreau să crezi că nu ai niciun cuvânt de spus în propriul tău caz. Instanţa te tratează ca pe un adult. Indiferent dacă-i bine sau rău, legea din Massachusetts stabileşte că orice puşti de vârsta ta, acuzat de crimă cu premeditare, trebuie tratat ca un adult. Aşa că voi face şi eu tot posibilul să te tratez ca pe un adult. Ne-am înţeles?

Jacob răspunse:

— Da.

Nicio silabă în plus. Dacă Jonathan se aştepta la o revărsare de recunoştinţă, nu-şi găsise copilul potrivit.

— În afară de asta, nu vreau să te simţi copleşit. Vreau să te avertizez: într-un asemenea caz, există un moment de panică. Asta se întâmplă atunci când vezi cazul construit împotriva ta, probele, oamenii din echipa procurorilor, când asculţi ce zice procurorul adjunct în instanţă şi te panichezi. Te simţi neajutorat. În adâncul sufletului, auzi un glăscior

care-ţi şopteşte „Rahat!“, dar vreau să înţelegi că aşa se întâmplă de fiecare dată. Dacă nu ai simţit asta încă, o s-o simţi! Şi vreau să-ţi aminteşti, când vei ajunge la acest moment, că avem resursele necesare ca să câştigăm procesul. Nu ai niciun motiv de panică. Nu contează cât de mare este echipa procuraturii, nici cât de solid pare cazul acuzării şi nici cât de sigur pe sine pare Logiudice. Nu suntem în inferioritate. Trebuie să ne păstrăm calmul. Dacă facem asta, atunci avem tot ce ne trebuie ca să câştigăm. Tu ce părere ai?

— Nu ştiu. Nu sunt prea sigur.

— Ei bine, îţi spun eu că aşa stau lucrurile.

Jacob îşi coborî privirea în poală.

O expresie aproape insesizabilă, ca o îmbufnare dezamăgită, flutură pe chipul lui Jonathan.

Gata cu discursul de mobilizare.

Dându-se bătut, el îşi puse ochelarii semicirculari la ochi şi începu să frunzărească prin hârtiile din faţa lui, în marea lor majoritate fotocopii ale rapoartelor poliţiei şi ale „prezentării cazului“ înaintat de Logiudice, în care erau precizate elementele de bază ale probelor acuzării. Fără haină, purtând aceeaşi helancă pe care o avusese şi la tribunal, umerii lui Jonathan păreau firavi şi osoşi.

— Teoria pe care o propune acuzarea pare să fie că Ben Rifkin se lua de tine, fapt care te-a determinat să îţi iei un cuţit şi, când s-a ivit ocazia sau poate când victima te-a mai bruscat o dată, să te răzbuni. Nu par să existe martori oculari. O femeie care trecea prin Cold Spring Park a spus că te-a văzut acolo în acea dimineaţă. O altă trecătoare a auzit victima strigând: „Opreşte-te! Mă doare!“, însă nu a văzut nimic. Iar un coleg – cel puţin aşa se exprimă Logiudice, *un coleg* – susţine că aveai un cuţit. Acest coleg nu este numit în rapoartele pe care le am aici. Ai vreo idee cine ar putea fi, Jacob?

— Este Derek. Derek Yoo.

— De ce spui asta?

— A zis acelaşi lucru şi pe Facebook. O tot zice de ceva vreme încoace.

Jonathan dădu din cap, dar nu puse întrebarea care se impunea: *Este adevărat?*

— Ei bine, rosti el, este un caz care se bazează pe probe circumstanţiale. Au o amprentă despre care vreau să vorbim. Însă amprentele sunt un soi de probe foarte limitate. Nu există nicio modalitate de a spune cu precizie când sau cum a ajuns amprenta acolo. De cele mai multe ori, există o explicaţie simplă.

Aruncă această remarcă pe neaşteptate, fără să-şi ridice privirea.

M-am foit în fotoliu.

Laurie spuse:

— Mai este ceva.

Cei din încăpere aşteptară curioşi să vadă despre ce era vorba.

Laurie se uită cu teamă spre cei de la masă. Avea glasul răguşit.

— Dacă vor spune că Jacob a moştenit ceva, ca un soi de boală?

— Nu înţeleg. Ce să moştenească?

— Violenţa.

Jacob:

— Poftim?!

— Nu ştiu dacă v-a spus soţul meu, dar în familia noastră există un trecut încărcat de violenţă. Sau cel puţin aşa se pare.

Am remarcat că a folosit pluralul – *familia noastră.* M-am agăţat de asta ca să nu mă pierd cu firea.

Jonathan se lăsă pe spate şi îşi scoase ochelarii de la ochi, agăţându-şi-i la lavalieră. O privi cu o expresie nedumerită pe chip.

— Nu-i vorba de Andy sau de mine, adăugă Laurie repede. E vorba de bunicul lui Jacob, de străbunicul său, de stră-străbunicul său şi aşa mai departe.

Jacob:

— Mamă, *ce* tot spui acolo?

— Doar mă întreb dacă s-ar putea spune că Jacob are o… o predispoziţie… O… predispoziţie genetică!

— Ce fel de predispoziţie?

— Către violenţă.

— O predispoziţie *genetică* spre violenţă? Nu! Sigur că nu!

Jonathan clătină din cap, apoi curiozitatea puse stăpânire pe el.

— Despre tatăl şi bunicul cui vorbim aici? întrebă el.

— Despre tatăl şi bunicul meu.

Am simţit cum mă înroşesc şi cum îmi urcă sângele în obraji şi în urechi. M-am simţit ruşinat, apoi mi-a fost ruşine de ruşinea mea şi de faptul că m-am pierdut cu firea. Apoi, m-am simţit din nou ruşinat pentru că Jonathan vedea cum fiul meu afla toate acestea în timp real, iar eu apăream în ochii lor ca un mincinos şi ca un tată denaturat. Şi-abia în ultimul rând am simţit ruşine faţă de fiul meu.

Jonathan îşi întoarse privirea de la mine, îngăduindu-mi să îmi revin.

— Nu, Laurie, astfel de probe nu ar fi în niciun caz acceptate. Oricum, din câte ştiu eu, nu există o predispoziţie genetică spre violenţă. Dacă familia lui Andy chiar are trecutul marcat de violenţă, atunci tocmai firea lui cumsecade şi viaţa lui liniştită stau drept dovadă că o asemenea predispoziţie nu există.

Se uită spre mine ca să se asigure că auzisem încrederea din vocea sa.

— Nu îmi fac griji din cauza lui Andy, ci din cauza procurorului adjunct, Logiudice. Dacă află? Am căutat pe internet azi-dimineaţă. Există cazuri în care au fost folosite asemenea probe genetice. Se spune că îl fac pe inculpat să fie agresiv. I se spune „gena criminalilor“.

— E ridicol! „Gena criminalilor“! Cu siguranţă nu ai găsit astfel de cazuri în Massachusetts.

— Nu.

Am intervenit în discuţie:

— Jonathan, este supărată. De-abia am vorbit despre asta azi-noapte! Este vina mea. Nu ar fi trebuit să o mai împovărez şi cu chestia asta acum.

Laurie îşi îndreptă spatele, ca să-mi demonstreze cât de mult greşeam. Îşi păstrase stăpânirea de sine şi nu reacţiona impulsiv.

Jonathan zise pe un ton liniştitor:

— Laurie, tot ce-ţi pot spune eu este că, dacă vor căuta cumva să ridice această problemă, o să ne opunem din răsputeri. E o nebunie!

Jonathan pufni şi clătină din cap, ceea ce era echivalentul unei ieşiri violente pentru un tip calm ca el.

Chiar şi acum, când îmi amintesc momentul în care a fost adusă în discuţie pentru prima oară ideea unei „gene a criminalilor“, şi tocmai de către Laurie, simt cum mă crispez şi simt furia năpădindu-mi trupul. Gena criminalilor nu era doar o idee demnă de dispreţ şi o calomnie – deşi era şi aceste două lucruri, evident. Mă şi jignea ca avocat. I-am observat de îndată caracterul retrograd, felul în care distorsiona adevărata ştiinţă a ADN-ului şi componenta genetică a comportamentului, înlocuind-o cu ştiinţa de doi bani a avocaţilor infecţi, cu limbajul pseudo-ştiinţific şi cinic al cărui adevărat scop era manipularea juriilor, înşelarea lor cu luciul certitudinii ştiinţifice. „Gena criminalilor“ era o minciună. Un simplu truc avocăţesc.

Totodată, era o idee extrem de subversivă. Submina întregul fundament al dreptului penal. În instanţă, noi pedepsim intenţia criminală – aşa numita *mens rea,* mintea vinovată. Există o regulă străveche: *actus non facit reum nisi mens sit rea* – „fapta nu creează vinovăţie dacă mintea nu este şi ea vinovată“. Acesta este motivul pentru care nu condamnăm copii, beţivi şi schizofrenici: ei sunt incapabili de *decizie* în cazul săvârşirii infracţiunilor, nerealizând cu adevărat semnificaţia acţiunilor lor. Liberul arbitru este la fel de important în Drept cum este şi în religie sau în orice alt cod moral. Nu poţi pedepsi leopardul pentru sălbăticia sa. Oare Logiudice va avea totuşi tupeul să încerce şi pista asta? „Născut rău“? Eram sigur că va încerca. Fie că era sau nu o practică ştiinţifică sau avocăţească respectabilă, el avea să o

susure în urechile juraţilor ca un clevetitor ce şuşoteşte un secret. Va găsi el o cale s-o facă.

În cele din urmă, s-a dovedit că Laurie avusese dreptate, desigur: „gena criminalilor“ ne-a marcat, chiar dacă nu în felul în care anticipase ea. Însă la acea primă întâlnire, Jonathan şi cu mine, crescuţi în tradiţia umanistă a Dreptului, am respins această variantă aproape instinctiv. Am luat-o în râs. Ideea s-a înrădăcinat însă în mintea lui Laurie şi în cea a lui Jacob.

Fiul meu a rămas cu gura căscată, la propriu.

— Îmi explică şi mie cineva despre ce vorbiţi aici?

— Jake… am dat eu să zic, dar nu mi-am găsit cuvintele.

— Ce-i? Să-mi spună cineva!

— Tatăl meu este la închisoare. Este acolo de multă vreme.

— Dar tu nici măcar nu ţi-ai cunoscut tatăl.

— Nu-i chiar aşa.

— Dar aşa ai *zis!* Aşa ai zis întotdeauna.

— Aşa am *zis,* într-adevăr. Îmi pare rău. Nu l-am cunoscut niciodată *cu adevărat,* însă am ştiut cine este.

— M-ai minţit?

— Nu ţi-am spus tot adevărul.

— M-ai minţit.

Am clătinat din cap. Toate motivele, toate lucrurile pe care le simţisem în copilărie păreau ridicole şi inadecvate acum.

— Nu ştiu ce să zic.

— Doamne! Ce-a făcut?

Am tras adânc aer în piept.

— A ucis o fată.

— Cum? De ce? Ce s-a întâmplat?

— Nu vreau să vorbesc despre asta.

— Nu vrei să vorbeşti despre asta? Cred şi eu că nu vrei să vorbeşti despre asta!

— A fost un om rău, Jacob, atâta tot. Hai să lăsăm lucrurile aşa.

— Cum de nu mi-ai spus niciodată?

— Jacob, interveni Laurie în discuţie, nici eu nu am ştiut. Am aflat abia azi-noapte. Îşi aşează mâna peste mâna lui Jacob şi o mângâie uşor: E în regulă. Vom găsi noi o cale prin care să digerăm noutăţile astea. Încearcă să-ţi păstrezi calmul, bine?

— E… nu poate fi adevărat! Cum de nu mi-ai zis niciodată? Omul ăsta e… bunicul meu? Cum ai putut să-mi ascunzi asta? Cine te crezi?

— Jacob! Ai grijă cum vorbeşti cu tatăl tău.

— Lasă-l, Laurie. Are tot dreptul să fie supărat.

— Chiar *sunt* supărat!

— Jacob, nu ţi-am spus niciodată – nu am spus nimănui, de fapt – pentru că mă temeam că oamenii mă vor privi cu alţi ochi. Iar acum mă tem că oamenii te vor privi pe tine cu alţi ochi. Nu am vrut să se întâmple una ca asta. Va veni o vreme, poate chiar foarte curând, când vei înţelege.

El se holba la mine, încă nemulţumit.

— Nu am vrut să se ajungă aici. Am vrut… am vrut să trec peste asta.

— Dar, tată, e vorba de cine sunt eu.

— Eu nu am văzut lucrurile astfel.

— Aveam dreptul să ştiu.

— Eu nu am văzut lucrurile aşa, Jake.

— Deci *nu* aveam dreptul să ştiu? Chiar dacă-i vorba de propria mea familie?

— Aveai dreptul să *nu* ştii. Aveai dreptul să porneşti de la zero, să fii cine voiai tu să fii, la fel ca toţi ceilalţi copii.

— Dar *nu* eram ca toţi ceilalţi copii.

— Ba sigur că erai.

Laurie îşi întoarse privirea.

Jacob se lăsă pe spate în fotoliu. Părea mai degrabă şocat decât îndurerat. Întrebările şi nemulţumirile erau doar o cale de a-şi canaliza emoţiile. Rămase aşa o vreme, cufundat în gânduri.

— Nu-mi vine să *cred,* rosti el uluit. Pur şi simplu nu-mi vine să cred. Nu pot să cred că ai *făcut* una ca asta.

— Uite ce-i, Jacob, n-ai decât să te superi pe mine că te-am minţit. Însă intenţiile mele au fost bune. Am făcut asta pentru tine. Chiar dinainte să te naşti, am făcut-o pentru tine.

— Vezi să nu! Ai făcut-o pentru tine.

— Am făcut-o pentru mine, da şi pentru fiul meu, pentru fiul pe care speram să îl am cândva, ca să-i uşurez situaţia. Pentru *tine.*

— Păi nu prea a mers, nu-i aşa?

— Eu cred că a mers. Cred că viaţa ta a fost mai uşoară decât ar fi putut să fie. Cel puţin aşa sper. A fost cu siguranţă mai uşoară decât viaţa mea.

— Tată, uite unde am ajuns!

— Aşa, şi?

El nu mai zise nimic.

Laurie interveni din nou, pe un ton mieros:

— Jacob, trebuie să avem grijă cum vorbim între noi, bine? Încearcă să înţelegi şi poziţia tatălui tău, chiar dacă nu eşti de acord cu ea. Pune-te în locul lui.

— Mamă, chiar tu ai spus că am gena criminalilor.

— Nu am zis aşa ceva, Jacob.

— Ai insinuat. Sigur că ai zis!

— Jacob, ştii bine că nu am zis aşa ceva. Nici măcar nu cred că există o asemenea genă. Vorbeam doar despre alte procese de care am citit.

— Mamă, nu-i nimic. E doar un fapt. Dacă nu ai fi fost îngrijorată în această privinţă, nu ai fi căutat pe internet.

— Un fapt? Cum poţi să ştii că-i un fapt, aşa, dintr-odată?

— Mamă, vreau să te întreb ceva: de ce vor oamenii să vorbească numai despre lucrurile bune pe care le moştenesc de la părinţi? Când un sportiv are un copil bun la sport, nimeni nu se fereşte să spună că puştiul a moştenit talentul de la părinte. Când un muzician are un copil cu ureche muzicală sau când un profesor are un copil isteţ… şi aşa mai departe. Care-i diferenţa?

— Nu ştiu, Jacob. Pur şi simplu e ceva diferit.

Jonathan – care nu mai vorbise de atâta vreme încât aproape că uitasem că este de faţă – rosti pe un ton calm:

— Diferenţa este că nu-i o crimă să fii sportiv, să ai ureche muzicală sau să fii isteţ. Trebuie să fim foarte atenţi ca nu cumva să închidem oamenii pentru ceea ce *sunt* şi nu pentru ceea ce *fac*. Există un trecut foarte urât şi cu foarte multe exemple negative.

— Deci ce pot face dacă aşa *sunt* eu?

Am intervenit:

— Jacob, ce vrei să spui, mai exact?

— Dacă am chestia asta în mine şi nu mă pot abţine?

— Nu ai nimic în tine.

El clătină din cap.

Urmă o tăcere prelungă… vreo zece secunde care părură să dureze mult mai mult.

— Jacob, am zis eu, sintagma „gena criminalilor“ e doar o sintagmă, nimic mai mult. Este o metaforă. Înţelegi asta, nu?

El ridică din umeri.

— Nu ştiu.

— Jake, pur şi simplu ai înţeles greşit. Chiar dacă fiul unui criminal ar fi şi el criminal la rândul lui, nu ai avea nevoie de genetică pentru a explica asta.

— *Tu* de unde ştii?

— O, să nu crezi că nu m-am gândit la asta, Jacob. M-am gândit. Însă pur şi simplu nu se poate. Eu văd lucrurile astfel: dacă Yo-Yo Ma ar avea un fiu, acesta nu s-ar naşte ştiind cum să cânte la violoncel. Ar trebui să înveţe să cânte la violoncel, la fel ca oricine altcineva. Poţi cel mult să

moşteneşti talentul şi potenţialul. Ce faci cu ele, ce ajungi în viaţă… asta nu ţine decât de tine.

— Tu ai moştenit talentul tatălui tău?

— Nu.

— De unde ştii?

— Uită-te la mine. Uită-te la viaţa pe care am dus-o, cum zicea Jonathan. Mă ştii doar. Trăieşti alături de mine de 14 ani. Am fost vreodată violent?

El ridică din nou din umeri, neimpresionat de argumentul meu.

— Poate că pur şi simplu nu ai învăţat să cânţi la violoncelul tău. Asta nu înseamnă că-ţi lipseşte talentul.

— Jacob, ce vrei să spun? Este imposibil să dovedesc aşa ceva.

— Ştiu. Asta-i şi problema mea. De unde să ştiu ce-i în mine?

— Nu-i nimic în tine.

— Uite ce cred eu, tată: cred că ştii exact ce simt eu acum. Ştiu exact de ce nu mi-ai zis despre asta atâta vreme. Şi nu, nu a fost din cauza a ce ar fi putut să creadă *oamenii* despre tine.

Jacob se lăsă pe spate şi îşi aşeză mâinile pe burtă, punând astfel capăt discuţiei. Prinsese din zbor ideea genei criminale şi, din acel moment, nu cred că i-a mai dat drumul vreodată. Nu am mai spus nimic. Nu avea niciun rost să-i povestesc despre nemărginirea potenţialului uman. Precum toţi cei din generaţia lui, prefera din instinct explicaţiile ştiinţifice în locul adevărurilor învechite. Ştia ce se poate întâmpla atunci când ştiinţa se apucă să verifice gândirea magică.

11 | Alergarea

Nu sunt un alergător înnăscut. Sunt prea greoi, prea încet și prea îndesat. Am un aliaj de mușchi și, sincer să fie, nici nu îmi face prea mare plăcere să alerg. O fac de nevoie. Dacă nu aș alerga, m-aș îngrășa – o tendință nefericită moștenită din partea mamei, provenită dintr-un neam de țărani îndesați din Europa de Est, Scoția și din alte părți necunoscute. Așa că, în majoritatea dimineților, pe la 6 – 6.30, colind străzile și potecile din Cold Spring Park până îmi fac norma zilnică de cinci kilometri.

Eram hotărât să îmi continui rutina și după punerea sub acuzare a lui Jacob. Nu aveam nicio îndoială că vecinii ar fi preferat ca noi, Barberii, să nu ne mai arătăm la față, în special în Cold Spring Park. Le-am făcut cât de cât pe plac. Am alergat și mai devreme dimineața, m-am ținut departe de ceilalți și mi-am ferit privirea ca un evadat când treceam pe lângă vreun alt alergător. Și, bineînțeles, am stat departe de locul crimei. Însă am hotărât de la bun început că voi ține cu dinții de acest aspect al vieții mele de dinainte. Pentru sănătatea mea mentală.

În dimineața de după prima noastră întrevedere cu Jonathan, am trăit acea experiență rară și paradoxală – „o alergare bună“.

M-am simțit ușor și rapid. Pentru prima oară în viață, alergarea nu mai reprezenta o serie de sărituri și tropăieli, ci – și nu vreau să par prea poetic în această privință – ceva mai asemănător zborului. Am simțit cum îmi ține pasul trupul înainte, cu un soi de ușurință naturală și cu o viteză de prădător, de parcă așa ar fi trebuit să mă simt dintotdeauna. Nu știu de ce s-a întâmplat asta, mai exact, deși bănuiesc că neliniștea provocată de caz mi-a injectat un surplus de adrenalină în corp. Am trecut repede prin Cold Spring Park, într-o atmosferă jilavă, făcând o tură de parc, sărind peste rădăcini de copaci, bolovani, micile bălțoace cu apă de ploaie și peticele de noroi care punctează parcul primăvara. De fapt, mă simțeam atât de bine, încât am trecut de ieșirea mea obișnuită din parc și m-am afundat puțin mai adânc în pădure, până în partea din față a parcului unde, aproape neintenționat (dar convins în mintea mea că Leonard Patz este făptașul), am ieșit în parcarea din fața complexului de apartamente Windsor.

O vreme, am dat târcoale parcării. Nu aveam nici cea mai vagă idee

unde era apartamentul lui Patz. Clădirile, construite din cărămidă roşie, erau înalte de trei etaje.

Am găsit maşina lui Patz, un Ford Probe ruginit, de culoarea prunei, a cărui descriere mi-o aminteam din dosarul lui Patz, printre alte detalii pe care începuse să le adune Paul Duffy. Era exact genul de maşină pe care l-ar conduce un pedofil – un Ford Probe de la sfârşitul anilor '90, de culoarea prunei, este întruparea noţiunii de pedofilie printre maşini. Mai rămânea să arboreze şi-un steag al celor de la NAMBLA, în rest maşina era cum nu se poate mai potrivită. Patz îşi împodobise pedomobilul cu diverse etichete nevinovate: abţibilduri cu „Învăţaţi-i pe copii", Red Sox şi Fondul Mondial pentru Viaţa Sălbatică, cu un panda drăgălaş drept siglă. Uşile erau încuiate. Mi-am făcut mâinile căuş şi m-am uitat înăuntru. Chiar aşa învechit, interiorul era imaculat.

La intrarea în cel mai apropiat bloc, am găsit numele lui pe interfon – „PATZ, L".

Complexul de apartamente se trezea la viaţă. Câţiva locatari se îndreptau spre maşini sau traversau până la gogoşeria de peste drum. Majoritatea erau în haine de serviciu. O femeie care ieşea din blocul lui Patz îmi ţinu politicoasă uşa deschisă – nu există o deghizare mai bună pentru un obsedat în suburbii decât să treacă drept un alb proaspăt bărbierit, îmbrăcat în trening –, însă am refuzat-o cu o expresie recunoscătoare. Ce aş fi putut face în clădire? Să bat la uşa lui Patz? Nu. Nu încă, cel puţin.

Abia începuse să mi se înfiripe în minte ideea că abordarea lui Jonathan era prea timidă. Era prea obişnuit să fie avocat al apărării, mulţumindu-se să lase acuzarea să-şi bată capul cu construirea cazului, să câştige la interogatoriul contradictoriu, să expună punctele slabe din argumentaţia lui Logiudice şi, astfel, să demonstreze juriului că, deşi existau anumite dovezi împotriva lui Jacob, acestea nu erau suficiente. Eu preferam întotdeauna atacul. Pentru a fi corect până la capăt, toate acestea constituiau o interpretare trunchiată a ceea ce spusese Jonathan şi o subestimare flagrantă a capacităţii sale. Însă ştiam – la fel ca Jonathan, de altfel – că e o strategie mai bună să oferi o altă variantă juriului. Fireşte, juraţii voiau să ştie cine a făcut-o, dacă nu o făcuse Jacob. Trebuia să le oferim o poveste care să potolească această sete de cunoaştere. Oamenii sunt convinşi mai degrabă de poveşti decât de concepte abstracte precum „obligaţia de a face dovada" sau „prezumţia de nevinovăţie". Suntem fiinţe care caută modele şi spun poveşti şi asta încă de când am început să desenăm pe pereţii peşterilor. Patz avea să fie povestea noastră. Îmi dau seama că asta poate părea un calcul meschin şi necinstit, de parcă ar fi totul o chestiune de tactici avocăţeşti, aşa că

permiteţi-mi să adaug că în acest caz versiunea alternativă era corectă: Patz chiar o făcuse. O ştiam. Trebuia doar să arăt adevărul juriului. Asta-i tot ce aveam de gând în privinţa lui Patz: să mă iau după dovezi, să joc cinstit, ca întotdeauna. Veţi spune că protestez prea mult, că încerc să mă prezint prea virtuos în faţa juriului. Ei bine, recunosc lipsa de logică: Patz a făcut-o pentru că nu Jacob e vinovatul. Însă la acea vreme, această lipsă de logică nu mi se părea atât de evidentă. Eram tatăl băiatului acuzat. Şi, la drept vorbind, bănuielile mele în privinţa lui Patz nu păreau chiar neîntemeiate.

12 | Mărturisiri

Aducerea unui psihiatru a fost ideea lui Jonathan. Era procedura standard, mi-a zis el, pentru a obţine o „evaluare a competenţei şi responsabilităţii penale“. Însă o căutare rapidă pe internet ne-a dezvăluit că psihiatrul ales de el era o somitate în domeniul rolului pe care îl joacă moştenirea genetică în comportamentul indivizilor. În pofida celor spuse cu privire la absurditatea existenţei unei „gene a criminalilor“, Jonathan voia să fie pregătit în cazul în care se ajungea la aşa ceva. Eu eram convins că, indiferent de valoarea ştiinţifică a teoriei, lui Logiudice nu avea să i se îngăduie să o prezinte în faţa juriului. Argumentele erau false, reprezentând o simplă reluare ceva mai ştiinţifică a unui truc avocăţesc numit „probarea predilecţiei“: inculpatul tinde să facă asemenea lucruri, ceea ce înseamnă că a făcut-o şi în acest caz, deşi acuzarea nu o poate dovedi. E simplu: inculpatul este un jefuitor de bănci; o bancă a fost jefuită – ştim cu toţii ce s-a întâmplat. Este modul în care acuzarea încearcă să ispitească juriul prin semne discrete, sperând să obţină o condamnare în ciuda şubrezeniei cazului. Niciun judecător nu avea să-l lase pe Logiudice să facă una ca asta. La fel de important era şi faptul că ramura comportamentului influenţat genetic pur şi simplu nu avansase suficient încât să fie admisă în instanţă. Era un domeniu nou, iar Dreptul are grijă tot timpul să rămână puţin în urma ştiinţei. Instanţele nu îşi pot permite să comită greşeli, acceptând teorii de ultimă oră ce ar putea fi infirmate ulterior. Nu îl învinovăţeam pe Jonathan că se pregătea să atace teoria genei criminalilor. O pregătire bună pentru proces înseamnă de fapt o pregătire în exces. Jonathan trebuia să fie pregătit pentru orice, chiar şi pentru varianta extrem de improbabilă ca judecătorul să admită probe pe baza teoriei genei criminalilor. Mă deranja însă că nu îmi împărtăşea şi mie planurile sale. Nu avea încredere în mine. Mă amăgisem crezând că vom acţiona ca o echipă, ca doi confraţi, avocaţi amândoi. În ochii lui Jonathan, eu eram un simplu client. Ba, mai rău, eram un client ţicnit, pe care nu te puteai bizui, un client care trebuia indus în eroare.

Întâlnirile noastre cu psihiatrul au avut loc în campusul Spitalului McLean, ospiciul unde lucra doctoriţa Elizabeth Vogel. Ne-am întâlnit într-o încăpere sărăcăcioasă, fără cărţi. Era mobilată doar cu câteva

scaune şi mese joase. Pe pereţi stăteau agăţate câteva măşti africane.

Doctoriţa Vogel era o femeie solidă. Nu era deloc moale; dimpotrivă, nu avea nimic din moliciunea bolnăvicioasă a unui profesor universitar, deşi asta îi era meseria. (Preda şi făcea cercetare atât la Facultatea de Medicină de la Harvard, cât şi la McLean.) În schimb, doctoriţa Vogel era lată în spate şi avea capul mare şi pătrăţos. Pielea sa măslinie părea deja foarte bronzată pentru luna mai. Nu era machiată şi îşi ţinea părul, în mare parte cărunt, tuns scurt. Pe lobul cafeniu al urechii se aflau înşiraţi trei cercei. Mi-o închipuiam căţărându-se pe potecile bătute de soare ale munţilor în fiecare weekend sau croindu-şi drum prin valurile de la Truro. Nu era mare doar din punct de vedere fizic, ci şi al proeminenţei – era o tipă foarte influentă, ceea ce o făcea şi mai impunătoare. Nu înţelegeam prea clar de ce o asemenea femeie alesese munca liniştită şi plină de răbdare a unui psihiatru. Felul său de-a fi lăsa de înţeles că nu tolera tâmpeniile, din care cred că auzise destule la viaţa ei. Nu se mulţumea să stea nemişcată şi să dea din cap din când în când, cum te-ai aştepta de la un psihiatru. Se apleca în faţă, îşi înclina capul de parcă ar fi vrut să te audă mai bine, de parcă ar fi vrut cu orice preţ să vorbim cu cărţile pe masă, interesată doar de adevărul netrunchiat.

Laurie îi mărturisi totul de bunăvoie. Simţea că are o aliată firească în această Mamă Natură, o expertă care avea să explice problemele lui Jacob. Ca şi cum doctorul era de partea noastră… În decursul schimbului lung de întrebări şi răspunsuri, Laurie încercă să apeleze la experienţa doctorului Vogel. O întrebă pe aceasta cum poate fi înţeles Jacob şi cum poate fi ajutat. Laurie nu avea vocabularul şi cunoştinţele de specialitate. Voia să le afle de la dr. Vogel. Nu părea să bage de seamă – sau poate că nu-i păsa – că dr. Vogel încerca să o descoasă la rândul ei. Ca să fie totul clar, vreau să specific că nu o învinovăţesc pe Laurie. Îşi iubea fiul şi avea încredere în psihiatrie, în puterea flecărelii. Şi bineînţeles că era tulburată. După câteva săptămâni de la punerea lui Jacob sub acuzare, tensiunea începea să-şi spună cuvântul: acum era vulnerabilă în faţa cuiva atât de înţelegător precum doctoriţa Vogel. Însă eu nu puteam să stau acolo cu mâinile în sân şi să las lucrurile aşa. Laurie era atât de hotărâtă să îl ajute pe Jacob, încât aproape că îl înfundă.

•

La prima noastră şedinţă cu psihiatrul, Laurie făcu această mărturisire oarecum tulburătoare:

— Când Jacob era mic, îmi dădeam seama după felul în care se târa dacă era sau nu într-o pasă distructivă. Ştiu că pare revoltător, dar este

adevărat. Se năpustea pe hol de-a buşilea şi eu ştiam… pur şi simplu ştiam.

— Ce ştiai?

— Ştiam ce mă aşteaptă. Îl apucau pandaliile şi se dezlănţuia. Începea să arunce cu lucruri, să zbiere. Nu puteam să mai fac nimic în acele momente. Îl puneam în leagăn sau în ţarcul de joacă şi plecam. Îl lăsam să urle şi să se agite până se calma.

— Nu aşa fac toţi bebeluşii, Laurie?

— Nici chiar aşa. Nici chiar aşa.

Am intervenit:

— E ridicol! Era un bebeluş. Bebeluşii plâng.

— Andy, rosti doctorul, las-o să vorbească. Îţi va veni şi ţie rândul. Continuă, Laurie.

— Da, Laurie, continuă. Spune-i cum smulgea Jacob aripile muştelor.

— Doamnă doctor, vă rog să îl iertaţi. El nu crede în asta – în discutarea sinceră a chestiunilor intime.

— Nu-i adevărat. Chiar cred în asta.

— Atunci de ce nu o faci niciodată?

— Pur şi simplu nu am darul ăsta.

— Te referi la vorbit?

— Nu, la văicărit.

— Nu, ăsta se cheamă vorbit, Andy, nu văicărit. Şi este o abilitate, nu un dar; ai putea s-o capeţi dacă ţi-ai dori. În instanţă poţi să vorbeşti ore în şir…

— Nu-i acelaşi lucru.

— De ce? Pentru că un avocat nu trebuie să fie sincer?

— Nu, pur şi simplu este o situaţie diferită, Laurie. Lucrurile trebuie făcute la momentul potrivit, în locul potrivit.

— Doamne, Andy, suntem în cabinetul psihiatrului! Dacă nici aici nu-i momentul sau locul potrivit…

— Este, dar am venit aici pentru Jacob, nu pentru noi. Nu trebuie să uiţi asta.

— Nu te teme, Andy, nu am uitat de ce suntem aici. Ştiu exact de ce suntem aici.

— Da? Nu pare să fie aşa, dacă e să mă iau după cele spuse de tine.

— Nu-mi face morală, Andy.

Dr. Vogel interveni:

— Staţi o clipă! Vreau să lămuresc ceva. Andy, eu am fost angajată de echipa apărării. Lucrez pentru voi. Nu trebuie să-mi ascundeţi nimic. Sunt de partea lui Jacob. Lucrurile pe care le voi afla nu vor fi folosite decât în ajutorul fiului vostru. Îi voi da un raport lui Jonathan, apoi voi

veţi decide ce vreţi să faceţi cu el. Este decizia voastră în întregime.

— Şi dacă vom vrea să îl aruncăm la gunoi?

— Puteţi face şi asta. Ideea este că discuţia noastră de aici este cu totul şi cu totul confidenţială. Nu aveţi niciun motiv să fiţi reţinuţi. Aici nu trebuie să vă apăraţi fiul. Vreau doar să aflu adevărul despre el.

Am făcut o mutră scârbită. Adevărul despre Jacob. Cine putea spune care era adevărul? De fapt, care este adevărul despre orice om…

— În regulă, zise dr. Vogel. Laurie, îmi povesteai cum era Jacob în copilărie. Aş vrea să aud mai multe despre asta.

— De când Jacob a împlinit doi ani, ceilalţi copii au început să aibă de suferit în preajma lui.

I-am aruncat o privire aspră lui Laurie. Nu părea să fie deloc conştientă de pericolul reprezentat de francheţe.

Însă Laurie îmi răspunse cu o privire la fel de cruntă. Nu sunt sigur ce era în mintea ei; nu mai vorbeam atât de mult sau cu atâta uşurinţă de când îi mărturisisem secretul din trecutul meu. Dar se vedea clar că nu avea chef de sfaturi avocăţeşti. Voia să spună ce avea pe suflet.

Continuă:

— S-a întâmplat în mai multe rânduri. Odată, când era la creşă, Jacob tocmai se căţărase pe un tobogan atunci când un alt băieţel a căzut de-acolo. Băiatul a avut nevoie de copci. Altădată, o fetiţă a căzut de pe o bară rupându-şi mâna. Un băiat de pe strada noastră a căzut cu tricicleta de pe un deal abrupt. Şi el a avut nevoie de copci. A zis că l-a împins Jakey.

— Cât de des se întâmplau aceste lucruri?

— Cam o dată pe an. Educatoarele de la creşa lui Jacob ne spuneau mereu că nu-l pot scăpa din ochi pentru că este prea brutal. Mi-era groază la gândul că ar putea fi dat afară de la creşă. Ce aveam să fac atunci? Încă lucram pe vremea aceea – predam. Aveam nevoie de creşă. Toate celelalte creşe aveau liste lungi de aşteptare. Dacă Jacob era dat afară, nu mai puteam să lucrez. Chiar ne-am înscris pe o listă de la altă creşă, pentru orice eventualitate.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Laurie, avea 4 ani! Asta se întâmpla cu nu ştiu câţi *ani* în urmă! Ce tot vorbeşti?

— Andy, te rog, trebuie să o laşi să vorbească sau şedinţele acestea nu-şi vor atinge scopul.

— Dar ea vorbeşte de vremea când Jacob avea… 4 ani!

— Andy, înţeleg unde baţi. Las-o să termine şi după aceea îţi va veni şi ţie rândul, bine? În regulă. Laurie, sunt curioasă: ce părere aveau despre el ceilalţi copii de la creşă?

— A, copiii… nu ştiu. Jacob nu avea prea mulţi tovarăşi de joacă, aşa

că îmi închipui că nu îl plăceau în mod deosebit.

— Şi părinţii?

— Sunt sigură că nu voiau să-şi lase copiii singuri cu el. Însă niciuna dintre mame nu mi-a zis-o în faţă vreodată. Erau mult prea educate ca s-o facă. Nu ne vorbeam copiii de rău. Oamenii cumsecade nu fac asta… poate doar pe la spate.

— Şi tu, Laurie? Tu ce părere aveai despre comportamentul lui Jacob?

— Ştiam că am un copil dificil. Ştiam că avea unele probleme comportamentale. Era obraznic, puţin cam brutal şi agresiv.

— Era bătăuş?

— Nu. Nu chiar. Pur şi simplu nu se gândea la ceilalţi copii şi la cum se simţeau ei.

— Era iute la mânie?

— Nu.

— Răutăcios?

— Răutăcios. Nu, nici *răutăcios* nu este cuvântul potrivit. Era mai degrabă – nici nu ştiu cum să-i zic, mai exact. Pur şi simplu nu părea să-şi poată închipui cum se simţeau copiii când îi trântea la pământ, aşa că era… greu de controlat. Cred că aşa poate fi descris: era greu de controlat. Însă mulţi băieţi sunt aşa când sunt mici. Asta ne spuneam tot timpul: „Mulţi băieţi trec prin asta. Este doar o etapă. Jacob o să o depăşească“. Aşa vedeam noi lucrurile. Eram îngrozită când păţeau ceva ceilalţi copii, desigur, dar ce puteam să fac? Ce puteam să *facem?*

— Ce *aţi* făcut, Laurie? Aţi încercat vreodată să obţineţi consiliere?

— O, am avut discuţii interminabile cu Andy pe tema asta. Andy mi-a zis mereu să nu-mi fac griji. L-am întrebat şi pe medicul pediatru şi el mi-a spus acelaşi lucru: „Nu vă faceţi griji, Jake este încă foarte mic, o să treacă“. M-au făcut să mă simt un pic nebună, de parcă aş fi fost una dintre acele mame ţicnite şi fricoase, care îşi sufocă propriii copii, speriindu-se dintr-o nimica toată, de la orice tăietură şi alergie. Iar Andy şi pediatrul ziceau: „O să treacă, o să treacă“.

— Păi *chiar* a trecut, Laurie. *Exagerai!* Pediatrul a avut dreptate.

— Oare? Scumpule, uite unde am ajuns. Nu ai vrut să accepţi niciodată asta.

— Ce să accept?

— Că s-ar putea ca Jacob să aibă nevoie de ajutor. Poate că este vina noastră. Ar fi trebuit să facem ceva.

— Ce să facem? Ce se putea întâmpla?

Ea îşi lăsă bărbia în piept, deznădăjduită. Amintirea acestor incidente din copilăria lui Jacob nu-i dădea pace, ca şi cum tocmai ar fi văzut înotătoarea unui rechin dispărând sub apă. Era o nebunie.

— Laurie, ce vrei să insinuezi? E vorba despre fiul nostru aici.

— Nu vreau să insinuez nimic, Andy. Nu transforma chestia asta într-o întrecere, ca să vedem cine-i mai loial, sau într-o… ceartă. Pur şi simplu mă întreb ce am făcut noi atunci. Nu am eu răspunsurile şi n-am nici cea mai mică idee cu privire la ce ar fi trebuit să facem. Poate că Jake avea nevoie de medicamente. Sau de consiliere. Nu ştiu. Pur şi simplu nu pot să nu mă gândesc că am greşit şi noi cu ceva. Trebuie să fi greşit. Ne-am dat toată silinţa şi am avut doar intenţii bune. Nu meritäm aşa ceva. Eram oameni cumsecade şi responsabili, nu? Am făcut totul ca la carte. Nu eram foarte tineri. Am aşteptat. De fapt, am aşteptat cam mult; eu aveam 36 de ani când l-am născut pe Jacob. Nu eram bogaţi, dar am muncit amândoi din greu şi am strâns suficienţi bani ca să-i asigurăm copilului toate cele de trebuinţă. Am făcut totul ca la carte şi, totuşi, iată unde am ajuns. Nu-i corect. Clătină din cap şi murmură: „Nu-i corect“.

Mâna lui Laurie se odihnea pe braţul fotoliului, chiar lângă mine. M-am gândit să îmi aşez mâna peste a ei, ca să o liniştesc, dar – până să mă hotărăsc – ea şi-o trase înapoi şi îşi puse mâinile în sân.

Continuă:

— Când mă uit acum înapoi, îmi dau seama că nu eram deloc pregătiţi. Ştiu, nimeni nu este. Eram nişte copii. Nu contează ce vârstă aveam; tot copii eram. Eram complet neajutoraţi şi speriaţi de moarte, ca orice părinte la început. Şi, nu ştiu, poate că am greşit undeva.

— Unde am greşit, Laurie? Serios acum. Exagerezi! Nu a fost chiar atât de rău. Jacob era mai neastâmpărat şi mai brutal din fire. Şi ce-i cu asta? Era doar un băieţel! Unii copii au de suferit pentru că pur şi simplu aşa se întâmplă la 4 ani. Se fâţâie de colo colo şi, cum trei sferturi din greutatea lor corporală e în capetele lor enorme, cad şi se lovesc de obiecte. Cad de pe tobogane, cad de pe biciclete. Se mai întâmplă. Sunt ca nişte beţivi. Oricum, pediatrul a avut dreptate: Jacob a trecut peste asta. Toate astea au încetat după ce a crescut mai mare. Îţi faci griji de pomană, Laurie: nu ai de ce să te simţi vinovată. Nu am greşit cu nimic.

— Aşa ai zis mereu. Nu ai vrut să recunoşti niciodată că era ceva în neregulă. Sau poate că nici nu ai observat. Nu dau vina pe tine. Nu a fost vina ta. Am înţeles asta acum. Înţeleg cu ce te luptai în sinea ta, ce povară aveai în suflet.

— O, nu începe cu asta acum!

— Andy, trebuie să fi fost o povară.

— Nu a fost. Niciodată. Îţi jur!

— Bine, cum zici tu. Dar trebuie să iei în calcul posibilitatea de a nu te fi uitat la Jacob în mod obiectiv. Nu eşti de încredere. Dr. Vogel trebuie să afle asta.

— *Eu* nu sunt de încredere?

— Nu, nu eşti.

Dr. Vogel urmărea scena fără să spună nimic. Ştia despre trecutul familiei mele, desigur. Ăsta a fost motivul pentru care am angajat-o, fiind o expertă în răutatea moştenită genetic. Totuşi, era încă un subiect sensibil pentru mine. Am tăcut, ruşinat.

Psihiatra rosti:

— E adevărat ce-am auzit, Laurie? Comportamentul lui Jacob a dat semne de îmbunătăţire pe măsură ce a înaintat în vârstă?

— Da, în anumite privinţe. Vreau să zic că s-a *îmbunătăţit,* bineînţeles. Copiii nu mai aveau de suferit în preajma lui. Însă tot nu se purta cum trebuie.

— În ce sens?

— Păi a început să fure. A furat toată copilăria. Din magazine, din farmacii, chiar şi de la bibliotecă. Fura de la mine. Îmi lua direct din poşetă. L-am prins furând din magazin, de vreo două ori, când era mic. Am vorbit cu el, dar nu s-a schimbat nimic. Ce era să fac? Să-i tai mâinile?

Am intervenit:

— E cât se poate de nedrept. Nu eşti deloc corectă faţă de Jacob.

— De ce? Sunt sinceră.

— Nu, eşti sinceră doar în privinţa *sentimentelor* tale, pentru că Jacob a dat de bucluc şi te simţi oarecum responsabilă; aşa că îţi aminteşti toate lucrurile astea cumplite care pur şi simplu nu s-au întâmplat. Ţi-a furat din poşetă? Şi ce dacă? Nu îi prezinţi doamnei doctor o imagine corectă. Suntem aici ca să discutăm despre cazul lui Jacob.

— Aşa, şi?

— Şi ce are de-a face furtul din magazine cu crima? Ce contează dacă a luat o acadea, un pix sau ceva dintr-o farmacie? Ce are asta de-a face cu înjunghierea brutală a lui Ben Rifkin? Compari lucrurile astea de parcă furtul din magazine şi crima sunt totuna. Ei bine, nu sunt.

Dr. Vogel rosti:

— Cred că Laurie încearcă să descrie un tipar de încălcare a regulilor. Sugerează că Jacob, din motive necunoscute, nu pare să se poată menţine în limitele comportamentului acceptat.

— Nu. Aşa fac sociopaţii.

— Nu.

— Ceea ce descrieţi…

— Nu.

— … este un sociopat. Asta vreţi să spuneţi? Că Jacob este un sociopat?

— Nu. Dr. Vogel îşi ridică mâinile, încercând să se apere: Nu am zis aşa ceva, Andy. Nu am folosit acest cuvânt. Încerc doar să obţin o imagine cât mai completă a lui Jacob. Nu am formulat nicio concluzie. Am încă mintea deschisă.

Laurie zise pe un ton serios şi grav:

— Cred că Jacob ar putea avea probleme. S-ar putea să aibă nevoie de ajutor.

Am clătinat din cap.

— Este fiul nostru, Andy. Este responsabilitatea noastră să avem grijă de el.

— Asta şi încerc să fac.

Ochii lui Laurie sclipiră, dar îşi ţinu lacrimile în frâu. Plânsese deja destul. Acesta era un gând pe care îl ţinuse multă vreme în sinea ei, rumegându-l continuu, până să ajungă la această concluzie îngrozitoare: *Cred că Jacob ar putea avea probleme.*

Dr. Vogel spuse cu o compasiune amăgitoare:

— Laurie, ai cumva îndoieli cu privire la nevinovăţia lui Jacob?

Laurie se şterse la ochi şi se îndreptă de spate:

— Nu.

— Mi s-a părut că ai avea.

— Nu.

— Eşti sigură?

— Da. Nu e în stare de aşa ceva. O mamă îşi cunoaşte copilul. Jacob nu este în stare de una ca asta.

Psihiatra încuviinţă, acceptând afirmaţia chiar dacă nu o credea pe deplin. Chiar dacă nu credea nici măcar că Laurie crede ce spune.

— Doamnă doctor, pot să vă întreb ceva? Dumneavoastră credeţi că am greşit cu ceva? Era un tipar acolo pe care nu l-am observat? Puteam face mai mult? Puteam fi o mamă mai bună?

Medicul ezită o clipă. Pe peretele din spatele ei, două măşti africane se holbau la noi.

— Nu, Laurie. Nu cred că ai greşit cu nimic. Drept să-ţi spun, nu cred că e cazul să-ţi faci atâtea procese de conştiinţă. Dacă a existat vreun tipar, dacă ar fi existat vreo modalitate prin care să-ţi dai seama că Jacob a apucat-o pe o cale greşită, nu văd cum ar fi putut vreun părinte să observe. În niciun caz bazându-se pe ce mi-ai spus tu până acum. Sunt foarte mulţi copii care au acelaşi gen de probleme ca Jacob, fără ca asta să însemne ceva anume.

— Am făcut cum am ştiut eu mai bine.

— Te-ai descurcat bine, Laurie. Nu te mai chinui aşa. Andy are dreptate: ce ai descris până acum? Ai făcut ce-ar fi făcut orice altă mamă.

Ai făcut ce-ai ştiut tu mai bine pentru copilul tău. Nimeni nu-ţi poate pretinde mai mult.

Laurie îşi ţinu capul sus, dar se simţea la ea o anumită fragilitate. Aproape că puteai vedea o reţea de crăpături minuscule întinzându-i-se pe tot trupul. Dr. Vogel părea să observe şi ea această fragilitate, dar nu avea de unde să ştie cât de nefirească este. Cât de mult se schimbase Laurie deja. Trebuia să o fi cunoscut pe Laurie cu adevărat şi să o preţuieşti ca să îţi poţi da seama ce se întâmpla cu ea. Fusese o vreme când soţia mea citea atât de mult, încât ajunsese să ţină o carte în mână şi când se spăla pe dinţi; acum nu mai deschidea nicio carte, nemaiputându-se concentra şi pierzându-şi interesul pentru ele. Înainte avea un anumit fel de a se concentra asupra persoanei cu care vorbea, făcându-te să te simţi cea mai fascinantă persoană din încăpere; acum privirea îi rătăcea şi era cu totul absentă. Hainele, coafura şi machiajul erau toate uşor neîngrijite, uşor nepotrivite. Acea clasă care o făcuse dintotdeauna să strălucească – un optimism tineresc şi plin de viaţă – începuse acum să pălească. Însă ar fi trebuit să o cunoşti dinainte, bineînţeles, ca să vezi ce pierduse Laurie. Eu eram singura persoană din cameră care înţelegea ce se întâmplă cu ea.

Şi, totuşi, nu era deloc gata să capituleze.

— Am făcut ce-am ştiut eu mai bine, rosti ea deodată, pe un ton hotărât dar neconvingător.

— Laurie, spune-mi despre Jacob acum. Cum este el?

— Hmm… Zâmbi când se gândi la el şi spuse: Este foarte deştept. Foarte haios, foarte şarmant. Chipeş.

Se înroşi puţin când rosti cuvântul *chipeş.* Iubirea de mamă e tot iubire, la urma urmei.

— Îi plac calculatoarele, dispozitivele electronice, jocurile video, muzica. Citeşte mult.

— A avut vreodată probleme de agresivitate sau de temperament?

— Nu.

— Ne povesteai că Jacob a avut probleme de agresivitate când era preşcolar.

— Acestea au încetat când a ajuns la grădiniţă.

— Mă întreb dacă încă îţi mai faci griji în această privinţă. Mai există reminiscenţe în comportamentul lui care te neliniştesc sau te îngrijorează?

— A spus deja că nu, doamnă doctor.

— Ei bine, aş vrea să aflu mai multe.

— E în regulă, Andy. Nu, Jacob nu mai este deloc agresiv. Aproape că îmi doresc să fie *mai* activ. Este foarte greu să comunici cu el. E foarte

greu de citit. Nu vorbeşte prea mult. Se închide în sinea lui. Cred că-i foarte introvertit, nu doar timid; vreau să spun că îşi ascunde sentimentele, iar energia lui este îndreptată numai spre interior. Foarte distant şi rezervat, mocneşte. Dar nu, nu-i agresiv.

— Are şi alte metode de a se exprima? Muzică, prieteni, sporturi, cluburi, orice?

— Nu. Nu este genul care să se implice prea mult. Şi are doar câţiva prieteni. Derek şi încă vreo doi.

— Prietene?

— Nu, e prea tânăr pentru asta.

— Chiar este?

— Vreţi să spuneţi că nu este?

Medicul ridică din umeri.

— În orice caz, nu-i răutăcios, continuă Laurie. Poate fi foarte critic, caustic, sarcastic. E cinic. Are 14 ani şi este deja cinic! Nu a trecut încă prin atâtea încât să fie cinic, nu? Nu are de ce. Poate că e doar o mască. Aşa sunt puştii din ziua de azi. Vicleni, ironici.

— Nu par a fi nişte calităţi prea plăcute.

— Nu? Nu voiam să sune aşa. Cred că Jacob este pur şi simplu o fire mai complicată. Capricios. Îi place să facă pe băiatul furios, pe băiatul neînţeles de nimeni.

Era prea mult. Nu am mai rezistat:

— Laurie, ce naiba, aşa sunt toţi adolescenţii: furioşi, neînţeleşi de nimeni. Dă-o încolo de treabă! Nu ai făcut decât să descrii orice adolescent din lumea asta. Nu-i vorba de un anumit puşti – e ca un cod de bare.

— Poate. Laurie îşi lăsă bărbia în piept. Nu ştiu. Mereu m-am gândit că poate ar trebui ca Jacob să fie consultat de un psihiatru.

— Nu ai zis *niciodată* că ar trebui să fie consultat de un psihiatru!

— Nici n-am spus asta. Am spus doar că m-am întrebat dacă nu cumva ar trebui să facă asta, măcar pentru a avea pe cineva cu care să vorbească.

Dr. Vogel bombăni:

— Andy!

— Ce este? Nu pot să stau doar să ascult fără să ripostez!

— Încearcă! Suntem aici ca să ne ascultăm şi să ne sprijinim unul pe celălalt, nu ca să ne certăm.

— Uitaţi care-i treaba, am zis eu exasperat. Destul! Baza acestei conversaţii este faptul că Jacob trebuie să dea socoteală pentru ceva, să explice un fapt. Ori asta nu este adevărat. S-a întâmplat ceva oribil, pricepeţi? Oribil. Însă nu este vina noastră. Şi, cu siguranţă, nu este vina

lui Jake. Ştiţi, stau şi ascult şi mă gândesc: despre ce naiba vorbim noi aici? Jacob nu a avut nimic de-a face cu uciderea lui Ben Rifkin, absolut nimic, şi noi stăm aici şi vorbim despre el de parcă ar fi un soi de ciudat sau un monstru sau mai ştiu eu ce. Ei bine, nu este. Este doar un puşti ca toţi ceilalţi. Are şi el defectele sale, ca orice alt băiat de vârsta lui, dar să nu exagerăm. Îmi pare rău, dar cineva trebuie să-i ia apărarea lui Jacob aici.

Dr. Vogel mă întrebă:

— Andy, dacă e să priveşti înapoi, ce părere ai *tu* despre toţi acei copii care au avut de suferit în preajma lui Jacob? Despre toţi copiii care au căzut de pe tobogane şi de pe biciclete? Crezi că a fost vorba doar de ghinion? De coincidenţă? Ce părere ai?

— Jacob era foarte energic; era cam brutal atunci când se juca, recunosc. Ne-am confruntat cu asta tot timpul cât a fost copil. Însă nimic mai mult. Toate chestiile astea s-au întâmplat înainte ca Jake să intre la grădiniţă. La grădiniţă!

— Şi furia? Nu crezi că Jacob are o problemă cu furia?

— Nu, nu cred. Oamenii se mai înfurie. Nu-i o *problemă.*

— Am aici un raport din dosarul lui Jacob, din care reiese că a spart peretele dormitorului cu pumnul. A trebuit să chemaţi un zugrav. Şi asta toamna trecută. E adevărat?

— Da, dar… de unde aveţi dosarul?

— De la Jonathan.

— Dosarul era doar pentru apărarea lui Jacob!

— Asta şi facem aici – îi pregătim apărarea. Este adevărat? Chiar a spart peretele cu pumnul?

— Da. Şi?

— Oamenii nu sparg de obicei pereţii cu pumnul, nu?

— O mai fac uneori.

— Şi tu faci asta?

Am tras adânc aer în piept.

— Nu.

— Laurie crede că s-ar putea să omiţi posibilitatea ca Jacob să fie cu adevărat… agresiv. Ce părere ai?

— Ea crede că refuz să iau asta în considerare.

— Aşa este?

Am clătinat din cap într-un mod încăpăţânat şi nostalgic, ca un cal care dă din cap într-o boxă îngustă.

— Nu. Dimpotrivă. Sunt foarte atent la lucrurile astea; stau cu ochii-n patru. Adică… îmi ştiţi doar trecutul. Toată viaţa mea… am tras din nou aer în piept. Uitaţi care-i treaba: întotdeauna îţi faci griji atunci când au

de suferit copiii; chiar dacă-i un simplu accident, tot nu vrei să vezi aşa ceva întâmplându-se. Şi întotdeauna îţi faci griji atunci când propriul tău copil se poartă în feluri… neliniştitoare. Deci da, eram conştient de aceste lucruri şi îmi făceam griji. Dar îl ştiam pe Jacob, îmi cunoşteam copilul, îl iubeam şi aveam încredere în el. Încă am. Sunt de partea lui.

— Toţi suntem de partea lui, Andy. Este cât se poate de nedrept! Şi eu îl iubesc. Asta nu are nimic de-a face cu ce vorbim noi aici.

— Nici nu am zis că nu-l iubeşti, Laurie. M-ai auzit spunând aşa ceva?

— Nu, dar te refugiezi mereu în asta: *îl iubesc*. Sigur că îl iubeşti. Amândoi îl iubim. Tot ce spun eu este că îţi poţi iubi copilul şi totuşi să îi vezi defectele. *Trebuie* să îi vezi defectele, altfel cum îl poţi ajuta?

— Laurie, m-ai auzit spunând că nu-l iubeşti sau ba?

— Andy, nu asta ziceam! Nu mă asculţi!

— Ba te ascult! Doar că nu sunt de acord cu ce spui. Îl prezinţi pe Jacob drept agresiv, capricios şi… şi periculos, fără să te bazezi pe nimic, iar eu nu sunt de acord şi pace! Însă dacă nu sunt de acord, tu zici că nu sunt sincer. Sau că nu sunt „de încredere“. Zici că sunt un mincinos.

— *Nu* am zis că eşti mincinos! Nu am zis niciodată una ca asta.

— Nu ai folosit exact cuvântul ăsta, într-adevăr.

— Andy, nu te atacă nimeni. Nu-i nicio problemă în a recunoaşte că fiul tău ar putea avea nevoie de puţin ajutor. Asta nu spune nimic despre tine.

Comentariul mă electrocuta. *Bineînţeles că* Laurie vorbea despre mine. Toată chestia asta era numai şi numai despre mine. Era motivul, singurul de altfel, pentru care ea credea că fiul nostru ar putea fi periculos. Dacă nu ar fi fost un Barber, nimeni nu i-ar fi luat la puricat copilăria în căutarea indiciilor unor probleme.

Însă nu am zis nimic. Ce rost avea? Nu puteam să mă apăr, pentru că eram un Barber.

Dr. Vogel spuse cu prudenţă:

— În regulă. Poate că ar trebui să ne oprim aici. Nu cred că ar fi indicat să mai continuăm acum. Ştiu că nu este uşor pentru niciunul. Am înregistrat unele progrese. Putem încerca din nou săptămâna viitoare.

Mi-am lăsat ochii în podea, evitând privirea lui Laurie, ruşinat, deşi nu ştiam exact pentru ce.

— Daţi-mi voie să vă mai pun o ultimă întrebare, pentru a ne putea despărţi într-o notă mai veselă, bine? Aşa că hai să presupunem pentru o clipă că acest caz se va încheia. Să presupunem că în câteva luni cazul va fi respins şi Jacob va fi liber să facă orice îi place. Ca şi cum cazul nici nu s-ar fi întâmplat. Fără calificative, fără umbre, fără nimic. Ei bine, dacă se va întâmpla asta, unde vă vedeţi voi fiul peste zece ani? Laurie?

— Uau! Eu nu pot gândi aşa. De-abia mă pot gândi de pe o zi pe alta. Zece ani… sunt prea mulţi ca să-mi pot imagina.

— Bine, înţeleg. Încearcă, totuşi, ca un simplu exerciţiu de imaginaţie. Unde îţi vezi fiul peste zece ani?

Laurie rămase pe gânduri, apoi clătină din cap.

— Nu pot. Nu vreau nici măcar să mă gândesc. Pur şi simplu nu văd nimic bun. Mă gândesc întruna la situaţia lui Jacob, doamnă doctor, *întruna,* şi nu văd cum s-ar putea sfârşi în mod fericit toată această tărăşenie. Bietul Jacob… Nu pot decât să *sper,* înţelegeţi? Nimic mai mult. Dar dacă e să mă gândesc cum va fi când va creşte şi noi nu vom mai fi lângă el… Nu ştiu, sper doar că va fi bine.

— Atâta tot?

— Atâta tot!

— Bine. Tu ce zici, Andy? Dacă acest caz ar dispărea, unde l-ai vedea pe Jacob peste zece ani?

— Dacă scapă de acest caz?

— Exact.

— Îl văd fericit.

— Fericit. Bine.

— Poate împreună cu cineva, cu o soţie care îl va face fericit. Poate tată, la rândul lui. Cu un fiu.

Laurie se foi, agitată.

— Dar va fi trecut peste toate tâmpeniile astea de adolescent, am continuat. Peste compătimirea de sine, peste narcisism. Dacă Jacob are o slăbiciune, aceasta este lipsa unui soi de disciplină. E… delăsător. Nu are… nu ştiu… fibra necesară.

Dr. Vogel întrebă:

— Fibra necesară pentru ce?

Laurie îmi aruncă o privire curioasă peste umăr.

Cred că am auzit cu toţii răspunsul în minte, chiar şi dr. Vogel: *fibra necesară pentru a fi un Barber.*

— Pentru a se maturiza, am rostit eu cu glas firav. Pentru a fi om în toată firea.

— Ca tine?

— Nu. Nu ca mine. Jake trebuie să facă lucrurile în felul său. Ştiu asta. Nu sunt unul dintre acei taţi.

Mi-am lăsat coatele în poală, de parcă aş fi încercat să mă strecor printr-o trecătoare îngustă.

— Jacob nu are parte de acelaşi tip de disciplină ca tine, în copilăria ta?

— Nu, nu are.

— Şi de ce contează asta, Andy? Pentru ce îi trebuie fibra aceea? De ce trebuie să se apere?

Cele două femei schimbară o privire, o căutătură abia observabilă. Mă studiau împreună, înţelegându-se una pe cealaltă. Nesocotindu-mă *de încredere,* în vorbele lui Laurie.

— De viaţă, am murmurat eu. Jacob trebuie să aibă fibra necesară pentru a lua viaţa în piept. La fel ca oricare alt copil.

Laurie se aplecă în faţă, cu coatele rezemate pe genunchi, şi îmi luă mâna într-a ei.

13 | 179 de zile

După dezastrul reprezentat de arestarea lui Jacob, fiecare zi căpăta o tentă de frenezie inoportună. Se instală o stare de anxietate constantă şi iritantă. În anumite feluri, săptămânile care urmară după arestare fură chiar mai rele decât evenimentul propriu-zis. Cred că număram cu toţii zilele. Procesul lui Jacob era programat pentru 17 octombrie, iar data deveni o obsesie. Parcă viitorul, pe care îl măsurasem înainte după durata vieţilor noastre, ca toată lumea, avea acum un capăt foarte bine determinat. Nici nu ne puteam închipui ce ne aştepta după proces. Totul – întregul univers – se încheia pe 17 octombrie. Nu puteam decât să facem numărătoarea inversă a celor 179 de zile rămase până atunci. E ceva ce nu înţelesesem pe vremea când eram ca voi, când nu păţisem încă nimic: cât de uşor era să suport momentele importante faţă de perioadele de aşteptare dintre ele, când nu se întâmpla nimic. Dramatismul arestării lui Jacob, înfăţişarea lui în instanţă şi aşa mai departe – oricât de rele ar fi fost toate aceste lucruri, ele trecuseră totuşi, într-un sfârşit. Adevăratul chin fu cel nevăzut de nimeni, chinul celor 179 de zile lungi. După-amiezele fără nimic de făcut într-o casă tăcută, când îngrijorarea punea stăpânire pe noi pe nesimţite. Conştientizarea intensă a trecerii timpului, încetineala cu care treceau minutele, senzaţia ameţitoare şi halucinantă că zilele erau prea puţine şi prea lungi totodată. În cele din urmă, eram nerăbdători să ajungem la proces, fie şi numai pentru că aşteptarea asta ne omora. Era ca un priveghi.

Într-o seară de mai – la 28 de zile după arestare şi la 151 de zile până la proces – stăteam toţi trei la masă.

Jacob era posomorât. Abia dacă îşi ridica privirea din farfurie. Mesteca zgomotos, ca un copil mic, scoţând plescăituri aşa cum obişnuia să facă în copilărie.

— Nu înţeleg de ce trebuie să facem asta seară de seară, rosti el pe neaşteptate.

— Ce să facem?

— De ce trebuie să stăm la masă ca şi cum ar fi vreo ocazie specială sau ceva. Suntem doar noi trei.

Laurie îi explică, nu pentru prima oară:

— E foarte simplu, de fapt. Aşa fac toate familiile. Stau la masă

împreună.

— Dar suntem doar noi.

— Şi?

— Păi îţi pierzi timpul în fiecare seară ca să găteşti pentru *trei oameni.* Apoi stăm şi mâncăm într-un sfert de oră. Şi apoi pierdem timp spălând vasele, care nici nu s-ar *strânge* dacă nu am repeta asta seară de seară.

— Nu-i chiar atât de rău. Nu te-am văzut spălând prea multe vase, Jacob.

— Nu asta e ideea, mamă. Pur şi simplu e vorba de risipă. Am putea să comandăm pizza sau mâncare chinezească sau mai ştiu eu ce şi s-ar isprăvi totul într-un sfert de oră.

— Dar eu nu vreau să se isprăvească totul într-un sfert de oră. Vreau să mă bucur de o cină în familie.

— Chiar *vrei* să stăm aşa o oră în fiecare seară?

— Aş prefera să stăm două ore, dar mă mulţumesc şi cu mai puţin.

Zâmbi spre el, sorbind din paharul cu apă.

— Înainte nu făceam atâta tam-tam în privinţa cinei.

— Ei bine, acum facem.

— Ştiu de ce faci asta, de fapt, mamă.

— Da? De ce?

— Ca să nu mă deprim eu. Crezi că dacă servim cina în fiecare seară, ca o familie obişnuită, cazul meu o să dispară.

— Nu, în niciun caz nu cred asta.

— Bine, pentru că nici nu o să se întâmple asta.

— Vreau doar să uit de caz pentru o vreme, Jacob. Măcar o oră pe zi. E chiar atât de îngrozitor din partea mea?

— Da! Fiindcă nu merge aşa. Nu face decât să înrăutăţească lucrurile. Cu cât pretinzi mai mult că totul este normal, cu atât mai mult îmi aminteşti cât de *anormal* este în realitate. Uită-te la asta, de exemplu.

Dădu din mâini, înnebunit de cina demodată şi nepretenţioasă pe care o pregătise Laurie: plăcintă de pui, păstăi şi limonadă, cu o lumânare cilindrică în centrul mesei.

— Este un normal *fals,* zise el.

— Precum creveţii supradimensionaţi, am adăugat eu.

— Andy, taci. Jacob, ce-ai vrea să fac? Nu am mai fost în situaţia asta. Ce-ar trebui să facă o mamă? Zi-mi şi o voi face.

— Nu ştiu. Dacă nu vrei să mă deprim, dă-mi medicamente, nu… plăcintă de pui.

— Mă tem că nu mai am medicamente momentan.

— Jake, am rostit eu printre înghiţituri, poate îţi face rost Derek de pilule.

— Mda, eşti de mare ajutor, Andy… Jacob, ţi-a trecut prin cap vreo clipă că motivul pentru care pregătesc cina seară de seară, motivul pentru care nu te las să mănânci în faţa televizorului şi motivul pentru care nu te las să dai iama în bucătărie şi să ciuguleşti de ici de colo sau să sari peste cină cu totul şi să rămâi în camera ta ca să te joci pe calculator… se rezumă cumva la *mine?* Poate că toate astea sunt pentru mine, nu pentru tine. Nici mie nu îmi este uşor.

— Fiindcă nu crezi că o să scap.

— Nu.

Se auzi telefonul.

— Ba da! Este *evident.* Altfel nu ar mai trebui să numeri cină cu cină.

— Nu, Jacob. O fac pentru că vreau să am familia lângă mine. Familia se vede la greu. Oamenii se adună laolaltă şi se sprijină unul pe celălalt. Nu se învârte totul numai în jurul tău. Trebuie să mă mai ajuţi *şi tu pe mine.*

Urmă un moment de tăcere. Jacob părea de nezdruncinat în narcisismul său de adolescent; însă nu-i veni pe limbă nicio replică suficient de acidă.

Se auzi din nou telefonul.

Laurie îi aruncă lui Jacob o privire care părea să spună „şi cu asta am încheiat discuţia“ (sprâncenele ridicate, bărbia arcuită), apoi se ridică şi se duse să răspundă la telefon, grăbindu-se să ajungă la aparat înainte ca acesta să sune de patru ori, pentru a evita ca robotul să preia apelul.

Jacob părea surprins. De ce răspundea mama la telefon? Ne obişnuiserăm deja să nu răspundem la apeluri. Jacob ştia cu siguranţă că telefonul nu era pentru el. Prietenii lui îl evitau complet. Şi, oricum, nu folosise niciodată prea mult telefonul. Îl socotea intruziv, stingher, arhaic şi ineficient. Prietenii care voiau să vorbească cu Jake îi dădeau mesaje sau intrau pe Facebook să pălăvrăgească. Aceste noi tehnologii erau mai comode pentru că erau mai puţin intime. Jake prefera să tasteze, nu să vorbească.

Am simţit un imbold de a o avertiza pe Laurie să nu răspundă, dar n-am spus nimic. Nu voiam să-i stric seara. Voiam să-i fiu un sprijin. Aceste seri în familie erau importante pentru Laurie, deşi Jacob avea dreptate în mare parte: ea voia să păstreze cât mai multă normalitate cu putinţă. Probabil că acesta era motivul pentru care lăsase garda jos: ne străduiam să ne purtăm ca o familie normală, iar familiile normale nu se tem de telefon.

Am zis, totuşi, pentru a-i atrage atenţia:

— Ce nume apare la apelant?

— „Număr ascuns.“

Ridică receptorul, care se afla în bucătărie, exact în dreptul mesei din sufragerie. Era cu spatele la mine şi la Jacob. Zise „Alo“, apoi rămase tăcută. În următoarele secunde, umerii şi spatele i se lăsară aproape imperceptibil. Părea să se dezumfle pe măsură ce asculta.

Am rostit, întrebător:

— Laurie?

Cu glas tremurat, ea îi spuse apelantului:

— Cine este la telefon? De unde ai numărul acesta?

Ascultă mai departe.

— Să nu mai suni aici. Mă auzi? Să nu îndrăzneşti să mai suni aici vreodată.

I-am luat cu blândeţe receptorul din mână şi l-am pus la loc.

— Dumnezeule, Andy!

— Eşti în regulă?

Ea încuviinţă dând din cap.

Ne-am întors apoi la masă şi am rămas tăcuţi o clipă.

Laurie îşi ridică furculiţa şi duse o bucăţică de pui la gură. Avea pe chip o expresie rigidă, iar spatele îi rămăsese încovoiat.

— Ce-a zis? o întrebă Jacob.

— Termină de mâncat, Jacob.

Nu puteam ajunge la ea peste masă. Nu puteam decât să las îngrijorarea să mi se citească pe faţă.

— Ai putea să formezi înapoi ultimul număr, sugeră Jacob.

— Hai să ne continuăm cina, răspunse Laurie.

Luă o nouă înghiţitură şi mestecă încordată, apoi rămase neclintită.

— Laurie?

Ea îşi drese glasul, mormăi un „Scuzaţi-mă“ şi se ridică de la masă.

Mai erau 151 de zile.

14 | Interogatoriul

Jacob: Ce vreţi să ştiţi?

Jonathan: Spune-mi despre cuţit.

Jonathan: Ei bine, acuzarea va spune că l-ai cumpărat pentru că ceilalţi copii obişnuiau să se ia de tine. Vor zice că acesta este motivul crimei. Însă tu le-ai spus părinţilor tăi că l-ai cumpărat fără vreun motiv anume.

Jacob: Nu am zis că l-am cumpărat fără vreun motiv anume. Am zis că l-am cumpărat fiindcă îl voiam.

Jonathan: Da, dar *de ce* îl voiai?

Jacob: Dumneavoastră de ce aţi vrut acea cravată? Aveţi un motiv anume de fiecare dată când cumpăraţi ceva?

Jonathan: Jacob, un cuţit este puţin diferit faţă de o cravată, nu crezi?

Jacob: Nu. Sunt doar obiecte. Aşa funcţionează societatea noastră: îţi petreci tot timpul făcând bani ca să poţi să-i cheltui pe tot felul de obiecte şi apoi…

Jonathan: Acum a dispărut?

Jacob: … şi apoi faci *şi mai mulţi* bani, ca să cumperi *şi mai multe* obiecte…

Jonathan: Jacob, cuţitul a dispărut?

Jacob: Da. L-a luat tata.

Jonathan: E la tine cuţitul, Andy?

Andy: Nu. Nu-l mai am.

Jonathan: Te-ai descotorosit de el?

Andy: Era periculos. Nu era un cuţit potrivit pentru un copil. Nu era o jucărie. Orice tată ar fi…

Jonathan: Andy, nu te acuz de nimic. Încerc doar să primesc confirmarea celor petrecute.

Andy: Iartă-mă. Da, m-am descotorosit de el.

Jonathan dădu din cap fără să mai spună nimic. Eram aşezaţi la masa rotundă din lemn de stejar aflată în biroul lui, singura cameră în care putea să încapă toată familia noastră. Tânăra lui asociată, Ellen, era şi ea acolo, luându-şi notiţe cu febrilitate. M-am gândit deodată că ea se afla acolo ca martor la conversaţie, pentru a-l proteja pe Jonathan, nu ca să ne ajute pe noi. El voia să aibă stenograma discuţiei pentru cazul în care

s-ar fi iscat neînţelegeri cu clienţii sau s-ar fi produs vreo dispută cu privire la cele spuse.

Laurie urmărea totul cu mâinile în poală. Acum trebuia să depună eforturi pentru a-şi menţine calmul atât de natural altădată. Vorbea mai puţin şi se implica mai puţin în aceste şedinţe de stabilire a strategiei juridice. Părea să îşi conserve energia pentru efortul pe care îl depunea în fiecare clipă ca să îşi păstreze cumpătul.

Jacob era îmbufnat. Zgâria suprafaţa mesei cu unghia, rănit în orgoliul său prostesc de adolescent de lipsa de entuziasm de care dădea dovadă Jonathan atunci când venea vorba despre observaţiile sale subtile cu privire la esenţa capitalismului.

Jonathan îşi mângâie barbişonul, dus pe gânduri.

— Dar aveai cuţitul în ziua în care a fost ucis Ben Rifkin?

— Da.

— Îl aveai la tine când ai trecut prin parc în acea dimineaţă?

— Nu.

— Îl aveai la tine când ai plecat de-acasă?

— Nu.

— Unde era?

— Într-un sertar din camera mea, ca de obicei.

— Eşti sigur?

— Da.

— Deci, când ai plecat la şcoală, ţi s-a părut ceva ciudat la dimineaţa aceea?

— Când am plecat? Nu.

— Ai luat-o pe drumul tău obişnuit spre şcoală? Prin parc?

— Da.

— Deci locul în care a fost ucis Ben era exact pe ruta pe care o urmai tu de obicei prin parc?

— Presupun că da. Nu m-am gândit la asta aşa.

— Înainte să găseşti cadavrul, ai văzut sau ai auzit ceva în timp ce mergeai prin parc?

— Nu. Treceam pe acolo şi l-am văzut întins la pământ.

— Descrie-l! Cum era întins când l-ai văzut prima oară?

— Pur şi simplu era întins la pământ. Era întins pe burtă, în pantă, într-un morman de frunze.

— Frunze uscate sau ude?

— Ude.

— Eşti sigur?

— Aşa cred.

— Crezi? Sau îţi dai cu presupusul?

— Nu-mi mai amintesc prea bine partea asta.

— Atunci de ce ai răspuns la întrebare?

— Nu ştiu sigur.

— De acum înainte, răspunde-mi cât poţi de sincer, bine? Dacă răspunsul adevărat este *nu-mi amintesc,* atunci asta îmi zici, ai înţeles?

— Am înţeles.

— Deci vezi un trup întins pe jos. Erau urme de sânge?

— Nu le-am văzut la început.

— Ce ai făcut în timp ce te apropiai de cadavru?

— L-am strigat pe nume: „Ben, Ben. Eşti în regulă?“ Ceva de genul ăsta.

— Deci l-ai recunoscut imediat?

— Da.

— Cum aşa? Parcă era întins cu faţa în jos şi cu capul spre fundul râpei, iar tu te uitai la el de sus.

— Presupun că i-am recunoscut hainele şi aspectul.

— Aspectul?

— Da. Mă rog, înfăţişarea.

— Nu puteai să vezi decât tălpile tenişilor lui Ben.

— Ba nu, puteam să văd mai mult. Pur şi simplu am ştiut, bine?

— Bine. Deci găseşti cadavrul şi îl strigi pe nume: „Ben, Ben…“ După aceea?

— Păi, de vreme ce nu mi-a răspuns şi nu se mişca, m-am prins că este rănit destul de rău, probabil, aşa că am coborât lângă el să văd dacă este în regulă.

— Ai sunat după ajutor?

— Nu.

— De ce nu? Aveai telefon mobil?

— Da.

— Deci găseşti victima unei crime sângeroase şi ai un telefon în buzunar, dar nu îţi trece prin cap să suni la poliţie?

Jonathan avu grijă să pună întrebarea pe un ton curios, de parcă încerca doar să pună piesele cap la cap. Era un interogatoriu, dar nu unul ostil. Nu făţiş ostil, în orice caz.

— Ştii ceva despre primul ajutor?

— Nu, m-am gândit doar că ar trebui să văd mai întâi dacă este în regulă.

— Ţi-a trecut prin minte că ar fi putut fi vorba de o crimă?

— Presupun că da, însă nu eram complet sigur. Ar fi putut fi un accident. Ar fi putut să fi căzut sau ceva de genul ăsta.

— Pe ce să fi căzut? De ce?

— Nu ştiu. Ziceam şi eu aşa.

— Deci nu aveai niciun motiv să crezi că a căzut?

— Nu. Răstălmăceşti ce spun eu.

— Încerc doar să înţeleg, Jacob. De ce nu ai sunat după ajutor? De ce nu l-ai sunat pe tatăl tău? El e avocat şi lucrează la procuratură – ar fi ştiut ce-i de făcut.

— Eu… nu ştiu, nu m-am gândit la asta. Era o situaţie de urgenţă. Nu eram *pregătit* pentru ea. Nu ştiu ce ar fi trebuit să fac.

— Bine. Ce s-a întâmplat mai departe?

— Am coborât pe pantă până la el.

— Ai îngenuncheat?

— Presupun că da.

— În frunzele ude?

— Nu ştiu. Poate că am rămas în picioare.

— Ai rămas în picioare. Deci îl priveai de sus, nu?

— Nu. Nu-mi amintesc exact. Dacă stau să mă gândesc, probabil că m-am lăsat cu un genunchi pe pământ.

— Derek te-a văzut la şcoală câteva minute mai târziu şi nu a zis nimic cum că ai fi avut pantalonii uzi sau murdari.

— Înseamnă că am stat în picioare, atunci.

— În regulă. În picioare. Deci eşti deasupra lui, în picioare, şi te uiţi de sus la el. Mai departe?

— Aşa cum ziceam, l-am rostogolit ca să văd ce-i cu el.

— I-ai spus ceva înainte de asta?

— Nu cred.

— Vezi un coleg de clasă zăcând cu faţa în jos, inconştient, şi îl răsuceşti pe-o parte fără să spui nimic?

— Nu, poate că am zis ceva, nu sunt complet sigur.

— Când stăteai deasupra lui Ben la baza râpei, ai observat vreo probă a crimei?

— Nu.

— Era acolo o dâră lungă de sânge, care se scurgea din rănile lui Ben până în fundul râpei. Nu ai observat-o?

— Nu. Adică intrasem în panică, pricepeţi?

— Cum adică intrasei în panică? Ce înseamnă asta, mai exact?

— Nu ştiu. Pur şi simplu intrasem în panică.

— De ce ai intrat în panică? Ai zis că nu ştiai ce se întâmplase, că nu credeai că avusese loc o crimă. Credeai că fusese un simplu accident.

— Ştiu, dar băiatul ăsta zăcea acolo. Era o situaţie ciudată.

— Când te-a văzut Derek, peste doar câteva minute, nu păreai deloc panicat.

— Ba eram. Doar că nu o arătam. În sinea mea eram panicat.

— În regulă. Deci stai deasupra cadavrului. Ben este mort deja. A sângerat din cele trei răni din piept şi o dâră de sânge se scurge din el până în fundul râpei, dar tu nu ai văzut *deloc* sângele şi nici nu ţi-ai dat seama ce se întâmplase. Şi eşti panicat, dar numai în sinea ta. Mai departe?

— Mi se pare că nu mă credeţi.

— Jacob, hai să-ţi spun ceva: nu contează dacă eu te cred sau nu. Sunt avocatul tău, nu mama sau tata.

— Ştiu, dar totuşi… Nu îmi place cum faceţi să sune totul. Este povestea mea, da? Şi dumneavoastră o faceţi să pară o minciună.

Laurie, care nu scosese o vorbă pe parcursul întregii întâlniri, rosti:

— Te rog încetează, Jonathan. Iartă-mă, dar încetează. Am înţeles cu toţii unde baţi.

Jonathan se opri la auzul dojenii.

— Bine, Jacob, mama ta are dreptate. Poate că ar fi mai bine să ne oprim aici. Nu vreau să te supăr. Însă vreau să te gândeşti la ceva. Povestea asta o fi sunat bine când ţi-ai repetat-o în minte, singur, în camera ta. Dar lucrurile tind să sune altfel la interogatoriul contradictoriu. Şi crede-mă: ce facem noi aici este o nimica toată pe lângă ce-o să-ţi facă Neal Logiudice dacă vei fi chemat să depui mărturie. Eu sunt de partea *ta,* Logiudice nu. Iar eu sunt un tip cumsecade; Logiudice… ei bine, să zicem că el are o treabă de făcut. Acum, dacă am înţeles eu bine, tu vrei să spui că, având cadavrul înainte, întins cu faţa în jos şi cu sângele şiroindu-i din trei răni din piept, ai izbutit cumva să îţi bagi braţul sub el, în aşa fel încât să laşi o singură amprentă pe *interiorul* hanoracului lui Ben – şi, totuşi, când ţi-ai scos braţul de sub el, nu ai avut nicio urmă de sânge pe braţ, astfel încât, atunci când ai ajuns la şcoală, câteva minute mai târziu, nimeni nu a observat nimic nelalocul său. Dacă ai fi jurat, tu ce părere ai avea despre povestea asta?

— Dar este adevărat! Nu detaliile – detaliile nu le-aţi redat corect. Nu zăcea complet cu faţa în jos şi sângele nu şiroia peste tot. Pur şi simplu nu a fost aşa. Ăsta-i jocul dumneavoastră şi atât. Vă spun adevărul.

— Jacob, îmi pare rău că te-am supărat. Dar să ştii că nu mă joc aici.

— Vă jur că ăsta este adevărul.

— Bine. Înţeleg.

— Ba nu. Mă faceţi mincinos.

Jonathan nu răspunse. Bineînţeles, ultimul truc la care apelează un mincinos este să-şi provoace anchetatorul să îl facă mincinos pe faţă. Ce era şi mai rău încă, în glasul lui Jacob se simţea nervozitatea. Ar fi putut fi răspunsul său la ameninţare sau doar reacţia normală a unui băiat aflat

pe punctul de a izbucni în lacrimi.

Am intervenit:

— Jake, e în regulă. Jonathan îşi face doar meseria.

— Ştiu, dar nu mă crede.

— Nu contează. Este avocatul tău, indiferent dacă te crede sau nu. Aşa sunt avocaţii apărării.

I-am făcut cu ochiul lui Jacob.

— Cum rămâne cu procesul meu? Cum o să mă ridic ca să depun mărturie?

— Nu o s-o faci, am zis eu. Nu o să te apropii de boxa martorilor. Vei sta la masa apărării şi nu te vei ridica decât seara, când vom pleca acasă.

Jonathan interveni:

— Cred că-i mai indicat aşa.

— Dar cum îmi voi spune povestea?

— Jacob, nu ştiu dacă te-ai ascultat în ultimele câteva minute. Nu poţi urca în boxa martorilor.

— Atunci care este apărarea mea?

Jonathan spuse:

— Nu trebuie să prezentăm nicio apărare. Tot greul cade pe umerii procurorilor. O să le atacăm cazul la fiecare cotitură, Jacob, până când nu va mai rămâne nimic din el. Asta-i apărarea noastră.

— Tată?

Am ezitat.

— Nu sunt sigur că va fi suficient, Jonathan. Nu ne putem mulţumi să azvârlim cu noroi în cazul lui Logiudice. Are amprenta, are martorul care spune că Jacob avea un cuţit… Va trebui să facem mai mult de-atât. Trebuie să le oferim *ceva* juraţilor.

— Şi ce sugerezi să fac, Andy?

— Cred că ar trebui să luăm în calcul oferirea unei apărări reale, active.

— Nimic nu mi-ar plăcea mai mult. Te-ai gândit la ceva anume? Din câte văd eu, toate probele merg într-o singură direcţie.

— Ce zici de Patz? Juriul ar trebui măcar să *audă* de el. Dă-le adevăratul criminal.

— Adevăratul criminal? I-auzi! Şi cum dovedim asta?

— Angajăm un detectiv să facă săpături.

— Unde să facă săpături? În trecutul lui Patz? Nu o să găsească nimic acolo. Când erai încă procuror, aveai totul de partea ta: poliţia statală, toate secţiile de poliţie locale, FBI, CIA, KGB, NASA.

— Nu avem atâtea resurse, aşa cum credeţi voi, avocaţii apărării.

— Poate. Dar aveai mai multe decât ai acum şi tot nu ai găsit nimic.

Ce nu pot face zeci de ofiţeri de poliţie şi poate face un detectiv particular?

Nu aveam răspuns la această întrebare.

— Andy, uite ce-i: ştiu că *tu* înţelegi că apărarea nu are dovezi concludente. O ştii, dar nu sunt sigur că o şi crezi din tot sufletul. Aşa se joacă jocul atunci când eşti de cealaltă parte a baricadei. Nu ne alegem noi clienţii, nu putem renunţa la un caz atunci când nu există probe. Acesta este cazul nostru. Făcu un semn spre foile din faţa lui: Jucăm cu cărţile pe care le-am primit. Nu avem de ales.

— Atunci trebuie să găsim alte cărţi.

— Unde?

— Nu ştiu. Poate ascunse în mânecă.

— Şi, totuşi, văd că porţi o cămaşă cu mânecă scurtă, rosti tărăgănat Jonathan.

15 | Făcând pe detectivul

La Starbucks din Newton Centre, Sarah Grahl se conectase la un MacBook. Observându-mă, se despărţise de calculator, scuturându-şi capul într-o parte şi în cealaltă ca să-şi scoată căştile, aşa cum fac femeile când îşi scot cerceii. Se uită la mine cu o privire adormită, clipind şi revenindu-şi din transa indusă de internet.

— Bună, Sarah. Te deranjez?

— Nu, eu doar… nu ştiu.

— Pot vorbi cu tine?

— Despre ce?

I-am aruncat o privire care voia să spună: *O haide…!*

— Putem merge în altă parte dacă vrei.

Ea nu răspunse imediat. Mesele erau înghesuite una într-alta, iar oamenii se prefăceau că nu ascultă, urmând regulile de etichetă ale cafenelelor. Însă stânjeneala implicată de purtarea discuţiei în auzul celorlalţi era multiplicată atât de infamia familiei mele, cât şi de stinghereala lui Sarah. Îi era jenă să fie văzută împreună cu mine. Poate că îi era şi frică de mine, după tot ce auzise. Nevoită să ia în considerare atâtea aspecte, nu părea să fie în stare să-mi răspundă. I-am sugerat să ne aşezăm pe banca din parcul de peste drum, unde m-am gândit că o să se simtă mai în siguranţă, fiind în raza vizuală a celorlalţi, însă neputând fi auzită de ei, iar ea îşi dădu capul pe spate ca să-şi dea bretonul din ochi şi acceptă.

— Pot să-ţi cumpăr încă o cafea?

— Nu beau cafea.

Ne-am aşezat unul lângă celălalt pe banca verde de peste drum. Sarah stătea ţeapănă. Nu era grasă, dar nici îndeajuns de slabă pentru tricoul strâmt pe care îl purta. Un colăcel de carne se zărea deasupra pantalonilor săi scurţi – „un tricou cu burtă“, cum îi ziceau băieţii fără să se jeneze. M-am gândit că ar fi o fată bună pentru Jacob, după ce se va fi terminat totul.

Ţineam încă paharul de la Starbucks. Îmi pierdusem interesul, dar nu aveam acum unde să îl arunc. L-am răsucit în mâini.

— Sarah, încerc să aflu ce a păţit cu adevărat Ben Rifkin. Trebuie să-l găsesc pe adevăratul făptaş.

Ea îmi aruncă o uitătură sceptică.

— Cum adică „adevăratul făptaş“?

— Nu a fost Jacob. Au prins pe cine nu trebuie.

— Credeam că nu vă mai ocupaţi de asta acum. Faceţi pe detectivul?

— E datoria mea de tată acum.

— *Bine.*

Zâmbi şi clătină din cap.

— Ţi se pare că sună chiar atât de ciudat să spun că-i nevinovat?

— Nu. Presupun că nu.

— Cred că s-ar putea ca şi tu să ştii că Jacob este nevinovat. Lucrurile pe care le-ai zis…

— Nu am zis *asta.*

— Sarah, ştii bine că noi, oamenii mari, nu avem nici cea mai mică idee despre ce se întâmplă în viaţa voastră. Cum am putea? Însă cineva trebuie să se deschidă puţin în faţa noastră. O parte dintre voi trebuie să ne ajute.

— V-am ajutat.

— Nu destul. Nu pricepi, Sarah? Un prieten de-al vostru se va duce la închisoare pentru o crimă pe care nu a comis-o.

— De unde ştiţi că nu a comis-o? Nu tocmai asta-i ideea? Vreau să zic… cum ar putea cineva să ştie precis asta? Chiar şi dumneavoastră.

— Tu crezi că este vinovat?

— Nu ştiu.

— Deci ai îndoieli.

— Tocmai am spus că nu ştiu.

— Eu ştiu, Sarah. Bine? Fac asta de foarte multă vreme şi ştiu că nu Jacob a făcut-o. Nu a fost el. Este complet nevinovat.

— Sigur că asta credeţi. Doar sunteţi tatăl lui.

— Da, este adevărat. Dar nu sunt doar tatăl lui. Există probe, Sarah. Tu nu le-ai văzut, însă eu le-am văzut.

Ea mă privi cu un surâs binevoitor şi, pentru o clipă, ea fu omul mare şi eu copilul neştiutor.

— Nu ştiu ce-aţi vrea să spun, domnule Barber. Ce ştiu *eu?* Nu-i ca şi cum aş fi fost prietenă la cataramă cu Jacob sau cu Ben.

— Sarah, tu ai fost cea care mi-a zis să mă uit pe Facebook.

— Nu-i adevărat.

— Bine, să spunem că dacă – *dacă* tu ai fi fost cea care mi-a zis să mă uit pe Facebook… De ce ai făcut-o? Ce voiai să găsesc?

— Uitaţi ce e, nu spun că eu sunt cea care v-a zis, bine?

— Bine.

— Fiindcă nu vreau să fiu implicată, bine?

— Bine.

— Pur şi simplu au început să circule nişte zvonuri şi m-am gândit că ar trebui să ştiţi ce spun ceilalţi copii. Fiindcă nu părea să ştie nimeni, mă înţelegeţi? Ca şi cum nu se ocupa nimeni de asta. Fără supărare, dar nimeni din echipa voastră nu părea să aibă nici cea mai vagă idee. Copiii ştiau. Copiii spuneau că Jacob avea un cuţit şi că el şi cu Ben se certaseră. Însă voi păreaţi să vă învârtiţi în cerc fără să aveţi nici cea mai vagă idee. Adevărul este că Ben se cam lua de Jake de ceva vreme, înţelegeţi? Dar nu înseamnă că asta te face automat criminal, nu? Însă este ceva ce m-am gândit că ar fi bine să ştiţi.

— De ce se lua Ben de Jake?

— De ce nu-l întrebaţi pe Jake? E copilul dumneavoastră.

— L-am întrebat. Nu mi-a pomenit nimic despre asta. Nu-mi zice decât că totul era în regulă, că nu avusese probleme cu Ben sau cu altcineva.

— Bine, atunci poate că… nu ştiu, poate că mă înşel.

— Haide, Sarah! Nu crezi deloc că te înşeli. De ce se lua de Jake?

Ea ridică din umeri.

— Uitaţi, nu-i mare brânză. Toţi păţim asta la un moment dat. Chiar dacă nu se ia nimeni de tine, tot eşti tachinat, înţelegeţi? Am văzut cum v-au lucit ochii atunci când am zis că „se lua“ de el, ca şi cum ar fi fost cine ştie ce. Oamenilor mari le place la nebunie să vorbească despre aşa ceva. Am avut şi cursuri pregătitoare pe tema asta.

Clătină din cap.

— Bine, deci nu se lua de el – îl tachina. De ce? De ce nu-l lăsa în pace?

— Eh, chestiile obişnuite: ziceau că-i pe invers, că-i tocilar, că-i un ratat.

— Cine zicea asta?

— Copiii. Toată lumea. Nu era mare brânză. Se întâmplă o vreme, apoi intră în vizor alt puşti.

— Şi Ben îl tachina pe Jacob?

— Da, dar nu era *doar* Ben. Nu mă înţelegeţi greşit, însă Jacob nu se număra tocmai printre cei mai populari tipi din şcoală.

— Nu? Dar unde l-ai încadra?

— Nu ştiu. Nu se încadrează nicăieri, de fapt. E greu de explicat. Aş zice că Jacob e un soi de tocilar popular, numai că aşa ceva nu prea există. Înţelegeţi ce spun?

— Nu.

— Bun. Deci există tipii sportivi; nu se numără printre ei, în niciun caz. Apoi mai sunt elevii deştepţi; numai că el nu este atât de deştept încât să fie unul dintre ei. Nu mă înţelegeţi greşit: e deştept, dar nu *atât*

de deştept. Trebuie să ai o *chestie* anume. Trebuie să cânţi la un instrument sau să fii într-o echipă, ori să joci într-o piesă, sau să fii dintr-o minoritate etnică, lesbiană, retardat sau ceva – nu că ar fi ceva în neregulă cu toate acestea. Doar că, dacă nu ai una dintre chestiile astea, atunci te pierzi printre ceilalţi copii. Ca un puşti obişnuit, şi nimeni nu ştie cum să-ţi zică – deci eşti un nimic, dar nu în sensul *rău* al cuvântului. Şi cam aşa era Jacob, pricepeţi? Era un puşti obişnuit. *Are* sens ce spun?

— Are sens complet.

— Serios?

— Da. Dar tu unde te încadrezi, Sarah? Care-i „chestia“ *ta?*

— Nu am nici eu ceva anume. Sunt la fel ca Jacob. Sunt un nimic.

— Dar nu în sensul rău al cuvântului.

— Exact.

— Ei bine, nu vreau să fac pe Cliff Huxtable cu tine, însă eu nu cred că eşti un nimic.

— Cine-i Cliff Huxtable?

— Nu contează.

Oamenii de peste drum ne aruncau priviri pe furiş atunci când intrau şi ieşeau de la Starbucks, deşi nu mi-era clar dacă mă recunoscuseră. Poate că eram eu paranoic.

— Ce vreau să spun e că – îşi căută cuvintele o vreme – eu cred că este foarte tare ce încercaţi să faceţi. Că încercaţi să dovediţi nevinovăţia lui Jacob. Păreţi un tată foarte bun. Numai că Jacob nu este ca dumneavoastră. Ştiţi asta, nu?

— Nu? De ce?

— Mă refer la felul de-a fi. El este tăcut şi timid. Nu vreau să spun că ar fi un tip rău. *Nici pe departe.* Însă nu are prea mulţi prieteni. Există cercul lui restrâns, cu Derek şi cu puştiul ăla, Josh. (Puştiul ăla e cât se poate de ciudat, că tot veni vorba. Adică se poartă aşa, haotic.) Însă Jacob nu se poate lăuda cu prea mulţi prieteni în reţeaua lui. Presupun că aşa îi place lui, nu? Ceea ce este în regulă, este *cât se poate de normal.* Eu nu zic nimic. Numai că se întâmplă probabil multe în el – adică în sinea lui. Eu doar mă întreb… nu ştiu dacă este fericit.

— Ţi se pare nefericit, Sarah?

— Da, un pic. Dar toţi oamenii sunt nefericiţi, nu? Câteodată…

Nu am răspuns.

— Trebuie să vorbiţi cu Derek. Derek Yoo? El ştie mai multe decât mine despre povestea asta.

— Acum vorbesc cu tine, Sarah.

— Nu, mai bine vorbiţi cu Derek. Nu vreau să mă bag în treaba asta, pricepeţi? Derek şi Jacob sunt prieteni de când erau mici. Sunt sigură că

Derek vă poate spune mai multe decât mine. Sunt sigură că *va vrea* să îl ajute pe Jacob. Este cel mai bun prieten al lui Jacob.

— *Tu* de ce nu vrei să-l ajuţi pe Jacob, Sarah?

— Vreau. Doar că… nu ştiu. Nu ştiu destul despre asta. Însă Derek ştie.

Am vrut să o mângâi pe mână sau pe umăr, dar acest gen de contact părintesc era complet nelalocul său în situaţia de faţă. Aşa că mi-am înclinat paharul spre ea într-un soi de toast şi am zis:

— De fiecare dată când terminam un interogatoriu, obişnuiam să punem aceeaşi întrebare: e ceva ce-ar trebui să ştiu şi nu am întrebat? Orice?

— Nu. Nu-mi vine nimic în minte.

— Eşti sigură?

Ea îşi ridică degetul mic.

— Jur.

— Bine, Sarah, atunci îţi mulţumesc. Ştiu că Jacob nu este cel mai apreciat puşti în momentul de faţă şi cred că ai dat dovadă de mare curaj acceptând să vorbeşti cu mine aşa.

— Nu-i dovadă de curaj. Dacă ar fi fost aşa, nu aş fi făcut-o. Nu sunt o persoană curajoasă din fire. Doar că… îmi place de Jake. Nu ştiu nimic despre caz şi toate celelalte. Însă îmi plăcea de Jake *înainte* să se întâmple toate astea. Era un băiat bun.

— Este. Este un băiat bun.

— Este. Corect!

— Mulţumesc.

— Ştiţi ceva, domnule Barber? Pun pariu că aţi avut un tată foarte bun. Pentru că dumneavoastră sunteţi un tată foarte bun, aşa că pun pariu că aţi avut un tată pe măsură, care să vă înveţe să fiţi aşa. Am dreptate?

Dumnezeule, puştoaica asta nu citea deloc presa?

— Nu chiar, am rostit eu.

— Nu chiar, dar pe-aproape?

— Nu am avut tată.

— Tată vitreg?

Am clătinat din cap.

— Toţi oamenii au tată, domnule Barber. Poate cu excepţia lui Dumnezeu.

— Eu n-am avut, Sarah.

— Aha! Ei bine, poate că-i mai *bine* aşa. Vreau să spun… să scoţi complet taţii din ecuaţie.

— Poate. Nu cred că sunt cel mai nimerit om căruia să-i ceri părerea în această privinţă.

•

Familia Yoo locuia pe una dintre străduţele întortocheate şi întunecate din spatele bibliotecii, în apropierea şcolii primare unde se cunoscuseră toţi aceşti puşti. Aveau o căsuţă îngrijită, în stil colonial, pe o bucată mică de pământ, albă, cu obloane negre. Unul dintre proprietarii anteriori construise un acoperiş din cărămidă la uşa din faţă, care ieşea în evidenţă pe faţada albă a clădirii, ca o gură rujată. Îmi amintesc cum ne înghesuiam în acest mic compartiment atunci când veneam în vizită cu Laurie în lunile de iarnă. Asta era pe vremea când Jacob şi Derek erau încă în clasele primare. Familiile noastre erau prietene pe atunci. Pe vremea aceea, părinţii prietenilor lui Jacob se împrieteneau cu noi, la rândul lor. Obişnuiam să comparăm alte familii ca pe nişte piese de puzzle, tată cu tată, mamă cu mamă, copil cu copil, ca să vedem dacă ne potrivim. Familia Yoo nu se potrivea perfect cu a noastră – Derek mai avea o surioară pe nume Abigail, cu trei ani mai mică decât el –, însă prietenia dintre familiile noastre fusese avantajoasă o bucată de vreme. Faptul că ne vedeam mai rar acum nu era cauzat de vreo ceartă. Pur şi simplu copiii nu mai aveau nevoie de noi. Socializau între ei acum, iar din prietenia dintre familii nu mai rămăsese destul încât vreunul dintre cupluri să îl caute pe celălalt. Şi, totuşi, credeam că încă suntem prieteni, chiar şi în situaţia din prezent. Ce naiv eram.

Derek a fost cel care a răspuns la uşă când am sunat. A înlemnit. Rămăsese cu gura căscată, uitându-se la mine cu ochii săi mari şi maronii, până când am zis:

— Bună, Derek.

— Bună, Andy.

Copiii familiei Yoo ne spuseseră întotdeauna pe numele mici, un obicei cu care nu mă obişnuisem niciodată şi care era şi mai iritant în condiţiile de acum.

— Pot să vorbesc puţin cu tine?

Din nou, Derek nu păru în stare să formuleze vreun răspuns. Se uită la mine uluit.

Din bucătărie se auzi vocea tatălui lui Derek, David Yoo:

— Derek, cine este la uşă?

— Este în regulă, Derek, l-am liniştit eu.

Panica lui părea de-a dreptul comică. De ce naiba era atât de agitat? Mă văzuse de-o mie de ori.

— Derek, cine este la uşă?

Am auzit apoi scârţâitul unui scaun pe podeaua din bucătărie. David

Yoo apăru în holul de la intrare şi, punând uşor mâna pe ceafa lui Derek, îşi trase fiul din faţa uşii.

— Bună, Andy.

— Bună, David.

— Te putem ajuta cu ceva?

— Voiam doar să vorbesc cu Derek.

— Despre ce să vorbiţi?

— Despre caz. Despre ce s-a întâmplat. Încerc să descopăr adevăratul făptaş. Jacob este nevinovat. Îl ajut să se pregătească de proces.

David dădu din cap, înţelegător.

Soţia lui, Karen, ieşi şi ea din bucătărie şi mă salută, apoi rămaseră toţi trei în cadrul uşii ca într-o poză de familie.

— Pot să intru, David?

— Nu cred că-i o idee prea bună.

— De ce nu?

— Suntem pe lista martorilor, Andy. Nu cred că avem voie să vorbim, indiferent cu cine.

— E ridicol! Suntem în America – puteţi vorbi cu cine vreţi.

— Procurorul ne-a zis să nu vorbim cu nimeni.

— Logiudice?

— Da. A spus să nu vorbim cu nimeni.

— A, se referea la reporteri. Nu voia să daţi declaraţii contradictorii. Pregăteşte interogatoriul contradictoriu. Eu încerc să descopăr adevă…

— Nu a zis asta, Andy. A spus să nu vorbim cu nimeni.

— Da, dar nu poate spune aşa ceva. Nimeni nu vă poate interzice să vorbiţi cu cineva.

— Îmi pare rău.

— David, e vorba de *fiul* meu. Îl ştii pe Jacob. Îl ştii de când era mic.

— Îmi pare rău.

— Pot măcar să intru şi să vorbim despre asta?

— Nu.

— Nu?

— Nu.

Ne-am uitat unul la celălalt.

— Andy, rosti el, tocmai petreceam puţin timp în familie. Nu mă încântă deloc prezenţa ta aici.

Duse mâna spre uşă, dând să o închidă. Soţia sa îl opri, apucând uşa cu o mână şi implorându-l din priviri.

— Te rog să nu mai vii aici, îmi zise David Yoo. Adăugă cu glas moale: Multă baftă!

Îi luă lui Karen mâna de pe uşă şi o închise încet, după care l-am auzit

punând lanţul.

16 | Martor

Am fost întâmpinat în usa apartamentului familiei Magrath de o femeie indesată, cu faţa rotundă şi cu părul negru şi creţ. Purta colanţi negri din spandex şi un tricou lăbărţat pe care era scris: *Nu-ţi da aere cu mine că am şi eu destule.* Această remarcă spirituală se întindea pe şase rânduri, făcându-mă să îmi cobor privirea de la pieptul ei tremurând până la pântecele lăsat, lucru pe care îl regret şi în ziua de azi.

Am zis:

— Matthew este acasă?

— Cine îl caută?

— Îl reprezint pe Jacob Barber.

Nicio replică.

— Crima din Cold Spring Park.

— Aaa… Sunteţi avocatul lui?

— Nu, tatăl.

— Era şi timpul. Începusem să cred că puştiul ăla e singur pe lume.

— Cum aşa?

— Păi am tot aşteptat să treacă cineva pe-aici. Au trecut câteva săptămâni deja. Poliţia ce păzeşte?

— Pot să… Matthew Magrath este aici? E fiul dumneavoastră, bănuiesc.

— Sigur nu eşti poliţist?

— Da, sigur.

— Nici ofiţer supraveghetor?

— Nici.

Ea îşi puse o mână în şold, vârând-o sub colăcelul de grăsime de la brâu.

— Aş vrea să-l întreb despre Leonard Patz.

— Ştiu.

Comportamentul femeii era atât de ciudat – nu doar răspunsurile ei criptice, ci şi felul neconvenţional în care mă privea –, încât nu am realizat de la început ce spunea despre Patz.

— Matt este acasă? am repetat eu, vrând să scap cât mai repede de ea.

— Da. Deschise uşa la perete şi strigă: Matt! Te caută cineva.

Intră apoi din nou în apartament, de parcă şi-ar fi pierdut interesul în

toată chestiunea. Apartamentul era mic şi aglomerat. Oricât de select ar fi Newton, tot mai există unghere pe care şi le permit şi cei din clasa muncitoare. Familia Magrath locuia într-un apartament mic, cu două dormitoare, într-o clădire albă, împărţită în patru subunităţi. Se lăsase seara şi lumina dinăuntru era slabă. La televizorul vechi şi foarte mare se derula un meci de-al celor de la Red Sox. În faţa televizorului se afla un fotoliu pestriţ, de culoarea muştarului, în care doamna Magrath se lăsă să cadă.

— Îţi place baseballul? mă întrebă ea peste umăr. Că mie îmi place.

— Sigur.

— Ştii cu cine joacă?

— Nu.

— Parcă ziceai că îţi place baseballul.

— Am avut altele pe cap.

— Joacă acum cu Blue Jays.

— Aa… cu Blue Jays. Cum am putut să uit?

— Matt! răcni ea. Apoi, întorcându-se spre mine: E în camera lui, cu iubita, făcând Dumnezeu ştie ce. Kristin o cheamă. Puştoaica nu schimbă nicio vorbă cu mine atunci când vine pe la el. Mă tratează ca pe ultimul rahat. Se duce drept la Matt, de parcă eu nici n-aş exista. Şi Matt la fel. Vrea să fie doar cu Kristin. N-au deloc timp pentru mine.

Am dat din cap.

— Aha…

— Cum ai aflat numele nostru? Parcă numele victimelor din cazurile de abuzuri sexuale ar fi trebuit să rămână confidenţiale.

— Am lucrat la procuratură.

— A, da, aşa este, ştiam. Tu eşti tipul ăla. Am citit despre tine în presă. Ai văzut tot dosarul?

— Da.

— Deci ştii despre tipul ăla, Leonard Patz? Ştii ce i-a făcut lui Matt?

— Da. Se pare că l-a atins, la bibliotecă.

— L-a atins pe testicule.

— Pe… da, şi acolo.

— Matt!

— Dacă nu este momentul potrivit…

— Nu. Ai noroc că-i acasă. De obicei pleacă cu iubita lui şi nici că-l mai văd. Ar trebui să se întoarcă până la 8.30, dar lui nu-i pasă. Pur şi simplu pleacă. Ofiţerul său supraveghetor ştie despre asta. Bănuiesc că pot să-ţi spun că are un ofiţer supraveghetor, nu? Nu ştiu ce să mă fac cu el. Nu ştiu ce să le mai spun oamenilor. A fost la şcoala de corecţie o vreme, apoi l-au trimis înapoi. Am venit aici din Quincy ca să nu mai

stea cu prietenii lui, care nu erau buni de nimic. Am venit aici crezând că o să-l ajut. Ai încercat vreodată să găseşti un apartament ieftin în oraşul ăsta? *Pff!* Mie nu-mi pasă unde *locuiesc.* Pentru mine nu contează. Şi ştii ceva? Ştii ce-mi zice acum? După ce am făcut toate astea pentru el? Îmi zice: „Vai, mamă, te-ai schimbat! Acum, că te-ai mutat în Newton, te crezi mai sofisticată. Porţi ochelari sofisticaţi, haine sofisticate şi crezi că eşti ca oamenii din Newton“. Ştii de ce port ochelarii ăştia? Luă o pereche de ochelari de pe măsuţa de lângă fotoliu. Fin'că nu văd! Numai că m-a înnebunit atâta de cap, că nici nu-i mai port prin casă. Tot ochelarii ăştia îi purtam şi când stăteam în Quincy şi atunci nu zicea nimic. Indiferent ce-aş face pentru el, tot nu-i de ajuns.

— Nu-i uşor să fii mamă, am îndrăznit eu.

— A, păi oricum zice că nu mai vrea să-i fiu mamă. Repetă asta întruna. Ştii de ce? Pentru că sunt supraponderală, pentru că nu sunt atrăgătoare. Nu sunt slăbănoagă cum e Kristin, nu mă duc la sală şi nu am păr frumos. N-am ce face! Aşa-s eu! Totuşi sunt maică-sa! Ştii cum îmi spune când se enervează? Grăsancă împuţită! Închipuie-ţi cum e să-i spui aşa ceva mamei tale, că-i o grăsancă împuţită. Eu fac orice pentru copilul ăsta, orice. Îmi mulţumeşte vreodată? Îmi zice vreodată: „O, mamă, te iubesc. Îţi mulţumesc“? Nu. Îmi zice doar: „Am nevoie de bani“. Îmi cere bani, iar când îi spun „N-am bani să-ţi dau, Matty“, el face „Haide, mamă, nici măcar câţiva dolari, acolo?“ Iar eu îi spun că am nevoie de banii ăia ca să-i cumpăr chestiile care-i plac, cum ar fi geaca aia cu Celtics pe care a ţinut morţiş s-o aibă, geacă de 150 de dolari, iar eu ca proasta i-o cumpăr ca să-l văd fericit.

Uşa dormitorului se deschise şi Matt Magrath ieşi desculţ, purtând doar un şort Adidas şi un tricou.

— Hai, mamă, las-o baltă! Îl bagi în sperieţi pe tipul ăsta.

Rapoartele poliţiei în cazul lui Leonard Patz, de agresiune cu caracter sexual, spuneau că victima avea 14 ani, însă Matt Magrath părea ceva mai în vârstă de atât. Era chipeş, cu maxilarul colţuros şi cu un aer de puşlama.

Iubita lui, Kristin, ieşi şi ea pe uşa dormitorului. Nu era la fel de drăguţă ca Matt. Avea chipul îngust, gura mică, pistrui şi pieptul plat. Purta o cămaşă cu guler larg care-i atârna într-o parte, dezvăluind un umăr alb ca laptele şi o bretea de sutien de culoarea levănţicii. Mi-am dat seama imediat că băiatului nu-i prea păsa de ea. Avea să-i frângă inima foarte curând, probabil. Mi s-a făcut milă de ea înainte să apuce să iasă de tot din dormitor. Părea să aibă vreo 13-14 ani. Oare câţi bărbaţi aveau să-i frângă inima până să-i ajungă?

— *Tu* eşti Matthew Magrath?

— Da. De ce? Tu cine eşti?

— Câţi ani ai, Matthew? Când te-ai născut?

— 17 august 1992.

Atenţia mi-a fost distrasă o clipă: 1992. Cât de recent suna şi totuşi cât de departe era deja în trecutul meu. În 1992 aveam deja opt ani de avocatură. Laurie şi cu mine încercam să îl concepem pe Jacob, la propriu şi la figurat.

— Nu ai nici 15 ani încă.

— Şi?

— Şi nimic.

M-am uitat la Kristin, care mă urmărea pe sub pleoape, ca o fată rea ce se voia.

— Am venit să-ţi pun câteva întrebări în legătură cu Leonard Patz.

— Len? Ce vrei să ştii?

— „Len“? Aşa îi zici?

— Uneori. Mai zi-mi o dată: cine eşti tu?

— Sunt tatăl lui Jacob Barber. Băiatul care-i acuzat de crima din Cold Spring Park.

— Da. Dădu din cap. M-am gândit eu că eşti ceva de genul ăsta. M-am gândit eu că eşti poliţist sau ceva. După felul în care te uitai la mine. Ca şi cum aş fi făcut ceva rău.

— *Tu* crezi că ai făcut ceva rău, Matt?

— Nu.

— Atunci nu ai de ce să-ţi faci griji, nu? Nu contează dacă sunt poliţist sau nu.

— Şi ea?

Făcu un semn spre fată.

— Ce-i cu ea?

— Nu-i o infracţiune să faci sex cu o puştoaică şi ea să fie prea tânără – cum naiba îi zice?

— Viol formal.

— Aşa. Numai că nu contează dacă sunt şi eu minor, nu? Adică, dacă *doi* puşti fac sex, ştii, unul cu celălalt, şi sunt *amândoi* minori şi şi-o trag…

Mama lui exclamă:

— Matt!

— Vârsta de la care se poate consimţi este 16 ani în Massachusetts. Dacă doi minori de 14 ani fac sex, ambii comit viol.

— Adică se violează unul pe celălalt?

— Din punct de vedere tehnic, da.

El îi aruncă o privire conspirativă lui Kristin.

— Câţi ani ai, fetiţo?

— Şaisprezece, răspunse ea.

— Ziua mea norocoasă.

— N-aş merge atât de departe, fiule. Ziua nu s-a încheiat încă.

— Ştii ceva? Nu cred că-i o idee bună să vorbesc cu tine despre Len sau despre orice altceva.

— Matt, eu nu sunt poliţist. Nu-mi pasă câţi ani are iubita ta, nu-mi pasă ce faci tu. Mă interesează doar Leonard Patz.

— Eşti tatăl acelui puşti?

Am detectat o urmă din accentul de Boston.

— Da.

— Nu l-a omorât băiatul tău, să ştii.

Am aşteptat. Inima a început să-mi bată cu putere.

— A fost Len.

— De unde ştii asta, Matt?

— Pur şi simplu ştiu.

— *Cum* adică ştii? Am crezut că eşti victima unei agresiuni cu caracter sexual. N-am crezut că îl cunoşti pe… Len.

— Păi e mai complicat.

— Da?

— Da. Eu şi cu Lenny suntem prieteni, oarecum.

— Este genul de prieten pe care îl raportezi la poliţie pentru agresiune cu caracter sexual?

— O să fiu sincer cu tine. Chestia pentru care l-am raportat… Lenny n-a făcut aşa ceva.

— Nu? Şi atunci de ce l-ai raportat?

Un mic rânjet.

— Cum ziceam: e mai complicat.

— Te-a atins sau nu?

— M-a atins.

— Şi atunci ce-i aşa complicat?

— Hei, ştii ceva? Nu mă simt prea confortabil cu situaţia asta. Nu cred că ar trebui să vorbesc cu tine. Am dreptul să nu spun nimic. Cred că o să îmi folosesc acest drept, ’ţeles?

— Ai dreptul să nu spui nimic în faţa poliţiei. Eu nu sunt de la poliţie. Mie nu mi se aplică Al Cincilea Amendament. În camera asta, în momentul ăsta, nu există Al Cincilea Amendament.

— Aş putea avea necazuri.

— Matt, fiule, ascultă-mă! Eu sunt un om foarte răbdător. Dar tu începi să-mi pui răbdarea la încercare. Încep să mă simt – am tras adânc aer în piept – furios, Matt, bine? Nu-i un sentiment plăcut. Aşa că hai să

încetăm cu jocurile astea.

Am simţit enormitatea trupului în care mă aflam. Cât de mare eram faţă de puştiul ăsta! Am avut senzaţia că mă extind, că devin prea mare ca să mai încap în cameră.

— Dacă ştii ceva despre crima din Cold Spring Park, Matt, trebuie să-mi zici şi mie. Fiindcă nici n-ai idee prin ce-am trecut, fiule.

— Nu vreau să vorbesc de faţă cu ele.

— Bine.

L-am apucat de antebraţul drept şi l-am răsucit – dar nu cu toată puterea, căci în acele clipe simţeam cât de uşor mi-ar fi să-i rup braţul din umăr cu o simplă smucitură, cât de uşor i-aş putea smulge pielea, muşchiul şi osul –, apoi l-am dus în dormitorul mamei sale, mobilat în mod memorabil cu o noptieră încropită din două lăzi de lapte întoarse invers şi un colaj de fotografii cu vedete de cinema, decupate cu grijă din reviste şi lipite cu scotch pe perete. Am închis uşa şi m-am aşezat în faţa ei, cu mâinile în sân. Pe cât de repede mă năpădise, pe atât de repede se retrăgea acum valul de adrenalină din braţe şi din umeri, de parcă trupul meu simţea că momentul culminant trecuse şi că puştiul cedase deja.

— Vorbeşte-mi despre Leonard. De unde îl ştii?

— Leonard a venit la mine odată, când eram la McDonald's, unsuros şi jalnic, şi m-a întrebat dacă vreau un burger sau ceva. A spus că-mi cumpără ce vreau eu, numai să stau la masă cu el. Mi-am dat seama că-i poponar, dar dacă voia să-mi cumpere un Big Mac, ce mai conta? Ştiam că *eu* nu sunt homosexual, deci ce-mi păsa? Aşa că am acceptat şi, în timp ce mâncam şi el încerca să se dea mare, de parcă ar fi fost un tip de treabă, iar eu amicul lui, m-a întrebat dacă aş vrea să vin să-i văd apartamentul. Mi-a zis că are o grămadă de DVD-uri şi că putem să ne uităm la un film sau ceva. Aşa că am înţeles ce urmăreşte. I-am spus pe loc că nu am de gând să fac nimic cu el, dar dacă are nişte bani, poate ne înţelegem cumva. Iar el a zis că-mi dă 50 de dolari dacă îl las să mă atingă *acolo,* chiar şi prin pantaloni. I-am spus că poate s-o facă dacă îmi dă 100 de dolari. Şi mi-a dat.

— Ţi-a dat 100 de dolari?

— Da. Doar ca să mă atingă pe fund.

Puştiul pufni la gândul banilor câştigaţi din atâta lucru.

— Continuă!

— Şi, după aceea, zicea întruna că vrea s-o facă. Aşa că mi-a dat 100 de dolari de fiecare dată.

— Şi ce-ai făcut pentru el?

— Nimic. Jur.

— Haide, Matt. Pentru 100 de dolari?

— Vorbesc serios. Nu l-am lăsat decât să mă atingă pe fund şi… în faţă.

— Ţi-ai dat jos ceva?

— Nu. Am rămas cu hainele pe mine tot timpul.

— De fiecare dată?

— De fiecare dată.

— Câte dăţi au fost?

— Cinci.

— Deci 500 de dolari?

— Exact. Puştiul chicoti din nou: Bani câştigaţi uşor.

— Ţi-a băgat mâna în pantaloni?

O ezitare.

— O dată.

— O dată?

— Da. *O dată.*

— Cât a durat treaba asta?

— Câteva săptămâni. Mi-a zis că mai mult nu-şi poate permite.

— Şi ce s-a întâmplat la bibliotecă?

— Nimic. Nici măcar n-am fost la bibliotecă. Nici nu ştiu unde este.

— Şi atunci de ce l-ai raportat?

— A spus că nu mai vrea să mă plătească. A spus că nu-i place să plătească şi că nu ar trebui să mă plătească dacă am fi prieteni. I-am zis că, dacă nu mă plăteşte, îl raportez. Ştiam că era eliberat condiţionat, ştiam că era pe lista condamnaţilor pentru molestare sexuală. Dacă îşi încălca termenii eliberării condiţionate, se întorcea la închisoare. Şi el ştia asta.

— Şi nu a vrut să plătească?

— Mi-a plătit o parte. A venit la mine şi mi-a spus: „Îţi dau jumătate“. Iar eu i-am spus: „Îmi dai *tot*“. Avea banii. Are o grămadă de bani. Oricum, nu-i ca şi cum eu *voiam* cu adevărat. Dar am nevoie de *bani,* înţelegi? Uită-te şi tu la locul ăsta. Ştii cum e să nu ai bani deloc? Nu poţi *face* nimic.

— Deci îl tapai de bani. Şi ce-i cu asta? Ce-are asta a face cu ce s-a întâmplat în Cold Spring Park?

— Tocmai ăsta a fost motivul pentru care m-a lăsat cu ochii în soare. Mi-a zis că îi plăcea de un alt puşti, de un puşti care trecea dimineaţa prin parc, prin apropierea apartamentului său.

— Ce puşti?

— Cel care a fost omorât.

— De unde ştii că-i vorba de acelaşi băiat?

— Fiin’că Leonard mi-a zis că o să încerce să-l întâlnească. Momentan,

îl urmărea. Se plimba dimineaţa prin parc, încercând să-l întâlnească. Îi aflase şi numele. Îi auzise pe prietenii lui strigându-l. Îl chema Ben. Mi-a zis că o să încerce să vorbească cu el. Toate chestiile astea mi le-a zis înainte să se producă crima. Nici nu le-am dat prea mare atenţie până nu a fost omorât puştiul.

— Ce-a spus Leonard despre el?

— A spus că este frumos. Ăsta-i cuvântul pe care l-a folosit – *frumos.*

— Ce te face să crezi că putea fi violent? Te-a ameninţat vreodată?

— Nu. Glumeşti? L-aş nenoroci! Asta-i şi chestia: Lenny este cam fricos de fel. Cred că de-aia îi plac puştii, pentru că e mătăhălos şi se gândeşte că puştii sunt mai mici.

— Şi de ce ar fi fost violent cu Ben Rifkin dacă l-a întâlnit în parc?

— Nu ştiu. N-am fost de faţă. Însă ştiu că Lenny avea un cuţit şi îl lua cu el atunci când credea că o să întâlnească pe cineva – zicea că, uneori, dacă eşti poponar şi te dai la cine nu trebuie, lucrurile pot lua o turnură urâtă.

— Ai văzut cuţitul?

— Da, îl avea la el în ziua în care l-am cunoscut.

— Cum arăta?

— Nu ştiu, ca un cuţit.

— Ca un cuţit de bucătărie?

— Nu, mai degrabă ca un cuţit de luptă, cred. Avea zimţi. Aproape că i l-am luat. Era destul de ca lumea.

— De ce nu ai povestit nimănui lucrurile astea? Ştiai doar că a fost omorât un băiat.

— Şi eu sunt eliberat condiţionat. Nu puteam să spun, indiferent cui, că îl storceam de bani sau că am minţit atunci când am declarat că m-a atins la bibliotecă. Este ca o infracţiune.

— Nu mai spune „ca“. Nu este *ca* o infracţiune. Chiar *este* o infracţiune.

— Da. Exact.

— Matt, cât mai aveai de gând să continui astfel, fără să spui nimănui? Voiai ca fiul meu să fie condamnat pentru o crimă pe care nu a comis-o, doar ca să nu te simţi tu jenat că ai lăsat un tip să te-apuce de ouă săptămână de săptămână? Voiai să-ţi ţii gura în timp ce fiul meu ajungea la închisoare?

Puştiul nu mi-a mai răspuns.

Mânia pe care o simţeam era mult mai familiară de această dată. O mânie simplă, îndreptăţită şi mângâietoare, pe care o ştiam ca pe un vechi prieten. Nu eram supărat pe acest golan care făcea pe şmecherul. Oricum, viaţa îi cam pedepseşte pe nechibzuiţii de teapa lui Matt

Magrath, mai devreme sau mai târziu. Nu, eram supărat chiar pe Patz, fiindcă era un criminal – şi încă unul dintre cei mai josnici, un criminal de copii, o categorie pentru care poliţiştii şi procurorii nutresc un dispreţ aparte.

— M-am gândit că nu o să mă creadă nimeni. Problema mea era că nu puteam spune nimic despre puştiul ucis pentru că minţisem deja cu privire la chestia din bibliotecă. Aşa că, dacă spuneam acum adevărul, toţi aveau să zică: „Eh, ai mai minţit o dată. De ce să te credem acum?“ Deci, ce rost ar fi avut?

Avea dreptate, fireşte. Matt Magrath era cel mai nepotrivit martor pe care ţi-l puteai închipui. Recunoscând chiar el că-i un mincinos, niciun juriu nu avea să-l creadă. Singura problemă era că – la fel ca băiatul care striga „lupul!“ – de această dată chiar spunea adevărul.

17 | Nu-i nimic cu mine!

Cineva de la Facebook blocase contul lui Jacob, probabil din cauza unei cereri care îi suna a prieten autorităţilor, toate postările acestuia fiind dând dovadă de o persistenţă suicidară, el îşi deschise un nou cont, sub numele de „Marvin Glasscock“, şi începu să trimită noi cereri de prietenie cercului său de apropiaţi. Nu făcu niciun secret din asta, iar pe mine mă scoase din sărite. Spre surprinderea mea, Laurie îi luă apărarea. „Este singur cuc“, îmi zise ea. „Are nevoie de *oameni*.“ Aşa făcea Laurie dintotdeauna: îşi ajuta fiul. Insistă asupra faptului că Jacob era acum complet izolat şi că „viaţa lui online“ era o parte atât de necesară şi de „naturală“ a modului în care socializau copiii, încât ar fi fost o cruzime să-i interzicem până şi acest minim contact uman. I-am amintit că statul Massachusetts avea de gând să-l priveze de mult mai multe, aşa că am căzut de acord să-i limităm măcar noul cont. Jacob nu avea voie să schimbe parola, ceea ce ne-ar fi împiedicat să-i accesăm contul şi să-i editǎm postările; nu avea voie să posteze nimic legat de caz; şi nu avea voie, sub nicio formă, să posteze fotografii sau clipuri video care nu ar mai fi putut fi apoi oprite de la a se răspândi pe internet şi care puteau fi scoase din context cu uşurinţă. Astfel, începu un joc de-a şoarecele şi pisica, în care un copil, altminteri inteligent, se străduia să facă glume pe seama propriei situaţii, în termeni suficient de vagi, astfel încât tatăl său să nu îl cenzureze.

Pentru mine a devenit o rutină să verific în fiecare dimineaţă ce mai scrisese Marvin Glasscock pe Facebook în noaptea precedentă. Prima dată îmi verificam contul de Gmail, apoi intram pe Facebook. Pe urmă căutam pe Google ‚Jacob Barber“, ca să văd ultimele ştiri despre caz. Dacă totul era în regulă, mă pierdeam în lumea virtuală câteva minute, ca să mai uit de vâltoarea cumplită în care mă aflam.

În ceea ce priveşte reîncarnarea fiului meu pe Facebook, cel mai mult m-a surprins că mai erau încă persoane dispuse să îl accepte ca „prieten“. În lumea reală nu mai avea prieteni. Era singur-singurel. Nimeni nu îl suna, nimeni nu îl vizita. Fusese suspendat de la şcoală şi, începând din septembrie, oraşul avea să fie obligat să îi plătească un meditator. Aşa cerea legea. Laurie negociase săptămâni întregi cu conducerea şcolii, târguindu-se asupra numărului de ore de meditaţii la care avea dreptul

Jake. Între timp, el părea să-şi fi pierdut toţi prietenii. Puştii care acceptau să se conecteze online cu Jacob refuzau să îi dea atenţie în realitate. E drept că doar o mână de copii îl acceptaseră pe „Marvin Glasscock“ în cercul lor virtual. Înainte de uciderea lui Ben Rifkin, reţeaua de Facebook a lui Jacob – numărul de copii care citeau comentariile sale repezite şi ale căror comentarii erau urmărite de Jacob – se ridica la 474, majoritatea colegi de clasă, majoritatea puşti de care nu auzisem în viaţa mea. După comiterea crimei, rămăseseră numai patru, printre care se număra şi Derek Yoo. Mă întreb dacă aceştia patru – sau Jacob – au înţeles vreodată cu adevărat că fiecare mişcare pe care o făceau online crea o arhivă, că fiecare tastă apăsată era înregistrată şi stocată pe un server, undeva.

Nimic din ceea ce făceau pe internet – nimic – nu rămânea ascuns. Şi, spre deosebire de un apel telefonic, aceasta era o formă scrisă de comunicare: ei generau o stenogramă a fiecărei conversaţii. Internetul este visul oricărui procuror, un mijloc de monitorizare şi arhivare ce aude cele mai intime şi sinistre secrete, chiar şi pe cele nerostite cu glas tare. Este mai ceva decât un microfon. Aproape că este un microfon plantat în capul fiecăruia.

Era doar o chestiune de timp, desigur. Mai devreme sau mai târziu, tastând la laptopul său târziu în noapte, în stupoarea fericită a navigării pe internet, Jacob avea să aibă o scăpare prostească, de adolescent. Iar asta s-a întâmplat la jumătatea lui august. Într-o duminică dimineaţă, am aruncat o privire pe pagina de Facebook a lui Marvin Glasscock şi am văzut acolo o imagine a lui Anthony Perkins din *Psycho,* celebra siluetă având cuţitul ridicat deasupra umărului, gata să o înjunghie pe Janet Leigh la duş, acum cu faţa lui Jacob adăugată prin Photoshop – Jacob pe post de Norman Bates. Faţa era decupată dintr-o fotografie de-a lui Jacob, făcută, după toate aparenţele, la o petrecere. Îl înfăţişa pe Jacob rânjind. Jacob postase fotografia, retuşată, cu următoarele cuvinte dedesubt: „Ce crede lumea despre mine“. Prietenii lui replicaseră cu aceste comentarii: „Tipule, arăţi ca o tipă“, „Excelent! Ar trebui să-ţi pui poza asta la profil“, „Wee-wee-wee [muzica din *Psycho*]“, „Marvin Glasscock! Tipul apare de nicăieri; să-ţi pice faţa, nu alta!!!“

Nu am şters imediat poza. Voiam să îl iau la întrebări pe Jacob mai întâi. Am luat laptopul cu mine şi am urcat la etaj.

Era în camera lui, încă adormit. Unul dintre romanele pe care le citea stătea deschis pe noptieră, cu faţa în jos. Obişnuia să citească fie SF-uri plasate în viitor, fie fantasy-uri militare despre unităţi ultrasecrete de-ale armatei, cu nume ca „Alpha Force“. (Jacob nu era interesat de romane cu vampiri: nu erau *destul* de escapiste.)

Era aproape şapte. Jaluzelele erau trase până jos, lumina fiind astfel alungată din cameră.

Când m-am apropiat de patul său, Jacob se trezi şi se întoarse cu privirea spre mine. Mai mult ca sigur eram încruntat. Am întors calculatorul spre el, ca să vadă pe monitor dovada fărădelegii sale.

— Ce-i asta?

El mormăi, încă adormit pe jumătate.

— Ce-i asta?

— Ce anume?

— Asta!

— Nu ştiu. Despre ce vorbeşti?

— Fotografia asta de pe Facebook. De azi-noapte. Tu ai postat-o?

— E o glumă.

— O glumă?

— E doar o glumă, tată.

— O glumă? Ce-i cu tine?

— Chiar trebuie să facem atâta tam-tam…

— Jacob, ştii ce-o să se întâmple cu fotografia asta? O să fie fluturată în faţa juriului şi ştii ce vor spune procurorii? Vor spune că e dovada conştientizării vinei. Vor folosi exact această sintagmă: *conştientizarea vinei.* Vor zice: „Iată cum se vede Jacob Barber pe sine însuşi. Ca în *Psycho.* Când se uită în oglindă, iată cine îl priveşte de acolo: Norman Bates“. Vor repeta cuvântul *psihopat* şi vor arăta această poză, iar juraţii se vor holba la ea. Se vor holba la ea şi ghici ce? Nu vor mai putea să şi-o scoată din minte. Le va rămâne întipărită acolo. Îi va influenţa. Îi va suci şi-i va marca. Poate că nu pe toţi, poate că nu prea mult. Însă va face ca dosarul împotriva ta să cântărească ceva mai mult. Aşa merg lucrurile. Asta ai făcut când ai postat poza: le-ai dat un cadou. Un cadou. Fără niciun motiv. Dacă Logiudice găseşte asta, nu vei mai scăpa de ea. Nu pricepi? Nu înţelegi ce miză mare e în joc, Jacob?

— Ba da!

— Nu înţelegi ce vor să-ţi facă?

— Sigur că înţeleg.

— Şi atunci, de ce? Spune-mi. Fiindcă nu găsesc rostul. De ce ai face una ca asta?

— Ţi-am zis deja, a fost o glumă. Înseamnă exact opusul a ceea ce spui tu. Este felul în care mă vede lumea. Nu aşa mă văd eu. Nici măcar nu-i vorba de mine.

— A, de ce n-ai zis aşa? Făceai doar pe deşteptul şi erai un pic ironic. Şi, desigur, procurorul şi juraţii vor înţelege şi ei asta. Dumnezeule! Eşti prost?

— Nu sunt prost.

— Atunci ce-i cu tine?

În spatele meu se auzi glasul lui Laurie:

— Andy! Destul.

Avea mâinile în sân şi ochii încă mijiţi de somn.

Jacob rosti pe un ton sumbru:

— Nu-i nimic cu mine.

— Atunci ce naiba te-a făcut să…

— Andy, încetează!

— De ce, Jacob? Zi-mi doar de ce.

Mânia mi se mai domolise. Totuşi, eram încă suficient de înfierbântat ca să mai trimit câteva săgeţi şi înspre Laurie.

— Pot să-l întreb măcar atât? Pot să-l întreb de ce a făcut-o? Sau cer prea mult?

— A fost o simplă glumă, tată. Nu putem să o ştergem şi să uităm de ea?

— Nu! Nu putem să o ştergem şi gata. Tocmai asta-i ideea! Nu va dispărea, Jacob. Putem să o ştergem, dar nu va dispărea. Când amicul tău, Derek, se va duce la procuror şi-i va spune că ai un cont de Facebook pe numele Melvin Glasscock şi că ai postat această fotografie, procurorul nu va trebui decât să le trimită o citaţie ca să o obţină. Iar cei de la Facebook îi vor da tot ce va cere. Chestiile astea te urmăresc. Sunt ca napalmul. Nu poţi să le faci să dispară. Pur şi simplu nu poţi.

— Bine.

— Nu poţi face asemenea lucruri. Nu acum.

— Am zis *bine*. Îmi pare rău.

— Nu-i destul să-ţi pară rău. Asta nu va rezolva problema.

— Andy, încetează odată! Mă sperii. Ce vrei să facă? Faptu-i consumat. A zis că-i pare rău. De ce îl tot hărţuieşti?

— Îl hărţuiesc pentru că-i important să priceapă!

— Faptu-i consumat. A făcut o greşeală. E un copil! Calmează-te, Andy. Te rog!

Străbătu încăperea, îmi luă laptopul din mâini – nici nu-mi dădusem seama că încă îl ţineam – şi examină îndeaproape poza. Ţinea laptopul de margini, ca pe o tavă de la cantină.

— În regulă. Ridică din umeri: Hai să o ştergem şi să isprăvim odată cu asta. Cum o şterg? Nu văd niciun buton.

Am luat laptopul şi m-am uitat pe tot ecranul.

— Nici eu nu-l văd. Jacob, cum ştergi chestia asta?

El îmi luă laptopul şi, stând acum pe marginea patului, făcu doar câteva clickuri.

— Uite-aşa! Gata!

Închise laptopul şi mi-l dădu, apoi se întinse în pat şi se întoarse cu spatele la mine.

Laurie îmi aruncă o căutătură de parcă *eu* aş fi fost cel nerezonabil.

— Mă duc înapoi în pat, Andy.

A ieşit din cameră, apoi am auzit foşnetul aşternuturilor, când s-a strecurat înapoi în ele. Laurie obişnuia să se trezească întotdeauna devreme, chiar şi duminica, înainte de toate astea.

Am rămas acolo o clipă, ţinând laptopul lângă picior ca pe o carte închisă.

— Îmi pare rău că am ţipat la tine.

Jacob pufni. Nu mi-am dat seama dacă o făcea pentru că îl podidea plânsul sau pentru că era supărat pe mine. Însă mi-a atins o coardă sensibilă şi mi-a trezit nostalgii. Mi-am amintit de Jake bebeluşul, frumosul şi scumpul nostru bebeluş, cu ochii mari şi păr bălai. Faptul că acest băiat, acest copil-bărbat era una şi aceeaşi persoană cu acel bebeluş m-a izbit de parcă nu aş fi realizat asta până atunci. Bebeluşul nu se transformase în băiat; bebeluşul *era* băiatul, aceeaşi făptură neschimbată în esenţa sa. Acesta era acelaşi bebeluş pe care îl ţinusem în braţe.

M-am aşezat pe pat lângă el şi i-am pus o mână pe umărul dezvelit.

— Îmi pare rău că am ţipat la tine. Nu ar trebui să-mi pierd cumpătul. Încerc doar să am grijă de tine. Ştii asta, nu?

— Mă culc la loc.

— Bine.

— Lasă-mă în pace!

— Bine.

— Bine, atunci pleacă.

Am dat din cap, l-am mai mângâiat pe umăr de câteva ori, ca şi cum aş fi putut să-i transmit prin atingere cât de mult îl *iubesc,* însă el a rămas neclintit, aşa că m-am ridicat şi am dat să plec.

Silueta din pat rosti:

— Nu-i nimic cu mine. Şi ştiu exact ce îmi vor face. Nu mai trebuie să-mi spui şi tu.

— Ştiu, Jake. Ştiu.

Şi apoi, cu bravura şi nepăsarea tipice copiilor, adormi din nou.

18 | Gena criminalilor, readusă la suprafaţă

Într-o noapte din toamnă, la sfârşitul verii, Laurie şi cu mine ne aflam în biroul doamnei doctor Vogel pentru şedinţa noastră săptămânală, sub privirile celor două măşti africane. Şedinţa nu începuse încă – abia ne făceam comozi în fotolii, rostind remarcile uzuale cu privire la vremea caldă de afară, Laurie tremurând puţin din cauza aerului condiţionat –, când medicul ne anunţă:

— Andy, trebuie să-ţi spun că va fi o oră dificilă pentru tine.

— Da? De ce?

— Trebuie să vorbim despre nişte chestiuni biologice din acest caz, despre partea genetică.

Ezită. Dr. Vogel obişnuia să păstreze o expresie impasibilă pe chip în timpul şedinţelor noastre, probabil pentru a nu-şi lăsa emoţiile să ne influenţeze. Însă, de această dată, avea maxilarul încleştat în mod vizibil.

— Şi trebuie să îţi iau şi o probă de sânge. N-o să fie cine ştie ce; doar o să-ţi tamponez puţin gura. Fără ace, fără nimic supărător. Voi folosi doar un beţişor ca să îţi şterg gingiile şi să iau astfel o mostră de salivă.

— O probă de sânge? Cred că glumiţi. Parcă nu ar fi trebuit să luăm în calcul această variantă.

— Andy, uite ce-i: eu sunt doctor, nu avocat; nu-ţi pot spune ce va fi acceptat ca probă şi ce nu. Asta-i între tine şi Jonathan. Ce îţi pot spune, totuşi, este că genetica comportamentală – şi prin asta mă refer la ştiinţa care se ocupă de modul în care comportamentul nostru este influenţat de gene – este o armă cu două tăişuri. S-ar putea ca acuzarea să vrea să prezinte acest soi de probe ca să arate că Jacob este violent de la natură, un asasin înnăscut, ceea ce le-ar uşura mult treaba în a demonstra că Jacob este cel care a comis această crimă. Însă s-ar putea să vrem şi noi să mizăm pe această carte. Dacă se va ajunge cumva în punctul în care procurorii vor stabili că Jacob chiar l-a ucis pe acest băiat – am zis *dacă;* nu vreau să cobesc, nu vreau să credeţi că asta este părerea mea, e doar un simplu *dacă* –, atunci am putea aduce probele genetice ca o circumstanţă atenuantă.

Laurie interveni:

— Circumstanţă atenuantă?

I-am explicat:

— Ca să se schimbe încadrarea, de la crimă cu premeditare la crimă de gradul al doilea sau omor prin imprudenţă.

Laurie tresări. Termenii tehnici erau descurajatori, o amintire a eficienţei sistemului. Tribunalul este ca o fabrică, sortând violenţa pe diferite grade, procesând suspecţii şi scoţându-i infractori pe bandă.

Şi eu eram descurajat. Avocatul din mine îşi dădu seama imediat de calculele pe care şi le făcea Jonathan. Ca un general pregătindu-se de bătălie, el îşi punea la punct metodele de apărare, luând în considerare inclusiv o retragere tactică.

I-am spus mamei fiului meu pe un ton blând:

— Crima cu premeditare atrage după sine pedeapsa cu viaţa, fără posibilitate de eliberare condiţionată. Este o sentinţă obligatorie. Judecătorul nu are niciun cuvânt de spus. În cazul crimei de gradul al doilea, Jake ar fi eligibil pentru eliberare condiţionată peste douăzeci de ani. Ar avea doar 34 de ani atunci. Ar avea încă toată viaţa în faţă.

— Jonathan mi-a cerut să mă ocup de această chestiune, să mă pregătesc pentru orice eventualitate. Laurie, cred că ideea este următoarea… sau, mă rog, aşa este cel mai uşor să te gândeşti la treaba asta: legea pedepseşte infracţiunile săvârşite cu intenţie. Porneşte de la premisa că toate faptele sunt intenţionate, fiind produsul liberului arbitru. Dacă ai comis o infracţiune, se presupune că ai intenţionat să o comiţi. Legea este neiertătoare cu apărările bazate pe „da, dar…“. *Da, dar am avut o copilărie grea. Da, dar am probleme psihice. Da, dar eram beat. Da, dar am căzut pradă mâniei.* Dacă săvârşeşti o infracţiune, legea spune că eşti vinovat în ciuda tuturor acestor lucruri. Însă *se va ţine cont* de ele la definirea exactă a infracţiunii şi la stabilirea sentinţei. În acel moment, orice îţi afectează liberul arbitru – inclusiv o predispoziţie genetică spre violenţă sau un control scăzut al impulsurilor – poate fi avut în vedere, cel puţin teoretic.

— Este ridicol, m-am stropşit eu. Niciun juriu nu va da doi bani pe asta. Vrei să le spui „Da, am omorât un băiat de 14 ani, dar daţi-mi drumul chiar şi aşa“? N-ai să vezi! Niciodată.

— S-ar putea să nu avem de ales, Andy, *dacă*…

— Este o tâmpenie, am replicat eu. Vrei să-mi iei *mie* o probă de sânge? Nu am rănit nici măcar o muscă în toată viaţa mea!

Medicul încuviinţă. Nicio reacţie. Un psihiatru perfect stătea pur şi simplu şi lăsa cuvintele să se spargă de ea ca valurile de dig, ştiind că doar aşa mă putea face să vorbesc în continuare. Aflase probabil, la un moment dat, că atunci când interogatorul tace, persoana interogată se

grăbeşte să umple tăcerea.

— Nu am făcut rău nimănui. Nu sunt iute la mânie. Pur şi simplu nu îmi stă în fire. Nici măcar nu am jucat fotbal american în viaţa mea. Nu m-a lăsat mama. Ştia că nu o să-mi placă. Ştia. În casa noastră nu a existat vreodată violenţă domestică. Când eram mic, ştiţi la ce cântam? La clarinet. În vreme ce toţi prietenii mei jucau fotbal, eu cântam la clarinet.

Laurie îşi aşează mâna peste a mea, ca să-mi domolească agitaţia din ce în ce mai mare. Asemenea gesturi deveniseră tot mai rare între noi, aşa că m-am simţit mişcat. M-a calmat.

Dr. Vogel rosti:

— Andy, ştiu că ai investit foarte mult în toate astea. În identitatea ta, în reputaţia ta, în omul care ai devenit, în persoana în care te-ai croit de unul singur. Am mai discutat despre asta şi te înţeleg perfect. Însă tocmai asta-i şi ideea. Nu suntem doar rezultatul genelor noastre. Suntem rezultatul mult mai multor factori: gene şi mediu, fire şi educaţie. Faptul că tu eşti cine eşti reprezintă cel mai bun exemplu pe care îl cunosc eu al puterii liberului arbitru, al individualităţii. Indiferent ce vom găsi înscris în codul tău genetic, asta nu va spune nimic despre cine eşti tu ca persoană. Comportamentul uman este mult mai complex de-atât. Aceeaşi secvenţă genetică prezentă la un individ poate produce un rezultat complet diferit la alţi indivizi şi în alte circumstanţe. Noi discutăm aici doar despre o predispoziţie genetică. Predispoziţia nu este totuna cu predestinarea. Oamenii sunt mult, mult mai mult decât un simplu cod ADN. Greşeala pe care lumea are tendinţa să o facă în cazul unei ştiinţe noi, precum aceasta, este să pună prea mult accent pe determinism. Am mai discutat despre asta. Nu vorbim aici despre genele care te fac să ai ochii albaştri. Comportamentul uman are multe alte cauze, nu se referă doar la simple trăsături fizice.

— Mda, un discurs foarte frumos – şi, totuşi, insistaţi să îmi băgaţi un beţişor în gură. Şi dacă nu vreau să aflu ce este înscris în ADN-ul meu? Dacă nu-mi place destinul pentru care am fost programat?

— Andy, oricât de greu ţi-ar fi, trebuie să înţelegi că nu este vorba de tine. Este vorba de Jacob. Întrebarea este: cât de departe eşti dispus să mergi pentru Jacob? Ce eşti în stare să faci pentru a-ţi proteja fiul?

— Nu-i corect!

— Dar aşa stau lucrurile. Nu eu te-am adus aici.

— Nu. Jonathan m-a pus să vin. El este cel care ar trebui să-mi spună aceste lucruri, nu dumneata.

— Probabil că nu vrea să se certe cu tine pe tema asta. Nici măcar nu ştie dacă se va folosi de asta la proces. E doar un as pe care ar vrea să-l

aibă în mânecă pentru orice eventualitate. Totodată, s-ar putea să creadă că l-ai refuza.

— Nu s-ar înşela. De aceea ar fi trebuit să poarte chiar el această discuţie cu mine.

— Îşi face doar meseria. Dintre toţi oamenii, tu ar trebui să înţelegi asta.

— Meseria lui este să facă orice îi cere clientul.

— Meseria lui este să câştige, Andy, nu să încerce să menajeze sentimentele cuiva. Oricum, nu tu eşti clientul, ci Jacob. Singurul care contează aici este Jacob. De aceea ne-am adunat cu toţii aici – ca să-l ajutăm pe Jacob.

— Deci Jonathan vrea să susţină în faţa instanţei că Jacob *are* gena criminalilor?

— Dacă se ajunge la asta, dacă vom fi puşi într-o situaţie disperată, da, s-ar putea să fim nevoiţi să susţinem că Jacob are anumite trăsături genetice care îl fac să fie predispus la acţiuni agresive sau antisociale.

— Toate acele calificative şi nuanţe sunt o păsărească în urechile oamenilor obişnuiţi. Ziarele vor vorbi despre gena criminalilor. Vor spune că suntem nişte criminali înnăscuţi. O familie de criminali.

— Tot ce putem face este să le prezentăm adevărul. Dacă vor alege să îl distorsioneze, să îl facă să sune mai senzaţional, ce putem face?

— Bine, să zicem că accept, să zicem că vă las să-mi luaţi proba de sânge. Spuneţi-mi exact ce căutaţi.

— La ce nivel eşti cu biologia?

— Ştiu doar ce-am învăţat la şcoală.

— Şi erai bun la biologie?

— Eram mai bun la clarinet.

— Bine, dacă este aşa, am să-ţi spun pe scurt… Fără să pierdem din vedere infinita complexitate a cauzelor ce determină comportamentul uman şi faptul că nu există un declanşator genetic pentru anumite comportamente ale oamenilor… Noi discutăm întotdeauna despre o interacţiune între gene şi mediu; şi, oricum, comportamentul „infracţional“ nu este un termen ştiinţific, ci unul juridic, iar anumite comportamente ce pot fi definite drept infracţionale într-o situaţie ar putea să nu fie infracţionale în alte condiţii, cum ar fi în război…

— Bine, bine, am priceput. Este complicat. Spuneţi-mi ca la proşti. Vreau să ştiu doar atât: după ce anume vă uitaţi în saliva mea?

Ea zâmbi, cedând:

— Fie! Există două gene aparţinând aceluiaşi cromozom, care au fost legate de comportamentul masculin antisocial şi care pot explica astfel tipare de violenţă ce trec de la o generaţie la alta, ca în cazul familiei

tale. Prima este forma unei gene numite MAOA. Gena MAOA se află pe cromozomul X. Ea controlează o enzimă care metabolizează anumiţi neurotransmiţători precum serotonina, norepinefrina şi dopamina. A fost denumită „gena războinicilor“, pe baza asocierii sale cu comportamentul agresiv. Mutaţia se numeşte *MAOA Knockout*. S-a mai folosit în instanţă ca un declanşator al violenţei, însă argumentele aduse au fost prea simpliste, fiind respinse. Felul în care înţelegem relaţia gene-mediu a evoluat de atunci – ştiinţa progresează foarte repede – şi am putea beneficia de dovezi mai concludente acum. Cea de-a doua mutaţie se găseşte în gena responsabilă pentru transportul serotoninei. Localizată pe cromozomul 17, numele oficial al genei este SLC6A4. Ea codează o proteină care facilitează activitatea sistemului de transport al serotoninei, ceea ce permite întoarcerea serotoninei din sinapse în neuron.

Am ridicat mâna: *Destul!*

Ea zise:

— Ideea este următoarea. Ştiinţa funcţionează şi se perfecţionează pe zi ce trece. Închipuie-ţi, numai. Până acum, ne-am întrebat mereu: „Ce se află la originea comportamentului uman? Firea sau educaţia?“ Şi ne-am descurcat de minune atunci când a fost vorba de studierea componentei educative a ecuaţiei. Sunt nenumărate studii de calitate despre modul în care mediul influenţează comportamentul. Însă acum, pentru prima oară în istorie, putem să ne ocupăm şi de componenta genetică. Vorbim de tehnologii de ultimă oră. Însăşi structura ADN-ului a fost descoperită abia în 1953. Abia începem să înţelegem. Abia începem să ne uităm la cine suntem de fapt. Nu la abstracţii de genul „suflet“ sau metafore precum „inima omului“, ci la adevărata mecanică a fiinţelor umane, la componentele de bază. Asta – se trase de pielea braţului, indicând o mostră din carnea ei –, corpul omenesc este o maşinărie. Un sistem foarte complex de molecule, activat de reacţii chimice şi de impulsuri electrice. Minţile noastre sunt şi ele parte din acest sistem. Lumea nu are dificultăţi în a accepta că educaţia influenţează comportamentul. De ce ar fi diferit în cazul naturii?

— Doamnă doctor, asta o să-l scape pe fiul meu de închisoare?

— E posibil.

— Atunci, hai s-o facem!

— Mai e ceva.

— De ce nu mă mir?

— Am nevoie şi de o mostră de la tatăl tău.

— De la tatăl meu? Glumiţi! Nu am mai vorbit cu el de când aveam cinci ani. Nici măcar nu ştiu dacă mai trăieşte.

— Trăieşte. Se află în Penitenciarul Northern din Somers, Connecticut.

Urmă o pauză.

— Atunci duceţi-vă şi luaţi mostra.

— Am încercat. Nu vrea să mă vadă.

Am clipit surprins. Mă luase pe neaşteptate atât vestea că tatăl meu era în viaţă, cât şi faptul că îmi aducea deja un mesaj din partea lui. Avea un avantaj asupra mea. Nu numai că ştia trecutul meu, dar nici măcar nu îl considera trecut propriu-zis. Pentru ea nu era deloc o povară. Ca să-l contacteze pe Billy Barber, dr. Vogel nu trebuise decât să formeze un număr de telefon.

— Spune că trebuie să i-o ceri tu.

— Eu? Nu m-ar recunoaşte nici dacă aş răsări din pământ în faţa lui.

— Se pare că nu vrea ca lucrurile să rămână astfel.

— Da? De ce nu?

— Când îmbătrânesc, taţii vor să-şi cunoască fiii mai bine. Ridică din umeri: Cine poate şti ce-i în inima oamenilor?

— Deci ştie de mine?

— O, ştie totul despre tine!

Am simţit că mă înroşesc ca un puşti când am auzit asta. Un tată! Apoi, aproape instantaneu, entuziasmul mi-a pierit când m-am gândit la Billy Barber cel Sângeros.

— Spune-i să se ducă dracului!

— Nu-i pot spune asta. Avem nevoie de ajutorul lui. Avem nevoie de o mostră ca să putem demonstra că o mutaţie genetică nu este o simplă excepţie, ci o trăsătură a familiei, trecută din tată în fiu.

— Am putea obţine un ordin judecătoresc.

— Nu fără ca procurorul să afle ce punem la cale.

Am clătinat din cap.

Laurie interveni, într-un final:

— Andy, trebuie să te gândeşti la Jacob. Cât de departe ai merge pentru el?

— M-aş duce până în iad şi înapoi.

— Bine, atunci. Exact asta va trebui să faci.

19 | Camera de tăiere

În ultima săptămână din august – în acea non-săptămână de dinainte de toamnă –, temperaturile crescură şi aerul deveni parcă mai dens, până când toată lumea ajunse să vorbească numai despre arşiţă: când avea să se sfârşească, cât de mult va urca temperatura şi cât de insuportabilă era umiditatea. Îi silea pe oameni să se retragă în case, de parcă ar fi fost iarnă. Trotuarele şi magazinele erau ciudat de tăcute. Pentru mine, arşiţa nu reprezenta un chin, ci mai degrabă un simptom, aşa cum febra este un simptom al răcelii. Era doar cel mai evident motiv pentru care lumea devenea tot mai insuportabilă.

La acel moment, eram deja toţi trei puţin înnebuniţi de căldură. Privind în urmă, nu-mi vine să cred cât de egocentric devenisem, cum toată această poveste părea să aibă de-a face cu *mine,* nu cu Jacob sau cu toată familia noastră. În mintea mea, vina lui Jacob era inseparabilă de vina mea, deşi nimeni nu mă acuzase în mod explicit de nimic. Începusem să-mi pierd luciditatea, bineînţeles. Ştiam asta. Îmi amintesc foarte clar cum mă străduiam să îmi păstrez cumpătul, dar şi aparenţele, să nu cedez nervos.

Însă nu i-am împărtăşit aceste sentimente lui Laurie şi nici nu am încercat să le aflu pe ale sale, fiindcă simţeam cu toţii că o luăm razna. Am descurajat din răsputeri orice tentativă de discuţie sinceră despre sentimente şi, în curând, am încetat să îi mai acord atenţie soţiei mele. Nu am întrebat-o niciodată – nici măcar nu am întrebat-o! – prin ce trece mama lui Jacob, criminalul. Mi s-a părut mai important să fiu – sau măcar să par – un stâlp de rezistenţă şi să o încurajez şi pe ea să fie tare. Era singura abordare rezonabilă: să strângem din dinţi, să trecem de proces, să facem tot posibilul ca Jacob să fie în siguranţă şi abia după aceea să ne ocupăm de trauma emoţională. După aceea. De parcă ar fi existat un loc numit *După aceea* şi, dacă aş fi reuşit să-mi duc familia pe acel tărâm, totul avea să se termine cu bine. Pe tărâmul *După aceea* urma să avem timp pentru toate aceste probleme „mărunte“. M-am înşelat. Mă gândesc acum la asta, la cum ar fi trebuit să o văd pe Laurie atunci, la cum ar fi trebuit să-i acord mai multă atenţie. Ea îmi salvase viaţa cândva. M-am dus la ea distrus şi ea m-a iubit chiar şi aşa. Iar când a

ajuns să fie ea distrusă emoţional, eu n-am ridicat nici măcar un deget ca să o ajut. Am observat doar că părul îi era tot mai cărunt şi mai neîngrijit, că faţa i se zbârcea din cauza ridurilor ca o vază veche din ceramică. Slăbise atât de mult, încât i se vedeau oasele de la şold şi, când eram împreună, vorbea din ce în ce mai puţin. Chiar şi aşa, eu nu mi-am pierdut nicio clipă hotărârea de a-l salva mai întâi pe Jacob şi de a mă ocupa de Laurie abia mai târziu. Acum încerc să analizez raţional acea intransigenţă nemiloasă: ajunsesem deja un maestru când venea vorba despre interiorizarea emoţiilor primejdioase; mintea îmi era încinsă din pricina stresului acelei veri fără de sfârşit. Toate acestea ar putea fi adevărate, dar sunt şi minciuni în acelaşi timp. Adevărul este că am fost un prost. Laurie, am fost un prost. Ştiu asta acum.

Într-o dimineaţă, pe la ora 10.00, m-am dus acasă la familia Yoo. Părinţii lui Derek lucrau chiar şi în acea săptămână de semi-vacanţă. Ştiam că Derek va fi singur acasă. El şi cu Jacob încă îşi trimiteau mesaje regulat. Vorbeau chiar şi la telefon, dar numai în timpul zilei, când părinţii lui Derek nu erau prin preajmă. Eram convins că Derek va dori să îşi ajute prietenul, că va vrea să vorbească şi cu mine, să-mi spună adevărul, însă îmi era teamă că nu mă va lăsa să intru. Era un băiat bun – avea să facă doar ce i se zisese, aşa cum făcuse dintotdeauna. Astfel încât eram pregătit să duc muncă de convingere cu el, ba chiar să apelez şi la forţă ca să intru în casă. Îmi amintesc că mă simţeam în stare să fac orice. Am ajuns acolo purtând un şort larg şi un tricou care mi se lipise de spinarea transpirată. Mă îngrăşasem un pic de când începuse toată povestea asta şi îmi aduc aminte că şortul îmi aluneca pe coapse, din când în când, sub presiunea burţii. Trebuia să îl ridic întruna. Fusesem mereu îngrijit şi bine făcut. Îmi era ruşine de felul în care arătam acum, însă nu aveam niciun chef să fac ceva în această privinţă. Avea să fie timp şi pentru asta *după aceea.*

Când am ajuns acasă la familia Yoo, nu am bătut la uşă. Nu voiam să-i dau puştiului ocazia de a se ascunde de mine, de a mă vedea şi de a refuza să răspundă la uşă, prefăcându-se că nu-i acasă. Aşa că m-am dus prin spatele casei, trecând printr-o grădiniţă cu flori, pe lângă o hortensie cu ciorchini conici, care ţâşneau în toate părţile ca nişte artificii, o înmugurire pe care David Yoo o aştepta tot anul, din câte îmi amintesc.

Familia Yoo construise o extensie în spatele casei. Aceasta cuprindea un holişor şi o bucătărioară pentru micul dejun. Toţi pereţii aveau ferestre, aşa că puteam vedea prin bucătărie până în micul living unde Derek stătea întins pe o canapea în faţa televizorului. Pe veranda din spate era mobilă de curte, o masă cu umbrelă şi şase scaune. Dacă Derek refuza să mă lase să intru, puteam să arunc cu unul dintre scaunele

masive prin uşa franţuzească, ca William Hurt în *Body Heat*. Însă uşa nu era încuiată. Am intrat în casă de parcă aş fi fost la mine, de parcă tocmai fusesem să arunc gunoiul.

Aerul condiţionat din living crease o răcoare binemeritată.

Derek se ridică în picioare, dar nu-mi ieşi în întâmpinare. Rămase cu gambele rezemate de canapea; purta pantaloni scurţi şi un tricou negru care avea pe piept sigla Zildjian. Picioarele sale desculţe erau lungi şi osoase. Avea degetele de la picioare încordate, înfipte în covor, ca nişte mici omizi. Era agitat. Când îl văzusem prima oară pe Derek, avea 5 ani şi era încă dolofan. Acum arăta şi el a adolescent, uscăţiv, lungan şi uşor aiurit, ca băiatul meu. Era exact ca Jacob, cu o singură diferenţă: viitorul lui Derek nu era umbrit de nimic, nu avea niciun obstacol în cale. Avea să treacă prin adolescenţă cu aceeaşi expresie aiurită ca Jacob, cu aceleaşi haine de rahat, cu aceeaşi reticenţă de a privi oamenii în ochi, şi aşa avea să intre şi în maturitate. Era doar un puşti fără vină, cum ar fi putut fi şi Jacob, şi pentru o clipă m-am gândit cât de plăcut ar fi să am şi eu un băiat atât de… necomplicat. Îl invidiam pe David Yoo, chiar dacă momentan îl consideram un ticălos fără pereche.

— Bună, Derek.

— Bună.

— Ce s-a întâmplat, Derek?

— Nu ar trebui să fii aici.

— Am venit aici de sute de ori.

— Da, dar nu ar trebui să fii aici acum.

— Vreau doar să vorbim. Despre Jacob.

— Nu am voie să vorbesc despre el.

— Derek, ce-ai păţit? Eşti… agitat.

— Ba nu.

— Te temi de mine?

— Nu.

— Atunci de ce te porţi aşa?

— Cum mă port? Nu fac nimic.

— Arăţi de parcă tocmai te-ai ouat.

— Nu. Doar că… nu ar trebui să fii aici.

— Calmează-te, Derek. Stai jos. Vreau doar să aflu adevărul, atâta tot. Ce naiba se petrece aici? Ce se petrece *cu adevărat?* Aş vrea doar să-mi explice totuşi cineva.

Am traversat bucătăria şi am intrat în living cu băgare de seamă, ca şi cum m-aş fi apropiat de un animal temător.

— Nu mă interesează ce au spus părinţii tăi, Derek. Nu au dreptate. Jacob merită ajutorul tău. Este prietenul tău. Prietenul tău. Ca şi mine,

de altfel. Sunt prietenul tău şi asta fac prietenii, Derek. Se ajută între ei. Asta-i tot ce vreau: ca tu să fii din nou prietenul lui Jacob, chiar acum. Are nevoie de tine.

M-am aşezat.

— Ce i-ai spus lui Logiudice? Ce-ai fi putut să-i zici încât să creadă că fiul meu este un criminal?

— Nu i-am zis că Jake este un criminal.

— Atunci ce i-ai zis?

— De ce nu-l întrebi pe Logiudice? Nu ar fi trebuit să-ţi spună?

— Ba da, Derek, dar se joacă acum cu noi. Nu e un băiat bun, Derek. Ştiu că s-ar putea să-ţi fie greu să înţelegi asta. Nu te-a adus în faţa marelui juriu pentru că ar fi fost silit să-mi dea şi mie o stenogramă a discuţiei cu tine, dacă ar fi făcut-o. Probabil că nici nu te-a pus să vorbeşti cu un poliţist, pentru că acesta ar fi întocmit un raport. Aşa că vreau să-mi spui chiar *tu,* Derek. Vreau să faci ceea ce se cuvine. Spune-mi ce i-ai zis lui Logiudice de este atât de sigur că Jacob este vinovat.

— I-am zis adevărul.

— Oh, ştiu, Derek. Toată lumea spune adevărul. Este atât de agasant. Pentru că adevărul nu-i niciodată acelaşi. Aşa că trebuie să ştiu ce i-ai zis mai exact.

— Nu ar trebui să…

— La naiba, Derek! Ce i-ai zis?

El se trase înapoi, lăsându-se să cadă pe canapea, de parcă ţipătul meu l-ar fi azvârlit acolo.

M-am calmat. Am rostit pe un ton moale, aproape disperat:

— Te rog, Derek! Te rog, spune-mi!

— I-am zis doar că… mă rog, se petreceau anumite chestii la şcoală.

— Cum ar fi?

— Cum ar fi că se tot luau de Jake. Ben Rifkin era oarecum conducătorul unui grup de puşti. Chiulangii. Şi îi făceau viaţa grea lui Jake.

— Cum aşa?

— Spuneau că este homosexual, cam asta era principala chestie. Adică zvonuri. Ben născocea tot felul de chestii. Şi, mă rog, mie nici nu-mi pasă dacă Jake *este* homosexual. Chiar nu-mi pasă. Aş vrea doar să spună dacă-i aşa.

— Tu crezi că-i homosexual?

— Nu ştiu. Poate. Dar nu contează, fiindcă nu a făcut nimic din lucrurile pe care zicea Ben că le-a făcut. Erau născocirile lui Ben. Îi plăcea să se ia de Jake fără motiv. Ca şi cum ar fi fost un joc pentru el. Îi cam plăcea să se ia de oameni.

— Ce a zis Ben?

— Nu ştiu. A lansat nişte zvonuri. Cum ar fi că Jake s-a oferit să-i facă sex oral unui tip la o petrecere – ceea ce nu-i adevărat. Sau că a avut erecţie la duşuri după ora de sport. Sau că unul dintre profesori a intrat în şcoală într-o pauză şi l-a prins pe Jake masturbându-se în clasă. Nu era deloc adevărat.

— Atunci de ce le zicea?

— Pentru că Ben era un nemernic. Era ceva la Jake care nu-i plăcea lui Ben şi asta îl întărâta, pricepi? Parcă nu se mai putea abţine. Cum îl vedea pe Jake, începea să se ia de viaţa lui. De fiecare dată. Cred că şi-a dat seama că o poate face fără să păţească nimic. Era un netrebnic. Ca să fiu sincer, chiar dacă nimeni nu vrea s-o spună pentru că a fost ucis, Ben era un puşti răutăcios. Cel care a făcut-o… mă rog, nu ştiu, nu vreau să spun că… nu contează. Ben era un puşti răutăcios.

— Dar de ce era răutăcios cu *Jacob?* Nu înţeleg.

— Pur şi simplu nu-i plăcea de el. Jake este… adică, eu îl ştiu pe Jake, bine? Şi îmi place de el. Dar să fim serioşi. Trebuie să-ţi fi dat seama că Jake nu este un puşti normal.

— De ce nu? Fiindcă şi ceilalţi copii credeau că este homosexual?

— Nu.

— Şi atunci ce vrei să spui prin „normal“?

El îmi aruncă o privire scrutătoare.

— Jake poate fi şi el răutăcios.

Derek mă fixă cu privirea.

Am încercat să nu trădez vreo emoţie. Am încercat să nu înghit în sec.

Spuse:

— S-ar putea ca Ben să nu fi ştiut asta. Ben s-a luat de cine nu trebuie. N-a avut nici cea mai mică idee.

— Deci, de-aia ai intrat pe Facebook şi le-ai spus tuturor despre cuţit?

— Nu. Nu-i doar asta. Adică motivul pentru care şi-a luat cuţitul a fost teama de Ben. S-a gândit că Ben o să-l pândească într-o zi şi-o să-l bată măr şi atunci va trebui să se apere. Nu ai ştiut nimic din toate astea?

— Nu.

— Jacob nu ţi-a zis nimic din toate astea?

— Nu.

— Ei bine, am spus asta pentru că ştiam de cuţitul lui Jake şi ştiam că şi-l luase pentru eventualitatea în care Ben avea să încerce ceva. Poate că nu ar fi trebuit să zic nimic. Nu ştiu. Nu ştiu de ce am zis-o.

— Ai zis-o pentru că era adevărat. Ai vrut să spui adevărul.

— Presupun că da.

— Însă nu acel cuţit a fost arma crimei. Cuţitul pe care l-ai văzut tu,

cel pe care îl avea Jacob… nu este cuţitul cu care a fost ucis Ben. S-a găsit un alt cuţit în Cold Spring Park. Ştii asta, nu?

— Da, dar cine ştie? Au găsit un cuţit… Ridică din umeri şi adăugă: Oricum, la acel moment toată lumea încă discuta despre „Unde-i cuţitul?“ Iar Jake obişnuia să spună „Tata este procuror şi eu ştiu bine legea“, de parcă ar fi ştiut că poate scăpa basma curată. Dacă ar fi fost acuzat vreodată. Pricepi?

— A zis el vreodată aşa ceva?

— Nu. Nu chiar.

— Deci asta i-ai spus lui Logiudice?

— Nu! Sigur că nu. Pentru că astea nu-s chestii pe care să le *ştiu* cu adevărat, mă-nţelegi? Astea-s doar lucruri la care mă gândesc.

— Deci, ce anume i-ai spus lui Logiudice?

— Doar că Jacob avea un cuţit.

— Nu cuţitul care trebuie.

— Mă rog, dacă aşa vrei să-i zici… Eu doar i-am spus lui Logiudice despre cuţit şi despre faptul că Ben se lua de el. Şi că, în dimineaţa în care s-a comis crima, Jake a venit la şcoală cu sânge pe el.

— Ceea ce Jacob a recunoscut. L-a găsit pe Ben. A încercat să îl ajute. Aşa a ajuns să aibă sânge pe el.

— Ştiu, ştiu, An… domnule Barber. Nu spun nimic despre Jake. Repet doar ce i-am zis procurorului. Jake a venit la şcoală şi am văzut sângele de pe el, iar el mi-a spus că trebuie să-l şteargă pentru că oamenii nu ar înţelege. Şi a avut dreptate: nu au înţeles.

— Derek, pot să te întreb ceva? Chiar crezi că-i posibil? Adică mai e ceva ce nu-mi spui? Fiindcă, din câte mi-ai zis până acum, tot nu are sens ca Jacob să fi făcut asta. Pur şi simplu nu-mi iese la socoteală.

Derek se foi nervos. Se trase mai departe de mine.

— Tu crezi că el a făcut-o, nu-i aşa, Derek?

— Nu. Adică, există o şansă de 1%, nu? Un pic, acolo – îşi apropie degetele la un milimetru distanţă unul de celălalt – nu ştiu.

— Ai îndoieli.

— Da.

— De ce? De ce ai avea chiar şi cea mai mică urmă de îndoială? Îl ştii pe Jacob de când eraţi mici. Aţi fost cei mai buni prieteni.

— Fiindcă Jake… nu este un băiat ca toţi ceilalţi. Nu mă înţelegeţi greşit, dar este… ca şi cum ar fi răutăcios, deşi nu-i cel mai potrivit cuvânt. Nu ştiu cum să explic. Nu-i ca şi cum ar fi iute la mânie ori s-ar supăra din orice sau mai ştiu eu ce. Nu se *supără,* pricepi? Pur şi simplu… este oarecum răutăcios. Nu cu mine, pentru să suntem prieteni. Însă aşa e uneori cu alţi băieţi. Spune chestii ciudate. Chestii rasiste, de

exemplu, glume. Le spune fetelor mai plinuţe că sunt grase sau spune chestii care nu se cad despre ele, despre corpul lor. Şi citeşte nişte poveşti pe internet. Un soi de pornografie, dar cu tortură. El îi spune „tăietură“, adică „pornografie cu tăieturi“. Îmi spune: „Omule, am stat până târziu azi-noapte şi am citit *cutter* pe net“. Mi-a arătat şi mie câteva poveşti de-astea pe iPod. Şi eu i-am spus: „Omule, astea-s chestii bolnave rău“. Sunt poveşti despre… mă rog, oameni tăiaţi, pricepi? Adică femei legate şi tăiate, şi omorâte! Şi bărbaţi legaţi şi tăiaţi, şi – se schimonosi – castraţi, mă-nţelegi? Ţi se face rău, ce mai… Încă mai face asta.

— Cum adică încă o mai face?

— Încă mai citeşte chestiile astea.

— Nu-i adevărat. I-am verificat calculatorul. Am instalat un program pe el care îmi arată tot ce face Jacob şi pe unde umblă pe internet.

— Foloseşte iPodul. iPod Touch, ştii?

Pentru o clipă, am redevenit părintele încet, care nu ţine pasul cu vremurile.

Derek rosti îndatoritor:

— Le găseşte pe nişte forumuri de pe net. Pe un site numit *Camera cu tăieturi.* Oamenii fac schimb de poveşti, presupun. Le scriu şi le postează ca să le citească şi alţii.

— Derek, băieţii se uită la filme porno. Ştiu asta. Eşti sigur că nu-i vorba de asta?

— Sunt sută la sută sigur. *Nu sunt* filme porno. Şi, oricum, nu-i vorba numai de asta. Adică, n-are decât să citească orice vrea el. Nu-i treaba mea. Însă are o atitudine stranie, de parcă nu i-ar păsa.

— De ce anume să-i pese?

— De oameni, de animale, de orice.

Clătină din cap.

Am rămas tăcut, aşteptând.

— De exemplu, ieşisem odată în grup şi ne pierdeam vremea pe un zid. Era după-amiază. Şi trece pe trotuar un tip în cârje. Genul de cârje care urcă pe braţ şi sunt prinse acolo cu un inel. Şi omul nu îşi putea controla picioarele. Şi le târa ca şi cum ar fi fost paralizat sau de parcă ar fi avut o boală sau ceva. Şi, după ce trece tipul, Jake pufneşte în râs. Şi nu un râs înfundat, ci un hohot zgomotos, aproape nebunesc – „HA HA HA“. Şi nu se mai putea opri. Probabil că tipul l-a auzit; a trecut pe lângă noi, chiar prin faţa noastră. Şi noi toţi ne uitam la Jacob cu reproş: „Hei, omule, ce naiba ai?“ Iar el a zis: „Ce naiba aveţi voi? Aţi orbit? Nu l-aţi văzut pe tipul ăla? O ciudăţenie, ce mai!“ A fost pur şi simplu… o răutate. Ştiu că eşti tatăl lui Jacob şi nu îmi place să recunosc asta, dar Jake poate fi foarte rău câteodată. Nu-mi place să fiu prin preajma lui când este aşa.

Mă cam sperie, să zic drept.

O expresie tristă apăru pe chipul lui Derek, ca şi cum ar fi recunoscut pentru prima oară ceva dificil faţă de sine însuşi. Prietenul său Jake îl dezamăgise. Continuă pe un ton mai puţin dezgustat, dar mai posomorât:

— Odată – cred că toamna trecută – Jake a găsit un câine. O potaie mică. Cred că era pierdut, dar nu era maidanez, pentru că avea o zgardă la gât. Şi Jake i-a pus o coardă în loc de lesă.

— Jacob nu a avut niciodată un câine, am zis eu.

Derek dădu din cap spre mine, cu aceeaşi expresie tristă pe chip, de parcă ar fi fost de datoria lui să-i explice toate astea bietului tată al lui Jacob, aşa neştiutor cum era. Părea să-şi dea seama, într-un final, cât de neştiutori pot fi părinţii, şi asta îl dezamăgea.

— L-am văzut mai târziu şi l-am întrebat de câine, iar Jake mi-a spus: „A trebuit să-l îngrop“. „Cum aşa? A murit?“, l-am întrebat eu. Şi el a început să se codească. N-a mai zis decât: „Omule, a trebuit să-l îngrop“. Nu l-am mai văzut pe Jake o vreme după aceea, pentru că mi-am cam dat seama, înţelegi? Mi-am dat seama că era de rău. Şi mai erau şi posterele alea. Stăpânii câinelui lipiseră nişte postere peste tot, pe stâlpii de telefon şi pe copaci. Cu poza câinelui pe ele. Şi eu n-am spus nimic despre asta, iar familia a renunţat în cele din urmă să mai pună posterele. Iar eu am încercat pur şi simplu să uit de toate astea.

Urmă un moment de tăcere. După ce m-am asigurat că nu mai are nimic de adăugat, am zis:

— Derek, dacă ştiai toate astea, de ce ai mai rămas prieten cu el?

— Nu mai suntem la fel de apropiaţi ca înainte, ca în copilărie. Suntem doar *vechi* prieteni, înţelegi? Nu-i acelaşi lucru.

— Vechi prieteni, dar încă prieteni?

— Nu ştiu. Uneori mă gândesc că nu mi-a fost niciodată prieten cu adevărat. A fost doar un puşti pe care îl ştiam de la şcoală. Nu cred că i-a *păsat* vreodată de mine. Nu vreau să spun că nu i-a *plăcut* de mine sau mai ştiu eu ce. Însă pur şi simplu nu i-a păsat, în cea mai mare parte a timpului.

— Şi în restul timpului?

Derek ridică din umeri. Răspunsul său nu se prea lega cu ce-mi zisese până atunci, însă îl voi menţiona cuvânt cu cuvânt:

— Mereu m-am gândit că o să dea de bucluc la un moment dat. Numai că am crezut că asta o să se întâmple după ce vom creşte.

Am rămas acolo o vreme, Derek şi cu mine, fără să mai spunem nimic. Cred că ştiam amândoi că nu mai era cale de întoarcere – lucrurile spuse nu mai puteau fi retrase.

•

Am condus spre casă prin centrul oraşului, bucurându-mă de drum. Poate că zic asta doar fiindcă ştiu ce s-a întâmplat după aceea, dar acum mi se pare că ştiam deja ce ne aşteaptă, ştiam că mă îndrept spre un sfârşit şi era o plăcere măruntă să prelungesc drumul cu maşina, să mai fiu „normal“ încă puţin.

Ajuns acasă, am continuat să mă mişc cu aceeaşi determinare, urcând scările spre camera fiului meu.

iPod Touchul său era pe birou, o tabletă subţire şi lucioasă care prinse viaţă în mâna mea. iPodul avea parolă, dar Jacob fusese nevoit să mi-o divulge pentru a-l putea păstra. Am introdus parola din patru cifre şi am deschis browserul de internet. Jacob avea ca favorite doar câteva site-uri nevinovate: Facebook, Gmail, câteva bloguri preferate despre tehnologie, jocuri video şi muzică. Nu era nici urmă de vreun site numit *Camera cu tăieturi.* A trebuit să îl caut pe Google ca să îl găsesc.

Camera cu tăieturi era un forum, un loc în care vizitatorii puteau posta mesaje-text pe care să le poată citi ceilalţi. Site-ul era plin de poveşti de tipul celor descrise de Derek: fantezii sexuale prelungite, cuprinzând scene de sadomasochism, mutilare, viol şi crimă. Câteva – foarte puţine – păreau să nu aibă deloc elementul sexual; descriau tortura de dragul ei, în genul horror-urilor sângeroase care abundă acum prin cinematografe. Site-ul nu avea imagini sau videoclipuri, ci doar texte, şi nici măcar acestea nu erau formatate. Versiunea sărăcăcioasă a browserului de pe iPod mă punea în faţa unei misiuni imposibile dacă voiam să aflu poveştile citite de Jacob sau timpul petrecut de el pe site. Însă pagina arăta că Jacob era un membru al forumului: pseudonimul folosit aici, Job, apărea în partea de sus a paginii. Presupun că „Job“[2] era o abreviere a prenumelui său sau a iniţialelor (deşi numele său mijlociu nu începea cu O) sau, poate, era o referire subtilă la caznele prin care trecea.

[2] Job = Iov (n. tr.)

Am apăsat pe numele de utilizator „Job“ şi un link m-a dus pe o pagină unde se aflau salvate poveştile sale preferate. Erau înşirate acolo cam o duzină de poveşti. În capul listei se găsea o poveste intitulată „O plimbare prin pădure“. Era datată 19 aprilie, cu mai bine de trei luni înainte. Nu era trecut niciun nume la autor sau la persoana care postase povestea.

Aceasta începea astfel: *„Jason Fears luă cu el cuţitul în pădure în acea dimineaţă, gândindu-se că s-ar putea să aibă nevoie de el. Ţinea cuţitul în buzunarul hanoracului şi îşi strângea degetele pe mâner în timp ce mergea, iar cuţitul din strânsoarea sa îi trimise un impuls prin braţ, prin umăr, până în*

creier, luminându-i plexul solar ca nişte artificii care explodează pe cer“.

Povestea continua în propoziţii la fel de lungi, revelatoare şi purpurii. Era o relatare lugubră, aproape documentară, a uciderii lui Ben Rifkin în Cold Spring Park. În poveste, parcul fusese redenumit „Rock River Park“. Newton se numea „Brooktown“, iar Ben Rifkin era un derbedeu şmecher şi rău, pe nume „Brent Mallis“.

Am presupus că Jacob o scrisese, dar nu aveam cum să fiu sigur. Nimic din poveste nu dădea de gol identitatea autorului. Vocea naratorului părea să fie a unui adolescent, iar Jacob era un băiat citit, care petrecuse suficient timp în *Camera cu tăieturi* încât să se familiarizeze cu genul. Era clar că autorul cunoştea bine Cold Spring Park, care era descris cu destulă acurateţe. Totuşi, nu se putea spune cu siguranţă decât că Jacob citise povestea, ceea ce nu dovedea nimic, de fapt.

Aşa că am început să mă uit la probe avocăţeşte. Minimalizându-le. Apărându-l pe Jacob.

Povestea nu era o mărturisire. Nu am găsit nimic în ea care să nu fi fost făcut public la un moment dat. Toată chestia ar fi putut fi încropită din fragmente decupate din ziare şi cu ajutorul unei imaginaţii debordante. Chiar şi cel mai înfiorător detaliu, momentul în care Ben – sau „Brent Mallis“ – strigă: „Încetează, mă răneşti“, fusese relatat pe larg în presă. Cât despre informaţiile nefăcute publice, cât de precise erau acestea? Nici măcar anchetatorii nu aveau de unde să ştie dacă Ben Rifkin chiar zisese „Hei, poponarule!“ atunci când îl văzuse pe criminal în pădure în acea dimineaţă, aşa cum îi zice „Brent Mallis“ lui „Jason Fears“. Sau dacă, în momentul în care ucigaşul îl înjunghie pe Ben în piept, cuţitul pătrunde fără să întâmpine rezistenţă, fără să zgârie osul, fără să se poticnească în piele sau în organele elastice, „de parcă ar fi înjunghiat în gol“. Nimeni nu fusese martor la aceste lucruri, care rămâneau imposibil de confirmat.

Oricum, Jacob şi-ar fi dat seama ce tâmpenie era să scrie asemenea porcării, indiferent dacă era sau nu vinovat. Da, postase poza din *Psycho* pe Facebook, însă cu siguranţă nu ar fi mers atât de departe.

Şi, chiar dacă ar fi scris-o sau dacă doar ar fi citit-o, ce dovedea asta? Era o prostie, într-adevăr, dar copiii fac chestii prosteşti. În mintea adolescenţilor se poartă în permanenţă un război între Prostie şi Deşteptăciune; acesta era doar un caz în care Prostia câştigase bătălia. Ţinând cont de presiunea sub care se afla Jake, precum şi faptul că fusese practic încuiat în casă timp de luni bune, lucru la care se adăuga acum şi agitaţia tot mai mare produsă de apropierea procesului, era de înţeles. Puteai să îl tragi pe puşti la răspundere pentru fiecare lucru de prost gust, lipsit de tact şi de inteligenţă pe care îl spunea? Ce copil nu ar

fi început să se poarte la fel de haotic în situaţia lui Jacob? Oricum, care dintre noi ar dori să fie judecat pentru cele mai stupide chestii făcute în adolescenţă?

Mi-am zis toate aceste lucruri, adunându-mi toate argumentele, aşa cum fusesem învăţat să o fac, însă nu am putut să-mi scot din cap strigătul acelui băiat: „Încetează, mă răneşti!“ Şi ceva se rupse în mine, nu ştiu cum altcumva s-o descriu. Tot nu voiam ca îndoiala să mi se strecoare în gânduri. Încă mai credeam în Jacob şi, Dumnezeu mi-e martor, încă îl iubeam şi nu exista nicio dovadă – nicio *probă* reală – pentru nimic. Avocatul din mine înţelegea toate astea. Însă partea din mine care era tatăl lui se simţea rănită. O emoţie este un gând, într-adevăr, o idee, dar mai este şi o senzaţie, o durere în trup. Dorinţa, iubirea, ura, frica, repulsia – le *simţi* pe toate în muşchi şi în oase, nu doar în minte. În felul acesta îmi simţeam inima frântă: ca pe o afecţiune fizică, undeva în adâncul trupului meu, ca pe o hemoragie internă, ca pe o rană care continua să supureze.

Am citit din nou povestea, apoi am şters-o din memoria browserului. Am pus iPodul înapoi pe biroul lui Jacob şi l-aş fi lăsat acolo, fără să-i spun nimic de el şi fără să-i spun nimic nici lui Laurie vreodată, însă mi-a fost teamă că ar putea exista elemente compromiţătoare în el. Eram suficient de familiarizat cu internetul şi cu munca de poliţie ca să ştiu că urmele digitale de tălpi nu sunt uşor de şters. Fiecare click pe internet creează o arhivă, atât pe serverele centrale, cât şi pe hard-diskurile calculatoarelor personale, iar acele arhive rămân în urmă indiferent cât de mult ai încerca să le ştergi. Dacă procurorul găsise cumva iPodul lui Jacob şi căutase prin el după probe? iPodul era primejdios şi din alt punct de vedere – era un portal spre net pentru Jacob, pe care eu nu îl puteam supraveghea la fel de uşor cum o puteam face în cazul calculatorului personal. iPodul era mic, semănând cu un telefon, iar Jacob îl folosea aşteptându-se să aibă parte de aceeaşi intimitate pe care i-o oferea un telefon. Devenise neatent cu el şi poate că se mai şi furişa pe la spatele meu. iPodul era o scăpare, un pericol.

Aşadar, l-am luat cu mine în pivniţă, l-am pus pe bancul de lucru, cu ecranul în sus, am înşfăcat un ciocan şi l-am făcut bucăţi.

20 | Un fiu era aici, celălalt nu mai era

Cel mai apropiat magazin de casa noastră era un Whole Foods, pe care îl urâm din tot sufletul. Risipa presupusă de acele piramide din fructe şi legume imaculate – care, aşa cum ştiam, nu puteau fi create decât prin aruncarea la gunoi a unor cantităţi enorme de mâncare imperfectă din punct de vedere cosmetic – mă înfuria. Naturaleţea falsă, o prefăcătorie elaborată care încerca să inducă ideea că Whole Foods era altceva decât un magazin de lux. Şi preţurile, bineînţeles. Evitasem întotdeauna să ne facem cumpărăturile de acolo, din cauza preţurilor piperate. Cum cazul lui Jacob ameninţa să ne falimenteze, această variantă părea acum şi mai ridicolă. Nu aveam ce căuta să ne facem cumpărăturile de acolo.

Eram deja ruinaţi din punct de vedere financiar. Nu fuseserăm niciodată bogaţi. Locuiam în acest oraş doar pentru că apucaserăm să cumpărăm atunci când preţurile erau încă scăzute şi pentru că eram înglodaţi în credite. Acum, onorariul lui Jonathan era un număr cu şase cifre. Cheltuiserăm toţi banii puşi deoparte pentru facultatea lui Jacob şi intraserăm în economiile noastre pentru pensie. Eram sigur că aveam să fim faliţi până să se încheie procesul, ipotecând casa pentru a putea plăti facturile. Mai ştiam şi că puteam să-mi iau adio de la cariera mea de procuror. Chiar dacă verdictul ar fi fost „nevinovat“, tot nu aş mai fi putut intra vreodată într-o sală de judecată fără să port pe umeri povara acuzaţiilor. Poate că, după încheierea procesului, Lynn Canavan avea să procedeze corect, oferindu-se să mă ţină în continuare pe statul de plată, dar eu nu aş mai fi putut rămâne acolo, nu din mila altora. Laurie s-ar fi putut întoarce la catedră, însă nu am fi reuşit să ne plătim facturile doar din salariul ei. Acesta este un aspect al poveştilor poliţiste pe care nu l-am luat niciodată în considerare până nu am ajuns să trăiesc una pe pielea mea: este atât de costisitor să îţi clădeşti apărarea încât, indiferent dacă eşti sau nu vinovat, acuzaţia în sine este o pedeapsă devastatoare. Toţi inculpaţii plătesc un preţ.

Mai aveam un motiv pentru care evitam Whole Foods. Eram hotărât să nu fiu văzut prin oraş şi în niciun caz nu voiam să fiu văzut făcând ceva

ce ar fi putut sugera că tratam cazul cu uşurinţă. Era şi o chestiune de imagine. Voiam ca lumea să ne vadă ca pe o familie răvăşită, fiindcă aşa şi *eram.* Când juraţii aveau să intre în sala de judecată, nu voiam ca vreunul dintre ei să-şi aducă aminte cumva că îi văzuse pe Barberi aruncând cu bani prin magazine scumpe, în timp ce băiatul familiei Rifkin zăcea la doi metri sub pământ. O menţiune mai puţin măgulitoare în ziare, un zvon fantezist, o impresie neîntemeiată – aceste lucruri ar fi putut întoarce cu uşurinţă juriul împotriva noastră.

Însă ne-am dus la Whole Foods într-o seară, toţi trei, într-un moment când nu mai aveam timp de pierdut şi ne săturaserăm de atâta precauţie şi aşteptare, şi ne era foame. Era exact înainte de Ziua Muncii. Oraşul se golise înaintea minivacanţei.

Şi ce uşurare era să ne aflăm acolo. Eram îmbătaţi de banalitatea minunată şi narcotică a cumpărăturilor făcute la piaţă. În asemenea momente, ne intram în vechile noastre roluri – Laurie redevenea cumpărătoarea competentă, planificând meniul, eu soţul nepriceput, apucând ba una, ba alta, într-o doară, iar Jacob era puştiul care se smiorcăia după ceva de mâncat pe loc, înainte să ajungem la casă –, uitând de noi. Treceam de la un raion la altul. Ne bucuram să vedem produsele împachetate şi aranjate frumos şi glumeam pe seama alimentelor organice de pe rafturi. Când am ajuns la brânzeturi, Jacob făcu o glumă legată de mirosul puternic al soiului Gruyère, pe care îl ofereau clienţilor spre degustare, şi de posibilele consecinţe gastrice ale unei indigestii cu aşa ceva, şi am râs toţi trei, nu doar pentru că gluma era deosebit de haioasă (deşi recunosc că bancurile cu vânturi mă fac să râd), ci şi pentru că Jacob făcuse o glumă. Devenise atât de tăcut în timpul verii, o veritabilă enigmă pentru noi, încât sărbătoream până şi atunci când se învrednicea să ne mai arunce câte o privire. El zâmbi, alungând orice urmă de şansă că ar fi putut fi monstrul de care îşi închipuia lumea că este.

Încă zâmbeam atunci când am ajuns la casieriile de la intrarea din magazin. Toate raioanele duceau către această zonă, iar clienţii se aşezau la cozi. Ne-am aşezat şi noi la o coadă formată din doar câteva persoane. Laurie stătea cu mâna pe bara cărucior ului cu cumpărături. Eu eram lângă ea, iar Jacob se afla în spatele nostru.

Dan Rifkin îşi împinse căruciorul la casieria de lângă noi. Se afla la doar câţiva paşi de locul în care eram noi. Timp de o clipă, nu ne-a văzut. Ţinea ochelarii de soare pe cap. Purta un şort kaki şi o cămaşă polo, băgată în pantaloni. Avea o curea din pânză, cu o bandă albastră pe care era brodat un model de ancore în miniatură. Era încălţat cu mocasini cu talpă subţire, fără şosete, genul de ţinută lejeră, specifică

cluburilor de golf, care mie mi se păruse mereu că arată ridicol la un om în toată firea. O persoană formală din fire arată ciudat atunci când încearcă să se îmbrace mai lejer, aşa cum o persoană neîngrijită din fire arată nelalocul său într-un costum. Dan Rifkin nu era genul de tip care să arate natural în pantaloni scurţi.

M-am întors cu spatele la el şi i-am şoptit lui Laurie că se afla lângă noi.

Ea îşi duse mâna la gură.

— Unde?

— Chiar în spatele meu. Nu te uita.

Dar ea se uită.

M-am întors şi am văzut că soţia lui Rifkin, Joan, apăruse lângă el. Deţinea şi ea ceva din înfăţişarea minionă, ca de păpuşă, a soţului său. Era micuţă, subţirică şi avea un chip fermecător. Părul ei blond şi lucios o făcea să semene cu un spiriduş. Probabil că fusese foarte frumoasă cândva – încă mai avea maniera vivace şi teatrală a unei femei care ştie cum să-şi folosească aspectul fizic –, însă părea ceva mai ştearsă acum. Era suptă la faţă, iar ochii îi erau uşor măriţi din pricina trecerii anilor, a grijilor şi a suferinţei. O întâlnisem de câteva ori de-a lungul anilor, înainte să se întâmple nenorocirea; nu-şi amintea niciodată cine eram.

Acum se holbau amândoi la noi. Dan rămăsese aproape neclintit. Cheile îi atârnau de degetul arătător fără să zăngăne. Abia dacă i se puteau citi pe faţă consternarea, surprinderea şi ce-o mai fi simţit el în acel moment.

Chipul lui Joan era mult mai însufleţit. Se uita urât, ofensată de prezenţa noastră în acel loc. Nu mai era nevoie de cuvinte. Trebuia doar să ne privim în ansamblu. Noi eram trei, ei doar doi. Un fiu se afla acolo, celălalt nu mai exista. Simplul fapt că Jacob încă trăia probabil că le-a părut a fi o blasfemie.

Totul era atât de dureros, de evident şi de stânjenitor, încât am rămas toţi cinci năuciţi pentru o clipă, holbându-ne unii la alţii în timp ce lumea roia în jurul nostru.

I-am zis lui Jacob:

— Ce-ar fi să te duci şi să ne aştepţi în maşină?

— Bine, spuse el, apoi plecă.

Soţii Rifkin continuau să ne privească cu ochii mari.

Decisesem încă din prima clipă că nu voi scoate nicio vorbă dacă nu iniţiază ei cumva o conversaţie. Nu puteam să-mi închipui ce aş fi putut spune fără să sune dureros, lipsit de tact sau provocator.

Însă Laurie voia să vorbească. Dorinţa sa de a se duce la ei era aproape palpabilă. Făcea mari eforturi să se abţină. Mie mi se părea emoţionantă

şi aproape naivă încrederea orbească pe care soţia mea o avea în comunicare şi în relaţionare. Ea nu credea că există vreo problemă care să nu poată fi rezolvată printr-o mică discuţie. Mai mult, ea credea sincer că acest caz era o tragedie împărtăşită de familia noastră, care suferea la rândul său. Că nu era uşor să-ţi vezi fiul acuzat pe nedrept de crimă, să-i vezi viaţa distrusă fără motiv. Tragedia uciderii lui Ben Rifkin nu făcea ca tragedia victimizării lui Jake să fie mai puţin importantă. Nu cred că Laurie avea de gând să spună ceva din toate astea. Este mult prea empatică pentru a face aşa ceva. Cred că voia doar să-şi transmită cumva compasiunea, să relaţioneze cu o banalitate inofensivă de genul: „Îmi pare rău pentru pierderea pe care aţi suferit-o“ sau ceva de genul ăsta.

Laurie dădu să zică:

— Îmi…

— Laurie, am întrerupt-o eu, du-te şi aşteaptă în maşină, cu Jacob. Vin şi eu după ce plătesc.

Nici nu mi-a trecut prin minte să plec şi eu. Aveam dreptul să fim acolo. Aveam şi noi dreptul să mâncăm, cu siguranţă.

Laurie trecu pe lângă mine şi se îndreptă spre Joan Rifkin. Am dat să o opresc dar, odată ce-şi punea ceva în minte, nu mai puteai să o faci să se răzgândească. Era încăpăţânată ca un catâr.

O femeie cumsecade, înţelegătoare, inteligentă, sensibilă şi fermecătoare, dar încăpăţânată ca un catâr.

Se duse direct la ei şi făcu un gest cu mâinile, întinzându-le cu palmele în sus de parcă ar fi vrut să ia mâinile lui Joan într-ale sale sau poate în încercarea de a arăta că nu ştie exact ce să spună sau că nu este înarmată.

Drept răspuns, Joan îşi puse mâinile în sân.

Dan îşi ridică uşor braţul. Părea pregătit să o imobilizeze pe Laurie dacă ar fi vrut să-i atace, din cine ştie ce motiv.

Laurie zise:

— Joan…

Joan o scuipă în faţă. O făcu pe neaşteptate, fără să se mai obosească să strângă salivă în gură, aşa că nu izbuti prea mult. Era mai mult un gest, poate că gestul care i se păruse a fi cel mai potrivit în acele circumstanţe – însă, la urma urmei, cine poate fi vreodată pregătit pentru asemenea circumstanţe?

Laurie îşi acoperi faţa cu ambele mâini, ştergându-şi saliva cu degetele.

— Criminalilor, rosti Joan.

M-am îndreptat spre Laurie şi i-am pus mâna pe umăr. Era încremenită ca o stâncă.

Joan se uită urât la mine. Dacă ar fi fost bărbat sau dacă ar fi avut o

fire mai puţin blândă, poate că ar fi sărit la bătaie. Ura o făcea să tremure ca un diapazon. Eu nu puteam să o urăsc. Nu puteam să mă supăr pe ea, nu puteam să simt faţă de ea decât tristeţe, tristeţe pentru noi toţi.

I-am zis „Îmi pare rău“ lui Dan, de parcă nu ar fi avut niciun rost să vorbesc cu Joan şi era de datoria noastră, a bărbaţilor, să ţinem în frâu emoţiile pe care soţiile noastre nu şi le puteau înfrâna.

Am luat-o de mână pe Laurie şi am scos-o din magazin cu o politeţe exagerată, repetând încet: „Pardon… scuzaţi-ne… pardon“, în timp ce ne strecuram printre ceilalţi clienţi şi cărucioarele lor, ieşind apoi în parcarea unde nimeni nu ne-a recunoscut – ne-am întors în acea semi-anonimitate de care încă ne mai puteam bucura în ultimele câteva săptămâni înainte de proces, înainte de potop.

— Nu ne-am luat cumpărăturile, sesiză Laurie.

— Nu-i nimic. Nu avem nevoie de ele.

21 | Fereşte-te de mânia omului răbdător

Avocatii apărării au avantajul de a vedea binele din oameni, indiferenţ cât de cumplită sau de neînţeles ar fi neînţelesul sau cumplită, indiferent cât de copleşitoare ar fi dovezile care indică vinovăţia, avocatul apărării nu uită niciodată că şi clientul său este tot un om ca noi ceilalţi. Fireşte, asta este ceea ce face ca orice inculpat să merite să fie apărat. Nu vă pot spune de câte ori nu mi-au sugerat avocaţii, de-a lungul timpului, că cei pe care îi reprezentau – clienţii lor –, chiar dacă îşi băteau copiii sau soţiile, nu erau „băieţi răi în adâncul sufletului“. Până şi mercenarii îngâmfaţi, cu Rolexurile lor din aur şi servietele din piele de aligator, nutresc această fărâmă izbăvitoare de umanism: orice infractor rămâne totuşi un om, un amestec complex de bine şi de rău, meritând din plin îndurarea şi înţelegerea noastră. Poliţiştii şi procurorii nu văd lucrurile la fel de roz. Noi avem impulsul opus. Suntem gata să vedem pata, viermele şi infracţionalitatea latentă chiar şi în cei mai buni oameni. Experienţa ne învaţă că vecinul cumsecade de alături este în stare de orice. Preotul poate fi un pedofil, poliţistul poate fi corupt; soţul – tată iubitor totodată – poate ascunde un secret murdar. Fireşte, credem aceste lucruri din acelaşi motiv ca şi avocaţii apărării: oamenii sunt oameni, la urma urmei.

Cu cât îl urmăream mai mult pe Leonard Patz, cu atât eram mai convins că el este ucigaşul lui Ben Rifkin. Îl urmăream în rondurile sale de dimineaţă, până la Dunkin' Donuts, apoi la serviciu, la Staples, şi îl aşteptam când termina programul. Uniforma sa de la Staples îl făcea să arate ridicol. Cămaşa polo roşie era prea strâmtă pentru el. Pantalonii kaki îi scoteau în evidenţă pelvisul bombat, căruia Jacob şi amicii lui îi spuneau „fund frontal“. Nu am îndrăznit să intru în magazin ca să văd ce îl puseseră pe Patz să vândă. Electronice, probabil, calculatoare, telefoane mobile – părea să fie genul. Sigur că procurorul are privilegiul de a-şi alege inculpatul, însă pur şi simplu nu puteam să înţeleg de ce Logiudice îl prefera pe Jacob când l-ar fi putut urmări pe omul ăsta. Poate că este vorba de subiectivismul meu ca părinte sau de cinismul meu ca procuror, dar tot nu pot înţelege, nici măcar acum.

În august se făcuseră deja săptămâni bune de când îl urmăream pe Patz, dimineaţa şi seara, înainte să ajungă la serviciu şi după încheierea programului. În ceea ce mă priveşte, consideram că informaţiile primite de la Matt Magrath erau dovezi irefutabile, dar ştiam că nu aveau să fie suficiente în instanţă. Niciun juriu nu l-ar fi crezut pe cuvânt. Aveam nevoie de dovezi concrete, de ceva care să nu vină de la acel puşti lunecos. Nu ştiam prea clar ce speram să văd ţinându-mă astfel după Patz. O gafă. O întoarcere la locul crimei, un drum făcut noaptea, ca să se descotorosească de probe. Orice.

Însă Patz nu făcea nimic suspect. De fapt, nu prea făcea nimic. În timpul liber părea mulţumit să-şi piardă vremea prin magazine sau în apartamentul său din apropierea parcului. Îi plăcea să mănânce la McDonald's-ul de pe Soldiers Field Road, din Brighton, unde comanda la drive-through şi mânca în maşina lui de culoarea prunei în timp ce asculta radioul. Odată s-a dus de unul singur la film. Nu era nimic semnificativ în ce făcea. Însă nimic din toate astea nu mi-a clătinat vreodată siguranţa că Patz este făptaşul. Posibilitatea revoltătoare ca fiul meu să fie sacrificat pentru ca acest om să scape devenise o obsesie. Cu cât îl urmăream mai mult, cu atât eram mai confuz – mă holbam la el şi zăboveam asupra acestei variante. Monotonia vieţii lui, departe de a-mi alunga suspiciunile, mă scotea şi mai mult din sărite. Se ascundea, aşteptând ca Logiudice să facă treaba în locul lui.

Într-o seară sufocantă de miercuri, l-am urmărit în timp ce se îndrepta spre casă prin Newton Center, o zonă verde, comercială, unde se intersectează mai multe străzi aglomerate. Era în jur de ora 5.00 şi încă însorit. Traficul era mai puţin aglomerat decât de obicei (acesta este genul de oraş care se goleşte în august), însă tot se circula bară la bară. Majoritatea şoferilor îşi ţineau geamurile închise pentru a nu lăsa să intre dogoarea umedă de afară. Câţiva, inclusiv Patz şi cu mine, ne ţineam geamurile deschise şi stăteam cu coatele afară, ca să ne mai răcorim. Chiar şi oamenii care mâncau îngheţată pe trotuarul din faţă de la J.P. Licks păreau doborâţi şi fără vlagă.

Când semaforul s-a făcut roşu, m-am apropiat de maşina lui Patz. Am strâns tare de volan.

Patz a frânat şi maşina lui a încetinit uşor.

Mi-am ridicat piciorul de pe frână. Nu ştiu de ce. Nu eram sigur cât de departe aveam de gând să merg. Dar am fost fericit, pentru prima oară după mult timp, când maşina mea a alunecat înainte şi a lovit-o pe a sa cu un *bufnet* satisfăcător. El s-a uitat la mine în oglinda retrovizoare şi şi-a ridicat mâinile. *Ce-a fost asta?*

Am ridicat din umeri, am dat maşina înapoi un metru, apoi am intrat

iar în el, ceva mai tare de această dată. *Buf!*

Am văzut în oglinda lui retrovizoare cum îşi ridică din nou mâinile în semn de exasperare. L-am urmărit cum opreşte motorul, deschide portiera şi iese afară din maşină.

Şi am devenit o cu totul altă persoană. O persoană diferită, deşi mă mişcam cu o naturaleţe şi o fluenţă sălbatice, neobişnuite şi înfiorătoare.

Am coborât şi eu din maşină şi am pornit spre el înainte să-mi dau seama ce fac, fără să mă fi hotărât iniţial să îl confrunt.

El îşi ridică mâinile în faţă, cu palmele în sus, şi pe chip i se citi surprinderea.

L-am înhăţat de cămaşă şi l-am împins în maşina lui, aplecându-l pe spate. Mi-am apropiat faţa de faţa sa şi am mârâit:

— Ştiu ce-ai făcut!

El nu răspunse.

— Ştiu ce-ai făcut!

— Despre ce vorbeşti? Cine eşti?

— Ştiu despre băiatul din Cold Spring Park.

— O, Doamne, eşti nebun!

— Nici n-ai idee!

— Nu ştiu despre ce vorbeşti. Sincer. Te iei de omul care nu trebuie.

— Da? Îţi aminteşti că te-ai dus să te întâlneşti în parc cu Ben Rifkin? Îţi aminteşti că i-ai zis lui Matt Magrath că ai de gând să faci asta?

— Matt Magrath?

— De câtă vreme îl urmăreai pe Ben Rifkin, de câtă vreme îl pândeai? Ai vorbit vreodată cu el? Ai luat cuţitul cu tine în ziua aia? I-ai oferit aceeaşi înţelegere ca în cazul lui Matt – 100 de dolari dacă te lasă să îl atingi? Te-a refuzat? A râs de tine, te-a făcut în tot felul? A încercat să te bată, să te îmbrâncească, să te sperie? Ce te-a împins să o faci, Leonard?

— Tu eşti tatăl, nu-i aşa?

— Nu, nu sunt tatăl lui Ben.

— Nu, tatăl băiatului acuzat. Tu eşti tatăl. Mi-au zis de tine. Procurorul mi-a zis că o să încerci să vorbeşti cu mine.

— Ce procuror?

— Logiudice.

— Ce ţi-a spus?

— A spus că ţi-a intrat în cap ceva şi că s-ar putea să încerci să vorbeşti cu mine la un moment dat şi că nu ar trebui să vorbesc cu tine. A spus că eşti…

— Cum?

— A spus că eşti nebun. A spus că s-ar putea să fii violent.

I-am dat drumul lui Patz şi m-am dat înapoi.

Am fost surprins să realizez că îl ridicasem de jos. Alunecase pe maşină până ajunsese pe vine. Bluza roşie a uniformei sale de la Staples îi ieşise din pantalonii din doc kaki, dezvăluindu-i pântecele rotofei, însă nu îndrăznea să se aranjeze. Se uita la mine precaut.

— Ştiu ce-ai făcut, am repetat eu, venindu-mi în fire. Nu am de gând să-mi las copilul să ajungă la puşcărie din cauza ta.

— Dar nu am făcut nimic.

— Ba da! Ba da! Matt mi-a zis totul.

— Te rog, lasă-mă în pace. Nu am făcut nimic. Fac doar ce mi-a zis procurorul să fac.

Am dat din cap, simţindu-mă expus şi scăpat de sub control. Stânjenit.

— Ştiu ce-ai făcut, am repetat, de această dată pe un ton coborât şi determinat, mai mult pentru mine decât pentru Patz.

Cuvintele mă linişteau, ca o mică rugăciune.

Dl. Logiudice:	Şi aţi continuat să îl urmăriţi pe Leonard Patz şi după acea zi?
Martorul:	Da.
Dl. Logiudice:	De ce? Ce speraţi să obţineţi?
Martorul:	Încercam să rezolv cazul, să dovedesc că Patz era criminalul.
Dl. Logiudice:	Chiar credeaţi asta?
Martorul:	Da. Ai greşit, Neal. Dovezile îl indicau pe Patz, nu pe Jacob. Era cea mai bună pistă pe care o aveai. Ar fi trebuit să te ţii după probe. Asta era treaba ta.
Dl. Logiudice:	O, dar văd că nu te laşi!
Martorul:	Nu ai copii, Neal, nu-i aşa?
Dl. Logiudice:	Nu.
Martorul:	Mda, aşa credeam şi eu. Dacă ai fi avut, ai fi înţeles. I-ai zis lui Patz să nu vorbească cu mine?
Dl. Logiudice:	Da.
Martorul:	Fiindcă ştiai că, dacă juriul ar fi auzit dovezile împotriva lui Patz, nu ar mai fi crezut că Jacob este

făptaşul. Îţi pregăteai terenul, nu-i aşa?

Dl. Logiudice: Îmi instrumentam cazul. Eram pe urmele celui mai plauzibil suspect. Asta-i treaba mea.

Martorul: Atunci de ce te temeai atât de mult să laşi juriul să audă despre Patz?

Dl. Logiudice: Fiindcă nu el a făcut-o! Făceam ce credeam eu că este corect, bazându-mă pe dovezile pe care le aveam la acel moment. Andy, uite ce-i, nu tu eşti cel care pune întrebările aici. Nu mai este treaba ta, ci a mea.

Martorul: E puţin ciudat, nu-i aşa? Să-i spui unui asemenea tip să nu vorbească deloc cu apărarea. Asta înseamnă să ascunzi dovezi dezincriminante, nu? Dar aveai motivele tale s-o faci, nu-i aşa, Neal?

Dl. Logiudice: Ai vrea măcar… Vă rog. Spuneţi-mi „domnule Logiudice". Merit măcar atât.

Martorul: Spune-le, Neal. Haide, spune-le de unde îl ştiai pe Leonard Patz. Spune-le juraţilor ce nu au mai auzit până acum.

Dl. Logiudice: Hai să trecem mai departe.

22 | O inimă mult prea mică

Dl. Logiudice:	Vă rog să vă îndreptaţi acum atenţia asupra unui document marcat ca Proba nr. 22. Recunoaşteţi acest document?
Martorul:	Da, este o scrisoare de la doamna doctor Vogel către Jonathan Klein, avocatul nostru.
Dl. Logiudice:	Şi data?
Martorul:	Este datată 2 octombrie.
Dl. Logiudice:	Cu două săptămâni înainte de proces.
Martorul:	Da, cu aproximaţie.
Dl. Logiudice:	În partea de jos a scrisorii este trecut „CC: Domnul şi doamna Andrew Barber". Aţi văzut această scrisoare la vremea respectivă?
Martorul:	Da, am văzut-o.
Dl. Logiudice:	Însă avocatul dumneavoastră nu a înaintat acest document ca probă, corect?
Martorul:	Nu, din câte ştiu eu.
Dl. Logiudice:	Nu, din câte ştie toată lumea.
Martorul:	Nu depui mărturie, Neal. Hai, pune odată întrebarea.
Dl. Logiudice:	În regulă. De ce nu a fost prezentat acest document procuraturii?
Martorul:	Întrucât are un caracter privilegiat. Este o comunicare doctor-pacient, fiind un produs al muncii, ceea ce înseamnă că a fost creat de echipa apărării în timpul pregătirii procesului.

Iar asta îi conferă caracter de confidenţialitate. Nu trebuia prezentat părţii adverse.

Dl. Logiudice: Însă acum l-aţi prezentat. Şi asta ca răspuns la un ordin obişnuit de aducere la cunoştinţă. De ce? Renunţaţi la caracterul privilegiat?

Martorul: Nu ţine de mine această renunţare. Însă acum nu mai contează, nu? Singurul lucru care are valoare acum este adevărul.

Dl. Logiudice: Iar începem. Acum urmează partea în care ne spuneţi cât de multă încredere aveţi în sistem şi aşa mai departe.

Martorul: Sistemul are chipul şi asemănarea oamenilor din el, Neal.

Dl. Logiudice: Aţi avut încredere în doamna doctor Vogel?

Martorul: Da. Complet.

Dl. Logiudice: Şi mai aveţi încredere în ea acum? Nu s-a întâmplat nimic care să vă clatine încrederea în observaţiile domniei sale?

Martorul: Am încredere în ea. Este un doctor bun.

Dl. Logiudice: Deci nu puneţi la îndoială nimic din această scrisoare?

Martorul: Nu.

Dl. Logiudice: Şi care a fost scopul acestei scrisori?

Martorul: Să prezinte o opinie. Scrisoarea trebuia să rezume cele descoperite de doamna doctor în privinţa lui Jacob, pentru ca Jonathan să se poată hotărî dacă o cheamă sau nu pe domnia sa ca martor şi dacă vrea sau nu să aducă în discuţie acest subiect – sănătatea mentală a lui

Jacob.

Dl. Logiudice: Vă rog să citiţi juriului al doilea paragraf.

Martorul: „Clientul pare să fie un băiat de 14 ani coerent, inteligent şi politicos. Este timid şi oarecum reticent în conversaţie, dar nimic din comportamentul său nu sugerează o incapacitate de a percepe, de a-şi aminti sau de a relata incidentele din acest caz sau de a-şi asista avocatul prin luarea unor decizii informate, inteligente şi chibzuite cu privire la propria sa apărare juridică."

Dl. Logiudice: Ceea ce încearcă doamna doctor să spună acolo este că, în opinia sa profesională, Jacob era capabil să fie judecat, corect?

Martorul: Aceasta este o opinie juridică, nu una clinică. Dar da, este evident că doamna doctor cunoaşte standardele.

Dl. Logiudice: Şi în ceea ce priveşte răspunderea penală? Doamna doctor se referă şi la această chestiune în scrisoare, nu? Uitaţi-vă la al treilea paragraf.

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: Citiţi-l, vă rog.

Martorul: „Nu există încă suficiente probe pentru a concluziona definitiv dacă Jacob percepe în mod adecvat distincţia dintre bine şi rău şi dacă îşi poate coordona comportamentul în mod corespunzător conform acestei distincţii. S-ar putea totuşi

să fie suficiente probe în sprijinul unei argumentări neconvenţionale clădite pe probe genetice şi neurologice, bazate pe teoria „impulsului irezistibil".

Dl. Logiudice: „S-ar putea să fie suficiente probe", „o argumentare neconvenţională" - sunt nişte termeni evazivi, nu?

Martorul: Este de înţeles. Oamenii sunt întotdeauna sceptici atunci când se ajunge la prezentarea circumstanţelor atenuante pentru crimă. Dacă doamna doctor ar fi depus mărturie şi ar fi prezentat aceste argumente, ar fi trebuit să fie al naibii de sigură.

Dl. Logiudice: Însă a zis, de fapt, cel puţin în acest stadiu, că era posibil? Era o „argumentare neconvenţională"?

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: Gena criminalilor?

Martorul: Nu a folosit niciun moment acest termen.

Dl. Logiudice: Puteţi citi paragraful intitulat „Rezumatul diagnosticului"? Pagina trei, în partea de sus.

Martorul: Neal, vrei să le citesc tot ce scrie aici? Documentul este deja consemnat ca probă. Îl pot citi şi singuri.

Dl. Logiudice: Vă rog! Faceţi-mi acest hatâr.

Martorul: „Jacob prezintă comportamente şi exprimă gânduri şi înclinaţii, atât în şedinţele confidenţiale, cât şi în viaţa aflată dincolo de observaţia clinică directă, care ar putea sprijini oricare sau toate dintre

următoarele diagnostice, separat sau combinate: tulburare reactivă de ataşament, tulburare narcisistă de personalitate"… uite ce-i, dacă îmi ceri să comentez diagnosticul clinic pus de un psihiatru…

Dl. Logiudice: Vă rog, încă o mostră. Pagina patru, paragraful doi, propoziţia pe care v-am subliniat-o.

Martorul: „Cea mai bună cale de a rezuma pletora de observaţii – lipsa de empatie, dificultăţi în controlarea impulsurilor, cruzime ocazională – este prin a spune că Jacob seamănă cu Grinch din Dr. Seuss: «Inima lui este mult prea mică»."

Dl. Logiudice: Păreţi supărat. Îmi pare rău. V-au supărat cele citite?

Martorul: Dumnezeule, Neal! Dumnezeule!

Dl. Logiudice: La fel aţi simţit şi când aţi auzit pentru prima oară că fiul dumneavoastră are o inimă mult prea mică?

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice: La fel v-aţi simţit?

Martorul: Obiectez! Nu este relevant.

Dl. Logiudice: S-a notat. Acum răspundeţi-mi la întrebare, vă rog. La fel v-aţi simţit?

Martorul: Da! Cum crezi că m-aş fi putut simţi, pentru numele lui Dumnezeu? Sunt tatăl lui!

Dl. Logiudice: Exact. Cum aţi putut să trăiţi în aceeaşi casă, în toţi aceşti ani, cu un băiat care era capabil de asemenea agresivitate şi să nu observaţi? Să nu bănuiţi niciodată că era ceva în neregulă? Să nu ridicaţi

niciodată un deget pentru a face totuşi ceva în privinţa acestor probleme psihologice?

Martorul: Ce vrei să spun, Neal?

Dl. Logiudice: Că ai ştiut. Ai ştiut, Andy. Ai ştiut.

Martorul: Nu.

Dl. Logiudice: Cum este posibil, Andy? Cum ai fi putut să nu ştii? Cum se poate aşa ceva?

Martorul: Nu ştiu. Ştiu doar că acesta este adevărul.

Dl. Logiudice: Iar începi cu asta. Chiar îţi place să te repeţi, nu? Spui întruna „adevărul, adevărul, adevărul", de parcă asta ar face ca lucrurile să stea chiar aşa.

Martorul: Tu nu ai copii, Neal. Nu mă aştept să înţelegi.

Dl. Logiudice: Luminează-mă! Luminează-ne pe toţi.

Martorul: Nu îţi vezi copiii în mod obiectiv. Nimeni nu poate să-i vadă aşa. Îi iubeşti prea mult, eşti prea aproape de ei. De-ai fi avut un fiu… De-ai fi avut un fiu…

Dl. Logiudice: Ai nevoie de câteva clipe ca să îţi revii?

Martorul: Nu. Ai auzit vreodată de tendinţa de adeverire? Este tendinţa de a vedea lucrurile din preajma ta care îţi confirmă prejudecăţile şi de a nu vedea lucrurile care îţi contrazic credinţele. Cred că asta se întâmplă atunci când vine vorba de copii. Vezi numai ce vrei să vezi.

Dl. Logiudice: Şi ce nu vrei să vezi alegi să nu vezi?

Martorul: Nu alegi. Pur şi simplu nu vezi.

Dl. Logiudice: Însă, pentru ca asta să fie

adevărat, pentru a putea vorbi despre tendinţă de adeverire, ar trebui să crezi cu adevărat în acel lucru. Fiindcă tu vorbeşti acum de un proces inconştient. Deci ar fi trebuit să crezi cu adevărat şi din tot sufletul că Jacob este un puşti ca oricare altul, că inima lui nu este mult prea mică, aşa-i?

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: Însă, în acest caz, asta nu ar mai fi adevărat, nu? Pentru că aveai motive să fii cu ochii în patru după orice lucru care ar fi fost nelalocul său, nu? Toată viaţa ta - toată viaţa ta, Andy - ai fost conştient de această posibilitate, nu-i aşa?

Martorul: Nu, nu-i aşa.

Dl. Logiudice: Nu? Ai uitat cine a fost tatăl tău?

Martorul: Da. Vreme de aproape treizeci de ani, am uitat. Am vrut să uit, am uitat cu bună ştiinţă. Aveam dreptul să uit.

Dl. Logiudice: Aveai dreptul?

Martorul: Da. Era o chestiune personală.

Dl. Logiudice: Oare? Niciodată nu ai crezut asta cu adevărat. Ai uitat cine este tatăl tău? Ai uitat ce ar putea ajunge fiul tău dacă-i seamănă bunicului? Să fim serioşi! Aşa ceva nu se uită. Ai ştiut. „Tendinţa de adeverire"!

Martorul: Las-o baltă, Neal.

Dl. Logiudice: Ai ştiut!

Martorul: Las-o baltă! Dispari din faţa

mea! Poartă-te şi tu ca un avocat, măcar o dată în viaţă.

Dl. Logiudice: Ia te uită! Acesta este Andy Barber pe care îl ştim cu toţii. Ţi-ai recăpătat controlul. Maestrul autocontrolului, maestrul amăgirii de sine. Actor magistral. Dă-mi voie să te întreb ceva: în aceşti treizeci de ani în care ai uitat cine eşti, de unde vii, îţi spuneai o poveste, nu? De fapt, le spuneai tuturor o poveste. Într-un cuvânt, minţeai.

Martorul: Nu am zis niciodată ceva neadevărat.

Dl. Logiudice: Nu, dar ai omis câteva lucruri, nu? Ai omis câteva detalii.

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice: Şi, totuşi, acum vrei ca marele juriu să creadă tot ce spui.

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: În regulă, atunci. Continuă-ţi povestea.

23 | El

Instituţia Corecţională Northern,
Somers, Connecticut.

Cabina vizitatorilor de la Northern, gândită concepută astfel încât să descurajeze şi să izoleze. O cuşcă albă, pigtată şi claustrofobică, cam de un metru jumătate pe doi metri jumătate, cu o uşă cu geam în spatele meu şi cu o fereastră din plexiglas în faţă. Un telefon bej, fără taste, se afla pe peretele din dreapta. O tejghea albă pe care să-mi rezem braţele. Cabina era concepută pentru a ţine prizonierii înăuntru, bineînţeles – Northern, o închisoare de maximă siguranţă, de nivelul cinci, permitea numai vizite fără contact fizic. Însă eu eram cel care se simţea îngropat.

Şi când în cadrul ferestrei apăru tatăl meu, Billy Barber cel Sângeros – cu mâinile încătuşate la brâu, cu o claie de păr sur, rânjind către mine, amuzat, presupun, că puştiul lui bun de nimic venise aici într-un final – am fost recunoscător pentru plexiglasul gros care ne despărţea. Recunoscător că putea să mă vadă fără să mă atingă. Leopardul de la grădina zoologică vine până la marginea ţarcului său şi, prin bare sau din partea cealaltă a unui şanţ de netrecut, se holbează la tine cu dispreţul cuvenit inferiorităţii tale, nevoii tale de a avea acea barieră între voi. Există o înţelegere împărtăşită în acel moment, nerostită, însă cât se poate de reală: leopardul este prădătorul şi tu eşti prada, şi doar acea barieră ne permite nouă, oamenilor, să ne simţim superiori şi în siguranţă. Acel sentiment, când stai lângă cuşca leopardului, este întrepătruns cu ruşinea faţă de forţa superioară a animalului, faţă de trufia sa şi de părerea proastă pe care o are despre tine. Spre consternarea mea, în acele prime momente petrecute în prezenţa tatălui meu, am simţit exact acea ruşine subtilă a vizitatorului la grădina zoologică. Emoţia m-a luat prin surprindere. Nu mă aşteptasem să simt mare lucru. Să fim sinceri, Billy Barber era un străin pentru mine. Nu îl mai văzusem de vreo 45 de ani, de când eram copil. Însă am îngheţat când l-am văzut. Prezenţa lui era palpabilă, de parcă s-ar fi materializat cumva de cealaltă parte a plexiglasului şi m-ar fi luat în braţe.

Rămase acolo, încadrat de fereastră, un portret trei sferturi al unui puşcăriaş bătrân, cu ochii aţintiţi asupra mea. Pufni uşor.

Mi-am ferit privirea şi el s-a aşezat.

Un gardian stătea la câţiva paşi în spatele lui, aproape de peretele gol. (Totul era gol, toţi pereţii, toate uşile, toate suprafeţele. Din câte vedeam, Penitenciarul Northern părea să fie format în exclusivitate din pereţi albi şi tencuiţi şi pereţi cenuşii, din beton. Instituţia era nouă, terminată abia în 1995, aşa că am presupus că lipsa culorilor făcea parte dintr-o strategie penală mai bizară. În fond, nu-i cu nimic mai greu să vopseşti un perete în galben sau în albastru decât în alb.)

Tatăl meu ridică receptorul – chiar acum, în timp ce scriu *tatăl meu,* simt un mic fior, iar gândurile îmi zboară înapoi, în 1961, când l-am văzut pentru ultima oară în camera de vizite de la închisoarea de pe Whalley Avenue; acela este punctul de divergenţă, cursul ramificat şi bifurcat al vieţilor noastre acolo începe –, iar eu i-am imitat gestul.

— Îţi mulţumesc că ai acceptat să mă vezi.

— Nu-i ca şi cum s-ar înghesui lumea.

Avea la încheietură tatuajul albastru pe care îl ţinusem minte atâţia ani. În realitate, era chiar mic şi neclar, un crucifix cu margini nedefinite, ce se întunecase cu trecerea timpului până ajunsese să fie vineţiu, ca o vânătaie intensă. Mi-l amintisem greşit. Şi pe el mi-l amintisem greşit: era de statură medie, slab, mai musculos acum decât îmi închipuisem. Muşchi de puşcăriaş, chiar şi la 72 de ani. Îşi mai făcuse un tatuaj, mult mai complex şi mai artistic decât primul: un dragon care se încolăcea în jurul gâtului, în aşa fel încât coada şi botul i se întâlneau la baza gâtului, ca un colier.

— Era şi timpul să vii să mă vezi.

Am pufnit. Sugestia hilară că sentimentele *lui* fuseseră rănite – că *el* era victima aici – mă scotea din sărite. Ce tupeu! Tipul ăsta era un puşcăriaş tipic – riscând mereu, linguşitor şi înşelător.

— Cât a trecut? continuă el. O viaţă întreagă? Eu putrezesc aici de-o viaţă şi tu nu ai timp să vii să-ţi vezi tatăl. Nici măcar o dată. Ce fel de fiu eşti tu? Ce fel de fiu ar face aşa ceva?

— Ai exersat discursul ăsta?

— Să nu faci pe deşteptul cu mine. Ce ţi-am făcut eu ţie? Ha? Nimic! Şi, cu toate acestea, nu ai venit niciodată să mă vezi. Pe mine, tatăl tău. Ce fel de fiu nu îşi vizitează tatăl vreme de 40 de ani?

— Sunt fiul *tău.* E o explicaţie suficient de bună.

— Fiul meu? Nu eşti fiul *meu.* Nu te cunosc! Nu te-am văzut niciodată.

— Vrei să vezi certificatul de naştere?

— De parcă aş da doi bani pe-un nenorocit de certificat de naştere… Crezi că asta te face să fii fiul cuiva? O ejaculare de-acum cincizeci de ani, asta eşti tu pentru mine. Păi ce credeai? Că o să mă bucur să te văd?

Credeai că o să sar în sus de bucurie?

— Ai fi putut să spui nu. Nu eram pe lista ta de vizitatori.

— Nimeni nu este pe nenorocita aia de listă. Da' ce credeai? Cine ar fi putut să fie pe lista aia blestemată? Şi, oricum, aici nu lasă pe oricine să ne viziteze. Numai rudele apropiate.

— Vrei să plec?

— Nu. M-ai auzit că zic asta? Clătină din cap, încruntat. Locul ăsta blestemat! Locul ăsta e cel mai rău! Nu am fost aici de la bun început. M-au tot mutat. Dacă faci tâmpenii în altă parte, te trimit aici. E capăt de linie aici.

Păru să-şi piardă interesul pentru subiect şi rămase tăcut.

Nu am zis nimic. În interogatoriile mele din instanţă şi nu numai, am aflat că adeseori cel mai bun lucru pe care îl poţi face este să aştepţi, să nu spui nimic. Martorul va dori să umple tăcerea stingheritoare. Va simţi o nevoie vagă de a continua să vorbească, de a dovedi că nu ascunde nimic, de a dovedi că este deştept şi informat, de a-ţi câştiga încrederea. Cred că în acest caz am aşteptat mai mult din obişnuinţă. Nu aveam nicio intenţie să plec. Nu aveam de gând să plec până nu accepta.

Deodată, starea lui de spirit s-a schimbat. S-a lăsat pe spate. În mod aproape vizibil, a trecut de la o atitudine irascibilă la una resemnată, chiar autocompătimitoare.

— Ei bine, zise el, măcar ai crescut mare. Se pare că te-a hrănit bine.

— S-a descurcat. În toate privinţele.

— Ce mai face maică-ta?

— Ce-ţi pasă?

— Nu-mi pasă.

— Atunci nu întreba de ea.

— De ce nu?

Am clătinat din cap.

— Am cunoscut-o înaintea ta, rosti el.

S-a foit în scaun, mimând actul sexual.

— Nepotul tău are necazuri. Ştiai asta?

— Dacă…? Nici măcar nu ştiam că am un nepot. Cum îl cheamă?

— Jacob.

— Jacob?

— Ce-i aşa de amuzant?

— Ce-i cu numele ăsta de poponar – Jacob?

— Este un nume!

Zguduindu-se de râs, el cântă în falsetto:

— Jaaaacob!

— Ţine-ţi gura! E un băiat bun.

— Da? N-are cum să fie atât de bun, altminteri nu ai fi aici.
— Am zis să-ţi ţii gura.
— De ce are necazuri micul Jacob?
— E acuzat de crimă.
— Crimă? Crimă. Câţi ani are?
— 14.

Tatăl meu îşi aşeză receptorul în poală şi se lăsă pe spate în scaun. Când se îndreptă din nou, zise:

— Pe cine a omorât?
— Pe nimeni. Este nevinovat.
— Mda, la fel ca mine.
— El chiar este nevinovat.
— Bine, bine.
— Nu ai auzit nimic din toate astea?
— Nu aud nimic aici. Locul ăsta e o budă.
— Cred că eşti cel mai bătrân puşcăriaş de-aici.
— Unul dintre ei.
— Nu ştiu cum ai supravieţuit.
— N-ai cum să răneşti oţelul.

Cătuşele îl obligară să ridice ambele braţe când îşi încordă muşchii de la dreptul, în timp ce ţinea receptorul în mâna stângă.

— N-ai cum să răneşti oţelul. Însă bravada se stinse repede şi adăugă: Locul ăsta e capăt de linie, spuse el. E ca şi cum ai trăi într-o nenorocită de peşteră.

Avea un fel de a trece imediat dintr-o extremă în cealaltă, de la atitudinea de macho la cea de om ce-şi plânge de milă. Era greu de zis care dintre acestea era o mască. Poate că niciuna. Pe străzi, o asemenea volatilitate emoţională ar fi trecut drept nebunie. Aici, cine ştie? Poate că era doar o reacţie naturală la locul acela.

— Singur te-ai băgat în locul ăsta.
— Singur m-am băgat în locul ăsta, îmi ispăşesc pedeapsa şi nu mă plâng. M-ai auzit plângându-mă?

Nu am răspuns.

— Deci ce vrei de la mine? Vrei să fac ceva pentru bietul şi nevinovatul Jacob?
— S-ar putea să vreau să depui mărturie.
— Pentru ce să depun mărturie?
— Dă-mi voie să te întreb ceva. Când ai omorât-o pe fata aia, cum te-ai simţit? Nu din punct de vedere fizic. Vreau să zic… ce ţi-a trecut prin minte, la ce te gândeai?
— Cum adică la ce mă gândeam?

— De ce ai făcut-o?

— Ce vrei să spun? Spune-mi tu.

— Vreau doar să-mi spui adevărul.

— Da, sigur. Nimeni nu vrea asta. Cu atât mai puţin oamenii care-ţi spun că vor adevărul – crede-mă, nu vor adevărul. Zi-mi tu ce vrei să spun ca să-l ajut pe puşti şi o să spun. Nu-mi mai pasă. Ce-mi pasă mie?

— Hai să-ţi explic altfel. Când s-a întâmplat, te gândeai la ceva anume? La orice? Sau a fost mai degrabă un impuls irezistibil?

Colţul gurii i se ridică uşor.

— Un impuls irezistibil?

— Răspunde-mi.

— Asta-i strategia ta?

— Nu contează care-i strategia mea. Nu am nicio strategie. Spune-mi doar ce ai simţit.

— Am simţit un impuls irezistibil.

Am răsuflat zgomotos şi îndelung.

— Ştii, dacă ai fi minţit mai bine, poate că nu ai fi ajuns aici.

— Iar tu, dacă nu ai fi minţit atât de bine, poate că nu ai fi rămas afară.

Mă măsură cu privirea.

— Dacă vrei să te ajut să-l scapi pe puşti, te ajut. Este nepotul meu. Spune-mi doar ce îţi trebuie.

Hotărâsem deja că Billy Barber cel Sângeros nu avea ce să caute în boxa martorilor. Nu numai că minţea, dar nici nu se pricepea la asta.

— În regulă, am zis eu, vrei să ştii de ce am venit? Iată de ce am venit.

Am ridicat un pacheţel: un beţişor sterilizat şi un plic din plastic.

— Trebuie să îţi şterg gingiile cu ăsta. Pentru o mostră de ADN.

— Gardienii nu te vor lăsa.

— Lasă-mă pe mine să-mi fac griji în privinţa gardienilor. Trebuie să îmi dai voie.

— De ce îţi trebuie ADN-ul meu?

— Căutăm o anumită mutaţie genetică. Se numeşte MAOA Knockout.

— Ce naiba este MAOA Knockout?

— E o mutaţie genetică. Ei cred că ar putea să îţi facă trupul să devină mai agresiv în anumite situaţii.

— Cine crede asta?

— Oamenii de ştiinţă.

Îşi miji ochii. Aproape că îi puteai ghici gândurile, oportunismul egoist al unui infractor de meserie: poate că aşa avea prilejul să scape de condamnare.

— Cu cât vorbeşti mai mult, cu atât mai mult mi se pare că Jacob nu-i

chiar aşa de nevinovat cum spui.

— Nu am venit să-ţi aud părerea. Am venit să obţin nişte salivă pe beţişorul ăsta. Dacă refuzi, voi obţine un ordin judecătoresc şi o vom face pe calea mai grea.

— De ce aş refuza?

— Ştiu eu de ce? Oamenii ca tine nu înţeleg.

— Ce-i de înţeles? Sunt la fel ca toată lumea. La fel ca tine.

— Mda, mă rog, cum spui tu.

— Nu mă lua cu de-astea. Te-ai gândit vreo clipă că fără mine nici nu ai fi existat?

— În fiecare zi mă gândesc la asta.

— Vezi? La asta mă refeream.

— Nu-i un gând fericit.

— Da, dar sunt tatăl tău, puştiule, fie că-ţi place sau nu. Nu trebuie să te facă fericit.

— Nu mă face.

După o scurtă târguială şi un telefon dat directorului adjunct al închisorii, am căzut la învoială. Nu aveam voie să iau chiar eu mostra din gura tatălui meu, cum ar fi fost cel mai bine, fiindcă acest lucru ar fi creat cel mai direct lanţ al custodiei: aş fi putut depune mărturie că mostra este autentică întrucât beţişorul ar fi fost în permanenţă la mine. Măcar la Northern „niciun contact“ însemna exact asta: niciun contact. În cele din urmă, mi s-a dat voie să înmânez pacheţelul unui gardian, care i l-a dus tatălui meu.

I-am explicat procedura, pas cu pas, la telefon, în cabina vizitatorilor.

— Tot ce trebuie să faci acum este să deschizi pachetul şi să-ţi ştergi interiorul obrazului cu beţişorul. Cât să reţină un pic de salivă. Înghite mai întâi. Apoi şterge-ţi interiorul obrazului cât mai spre fundul gurii, cam pe unde se îmbină fălcile. Apoi vreau să pui beţişorul în cutia aceea din plastic, fără să atingi altceva cu vârful său, şi să închizi capacul. După aceea vreau să pui acea etichetă pe capac, să o semnezi şi să scrii data de azi. Şi trebuie să te văd făcând toate astea, aşa că nu-mi bloca vederea.

Cu mâinile încătuşate, el deschise pachetul în care se afla beţişorul. Era un beţişor lung din lemn, mai lung decât un beţişor de ureche obişnuit. Îl băgă în gură ca pe o acadea şi se prefăcu că îl muşcă. Apoi, uitându-se la mine prin plexiglas, îşi rânji dinţii şi trecu beţişorul cu vată peste gingia din faţă. După care îl duse în fundul gurii şi-şi şterse interiorul obrazului. Ridică beţişorul în faţa geamului.

— Şi-acum e rândul tău.

PARTEA A TREIA

„Îmi vine în minte un experiment. Daţi-mi un copil – indiferent de obârşie, rasă, talent sau predilecţie, câtă vreme este sănătos – şi voi face din el orice vreau. Voi produce un artist, un soldat, un doctor, un avocat, un preot; sau îl voi creşte să fie un hoţ. Voi hotărâţi. Copilul este capabil de oricare dintre aceste lucruri. Nu e nevoie decât de antrenament, timp şi un mediu controlat corespunzător.“

JOHN F. WATKINS,
Principiile behaviorismului (1913)

24 | Pentru mame e diferit

Aveam la rând mi-am spus, evident. Orice avocat pierde, așa cum orice jucător de baseball ratează 70% dintre lovituri. Însă nu am fost intimidat niciodată şi nu am dat doi bani pe procurorii care se lăsau intimidaţi – pe politicienii şi escrocii care se temeau să instrumenteze un caz dacă nu erau complet siguri, nedorind să rişte un verdict de nevinovat. Pentru un procuror nu este dezonorant ca inculpatul să fie declarat nevinovat, nu când alternativa este o învoială murdară. Activitatea noastră nu se măsoară printr-un simplu bilanţ al proceselor câştigate şi pierdute. Adevărul este că un bilanţ excelent nu se clădeşte pe reuşitele de la tribunal. Mai degrabă se clădeşte pe alegerea celor mai solide cazuri pentru instanţă şi pe înţelegeri în restul situaţiilor, indiferent de corectitudinea acestei abordări. Aşa opera Logiudice, nu eu. Mai bine să lupţi şi să pierzi decât să nu-i faci dreptate victimei.

Acesta era unul dintre motivele pentru care îmi plăcea să preiau cazuri de omucideri. În Massachusetts nu poţi pleda vinovat.

Fiecare caz trebuie să ajungă în instanţă. Regula este o reminiscenţă a vremurilor în care crima era pedepsită cu moartea în acest stat. Într-un caz pasibil de pedeapsa capitală, nu exista loc de scurtături sau de învoieli. Miza era pur şi simplu prea mare. Aşa că, până în ziua de azi, orice caz de omucidere, oricât ar fi de şubred, trebuie judecat în instanţă. Procurorii nu pot alege pe sprânceană cazurile sigure pentru instanţă, renunţând la cele cu şanse mai mici. *Cu atât mai bine,* îmi plăcea să cred. *Asta înseamnă că eu voi face diferenţa. Voi câştiga chiar şi cazurile mai slabe.* Aşa vedeam eu lucrurile. Însă toţi ne amăgim cu poveşti despre sine. Omul cu bani îşi spune că, atunci când se îmbogăţeşte, îi îmbogăţeşte de fapt pe ceilalţi, artistul îşi spune că toate creaţiile sale sunt opere de o frumuseţe nepieritoare, soldatul îşi spune că luptă de partea binelui. Eu unul îmi spuneam că în instanţă pot face lucrurile să ia o turnură pozitivă – că prin victoria mea se face dreptate. Te poţi îmbăta gândind astfel – şi asta s-a întâmplat în cazul lui Jacob.

Pe măsură ce se apropia procesul, simţeam euforia familiară a bătăliei. Nici nu mi-a trecut prin minte că am putea pierde. Eram energizat, optimist, încrezător, combativ. Privind în urmă, mi se pare că eram cam

rupt de realitate. Dar nu este atât de ciudat, dacă te gândeşti mai bine. Dacă te porţi cu cineva de parcă ar fi sacul tău de box, persoana respectivă va dori să lovească şi ea.

•

Procesul a început la jumătatea lunii octombrie 2007, în plin anotimp al frunzelor. În curând, toţi copacii aveau să-şi scuture frunzele, însă momentan frunzişul strălucea în nuanţe de roşu, portocaliu şi galben-muştar.

În ajunul procesului, într-o marţi seară, aerul era nefiresc de cald. Temperatura nu coborî peste noapte sub 15 grade, iar atmosfera se simţea densă, umedă, agitată. M-am trezit în toiul nopţii simţind ceva nefiresc în aer, aşa cum mi se întâmplă mereu atunci când Laurie nu poate să adoarmă.

Era întinsă pe o parte, sprijinindu-se într-un cot, cu capul rezemat pe mână.

— Ce s-a întâmplat? am şoptit eu.

— Ascultă.

— Ce?

— *Şşt*… Aşteaptă şi ascultă.

Afară se auzea doar foşnetul nopţii.

Deodată însă, izbucni un vaiet puternic. Începu ca un scheunat de animal, apoi crescu în intensitate până la un răcnet ascuţit, ca *scrâşnetul* frânelor de tren.

— Ce naiba e asta? zise ea.

— Nu ştiu. O pisică? O pasăre, poate? Ceva o omoară.

— Ce ar putea omorî o pisică?

— O vulpe, un coiot. Poate un raton.

— Parcă am trăi în codru. Suntem în oraş! Am trăit aici toată viaţa. Nu am auzit niciodată de vulpi şi coioţi. Şi curcanii ăia sălbatici cu care ne trezim în grădină? N-am avut niciodată probleme de-astea.

— Se construieşte mult. Oraşul se extinde. Habitatul lor natural începe să dispară. Sunt siliţi să iasă din ascunzători.

— Ascultă sunetul ăla, Andy. Nici măcar nu-mi dau seama din ce direcţie vine sau cât de departe este. Parcă ar veni chiar de lângă noi. Cred că-i una dintre pisicile vecinilor.

Am ascultat amândoi. S-a auzit apoi din nou. De această dată, ţipetele animalului muribund erau clar cele ale unei pisici. Strigătul începu ca mieunatul unei pisici, apoi se preschimbă în ţipete sălbatice şi electrizante.

— De ce-i ia atât de mult?

— Poate că se joacă puţin cu prada. Şi pisicile fac asta cu şoarecii, ştii.

— E groaznic.

— Aşa-i în natură.

— Te referi la cruzime? Să-ţi torturezi prada înainte de a o omorî? Cum poate să fie natural aşa ceva? Ce avantaj oferă cruzimea în evoluţie?

— Nu ştiu, Laurie. Pur şi simplu aşa stau lucrurile. Orice animal ar ataca o pisică în halul ăsta – fie că-i vreun coiot înfometat sau un câine sălbatic ori mai ştiu eu ce – sunt sigur că-i disperat. Nu cred că-i uşor să vânezi pe-aici.

— Dacă-i disperat, ar fi trebuit s-o omoare şi s-o mănânce până acum.

— Ce-ar fi să încercăm să ne odihnim puţin? Ne aşteaptă o zi importantă mâine.

— Cum pot dormi cu zgomotul ăsta?

— Vrei să-ţi dau un Ambien?

— Nu. Pastilele alea mă fac să mă simt groggy când mă trezesc. Vreau să fiu în priză mâine. Nu ştiu cum poţi să iei chestiile alea.

— Glumeşti? Le înghit ca pe Tic Tac-uri. Mi se pare că nu mă lasă *suficient* de lat.

— N-am nevoie de pastile, Andy. Vreau doar să se oprească sunetul ăla.

— Hai, întinde-te!

Ea îşi puse capul pe pernă. Mi-am lipit trupul de spatele ei, iar ea s-a ghemuit în mine.

— Eşti doar agitată, Laurie. E de înţeles.

— Nu ştiu dacă pot face asta, Andy. Serios, nu am destulă forţă în mine.

— O să trecem peste asta.

— Ţie îţi vine mai uşor. Tu ai mai văzut cum se desfăşoară un proces. Şi tu nu eşti mamă. Nu spun că ţie ţi-ar fi *uşor*. Ştiu că nu ţi-e. Dar pentru mine e diferit. Pur şi simplu n-o pot face. Nu o să izbutesc.

— Aş vrea să pot face să dispară toate astea, Laurie, dar nu pot.

— Nu. Mă ajuţi oricum prin ce faci acum. O să stăm întinşi aşa. Trebuie să se oprească la un moment dat.

Ţipetele continuară încă vreo 15 minute. Niciunul dintre noi nu putu să doarmă prea mult, chiar şi după ce încetară.

•

Când am ieşit din casă la ora 8.00 dimineaţa, o dubă de la Fox 25 ne

aştepta peste drum, cu fum ieşind din ţeava de eşapament. Un cameraman ne filmă în timp ce ne îndreptam spre maşină. Nu i se vedea faţa în spatele camerei de filmat pe care o ţinea pe umăr. Sau, mai bine zis, camera aceea era faţa lui, capul lui de insectă cu un singur ochi.

Ajunşi în faţa tribunalului din Cambridge, ne-am croit drum spre intrarea principală de pe Thorndike Street, unde roiau reporterii. S-au îmbulzit să ne iasă în întâmpinare imediat ce ne-au văzut în capătul străzii. Camerele au început din nou să caute prim-planuri, în vreme ce microfoanele împungeau aerul în faţa noastră. Ne era mult mai uşor să înfruntăm gloata de reporteri după ce trecusem deja odată prin asta la înfăţişarea iniţială. Prezenţa lui Jacob îi întărâta cel mai mult, însă eram recunoscător că putea să treacă prin aşa ceva. Aveam o teorie conform căreia era mai bine ca inculpatul să fie scos pe cauţiune şi liber pe stradă decât să stea în detenţie înainte de proces, aşa cum se întâmpla în majoritatea cazurilor de crimă. Inculpaţii care nu obţineau eliberarea pe cauţiune păreau să iasă din clădirea tribunalului numai pe o parte, pe la ieşirea deţinuţilor – îndreptându-se spre Concord, nu spre casă. Acei inculpaţi-deţinuţi coborau prin tribunal precum carnea printr-o maşină de tocat sau ca bila de la pinball: din închisoarea de la etajele superioare până la parter, unde se aflau sălile de judecată, şi apoi la subsol, unde dubele poliţiei îi duceau spre diversele penitenciare. Era mai bine ca Jacob să intre pe uşa din faţă, mai bine să îşi păstreze libertatea şi demnitatea cât mai mult posibil. Odată ce te prindea în rotiţele ei, clădirea asta nu mai voia să-ţi dea drumul.

25 | Învăţătoarea, Fata cu Ochelari, Tipul Gras din Somerville, Urkel, Tipul de la Casa de Discuri, Casnica, Femeia cu Aparat Dentar şi alte oracole ale adevărului

În Districtul Middlesex, judecătorii erau repartizaţi la procese aparent aleatorii. Însă nimeni nu credea cu adevărat că se practica o asemenea loterie. Erau câţiva judecători care primeau întotdeauna procesele importante, iar judecătorii care trăgeau lozul câştigător de fiecare dată păreau să aibă toţi aere de vedetă – erau exact genul de oameni care ar trage sfori în spatele scenei ca să obţină rolul. Dar nimeni nu se plângea vreodată. Curmarea rutinei împământenite din acel tribunal ar fi însemnat să te lupţi cu morile de vânt şi, oricum, alegerea aceloraşi judecători plini de sine era probabil cea mai bună variantă. E nevoie de o doză sănătoasă de ego ca să ţii în mână o sală de judecată cu oameni puşi pe ceartă. Unde mai pui că era şi un spectacol pe cinste: cazurile mari aveau nevoie de personalităţi pe măsură.

Aşa că nu a fost o surpriză pentru nimeni când s-a aflat că judecătorul căruia i se repartizase cazul lui Jacob era Burton French. Toată lumea se aştepta să fie el. Bucătăresele de la cantină, oamenii de serviciu cu probleme mentale, până şi şoarecii care râcâiau în spatele dalelor din tavan ştiau că, dacă aveau să existe camere de filmat în sala de judecată, atunci procesul urma să fie prezidat de Burt French. El era foarte probabil singurul judecător a cărui faţă era recunoscută de public, întrucât apărea adeseori la emisiunile de ştiri locale ca să-şi dea cu părerea în chestiuni juridice. Dădea foarte bine pe cameră. Când îl vedeai în persoană, observai că are o aparenţă uşor hilară – un trup ca un butoi, susţinut nesigur de două picioare subţiri –, însă atunci când îi vedeai doar capul la televizor, proiecta genul de gravitate liniştitoare care îi stă bine unui judecător. Vorbea în termeni definitivi, nu în termenii evazivi folosiţi de jurnalişti. În acelaşi timp, nu era niciodată

preţios; nu părea niciodată să fie fals sau provocator, simulând „intensitatea“ atât de apreciată în televiziune. În schimb, avea un fel de a-şi folosi faţa serioasă şi pătrăţoasă, de a-şi încorda bărbia şi de a-şi fixa privirea la cameră, zicând lucruri precum „Legea nu permite [una ori alta]“. Nu puteai învinovăţi telespectatorii dacă ajungeau să gândească astfel: *Dacă legea ar putea vorbi, atunci aşa ar suna.*

Ceea ce făcea această situaţie insuportabilă pentru avocaţii care se strângeau să bârfească înainte de prima înfăţişare din fiecare dimineaţă sau la prânz, la măsuţele din mall, era faptul că această atitudine de tip dur, care nu vrea să audă aiureli, era o aiureală în sine. Omul care se prezenta în public drept întruparea Legii, credeau ei, era în realitate un tip în permanentă căutare de publicitate, un intelectual de categorie uşoară şi un tiran meschin în sala de judecată. Ceea ce chiar îl făcea să fie întruparea perfectă a Legii, dacă stai să te gândeşti.

Sigur că, până la momentul începerii procesului lui Jake, nu dădeam doi bani pe cusururile judecătorului French. Jocul era tot ce conta acum, iar Burt French era un avantaj pentru noi. Destul de conservator, nefiind genul de judecător care să-şi taie singur craca de sub picioare, nu apleca urechea la o teorie juridică nouă precum *Gena criminalilor*. La fel de important, era genul de judecător căruia îi plăcea să pună la încercare avocaţii care apăreau în faţa lui. Devenea intimidant atunci când simţea slăbiciunea sau nesiguranţa şi îi plăcea la nebunie să îi chinuie pe avocaţii nepregătiţi sau stângaci. Aruncarea lui Neal Logiudice în faţa unui asemenea tip era ca şi cum ai fi încercat marea cu degetul, iar Lynn Canavan făcea o greşeală imensă trimiţându-l la înaintare tocmai într-un caz atât de important. Însă, pe de altă parte, ce alternative mai avea? Pe mine nu mă mai putea delega.

Şi astfel începu.

Însă începu – cum se întâmplă adesea în cazul unui eveniment pe care l-ai aşteptat cu prea multă nerăbdare, prea mult timp – cu o senzaţie de anticlimax. Am aşteptat pe coridorul aglomerat din faţa sălii de judecată 12B, vreme în care ceasul trecea de ora 9.00, apoi de 9.15, 9.30… Jonathan stătea lângă noi, netulburat de întârziere. Se interesă de câteva ori la grefieră, care îi spuse că întârzierile sunt provocate de instalarea carului de filmat ce urma să transmită în direct pentru toate televiziunile de ştiri, inclusiv Court TV. Apoi am mai aşteptat o vreme, până când candidaţii pentru juriu, mai numeroşi decât de obicei, au fost organizaţi. Jonathan ne raportă aceste lucruri, pe urmă îşi deschise ziarul *New York Times* şi începu să citească liniştit.

În partea din faţă a sălii de judecată, grefiera judecătorului French, o femeie pe nume Mary McQuade, îşi punea ordine în nişte hârtii; apoi,

mulţumită, se ridică rotindu-şi privirea prin sală, cu braţele încrucişate la piept. Întotdeauna mă înţelesesem bine cu Mary. Avusesem grijă s-o fac. Grefierii erau un soi de uşieri ai judecătorilor, ceea ce le oferea o influenţă sporită. Mary, în special, părea să savureze prestigiul conferit de poziţia sa, apropierea aceasta de sfera puterii. Şi adevărul este că îşi făcea treaba bine, intermediind între fanfaronada judecătorului French şi tentativele insistente ale avocaţilor de a obţine avantaje. Termenul *birocrat* are o conotaţie negativă, dar chiar avem nevoie de birocraţie, la urma urmei. Şi tocmai birocraţii iscusiţi sunt cei care o fac să funcţioneze. Mary nici nu încerca să se scuze pentru locul ei din sistem. Purta ochelari scumpi şi eleganţi şi costume rezonabile, ca şi cum ar fi vrut să se delimiteze de scribii din celelalte săli de judecată.

Într-un scaun de lângă peretele opus se afla aprodul, un tip masiv şi gras, pe nume Ernie Zinelli. Ernie avea şaizeci şi ceva de ani şi circa o sută douăzeci de kilograme şi, dacă s-ar fi iscat vreun scandal în sala de judecată, bietul om probabil că ar fi făcut infarct. Prezenţa sa ca persoană ce trebuia să impună voinţa judecătorului era pur simbolică, precum era ciocănaşul acestuia din urmă. Însă eu ţineam la Ernie. De-a lungul anilor, devenise tot mai deschis cu mine în privinţa părerilor lui despre inculpaţi, care erau în general foarte proaste, şi despre judecători şi avocaţi, care erau doar cu puţin mai bune.

În acea dimineaţă, aceşti doi vechi colegi abia dacă mă băgară în seamă. Mary se mai uita din când în când în direcţia mea, dar nu dădea vreun semn că m-ar mai fi văzut vreodată până atunci. Ernie riscă un mic rânjet. Păreau să se teamă că lumea ar fi putut considera că gesturile lor prietenoase îi erau adresate lui Jacob, care stătea lângă mine. Mă întrebam dacă fuseseră instruiţi să mă ignore. Probabil că realizaseră singuri că trecusem de cealaltă parte a baricadei.

Când judecătorul îşi ocupă într-un sfârşit locul la prezidiu, puţin înainte de ora 10.00, noi eram deja înţepeniţi de la atâta stat jos.

Toată lumea se ridică în picioare atunci când Ernie recită familiarul „Începe şedinţa Curţii Superioare a Statului Massachusetts“, iar Jacob nu-şi găsi locul până la cuvintele de încheiere: „Toţi cei care aveţi de prezentat o chestiune în faţa acestei instanţe, veniţi şi veţi fi ascultaţi“. Eu şi Laurie i-am pus lui Jacob câte o mână pe spate, ca să-l liniştim.

Cazul fu anunţat, Jonathan făcu un gest către Jacob şi amândoi se duseră să îşi ocupe locurile la masa apărării, aşa cum aveau să o facă în fiecare dimineaţă, timp de două săptămâni.

Aceasta avea să fie perspectiva lui Laurie asupra întregului proces. Din primul rând de bănci, ea avea să stea impasibilă ore în şir, zi după zi, cu privirea aţintită în ceafa lui Jacob. Înlemnită pe acea bancă, soţia mea

părea foarte palidă şi slăbită printre spectatori, de parcă procesul lui Jacob era un cancer pe care trebuia să-l îndure, o caznă fizică. Şi, totuşi, indiferent cât de mult se sfrijea, nu puteam să nu văd în Laurie imaginea versiunii sale mai tinere, a adolescentei cu chipul frumos şi plin, în formă de inimă. Cred că asta înseamnă cu adevărat dragostea trainică. Amintirea unei fete de 17 ani este la fel de reală şi de vie precum cea a femeii de vârstă mijlocie din faţa ta. Este un soi de dublă vedere această amintire. Să fii văzut astfel înseamnă să fii cunoscut.

Faptul că se afla acolo o făcea pe Laurie să se simtă deplorabil. Părinţii inculpaţilor tineri trec printr-un purgatoriu aparte în aceste procese. Ni se cerea să fim prezenţi, dar tăcuţi. Eram implicaţi în crima lui Jacob atât ca victime, cât şi ca făptaşi. Lumea ne compătimea, de vreme ce nu făcuserăm nimic greşit. Eram doar ghinionişti, pierzând la loteria naşterilor şi trezindu-ne pe cap cu o haimana. Spermatozoid + ovul = criminal – sau ceva de genul ăsta. N-ai ce-i face. În acelaşi timp, eram şi dispreţuiţi: *cineva* trebuia să fie responsabil pentru Jacob şi, cum noi zămislisem băiatul şi îl crescusem, înseamnă că greşisem *undeva.* Ba, şi mai rău, aveam acum tupeul să îl mai şi sprijinim pe ucigaş; chiar voiam să îl vedem scăpând basma curată, ceea ce era o nouă confirmare a firilor noastre antisociale, a răutăţii înrădăcinate în adâncul nostru. Desigur, perspectiva publică asupra noastră era atât de contradictorie şi de încărcată emoţional, încât nu-i puteam răspunde în vreun fel, nu puteam reacţiona nicicum astfel încât să împăcăm pe toată lumea. Oamenii credeau ce voiau, îşi imaginau pentru noi orice viaţă interioară sinistră sau suferindă alegeau. Şi, în următoarele două săptămâni, Laurie avea să-şi joace rolul. Avea să stea acolo, în spatele sălii de judecată, neclintită şi inexpresivă, ca o statuie din marmură. Avea să-şi pironească privirea în ceafa fiului ei, încercând să interpreteze şi cele mai mărunte mişcări. Nu avea să reacţioneze la nimic. Nu mai conta că îl ţinuse cândva în braţe pe acest băieţel, şoptindu-i la ureche „şşt, şşt“. În acele momente, nimeni nu mai dădea doi bani pe asta.

Când îşi ocupă în cele din urmă locul la prezidiu, judecătorul French scrută sala cu privirea, în timp ce grefiera prezenta cu voce tare cazul: „Numărul zero-opt-linie-patru-patru-zero-şapte, Statul vs. Jacob Michael Barber, un singur capăt de acuzare pentru crimă cu premeditare. Din partea inculpatului, Jonathan Klein. Din partea Statului, procurorul adjunct Neal Logiudice“. Faţa chipeşă şi gravă a judecătorului se întoarse o clipă asupra fiecăruia dintre actori, asupra lui Jacob, a avocaţilor, ba chiar şi asupra noastră, oferindu-ne fiecăruia un moment de însemnătate care dispărea de îndată ce-şi întorcea ochii de la noi.

Am instrumentat de-a lungul anilor multe cazuri în faţa judecătorului

French şi, deşi îl socoteam oarecum superficial, îmi plăcea suficient de tare. Jucase fotbal american la Harvard, fiind fundaş lateral. În ultimul an de facultate, culcase o minge în terenul de ţintă al rivalilor de la Yale şi acest unic moment de strălucire îl marca şi acum. Păstra pe peretele biroului său o fotografie înrămată care imortaliza momentul, marele Burt French în uniforma sa stacojiu-aurie, trântit pe o parte la pământ, ţinând la piept oul preţios pe care-l găsise. Bănuiesc că eu priveam fotografia într-o lumină diferită faţă de el. Pentru mine, el era genul de om căruia i se întâmplă asemenea lucruri. Bogat, arătos şi tot tacâmul, nu aveam nicio îndoială că i se iviseră nenumărate oportunităţi în cale, ca nişte mingi de fotbal, iar el nu trebuise decât să se arunce asupra lor, presupunând în tot acest timp că norocul era de fapt produsul natural al talentului său. Mă întreb cum ar fi fost afectat un om fermecat ca el de un tată ca Billy Barber cel Sângeros. Toată acea uşurinţă, toată acea naturaleţe, toată acea încredere de sine credulă. Ani de-a rândul am studiat oamenii ca Burt French, dispreţuindu-i şi imitându-i totodată.

— Domnule Klein, rosti judecătorul, punându-şi la ochi o pereche de ochelari, aveţi vreo moţiune preliminară înainte să începem jurământul introductiv al martorilor?

Jonathan se ridică în picioare.

— Doar două lucruri, Onorată instanţă. Mai întâi, tatăl inculpatului, Andrew Barber, ar dori să participe la proces în numele acestuia. Cu îngăduinţa Curţii, mă va seconda în acest caz.

Jonathan se duse la grefieră şi îi înmână moţiunea, o singură foaie de hârtie care anunţa că urma să fac parte din echipa apărării. Grefiera îi înmână foaia judecătorului, care se încruntă la vederea ei.

— Nu-i decizia mea, domnule Klein, dar nu sunt sigur că este o alegere înţeleaptă.

— Este dorinţa familiei, zise Jonathan, distanţându-se de decizie.

Judecătorul semnă foaia, încuviinţând moţiunea.

— Domnule Barber, puteţi veni în faţă.

M-am aşezat la masa apărării, lângă Jacob.

— Altceva?

— Onorată instanţă, am depus o moţiune *in limine* pentru excluderea probelor ştiinţifice bazate pe o presupusă predispoziţie genetică pentru violenţă.

— Da. V-am citit moţiunea şi înclin să o accept. Doriţi să mai spuneţi şi altceva înainte să pronunţ hotărârea? Din câte am înţeles, dumneavoastră susţineţi că ştiinţa nu este încă fundamentată temeinic şi, chiar dacă ar fi fost, nu există nicio dovadă clară a unei predilecţii pentru violenţă, genetică sau de altă natură, în acest caz. Am surprins

esenţialul?

— Da, Onorată instanţă, acesta este esenţialul.

— Domnule Logiudice? Doriţi să mai spuneţi ceva sau vă mulţumiţi cu această menţiune? Cred că apărarea are dreptul să îşi dea cu părerea în legătură cu acest gen de probe înainte să fie acceptate. Asta nu înseamnă că le exclud în mod definitiv. Pur şi simplu hotărăsc ca, în cazul în care alegeţi să oferiţi dovezi despre o tendinţă genetică spre violenţă, să organizăm o audiere în acel moment, în absenţa juriului, pentru a decide dacă pot fi acceptate sau nu.

— Da, Onorată instanţă, aş dori să îmi expun punctul de vedere în această privinţă.

Judecătorul clipi către el. Pe chip i se citea clar ca lumina zilei *Stai jos şi taci din gură.*

Logiudice se ridică, încheindu-se la haină – un model cu trei nasturi, care nu i se potrivea atunci când era purtat astfel. Gâtul lui Logiudice, întins puţin înainte în timp ce haina stătea ţeapănă, făcea ca gulerul să-i plutească la câţiva centimetri în faţă, precum sutana unui călugăr.

— Onorată instanţă, poziţia acuzării – şi suntem pregătiţi să oferim dovezi susţinute de experţi în această privinţă – este că domeniul geneticii comportamentale a făcut progrese mari şi continuă să avanseze pe zi ce trece, fiind deja îndeajuns de solid pentru a fi acceptat ca pertinent. Noi vom susţine că acesta este cazul extrem în care excluderea unor asemenea probe ar fi necorespunzătoare…

— Moţiunea se acceptă.

Logiudice rămase acolo o clipă, nedumerit, de parcă tocmai fusese buzunărit.

— Domnule Logiudice, explică judecătorul în timp ce semna moţiunea – *Admisă. French, J.* –, nu am exclus probele. Hotărârea mea este următoarea: dacă veţi dori să le prezentaţi, va trebui să anunţaţi în prealabil apărarea şi vom organiza o audiere cu privire la admisibilitatea acestora înainte să fie expuse juriului. Aţi înţeles?

— Am înţeles, Onorată instanţă.

— Vreau să fiu cât se poate de clar: nicio vorbă despre aceste probe până nu hotărăsc eu că sunt admise.

— Am înţeles, Onorată instanţă.

— Nu vreau să avem parte de bâlci. Judecătorul oftă. În regulă, mai e ceva înainte să chem înăuntru potenţialii juraţi?

Avocaţii clătinară din cap.

Cu o serie de înclinări din cap – judecătorul către grefieră, grefiera către aprod –, potenţialii juraţi fură aduşi de la unul dintre etajele inferioare. Intrară în sală, cercetând-o curioşi, ca nişte turişti plimbându-

se prin Versailles. Începerea îi dezamăgi, probabil. Era o sală de judecată murdară, concepută în stilul modern: tavan înalt şi pătrăţos, furniruri minimaliste, din lemn de arţar negru laminat, lumini discrete şi indirecte. În spatele judecătorului se aflau două steaguri: unul al Statelor Unite, în dreapta, şi altul al statului Massachusetts, în stânga. Steagul american îşi păstrase culorile vii; steagul statului în schimb, cândva de un alb pur, căpătase acum o nuanţă spălăcită de sidefiu. Altminteri nu mai exista nimic altceva, nicio statuie, nicio inscripţie gravată în latină, niciun portret al vreunui judecător demult uitat, nimic care să mai atenueze austeritatea scandinavă a arhitecturii. Fusesem în această sală de judecată de-o mie de ori, însă dezamăgirea juraţilor mă făcu să o privesc pentru prima oară cu atenţie şi să-mi dau seama cât de învechită părea.

Potenţialii juraţi umplură galeria din spatele sălii de judecată, lăsând libere doar cele două bănci rezervate familiei inculpatului, reporterilor şi persoanelor ale căror relaţii la tribunal le îngăduiseră să rămână. Potenţialii juraţi se constituiau într-un amestec de muncitori şi casnice, tineri şi pensionari. Candidaţii pentru rolul de jurat erau în general aleşi din rândul muncitorilor şi al şomerilor, de vreme ce şansele ca aceştia să răspundă la citaţii erau mult mai mari. Însă acest juriu lărgit avea un aer oarecum profesionist, m-am gândit eu. O grămadă de coafuri aranjate, pantofi noi, huse de BlackBerry, stilouri iţindu-se din buzunare. Şi asta era bine pentru noi, am decis eu. Voiam juraţi inteligenţi şi cu capul limpede, oameni care să poată înţelege o apărare tehnică sau limitările probelor ştiinţifice şi care să aibă tupeul să dea un verdict de *Nevinovat*.

Am început procedura de sortare, respectiv interogatoriul în urma căruia sunt aleşi juraţii. Jonathan şi cu mine aveam fiecare un tabel cu locurile juraţilor, două rânduri şi şase coloane – 12 locuri cu totul, plus două căsuţe suplimentare în partea dreaptă a tabelului –, ce se potrivea cu numărul de scaune din boxa juriului. Doisprezece juraţi, plus doi candidaţi de rezervă care urmau să audă toate probele, fără să ia parte la deliberări, cu excepţia cazului în care vreunul dintre juraţi s-ar fi retras. Fură strigaţi paisprezece candidaţi şi se umplură paisprezece locuri. Noi am trecut numele acestora şi câteva notiţe în căsuţele tabelelor noastre şi procedura de selecţie începu.

Jonathan se consulta cu mine asupra fiecărui potenţial jurat. Aveam dreptul la şase eliminări fără drept de apel, la care puteam recurge pentru a elimina un jurat fără să oferim un motiv pentru asta, şi la un număr nelimitat de eliminări „cu motiv întemeiat“, ceea ce însemna că trebuia să oferim un motiv explicit pentru care credeam că juratul ar putea fi subiectiv. Cu toată strategia implicată, alegerea juriului a fost

dintotdeauna o procedură cu grad ridicat de risc. Există experţi costisitori care pretind că pot elimina o parte din incertitudine folosind focus grupuri, schiţarea profilului psihologic, statistici şi aşa mai departe – metoda ştiinţifică –, însă a prezice cum îţi va judeca un străin cazul, mai ales atunci când te bazezi pe informaţiile foarte limitate dintr-un chestionar de juriu, ţine mai degrabă de artă decât de ştiinţă, cu atât mai mult în Massachusetts, unde regulile îngrădesc drastic posibilitatea de a interoga juraţii. Şi, totuşi, am încercat să-i sortăm. Am căutat persoane educate; oameni din suburbii care ar fi putut simpatiza cu Jacob, neinvidiindu-l pentru situaţia sa socială bună; ne interesau profesii care să nu implice pasiune, precum contabilitatea, ingineria şi programarea. Logiudice încerca să aleagă muncitori, părinţi şi pe oricine ar fi fost revoltat de crimă şi care nu ar fi avut prea mari probleme în a crede că un băiat poate omorî aproape din senin.

Juraţii au venit în faţă, s-au aşezat, au plecat şi apoi alţi candidaţi au venit în faţă şi s-au aşezat, în timp ce noi ne notam detalii despre ei în tabelele noastre…

Două ore mai târziu, aveam un juriu.

I-am dat fiecărui jurat o poreclă, pentru a-i putea ţine minte: Învăţătoarea (preşedinta juriului), Fata cu Ochelari, Bunicul, Tipul Gras din Somerville, Tipul de la Casa de Discuri, Urkel, Canalul (o femeie născută în Panama), Mama din Waltham, Chelneriţa, Tipul din Construcţii (de fapt un instalator de parchet, o figură morocănoasă, cu ochii mijiţi, care ne-a îngrijorat de la bun început), Casnica din Concord, Camionagiul (de fapt un curier pentru o companie comercială de aprovizionare cu alimente), Femeia cu Aparat Dentar (rezervă) şi Barmanul (rezervă). Nu aveau în comun decât lipsa evidentă de calificare pentru rolul de jurat. Era aproape comic cât de ignoranţi erau în privinţa legislaţiei, a modului de desfăşurare a proceselor, chiar şi a acestui caz, care fusese prezentat pe larg în ziare şi la ştirile de seară. Erau aleşi pentru ignoranţa lor completă faţă de toate aceste lucruri. Aşa funcţionează sistemul. La sfârşit, avocaţii şi judecătorii se dau bucuroşi la o parte şi lasă întreaga procedură pe mâna unei duzini de amatori. Ar fi fost distractiv dacă nu era atât de pervers. Cât de futilă este această întreprindere! Cu siguranţă că şi Jacob a realizat asta când a văzut cele paisprezece chipuri inexpresive. Minciuna sfruntată a sistemului juridic penal – că putem afla adevărul cu certitudine, că putem şti „dincolo de orice îndoială“ cine este vinovat şi cine nu – este clădită pe admiterea acestui factor: după o mie de ani de rafinare a procesului, judecătorii şi avocaţii nu sunt mai capabili să determine adevărul decât o duzină de prostovani luaţi la întâmplare de pe stradă. Cred că Jacob s-a cutremurat

la acest gând.

26 | Cineva ne urmăreşte

În acea seară, la cină, în siguranţa oferită de bucătăria noastră, am vorbit urât şi nevrute. Cuvintele ne veneau de la vatră, mormăiam, laude, temeri. Mai mult, dădeam afară din noi energia negativă.

Laurie făcea tot posibilul să întreţină conversaţia. Era evident epuizată după o noapte nedormită şi o zi lungă, însă crezuse dintotdeauna că avea să ne fie mai bine cu cât vorbeam mai mult. Aşa că punea întrebări, îşi mărturisea propriile temeri şi ne dădea felurile de mâncare, făcându-ne să vorbim întruna. În aceste clipe de destindere, o puteam întrezări pe vechea şi efervescenta Laurie – sau, mai degrabă, o puteam auzi, căci vocea nu îi îmbătrânise niciodată. În toate celelalte privinţe, Laurie se veştejise de când începuse criza: ochii ei păreau cufundaţi în orbite şi goi, pielea sa de culoarea piersicii se îngălbenise şi se zbârcise. Însă glasul nu îi fusese afectat, din fericire. Când deschidea gura, îmi gâdila urechile aceeaşi voce de adolescentă pe care o auzisem pentru prima oară în urmă cu aproape treizeci şi cinci de ani. Era de parcă aş fi primit un apel telefonic din 1974.

La un moment dat Jacob zise, referindu-se la juriu:

— Nu cred că m-au plăcut, judecând felul în care se uitau la mine.

— Jacob, au fost în boxă doar o zi. Dă-le o şansă. În plus, tot ce ştiu despre tine până acum este că ai fost acuzat de crimă. Ce te aştepţi să creadă?

— Nu ar trebui să creadă nimic încă.

— Sunt şi ei oameni, Jake. Ai grijă doar să nu le dai motive să te displacă mai mult. N-ai ce să faci. Păstrează-ţi calmul. Nu reacţiona. Nu face feţe-feţe.

— Ce feţe-feţe?

— Faci o faţă când nu eşti atent. Te strâmbi.

— Nu mă strâmb!

— Ba da.

— Mamă, mă strâmb?

— Eu nu am observat. Uneori, tatăl tău se lasă dus de val când vorbeşte despre strategii.

— Ba te strâmbi, Jake. E ceva de genul ăsta, i-am spus, imitându-i expresia.

— Tată, nu pare că te-ai strâmba. Pari constipat, atâta tot.

— Hei, eu vorbesc serios! Aşa arăţi când nu eşti atent. Te face să pari supărat. Nu lăsa juriul să vadă faţa asta.

— Dar e faţa mea! Ce pot să fac?

— Fii tu însuţi, scumpul meu Jacob, rosti Laurie cu dulceaţă în glas.

Îi oferi un surâs strâmb. Avea hanoracul pus de-a-ndoaselea. Nu părea să fi observat, deşi eticheta o zgâria pe gât.

— Hei, că tot vorbeam de mine însumi, ştiaţi că e un hashtag pe Twitter despre mine?

Laurie întrebă:

— Ce înseamnă asta?

— Este o modalitate prin care oamenii vorbesc despre mine pe Twitter. Şi ştiţi ce zic? Sunt chestii de genul: *Jacob Barber este frumos de pică. Aş vrea să am un copil cu el. Jacob Barber este nevinovat.*

Am zis:

— Mda, şi ce altceva mai spun?

— Bine, mai există *şi* chestii neplăcute, dar majoritatea comentariilor sunt pozitive. Cam 70%.

— 70% pozitive?

— Aproximativ.

— L-ai urmărit îndeaproape?

— Numai astăzi. Dar da, normal că îl urmăresc. Trebuie să vezi şi tu, tată. Te duci pe Twitter şi dai la căutare „diez Jacob Barber“, fără spaţii.

Notă pe şerveţel: *#jacobbarber*.

— Am fost un subiect fierbinte! Ştiţi ce înseamnă asta? De obicei numai Kobe Bryant sau Justin Timberlake sau alţii ca ei au parte de asta.

— Hmm, mda, grozav, Jacob.

I-am aruncat o privire sceptică lui Laurie.

Nu era prima oară când se punea în discuţie subiectul celebrităţii fiului nostru pe internet. Cineva – probabil un prieten de la şcoală – făcuse un website, JacobBarber.com, în sprijinul său. Site-ul avea un forum unde oamenii puteau să îl declare nevinovat, să îi facă urări de bine sau să îi ridice în slăvi personalitatea. Mesajele negative erau şterse automat. Era şi un grup pe Facebook care îl sprijinea. În mediul virtual, toată lumea era de acord că Jacob era un pic ciudat, poate chiar criminal, dar cu siguranţă atractiv, concluzii ce nu aveau legătură între ele. Din când în când, mai primea şi SMS-uri pe telefon de la străini. Majoritatea erau pline de răutate, dar nu toate. Unele erau de la fete care-i spuneau că este drăguţ sau îi făceau tot felul de propuneri sexuale. El susţinea că mesajele aveau o proporţie de două negative la unul pozitiv, iar asta părea să fie suficient pentru el. La urma urmei, ştia că este nevinovat.

Oricum, nu voia să îşi schimbe numărul de telefon.

Laurie spuse:

— Poate că ar trebui să nu mai intri pe Facebook şi prin alte părţi, Jacob. Măcar până se termină toată nebunia asta.

— Eu doar citesc, mamă. Nu scriu nimic, niciodată. Sunt un pândar.

— Un pândar? Nu folosi cuvântul ăsta. Fă-mi şi mie pe plac, ţine-te departe de internet o vreme, da? Ai putea păţi ceva.

— Jacob, cred că mama ta încearcă să spună că următoarele două săptămâni ar trece mult mai uşor dacă am încerca să ne păstrăm echilibrul. Aşa că poate ar trebui să ne astupăm urechile o bucată de vreme.

— O să-mi ratez momentul de glorie, rosti el.

Rânji, cu acea nepăsare şi vitejie specifică puştilor. Laurie părea îngrozită.

— Mda, ar fi păcat, am bombănit eu.

— Jacob, să sperăm că momentul tău de glorie va veni cu altă ocazie.

Am rămas tăcuţi toţi trei. Se mai auzea doar zgomotul tacâmurilor în farfurii.

Laurie zise:

— Aş vrea ca tipul ăla să oprească motorul.

— Care tip?

— Tipul ăla. Făcu un semn cu cuţitul spre fereastră. Nu-l auziţi? E un tip care stă în maşină şi are motorul pornit. Îmi dă dureri de cap. Aud un ţiuit în ureche. Cum se cheamă atunci când auzi un ţiuit în ureche?

— *Tinnitus,* am răspuns eu.

Ea mă privi nedumerită.

— Îl ştiu din rebusuri, i-am explicat.

M-am ridicat ca să mă uit pe fereastră, mai mult curios decât îngrijorat. Era o berlină mare. Nu mi-am dat seama ce model, mai exact. Oricum, era un model supradimensionat, ca de final de industrie automobilistică americană, cu patru uşi, poate un Lincoln. Era parcat peste drum, două case mai încolo, într-o zonă întunecată, între felinarele de pe stradă, unde nu puteam distinge deloc şoferul, nici măcar silueta acestuia. Înăuntru se zărea un punct de lumină chihlimbarie, ca o stea, pe măsură ce şoferul trăgea dintr-o ţigară, apoi steluţa se stingea.

— Probabil că aşteaptă pe cineva.

— Să aştepte cu motorul oprit. Tipul ăsta nu a auzit de încălzirea globală?

— Probabil că-i mai în vârstă.

Ţigara, motorul pornit şi maşina imensă mă făceau să presupun asta – toate erau obiceiuri care ţineau de o generaţie mai veche.

— Ticălosul, probabil că e vreun reporter, spuse Jacob.

— Jake!

— Iartă-mă, mamă.

— Laurie, ce-ar fi să mă duc să vorbesc eu cu el? O să-i zic să oprească motorul.

— Nu. Cine ştie ce-o vrea? Orice ar fi, nu cred că-i de bine. Rămâi aici!

— Iubito, eşti paranoică.

Nu foloseam niciodată cuvinte ca *iubito, scumpo* sau *dragă,* însă părea să fie nevoie de un ton blajin.

— Probabil e doar un tip mai în vârstă care trage dintr-un muc de ţigară şi ascultă radioul. Sigur nu-şi dă seama că deranjează lumea lăsând motorul pornit.

Ea se încruntă, sceptică.

— Tu eşti cel care spune că trebuie să ţinem capul la cutie, să nu intrăm în bucluc. Poate că vrea să ieşi şi să încerci ceva. Poate că încearcă să te momească.

— Haide, Laurie, e doar o maşină.

— Doar o maşină, ha?

— Doar o maşină.

Însă nu era doar o maşină.

Pe la ora 9.00 am ieşit să duc gunoiul: un butoi din plastic cu resturi menajere şi o găleată dreptunghiulară şi verde pentru reciclat. Găleata pentru reciclat era făcută în aşa fel încât nu putea fi cărată confortabil într-o mână. Pe la jumătatea aleii începeau să te doară degetele, ceea ce făcea ca transportul ambelor recipiente pe trotuar, într-un singur drum, să se poată realiza doar în sprint, înainte ca găleata pentru reciclat să se împrăştie peste tot. Abia când am lăsat jos butoiul şi găleata şi le-am aranjat frumos una lângă cealaltă am observat aceeaşi maşină, din nou. Îşi schimbase poziţia. Acum era parcată la câteva case de a noastră, în cealaltă direcţie, tot peste drum. Motorul era oprit. Înăuntru nu se mai zărea licărul ţigării. Ar fi putut să nu fie nimeni în maşină. Era imposibil să-ţi dai seama în întuneric.

Am mijit ochii prin beznă ca să pot vedea mai bine maşina.

Motorul porni, apoi se aprinseră farurile. Maşina nu avea plăcuţă de înmatriculare în faţă.

Am pornit spre ea, curios.

Maşina se dădu în spate încet, ca un animal care simte primejdia, apoi acceleră. În prima intersecţie se răsuci şi dispăru în noapte. Nu m-am putut apropia la mai puţin de douăzeci de metri. Nu am putut distinge nimic în beznă, nici măcar culoarea sau marca. Era o nesăbuinţă să conduci astfel pe o stradă atât de îngustă. O nesăbuinţă, dar bine

gândită.

Mai târziu, după ce Laurie a plecat să se culce, am rămas să mă uit la Jon Stewart cu Jacob, în sufragerie. M-am întins pe canapea cu piciorul drept rezemat pe-o pernă şi cu braţul drept atârnându-mi pe după spătar. Am simţit o mâncărime şi am avut deodată senzaţia că sunt urmărit, aşa că m-am uitat prin jaluzelele de la fereastră.

Maşina era din nou afară.

Am ieşit pe uşa din spate, am trecut prin grădina vecinului şi am ieşit în spatele maşinii. Era un Lincoln Town Car, cu numărul de înmatriculare 75K S82. Înăuntru era întuneric.

M-am apropiat încet de uşa şoferului. Mă simţeam pregătit să sparg parbrizul, să deschid portiera, să-l trag pe tip afară din maşină, să-l trântesc pe trotuar şi să-i spun să ne lase în pace.

Însă nu era nimeni în maşină. M-am uitat împrejur după şofer, un bărbat cu ţigară. Dar era o prostie. Laurie începuse să-mi transmită şi mie paranoia ei. Era doar o maşină parcată. Probabil că şoferul se afla într-una dintre casele din zonă, dormind tun, trăgându-şi-o cu nevastă-sa, uitându-se la televizor sau făcând oricare dintre toate celelalte lucruri pe care le fac oamenii obişnuiţi, pe care le făceam şi noi înainte. În fond şi la urma urmei, ce văzusem, de fapt?

•

Totuşi, era mai bine să nu risc. L-am sunat pe Paul Duffy.

— Dom' avocat, răspunse el în stilul lui laconic, de parcă s-ar fi bucurat să-mi audă vocea, mulţumit şi deloc surprins, chiar şi după luni întregi de tăcere, la ora 11.30 noaptea, în ajunul pledoariilor iniţiale.

— Duff, iartă-mă că te deranjez.

— Niciun deranj. Ce s-a întâmplat?

— Probabil că nu-i nimic, dar am impresia că ne urmăreşte cineva. Tipul a stat toată seara cu maşina parcată în faţa casei noastre.

— E un bărbat?

— Nu sunt sigur. Nu l-am văzut. Doar maşina.

— Ai zis „tipul".

— E doar o presupunere.

— Ce făcea?

— Era doar o maşină parcată în faţa casei, cu motorul pornit. Asta se întâmpla pe la ora 6.00, când serveam cina. Apoi l-am văzut din nou pe la ora 9.00. Însă când am dat să mă apropii de el, a băgat maşina în marşarier şi a plecat.

— Te-a ameninţat cumva?

— Nu.

— Ai mai văzut vreodată maşina aceea?

— Nu. Nu cred.

L-am auzit trăgând adânc aer în piept, la celălalt capăt al firului.

— Andy, pot să-ţi dau un sfat?

— Mi-ar prinde bine.

— Du-te la culcare. Mâine este o zi importantă pentru voi. Sunteţi cu toţii sub o presiune de nedescris.

— Crezi că-i doar o maşină parcată.

— Mie aşa mi se pare.

— Poţi să-mi faci o favoare şi să verifici numărul de înmatriculare? Ca să fiu sigur. Laurie are nervii întinşi la maximum. Asta o s-o mai liniştească.

— Rămâne între noi doi?

— Sigur că da, Duff.

— Bine, dă-mi numărul.

— Este un număr de înmatriculare din Massachussets: 75K S82. Maşina este un Lincoln Town Car.

— În regulă, aşteaptă puţin.

Urmă o pauză îndelungată, timp în care el suna să verifice. Mă uitam la emisiunea lui Steven Colbert cu sonorul oprit.

Când reveni la telefon, îmi zise:

— Numărul de înmatriculare pe care mi l-ai dat este de la o Honda Accord.

— Rahat! E furată.

— Nu. Adică nu a fost raportată ca fiind furată.

Şi-atunci ce caută numărul pe-un Lincoln?

— Probabil că a împrumutat plăcuţa în caz că îl observă cineva şi raportează numărul de înmatriculare la poliţie. N-ai nevoie decât de-o şurubelniţă şi se rezolvă.

— Rahat!

— Andy, trebuie să suni la poliţia din Newton. Probabil că nu-i nimic serios, dar mai bine depune o reclamaţie şi asigură-te că măcar au înregistrat-o.

— Nu vreau să fac asta acum. Procesul începe mâine. Dacă raportez asta la poliţie, o să ajungă în presă. Nu vreau aşa ceva. Este important să părem normali şi stabili în aceste momente. Vreau ca juraţii să ne vadă ca pe o familie obişnuită, la fel ca a lor. Fiindcă *suntem* la fel ca ei.

— Andy, dacă te ameninţă cineva…

— Nu. Nu ne-a ameninţat nimeni. Nu a făcut nimeni nimic. Aşa cum ai zis şi tu, pare să fie doar o maşină parcată.

— Însă ai fost destul de îngrijorat cât să mă suni.

— Nu contează. Mă descurc eu. Dacă juraţii aud despre asta, jumătate dintre ei vor crede că le vindem gogoşi. Vor crede că ne prefacem ca să le dobândim mila, ca şi cum noi am fi victimele în această poveste. Fără dramatisme. Orice ne face să părem bizari, de neîncredere, falşi, *ciudaţi*… îi face să fie mai puţin dispuşi să dea un verdict de *nevinovăţie.*

— Deci, ce vrei să faci?

— Ai putea trimite o maşină aici fără să întocmeşti un raport? Doar să treacă puţin, cât să-l sperie. Cât să-i pot spune lui Laurie că nu trebuie să-şi mai facă griji.

— Mai bine trec chiar eu, altfel va trebui să întocmesc un raport.

— Îţi sunt recunoscător. Nu ştiu cum o să mă pot revanşa.

— Tu adu-ţi băiatul acasă teafăr şi nevătămat, Andy.

— O spui din suflet?

Urmă o pauză.

— Nu ştiu. Toată chestia asta… nu ştiu, ceva nu e în regulă. Poate că am senzaţia asta doar pentru că v-am văzut pe tine şi pe Jacob la masa apărării. Îl ştiu pe puştiul ăsta de când s-a născut.

— Paul, nu a făcut-o el. Îţi garantez!

El mormăi, fără să fie convins.

— Andy, cine v-ar urmări pe voi acasă?

— Familia victimei? Poate vreun puşti care îl ştia pe Ben Rifkin? Vreun ţicnit care a citit despre caz în presă? Ar putea fi oricine. Voi l-aţi mai urmărit pe Patz?

— Cine mai ştie? Andy, eu n-am nicio idee despre ce se mai întâmplă acolo. M-au transferat la departamentul de relaţii cu publicul, la naiba! Mai au puţin şi mă vor trece la circulaţie, să dau amenzi. Mi-au luat cazul imediat ce a fost pus sub acuzare Jacob. Aproape că mă aşteptam să mă investigheze şi pe *mine,* ca şi cum noi doi am fi fost implicaţi într-o muşamalizare. Aşa că nu am prea multe informaţii. Însă nu mai avea niciun rost să-l urmărească pe Patz după ce au inculpat pe altcineva. Cazul era deja rezolvat.

O clipă ne-am gândit amândoi la asta, în tăcere.

— În regulă, spuse el. O să trec pe-acolo. Spune-i lui Laurie să stea liniştită.

— I-am zis deja. Nu mă crede.

— N-o să mă creadă nici pe mine. Mă rog… Culcaţi-vă şi voi. Altfel nu o să rezistaţi până la capăt. E abia prima noapte.

I-am mulţumit şi am urcat la etaj, strecurându-mă sub aşternuturi, lângă Laurie.

Ea stătea ghemuită ca o pisică, cu spatele la mine.

— Cine era? murmură ea înfundat în pernă.

— Paul.

— Ce-a zis?

— A zis că nu-i decât o maşină parcată, cel mai probabil, şi să stai liniştită.

Ea bombăni.

— A zis el că n-o să-l crezi.

— Avea dreptate.

27 | Pledoarii iniţiale

Cum o fi fost în mintea lui Neal Logiudice atunci când s-a ridicat să-şi pledeze pledoaria iniţială în faţa juriului? Fără cât se poate de conştient de prezenţa celor două camere de filmat din spatele său. Asta se vedea cu ochiul liber, din felul în care îşi încheia meticulos nasturii hainei. Părea să fie un al doilea costum, nu cel pe care îl purtase cu o zi în urmă, deşi costumul de azi avea acelaşi model cu trei nasturi. (Goana după cumpărături fusese o greşeală. Tindea să se împăuneze cu noile lui costume.) Probabil că se vedea un erou. Era ambiţios, desigur, dar scopurile sale corespundeau cu cele ale opiniei publice – ceea ce era bine pentru Neal, dar şi pentru toată lumea, cu excepţia lui Jacob, fireşte –, aşa că nu era niciun rău în asta. Probabil că se simţea bine şi pentru că mă vedea la masa apărării, detronat la propriu. Nu vreau să sugerez că ar fi fost un soi de răzbunare oedipiană în mintea lui Logiudice în acea zi. Oricum, nu a lăsat să se vadă aşa ceva. În timp ce-şi aranja noua haină şi îşi scotea pieptul în faţă pentru juriu – pentru cele două jurii, mai bine zis, cel din sala de judecată şi cel din faţa televizoarelor –, am văzut doar o vanitate de tânăr. Nu puteam să-l urăsc şi nici măcar să-i port pică pentru micul său moment de mulţumire de sine. Absolvise, crescuse, în sfârşit era el Omul. Am simţit cu toţii aşa ceva de-a lungul timpului. Oedipal sau nu, este o plăcere ca după ani îndelungaţi să stăm în locul taţilor noştri, o plăcere cât se poate de nevinovată. Şi, oricum, de ce să dăm vina pe Oedip? El era victima. Bietul Oedip, n-a vrut niciodată să facă rău cuiva.

Logiudice înclină uşor din cap către judecător (*Arată juriului că eşti respectuos…*). Îi aruncă o privire încărcată de ură lui Jacob (*… şi că nu ţi-e teamă de inculpat, pentru că dacă nu ai curajul să-l priveşti în ochi şi să spui că-i vinovat, cum te poţi aştepta să facă asta juriul?*). Se opri apoi în faţa juriului, rezemându-se cu mâinile de bara din faţă a boxei (*Anulează spaţiul dintre voi; fă-i să simtă că eşti unul dintre ei*).

— Un adolescent, începu el, găsit mort. Într-o pădure pe nume Cold Spring Park. Într-o dimineaţă de primăvară. Un băiat de 14 ani, înjunghiat de trei ori în piept şi azvârlit într-o râpă plină de noroi şi de frunze ude, lăsat să moară, cu faţa în jos, la doar câteva sute de metri de şcoala spre care se îndrepta, la doar câteva sute de metri de casa de unde

abia plecase cu câteva minute în urmă.

Îşi roti privirea prin boxa juriului.

— Şi toate acestea – hotărârea de a face aşa ceva, alegerea de a lua o viaţă, viaţa acestui băiat – nu durează mai mult de o secundă.

Lăsă propoziţia suspendată.

— O fracţiune de secundă – pocni din degete – şi gata. E de-ajuns o secundă ca să-ţi pierzi cumpătul. Şi tot de-atât e nevoie (o secundă, o clipă) ca să se formeze intenţia criminală. În această sală de judecată, intenţia respectivă este numită *premeditare.* Decizia conştientă de a ucide, indiferent cât de repede se formează intenţia, indiferent cât de puţin zăboveşte în mintea criminalului. Crima cu premeditare se poate produce… uite-aşa.

•

Începu să se plimbe de-a lungul boxei juriului, zăbovind cu privirea asupra fiecărui jurat în parte.

— Haideţi să ne gândim o clipă la inculpat. Este vorba despre un băiat care le avea pe toate: o familie bună, note bune la şcoală, o casă frumoasă într-o suburbie selectă. Le avea pe toate, mai multe decât majoritatea, oricum, mult mai multe. Însă inculpatul mai avea ceva: avea o fire letală. Şi când era scos din sărite – nu foarte mult, doar tachinat, doar necăjit puţin, genul de lucruri care se petrec zi de zi în toate şcolile din ţară –, deci când era scos din sărite câtuşi de puţin şi decidea că i-a ajuns, acea fire letală îl făcea pur şi simplu… să cedeze.

Trebuie să-i spui juriului „povestea cazului“, povestea care a dus la actul final. Faptele nu sunt îndeajuns; trebuie să le prezinţi sub formă narativă. Juriul trebuie să poată răspunde la întrebarea: „Despre ce-i vorba în acest caz?“ Dacă le răspunzi la această întrebare, vei câştiga. Trebuie să reduci tot cazul la o singură propoziţie, la o temă, chiar la un singur cuvânt. Implantează-le acea propoziţie în minte. Lasă-i să o aibă în minte când se retrag în sala juriului, pentru ca atunci când deschid gura să delibereze, pe ea să iasă cuvintele tale.

— Inculpatul a cedat.

Pocni iar din degete.

Veni apoi la masa apărării şi se apropie exagerat de mult, dovedind o lipsă de respect intenţionată prin această intruziune în spaţiul nostru intim. Îl arătă cu degetul pe Jacob, care îşi coborî privirea în poală ca să-l evite. Logiudice spunea numai tâmpenii, dar tehnica lui era magnifică.

— Însă nu-i vorba aici de orice băiat de familie bună dintr-o suburbie selectă. Nu de un băiat oarecare, cu firea aprigă. Acest inculpat mai avea

ceva care îl făcea să fie aparte.

Degetul lui Logiudice trecu de la Jacob la mine.

— Avea un tată care era procuror districtual adjunct. Şi nu orice procuror districtual adjunct. Nu, tatăl inculpatului, Andrew Barber, era prim-adjunct, unul dintre şefi, în acelaşi birou în care lucrez eu, chiar în această clădire.

În acel moment, am simţit că m-aş putea întinde peste masă să-i smulg degetul ăla nenorocit de la mâna lui palidă şi pistruiată. L-am privit în ochi, fără să las să se întrevadă vreo urmă de emoţie.

— Acest inculpat…

Îşi retrase degetul, ridicându-l deasupra umărului de parcă ar fi vrut să vadă din ce direcţie bate vântul, apoi îl roti prin aer în timp ce se întoarse spre boxa juriului.

— Acest inculpat…

Nu îi spune inculpatului pe nume. Spune-i doar „inculpatul“. Un nume îl umanizează, silind juriul să îl vadă ca pe o persoană care merită înţeleasă, poate chiar compătimită.

— Acest inculpat nu era un puşti neştiutor. Nu, nu. Îl urmărise pe tatăl său ani la rând, instrumentând toate cazurile importante de crimă din acest district. Ascultase discuţiile de la cină, auzise conversaţiile de la telefon, dialogurile din magazine. Crescuse într-o casă în care crima era afacerea familiei.

Jonathan lăsă să-i cadă pixul pe carneţel, scoase un oftat şuierat de exasperare şi clătină din cap. „Crima era afacerea familiei“ era o sugestie care se apropia extrem de mult de argumentarea pe care Logiudice nu avea voie să o facă. Însă Jonathan nu obiectă. Nu trebuia să pară că obstrucţionează procurorii cu apărări avocăţeşti şi tehnice. Apărarea lui nu avea să fie tehnică: Jacob nu o făcuse, iar Jonathan nu voia să întineze acest mesaj.

Am înţeles toate acestea. Totuşi era exasperant să vezi asemenea tâmpenii, demne de dispreţ, lăsate fără replică.

Judecătorul îi aruncă o privire lui Logiudice.

Acesta continuă:

— Sau, mă rog, *cazurile* de crimă erau afacerea familiei. Dovedirea vinovăţiei unui criminal – ceea ce facem noi chiar aici, chiar acum – era ceva despre care inculpatul ştia foarte multe, şi nu din emisiunile de la televizor. Aşa că, în momentul în care a cedat – când a sosit clipa, ultima provocare, cea fatală, şi s-a dus după unul dintre propriii săi colegi cu un cuţit de vânătoare – el îşi pregătise deja terenul, pentru orice eventualitate. Şi, când totul s-a isprăvit, şi-a acoperit urmele ca un expert. Pentru că, într-un anumit sens, chiar era un expert. Însă există o

problemă: chiar şi experţii comit greşeli. În următoarele zile intenţionăm să dezvăluim urmele care duc la el. Şi numai la el. Iar după ce veţi vedea toate dovezile, veţi şti, fără putinţă de tăgadă, dincolo de *orice* urmă de îndoială, că acest inculpat este vinovat.

O pauză.

— Dar de ce? Vă întrebaţi: „De ce ar omorî un băiat, coleg cu el în clasa a VIII-a? De ce ar face un copil aşa ceva unui alt copil?“

Făcu un gest de perplexitate: ridică din sprâncene şi din umeri.

— Ei bine, am trecut cu toţii prin şcoală.

Buzele începură să i se ridice într-un rânjet conspirativ. *Hai să fim obraznici şi să râdem împreună în sala de judecată.*

— Haideţi, am trecut cu toţii prin asta, unii mai recent decât alţii.

Oferi un zâmbet de crocodil care, spre uimirea mea, primi drept răspuns mici rânjete ştiutoare de la juraţi.

— Aşa-i, am trecut cu toţii prin asta. Şi ştim bine cum pot fi copiii. Să recunoaştem: şcoala poate fi o perioadă dificilă. Copiii pot fi răi. Tachinează, se prostesc, fac glume pe seama altora. Veţi auzi o mărturie conform căreia victima din acest caz, un băiat de 14 ani pe nume Ben Rifkin, obişnuia să îl tachineze pe inculpat. Nimic şocant în asta, nimic care să conteze prea mult pentru majoritatea puştilor. Nimic din ce n-aţi auzi pe orice teren de joacă din orice oraş, dacă aţi pleca acum din sala asta de judecată şi aţi conduce puţin. Vreau să fiu clar într-o privinţă: nu este nevoie să facem un sfânt din Ben Rifkin, victima acestui caz. Veţi auzi unele lucruri despre el care nu sunt tocmai măgulitoare. Însă vreau să ţineţi minte un lucru: Ben Rifkin era un băiat ca oricare altul. Nu era perfect. Era un puşti obişnuit, cu toate defectele şi toate dificultăţile pe care le întâmpină un adolescent obişnuit. Avea 14 ani – paisprezece! – şi avea toată viaţa înainte. Nu era un sfânt, în niciun caz. Însă care dintre noi ar vrea să fie judecat doar după primii paisprezece ani din viaţă? Care dintre noi era complet şi… şi… *desăvârşit* la paisprezece ani? Ben Rifkin era însă tot ce-şi dorea să fie inculpatul. Era chipeş, de treabă, popular. Inculpatul, de cealaltă parte, era un străin printre colegii săi de clasă. Tăcut, singuratic, sensibil, bizar. Un proscris. Însă Ben a făcut greşeala fatală de a-l tachina pe acest băiat ciudat. El nu ştia de firea aprigă a acestuia, de capacitatea – ba chiar dorinţa – ascunsă a inculpatului de a ucide.

— Obiectez!

— Admis! Juriul nu va ţine cont de remarca referitoare la dorinţa inculpatului, care este pură speculaţie.

Logiudice nu îşi întoarse privirea de la juriu. Rămase încremenit, ignorând obiecţia, pretinzând că nici măcar nu o auzise. *Judecătorul şi*

apărarea încearcă să vi-l ascundă, dar noi ştim bine care-i adevărul.

— Inculpatul şi-a făcut planuri. A luat un cuţit. Şi nu un cuţit de copii, nu un cuţitaş de cioplit, nu un briceag, ci un cuţit de vânătoare, un cuţit creat pentru a omorî. Îl veţi auzi vorbind despre acest cuţit chiar pe cel mai bun prieten al inculpatului; acesta l-a văzut în mâna sa şi chiar l-a auzit pe inculpat spunând cu gura lui că intenţionează să îl folosească împotriva lui Ben Rifkin. Veţi auzi că inculpatul a gândit totul dinainte; a plănuit crima. Ba chiar a descris crima câteva săptămâni mai târziu, într-o poveste pe care a scris-o şi a postat-o cu mult tupeu pe internet – o poveste în care descrie cum a conceput crima, cum a plănuit-o în detaliu şi cum a săvârşit-o. Acum, inculpatul o să încerce să justifice scrierea acestei poveşti, care include o descriere detaliată a uciderii lui Ben Rifkin, chiar şi detalii pe care doar făptaşul le putea şti. S-ar putea să vă spună „Era totul în imaginaţia mea". Iar la asta voi replica, aşa cum sunt convins că o veţi face şi dumneavoastră: „Ce fel de puşti îşi imaginează uciderea unui prieten?"

Făcu încet câţiva paşi, lăsând întrebarea în aer.

— Iată ce ştim noi: când inculpatul a plecat de acasă şi s-a îndreptat spre Cold Spring Park, în dimineaţa zilei de 12 aprilie 2007, a luat cu el un cuţit în buzunar şi o idee în minte. Era pregătit. Din acel moment nu a mai fost nevoie decât de un declic, de o scânteie care să-l facă să… cedeze. Care a fost acest declic? Ce l-a determinat să transforme imaginarea crimei în realitate?

Făcu o pauză. Era întrebarea centrală la care trebuia să se ofere răspuns, ghicitoarea pe care Logiudice ar fi urmat să o rezolve: cum de un băiat normal, fără antecedente violente, face deodată ceva atât de brutal? Motivul este un factor prezent în orice caz, nu din punct de vedere juridic, ci în minţile tuturor juraţilor. De aceea sunt atât de greu de dovedit infracţiunile fără motiv (sau fără un motiv solid). Juraţii vor să înţeleagă ce s-a întâmplat; vor să ştie de ce. Vor să audă un răspuns logic. Logiudice nu avea niciunul, aparent. Putea prezenta doar teorii, presupuneri, probabilităţi, „gena criminalilor".

— S-ar putea să nu aflăm niciodată, recunoscu el, făcând tot posibilul să treacă peste gaura ce se căsca în cazul său, peste ciudăţenia crimei, peste aparenta imposibilitate de a o explica. L-a făcut Ben în vreun fel? I-a zis *poponar* sau *fricos,* cum o mai făcuse şi în trecut? I-a zis *dubios* sau *ratat?* L-a împins, l-a ameninţat, l-a intimidat în vreun fel? Probabil.

Am clătinat din cap. *Probabil?*

— Orice l-ar fi provocat pe inculpat atunci când l-a întâlnit pe Ben Rifkin în Cold Spring Park în acea dimineaţă fatidică de 12 aprilie 2007, pe la ora 8.20 – acolo unde ştia că o să fie Ben, pentru că amândoi

treceau prin acea pădure în drumul lor spre şcoală, de ani buni – el a ales să-şi pună planul în aplicare. L-a înjunghiat pe Ben de trei ori. I-a implântat cuţitul în piept – făcu o demonstraţie cu trei împunsături de sabrer ale braţului drept – *unu, doi, trei.* Trei răni în linie, pe piept, la distanţe egale. Până şi poziţionarea rănilor indică premeditare, sânge rece şi stăpânire de sine.

Logiudice se opri, ceva mai nesigur de această dată.

Juraţii păreau şi ei să fie nesiguri. Îl urmăreau cu expresii de îngrijorare pe chip. Pledoaria lui iniţială, care începuse atât de bine, se împotmolise la întrebarea crucială: *de ce?* Logiudice părea să urmărească două direcţii opuse: acum sugera că Jacob cedase nervos, îşi ieşise din fire şi îşi omorâse colegul de clasă într-un acces de furie; şi, în secunda următoare, sugera că Jacob îşi plănuise crima de câteva săptămâni, insistând cu sânge rece asupra fiecărui detaliu în parte, folosindu-se de expertiza juridică a oricărui fiu de procuror, apoi aşteptase să se ivească o oportunitate. Evident, problema era că nici măcar Logiudice nu reuşise să găsească răspunsul la întrebarea care privea motivul, indiferent prin câte teorii trecea. Uciderea lui Ben Rifkin pur şi simplu nu avea sens. Chiar şi acum, după câteva luni de anchetă, ne întrebam încă: *de ce?* Eram convins că şi juriul avea să sesizeze problema lui Logiudice.

— După ce s-a isprăvit totul, inculpatul s-a descotorosit de cuţit şi a pornit mai departe spre şcoală. A pretins că nu ştie nimic, chiar şi atunci când şcoala a fost închisă, iar poliţia încerca cu înfrigurare să rezolve cazul. Şi-a păstrat sângele rece. Da, dar inculpatul, acest fiu de procuror, ar fi trebuit să ştie, din lunga lui ucenicie, că după o crimă rămân întotdeauna urme. Nu există crimă imaculată. Crima este o treabă murdară, sângeroasă şi dezordonată. Sângele ţâşneşte şi stropeşte peste tot. În surescitarea de moment se produc greşeli. Inculpatul a lăsat o amprentă pe hanoracul victimei, imprimată în sângele acesteia – o amprentă care ar fi putut fi lăsată doar la puţin timp după săvârşirea crimei. Şi apoi încep să curgă minciunile. După ce este identificată amprenta, la câteva săptămâni de la crimă, inculpatul îşi schimbă povestea. După ce zisese săptămâni la rând că nu ştie nimic despre crimă, susţine acum că a fost acolo, dar numai *după* producerea acesteia.

O privire sceptică.

— Avem motivul: un elev proscris, care-i purta pică colegului care-l tot tachina. Avem arma: cuţitul. Avem planul: detaliat într-o descriere a crimei, scrisă chiar de inculpat. Avem probele materiale: amprenta de pe cadavrul victimei, întipărită chiar în sângele acesteia. Doamnelor şi domnilor, dovezile sunt covârşitoare. Există un munte de dovezi. Nu lasă nicio urmă de îndoială. După ce se va termina acest proces şi eu vă voi fi

dovedit toate lucrurile pe care tocmai le-am descris, voi veni din nou în faţa dumneavoastră, de această dată ca să vă cer să vă îndepliniţi rolul, să spuneţi lucrurilor pe nume, să trageţi singura concluzie posibilă: vinovat. Vă asigur că vă va fi greu să rostiţi acest cuvânt – *vinovat.* E greu să judeci o altă persoană. Suntem învăţaţi toată viaţa să nu o facem. „Nu judeca“, ne spune Biblia. Este cu atât mai greu cu cât inculpatul e un copil. Credem cu ardoare în nevinovăţia copiilor noştri. Vrem să credem în ea; vrem ca ei să fie nevinovaţi. Însă acest copil nu este nevinovat. Nu. Când veţi vedea toate dovezile strânse împotriva lui, veţi şti în adâncul sufletelor voastre că există un singur verdict în acest caz: vinovat. *Verdict* care însemna în latină „spune adevărul“. Asta vă voi cere să faceţi, să spuneţi adevărul: vinovat. Vinovat! Vinovat! Vinovat! Vinovat!

Le aruncă o privire hotărâtă, virtuoasă, imploratoare.

— Vinovat, rosti el încă o dată.

Îşi înclină capul posomorât, apoi se întoarse la locul său, unde se lăsă să cadă în scaun, părând stors de vlagă, căzut pe gânduri sau jelindu-l pe băiatul mort, Ben Rifkin.

În spatele meu, o femeie din public scânci. Se auziră apoi sunete de paşi şi uşa dată de perete când ea ieşi din sala de judecată. Nu am îndrăznit să mă întorc şi să o văd.

Senzaţia mea era că pledoaria lui Logiudice fusese destul de bună. Era de departe cea mai bună prestaţie a sa în instanţă, din câte văzusem eu. Însă nu fusese reprezentaţia excelentă de care avea nevoie. Încă mai rămăsese loc de îndoieli. *De ce a făcut-o?* Juraţii probabil că sesizaseră slăbiciunea din cazul său, gaura de gogoaşă din mijlocul acestuia. Aceasta era mereu o problemă pentru procurori, de vreme ce nu e niciodată timp într-un proces în care cazul acuzării pare mai solid decât în pledoaria iniţială. Când povestea este curată ca lacrima şi necontrazisă, înainte ca dovezile să fie puse la îndoială de realităţile unui proces, de bâlbâielile martorilor tăi, de expertiza martorilor celeilalte părţi, de interogatoriul contradictoriu şi toate celelalte. Impresia mea era că ne lăsase o oportunitate.

— Apărarea? rosti judecătorul.

Jonathan se ridică în picioare. În acel moment, m-a uimit gândul cum mă uimeşte şi acum, când îl văd – că era unul dintre acei bărbaţi pe care ţi-e uşor să ţi-i imaginezi băieţi, chiar şi când au 60 de ani şi sunt cărunţi. Părul său era mereu ciufulit, haina descheiată la nasturi, cravata şi gulerul uşor într-o parte, ca şi cum toată vestimentaţia sa era o uniformă de şcolar pe care o purta doar pentru că aşa cereau regulile. Se duse în faţa boxei juriului şi se scărpină în cap, cu chipul perplex, în timp ce se gândea la ce auzise. Ai fi crezut că nu-şi pregătise nimic de zis

şi că avea nevoie de o clipă ca să-şi adune gândurile. După pledoaria lungă a lui Logiudice – care izbutise cumva să pară şi repetată, dar şi improvizată –, spontaneitatea neîngrijită a lui Jonathan era o binevenită gură de aer proaspăt. Recunosc că îl admir pe Jonathan şi-mi place de el, aşa că s-ar putea să fiu subiectiv, dar mie mi s-a părut, încă dinainte să deschidă gura, că el era cel mai plăcut dintre cei doi avocaţi, ceea ce nu-i chiar de colo. Comparativ cu Logiudice, care nu părea în stare să respire măcar fără să calculeze înainte cum o să fie văzut de ceilalţi, Jonathan avea un aer de naturaleţe şi lejeritate. Mergând la pas prin sala de judecată, în costumul lui ponosit, distras de propriile-i gânduri, părea să se simtă ca acasă, ca un om în pijamale care mănâncă deasupra chiuvetei din bucătăria personală.

— Ştiţi, începu el, mă gândesc la ceva ce-a spus avocatul acuzării. Făcu un semn vag cu mâna înspre Logiudice. Moartea unui tânăr ca Ben Rifkin este un lucru groaznic. Chiar şi printre toate infracţiunile, crimele şi nenorocirile pe care le vedem aici, asta este pur şi simplu o tragedie. Era doar un băiat. Şi toţi anii pe care-i avea acest băiat în faţa lui, toate lucrurile pe care le-ar fi putut face, toate posibilităţile sale de a deveni un mare doctor, un mare artist, un conducător înţelept… toate sunt pierdute acum. Pierdute. Când eşti martor la o asemenea tragedie, vrei să îndrepţi cumva lucrurile, vrei să le repari cumva. Vrei să vezi că se face dreptate. Poate că te înfurii; vrei să vezi că plăteşte cineva pentru asta. Simţim cu toţii aceste lucruri, suntem cu toţii oameni. Însă Jacob Barber este nevinovat. O să repet asta ca să nu existe vreo neînţelegere: Jacob Barber este complet nevinovat. Nu a făcut nimic, nu a avut nimic de-a face cu această crimă. Nu el este făptaşul. Dovezile despre care aţi auzit nu înseamnă nimic. În clipa în care treci de suprafaţă, în clipa în care le priveşti îndeaproape, înţelegi ce s-a întâmplat cu adevărat, iar cazul acuzării se năruie. Acea amprentă, de exemplu, asupra căreia a insistat atât de mult procurorul… Veţi auzi cum a ajuns acea amprentă acolo, aşa cum i-a zis Jacob poliţistului care l-a arestat, de îndată ce a fost întrebat. Şi-a găsit colegul întins la pământ, rănit, şi a făcut ceea ce-ar face orice persoană de bună credinţă: a încercat să îl ajute. L-a rostogolit pe Ben pe spate ca să vadă ce-a păţit, ca să observe dacă este în regulă, ca să-l ajute. Şi, când a văzut că Ben este mort, a reacţionat cum am face-o mulţi dintre noi: s-a speriat. Nu a vrut să se implice. S-a temut că dacă va spune cuiva că a văzut cadavrul, ba că l-a şi atins, va deveni suspect, va fi acuzat de ceva ce nu a făcut. A procedat cum trebuie? Sigur că nu. Îşi doreşte să fi fost mai curajos şi să fi spus adevărul de la bun început? Sigur că da. Însă este doar un băiat, e şi el om şi a făcut o greşeală. Nimic mai mult. Nu…

Se opri şi îşi lăsă privirea în jos, cumpănindu-şi următoarea propoziţie.

— Nu lăsaţi să se mai întâmple o dată. Un băiat a murit. Nu distrugeţi viaţa altui băiat doar ca să mai reparaţi ceva. Nu lăsaţi ca acest caz să devină o a doua tragedie. Una a fost de-ajuns.

•

Primul martor chemat fu Paula Giannetto, femeia care descoperise cadavrul. Nu o cunoşteam, dar am recunoscut-o de prin oraş, de la magazin, de la Starbucks sau de la curăţătorie. Newton nu este un oraş foarte mic, însă e împărţit în câteva „zone“ şi în aceste cartiere vezi mereu aceleaşi feţe. În mod ciudat, nu-mi aminteam s-o fi văzut vreodată alergând în Cold Spring Park, deşi se pare că alergam amândoi prin zona respectivă în perioada comiterii crimei.

Logiudice o ghidă de-a lungul depoziţiei, care se lungi prea mult. Era mult prea meticulos, dornic să stoarcă de la ea şi ultimul strop de patos pe care-l putea obţine. De obicei, procurorul suferă o transformare amuzantă odată cu depoziţia primului martor: după ce ocupă toată scena la pledoaria iniţială, procurorul se retrage acum din lumina reflectoarelor. Atenţia se mută asupra martorului, iar regulile cer ca procurorul să fie aproape pasiv atunci când pune întrebările. El îl îndrumă pe martor sau îl îndeamnă să treacă mai departe cu întrebări de genul: „Şi apoi ce s-a întâmplat?“ sau „Ce aţi văzut atunci?“ Însă Logiudice era foarte mofturos în ceea ce priveşte detaliile pe care le voia de la Paula Giannetto. O tot oprea ca să o iscodească ba de una, ba de alta. Jonathan nu obiectă la nimic din toate astea, de vreme ce nu era nimic în depoziţie care să îl lege pe Jacob câtuşi de puţin de crimă. Însă am avut din nou senzaţia că Logiudice bâjbâie, fără să comită vreo mare eroare de strategie, ci pas cu pas, într-o mie de moduri mărunte. (Oare îmi făceam doar iluzii? Poate că da. Nu pretind că eram obiectiv.) Giannetto a stat în boxă aproape o oră, relatându-şi povestea, practic neschimbată în comparaţie cu ce spusese în ziua crimei.

Era o dimineaţă de primăvară răcoroasă şi umedă. Ea alerga de-a lungul unei porţiuni deluroase din Cold Spring Park, când a văzut ceea ce părea să fie un băiat întins cu faţa în jos, pe un povârniş acoperit cu frunze, ce cobora până la un mic eleşteu plin cu alge. Băiatul purta blugi, tenişi şi un hanorac. Ghiozdanul îi alunecase pe povârniş până undeva în apropierea sa. Giannetto alerga singură şi nu văzuse pe nimeni altcineva în preajma cadavrului. Trecuse pe lângă alţi alergători şi puşti care mergeau la şcoală (parcul era un traseu obişnuit pentru elevii Şcolii McCormick, aflată la marginea acestuia), însă nu văzuse pe nimeni în

preajma cadavrului. Nici nu auzise ceva, strigăte sau sunete de luptă, pentru că asculta muzică la iPod, pe care îl purta într-o husă prinsă de antebraţ. Putea să spună chiar şi ce piesă asculta atunci când văzuse cadavrul: *This Is the Day* a trupei The The.

Giannetto se oprise, îşi scosese căştile din urechi şi privise la băiat de pe poteca pe care alerga. De la doar câţiva paşi distanţă, îi văzuse tălpile tenişilor. Spusese: „Eşti în regulă? Ai nevoie de ajutor?“ Cum nu primise răspuns, coborâse să vadă ce-i cu el, păşind cu grijă pe pantă din cauza frunzelor alunecoase. Era şi ea mamă şi nu putea să treacă mai departe fără să vadă ce-i cu băiatul, aşa cum se aştepta s-o facă şi alţii pentru copiii ei. Crezuse că băiatul leşinase, poate, pentru că i se făcuse rău sau din cauza vreunei alergii, sau a unei supradoze de droguri sau mai ştiu eu ce. Aşa că îngenunchease lângă el şi îl scuturase de umăr, apoi de ambii umeri, rostogolindu-l după aceea pe spate.

Acela a fost momentul în care a văzut sângele de pe piept (şi frunzele înroşite de sub el şi din apropiere), încă ud şi sclipitor, scurgându-i-se din cele trei găuri din piept. Băiatul era livid, dar pe faţă se vedeau mici pete trandafirii. Îşi amintea vag că pielea lui era rece la atingere, însă nu putea spune cu certitudine dacă o atinsese sau nu. Poate că trupul se mişcase în mâinile ei astfel încât îi atinsese în treacăt pielea. Capul îi căzuse pe spate, iar gura îi era căscată.

Avusese nevoie de câteva clipe ca să proceseze faptul suprarealist că băiatul din braţele ei era mort. Lăsase cadavrul să-i cadă din mâini, după ce îl ţinuse de umeri. Ţipase. Se trăsese de lângă el, pe fund, apoi se întorsese şi reuşise să se caţăre de-a buşilea până la poteca de sus.

O clipă nu se întâmplase nimic. Rămăsese acolo singură, în pădure, holbându-se la cadavru. Putea să audă încă muzica în căşti, aceeaşi melodie – *This Is the Day*. Toată chestia nu durase nici măcar trei minute, cât o piesă pop.

Fu nevoie de un timp ridicol de lung ca să scoată de la ea această poveste simplă. După o asemenea examinare îndelungată, interogatoriul lui Jonathan fu comic de scurt.

— L-aţi văzut pe inculpat, pe Jacob Barber, în parc, în acea dimineaţă?

— Nu.

— Nu mai am întrebări.

•

Logiudice călcă greşit cu următorul martor. Ba nu, mai mult de-atât – călcă în rahat. Martorul era ofiţerul de poliţie din Newton care condusese investigaţia pentru secţia locală. Acesta fiind un martor standard, *pro*

forma, Logiudice ar fi trebuit să înceapă rulând câţiva martori la bară pentru a stabili faptele cele mai importante şi cronologia acelei prime zile, când fusese descoperită crima. Primul poliţist care ajunge la locul faptei este chemat adeseori să depună mărturie cu privire la felul în care se prezenta scena crimei şi la primele momente (critice) ale investigaţiei, înainte ca la aceasta să se alăture unitatea CPAC a poliţiei statale, care o şi preia totodată. Aşadar, acesta era un martor pe care Logiudice trebuia să-l cheme, vrând-nevrând. Făcea totul ca la carte. Şi eu aş fi făcut la fel. Problema lui era că nu-şi ştia martorul la fel de bine cum îl ştiam eu.

Locotenentul Nils Peterson intrase în poliţia din Newton cu doar câţiva ani înainte ca eu să ajung la biroul procuraturii districtuale, proaspăt ieşit de pe băncile Facultăţii de Drept. Ceea ce însemna că eu îl cunoşteam pe Nils din 1984 – pe când Neal Logiudice era în liceu, străduindu-se să îşi facă timp pentru ore, fanfară şi masturbare compulsivă. (E pură speculaţie. Nu am de unde să ştiu că era în fanfara şcolii.) Nils fusese chipeş în tinereţe. Avea părul blond nisipiu, pe care ţi l-ai imagina imediat ce i-ai auzi numele. Acum, că trecuse de 50 de ani, părul i se închisese la culoare, spatele i se cocârjase puţin şi burta i se rotunjise. Însă avea un fel plăcut de a vorbi în boxa martorilor, fără acea băţoşenie contondentă specifică unor poliţişti. Juraţii îl adorau.

Logiudice îl făcu să reia elementele de bază. Cadavrul fusese găsit întins pe spate, cu faţa spre cer, fiind răsucit de femeia care îl descoperise. Cele trei plăgi prin înjunghiere, în linie. Lipsa unui motiv aparent, dar şi a suspecţilor. Niciun indiciu de luptă sau de răni de apărare, sugerând un atac prin surprindere sau brusc. Fotografiile cadavrului şi ale zonei înconjurătoare fuseseră introduse în rândul probelor. În primele minute şi ore ale anchetei, parcul fusese închis pentru public şi se întreprinseseră căutări, fără vreun rezultat însă. Câteva urme de paşi fuseseră găsite în parc, însă nu în imediata apropiere a cadavrului şi nu aparţinând vreunui suspect. În orice caz, era un parc public – probabil că erau mii de urme de paşi, dacă ţineai cu tot dinadinsul să le cauţi.

Şi apoi asta.

Logiudice:

— Este o procedură uzuală ca investigaţia în cazul unei omucideri să-i fie repartizată automat unui procuror districtual adjunct?

— Da.

— Cine a fost procurorul districtual adjunct care a primit cazul în acea zi?

— Obiectez!

Judecătorul French:

— Avocaţii să vină la prezidiu.

Logiudice şi Jonathan se duseră la prezidiu, unde discutară în şoaptă cu judecătorul. Acesta stătea drept, cum îi era în obicei. Majoritatea judecătorilor îşi trăgeau scaunele mai aproape de bară sau se aplecau spre ea, pentru a şopti mai eficient cu avocaţii. Nu şi Burt French.

Conversaţia de la bară se desfăşură fără ca eu sau juriul să o auzim. Redau următoarele paragrafe, aşa cum au fost ele consemnate în stenograma procesului.

Judecătorul:

— Unde vreţi să ajungeţi cu asta?

Logiudice:

— Onorată instanţă, juriul are dreptul să ştie că tatăl inculpatului a condus ancheta în primele ei etape, mai ales dacă apărarea va sugera că au existat vicii de procedură, cum bănuiesc că se va întâmpla.

— Domnule avocat?

Jonathan:

— Ei bine, obiecţia noastră are în vedere două aspecte. În primul rând, este irelevant. Se vorbeşte de vină prin asociere. Chiar dacă tatăl inculpatului nu ar fi trebuit să preia cazul şi chiar dacă l-ar fi coordonat greşit în vreun fel – şi nu vreau să zic că vreuna dintre aceste variante este adevărată –, asta tot nu spune absolut nimic despre inculpat. Dacă domnul Logiudice nu vrea să insinueze cumva că fiul şi tatăl au fost implicaţi într-o conspiraţie pentru a ascunde dovezile crimei, atunci nu există nicio cale de a spune că probele împotriva tatălui au ceva de-a face cu vinovăţia sau nevinovăţia fiului. Dacă domnul Logiudice doreşte să pună tatăl sub acuzare pentru obstrucţionarea justiţiei sau altceva de acest gen, atunci n-are decât să o facă şi vom reveni aici altădată pentru un proces separat. Însă nu acesta este cazul care se judecă astăzi în această sală. Cea de-a doua obiecţie priveşte caracterul necuvenit şi prejudicios al argumentării. Este vorba de vină prin insinuare. Dumnealui încearcă să otrăvească minţile juraţilor cu sugestia că tatăl trebuie să fi ştiut că fiul era implicat şi, astfel, trebuia să se comporte în mod adecvat. Însă nu există nicio dovadă că tatăl şi-a bănuit fiul – ceea ce nu s-a întâmplat – sau că a făcut ceva inadecvat în timp ce conducea investigaţia. Să fim sinceri: domnul procuror vrea să arunce o grenadă lacrimogenă în această sală de judecată, pentru a distrage atenţia juriului de la faptul că nu există practic nicio probă directă împotriva inculpatului. Este…

— Bine, bine, am înţeles.

Logiudice:

— Onorată instanţă, cât priveşte importanţa, asta trebuie să decidă

juraţii. Însă au dreptul să ştie. Inculpatul nu poate să le aibă pe amândouă: pe de o parte, să spună că poliţia a dat-o în bară şi, pe de alta, să omită detaliul că omul care conducea investigaţia era însuşi tatăl său.

Judecătorul:

— O să merg pe mâna procuraturii de această dată. Însă vă avertizez, domnule Logiudice: dacă procesul se blochează într-o discuţie despre erorile tatălui, intenţionate sau nu, vă voi opri imediat. Apărarea are dreptate când susţine că nu acesta este cazul care se judecă aici. Dacă vreţi să puneţi tatăl sub acuzare, faceţi-o!

Stenograma nu consemnează reacţia lui Logiudice, însă eu mi-o amintesc foarte clar. S-a uitat direct la mine.

Întorcându-se la micul pupitru de lângă boxa juriului, s-a postat în faţa lui Nils Peterson şi şi-a reluat întrebările.

— Domnule ofiţer, voi repeta întrebarea. Cine a fost procurorul districtual adjunct care a primit cazul în acea zi?

— Andrew Barber.

— Îl vedeţi pe Andrew Barber în această sală de judecată astăzi?

— Da, este chiar acolo, lângă inculpat.

— Şi îl cunoşteaţi pe domnul Barber de pe vremea când era procuror districtual adjunct? Aţi lucrat vreodată împreună?

— Sigur că îl cunoşteam. Am lucrat împreună de multe ori.

— Vă înţelegeaţi bine cu domnul Barber?

— Da, eu aşa zic.

— Nu v-a trecut prin minte la momentul respectiv că era ciudat ca domnul Barber să instrumenteze un caz în care era implicat un coleg de şcoală de-al fiului său, un băiat despre care chiar el ar fi putut să ştie câte ceva?

— Nu, nu chiar.

— Ei bine, nu vi s-a părut ciudat că fiul domnului Barber ar fi putut fi chemat ca martor în acest caz?

— Nu, nu m-am gândit la asta.

— Însă, în perioada în care a condus investigaţia, tatăl inculpatului a insistat să urmărească un suspect care s-a dovedit a nu fi implicat, un bărbat care locuia în apropierea parcului şi care avea în cazier acuzaţii de molestare, este corect?

— Da. Numele lui este Leonard Patz. Avea la cazier agresiuni cu caracter sexual asupra minorilor sau aşa ceva.

— Iar domnul Barber – Andrew Barber, tatăl – voia să îl urmăriţi pe acest om considerându-l suspect, nu-i aşa?

— Obiectez! Irelevant.

— Admis!

Logiudice:

— Domnule ofiţer, în perioada în care tatăl inculpatului a condus ancheta, l-aţi considerat pe Leonard Patz ca fiind suspect?

— Da.

— Şi Patz a fost scos de sub urmărire mai târziu, când a fost pus sub acuzare fiul inculpatului?

— Obiectez!

— Respins!

Peterson ezită, observând capcana întinsă. Dacă mergea mai departe ca să-şi sprijine prietenul, ar fi ajutat apărarea. Aşa că încercă să găsească o cale de mijloc.

— Patz nu a fost inculpat.

— Dar când fiul domnului Barber a fost inculpat, aţi rămas surprins în acele momente de implicarea precedentă a domnului Barber în acest caz?

— Obiectez!

— Respins!

— Mi s-a părut surprinzător, da, în sensul că…

— Aţi auzit vreodată de un procuror sau de un poliţist care să fie implicat în anchetarea propriului fiu?

Încolţit, Peterson trase adânc aer în piept:

— Nu.

— Ar fi un conflict de interese, nu-i aşa?

— Obiectez!

— Admis! Treceţi mai departe, domnule Logiudice.

Logiudice mai puse câteva întrebări banale, cu jumătate de gură, savurându-şi victoria. Când se aşeză, pe chipu-i îmbujorat i se citea satisfacţia. Îşi lăsă privirea în podea, până când reuşi să se stăpânească.

Când îi veni rândul, Jonathan nu se chinui să atace prea multe din cele spuse de Peterson despre scena crimei, întrucât nici acum nu era practic nimic care să-l indice pe Jacob. De fapt, era atât de puţin antagonism între aceşti doi tipi blajini, iar întrebările erau atât de lipsite de importanţă, încât ai fi crezut că Jonathan interoghează un martor al apărării.

— Cadavrul era întins într-o poziţie răsucită atunci când aţi ajuns la locul crimei, nu-i aşa, domnule ofiţer?

— Da.

— Deci, având în vedere că fusese mişcat, unele probe au fost pierdute chiar înainte să ajungeţi acolo. De exemplu: poziţia cadavrului vă poate ajuta adesea să reconstituiţi atacul, nu-i aşa?

— Ba da, aşa este.

— Iar când cadavrul este întors pe cealaltă parte, efectul de lividitate – sau sângele care se supune legii gravitaţiei – se inversează şi el. Este ca şi cum ai întoarce o clepsidră: sângele începe să se scurgă în cealaltă direcţie, iar concluziile pe care le trageţi din observarea lividităţii se pierd, nu-i aşa?

— Da. Nu sunt un expert criminalist, dar aşa este.

— Am înţeles, dar *sunteţi* un ofiţer de la omucideri.

— Da.

— Şi e corect să spunem – ca urmare a unei reguli generale – că atunci când cadavrul este deranjat sau mişcat la locul unei crime, se pierd adesea probe?

— În general este adevărat, da. În acest caz, nu avem de unde să ştim dacă s-a pierdut ceva.

— A fost găsită arma crimei?

— Nu în acea zi.

— A fost găsită mai târziu?

— Nu.

— Şi, în afară de amprenta de pe hanoracul victimei, nu era absolut nimic care să indice un anumit inculpat.

— Corect.

— Şi, bineînţeles, amprenta a fost identificată abia mai târziu, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Deci scena crimei în sine, în acea primă zi, nu a oferit vreo probă îndreptată către un anumit suspect?

— Nu. Numai amprenta neidentificată.

— Deci este corect să spunem că la începutul investigaţiei nu aveaţi niciun suspect clar?

— Da.

— Şi, în această situaţie, ca anchetator, nu aţi vrea să ştiţi, nu ar fi o informaţie relevantă că un pedofil cunoscut şi condamnat locuieşte în apropierea parcului? Un bărbat cu un cazier de molestare sexuală a minorilor de-o seamă cu victima?

— Ba da.

Am simţit cum ochii juraţilor se îndreaptă spre mine pe măsură ce realizau, într-un sfârşit, unde bătea Jonathan – că nu se mulţumea doar să dea o serie de mici lovituri.

— Deci nu vi s-a părut inadecvat, nefiresc sau cât de cât ciudat ca Andy Barber, tatăl inculpatului, să se concentreze asupra acestui bărbat, a acestui Leonard Patz?

— Nu, nu mi s-a părut.

— De fapt, bazându-ne pe ceea ce ştiaţi la vremea respectivă, aţi putea spune că nu şi-ar fi făcut meseria dacă *nu* l-ar fi verificat pe acest om, nu-i aşa?

— Da, s-ar putea spune şi astfel.

— Şi, de fapt, aţi aflat în investigaţia dumneavoastră ulterioară că Patz chiar se plimba prin acel parc dimineaţa, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Obiectez!

În glasul lui Logiudice nu era prea multă convingere.

— Respins!

În glasul judecătorului, în schimb, era foarte multă convingere.

— Dumneavoastră aţi vrut să o luăm pe acest drum, domnule avocat.

Îmi displăcuse dintotdeauna tendinţa judecătorului French de a lăsa să i se întrevadă simpatiile. Era un actor prost şi, în general, lua partea apărării. Inculpaţii se simţeau mereu ca acasă în sala lui de judecată. Acum, că mă dădusem de partea inculpatului, sigur că fusesem încântat să văd cum judecătorul ne ia partea atât de făţiş. Unde mai pui că era şi o decizie uşoară. Logiudice deschisese subiectul – nu putea să împiedice acum apărarea să-l exploateze.

I-am făcut un gest lui Jonathan şi el s-a apropiat ca să ia de la mine o foaie de hârtie. Când o citi, ridică din sprâncene. Notasem acolo trei întrebări. El împături cu grijă foaia şi se apropie de boxa martorilor.

— Domnule ofiţer, v-aţi exprimat vreodată dezacordul în legătură cu vreuna dintre deciziile luate de Andy Barber pe când conducea investigaţia?

— Nu.

— Şi, de fapt, nu-i adevărat că şi dumneavoastră voiaţi să continuaţi să-l anchetaţi pe acest individ, Patz, la începutul investigaţiei?

— Ba da.

Un jurat – Tipul Gras din Somerville, aflat în scaunul cu numărul şapte – pufni şi clătină din cap.

Jonathan îl auzi şi dădu semne că ar vrea să se aşeze.

I-am aruncat o privire, îndemnându-l să *continue*.

El se încruntă. Numai la televizor se întâmplă să mergi până la capăt la interogatoriul contradictoriu. Dai câteva lovituri şi după aceea stai naibii jos. Martorul are toată puterea, nu tu. În plus, acel al treilea rând de pe pagină era prototipul Întrebării pe care Nu o Pui Niciodată la Interogatoriul Contradictoriu: terminându-se în coadă de peşte, subiectivă, este genul de întrebare care aproape că invită la un răspuns lung şi imprevizibil. Pentru un avocat cu state vechi, sentimentul seamănă cu cel dintr-un film de groază, când dădaca aude un zgomot la

subsol şi deschide uşa care scârţâie ca să coboare şi să vadă despre ce este vorba. *Nu o face,* strigă spectatorii.

Fă-o, am insistat eu din priviri.

— Domnule ofiţer, începu el, ştiu că este ciudat pentru dumneavoastră. Nu vă cer să vă exprimaţi părerea asupra inculpatului. Înţeleg că trebuie să vă faceţi meseria în această privinţă. Însă, limitându-ne discuţia la tatăl inculpatului, Andy Barber, despre judecata şi integritatea căruia am tot discutat aici…

— Obiectez!

— Respins!

— De câtă vreme îl cunoaşteţi pe domnul Barber?

— De multă vreme.

— Cam cât?

— Douăzeci de ani. Probabil chiar mai mult.

— Şi, cunoscându-l de peste douăzeci de ani, care este opinia dumneavoastră despre el ca procuror, în ceea ce priveşte abilitatea sa, integritatea sa, judecata sa?

— Nu discutăm despre fiu, nu? Doar despre tată?

— Întocmai.

Peterson se uită direct la mine.

— Este cel mai bun om pe care-l are procuratura. Mă rog, cel mai bun pe care-l avea.

— Nu mai am întrebări.

Un *nu mai am întrebări* care însemna *du-te naibii.* Logiudice nu avea să se mai concentreze atât de explicit asupra rolului meu în investigaţie, deşi a mai atins subiectul în treacăt de câteva ori pe parcursul procesului. Fără îndoială că în acea primă zi a plantat ideea cu succes în minţile juraţilor. Pentru moment, poate că nici nu trebuia să obţină mai mult.

Şi, totuşi, în acea după-amiază am plecat din sala de judecată cu un sentiment de victorie.

Însă acesta nu a ţinut prea mult.

28 | Un verdict

Dr. Vogel ne anunţă pe un ton sumbru:

— Mă gîndesc că trebuie să vă spun câteva lucruri ceva mai dificile.

Eram cu toţii vlăguiţi. Stresul unei zile pline în instanţă se resimte până la nivelul oaselor şi-al muşchilor. Însă posomorârea psihiatrei ne alertă instant. Laurie se concentră asupra ei cu o expresie absorbită, iar Jonathan cu acea curiozitate a lui obişnuită, ca de bufniţă.

Am spus:

— Vă asigur că ne-am obişnuit să primim veşti proaste. Am devenit imuni.

Dr. Vogel îmi evită privirea.

Privind în urmă, îmi dau seama cât de ridicol au sunat vorbele mele. Noi, părinţii, bravăm adeseori atunci când vine vorba despre copiii noştri. Jurăm că putem îndura orice abuz, că putem depăşi orice provocare. Niciun obstacol nu ni se pare de netrecut. Orice pentru copiii noştri. Însă nimeni nu devine imun şi cu atât mai puţin părinţii. Copiii ne fac şi mai vulnerabili.

Privind în urmă, înţeleg acum şi că această şedinţă a fost sincronizată perfect astfel încât să ne doboare. Trecuse doar vreo oră de la încheierea şedinţei de la tribunal şi, în timp ce adrenalina cobora la cote normale, acelaşi lucru se întâmpla şi cu senzaţia de victorie, lăsându-ne ameţiţi de succes. Nu eram deloc în starea potrivită ca să primim veşti proaste.

Scena avea loc în biroul lui Jonathan de lângă Harvard Square. Eram aşezaţi la masa circulară din lemn de stejar din biblioteca lui. Doar noi patru: Laurie şi cu mine, Jonathan şi dr. Vogel. Jacob se afla în anticameră cu tânăra asociată a lui Jonathan, Ellen.

Când dr. Vogel îşi feri privirea, când nu putu să mă privească în ochi, probabil că se gândea: *Crezi că sunteţi imuni? Aşteptaţi numai un pic.*

— Dar tu, Laurie? rosti psihiatra pe tonul ei îndatoritor, de terapeut. Crezi că poţi face faţă chiar acum?

— Da, absolut.

Ochii psihiatrei o scrutară pe Laurie: avea părul înfoiat de parcă ar fi fost pe arcuri, tenul de un galben bolnăvicios deja, cearcăne vineţii sub ochi. Slăbise foarte mult, pielea feţei îi atârna, iar hainele îi erau lăsate pe umerii osoşi. Mă gândeam: oare când s-a produs toată această

deteriorare? S-a întâmplat oare deodată, din cauza presiunii presupuse de caz? Sau mai degrabă treptat, de-a lungul anilor, fără ca eu să bag de seamă? Nu mai era Laurie a mea, fata curajoasă care mă inventase şi pe care, aşa cum părea acum, o inventasem şi eu pentru mine. Arăta atât de istovită, încât m-am gândit că o vedeam cum se stinge sub ochii noştri. Cazul o mistuia. Nu fusese făcută pentru o asemenea încleştare. Nu fusese niciodată dură. Nici nu avusese nevoie să fie. Viaţa nu o călise. Nu era vina ei, bineînţeles, însă pentru mine – care mă simţeam tare ca o stâncă, chiar şi acum, când evenimentele avansaseră atât de mult – fragilitatea lui Laurie era incredibil de dureroasă. Eram gata să fiu tare pentru amândoi, pentru toţi trei, dar nu puteam face nimic ca să o protejez de stres. Vedeţi voi, nu puteam să nu o mai iubesc şi nici acum nu pot. Este uşor să fii tare dacă ai o fire aspră. Însă, închipuiţi-vă ce mult a marcat-o pe Laurie acea zi când s-a ţinut dreaptă pe marginea scaunului, cu privirea aţintită asupra psihiatrei, pregătindu-se pentru o nouă lovitură. Nu a încetat nicio clipă să îl apere pe Jacob, nu a încetat să analizeze tabla de şah, calculând fiecare mişcare şi fiecare replică. Nu a încetat nicio clipă să îl ocrotească, nici măcar la sfârşit.

Dr. Vogel rosti:

— Ce-ar fi să vă explic puţin concluziile şi apoi îmi puteţi pune întrebări, dacă aveţi nelămuriri, bine? Ştiu că este foarte, foarte greu să primiţi veşti neplăcute despre Jacob, dar fiţi tari câteva minute, bine? Ascultaţi-mă şi după aceea putem discuta.

Am încuviinţat.

Jonathan zise:

— Ca să fie clar, nimic din toate astea nu trebuie dezvăluit procuraturii. Nu trebuie să vă faceţi griji. Tot ce discutăm aici şi tot ce vă spune doamna doctor Vogel acum este privilegiat. Această conversaţie este complet confidenţială. Nu va părăsi această încăpere niciodată. Deci puteţi vorbi deschis, la fel ca doamna doctor, bine?

Noi încuviinţări.

— Nu înţeleg de ce trebuie să facem asta, am spus eu. Jonathan, de ce trebuie să discutăm acest subiect dacă apărarea noastră susţine că nu Jacob a comis crima?

Jonathan îşi mângâie barbişonul cărunt.

— Sper să ai dreptate. Sper să se desfăşoare bine cazul şi să nu fim nevoiţi să aducem în discuţie această chestiune.

— Şi atunci de ce o facem?

Jonathan se răsuci uşor, ignorându-mă.

— De ce o facem, Jonathan?

— Pentru că Jacob pare vinovat.

Laurie icni.

— Nu vreau să spun că *este* vinovat, ci doar că există foarte multe dovezi împotriva lui. Acuzarea nu a adus încă la bară martorii-cheie. O să ne fie din ce în ce mai greu. Mult mai greu. Şi, când se va întâmpla asta, vreau să fiu pregătit. Andy, tu dintre toţi oamenii ar trebui să înţelegi asta foarte bine.

— În regulă, interveni psihiatra. Tocmai i-am dat lui Jonathan raportul meu. De fapt, este o scrisoare de opinie, un rezumat al concluziilor mele, este ceea ce aş spune dacă aş fi chemată vreodată să depun mărturie şi la ce cred că ar trebui să vă aşteptaţi dacă va fi adusă în discuţie la proces această chestiune. Am vrut să vorbesc mai întâi doar cu voi doi, fără să fie Jacob de faţă. Nu i-am dezvăluit încă aceste concluzii. După ce se termină procesul, în funcţie de deznodământul său, putem purta o conversaţie mai detaliată cu privire la tratarea unor probleme într-un mediu clinic. Însă, momentan, nu ne preocupă terapia, ci procesul. Iată de ce Jacob nu este prezent aici. El va avea mult de muncă după ce se încheie procesul. Momentan însă, trebuie să vorbim cât se poate de sincer despre el, iar asta ar putea fi mai uşor dacă el nu este de faţă. Sunt două tulburări care se pot observa foarte clar la Jacob: tulburare de personalitate narcisistă şi tulburare de ataşament reactiv. Există şi unele indicii ale unei tulburări de personalitate antisocială, ceea ce nu este neîntâlnit în aceste cazuri, însă, pentru că nu sunt la fel de sigură în privinţa acestui diagnostic, am ales să nu îl includ în raportul meu. Este important să ţineţi minte că nu toate comportamentele pe care urmează să le descriu sunt neapărat patologice, chiar şi atunci când apar în combinaţie. Orice adolescent este narcisist într-o anumită măsură, orice adolescent are probleme de ataşament. Este vorba doar de gradul în care apar acestea. Nu vorbim aici de un monstru. Vorbim despre un puşti obişnuit – doar că puţin mai aparte. Deci nu vreau să interpretaţi asta ca pe o condamnare. Vreau să vă folosiţi de lucrurile pe care le veţi auzi, nu să fiţi copleşiţi de ele. Vreau să vă ofer instrumentele şi vocabularul necesare pentru a vă ajuta fiul. Ideea este să-l înţelegem pe Jacob mai bine, în regulă? Laurie? Andy?

Am încuviinţat, supuşi, dar fără să fim sinceri.

— Bun. Aşa, tulburarea de personalitate narcisistă. Aceasta este cea despre care probabil că mai ştiţi câte ceva. Caracteristicile sale esenţiale sunt grandomania şi lipsa empatiei. În cazul lui Jacob, grandomania nu se manifestă în mod teatral sau îmbăţoşat, prin aroganţă sau înfumurare, trăsături pe care lumea le asociază în general cu această tulburare. Grandomania lui Jacob este mai discretă. Se prezintă ca un simţ exacerbat al propriei importanţe, ca o convingere că este special şi

excepţional. Regulile care se aplică altora nu i se aplică şi lui. Simte că nu este înţeles de ceilalţi, mai ales de către colegii de şcoală, cu câteva excepţii notabile, indivizi pe care Jacob îi consideră la fel de speciali ca şi el, bazându-se de obicei pe inteligenţa lor. Celălalt aspect esenţial al TPN, mai ales în contextul unui caz penal, este lipsa empatiei. Jacob dă dovadă de o răceală nefirească faţă de ceilalţi, chiar şi faţă de Ben Rifkin şi familia lui, ceea ce m-a surprins, dat fiind contextul. Când l-am întrebat pe Jacob despre asta într-una dintre şedinţele noastre, replica lui a fost că oamenii mor cu milioanele în fiecare zi; că accidentele de circulaţie produc mai mulţi morţi decât crimele; că soldaţii omoară mii de oameni şi sunt medaliaţi pentru asta – aşa că de ce ar trebui să ne batem capul cu încă un băiat ucis? Chiar şi când am încercat să revin la familia Rifkin şi l-am îndemnat să exprime o oarecare compasiune pentru ei sau pentru Ben, nu a putut sau nu a vrut s-o facă. Toate acestea se potrivesc cu tiparul de incidente din copilăria lui Jacob pe care voi mi l-aţi descris, când alţi copii aveau de suferit în preajma lui, copii care cădeau de pe tobogane, biciclete şi aşa mai departe. Pare să considere alţi oameni ca fiind nu doar mai puţin importanţi decât el, ci chiar mai puţin umani. Nu pare să-şi poată imagina că au şi alţii aceleaşi sentimente universal umane pe care le are el – durerea, tristeţea, singurătatea –, adică o sensibilitate pe care adolescenţii obişnuiţi nu au nicio problemă să o înţeleagă la vârsta lor. Nu vreau să insist asupra subiectului. Relevanţa acestor sentimente într-o anchetă criminalistă este evidentă. Fără empatie, orice e permis. Moralitatea devine foarte subiectivă şi flexibilă. Vestea bună este că TPN nu implică un dezechilibru chimic. Şi nici genetic. Este un complex de comportamente, un obicei adânc înrădăcinat. Ceea ce înseamnă că poate fi dezvăţat de el, în timp.

Psihiatra continuă aproape fără pauză:

— Cealaltă tulburare este cea mai problematică de fapt. Tulburarea de ataşament reactiv e un diagnostic relativ recent. Şi, fiindcă este recent, nu ştim prea multe despre el. Nu s-a studiat prea mult, fiind mai rar, greu de diagnosticat şi greu de tratat. Aspectul critic al TAR ar fi că îşi are originea într-o întrerupere a ataşamentelor emoţionale obişnuite, din fragedă pruncie. Teoria spune că, în mod normal, bebeluşii se ataşează de un singur îngrijitor de încredere şi pornesc să exploreze lumea de la această bază sigură. Ei ştiu că nevoile lor emoţionale şi fizice vor fi satisfăcute de acea persoană. Atunci când acel îngrijitor de încredere nu este prezent sau când îngrijitorul se schimbă prea des, copiii pot relaţiona cu ceilalţi în moduri necorespunzătoare, uneori de-a dreptul deviante: agresiune, mânie, minciună, sfidare, lipsă de remuşcări,

cruzime; sau exces de familiaritate, hiperactivitate, punerea sinelui în pericol. Definiţia acestei tulburări presupune un soi de întrerupere în îngrijirea timpurie – „grija patogenică“, referindu-se de obicei la rele tratamente sau neglijare din partea părintelui sau a îngrijitorului. Însă există unele controverse cu privire la semnificaţia exactă a acestei definiţii. Nu vreau să spun că vreunul dintre voi doi a greşit în vreun fel. Nu este vorba despre felul în care l-aţi crescut. Însă cercetările recente sugerează că tulburarea poate apărea chiar şi atunci când îngrijirea este corespunzătoare. Unii copii par să fie vulnerabili din punct de vedere temperamental la tulburările de ataşament, astfel încât chiar şi întreruperile minore – cum ar fi creşa, de exemplu, sau trecerea prea frecventă de la un îngrijitor la altul – pot fi suficiente pentru a declanşa o tulburare de ataşament.

— Creşa? zise Laurie.

— Numai în cazuri excepţionale.

— L-am dus pe Jacob la creşă de la trei luni. Lucram amândoi pe-atunci. Eu m-am oprit din predat când el avea patru ani.

— Laurie, nu avem suficiente date ca să stabilim o cauză şi un efect. Trebuie să rezişti impulsului de autoînvinovăţire. Nu avem niciun motiv să credem că neglijenţa ar fi cauza în acest dosar. S-ar putea ca Jacob să fie unul dintre acei copii vulnerabili şi hipersensibili. Această direcţie de cercetare este abia la început. Chiar şi noi, cercetătorii, încă ne străduim să o înţelegem mai bine.

Dr. Vogel i-a aruncat lui Laurie o privire liniştitoare, însă în vocea ei se simţea un ton artificial şi am observat că Laurie nu se calmase.

Neputând să ajute, dr. Vogel nu avu de ales decât să continue. Părea să creadă că nu există o cale mai bună de a transmite această informaţie devastatoare decât spunând-o dintr-o răsuflare, pentru a scăpa cât mai repede.

— În cazul lui Jacob, oricare ar fi elementul declanşator, există dovezi de ataşament atipic încă de când era bebeluş. Mi-aţi povestit că în copilărie părea rezervat şi hipervigilent uneori sau dezordonat şi predispus la mânie excesivă în alte ocazii.

Am intervenit:

— Însă *toţi* copiii sunt „dezordonaţi“ şi „predispuşi la mânie excesivă“. Sunt mulţi copii care merg la creşă şi nu…

— Ar fi foarte atipic să discutăm de TAR în absenţa unui soi de neglijenţă, dar pur şi simplu nu ştim.

— Destul!

Laurie îşi ridică ambele mâini ca s-o oprească.

— Încetaţi! zise ea.

Se ridică şi îşi împinse scaunul la o parte, retrăgându-se în cel mai îndepărtat colţ al camerei.

— Dumneavoastră credeţi că el este făptaşul.

— Nu am zis asta, protestă dr. Vogel.

— Nici nu era nevoie.

— Nu, Laurie, vorbesc serios: nu am de unde să ştiu dacă a comis-o el sau nu. Nici nu e meseria mea, oricum. Nu asta am încercat să stabilesc.

Am spus:

— Laurie, asta-i doar vorbărie de psihiatru. A recunoscut şi doamna doctor: ai putea spune chestiile astea despre orice puşti – că-i narcisist, egocentric… Găseşte-mi un adolescent care *nu-i* aşa. Sunt nişte tâmpenii! Nu cred o iotă!

— Sigur că nu crezi! Tu nu vezi niciodată aceste lucruri. Eşti atât de hotărât să fii normal şi să fim *noi toţi* normali, încât închizi ochii şi ignori tot ce nu se potriveşte.

— Păi *suntem* normali.

— Oh, Doamne! Crezi că asta-i normalitate, Andy?

— Situaţia asta? Nu. Dar să cred că Jacob este normal? Da! Ţi se pare o idee atât de deplasată?

— Andy… Tu nu vezi lucrurile ca lumea. Am impresia că trebuie să gândesc eu pentru amândoi, fiindcă tu nu poţi vedea.

Am încercat să o liniştesc, să o ating uşor pe braţele pe care le ţinea încrucişate.

— Laurie, vorbim despre fiul nostru aici.

Ea dădu din mâini, dându-mă la o parte.

— Andy, încetează! Nu suntem normali.

— Ba suntem. Ce tot vorbeşti?

— Tu te-ai prefăcut. Ani la rândul. În tot acest timp, tu te prefăceai.

— Nu. Nu şi în privinţa lucrurilor importante.

— Lucruri importante! Andy, nu ai zis adevărul. În tot acest timp, nu ai zis niciodată adevărul.

— Nu am minţit niciodată.

— În fiecare zi în care nu l-ai zis, ai minţit. În fiecare zi! În fiecare zi!

Mă împinse într-o parte ca să o confrunte din nou pe psihiatră.

— Deci credeţi că Jacob este făptaşul.

— Laurie, te rog să stai jos! Eşti supărată.

— Hai, spuneţi-o! Nu staţi acolo, citind din raportul ăla şi recitându-mi din manualele de psihiatrie. Pot şi eu să le citesc, mulţumesc. Spuneţi-mi doar ce credeţi: că el este făptaşul.

— Nu-ţi pot spune că el a comis-o sau nu. Pur şi simplu nu ştiu.

— Deci vreţi să spuneţi că *s-ar putea* să fie el. Credeţi că există această

posibilitate.

— Laurie, te rog să stai jos.

— Nu vreau să stau jos! Răspundeţi-mi!

— Văd la Jacob anumite trăsături şi comportamente care mă neliniştesc, într-adevăr, dar nu-i acelaşi lucru cu a spune…

— Şi este vina noastră? Pardon: *ar putea* fi vina noastră, este *posibil* să fie vina noastră, fiindcă nu suntem nişte părinţi buni, fiindcă am avut tupeul… am dat dovadă de cruzime şi l-am dat la creşă ca pe orice alt copil din oraşul ăsta? Ca pe orice alt copil!

— Nu. Nu aş spune asta, Laurie. *În niciun caz* nu este vina voastră. Să-ţi intre bine în cap.

— Şi gena, mutaţia pe care o analizaţi… Cum se numea? Knockout şi nu mai ştiu cum.

— MAOA Knockout.

— O are Jacob?

— Gena nu reprezintă ceea ce sugerezi tu. V-am explicat, cel mult poate crea o predispoziţie…

Doamna doctor, o are Jacob?

— Da.

— Şi soţul meu?

— Da.

— Şi… nici nu ştiu cum să-i zic… socrul meu?

— Da.

— Ei, iată! Sigur că o are. Şi ce ziceaţi mai devreme despre inima lui Jacob, care e mult prea mică, ca a lui Grinch?

— Nu ar fi trebuit să formulez chiar aşa. A fost o greşeală din partea mea. Îmi pare rău.

— Nu contează cum aţi formulat-o. Încă o mai credeţi? Că fiul meu are inima mult prea mică?

— Trebuie să îi elaborăm lui Jacob un vocabular emoţional. Nu este vorba de mărimea inimii sale. Maturitatea lui emoţională nu e la acelaşi nivel cu cea a semenilor săi.

— Dar la ce nivel ar fi? Maturitatea lui emoţională…

Psihiatra trase adânc aer în piept.

— Jacob prezintă caracteristici ale unui băiat aflat la jumătate din vârsta lui.

— Şapte ani! Fiul meu are maturitatea emoţională a unui copil de şapte ani! Asta spuneţi?

— Nu am spus chiar asta.

— Şi ce-i de făcut? Ce trebuie să fac eu?

Niciun răspuns.

— Ce-ar trebui să fac?
— Şşt, am zis eu. O să te audă.

29 | Călugărul în flăcări

Aflat lângă prima la masa apărării, Jacob trăgea de o pieliţă de la degetul mare al mâinii drepte, aproape de unghie. Îşi râcâise zona respectivă de ceva vreme, nervos şi cu mintea rătăcită, şi îşi făcuse o mică crăpătură care se întindea de la cuticulă până aproape de articulaţie. Nu îşi rodea cuticula, cum fac de obicei copiii. Metoda lui consta în a-şi zgâria pielea cu unghia şi în a ridica astfel cojiţele şi straturile până obţinea o bucată mai consistentă, după care se apuca să îndepărteze excrescenţa elastică trăgând de ea sau, dacă altfel nu se putea, retezând-o cu vârful unghiei. Porţiunea supusă unui asemenea asalt nu avea timp să se vindece. După o excizie mai agresivă, sângele ţâşnea din rană şi el era nevoit să îşi tamponeze degetul cu un şerveţel umed, dacă avea vreunul la îndemână, sau să şi-l bage în gură ca să oprească sângerarea. Părea să creadă, dincolo de orice logică, că nimeni nu putea fi deranjat de acest mărunt tic nervos.

Am apucat mâna pe care Jacob o tot pedepsea şi i-am aşezat-o în poală, ascunzând-o de ochii juraţilor, apoi mi-am rezemat protector braţul pe spătarul scaunului său.

În boxă, o femeie depunea mărturie. Ruthann Nu-ştiu-cum. Avea vreo cincizeci de ani. Chip plăcut. Tunsă scurt şi banal. Mai mult păr cărunt decât negru, un aspect pe care nu se străduia să îl ascundă. Fără bijuterii, cu excepţia unui ceas şi a unei verighete. Purta saboţi negri. Era una dintre vecinele care îşi plimbau câinii prin Cold Spring Park în fiecare dimineaţă. Logiudice o chemase pentru a depune mărturie că trecuse în acea dimineaţă pe lângă un băiat care semăna cât de cât cu Jacob, în apropierea locului crimei. Ar fi fost o probă demnă de luat în seamă dacă femeia s-ar fi priceput să o prezinte, însă se vedea clar că nu se simţea bine în boxă. Îşi freca întruna mâinile în poală. Cântărea bine fiecare întrebare înainte de a răspunde. În scurt timp, neliniştea ei deveni mai elocventă decât mărturia în sine.

Logiudice întrebă:

— L-aţi putea descrie pe băiat?

— Era de talie medie, cred. Avea cam un metru şaptezeci şi cinci – un metru optzeci înălţime. Slab. Purta blugi şi tenişi. Avea părul închis la

culoare.

Nu descria un băiat, ci o umbră. Jumătate dintre puştii din Newton se încadrau în această descriere şi asta nu era tot. Ea continuă să se eschiveze până când Logiudice fu nevoit să îşi îndrume propriul martor, strecurând în întrebări mici memento-uri, ca nişte cartonaşe cu indicaţii, a ceea ce zisese chiar ea în răspunsurile date poliţiei în ziua crimei. Aceste îndemnuri constante îl făcură pe Jonathan să sară în picioare şi să obiecteze aproape continuu, iar întreaga situaţie deveni din ce în ce mai ridicolă – martora ajunse pe punctul de a reveni asupra identităţii băiatului, iar Logiudice era departe de a realiza că trebuie să o ia de-acolo înainte să apuce să spună asta; în timpul acesta, Jonathan sărea întruna pentru a obiecta la dirijarea martorei.

Şi, nu ştiu cum, totul se pierdu apoi în fundal pentru mine. Nu mă mai puteam concentra, nu îmi mai păsa. Aveam o senzaţie de scufundare, ca şi cum tot acest proces nu ar mai fi contat. Era deja prea târziu. Verdictul psihiatrei conta cel puţin la fel de mult ca verdictul din proces.

Lângă mine stătea Jacob, această ghicitoare pe care o adusesem pe lume eu şi cu Laurie. Statura lui, asemănarea sa cu mine, probabilitatea foarte mare că avea să se mai împlinească şi să semene şi mai mult cu mine – toate acestea mă doborau. Ca orice tată, trăiam un moment deconcertant când îmi vedeam copilul ca pe o sosie ciudată şi distorsionată a mea. Este ca şi cum cele două identităţi se suprapun pentru o clipă. Vedeam o idee, o imagine a mea, aşa cum fusesem la vârsta lui, stând chiar în faţa mea, în carne şi oase. El eram eu şi nu chiar, familiar şi străin totodată. El eram eu restartat, întors ca un ceas; în acelaşi timp, el era la fel de străin şi de necunoscut ca orice altă persoană. În toiul acestei confuzii, cu braţul rezemat de spătarul scaunului său, i-am atins umărul.

Jacob îşi aşeză vinovat mâinile în poală, unde reîncepuse să tragă de pielea înroşită a degetului mare, reuşind să desprindă o nouă bucată.

În spatele meu, Laurie stătea singură în prima bancă. Stătea acolo singură în fiecare zi de proces. Nu mai aveam prieteni în Newton, fireşte. Voiam să îi rog pe părinţii ei să vină şi să stea cu ea în sala de judecată. Sunt sigur că ar fi făcut-o. Însă Laurie nici nu a vrut să audă. Se purta oarecum ca o martiră. Ea adusese năpasta asupra familiei sale, căsătorindu-se cu mine; acum era hotărâtă să plătească singură preţul. La tribunal, oamenii obişnuiau să lase un spaţiu liber în jurul ei. De fiecare dată când mă întorceam, ea era singură în acea zonă de izolare de pe bancă, cu mintea aiurea, cu braţele încrucişate pe jumătate, cu bărbia rezemată într-o mână, ascultând, uitându-se mai degrabă la podea decât la martor. În noaptea precedentă, Laurie fusese atât de zguduită de

diagnosticul psihiatrei, încât mă implorase să-i dau un Ambien şi tot nu izbutise să adoarmă. Întinsă în pat, pe întuneric, îmi zisese: „Ce ne facem dacă *este* vinovat, Andy?“ I-am spus că nu puteam face nimic altceva momentan decât să aşteptăm ca juriul să decidă dacă este vinovat sau nu. Am încercat să o strâng în braţe ca să o liniştesc, ceea ce părea a fi reacţia potrivită pentru un soţ, însă atingerea mea o agită şi mai mult şi se trase până la marginea patului, departe de mine, unde rămase cât putu de nemişcată, fără să adoarmă însă, trădată de micile mişcări şi sunete pe care le scotea. Pe vremea când preda, Laurie dormea miraculos (în opinia mea). Stingea lumina încă de la 9.00 seara, fiindcă trebuia să se trezească devreme, şi adormea de îndată ce punea capul pe pernă. Însă aceea era o altă Laurie.

Între tot acest timp, în sala de judecată, Logiudice se hotărâse, după toate aparenţele, să meargă până la capăt cu martorul lui, deşi femeia dădea semne tot mai clare că va sucomba. Este greu de justificat decizia lui Logiudice în termeni strategici, aşa că îmi închipui că a vrut doar să îi refuze lui Jonathan onoarea de a scoate de la ea revenirea asupra propriei mărturii. Sau poate că încă spera, tot mai deznădăjduit, că ea îşi va reveni într-un final. Însă ticălosul încăpăţânat nu cedă. Era o oarecare nobleţe în asta, într-un sens bizar, ca atunci când căpitanul se scufundă odată cu corabia sau când călugărul se stropeşte cu benzină şi îşi dă foc. Când Logiudice ajunse la ultima întrebare – îşi notase întreaga examinare pe carneţel şi o urmase pas cu pas chiar şi atunci când martora improvizase liber –, Jonathan îşi lăsase jos pixul şi urmărea scena printre degetele mâinii puse la ochi.

Întrebare:

— Se află astăzi în sala de judecată băiatul pe care l-aţi văzut în Cold Spring Park în acea dimineaţă?

Răspuns:

— Nu ştiu sigur.

— Bine. Vedeţi aici vreun băiat care să se potrivească măcar puţin cu descrierea pe care i-aţi făcut-o băiatului din parc?

Răspuns:

— Nu, nu mai sunt sigură. Era un puşti. Atât ştiu sigur. A trecut mult de atunci. Dacă mă gândesc mai bine, nici nu vreau să spun. Nu intenţionez să condamn la închisoare pe viaţă un puşti dacă există o şansă cât de mică să mă înşel. Nu aş putea trăi cu asta.

Judecătorul French scoase un oftat prelung şi nostim. Îşi arcui sprâncenele şi îşi scoase ochelarii de la ochi.

— Domnule Klein, presupun că nu aveţi întrebări.

— Nu, Onorată instanţă.

— Aşa credeam şi eu.

Situaţia nu se îmbunătăţi prea mult pentru Logiudice nici în restul acelei zile. Îşi organizase martorii în grupuri logice şi atunci era ziua rezervată martorilor civili. Adică trecătorilor. Nimeni nu văzuse ceva care să-l învinovăţească pe Jacob. Era, totuşi, un caz şubred, iar Logiudice proceda corect aruncând la grămadă tot ce-avea la îndemână. Aşa că am mai ascultat încă două persoane, un bărbat şi o femeie, care au mărturisit că îl văzuseră pe Jacob în parc, dar nu în apropierea locului crimei. Un alt martor văzuse o siluetă îndepărtându-se în fugă de zona în care se produsese crima. Martora nu putea da niciun detaliu cu privire la vârsta sau identitatea acelei persoane, însă hainele se potriveau în mare cu ce purta Jacob în ziua respectivă, chiar dacă blugii şi o geacă subţire nu sunt tocmai o uniformă distinctivă, mai ales într-un parc plin cu puşti care se duc la şcoală.

Logiudice încheie totuşi într-o notă pozitivă. Ultimul său martor fu un bărbat pe nume Sam Studnitzer, care îşi plimba câinele prin parc în acea dimineaţă. Studnitzer avea părul tuns foarte scurt, umerii înguşti şi un fel de-a fi blajin.

— Unde mergeaţi? îl întrebă Logiudice.

— E un teren unde poţi lăsa câinii să alerge fără lesă. Acolo îmi duc câinele de cele mai multe ori.

— Ce rasă este?

— Un labrador negru. Îl cheamă Bo.

— Cât era ceasul?

— Vreo 8.20. De obicei trec pe-acolo mai devreme.

— Unde anume în parc eraţi cu Bo?

— Pe una dintre potecile din pădure. Câinele o luase înainte, amuşinând în dreapta şi-n stânga.

— Şi ce s-a întâmplat?

Studnitzer ezită.

Cei doi soţi Rifkin se aflau în sala de judecată, pe prima bancă din spatele mesei acuzării.

— Am auzit o voce de băieţel.

— Ce zicea băieţelul?

— Zicea: „Încetează, mă răneşti“?

— Mai spunea şi altceva?

Studnitzer şovăi, încruntat. Apoi rosti încet:

— Nu.

— Doar „Încetează, mă răneşti“?

Studnitzer nu răspunse, ci îşi duse degetele la tâmple, acoperindu-şi ochii.

Logiudice aşteptă.

În sala de judecată se lăsase o tăcere atât de profundă, încât se auzea respiraţia întretăiată a lui Studnitzer. Îşi luă mâna de pe faţă şi spuse:

— Da, doar atât.

— Aţi văzut pe altcineva în preajmă?

— Nu. Nu puteam vedea până acolo. Raza vizuală e limitată în zona respectivă, pentru că acea parte a parcului este deluroasă. Sunt şi mulţi copaci. Noi coboram pe o mică pantă. N-am putut să văd pe nimeni.

— V-aţi putut da seama din ce direcţie venea strigătul?

— Nu.

— V-aţi uitat primprejur, aţi investigat? Aţi încercat să-l ajutaţi pe băieţel în vreun fel?

— Nu. N-am ştiut. Am crezut că sunt doar copii. N-am ştiut. Nu am ştiut ce se întâmplă. Sunt atâţia copii în acel parc în fiecare dimineaţă, care se joacă şi râd… Părea că doar se… înghiontesc.

Îşi coborî privirea.

— Cum suna vocea băiatului?

— Ca şi cum era rănit. Ca şi cum suferea.

— Aţi mai auzit şi alte sunete după strigăt? Îmbrânceli, zgomote de încăierare, orice altceva?

— Nu. Nu am mai auzit nimic.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

— Câinele îşi ciulise urechile, era surescitat şi se purta ciudat. Nu mi-am dat seama ce avea. L-am împins mai departe şi ne-am continuat plimbarea prin parc.

— Aţi văzut pe cineva în timp ce vă plimbaţi?

— Nu.

— Aţi observat şi altceva neobişnuit în acea dimineaţă?

— Nu, nu până mai târziu, când am auzit sirenele şi am văzut poliţiştii care au început să dea buzna în parc. Abia atunci am aflat ce se petrecuse.

Logiudice se aşeză.

Tuturor celor prezenţi în sala de judecată li se întipăriseră în minte acele cuvinte: *Încetează, mă răneşti! Încetează, mă răneşti!* Nici eu nu mi le-am scos încă din cap. Mă îndoiesc că voi reuşi vreodată. Însă adevărul este că nici măcar acest detaliu nu îl indica pe Jacob.

Pentru a sublinia acest aspect, Jonathan se ridică şi puse o singură întrebare formală:

— Domnule Studnitzer, nu l-aţi văzut în parc pe acest băiat, pe Jacob Barber, în acea dimineaţă, nu?

— Nu.

Jonathan se opri o clipă, clătinând din cap în faţa juriului şi murmurând: „Groaznic, groaznic“, pentru a demonstra că şi noi eram de partea binelui.

Iată cum stăteau lucrurile. În ciuda tuturor celor întâmplate – cumplitul diagnostic al doamnei doctor Vogel, şocul lui Laurie şi cuvintele înfiorător de obişnuite rostite de băiat atunci când a fost înjunghiat –, după trei zile eram încă pe cai mari. Dacă ar fi fost un meci de amatori, am fi putut discuta despre regula îndurării faţă de adversar. Însă, aşa cum aveam să descoperim, aceea a fost ultima noastră zi bună.

Dl. Logiudice:	Vreau să vă întrerup pentru un moment. Am înţeles că soţia dumneavoastră era supărată.
Martorul:	Toţi eram supăraţi.
Dl. Logiudice:	Însă Laurie avea cele mai mari probleme.
Martorul:	Da, avea probleme în a face faţă presiunii.
Dl. Logiudice:	Mai mult decât atât. Este limpede că avea dubii cu privire la nevinovăţia lui Jacob, mai ales după ce aţi vorbit cu doctorul Vogel şi aţi primit întregul diagnostic, detaliat. Chiar v-a întrebat, fără ocolişuri, ce urma să faceţi dacă se dovedea că este vinovat, nu?
Martorul:	Da. Un pic mai încolo. Însă era foarte supărată în acel moment. Nici nu aveţi idee cum este să trăieşti sub o asemenea presiune.
Dl. Logiudice:	Şi dumneavoastră? Nu eraţi supărat?
Martorul:	Sigur că eram. Eram îngrozit.
Dl. Logiudice:	Îngrozit fiindcă începeaţi în sfârşit să luaţi în considerare posibilitatea ca Jacob să fie vinovat?
Martorul:	Nu, îngrozit că juriul l-ar fi putut condamna indiferent dacă era sau nu vinovat.

Dl. Logiudice: Tot nu vă trecuse prin minte că Jacob ar fi putut fi făptaşul?

Martorul: Nu.

Dl. Logiudice: Nici măcar o dată? Nici măcar o clipă?

Martorul: Nici măcar o dată.

Dl. Logiudice: „Tendinţa de adeverire", parcă aşa ziceai, nu, Andy?

Martorul: Du-te naibii, Neal! Ticălos fără suflet ce eşti!

Dl. Logiudice: Nu-ţi ieşi din fire.

Martorul: Nu m-ai văzut niciodată ieşindu-mi din fire.

Dl. Logiudice: Nu. Pot doar să-mi închipui cum este.

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice: În regulă, hai să continuăm.

30 | Subiectul tabu

La Duffy a parcului

Paul Duffy era în coada martorilor.

Purta un sacou albastru, o cravată vărgată şi pantaloni gri din flanel, adică ţinuta lui cea mai formală. La fel ca Jonathan, era unul dintre acei bărbaţi pe care ţi-e uşor să ţi-i imaginezi băieţi. Bărbaţi a căror înfăţişare aproape că te sileşte să vezi băiatul din ei. Nu era ceva aparte la trăsăturile sale fizice, ci avea ceva băieţesc în felul său de-a fi. Poate că era doar efectul îndelungatei noastre prietenii. Pentru mine, Paul avea încă 27 de ani, vârsta la care îl cunoscusem.

Bineînţeles, din punctul de vedere al lui Logiudice, această prietenie îl făcea pe Duffy să fie un martor nesigur. Logiudice începu cu câteva întrebări de încercare, exagerat de precaute. Dacă m-ar fi întrebat, i-aş fi spus că Paul Duffy nu ar fi minţit pentru nimic în lume, nici măcar pentru mine. Pur şi simplu nu-i stătea în fire. (I-aş mai fi zis şi să-şi lase jos carneţelul ăla ridicol. Arăta ca un amator, la naiba!)

— Spuneţi-vă numele, vă rog.

— Paul Michael Duffy.

— Ce meserie aveţi?

— Sunt locotenent în Poliţia Statului Massachusetts.

— De când lucraţi în poliţia statală?

— De douăzeci şi şase de ani.

— Şi în ce departament lucraţi în prezent?

— Lucrez la secţia de relaţii cu publicul.

— O să vă rog să vă opriţi asupra zilei de 12 aprilie 2007. Unde lucraţi atunci?

— Conduceam o unitate specială de poliţie de pe lângă Biroul Procuraturii Districtuale din Middlesex. Unitatea se numeşte CPAC: Prevenirea şi Controlul Infracţiunilor. Aceasta cuprinde în permanenţă 15-20 de agenţi, toţi având pregătirea şi experienţa necesare pentru a-i ajuta pe procurorii adjuncţi şi secţiile de poliţie locale în anchetarea şi urmărirea cazurilor complexe, în special a omuciderilor.

Duffy recită acest mic discurs, învăţat pe de rost, pe un ton monoton.

— Şi aţi participat la multe anchete de omucidere înainte de 12 aprilie 2007?

— Da.

— La câte, cu aproximaţie?

— La peste o sută, deşi nu eu am condus echipa în toate cazurile.

— Bine. Pe 12 aprilie 2007 aţi primit un apel telefonic cu privire la o crimă comisă în Newton?

— Da. Pe la 9.15 dimineaţa. Am recepţionat un telefon de la un anume locotenent Foley din Newton, care m-a informat că fusese ucis un copil în Cold Spring Park.

— Şi care a fost primul lucru pe care l-aţi făcut?

— Am sunat la biroul procuraturii districtuale ca să-i anunţ.

— Aceasta este procedura standard?

— Da. Secţia locală de poliţie este obligată prin lege să informeze poliţia statală cu privire la toate omuciderile sau morţile nenaturale, iar noi îi informăm imediat pe procurorii districtuali.

— Pe cine aţi sunat, mai exact?

— Pe Andy Barber.

— De ce pe Andy Barber?

— El era prim-adjunct, ceea ce înseamnă că era al doilea în ierarhie după procurorul-şef.

— Ce aţi înţeles că urma să facă domnul Barber cu acea informaţie?

— Urma să repartizeze cazul unui procuror adjunct, care trebuia să demareze ancheta.

— Putea să ţină cazul pentru sine?

— Putea. Se ocupa personal de multe omucideri.

— În acea dimineaţă, v-aţi fi aşteptat ca domnul Barber să păstreze cazul pentru el însuşi?

Jonathan se ridică uşor de pe scaun.

— Obiectez!

— Respins!

— Domnule agent Duffy, ce credeaţi că va face domnul Barber cu cazul din acel moment?

— Nu ştiam. Presupun că m-am gândit că o să-l ţină pentru el. Părea să fie un caz mare de la bun început. De cele mai multe ori, păstra aceste cazuri. Însă nu m-ar fi surprins nici dacă i l-ar fi repartizat altcuiva. Mai erau şi alţi oameni pricepuţi acolo în afară de domnul Barber. Să fiu sincer, nici nu m-am gândit prea mult la asta. Eu aveam treaba mea de făcut. L-am lăsat pe el să-şi bată capul cu biroul procuraturii. Treaba mea era să conduc CPAC.

— Ştiţi cumva dacă procuroarea-şefă, Lynn Canavan, a fost informată imediat?

— Nu ştiu. Aşa presupun.

— În regulă. Ce aţi făcut după ce l-aţi sunat pe domnul Barber?

— Am plecat spre locul crimei.

— La ce oră aţi ajuns acolo?

— La 9.35 dimineaţa.

— Descrieţi scena, aşa cum aţi văzut-o prima oară.

— Intrarea în Cold Spring Park se află pe Beacon Street. În faţa parcului este o parcare. În spatele acesteia sunt terenuri de tenis şi de joacă. Apoi, în spatele terenurilor, se află pădurea şi poteci care duc acolo. Când am ajuns, erau deja venite mai multe maşini de poliţie în parcare şi pe strada de lângă parc. O grămadă de poliţişti prin zonă.

— Ce aţi făcut?

— Am parcat pe Beacon Street, am coborât din maşină şi m-am apropiat de locul respectiv. Am fost întâmpinat de agentul Peterson de la poliţia din Newton şi de domnul Barber.

— Prezenţa domnului Barber la locul crimei era ceva neobişnuit?

— Nu. El locuieşte destul de aproape de locul respectiv şi, în plus, obişnuia să meargă să vadă scena crimei chiar şi atunci când nu avea de gând să păstreze cazul.

— Cum de ştiaţi că domnul Barber locuieşte aproape de Cold Spring Park?

— Îl cunosc de ani buni.

— De fapt, sunteţi chiar prieteni.

— Da.

— Prieteni apropiaţi?

— Da. Eram.

— Şi acum?

Urmă o pauză înainte să răspundă.

— Nu pot vorbi în numele lui. Eu încă îl consider prietenul meu.

— Vă mai vedeţi?

— Nu. Nu de când Jacob a fost pus sub acuzare.

— Când aţi vorbit ultima oară cu domnul Barber?

— Înainte de inculpare.

O minciună, dar una nevinovată. Adevărul ar fi indus juriul în eroare. Ar fi sugerat, în mod greşit, că nu puteai avea încredere în Duffy. Dar era subiectiv şi sincer atunci când răspundea la întrebările importante. Nu a tresărit când a făcut această afirmaţie. Nici eu nu am tresărit. Obiectivul unui proces este să ajungi la rezultatul corect, iar asta necesită o recalibrare constantă pe parcurs, ca în cazul unei ambarcaţiuni cu pânze care înfruntă vântul.

— În regulă. Aţi ajuns în parc, i-aţi întâlnit pe agentul Peterson şi pe domnul Barber. Ce s-a întâmplat mai departe?

— Ei mi-au explicat cum se prezenta situaţia, că victima fusese deja identificată ca fiind Benjamin Rifkin şi m-au condus până la locul propriu-zis al crimei.

— Ce aţi văzut când aţi ajuns acolo?

— Perimetrul zonei fusese deja delimitat. Ambulanţa şi echipajul de criminalişti nu sosiseră încă la locul crimei. Un fotograf de la poliţia locală făcea poze. Victima era întinsă pe pământ, iar în jurul cadavrului nu se vedea mare lucru. Practic, imortalizaseră scena când ajunseseră acolo, pentru a o conserva mai bine.

— Puteaţi să vedeţi cadavrul?

— Da.

— Ne puteţi descrie poziţia cadavrului atunci când l-aţi văzut prima oară?

— Victima era întinsă pe o pantă, cu capul în josul acesteia şi cu picioarele ceva mai sus. Era răsucită, faţa fiind îndreptată către cer, iar jumătatea inferioară a trunchiului şi picioarele erau întinse pe o parte.

— Ce aţi făcut după aceea?

— M-am apropiat de cadavru împreună cu agentul Peterson şi cu domnul Barber. Agentul Peterson îmi arăta detalii legate de scenă.

— Ce vă arăta?

— În partea de sus a pantei, aproape de potecă, se vedea foarte mult sânge pe pământ, sânge împrăştiat. Am văzut mai multe picături, destul de mici, măsurând mai puţin de doi centimetri în diametru. De asemenea, mai erau şi câteva pete mai mari, ce păreau să fie ceea ce noi numim dâre de contact. Acestea erau pe frunze.

— Ce este o dâră de contact?

— Este ceea ce se produce atunci când o suprafaţă cu sânge umed intră în contact cu o altă suprafaţă şi sângele trece pe aceasta. În urmă rămâne o pată.

— Descrieţi dârele de contact.

— Acestea se aflau în josul pantei. Erau mai multe. La început aveau câţiva centimetri lungime, apoi, pe măsură ce coborai, se îngroşau şi se lungeau.

— Ştiu că nu sunteţi criminalist, însă v-aţi format vreo impresie sau vreo teorie la momentul respectiv cu privire la posibila semnificaţie a acestor probe de sânge?

— Da. Părea că omuciderea se petrecuse aproape de potecă, unde căzuseră picături de sânge, apoi trupul se prăbuşise sau fusese împins pe panta dealului, ceea ce îl făcuse să alunece pe stomac, lăsând în urmă dâre lungi de sânge pe frunze.

— În regulă. După ce v-aţi format această teorie, ce aţi făcut mai

departe?

— Am coborât să inspectez cadavrul.

— Ce aţi observat?

— Avea trei răni pe piept. A fost oarecum dificil de observat, întrucât partea din faţă a cadavrului era îmbibată de sânge, la fel ca şi cămaşa victimei. Mai era destul de mult sânge şi în jurul cadavrului, unde părea să se fi strâns după ce se scursese din aceste răni.

— Aţi observat ceva neobişnuit la acele bălţoace de sânge, la sângele împrăştiat în jurul cadavrului?

— Da. Erau nişte urme întipărite în sânge, urme de pantofi şi nu numai, ceea ce însemna că cineva călcase în sângele umed şi lăsase o amprentă în el, ca într-o matriţă.

— Ce concluzie aţi tras din aceste urme de pantofi întipărite acolo?

— Era evident că cineva stătuse în picioare sau în genunchi lângă cadavru, la scurt timp după comiterea crimei, când sângele era încă destul de umed încât să păstreze întipărite aceste urme.

— Ştiaţi de femeia care descoperise cadavrul, Paula Giannetto?

— Da, ştiam.

— Şi ce influenţă avea cunoaşterea acestui fapt asupra modului în care vedeaţi urmele întipărite?

— Mă gândeam că ea le-ar fi putut lăsa, dar nu puteam fi sigur.

— La ce altă concluzie aţi mai ajuns?

— Ei bine, destul de mult sânge ţâşnise în timpul atacului. Se împrăştiase şi fusese întins. Nu ştiam în ce poziţie se aflase atacatorul, dar am tras concluzia, din felul în care erau dispuse rănile pe pieptul victimei, că cei doi stătuseră probabil faţă în faţă. Astfel, m-am gândit că persoana pe care o căutăm ar trebui să fie pătată de sânge. De asemenea, că ar putea fi şi înarmată, deşi un cuţit este mic şi te poţi descotorosi destul de uşor de el. Sângele, însă, era elementul-cheie. Am văzut destul de mult sânge la locul crimei.

— Aţi mai făcut şi alte observaţii cu privire la victimă, în special în legătură cu mâinile acesteia?

— Da, mâinile sale nu prezentau tăieturi sau alte răni.

— Ce vă indica acest lucru?

— Absenţa rănilor defensive indica faptul că victima nu se zbătuse şi nici nu opusese rezistenţă în faţa agresorului, ceea ce sugera că fie fusese luată prin surprindere, fie nu se aşteptase la atac şi nu mai apucase să ridice mâinile ca să pareze loviturile.

— Ceea ce sugerează că l-ar fi putut cunoaşte pe agresor?

Jonathan se ridică din nou câţiva centimetri de pe scaun.

— Obiectez! Speculează.

— Admis!

— Am înţeles. Ce aţi făcut după aceea?

— Ei bine, crima era încă relativ recentă. Parcul fusese închis, aşa că am întreprins imediat verificări ca să vedem dacă mai erau persoane acolo. Aceste verificări începuseră înainte să ajung eu la faţa locului.

— Şi aţi găsit pe cineva?

— Am găsit câţiva oameni care se aflau destul de departe de scena crimei. Niciunul dintre ei nu părea suspect. Nu exista niciun indiciu cum că vreunul dintre ei ar fi avut vreo legătură cu omuciderea.

— Nu erau pătaţi de sânge?

— Nu.

— Nu aveau cuţite?

— Nu.

— Deci putem spune, fără să greşim, că în primele ceasuri ale anchetei nu aţi avut suspecţi clari?

— Nu am avut deloc suspecţi.

— Şi în următoarele câteva zile, câţi suspecţi aţi reuşit să identificaţi şi să urmăriţi?

— Niciunul.

— Ce aţi făcut după aceea? Cum aţi continuat ancheta?

— I-am interogat pe toţi cei care puteau deţine informaţii. Familia şi prietenii victimei, oricine ar fi putut observa ceva în dimineaţa crimei.

— Aici îi includeţi şi pe colegii de clasă ai victimei?

— Nu.

— De ce nu?

— A existat o anumită întârziere în privinţa accesului în şcoală. Părinţii din oraş îşi făceau griji când se punea problema interogării copiilor. Au existat anumite discuţii cu privire la oportunitatea ca elevii să fie însoţiţi de avocaţi la interviuri şi la posibilitatea de a intra în şcoală fără mandat, pentru a percheziţiona vestiarele şi obiectele lor personale. Au mai existat discuţii şi cu privire la oportunitatea folosirii incintei şcolii pentru efectuarea interviurilor, precum şi cu privire la elevii pe care vom avea voie să-i interogăm.

— Care a fost reacţia dumneavoastră la această întârziere?

— Obiectez!

— Respins!

— M-am înfuriat, să fiu sincer. Cu cât un caz se răceşte mai mult, cu atât devine mai greu de soluţionat.

— Şi cine se ocupa de caz din partea biroului procuraturii?

— Domnul Barber.

— Andrew Barber, tatăl inculpatului?

— Da.

— Aţi simţit la acel moment că era nepotrivit ca Andy Barber să se ocupe de caz, în condiţiile în care era implicată şcoala fiului său?

— Nu chiar. Adică ştiam asta. Dar nu era o situaţie de genul celei de la Columbine: nu era obligatoriu să fie o crimă săvârşită de un alt copil. Nu aveam niciun motiv real să credem că era implicat vreunul dintre elevii şcolii, cu atât mai puţin Jacob.

— Deci nu aţi pus niciodată la îndoială alegerea domnului Barber, nici măcar în sinea dumneavoastră?

— Nu, niciodată.

— Aţi discutat-o vreodată cu el?

— O dată.

— Aţi putea să ne relataţi acea conversaţie?

— I-am zis lui Andy… mă rog, i-am spus să-şi acopere… spatele, să dea cazul ăsta altcuiva.

— Deoarece aţi observat un conflict de interese?

— Mi-am dat seama că ar putea fi implicată şcoala la care mergea puştiul şi nu se ştie niciodată ce se poate întâmpla. De ce să nu stea departe?

— Şi el ce-a zis?

— A spus că nu e niciun conflict de interese, fiindcă dacă fiul lui era în primejdie din cauza unui criminal, atunci acesta nu ar fi fost decât un motiv *în plus* pentru a rezolva cazul şi mai repede. Pe lângă asta, mi-a spus că se simte oarecum responsabil pentru că locuieşte în acest oraş şi, cum nu prea au loc crime pe-aici, s-a gândit că lumea o să fie şi mai neliniştită. Voia să fie corect faţă de oameni.

Logiudice făcu o pauză după această ultimă propoziţie şi se uită urât la Duffy pentru o clipă.

— A sugerat vreodată domnul Barber, tatăl inculpatului, să urmăriţi teoria conform căreia unul dintre colegii de clasă ai lui Ben Rifkin ar fi putut fi criminalul?

— Nu. Nu a sugerat, dar nici nu a exclus o asemenea teorie.

— Însă nu a urmărit în mod activ teoria conform căreia Ben a fost omorât de un coleg de clasă?

— Nu. Noi nu „urmărim în mod activ“…

— A încercat să îndrepte ancheta într-o altă direcţie?

— Nu înţeleg. Să o „îndrepte“?

— Avea alţi suspecţi în vedere?

— Da. Era un bărbat numit Leonard Patz, care locuia în apropierea parcului, şi existau unele indicaţii circumstanţiale cum că el ar putea fi implicat. Andy a vrut să îl urmărim pe acest suspect.

— De fapt, nu cumva tocmai Andy Barber era cel care îl împingea pe Patz în faţă ca principal suspect?

— Obiectez! Dirijează martorul.

— Admis! Este martorul dumneavoastră, domnule Logiudice.

— Îmi retrag întrebarea. Până la urmă aţi interogat copiii, pe colegii lui Ben de la Şcoala McCormick?

— Da.

— Şi ce aţi aflat?

— Ei bine, după multe insistenţe – întrucât copiii nu au fost foarte deschişi –, am aflat că exista o dispută între Ben şi inculpat, între Ben şi Jacob. Ben se tot lua de Jacob. Acest lucru ne-a determinat să îl trecem pe Jacob pe lista suspecţilor.

— Asta în timp ce tatăl său conducea ancheta?

— Anumite aspecte ale anchetei au fost realizate fără ca domnul Barber să ştie.

Asta veni ca o lovitură de ciocan pentru mine. Nu o mai auzisem înainte. Presupuneam că se întâmplase ceva de acest gen, însă nu credeam că fusese implicat şi Duffy. Probabil că îmi văzu expresia de pe faţă, fiindcă pe chip i se citi neputinţa.

— Şi cum s-a petrecut asta? A fost desemnat un alt procuror adjunct care să ancheteze cazul fără ca domnul Barber să o ştie?

— Da. Dumneavoastră.

— Şi cine a aprobat acest lucru?

— Procuroarea-şefă, Lynn Canavan.

— Şi ce a dezvăluit această anchetă?

— Am descoperit dovezi împotriva inculpatului: deţinea un cuţit care se potrivea cu rănile de pe cadavru, avea un motiv suficient şi, cel mai important, îşi anunţase intenţia de a se apăra cu cuţitul dacă victima continua să se ia de el. De asemenea, inculpatul venise la şcoală în acea dimineaţă cu picături de sânge pe mâna dreaptă. Am aflat aceste lucruri de la prietenul inculpatului, Derek Yoo.

— Inculpatul avea sânge pe mâna dreaptă?

— Conform prietenului său, Derek Yoo, da.

— Şi îşi anunţase intenţia de a folosi cuţitul împotriva lui Ben Rifkin?

— Aşa ne-a declarat Derek Yoo.

— La un moment dat, aţi aflat de existenţa unei poveşti de pe un website numit *Camera cu tăieturi?*

— Da. Tot Derek Yoo ne-a adus la cunoştinţă acest lucru.

— Şi aţi investigat acest website, *Camera cu tăieturi?*

— Da. Este un site pe care oamenii postează poveşti şi fantezii despre sex şi violenţă, inclusiv unele foarte supărătoare…

— Obiectez!

— Admis!

— Aţi găsit pe website-ul *Camera cu tăieturi* o poveste care avea legătură cu acest caz?

— Da. Am găsit o poveste care descria crima din perspectiva criminalului. Numele erau schimbate, iar unele detalii puţin modificate, însă situaţia rămânea identică. Era limpede vorba despre acelaşi caz.

— Cine a scris această poveste?

— Inculpatul.

— De unde ştiţi asta?

— Derek Yoo ne-a declarat că inculpatul îi mărturisise.

— Aţi putut confirma această informaţie şi în alt fel?

— Nu. Am reuşit să identificăm IP-ul reţelei de pe care a fost postată povestea, ceea ce funcţionează ca o amprentă digitală ce ne oferă locaţia reţelei. E vorba de reţeaua de internet de la cafeneaua Peet's din Newton Centre.

— Aţi reuşit să identificaţi şi unitatea propriu-zisă folosită pentru postarea poveştii?

— Nu. A fost cineva care s-a conectat la reţeaua wireless a cafenelei. Până acolo am putut urmări firul. Cei de la Peet's nu păstrează arhive cu calculatoarele care se conectează şi se deconectează de la reţea şi nici nu le cere utilizatorilor să se înregistreze în acea reţea cu un nume sau cu o carte de credit. Aşadar, nu am putut merge mai departe pe acest fir.

— Însă aveaţi declaraţia lui Derek Yoo, conform căreia inculpatul recunoscuse că a scris povestea!

— Corect.

— Şi ce anume la povestea aceasta o făcea atât de convingătoare încât să ajungeţi la concluzia că numai criminalul ar fi putut să o scrie?

— Erau toate detaliile acolo. Pentru mine, dovada decisivă a fost faptul că descria unghiul rănilor de cuţit. În poveste era scris că loviturile fuseseră calculate astfel încât să străpungă pieptul la un unghi ce ar fi permis cuţitului să treacă printre coaste, pentru a maximaliza daunele provocate organelor interne. Nu credeam că ar fi putut şti cineva unghiul la care intrase cuţitul. Nu era o informaţie publică. Şi nici nu era un detaliu uşor de ghicit, fiindcă este nevoie ca atacatorul să ţină cuţitul la un unghi nefiresc, orizontal, pentru a-l strecura printre coaste. De asemenea, abundenţa detaliilor, planificarea – erau practic o mărturisire scrisă. Am ştiut în acel moment că avem motive întemeiate de suspiciune pentru a efectua arestarea.

— Însă nu l-aţi arestat pe inculpat imediat?

— Nu. Voiam să găsim cuţitul şi orice alte dovezi pe care inculpatul le-

ar fi putut ascunde în casă.

— Deci, cum aţi procedat?

— Am obţinut un mandat de percheziţie şi am descins la el acasă.

— Şi ce aţi găsit?

— Nimic.

— Aţi confiscat calculatorul inculpatului?

— Da.

— Ce model de calculator era?

— Un laptop Apple, alb.

— Şi aţi pus specialişti în dezvăluirea datelor de pe hard diskurile de acest fel să verifice calculatorul?

— Da. Nu au reuşit să găsească nimic incriminant.

— Au găsit ceva relevant pentru caz?

— Au găsit un program numit Disk Scraper. Programul rade de pe hard disk urmele documentelor sau ale programelor vechi sau şterse. Jacob se pricepe foarte bine la calculatoare. Aşa că este posibil ca povestea să fi fost ştearsă de pe calculator chiar dacă noi nu am găsit-o.

— Obiecţie! Martorul speculează.

— Admis! Juriul nu va lua în considerare ultima propoziţie.

Logiudice:

— Au găsit materiale pornografice?

— Obiecţie!

— Respins!

— Au găsit materiale pornografice?

— Da.

— Alte poveşti violente sau altceva legat de crimă?

— Nu.

— Aţi putut verifica în vreun fel declaraţia lui Derek Yoo, conform căreia Jacob ar fi avut un cuţit? Existau acte de la achiziţionarea cuţitului, de exemplu?

— Nu.

— A fost găsită arma crimei?

— Nu.

— Dar *a fost* găsit un cuţit în Cold Spring Park la un moment dat?

— Da. Am continuat să căutăm prin parc o bună bucată de vreme după comiterea crimei. Ne gândeam că făptaşul s-a descotorosit de cuţit undeva în parc, pentru a nu fi prins cu el asupra sa. În cele din urmă, am găsit un cuţit într-un eleşteu cu apă mică. Cuţitul se potrivea ca mărime, însă analizele criminalistice ulterioare au dovedit că nu era cuţitul folosit la comiterea crimei.

— Cum s-a stabilit asta?

— Lama acestui cuţit era mai mare decât indicau rănile şi nici nu era zimţată, precum arătau marginile sfârtecate ale plăgilor înjunghiate.

— Deci ce aţi concluzionat din faptul că acel cuţit fusese aruncat în eleşteu?

— M-am gândit că a fost scăpat acolo ca să ne trimită pe o pistă greşită. Probabil de către cineva care nu avea acces la rapoartele criminalistice în care erau descrise rănile şi particularităţile probabile ale armei.

— Aveţi vreo idee cine ar fi putut planta cuţitul acolo?

— Obiecţie! Cere martorului să speculeze.

— Admis!

Logiudice se gândi o clipă. Satisfăcut, trase adânc aer în piept, uşurat să poată lucra în sfârşit cu un profesionist ca martor. Faptul că Duffy mă cunoştea şi mă plăcea – faptul că era oarecum subiectiv în privinţa lui Jacob şi deranjat vizibil de prezenţa lui în boxă – îi făcea mărturia şi mai incriminantă. *În sfârşit,* probabil că-şi zicea Logiudice, *în sfârşit.*

— Nu mai am întrebări, spuse el.

Jonathan sări de pe scaun şi se îndreptă spre capătul îndepărtat al boxei juriului, unde se rezemă de bară. Dacă s-ar fi putut căţăra în boxă ca să-şi pună întrebările, probabil că ar fi făcut-o.

— Sau cuţitul ar fi putut fi scăpat acolo fără vreun motiv anume? rosti el.

— Este posibil.

— Fiindcă sunt azvârlite lucruri prin parcuri tot timpul, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Deci, atunci când spuneţi că acel cuţit a fost plantat acolo ca să vă inducă în eroare, este doar o presupunere, nu?

— O presupunere bazată pe o oarecare informaţie, da.

— O presupunere neîntemeiată, mai degrabă.

— Obiectez!

— Admis!

— Haideţi să ne întoarcem puţin, domnule locotenent. Aţi declarat că s-a găsit mult sânge la locul crimei, sânge împroşcat, împrăştiat, dâre de contact şi, bineînţeles, cămaşa victimei îmbibată în sânge.

— Da.

— De fapt, era atât de mult sânge, încât aţi declarat că, în momentul în care aţi început să faceţi verificări în parc, căutaţi practic pe cineva pătat de sânge. Nu aşa aţi spus?

— Căutam pe cineva care ar fi *putut* fi pătat de sânge, da.

— Cu mult sânge pe el?

— Nu ştiam sigur asta.

— Ei, haideţi acum! Aţi declarat că, bazându-vă pe tiparul rănilor, atacatorul lui Ben Rifkin stătea probabil chiar în faţa acestuia, corect?

— Da.

— Şi aţi declarat că sângele a ţâşnit.

— Da.

— „Ţâşnit“ însemnând azvârlit, proiectat, împroşcat?

— Da, dar…

— De fapt, într-un caz cu atât de mult sânge, cu răni atât de grave, aţi crede că atacatorul ar avea destul sânge pe el, pentru că acesta ar ţâşni din răni, nu?

— Nu neapărat.

— Nu neapărat, dar foarte probabil, nu-i aşa, domnule poliţist?

— Probabil.

— Şi, desigur, într-un caz de înjunghiere, atacatorul trebuie să stea destul de aproape de victimă, cam la o lungime de braţ, nu?

— Aşa este.

Adică la o distanţă la care ar fi imposibil să evite sângele care împroaşcă?

— Eu nu am folosit termenul *împroaşcă.*

— La o distanţă la care ar fi imposibil să evite sângele care ţâşneşte?

— Nu pot spune asta cu certitudine.

— Iar descrierea lui Jacob, pătat de sânge când a ajuns la şcoală în acea dimineaţă – aţi auzit asta de la prietenul lui, Derek Yoo, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Iar Derek Yoo v-a declarat că Jacob avea un pic de sânge pe mâna dreaptă, corect?

— Da.

— Nimic pe haine?

— Nu.

— Nimic pe faţă sau altundeva pe corp?

— Nu.

— Pe încălţăminte?

— Nu.

— Toate acestea fiind în deplin acord cu explicaţia pe care Jacob i-a oferit-o prietenului său, Derek Yoo, nu-i aşa, cum că descoperise corpul *după* atac şi că îl atinsese cu mâna dreaptă *după aceea?*

— Da, este în acord, dar nu este singura explicaţie posibilă.

— Şi, desigur, Jacob s-a dus la şcoală în acea dimineaţă, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Era în şcoală la câteva minute după comiterea crimei, ştim asta, nu?

— Da.

— La ce oră încep cursurile la McCormick?

— La 8.35.

— Şi când s-a produs crima, conform medicilor de la ambulanţă, dacă ştiţi cumva?

— Undeva între 8.00 şi 8.30.

— Iar Jacob era în banca lui, la şcoală, la 8.35, fără nicio pată de sânge pe el?

— Da.

— Şi dacă v-aş sugera, în mod ipotetic, că povestea pe care a scris-o Jacob şi care v-a impresionat atât de mult – pe care aţi descris-o ca fiind practic o mărturisire scrisă –, dacă v-aş oferi probe că Jacob nu a inventat faptele prezentate în acea poveste, că toate detaliile din aceasta erau deja cunoscute printre elevii de la Şcoala McCormick, acest fapt v-ar influenţa felul în care percepeţi importanţa dovezii?

— Da.

— Da, desigur!

Duffy se uită la el cu o privire inexpresivă. El trebuia doar să spună cât mai puţin posibil, să elimine orice cuvânt în plus. Oferirea detaliilor nu ajuta decât apărarea.

— Şi-acum, în privinţa rolului pe care l-a jucat Andy Barber în anchetă, vreţi să sugeraţi că prietenul dumneavoastră Andy a procedat cumva greşit sau nepotrivit?

— Nu.

— Puteţi indica erori sau decizii suspecte pe care el le-a luat?

— Nu.

— Ceva ce aţi pus la îndoială atunci sau acum?

— Nu.

— A fost pomenit acest individ, Leonard Patz. Bazându-ne pe ceea ce ştim acum, vi se pare de neînţeles că Patz a putut fi considerat cândva un suspect legitim?

— Nu.

— Nu, întrucât dumneavoastră urmăriţi în primele etape ale unei anchete orice pistă rezonabilă, aruncaţi plasa cât mai departe, ca să zic aşa, nu?

— Aşa este.

— De fapt, dacă v-aş spune că Andy Barber încă mai crede că Patz a fost făptaşul în acest caz, afirmaţia mea v-ar surprinde, domnule locotenent?

Duffy se încruntă uşor.

— Nu. Asta a crezut de la bun început.

Nu dumneavoastră aţi fost agentul care l-a adus în atenţia domnului

Barber pe Patz?

— Ba da, dar…

— Şi, în general, se putea avea încredere în raţionamentul lui Andy Barber în anchetele omuciderilor?

— Da.

— Vi s-a părut ciudat în vreun fel faptul că Andy Barber voia să continue anchetarea lui Leonard Patz pentru uciderea lui Ben Rifkin?

— Ciudat? Nu. Avea sens, ţinând cont de informaţiile limitate de care dispuneam la momentul respectiv.

— Şi, totuşi, Patz nu a mai fost anchetat în mod serios după aceea, nu?

— Nu. Ancheta a fost oprită în clipa în care s-a luat decizia să fie pus sub acuzare Jacob Barber.

— Şi cine a luat decizia de a se opri urmărirea lui Patz?

— Procuroarea-şefă, Lynn Canavan.

— Şi a luat de una singură această decizie?

— Nu, cred că a fost sfătuită de domnul Logiudice.

— Exista vreo dovadă la vremea respectivă care să-l excludă pe Leonard Patz din rândul suspecţilor?

— Nu.

— A apărut între timp vreo dovadă care îl absolvă fără drept de apel?

— Nu.

— Nu. Pentru că această abordare a fost abandonată, nu-i aşa?

— Presupun.

— A fost abandonată fiindcă aşa a vrut domnul Logiudice, nu?

— A fost o discuţie între toţi anchetatorii, inclusiv procurorul districtual şi domnul Logiudice…

— A fost abandonată pentru că, în acea discuţie, domnul Logiudice a insistat să fie abandonată, nu-i aşa?

— De vreme ce suntem aici, e destul de evident.

În glasul lui Duffy se auzea o notă de exasperare.

— Deci, bazându-ne pe ceea ce ştim acum, aveţi vreo îndoială cu privire la integritatea prietenului dumneavoastră, Andrew Barber?

— Nu.

Duffy se gândi sau se făcu că se gândeşte puţin.

— Nu, nu cred că Andy l-a suspectat vreo clipă pe Jacob.

— Nu credeţi că Andy a suspectat ceva?

— Nu.

— Tatăl băiatului, care locuia împreună cu acesta de-o viaţă întreagă? Nu a ştiut nimic.

Duffy ridică din umeri:

— Nu pot spune cu certitudine. Însă nu cred.

— Cum este posibil să stai împreună cu un copil vreme de paisprezece ani şi să ştii atât de puţine lucruri despre el?

— Nu pot spune cu certitudine.

— Nu. De fapt, şi dumneavoastră îl cunoaşteţi pe Jacob de când s-a născut, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Şi la început nici dumneavoastră nu aţi avut suspiciuni în privinţa lui, corect?

— Aşa este.

— În toţi aceşti ani, nu aţi observat nimic periculos la Jacob? Nu aţi avut niciun motiv să îl suspectaţi, aşa-i?

— Aşa este.

— Sigur că nu aţi avut…

— Obiectez. Cer ca domnul Klein să nu mai adauge propriile comentarii la răspunsurile martorului.

— Admis!

Îmi cer scuze, rosti Jonathan într-un mod cât se poate de nesincer. Nu mai am întrebări.

Judecătorul spuse:

— Domnule Logiudice, doriţi să reluaţi chestionarea martorului?

Logiudice stătu puţin în cumpănă. Putea să lase lucrurile astfel. Era evident că avea suficiente argumente ca să indice juriului că eram corupt şi că dusesem ancheta într-o direcţie greşită ca să-mi acopăr copilul nebun. La naiba, nici măcar nu mai trebuia s-o argumenteze; juriul o auzise insinuată de mai multe ori în depoziţie. În orice caz, nu eu eram cel judecat aici. Putea să se mulţumească foarte bine cu ce obţinuse şi să treacă mai departe. Însă căpătase curaj după reuşita de mai devreme. Se putea citi pe faţa lui că se simţea stăpânit de o mare inspiraţie. Părea să creadă că lovitura de graţie îi era la îndemână. Un alt băieţel într-un trup de om mare, neputând rezista tentaţiei de a băga mâna în borcanul cu dulciuri din faţa lui.

— Da, Onorată instanţă, spuse el, ducându-se direct în faţa boxei martorilor.

În sală se auzi un mic foşnet.

— Domnule Duffy, aţi spus că nu aveţi deloc rezerve cu privire la modul în care a condus Andrew Barber acest caz?

— Da, într-adevăr.

— Fiindcă nu ştia nimic, nu?

— Exact.

— Obiecţie! Dirijează martorul. Este martorul lor.

— Fie, cum zice el.

— Şi de cât timp aţi spune că îl cunoaşteţi pe Andy Barber? De câţi ani?

— Obiectez! Nu are relevanţă.

— Respins!

— Cred că îl cunosc pe Andy de peste douăzeci de ani.

— Deci îl ştiţi destul de bine, nu?

— Da.

— La perfecţie?

— Sigur.

— Când aţi aflat că tatăl său este un criminal?

Bum!

Jonathan şi cu mine am sărit în acelaşi timp de pe scaune, clătinând masa.

— Obiectez!

— Admis! Martorul nu va răspunde la întrebare, iar juriul nu o va lua în considerare! Nu-i acordaţi importanţă. Gândiţi-vă că întrebarea nu a fost pusă deloc. Judecătorul French se întoarse către avocaţi: Avocaţii să vină la prezidiu. Acum!

Nu l-am însoţit pe Jonathan la această nouă discuţie şuşotită, aşa că şi de această dată îl voi cita pe judecător din stenograma procesului. Dar l-am urmărit pe magistrat în timp ce vorbea şi vă pot spune că era clar furios. Roşu la faţă, şi-a pus mâinile pe marginea băncii sale şi s-a aplecat pentru a şuiera la Logiudice:

— Sunt şocat! Nu-mi vine să cred că aţi făcut asta! V-am spus cât se poate de clar să nu aduceţi în discuţie acest subiect sau voi pune punct procesului pe motiv de eroare judiciară. Ce aveţi de zis, domnule Logiudice?

— Avocatul apărării a fost cel care a ales să deschidă subiectul, întrebând martorul despre caracterul tatălui inculpatului şi despre integritatea anchetei. Dacă dumnealui alege să aducă aceste lucruri în discuţie, atunci şi acuzarea are dreptul să-şi spună punctul de vedere. Nu făceam decât să continui întrebările puse de domnul Klein. Dumnealui a ridicat această problemă: dacă tatăl inculpatului avea vreun motiv să îşi suspecteze fiul.

— Domnule Klein, presupun că veţi înainta o moţiune pentru încheierea procesului, pe motiv de eroare judiciară.

— Da.

— Întoarceţi-vă la locurile dumneavoastră.

Avocaţii îşi reocupară locurile la mesele lor.

Judecătorul French rămase în picioare pentru a se adresa juriului, aşa cum obişnuia. Ba chiar îşi descheie puţin roba şi îşi aranjă gulerul de

parcă ar fi pozat pentru o statuie.

— Doamnelor şi domnilor juraţi, vă cer să ignoraţi acea ultimă întrebare. Scoateţi-o din minte complet. Există o vorbă în lumea Dreptului, „nu poţi să alungi din minte un sunet odată ce l-ai auzit“, însă eu vă voi cere să faceţi exact asta. Întrebarea a fost nepotrivită şi procurorul nu ar fi trebuit să o pună, iar dumneavoastră trebuie să ştiţi acest lucru. Munca dumneavoastră pe ziua de astăzi s-a încheiat. Curtea se va ocupa de alte cazuri. Ordinul de sechestrare rămâne în vigoare. Vă amintesc că nu trebuie să discutaţi cu nimeni despre acest caz. Nu ascultaţi reportajele televiziunilor de ştiri, nu citiţi articolele din presă pe acest subiect. Închideţi-vă radiourile şi televizoarele. Blocaţi orice menţiune a acestui caz. În regulă, juriul se poate retrage. Ne vedem mâine dimineaţă, la ora nouă fix.

Juraţii ieşiră din sală, schimbând priviri între ei. Câţiva se uitară spre Logiudice.

După ce plecară, judecătorul zise:

— Domnule Klein!

Jonathan se ridică în picioare.

— Onorată instanţă, inculpatul cere încheierea procesului pe motiv de eroare judiciară. Această chestiune a fost discutată pe larg în timpul audierilor preliminare, iar concluzia a fost că avem de-a face cu o chestiune atât de volatilă şi de prejudiciabilă, încât menţionarea ei va duce la încheierea procesului pe motiv de eroare judiciară. Este un subiect tabu pe care procurorul ştia în mod explicit că nu are voie să-l abordeze. Şi acum l-a abordat.

Judecătorul îşi masă fruntea.

Jonathan continuă:

— Dacă instanţa nu doreşte să declare încheierea procesului pe motiv de eroare judiciară, inculpatul va cere ca lista sa de martori să-i includă pe Leonard Patz şi pe William Barber.

— William Barber este bunicul inculpatului?

— Exact. S-ar putea să am nevoie de un mandat din partea guvernatorului pentru a-l putea aduce aici. Însă, dacă acuzarea insistă cu această insinuare bizară, cum că inculpatul e cumva vinovat din naştere, cum că face parte dintr-o familie de criminali, fiind născut asasin, atunci avem dreptul să respingem aceste acuze.

Judecătorul rămase o clipă pe gânduri, scrâşnind din dinţi.

— Voi lua acest aspect în considerare. Vă voi prezenta decizia mea mâine dimineaţă. Şedinţa se suspendă până mâine la ora 9.00.

Dl. Logiudice: Înainte să trecem mai

departe, domnule Barber, cu privire la acel cuţit, cel care a fost aruncat în lac pentru a induce în eroare anchetatorii… Aveţi idee cine ar fi putut planta acel cuţit?

Martorul: Bineînţeles. Am ştiut de la bun început.

Dl. Logiudice: Serios? Cum aşa?

Martorul: Cuţitul lipsea de la noi din bucătărie.

Dl. Logiudice: Un cuţit identic?

Martorul: Un cuţit care se potrivea descrierii făcute. De atunci am văzut cuţitul recuperat din eleşteu, când ni s-au prezentat probele acuzării. Este cuţitul nostru. Era vechi şi destul de aparte. Nu se potrivea cu celelalte din set. L-am recunoscut.

Dl. Logiudice: Asta înseamnă că a fost aruncat în eleşteu de cineva din familia dumneavoastră?

Martorul: Fireşte.

Dl. Logiudice: De către Jacob? Pentru a îndepărta orice urmă de suspiciune ce ar fi planat asupra cuţitului pe care îl avea el?

Martorul: Nu. Jake era prea isteţ ca să facă aşa ceva. La fel şi eu. Ştiam cum arătau rănile; vorbisem cu criminaliştii. Ştiam că acel cuţit nu ar fi putut provoca rănile de pe trupul lui Ben Rifkin.

Dl. Logiudice: Atunci Laurie? De ce?

Martorul: Pentru că noi credeam în fiul nostru. Ne-a zis că nu este el făptaşul. Nu voiam să vedem cum îi este distrusă viaţa doar pentru că a fost destul de nesăbuit încât să-

şi cumpere un cuţit. Ştiam că lumea va vedea cuţitul şi va trage concluzia greşită. Am discutat despre riscul ca asta să se întâmple. Aşa că Laurie a hotărât să le dea poliţiştilor un alt cuţit. Însă ea era cea mai puţin sofisticată dintre noi trei atunci când venea vorba despre asemenea lucruri, în plus era şi cea mai tulburată. Nu a fost destul de atentă. A ales un model greşit de cuţit. A lăsat o problemă nerezolvată.

Dl. Logiudice: A vorbit cu dumneavoastră înainte să facă asta?

Martorul: Nu înainte.

Dl. Logiudice: După, atunci?

Martorul: Am întrebat-o şi ea nu a negat.

Dl. Logiudice: Şi ce i-aţi spus acestei persoane care tocmai intervenise în ancheta unei omucideri?

Martorul: Ce i-am spus? I-am spus că mi-aş fi dorit să fi vorbit cu mine înainte de a face asta. Eu i-aş fi dat un cuţit potrivit pe care să îl arunce.

Dl. Logiudice: La fel crezi şi acum, Andy? Că totul e o glumă? Chiar atât de puţin respect ai faţă de ceea ce încercăm noi aici să rezolvăm?

Martorul: Când i-am zis asta soţiei mele, te asigur că nu glumeam. Hai s-o lăsăm aşa.

Dl. Logiudice: În regulă. Continuă-ţi povestea.

Când ne-am întors la maşina noastră din garajul aflat la o stradă de

tribunal, am găsit o bucăţică de hârtie îndesată sub ştergătorul de parbriz. Era pliată în patru. Am deschis-o şi am citit ce scrie:

VINE ZIUA JUDECĂŢII
VEI MURI, CRIMINALULE

Jonathan încă era cu noi. S-a încruntat la vederea bileţelului şi l-a strecurat în servietă.

— Mă ocup eu de asta. Voi depune o plângere la poliţia din Cambridge. Voi duceţi-vă acasă.

Laurie zise:

— Doar atât putem face?

— Ar trebui să anunţăm şi poliţia din Newton, pentru orice eventualitate, am sugerat eu. Poate că a sosit timpul să avem un echipaj postat în faţa casei. E plină lumea de nebuni.

Atenţia mi-a fost distrasă de o siluetă aflată în colţul garajului, destul de departe, dar urmărindu-ne cât se poate de evident. Era un tip în vârstă, la aproape şaptezeci de ani, probabil. Purta o geacă, o cămaşă de golf şi o bască. Arăta ca un milion de alţi tipi din zona Bostonului. Vreun oarecare dur bătrân. Îşi aprindea o ţigară – scăpăratul brichetei fu cel care îmi atrase atenţia – şi vederea acesteia îmi aduse aminte de maşina parcată în faţa casei noastre cu câteva nopţi în urmă, cu interiorul întunecat, cu excepţia ţigării care licărea prin parbriz. Şi nu era el oare exact genul de babalâc care să conducă un Lincoln Town Car?

Ochii ni s-au întâlnit pentru o clipă. El îşi vârî bricheta în buzunarul de la pantaloni şi porni mai departe, ieşind pe o uşă ce dădea spre scări şi făcându-se nevăzut. Oare mersese şi înainte să-l văd eu? Părea să stea pe loc şi să se holbeze la noi, însă eu doar ce îmi întorsesem privirea către el. Poate că se oprise numai pentru o clipă, ca să-şi aprindă ţigara.

— L-aţi văzut pe tipul ăla?

Jonathan zise:

— Ce tip?

— Tipul ăla care stătea acolo şi se uita la noi.

— Nu l-am văzut. Cine era?

— Nu ştiu. Nu l-am mai văzut niciodată.

— Crezi că avea ceva de-a face cu biletul?

— Nu ştiu. Nici măcar nu sunt sigur că se uita la noi. Însă aşa mi s-a părut.

— Haide, rosti Jonathan, îndrumându-ne spre maşină. Sunt o grămadă de oameni care se uită la noi în ultima vreme. Se va termina totul în curând.

31 | Închizând telefonul

Pe la ora şase în acea seară, în timp ce ne terminam cina – Jacob şi cu mine ne îngăduiam un pic de optimism precaut, glumind pe seama lui Logiudice şi a tacticilor sale disperate; Laurie încerca să-şi păstreze masca de încredere şi de normalitate, chiar dacă devenise uşor suspicioasă în privinţa noastră –, sună telefonul.

Am răspuns eu. O telefonistă m-a informat că am un apel cu taxă inversă. Acceptam taxa? Am fost surprins că lumea încă mai dădea telefoane cu taxă inversă. Era o glumă proastă? Încă mai erau cabine telefonice de unde să suni cu taxă inversă? Doar în închisori.

— De la cine este apelul?

— De la Bill Barber.

— Doamne! Nu, nu accept. Un moment, aşteptaţi.

Mi-am lipit receptorul de piept, ca şi cum aş fi vrut să-mi las inima să-i vorbească direct. Apoi am zis:

— În regulă, accept taxa.

— Vă mulţumesc! Vă rog să aşteptaţi până fac legătura. O zi bună.

Se auzi un clic.

— Alo?

— Ce este?

— Ce este? Am crezut că o să vii să mă mai vizitezi.

— Am fost puţin ocupat.

El mă maimuţări:

— *Oh, am fost puţin ocupat.* Calmează-te, bine? Râdeam şi eu pe seama ta, fraiere. Da' ce credeai? *Hei, fiule, vino-ncoa'. Mergem la pescuit!* Mergem la pescuit ca să prindem… ghici ce? Peşti!

Nu aveam idee ce însemna asta. E posibil să fi fost argoul de la puşcărie. Indiferent ce însemna, gluma îl amuza nespus. Îl auzeam hohotind la celălalt capăt al firului.

— Doamne, dar ştiu că trăncăni, nu glumă!

— Cred şi eu, dacă n-am cu cine vorbi în locul ăsta nenorocit. Băiatul nu vine-n vizită…

— Voiai ceva anume? Sau ai sunat ca să pălăvrăgim puţin?

— Voiam să ştiu cum merge procesul puştiului.

— Ce-ţi pasă ţie?

— E nepotul meu. Vreau să ştiu.

— Nu i-ai ştiut nici numele până mai ieri.

— Şi-a cui e vina?

— A ta.

— Mda, sunt sigur că asta crezi. Urmă o pauză. Am auzit că mi-a fost pomenit azi numele la tribunal. Urmărim şi noi cazul de-aici. E ca un soi de Campionat Mondial pentru puşcăriaşi.

— Mda, ţi-a fost pomenit numele. Vezi, chiar şi din închisoare îţi bagi familia în belele.

— Oh, fiule, nu te mai văicări atât! Puştiul va scăpa.

— Aşa crezi? Ai impresia că eşti vreun avocat destoinic, Domnule Închisoare-pe-Viaţă-fără-Posibilitate-de-Eliberare-Condiţionată?

— Ştiu şi eu câte ceva.

— Ştii şi tu câte ceva… *Pff!* Fă-mi o favoare, Clarence Darrow: nu mai suna aici ca să-mi spui cum să-mi fac treaba. Am deja un avocat.

— Nu-ţi zice nimeni cum să-ţi faci treaba, băiete. Dar când avocatul tău spune că vrea să mă aducă să depun mărturie, deja e şi treaba mea, nu crezi?

— N-o să se întâmple aşa ceva. Asta ne mai trebuie, să urci tu în boxa martorilor. O să se transforme totul într-un bâlci.

— Aveţi o strategie mai bună?

— Da, avem.

— Şi care este?

— Nici măcar nu o să venim noi cu un caz. O să lăsăm tot greul pe umerii acuzării. Ei au… Dar ce-ţi tot zic eu ţie toate astea?

— Pentru că vrei să-mi zici. Când lucrurile merg prost, orice puşti are nevoie de tatăl său.

— Glumeşti?

— Nu! Încă sunt tatăl tău.

— Ba nu, nu eşti.

— Nu sunt?

— Nu.

— Şi-atunci cine ţi-e tată?

— Eu.

— Adică nu ai tată? Da' ce eşti? Copac?

— Exact, nu am tată. Şi n-am nevoie de-un tată acum.

— Toţi oamenii au nevoie de-un tată, toţi oamenii au nevoie de-un tată. Iar tu ai nevoie de mine acum mai mult ca niciodată. Cum ai putea altfel să demonstrezi chestia aia cu „impulsul irezistibil“?

— Nu trebuie s-o demonstrăm.

— Nu? De ce nu?

— Pentru că Logiudice nu îşi poate dovedi acuzaţiile. Este evident. Aşa că apărarea noastră este simplă: nu Jacob este făptaşul.

— Şi dacă lucrurile se vor schimba?

— N-or să se schimbe.

— Atunci de ce ai bătut drumul până aici ca să-mi zici despre asta? Şi să-mi testezi scuipatul? Ce-a fost toată treaba aia?

— Luam în calcul toate posibilităţile.

— Luai în calcul toate posibilităţile… Adică nu puştiul a comis-o, dar pentru eventualitatea în care totuşi a comis-o…

— Ceva de genul ăsta, da.

— Şi atunci ce vrea avocatul tău să zic?

— Nu vrea să zici nimic. Nu ar fi trebuit să spună asta în instanţă. A fost o greşeală. Probabil că se gândea să te aducă în boxă ca să depui mărturie că nu ai avut niciodată nimic de-a face cu nepotul tău. Dar ţi-am zis deja: nu o să te apropii de sala aia de judecată.

— Ar fi mai bine să vorbeşti cu avocatul tău despre asta.

— Ascultă, Billy cel Sângeros! O să-ţi spun asta pentru ultima oară: tu nu exişti. Eşti doar un vis urât pe care l-am avut în copilărie.

— Hei, puştiule, vrei să îmi răneşti sentimentele? Dă-mi una între picioare.

— Ce mai înseamnă şi asta?

— Să nu-ţi răceşti gura de pomană făcându-mă în fel şi chip. Nu mă afectează. Sunt bunicul puştiului, indiferent ce-ai zice tu. N-ai ce face în privinţa asta. N-ai decât să mă renegi şi să te prefaci că nu exist. Nu contează. Nu schimbă cu nimic lucrurile.

M-am aşezat, simţind cum mi se înmoaie picioarele.

— Cine-i tipul ăsta, Patz, despre care vorbea prietenul tău, poliţistul?

Eram nervos, confuz şi agitat, aşa că nu am mai stat pe gânduri. Mi-a ieşit pe gură:

— El e făptaşul.

— Adică el l-a omorât pe puştiul ăla?

— Da.

— Eşti sigur?

— Da.

— De unde ştii?

— Am un martor.

— Şi ai de gând să-l laşi pe nepotu'-meu să încaseze glonţul în locul ăstuia?

— Să-l *las?* În niciun caz.

— Atunci fă ceva, băiete! Zi-mi despre tipul ăsta, Patz.

— Ce vrei să ştii? Îi plac băieţeii.

— E pedofil?

— Oarecum.

— Oarecum? Este sau nu este? Cum poţi să fii oarecum pedofil?

— La fel cum tu erai un ucigaş înainte să ucizi pe cineva.

— Oh, încetează, băiete! Ţi-am zis deja că nu poţi să-mi răneşti sentimentele.

— Nu vrei să încetezi odată să-mi mai spui „tinere“?

— Te deranjează?

— Da.

— Păi şi cum să-ţi spun?

— În niciun fel.

— Pff… Trebuie să-ţi spun cumva. Altfel cum aş putea să vorbesc cu tine?

— Nu trebuie să vorbeşti cu mine.

— Băiete, ai strâns multă mânie în tine, ştii?

— Mai voiai şi altceva?

— Dacă voiam? Nu vreau nimic de la tine.

— M-am gândit că poate vrei un tort cu o pilă în el.

— Ce glumeţ mai eşti! Cu o pilă, auzi… M-am prins. Pen' că sunt la puşcărie.

— Exact.

— Ascultă la mine, băiete, n-am nevoie de un tort cu o pilă în el, bine? Ştii de ce? Îţi zic eu de ce. Pen' că nu-s la puşcărie.

— Nu? Ţi-au dat drumul?

— Nu trebuie să-mi dea ei drumul.

— Nu? Hai să-ţi vând un pont, bătrân ţicnit. Ştii clădirea aia mare cu gratii? Aia din care nu te lasă niciodată să ieşi? Aia este puşcăria şi tu eşti acolo.

— Ba nu. Vezi, tu eşti ăla care nu s-a prins, băiete. Ei nu mi-au întemniţat aici decât trupul. Doar trupul, nu şi pe mine. Eu sunt pretutindeni, pricepi? Oriunde te uiţi, băiete, oriunde te duci. Bine? Tu ai grijă ca nepotu'-meu să nu ajungă aici. Ai priceput, băiete?

— De ce n-o faci tu? Dacă tot eşti pretutindeni…

— Poate că o s-o fac. Poate că o să zbor până acolo…

— Uite ce-i, trebuie să închid, bine? O să închid telefonul.

— Nu. N-am terminat încă de…

I-am închis. Însă avea dreptate, *era* acolo, cu mine, fiindcă am continuat să-i aud glasul în urechi. Am ridicat receptorul şi l-am trântit în furcă de câteva ori, până când nu l-am mai auzit.

Jacob şi Laurie mă priveau cu ochii mari.

— Era bunicul tău.

— M-am prins.

— Jake, nu vreau să vorbeşti niciodată cu el, bine? Vorbesc serios.

— Bine.

— Nu trebuie să vorbeşti niciodată cu el, chiar dacă te sună. Pur şi simplu închizi telefonul. Ai înţeles?

— Bine, bine.

Laurie se uită urât la mine.

— E valabil şi pentru tine, Andy. Nu vreau ca omul ăla să sune la mine acasă. E periculos. Data viitoare când va suna, să închizi telefonul, ai înţeles?

Am încuviinţat.

— Eşti în regulă, bărbate?

— Nu ştiu.

32 | Absenţa dovezilor

A cincea zi a procesului.

Când ceasul bate ora 9.00, judecătorul French intră năvalnic în sală şi anunţă printre dinţi că moţiunea inculpatului pentru încheierea procesului pe motiv de eroare judiciară este respinsă. Spuse – iar dactilografa îi repetă cuvintele într-un microfon conic pe care-l ţinea pe faţă ca pe o mască de oxigen:

— Obiecţia apărării la menţiunea bunicului inculpatului este consemnată şi chestiunea amânată pentru un posibil recurs. Am prezentat juriului soluţia la această problemă ivită. Cred că-i suficient. Procurorul e avertizat să nu mai menţioneze subiectul respectiv şi cu asta am încheiat discuţia. Şi-acum, abţineţi-vă de la alte obiecţii, iar aprodul să cheme juriul şi să începem.

Nu pot spune că decizia m-a surprins. Rareori se întâmplă să se aprobe încheierea proceselor pe motiv de eroare judiciară. Judecătorul nu avea de gând să azvârle la gunoi eforturile enorme depuse de stat pentru finalizarea acestui proces, nu câtă vreme putea rezolva ceva în această privinţă. Unde mai pui că o eroare judiciară l-ar fi pus şi pe el într-o postură jenantă. S-ar fi zis că a pierdut controlul asupra instanţei. Logiudice ştia toate astea, desigur. S-ar putea să fi întrecut măsura dinadins, contând pe faptul că miza ridicată din acest caz făcea ca încheierea procesului pe motiv de eroare judiciară să fie cu atât mai puţin probabilă. Însă era nedrept, oricum.

Procesul merse mai departe.

— Cum vă numiţi?

— Karen Rakowski. R- A- K- O- W- S- K- I.

— Care este ocupaţia dumneavoastră şi ce funcţie îndepliniţi în prezent?

— Sunt criminalistă în cadrul Poliţiei Statului Massachusetts. În prezent, lucrez în cadrul laboratorului de criminalistică al poliţiei statale.

— Ce este o criminalistă, mai exact?

— O criminalistă este persoana care aplică principiile ştiinţelor naturii şi ale fizicii pentru a identifica, conserva şi analiza probele de la locul comiterii unei infracţiuni. După aceea, îşi prezintă descoperirile în instanţă.

— De cât timp sunteţi criminalistă în cadrul poliţiei statale?

— De unsprezece ani.

— Cam câte scene ale crimei consideraţi că aţi investigat de-a lungul carierei dumneavoastră?

— Cam cinci sute.

— Faceţi parte din vreo organizaţie profesională?

Rakowski începu să înşire vreo şase nume de organizaţii, apoi diplomele, o funcţie de predare şi câteva lucrări publicate, toate acestea trecând prin faţa noastră repede ca un mărfar: greu de distins în detaliu, dar impresionant ca lungime. Adevărul este că nimeni nu asculta puhoiul de informaţii prezentat de Rakowski, pentru că nimeni nu-i punea la îndoială calificarea. Era foarte cunoscută şi respectată. Trebuie menţionat că meseria de „criminalist“ a devenit mult mai profesionistă şi mai riguroasă decât la începuturile sale. Ba chiar a ajuns să fie ceva la modă. Ştiinţa medico-legală a devenit mult mai complexă, în special în privinţa probelor de ADN. Nu încape nicio îndoială că profesia fusese făcută şi mai atractivă de serialele precum *CSI*. Oricare ar fi însă motivul, profesia atrage acum tot mai mulţi candidaţi, din ce în ce mai bine pregătiţi, iar Karen Rakowski făcea parte din primul val de criminalişti din districtul nostru – iar aceştia nu erau doar poliţişti care se dădeau drept oameni de ştiinţă amatori. Ea era o adevărată profesionistă. Ar fi fost mult mai uşor să ţi-o imaginezi într-un halat alb de laborator decât în uniforma Poliţiei Statale. M-am bucurat că i se repartizase ei cazul. Ştiam că ne va oferi un tratament echitabil.

— Pe 12 aprilie 2007, în jurul orei 10.00 dimineaţă, aţi primit un apel telefonic cu privire la o crimă din Cold Spring Park?

— Da, am primit.

— Ce aţi făcut drept urmare?

— Am plecat spre locul respectiv, unde am fost întâmpinată de domnul locotenent Duffy, care mi-a raportat modul în care se prezenta scena crimei şi mi-a spus ce voia să fac eu. M-a dus la locul în care se afla întins cadavrul.

— Fusese mişcat cadavrul, din câte ştiţi dumneavoastră?

— Mi s-a spus că nu fusese atins de când sosise poliţia la faţa locului.

— Echipa medicală ajunsese acolo?

— Nu.

— Este mai bine atunci când criminalistul soseşte înaintea echipei medicale?

— Da. Medicii nu pot examina cadavrul fără să-l mişte. Odată ce cadavrul este mişcat, evident că noi nu mai putem obţine indiciile oferite de poziţia acestuia.

— În acest caz, dumneavoastră ştiaţi că femeia care descoperise cadavrul îl mişcase.

— Da, ştiam.

— Şi totuşi, aţi izbutit să trageţi vreo concluzie din poziţia cadavrului şi din scena înconjurătoare, când le-aţi văzut prima oară?

— Da. La prima vedere, atacul avusese loc în vârful dealului, lângă una dintre poteci, iar cadavrul alunecase după aceea pe pantă. Dâra de sânge ce străbate panta până la poziţia finală a cadavrului probează această concluzie.

— Acestea sunt dârele de contact despre care am auzit ieri?

— Da. Când am ajuns acolo, corpul fusese întors cu faţa în sus şi am putut vedea că tricoul victimei era îmbibat cu ceea ce părea să fie sânge încă umed.

— Cantitatea mare de sânge de pe corpul victimei v-a indicat ceva anume?

— La momentul respectiv, nu. Evident, rănile erau semnificative şi fatale, însă ştiam asta dinainte să ajung acolo.

— Însă cantitatea mare de sânge nu ar trebui să indice o încleştare sângeroasă?

— Nu neapărat. Sângele circulă prin trupurile noastre în mod constant. E ca un sistem hidraulic: este pompat întruna dintr-o parte în alta. Se mişcă printr-un sistem circulator, prin vene, sub presiune. Când cineva este omorât, sângele nu se mai află sub presiunea unei pompe şi mişcarea sa va fi controlată din acel moment doar de legile obişnuite ale fizicii. Aşa că o mare parte din sângele prezent la locul crimei, atât pe corpul victimei, cât şi pe pământul din preajma sa, s-ar putea să se fi scurs din el sub acţiunea forţei gravitaţionale, dată fiind poziţia în care era întins cadavrul: cu picioarele mai sus de cap şi cu faţa în jos. Aşa că sângele de pe cadavru ar putea fi o consecinţă a sângerării post-mortem. Pe moment, nu îmi puteam da seama.

— Bine, şi ce aţi făcut mai departe?

— Am examinat scena mai îndeaproape. Am observat câţiva stropi de sânge aproape de culmea dealului, acolo unde părea să fi fost locul atacului. Aici erau doar câţiva stropi.

— Daţi-mi voie să vă opresc o clipă. Există o disciplină în cadrul ştiinţelor medico-legale numită analiza stropilor de sânge?

— Da. Aceasta se ocupă cu studiul tiparelor stropilor de sânge, ce pot oferi informaţii utile.

— Aţi reuşit să obţineţi informaţii utile din stropii de sânge descoperiţi în acest caz?

— Da. După cum spuneam, la locul atacului se aflau doar câţiva stropi

de sânge, mai mici de doi centimetri, şi din mărimea lor se putea deduce o cădere relativ dreaptă pe pământ, dar şi o împroşcare uniformă în toate direcţiile. Noi numim asta cădere cu viteză redusă sau „sângerare pasivă“.

Logiudice spuse:

— L-am auzit ieri pe avocatul apărării întrebând dacă, după un asemenea atac, nu ar trebui să ne aşteptăm să găsim sânge pe corpul sau pe hainele atacatorului. Bazându-ne pe observaţiile dumneavoastră cu privire la stropii de sânge, aveţi o opinie asupra acestei chestiuni?

— Da. Nu este *neapărat* adevărat că atacatorul din acest caz ar fi trebuit să aibă sânge pe el. Revenind la sistemul circulator, care pompează sânge prin corp: amintiţi-vă că, odată ce sângele iese din corp, el se supune legilor normale ale fizicii, la fel ca toate celelalte lucruri. Este adevărat că, dacă se deschide o arteră, în funcţie de plasarea acesteia în corp, ne putem aştepta ca sângele să ţâşnească. Acest proces se numeşte „jet arterial“. La fel se întâmplă şi în cazul venelor. Însă, dacă vorbim de un vas capilar, s-ar putea să nu existe decât o picurare ca aceasta. Nu am văzut stropi la scena crimei care să pară să fi fost proiectaţi cu putere. Acest soi de sânge proiectat ar ateriza la un anumit unghi şi ar împroşca astfel în mod neuniform.

Ne făcu o demonstraţie glisându-şi pumnul de-a lungul antebraţului, pentru a ne arăta cum s-ar împrăştia picătura de sânge în momentul impactului cu suprafaţa. De asemenea, este posibil ca agresorul să fi stat în spatele victimei atunci când a înjunghiat-o, ceea ce l-ar scoate din calea sângelui care a ţâşnit. Şi, bineînţeles, se poate ca agresorul să-şi fi schimbat hainele după atac. Toate aceste variante demonstrează că nu se poate trage automat concluzia că agresorul din acest caz ar fi trebuit să fie acoperit cu sânge după atac, în ciuda cantităţii mari de sânge descoperite la locul crimei.

Cunoaşteţi zicala „absenţa dovezilor nu este totuna cu dovada absenţei“?

— Obiectez! Dirijează martorul.

— Merg pe mâna lui. Puteţi răspunde la întrebare.

— Da.

— Ce înseamnă această zicală?

— Înseamnă că, doar pentru că nu există probe materiale care să dovedească prezenţa unei persoane într-un anumit loc, la un anumit moment, nu se poate trage neapărat concluzia că acea persoană nu a fost acolo. Probabil că e mai uşor de înţeles dacă reformulez astfel: o persoană poate fi prezentă la locul unei crime fără să lase nicio probă materială a prezenţei sale acolo.

Depoziţia lui Rakowski continuă o bucată de vreme. Era o componentă esenţială în cazul pe care şi-l construise Logiudice, iar el voia să scoată maximum de la ea. Criminalista mărturisi detaliat că sângele găsit la locul faptei îi aparţinea în întregime victimei. Nu existau în imediata apropiere a cadavrului probe materiale care să poată face legătura cu o altă persoană – nici vreo amprentă sau vreo urmă de mână ori de pantof, nici vreun fir de păr sau vreo fibră, nici sânge sau alte materii organice – cu excepţia acelei nenorocite de amprente.

— Unde era localizată această amprentă, mai exact?

— Victima purta un hanorac cu fermoarul deschis. Pe partea interioară a acelui hanorac, cam pe-aici – indică un loc din interiorul propriei jachete, în stânga cusăturii, unde se află deseori un buzunar interior –, era o etichetă din plastic cu numele producătorului. Amprenta a fost găsită pe acea etichetă.

— Tipul suprafeţei pe care se găseşte o amprentă afectează în vreun fel valoarea ei?

— Unele suprafeţe reţin mai bine amprentele. Cea despre care vorbim era o suprafaţă plată. Fusese umezită cu sânge, aproape ca o tuşieră, şi arăta amprenta foarte clar.

— Deci era o amprentă curată?

— Da.

— Şi după ce aţi studiat această amprentă, aţi identificat persoana care a lăsat-o?

— Da. Inculpatul Jacob Barber.

Jonathan se ridică şi rosti:

— Dorim să stipulăm că este amprenta inculpatului.

Judecătorul zise:

— Fără obiecţii. Apoi se întoarse către juriu: Stipularea înseamnă că apărarea admite că un fapt este adevărat, fără ca procurorul să mai fie nevoit să îl dovedească. Ambele părţi acceptă valoarea de adevăr a acestui fapt, astfel încât îl puteţi socoti drept adevărat şi dovedit. În regulă, domnule Logiudice.

— Aţi atribuit vreo semnificaţie faptului că amprenta era întipărită în sângele victimei?

— Este evident că sângele trebuia să fie deja pe etichetă pentru ca amprenta inculpatului să poată rămâne întipărită în el. Ceea ce înseamnă că amprenta a fost lăsată acolo după ce a început atacul sau măcar după ce victima a fost tăiată cel puţin o dată şi destul de curând după producerea atacului, pentru ca sângele de pe etichetă să fie încă umed, de vreme ce sângele uscat nu ar fi conservat amprenta la fel de bine sau poate chiar deloc. Deci, acea amprentă a fost întipărită acolo în timpul

atacului sau la scurt timp după producerea acestuia.

— Despre ce perioadă vorbim? Cam în cât timp sângele de pe acea etichetă ar fi devenit prea uscat ca să mai poată reţine o amprentă?

— Sunt mulţi factori de care trebuie să ţinem cont. Însă nu mai mult de cincisprezece minute în exterior.

— Este posibil chiar mai devreme?

— E imposibil de zis.

Aşa, Karen. Nu muşca momeala.

Singurul conflict se iscă în momentul în care Logiudice încercă să introducă în rândul probelor un cuţit, un Spyderco Civilian lucios şi foarte periculos, adică exact modelul numit cât se poate de explicit de către Jacob în povestea sa imaginată despre uciderea lui Rifkin. Jonathan obiectă vehement la ideea ca acel cuţit să fie arătat juriului, câtă vreme nu exista nicio dovadă că Jacob ar fi avut vreodată un asemenea model. Eu mă descotorosisem de cuţitul lui Jacob cu mult timp înainte ca poliţia să-i percheziţioneze camera, însă m-am albit la vederea modelului. Semăna foarte mult cu acel cuţit al lui Jacob. Nu am îndrăznit să mă întorc spre Laurie, aşa că nu pot decât să consemnez ce mi-a zis ea mai târziu: „Am simţit că mor când l-am văzut“. În cele din urmă, judecătorul French nu i-a permis lui Logiudice să etaleze cuţitul în rândul probelor. Felul în care arăta acesta, a zis el, era „provocator“, având în vedere dovezile firave pe care le adusese acuzarea în încercarea de a face legătura între cuţit şi Jacob. Acesta era felul lui French de-a spune că nu avea de gând să-l lase pe Logiudice să înceapă să fluture un cuţit cât se poate de înfricoşător prin sala de judecată, ca o modalitate de a transforma juriul într-o gloată pusă pe linşat – nu înainte ca acuzarea să vină cu un martor care să susţină că Jacob chiar avea un asemenea cuţit. Însă avea să-i permită expertei să vorbească despre cuţit la modul general.

— Se potriveşte acel cuţit cu rănile victimei?

— Da. Am comparat mărimea şi forma lamei cu cele ale rănilor şi se potrivesc. Lama curbată a acestui model de cuţit cu tăiş zimţat ar explica porţiunile sfâşiate de la marginea rănilor. Este un cuţit fabricat pentru lovirea unui adversar, cum se întâmplă în duelurile cu cuţite. Un cuţit creat pentru a face o tăietură curată va avea în mod normal un tăiş drept şi foarte ascuţit, ca un bisturiu.

— Deci este posibil ca ucigaşul să fi folosit exact acest model de cuţit?

— Obiectez!

— Respins!

— Da, este posibil.

— Bazându-vă pe unghiul la care au fost făcute rănile şi pe forma

cuţitului, puteţi să deduceţi cum ar fi putut provoca rănile fatale criminalul, ce fel de mişcare ar fi avut?

— Bazându-mă pe faptul că rănile intră aproape drept în corp, la orizontală, se pare că agresorul a stat exact în faţa victimei, având cam aceeaşi înălţime cu aceasta, şi a înjunghiat-o cu trei lovituri, ţinându-şi braţul relativ drept.

— Puteţi să ne faceţi o demonstraţie a mişcării de care vorbiţi, vă rog?

— Obiectez!

— Respins!

Rakowski se ridică şi împunse aerul cu braţul drept de trei ori. Apoi se reaşeză.

Logiudice nu rosti nimic vreme de câteva secunde. Sala de judecată se cufundă într-o tăcere atât de adâncă în acele clipe, încât am auzit pe cineva din spatele meu, din galerie, lăsând să-i scape o răsuflare zgomotoasă.

Jonathan luptă cu mănuşi atunci când îi veni rândul. Nu o atacă direct pe Rakowski. Se deducea clar că femeia era competentă şi că nu avea intenţii ascunse, aşa că nu câştiga nimic dacă se lua de ea. Aşadar, se concentră asupra probelor materiale şi a fragilităţii lor.

— Acuzarea a menţionat expresia: „absenţa dovezilor nu este totuna cu dovada absenţei“. Vă amintiţi?

— Da.

— Nu este însă adevărat că absenţa dovezilor înseamnă exact asta: o absenţă a dovezilor?

— Ba da.

Jonathan zâmbi şiret către juriu.

— În acest caz, putem vorbi despre o absenţă substanţială a dovezilor, nu-i aşa? Nu există probe de sânge care să-l indice pe inculpat, nu-i aşa?

— Nu există.

— Probe genetice? ADN?

— Nu.

— Fire de păr?

— Nu.

— Fibre?

— Nu.

— Orice altă dovadă care să-l plaseze pe inculpat la locul crimei, în afară de acea amprentă?

— Nu.

— Urme de mâini? Amprente? Urme de pantofi? Lipsesc toate acestea?

— Da, este adevărat.

— Iată ceea ce eu aş numi absenţa probelor!

Juriul a râs. Jacob şi cu mine am râs mai mult de uşurare decât din alt motiv. Logiudice a sărit în picioare ca să obiecteze şi obiecţia sa a fost admisă, dar deja nu mai conta.

— Şi amprenta care a fost găsită, amprenta lui Jacob de pe hanoracul victimei… Nu este adevărat că amprentele au un mare dezavantaj? Nu poţi spune precis *când* a fost lăsată amprenta, corect?

— Este adevărat, cu excepţia concluziilor pe care le putem trage din faptul că sângele era încă umed atunci când l-a atins degetul inculpatului.

— Da, sângele era umed. Exact. Pot să vă propun o ipoteză, domnişoară Rakowski? Haideţi să presupunem, ipotetic vorbind, că inculpatul, Jacob, a dat peste victimă – prietenul şi colegul lui de clasă – care era întinsă pe pământul din parc în timp ce el, Jacob, se îndrepta spre şcoală. Să presupunem, din nou conform acestei ipoteze, că asta se întâmpla la doar câteva minute după atac. Şi, în sfârşit, să presupunem că el a apucat victima de hanorac în încercarea de a o ajuta sau de a se asigura că este teafără. Acest scenariu nu ar explica la fel de bine locul în care aţi găsit amprenta?

— Ba da.

— Şi, în sfârşit, cu privire la cuţitul despre care am auzit, modelul – cum era? – Spyderco Civilian. Nu este adevărat că există multe cuţite care ar fi putut provoca acele răni?

— Ba da. Aşa presupun.

— Iar dumneavoastră nu aveţi la dispoziţie decât caracteristicile acelor răni, mărimea şi forma lor, adâncimea şi aşa mai departe, corect?

— Corect.

— Aşadar, tot ce ştiţi este că arma crimei pare să aibă un tăiş zimţat şi o lamă de o anumită mărime, corect?

— Corect.

— Aţi încercat să aflaţi câte modele de cuţite se potrivesc acelei descrieri?

— Nu. Procurorul mi-a cerut doar să determin dacă acel model anume de cuţit se potriveşte cu rănile victimei. Nu mi s-au dat şi alte cuţite spre comparaţie.

— Ei bine, atunci asta-i ca şi cum ai pune iepurele în joben, nu-i aşa?

— Obiectez!

— Admis!

— Anchetatorii nu au făcut niciun efort ca să determine câte modele de cuţite ar fi putut provoca aceste răni?

— Nu am fost întrebată de alte modele, nu.

— Aveţi totuşi o idee, măcar estimativ? Cam câte modele de cuţite ar

provoca o rană de vreo cinci centimetri lăţime şi de aproape zece centimetri adâncime?

— Nu ştiu. Aş specula.

— O mie? Haideţi, trebuie să fie măcar atâtea.

— Nu aş putea spune. Ar fi un număr mare. Trebuie să ţineţi cont de faptul că un cuţit mic poate provoca o deschizătură mai mare decât lama sa, deoarece atacatorul îl poate folosi pentru a lărgi rana. Un bisturiu este foarte mic, dar e limpede pentru toată lumea că poate face o incizie foarte mare. Aşa că, atunci când vorbim despre rană din punct de vedere al lamei, ne referim de fapt la mărimea maximă pe care o poate avea aceasta, fiind evident că lama nu poate fi mai mare decât deschizătura prin care a pătruns, cel puţin în cazul unei răni prin penetrare, cum avem aici. Sub acea limită, simpla mărime a rănii nu poate indica cu precizie cât de mare era cuţitul. Aşa că nu vă pot răspunde la întrebare.

Jonathan îşi înclină capul într-o parte. Nu o credea.

— Cinci sute?

— Nu ştiu.

— O sută?

— Este posibil.

— Aha, deci este posibil. Asta înseamnă că şansele în acest caz sunt de unu la o sută?

— Obiectez!

— Admis!

— De ce erau anchetatorii interesaţi în mod special de acel cuţit, domnişoară Rakowski, de Spyderco Civilian? De ce v-au cerut să comparaţi acel model cu rănile produse?

— Pentru că era menţionat într-o relatare a crimei, scrisă de inculpat…

— Conform spuselor lui Derek Yoo.

— Corect. Şi se pare că acelaşi martor a văzut un cuţit similar în posesia inculpatului.

— Tot Derek Yoo?

— Aşa cred.

— Deci singurul lucru care face legătura între acel cuţit şi Jacob este acest băiat confuz, Derek Yoo?

Ea nu mai apucă să răspundă – Logiudice obiectă prea repede. Dar nu mai conta.

— Nu mai am întrebări, Onorată instanţă.

33 | Părintele O'Leary

Cazul tindea să fie unul la limită din câte îmi se părea mie, dar încă îmi păstram optimismul. La Logiudice, speră să stoarcă o minune să transforme mâna lui de nimic într-una câştigătoare, trăgând cartea potrivită. Nici nu avea de ales, de fapt. Deţinea nişte cărţi proaste. Nu tu aşi, nu tu dovezi atât de incriminante încât să *oblige* juriul să pronunţe o condamnare. Ultima lui speranţă era reprezentată de o cohortă de martori selecţionaţi dintre colegii de clasă ai lui Jacob. Nu îmi puteam închipui că vreunul dintre elevii de la McCormick ar putea impune prea mult respect juriului.

Jacob era de aceeaşi părere, aşa că ne distram de minune ridiculizând cazul lui Logiudice, liniştindu-ne reciproc şi spunându-ne că fiecare carte pusă de el pe masă era un doi sau un trei. Discuţia lui Jonathan pe marginea „absenţei probelor" şi muştruluiala pe care o primise Logiudice pentru că făcuse aluzie la gena criminalilor ne încântau în mod deosebit. Nu vreau să sugerez că Jacob nu era speriat de moarte. Era. Cu toţii eram. Însă Jacob îşi manifesta anxietatea bătându-se puţin cu pumnul în piept. Şi eu eram la fel. Mă simţeam agresiv, plin de adrenalină şi de testosteron. Eu mă aprindeam şi mă potoleam la fel de repede. Proximitatea unei catastrofe atât de depline, cum ar fi fost verdictul de vinovăţie, îmi ascuţea toate simţurile.

Laurie era mult mai posomorâtă. Ea presupunea că, într-o situaţie la limită, juriul va considera de datoria sa să pronunţe o condamnare. Nu aveau să-şi asume niciun risc. Mai bine să-l azvârle după gratii pe acest monstru de băiat pentru a-i ocroti pe toţi copiii nevinovaţi şi cu asta basta. De asemenea, ea socotea că juriul va vrea să cadă un cap pentru uciderea lui Ben Rifkin. Orice altă variantă ar fi însemnat că nu se făcea dreptate. Dacă acel cap se nimerea să fie al lui Jacob, ei nu ar fi avut nimic împotrivă. În toate temerile apocaliptice ale lui Laurie am auzit insinuări şi mai sumbre, dar nu am îndrăznit să o confrunt ca să le scot la iveală. Este mai bine ca unele sentimente să nu iasă la suprafaţă. Sunt anumite lucruri pe care o mamă nu ar trebui să fie niciodată silită să le spună despre fiul ei, chiar dacă va crede că sunt adevărate.

Aşa că am făcut armistiţiu în acea seară. Am decis să încetăm cu reluarea la nesfârşit a depoziţiei medico-legale pe care o auzisem în acea

zi. Gata cu discuţiile despre nuanţele de stropi de sânge, despre unghiul la care pătrunsese cuţitul şi toate cele. În loc de asta, am stat pe canapea şi ne-am uitat la televizor într-o tăcere mulţumită. Când Laurie s-a dus în dormitor, pe la ora zece, m-a bătut gândul să o urmez. Aşa aş fi făcut altădată. Libidoul m-ar fi tras pe scări aşa cum tragi un câine de lesă. Însă asta fusese în trecut. Laurie îşi pierduse orice urmă de interes pentru a face sex, iar eu nu-mi puteam imagina că m-aş putea culca lângă ea sau că pur şi simplu aş dormi. Oricum, cineva trebuia să închidă televizorul şi să-i amintească lui Jacob să se retragă în dormitor când se făcea ora lui de culcare, altminteri puştiul ar fi stat treaz până la două noaptea.

Puţin după ora unsprezece – tocmai începea emisiunea lui Jon Stewart – Jake zise:

— A venit din nou.

— Cine?

— Tipul cu ţigara.

Am tras cu ochiul prin oblonul de lemn din sufragerie.

Peste drum se vedea Lincolnul. Era parcat cu neruşinare exact peste drum de casa noastră, sub un felinar, şi avea geamul întredeschis pentru ca şoferul să poată scruma afară.

Jacob spuse:

— Ar trebui să sunăm la poliţie?

— Nu. Mă voi ocupa personal.

M-am îndreptat spre dulapul cu haine de pe holul de la intrare şi am scotocit după bâta de baseball aflată acolo de ani buni, îndesată printre umbrele şi bocanci, unde o lăsase Jacob după ultimul meci din Liga Juniorilor. Era roşie, din aluminiu, un model Louisville Slugger pentru copii.

— Poate că nu-i o idee prea bună ce faci, tată.

— Ba da, e o idee nemaipomenită, crede-mă.

Recunosc acum, când privesc în urmă, că nu a fost tocmai o idee nemaipomenită. Nu mi-am dat seama cât de mult aş putea prejudicia imaginea noastră în ochii publicului, ba chiar şi imaginea lui Jacob. Cred că voiam doar să îl sperii pe Omul cu Ţigara, fără să-i fac vreun rău. Mai exact, simţeam că aş putea trece şi printr-un zid şi voiam să fac *ceva,* în sfârşit. Nu sunt sigur cât de departe aş fi mers, ca să fiu sincer. În orice caz, nu am mai avut ocazia să aflu.

Când am ajuns pe trotuarul din faţa casei, o maşină de poliţie fără însemne – un Interceptor negru – s-a interpus între noi. A apărut de nicăieri, iar sirena şi luminile sale albastre au trezit toată strada. Maşina a parcat în faţa Lincolnului, blocându-l şi împiedicându-l să plece.

Din ea a ieşit Paul Duffy, îmbrăcat în civil, dar cu o jachetă a poliţiei

statale şi cu insigna prinsă la curea. S-a uitat la mine – cred că în momentul acela lăsasem deja bâta pe lângă corp, dar probabil că arătam ridicol chiar şi aşa – şi a ridicat din sprâncene.

— Treci înapoi în casă, Babe Ruth.

Nu m-am mişcat din loc. Eram atât de şocat, iar felul în care îl percepeam acum pe Duffy era atât de confuz, încât nu îl mai puteam asculta cu adevărat.

Duffy mă ignoră şi se apropie de Lincoln.

Geamul maşinii se deschise cu un zumzet electric şi şoferul întrebă:

— E vreo problemă?

— Permisul de conducere şi actele maşinii, vă rog.

— Ce am făcut?

— Permisul de conducere şi actele maşinii, vă rog.

— Am şi eu dreptul să stau în maşina mea, nu?

— Domnule, refuzaţi să îmi arătaţi actele de identitate?

— Nu refuz nimic. Voiam numai să ştiu de ce mă deranjaţi. Eu doar stăteam aici, văzându-mi de treabă, pe un drum public.

Şoferul cedă totuşi. Luă o altă ţigară şi se aplecă mult în afară, ca să îşi poată scoate portofelul de sub fund. Când Duffy îi luă permisul şi se întoarse la maşina lui, tipul se uită la mine pe sub cozorocul băştii sale şi-mi zise:

— Ce mai faci, amice?

Nu i-am răspuns.

— E totul în regulă cu tine şi cu familia ta?

Am continuat să mă holbez la el.

— E bine să ai o familie.

Nu i-am răspuns nici acum, iar tipul a continuat să-şi fumeze ţigara cu o nonşalanţă prefăcută.

Duffy ieşi din maşina de poliţie şi-i dădu tipului actele înapoi.

— Aţi parcat aici acum câteva seri?

— Nu, domnule. Nu ştiu nimic despre asta.

— Ce-ar fi să plecaţi de aici, domnule O'Leary? Vă doresc o seară plăcută. Nu mai veniţi aici.

— Dar e un drum public, nu?

— Nu pentru dumneavoastră.

— În regulă, domnule ofiţer.

Se aplecă din nou mult în afară şi gemu în timp ce-şi îndesa portofelul în buzunarul de la spate.

— Îmi cer scuze. Mă mişc cam încet. Bătrâneţea, ce să-i faci? Toţi trecem prin asta, nu? Rânji spre Duffy, apoi spre mine: Vă doresc să aveţi o seară plăcută, domnilor.

Îşi puse centura cu gesturi teatrale.

— Pune-ţi centura sau iei amendă, rosti el. Domnule ofiţer, mă tem că va trebui să vă trageţi maşina. Mă blocaţi.

Duffy se duse la maşina de poliţie şi o trase înapoi câţiva paşi.

— Noapte bună, domnule Barber, spuse bărbatul şi porni încet.

Duffy ieşi din maşină şi veni în spatele meu.

Am zis:

— Vrei să-mi explici şi mie ce-a fost asta?

— Cred că ar trebui să discutăm.

— Vrei să intri?

— Uite ce-i, Andy, te înţeleg dacă nu vrei să mă ai prin preajmă, în casă, mă rog. E în regulă. Putem să discutăm şi aici.

— Nu. Nu-i nicio problemă. Hai înăuntru.

— Aş prefera…

— Am zis că nu-i nicio problemă, Duff.

El se încruntă.

— Laurie s-a culcat?

Te temi să dai ochii cu ea?

— Da.

— Dar nu te temi să dai ochii cu mine?

— Nu sunt prea încântat, trebuie să recunosc.

— Ei bine, nu trebuie să-ţi faci griji. Cred că s-a culcat.

— Te superi dacă iau eu asta?

I-am dat bâta.

— Chiar aveai de gând s-o foloseşti?

— Am dreptul să nu spun nimic.

— Probabil că-i momentul potrivit pentru asta.

Azvârli bâta în maşina de poliţie şi mă însoţi în casă.

Laurie stătea în capul scărilor, în pantalonii de pijama din flanel şi cu o bluză de trening, ţinând mâinile în sân. Nu scoase nicio vorbă.

Duffy zise:

— Bună, Laurie.

Ea se întoarse cu spatele şi plecă la culcare.

— Bună, Jacob.

— Bună, zise Jacob, silit de bunele maniere şi de obişnuinţă să nu-şi exprime mânia sau senzaţia de trădare.

Când am ajuns în bucătărie, l-am întrebat ce căuta în faţa casei.

— M-a sunat avocatul tău. Mi-a zis că nu a găsit deloc înţelegere la poliţia din Newton sau la cea din Cambridge.

— Deci te-a sunat pe tine? Credeam că acum lucrezi la relaţii cu publicul.

— Mda, păi am făcut asta mai mult pe cont propriu.

Am încuviinţat. Nu ştiam ce să simt faţă de Paul Duffy în acel moment. Cred că înţelegeam că îşi făcuse doar meseria atunci când depusese mărturie împotriva lui Jacob. Nu îl puteam privi ca pe un duşman. Însă nici nu mai puteam să fim prieteni vreodată. Dacă băiatul meu ajungea la Walpole, ispăşind o pedeapsă pe viaţă, fără posibilitate de eliberare condiţionată, Duffy era cel care îl va fi băgat acolo. Ştiam amândoi asta. Niciunul dintre noi nu-şi putea găsi cuvintele ca să o exprime, aşa că pur şi simplu am ignorat subiectul. Acesta este cel mai mare avantaj al prieteniilor dintre bărbaţi: aproape orice chestie stânjenitoare poate fi ignorată de comun acord şi, dacă orice legătură adevărată este de neconceput, poţi să continui să duci o viaţă paralelă.

— Deci, cine e tipul?

— Numele lui este James O'Leary. I se spune Părintele O'Leary. Născut în februarie 1943, ceea ce înseamnă că are 64 de ani.

— Mai degrabă Bunicul O'Leary.

— Nu-i de glumă cu el. Tipul este un gangster bătrân. Are în cazier vreo cincizeci de ani de închisoare şi pare că a încălcat toate legile posibile. Sunt de toate acolo. Arme, droguri, violenţă. FBI-ul l-a avut în mână prin anii '80 cu o chestie legată de şantaj şi crimă organizată, împreună cu alţi indivizi, dar a scăpat. A fost bătăuş la viaţa lui, asta mi s-a spus. Rupea picioare. Acum e prea bătrân pentru asta.

— Şi acum ce face?

— E rachet. Îl angajează ba unul, ba altul, dar pentru chestii mărunte. Face problemele să dispară. Orice ai nevoie: recuperări de bani, evacuări, închis gura la oameni.

— Părintele O'Leary. Şi ce-are împotriva lui Jacob?

— Nimic, sunt sigur. Întrebarea este cine îl plăteşte şi pentru ce.

— Şi?

Duffy ridică din umeri.

— N-am nicio idee. Trebuie să fie cineva care are ceva de împărţit cu Jacob. Iar asta înseamnă un grup mare de suspecţi în momentul de faţă: orice cunoştinţă de-a lui Ben Rifkin, cineva enervat de caz… la naiba, oricine are cablu TV.

— Grozav! Şi ce fac dacă mai dau ochii cu el?

— Treci strada. Apoi mă suni pe mine.

— Şi tu trimiţi departamentul de relaţii cu publicul?

— Trimit şi Divizia Aeropurtată dacă-i nevoie.

Am zâmbit.

— Încă mai am câţiva prieteni, mă asigură el.

— Or să te primească înapoi în CPAC?

— Depinde. Să vedem dacă îi lasă Rasputin când va ajunge procuror-şef.

— Încă mai are nevoie de un succes răsunător înainte să candideze.

— Mda, asta-i cealaltă chestie: n-o să aibă parte de el.

— Nu?

— Nu. L-am verificat puţin pe amicul tău, Patz.

— Pentru că te-ai fript cu el?

— Da, şi fiindcă mi-am amintit că tu ai întrebat de Patz şi de Logiudice şi dacă era vreo legătură între ei. De ce n-a vrut Logiudice să-l ancheteze pentru crima asta?

— Şi?

— Ei bine, poate că nu-i nimic deosebit, dar există o legătură. Logiudice a avut un caz cu el pe când era la Secţia Abuzuri de Minori. Era vorba despre un viol. Logiudice l-a trecut la agresiune cu caracter sexual şi a căzut la învoială.

— Şi?

— S-ar putea să nu fie nimic. Poate că victima nu a vrut sau nu a putut să meargă până la capăt cu acuzaţiile, din cine ştie ce motiv, iar Logiudice a procedat corect. Sau poate că a renunţat la cazul care nu trebuia, iar Patz a scăpat şi a comis o crimă. Nu-i genul de lucru pe care să-l pui pe un afiş de campanie. Ridică din umeri. Nu am acces la dosarele procurorilor. Până aici am putut să merg fără să atrag atenţia cuiva. Hei, ştiu că nu-i mult, dar măcar e ceva.

— Mulţumesc.

— Mda, om vedea, murmură el. Nu prea contează dacă-i adevărat, nu-i aşa? E destul să pomeneşti chestia asta în instanţă, să arunci puţin praf în ochii oamenilor, mă-nţelegi?

— Da, te-nţeleg, Perry Mason.

— Şi, dacă Logiudice şi-o ia în barbă, e cu atât mai bine, nu?

Am zâmbit.

— Da.

— Andy, să ştii că-mi pare rău.

— Ştiu.

— Meseria asta e de rahat uneori.

Am rămas câteva secunde uitându-ne unul la celălalt.

— În regulă, zise el. Păi te las să dormi. Te aşteaptă o zi mare mâine. Vrei să mai stau puţin în faţa casei, în caz că se întoarce amicul tău?

— Nu. Mulţumesc. Cred că o să fim în regulă.

— Bine. Atunci cred că ne vedem.

Peste douăzeci de minute, înainte să mă culc, am ridicat puţin oblonul de la dormitor şi am tras cu ochiul pe stradă. Maşina neagră de poliţie

era tot acolo, unde ştiam că o să fie.

34 | Jacob era furios

A sasea zi a procesului

Când s-a reluat procesul a doua zi dimineaţă, părintele O'Leary se afla în public, în spatele sălii de judecată.

Laurie, căruntă şi vlăguită, era la post, singură în primul rând al galeriei.

Logiudice, încurajat de prestaţiile unei serii de martori profesionişti, păşea oarecum ţanţoş. O curiozitate a proceselor este aceea că, deşi aparent martorul e vedeta, avocatul care pune întrebările este singurul personaj din sala de judecată cu libertate de mişcare. Avocaţii buni au tendinţa să nu se deplaseze prea mult, având în vedere prin asta ca ochii juraţilor să rămână aţintiţi asupra martorului. Însă Logiudice parcă nu-şi mai găsea locul, agitându-se între boxa martorilor şi cea a juriului, între masa acuzării şi diverse alte puncte dintre toate acestea, înainte să se oprească în faţa pupitrului. Bănuiesc că era încordat din cauza martorilor civili din ziua aceea, colegii de clasă ai lui Jacob, şi cât se poate de hotărât să nu lase aceşti martori amatori să o ia pe arătură, aşa cum o făcuseră cei de la început.

În boxă se afla Derek Yoo. Derek, care mâncase în bucătăria noastră de-o mie de ori. Care se întinsese pe canapeaua noastră, urmărind meciuri de fotbal şi împrăştiind chipsuri pe covor. Derek, care sărise prin sufragerie, jucându-se pe GameCube şi pe Wii cu Jacob. Derek, care dăduse extaziat din cap pe ritmul de bass al iPodului, în timp ce Jacob făcea acelaşi lucru lângă el – muzica duduia atât de tare în căşti, încât o auzeam şi noi; era ca şi cum le auzeam gândurile. Acum, văzându-l pe acelaşi Derek Yoo în boxa martorilor, l-aş fi jupuit de viu bucuros, cu tot cu părul lui pleoştit de rocker amator şi cu expresia de chiulangiu adormit de pe faţă, ameninţând acum să-mi trimită fiul la Walpole pentru tot restul vieţii.

Derek purta o geacă sport din tweed, care-i atârna pe umerii înguşti. Gulerul cămăşii sale era prea larg. Strâns sub cravată, se umfla şi se răsucea, legănându-se la gâtul său slăbănog ca un laţ de spânzurătoare.

— De cât timp îl cunoşti pe inculpat, Derek?

— De la grădiniţă, cred.

— Aţi fost împreună în şcoala primară?

— Da.
— Unde se întâmpla asta?
— La Mason-Rice, în Newton.
— Şi sunteţi prieteni de-atunci?
— Da.
— Cei mai buni prieteni?
— Aşa cred. Câteodată.
— Aţi fost acasă unul la celălalt?
— Da.
— Aţi petrecut timp împreună după ore şi la sfârşit de săptămână?
— Da.
— Aţi fost în aceeaşi grupă la şcoală?
— Uneori.
— Când a fost ultima oară?
— Nu anul trecut. Iar anul ăsta Jake nu mai este la şcoală. Cred că are un meditator. Deci, probabil că acum doi ani.
— Însă, chiar şi în anii în care nu aţi fost în aceeaşi grupă, tot aţi rămas prieteni apropiaţi, nu?
— Da.
— Aşadar, de câţi ani eşti prieten apropiat cu inculpatul?
— De opt ani.
— De opt ani. Şi câţi ani ai acum?
— Am 15 ani.
— Este corect să spunem că până în ziua în care Ben Rifkin a fost ucis, pe 12 aprilie 2007, Jacob Barber ţi-a fost cel mai bun prieten?
Vocea lui Derek scăzu în intensitate. Gândul îl întrista sau îl stânjenea. Spuse:
— Da.
— În regulă. Revenind acum la ziua de 12 aprilie 2007, îţi aminteşti unde te aflai în acea dimineaţă?
— La şcoală.
— Cam pe la ce oră ai ajuns la şcoală?
— Pe la 8.30.
— Cum te-ai dus la şcoală în acea zi?
— Am mers pe jos.
— Drumul tău trece prin Cold Spring Park?
— Nu. Eu vin din cealaltă direcţie.
— Bine. Când ai ajuns la şcoală, unde te-ai dus?
— M-am oprit la vestiar ca să-mi pun lucrurile acolo, apoi m-am dus la grupa mea.
— Şi inculpatul nu era cu tine în grupă în acel an, corect?

— Corect.
— L-ai văzut înainte să te duci la grupă în acea dimineaţă?
— Da, l-am văzut la vestiare.
— Ce făcea?
— Îşi punea şi el lucrurile în vestiar.
— Era ceva ciudat la înfăţişarea lui?
— Nu.
— La haine?
— Nu.
— Avea ceva pe mână?
— Avea o pată mare. Părea să fie sânge.
— Descrie-ne pata.
— Era o pată roşie, de mărimea unei monede de 25 de cenţi.
— L-ai întrebat ce-i cu ea?
— Da. I-am zis: „Omule, ce-ai păţit la mână?“ Şi el a răspuns: „A, nu-i nimic. Doar o zgârietură“.
— L-ai văzut pe inculpat încercând să scoată pata?
— Nu pe moment.
— A negat că pata de pe mână era de sânge?
— Nu.
— Bine. Ce s-a întâmplat mai departe?
— M-am dus la grupă.
— Ben Rifkin era cu tine în grupă în acel an?
— Da.
— Însă nu era acolo în acea dimineaţă.
— Nu.
— Şi nu ţi s-a părut ciudat?
— Nu. Nici nu ştiu dacă am remarcat. Cred că m-am gândit că era bolnav.
— Şi ce s-a întâmplat la grupă?
— Nimic. A fost totul ca de obicei: s-a făcut prezenţa, s-au anunţat unele lucruri, apoi ne-am dus la ore.
— Care a fost prima oră pe ziua aceea?
— Literatura.
— Şi te-ai dus la oră?
— Da.
— Era şi inculpatul în clasă cu tine la ora de literatură?
— Da.
— L-ai văzut în clasă în acea dimineaţă?
— Da.
— Ai vorbit cu el?

— Ne-am salutat doar.
— Era ceva neobişnuit în felul de-a fi al inculpatului sau în cele spuse de el?
— Nu, nu chiar.
— Nu părea supărat.
— Nu.
— Era ceva neobişnuit la înfăţişarea lui?
— Nu.
— Nu avea deloc sânge pe haine? Nimic de acest gen?
— Obiectez!
— Admis!
— Vrei să ne descrii înfăţişarea inculpatului atunci când l-ai văzut la ora de literatură în acea dimineaţă?
— Cred că purta haine obişnuite: blugi, tenişi şi altele. Nu avea sânge pe haine, dacă la asta vă referiţi.
— Dar pe mâini?
— Pata dispăruse.
— Se spălase pe mâini?
— Cred că da.
— Avea tăieturi sau zgârieturi pe mâini? Vreun motiv pentru care să sângereze?
— Nu, din ce-mi aduc eu aminte. Nu am fost foarte atent. Atunci nu conta.
— Bine. Ce s-a întâmplat mai departe?
— La 15 minute după ce a început ora de literatură, am fost anunţaţi că şcoala urmează să fie închisă.
— Ce înseamnă asta?
— Înseamnă că trebuie să te întorci la grupa ta, să faci din nou prezenţa, să încui toate uşile şi să-i ţii pe elevi acolo.
— Ştii care sunt motivele pentru care se poate închide o şcoală?
— Existenţa unui oarecare pericol.
— La ce te-ai gândit când ai auzit că şcoala se închide?
— La Columbine.
— Ai crezut că a venit cineva cu arma la şcoală?
— Da.
— Aveai vreo idee cine ar fi putut fi?
— Nu.
— Te-ai speriat?
— Da, desigur. Toată lumea s-a speriat.
— Îţi aminteşti cum a reacţionat inculpatul când directorul a anunţat închiderea şcolii?

— Nu a zis nimic. Doar a zâmbit. Nu aveam prea mult timp. Am auzit anunţul şi am fugit.

— Inculpatul părea agitat sau speriat?

— Nu.

— La vremea respectivă, ştia cineva motivul închiderii şcolii?

— Nu.

— A făcut cineva legătura cu Ben Rifkin?

— Nu. Adică ne-au zis mai târziu, în acea dimineaţă, dar nu de la început.

— Ce s-a întâmplat mai departe?

— Am stat în grupele noastre, cu uşile încuiate. Ne-au spus prin interfon că nu suntem în pericol, că nu este vorba de arme sau ceva asemănător, aşa că profesorii au descuiat uşa şi am rămas acolo, aşteptând. Parcă ar fi fost o simulare.

— Aţi mai exersat aşa ceva înainte?

— Da.

— Ce s-a întâmplat mai departe?

— Am stat acolo. Ne-au zis să ne scoatem cărţile şi să citim sau să ne facem temele ori ce-om mai vrea. Apoi au suspendat orele din acea zi şi am plecat acasă pe la 11.00.

— Nu v-a întrebat nimeni nimic?

— Nu în acea zi, nu.

— Nu a percheziţionat nimeni şcoala, vestiarele sau elevii?

— Nu, din câte-am văzut eu.

— Deci, când aţi ieşit din clasă într-un final, ce ai văzut?

— Erau o grămadă de părinţi care aşteptau în faţa şcolii ca să-şi ia copiii. Toţi părinţii veniseră la şcoală.

— Când l-ai văzut din nou pe inculpat?

— Ne-am scris în acea după-amiază, cred.

— Prin scris te referi la faptul că vă trimiteaţi SMS-uri pe telefoanele mobile?

— Da.

— Despre ce-aţi vorbit?

— La momentul acela, ştiam cu toţii că Ben fusese omorât. Dar nu ştiam exact ce se întâmplase. Aşa că eram amândoi curioşi: „Ai auzit ceva? Ce-ai auzit? Ce se întâmplă?“

— Şi ce ţi-a spus inculpatul?

— Păi eu i-am zis: „Omule, nu pe-acolo treci şi tu când vii la şcoală? Ai văzut ceva?“ Şi Jake a spus că nu.

— A spus nu?

— Exact.

— Nu a spus că l-a văzut pe Ben întins pe jos şi că a încercat să-l reanimeze sau să vadă dacă este teafăr?

— Nu.

— Ce altceva ţi-a mai spus când vă trimiteaţi SMS-uri?

— Deja glumeam, pentru că Ben se tot lua de Jacob de ceva vreme. Aşa că ziceam: „Nu putea s-o păţească unul mai de treabă“ şi „Ţi s-a împlinit dorinţa“ şi alte chestii de-astea. Ştiu că sună foarte urât acum, dar doar glumeam.

— Când spui că Ben Rifkin se lua de Jacob, la ce te referi? Ce se întâmpla între ei, mai exact?

— Ben era… într-un alt grup. Se purta – nu vreau să spun lucruri neplăcute despre el după tot ce s-a întâmplat –, dar nu se purta foarte frumos cu Jake sau cu mine, sau cu oricine altcineva din grupul nostru.

— Cine face parte din grupul vostru?

— Eram doar trei: eu, Jake şi un alt băiat, Dylan.

— Şi cum era grupul vostru? Ce reputaţie aveaţi în şcoală?

— Eram tocilarii.

Derek rosti asta fără jenă sau amărăciune. Nu îl deranja. Aşa stăteau lucrurile.

Şi Ben cum era?

— Nu ştiu. Era chipeş.

— Era chipeş?

Derek roşi.

— Nu ştiu. Doar că era într-un grup diferit.

— Erai prieten cu Ben Rifkin?

— Nu. Adică îl ştiam cât să-i zic *salut,* dar nu eram prieteni.

— Însă de tine nu se lua niciodată?

— Nu ştiu. Probabil că mă făcea poponar sau mai ştiu eu ce. Dar n-aş zice că mă hărţuia sau ceva. Când te face cineva poponar, nu-i mare brânză.

— Ben obişnuia să jignească alţi oameni?

— Da.

— Cum anume?

— Nu ştiu. Le zicea poponari, tocilari, târfe, căţele, rataţi, de-astea. Aşa era el, cam aşa vorbea.

— Cu toată lumea?

— Nu, nu cu toată lumea. Doar cu puştii pe care nu-i plăcea. Puştii care nu i se păreau lui de gaşcă.

— Jacob era de gaşcă?

Surâs timid.

— Nu. Niciunul dintre noi nu era.

— Lui Ben îi plăcea de Jacob?

— Nu. Categoric nu.

— De ce nu?

— Pur şi simplu.

— Fără motiv? Era vreun motiv de zâzanie între ei? Ceva anume?

— Nu. Pur şi simplu Ben credea că Jake nu este de gaşcă. Niciunul dintre noi nu era. Ne zicea tot felul de chestii.

— Însă se purta mai urât cu Jacob decât cu tine sau cu Dylan?

— Da.

— De ce?

— Cred că se prinsese că pe Jake îl afecta ce spunea despre el. Aşa cum ziceam, mie dacă-mi spune cineva poponar, tocilar sau mai ştiu eu cum, ce poţi să-i faci? Eu nu ripostam. Dar Jake se supăra tare, aşa că Ben continua s-o facă.

— Ce să facă?

— Să-l facă în toate felurile.

— Cum anume?

— „Poponar“, de obicei. Şi alte chestii mai urâte.

— Ce chestii mai urâte? Hai, poţi să le repeţi.

— Erau chestii legate de homosexualitate în mare parte. Îl tot întreba pe Jacob dacă a făcut diverse chestii pe care le fac homosexualii. Şi le repeta întruna.

— Ce anume?

Derek trase adânc aer în piept.

— Nu ştiu dacă pot să folosesc cuvintele respective.

— E în regulă. Spune!

— Zicea chestii de genul „Ai mai supt-o cuiva?“ Chiar nu vreau să le repet. Erau de-astea. Şi nu se mai oprea.

— Credea cineva din şcoală că Jacob chiar era homosexual?

— Obiectez!

— Respins!

— Nu. Adică nu cred. Nu-i păsa nimănui de asta. Mie nu-mi pasă. Se uită la Jacob: Nici acum nu-mi pasă.

— Ţi-a zis vreodată Jacob ceva despre faptul că ar fi homosexual sau nu?

— Mi-a zis că nu este.

— În ce context? De ce ţi-a spus asta?

— Eu îi ziceam să nu-l mai bage în seamă pe Ben. Ziceam: „Hei, Jake, oricum nu eşti homosexual, deci de ce pui totul la suflet?“ Aşa că el mi-a zis că nu este şi mi-a mai zis că nu era vorba de asta; îl deranja că Ben îl trata ca pe un rahat – vreau să spun, se purta urât cu el – şi se întreba cât

va mai trece până când cineva avea să facă ceva ca să-l oprească. Ştia că este greşit şi nimeni nu făcea nimic ca să-l oprească.

— Deci Jacob era supărat din cauza asta?

— Da.

— Se simţea hărţuit?

— Chiar *era* hărţuit.

— Ai încercat vreodată să intervii şi să-l faci pe Ben să nu-ţi mai hărţuiască prietenul?

— Nu.

— De ce nu?

— Pentru că oricum nu ar fi contat. Ben nu m-ar fi ascultat. Nu aşa merg lucrurile.

— Hărţuirea asta era doar verbală? Sau devenise şi fizică?

— Uneori, Ben îl împingea sau îl îmbrâncea atunci când trecea pe lângă el sau intra cu umărul în el. Alteori lua lucrurile lui Jake, chestii din ghiozdan, mâncarea sau mai ştiu eu ce.

— Inculpatul pare să fie un băiat mare. Cum de putea Ben să se ia de el fără să păţească nimic?

— Şi Ben era mare şi era mai dur. Plus că avea şi mai mulţi prieteni. Cred că noi trei – Jake, Dylan şi cu mine – ştiam că nu suntem prea importanţi. Adică nu ştiu, e ciudat. Mi-e greu să explic. Dar dacă se ajungea la o bătaie cu Ben, am fi fost izolaţi.

— Din punct de vedere social, vrei să spui?

— Da. Şi atunci, cum ar fi fost la şcoală dacă am fi rămas singuri?

— Ben le făcea asta şi altor puşti sau doar lui Jacob?

— Doar lui Jacob.

— Ai idee de ce?

— Pentru că ştia că asta îl înfuria pe Jake.

— Se vedea că îl înfuria?

— Da, toţi vedeam asta.

— Jacob se înfuria des?

— Pe Ben? Da, bineînţeles.

— Şi din alte motive?

— Da, oarecum.

— Povesteşte-ne despre temperamentul lui Jacob.

— Obiectez!

— Respins!

— Hai, Derek, povesteşte-ne despre temperamentul inculpatului.

— Se supăra foarte tare uneori. Se ambala şi nu putea să treacă peste anumite chestii. Lăsa să se strângă frustrarea în el şi exploda brusc dintr-o chestie măruntă. Îi părea rău după aceea şi era stânjenit fiindcă părea

întotdeauna că exagerează, dar nu era vorba niciodată doar despre motivul care-l făcuse să explodeze. Erau şi toate celelalte probleme pe care le ţinea în el.

— Şi de unde ştii asta?

— El mi-a zis.

— Şi-a ieşit vreodată din fire din cauza ta?

— Nu.

— Şi-a ieşit vreodată din fire în faţa ta?

— Da, uneori putea s-o ia un pic razna.

— Obiectez!

— Admis! Juriul va ignora acest ultim comentariu.

— Derek, ne poţi descrie o scenă în care l-ai văzut pe inculpat ieşindu-şi din fire?

— Obiectez! Nu are relevanţă.

— Admis!

— Derek, poţi să ne relatezi ce s-a întâmplat atunci când inculpatul a găsit un câine pierdut?

— Obiectez! Nu are relevanţă.

— Admis! Treceţi mai departe, domnule Logiudice.

Logiudice se îmbufnă. Dădu o pagină din carneţel, o pagină cu întrebări la care trebuia să renunţe. Ca o pasăre deranjată de pe craca ei, începu să se agite din nou nervos prin sala de judecată în timp ce punea întrebări, până când, într-un sfârşit, îşi găsi locul lângă boxa juriului.

— Dintr-un motiv anume, la câteva zile după uciderea lui Ben Rifkin, ai început să fii îngrijorat cu privire la rolul pe care l-ar fi putut avea în crimă prietenul tău Jacob?

— Obiectez!

— Respins!

— Poţi răspunde, Derek.

— Da.

— A fost ceva anume, în afara temperamentului său, care te-a făcut să fii suspicios în privinţa lui Jacob?

— Da. Avea un cuţit. Era un fel de cuţit de armată, ca un cuţit de luptă. Avea o lamă foarte, foarte ascuţită, cu mulţi… *dinţi*. Era un cuţit înfricoşător.

— Ai văzut cu ochii tăi acest cuţit?

— Da. Jake mi l-a arătat. L-a şi adus la şcoală o dată.

— De ce l-a adus la şcoală?

— Obiectez!

— Admis!

— Ţi-a arătat cuţitul la şcoală?

— Da, mi l-a arătat.
— Ţi-a zis de ce ţi-l arată?
— Nu.
— Ţi-a zis de ce voia un cuţit?
— Cred că i se părea ceva grozav.
— Şi cum ai reacţionat când ai văzut cuţitul?
— I-am spus: „Omule, e foarte tare!“
— Nu te-a deranjat?
— Nu.
— Nu te-a îngrijorat?
— Nu, nu pe moment.
— Era şi Ben Rifkin prin preajmă atunci când ţi-a arătat Jacob cuţitul în ziua aceea?
— Nu. Nimeni nu ştia că Jake are cuţitul. Asta-i şi chestia. Umbla cu cuţitul la el. Era ca şi cum ar fi avut un secret.
— Unde ţinea cuţitul?
— În ghiozdan sau în buzunar.
— L-a mai arătat şi altcuiva sau a ameninţat pe cineva cu el?
— Nu.
— În regulă, deci Jacob avea un cuţit. A mai fost ceva care te-a făcut să fii suspicios în privinţa prietenului tău Jacob în orele şi în zilele de după uciderea lui Ben Rifkin?
— Păi, cum ziceam, la început nimeni nu ştia ce s-a întâmplat de fapt. Şi deodată s-a auzit că Ben fusese omorât cu un cuţit în Cold Spring Park şi pur şi simplu am ştiut.
— Ce-ai ştiut?
— Am ştiut… adică am simţit că probabil el era cel care o făcuse.
— Obiectez!
— Admis! Juriul nu va lua în considerare ultimul răspuns.
— Cum de-ai ştiut că Jacob…
— Obiectez!
— Admis! Treci mai departe, domnule Logiudice.
Logiudice îşi ţuguie din nou buzele, bătând în retragere.
— Ţi-a povestit vreodată Jacob despre un website numit *Camera cu tăieturi?*
— Da.
— Poţi să spui juriului ce este *Camera cu tăieturi?*
— Este un fel de site porno, numai că are doar poveşti, şi oricine poate scrie poveşti pe care să le posteze acolo.
— Ce fel de poveşti?
— Poveşti sadomasochiste, cred. Nu prea ştiu. E un amestec de sex şi

violenţă.

— Jacob vorbea des despre site?

— Da. Cred că-i plăcea. Obişnuia să intre frecvent pe site.

— Intrai şi tu pe site?

Martorul roşi, sfios.

— Nu. Mie nu-mi plăcea.

— Te deranja că Jacob intra pe acel site?

— Nu. E treaba lui.

— Ţi-a arătat vreodată Jacob o poveste de pe *Camera cu tăieturi* în care era descrisă uciderea lui Ben Rifkin?

— Da.

— Când ţi-a arătat această poveste?

— Pe la sfârşitul lui aprilie, cred.

— După crimă?

— Da, la câteva zile după.

— Ce ţi-a spus despre ea?

— Mi-a zis că a scris o poveste şi că a postat-o pe forum.

— Adică a postat-o online, ca să poată fi citită şi de alţi oameni?

— Da.

— Şi ai citit povestea?

— Da.

— Cum ai dat de ea?

— Jacob mi-a trimis linkul.

— Cum? Pe e-mail? Pe Facebook?

— Pe Facebook? Nu! Acolo ar fi putut vedea oricine. Cred că a fost pe e-mail. Aşa că am intrat pe site şi am citit-o.

— Şi ce părere ai avut despre poveste când ai citit-o prima oară?

— Nu ştiu. Mi s-a părut ciudat că a scris-o el, dar era destul de interesantă, cred. Jacob a fost dintotdeauna un scriitor talentat.

— A mai scris şi alte poveşti ca aceasta?

— Nu, nu chiar. A mai scris unele care erau…

— Obiectez!

— Admis! Următoarea întrebare.

Logiudice scoase un document printat, cu text pe ambele părţi. Îl lăsă pe boxa martorilor, în faţa lui Derek.

— Aceasta este povestea pe care ţi-a zis inculpatul că a scris-o?

— Da.

— Este această variantă printată o replică exactă a poveştii, aşa cum ai citit-o în ziua aceea?

— Da, aşa cred.

— Solicit ca documentul să fie admis ca probă.

— Documentul este admis ca probă şi consemnat ca Proba Acuzării numărul… Mary?

— 26.

— Proba Acuzării numărul 26.

— Cum de eşti atât de sigur că inculpatul a scris această poveste?

— De ce ar fi zis că a scris-o dacă nu era adevărat?

— Şi ce anume din poveste te-a făcut să te îngrijorezi în privinţa lui Jacob şi a uciderii lui Ben Rifkin?

— Era o descriere completă, până la ultimul detaliu. Descria cuţitul, plăgile de pe piept, totul. Până şi personajul, puştiul care a fost înjunghiat – Jake i-a dat în poveste numele de „Brent Mallis“, dar este clar că-i vorba de Ben Rifkin. Oricine l-a cunoscut pe Ben îşi poate da seama. Nu era pură ficţiune. Era pur şi simplu evident.

— Tu şi prietenii tăi vă trimiteţi uneori mesaje pe Facebook?

— Sigur.

— Şi, la trei zile după ce a fost omorât Ben Rifkin, pe 15 aprilie 2007, ai postat pe Facebook un mesaj în care spuneai: „Jake, toată lumea ştie că tu ai făcut-o. Ai un cuţit. L-am văzut“.

— Da.

— De ce ai postat acest mesaj?

— Nu voiam să fiu singurul care ştia despre cuţit. Nu voiam să fiu singurul care ştia asta.

— După ce ai postat acest mesaj pe Facebook, acuzându-ţi prietenul de săvârşirea crimei, el ţi-a răspuns?

— Nu îl acuzam, propriu-zis. Era doar ceva ce voiam să spun.

Ţi-a răspuns inculpatul în vreun fel?

— Nu sunt sigur ce vreţi să spuneţi. Da, a postat pe Facebook, dar nu ca răspuns la asta.

— A negat vreodată că l-ar fi ucis pe Ben Rifkin?

— Nu.

— După ce ai făcut publică acuzaţia pe Facebook, ai spus-o şi în faţa întregii clase?

— Nu am făcut-o *publică.* Doar am postat-o pe Facebook.

— A negat vreodată acuzaţia?

— Nu.

— L-ai acuzat vreodată direct, în faţă?

— Nu.

— Înainte să vezi acea poveste din *Camera cu tăieturi,* ai raportat vreodată poliţiei suspiciunile tale cu privire la Jacob?

— Nu chiar.

— De ce nu?

— Pentru că nu eram complet sigur. În plus, cel care se ocupa de caz era tatăl lui Jacob.

— Şi ce părere ai avut când ai realizat că tatăl lui Jacob este cel care se ocupă de caz?

— O-bi-ec-ţi-e!

Glasul lui Jonathan îi trăda dezgustul.

— Admis!

— Derek, o ultimă întrebare. Tu ai fost cel care a sunat la poliţie ca să ofere aceste informaţii, nu-i aşa? Nu a trebuit să vină nimeni şi să te întrebe…

— Aşa este.

— Ai simţit că trebuie să îţi dai cel mai bun prieten pe mâna poliţiei?

— Da.

— Nu mai am întrebări.

Jonathan se ridică. Părea complet neafectat de cele auzite. Şi avea să desfăşoare un interogatoriu galant, ştiam prea bine. Însă ceva se schimbase în sala de judecată, era evident. Atmosfera era electrizantă. Era ca şi cum tocmai hotărâsem cu toţii ceva. Puteai s-o vezi pe feţele juraţilor, dar şi pe faţa judecătorului French, puteai s-o auzi în liniştea mormântală care se aşternuse peste public: Jacob nu avea să mai iasă din acea sală de judecată, cel puţin nu pe uşa din faţă. Surescitarea era un amestec de uşurare – toate îndoielile erau în sfârşit alungate, nu mai exista nesiguranţa dacă Jacob o făcuse sau nu şi dacă avea să scape basma curată – şi o dorinţă palpabilă de răzbunare. Restul procesului avea să se ocupe doar de detalii, formalităţi şi încheierea socotelilor. Chiar şi prietenul meu, aprodul Ernie, se uita bănuitor la Jacob, încercând să anticipeze reacţia acestuia când urma să fie încătuşat. Însă Jonathan păru să nu observe schimbarea care plutea în aer. El se duse în faţa pupitrului, îşi puse ochelarii în formă de semilună – pe care-i purta prinşi cu un lănţişor la gât – şi începu să demonteze cazul bucată cu bucată.

— Lucrurile acestea despre care ne-ai povestit… Te deranjau, dar nu într-atât încât să rupi prietenia ta cu Jacob?

— Nu.

— De fapt, voi doi aţi continuat să fiţi prieteni zile şi săptămâni bune după comiterea crimei, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Nu-i aşa că te-ai mai dus la el acasă şi după crimă?

— Ba da.

— Deci este corect dacă spunem că nu erai prea sigur la momentul respectiv că Jacob este făptaşul?

— Da, este corect.

— Pentru că, desigur, nu ai vrea să rămâi prieten cu un criminal, nu-i aşa?

— Nu, probabil că nu.

— Chiar şi după ce ai postat acel mesaj pe Facebook, în care îl acuzai pe Jacob de crimă, ai rămas *în continuare* prieten cu el? Aţi păstrat legătura, aţi continuat să petreceţi timp împreună?

— Da.

— Te-ai temut vreodată de Jacob?

— Nu.

— Te-a ameninţat sau te-a intimidat vreodată în vreun fel? S-a enervat pe tine vreodată?

— Nu.

— Nu-i adevărat că părinţii tăi au fost cei care ţi-au zis că voi doi nu mai puteţi fi prieteni şi că nu *tu* ai fost cel care a hotărât să rupă prietenia cu Jacob?

— Cam aşa ceva.

Simţind că Derek începe să ezite, Jonathan bătu în retragere şi trecu la un nou subiect.

— În ziua crimei, ai spus că l-ai văzut pe Jacob înainte să înceapă orele şi apoi la începutul orei de literatură, corect?

— Da.

— Însă nu era nimic care să sugereze că el fusese implicat într-o încăierare.

— Nu.

— Nicio urmă de sânge?

— Doar acea pată mică de pe mână.

— Nicio zgârietură, nicio haină ruptă, nimic de acest gen? Nicio urmă de murdărie?

— Nu.

— De fapt, nici nu ţi-a trecut prin minte, când l-ai văzut pe Jacob la ora de literatură, în acea dimineaţă, că ar fi putut fi implicat într-o altercaţie în drumul spre şcoală?

— Nu.

— Mai târziu, când ai ajuns la concluzia că Jacob ar fi putut fi făptaşul, aşa cum ai sugerat aici, ai luat şi asta în considerare? Faptul că, după un atac sângeros şi mortal cu cuţitul, Jacob reuşise cumva să rămână nepătat de sânge, fără să aibă nici măcar o zgârietură… Te-ai gândit la asta, Derek?

— Oarecum.

— Oarecum?

— Da.

— Ai spus că Ben Rifkin era mai mare decât Jacob, mai mare şi mai dur?

— Da.

— Şi, totuşi, Jacob a ieşit din încăierarea asta fără să păţească nimic?

Derek nu răspunse.

— Şi-acum… Ai spus ceva despre faptul că Jacob a zâmbit când a fost anunţată închiderea şcolii. Au mai zâmbit şi alţi copii? Este oarecum firesc, natural, ca un copil să zâmbească atunci când este agitat şi nu-şi găseşte locul?

— Probabil.

— E o reacţie a copiilor, câteodată.

— Presupun.

— Cuţitul pe care l-ai văzut, cuţitul lui Jacob… Ca să fie totul clar: ai cumva idee dacă acela a fost cuţitul cu care s-a săvârşit crima?

— Nu.

— Jacob ţi-a zis vreodată că ar intenţiona să folosească acel cuţit împotriva lui Ben Rifkin, din cauza hărţuielii permanente a acestuia?

— Că ar intenţiona? Nu, nu mi-a zis aşa ceva.

— Dar când ţi-a arătat cuţitul nu ţi-a trecut prin minte că plănuia să îl omoare pe Ben Rifkin? Fiindcă, dacă te-ai fi gândit la asta, ai fi făcut ceva, nu?

— Presupun.

— Deci, din câte ştii tu, Jacob nu avusese niciodată un *plan* de a-l omorî pe Ben Rifkin?

— Un plan? Nu.

— Nu-ţi vorbise niciodată despre când şi cum o să-l omoare pe Ben Rifkin?

— Nu.

— Şi apoi, mai târziu, pur şi simplu ţi-a trimis povestea?

— Da.

— Ţi-a trimis un link pe e-mail, parcă?

— Da.

— Ai salvat acel e-mail?

— Nu.

— De ce nu?

— Nu mi s-a părut o mişcare prea inteligentă. Adică, din partea lui Jake – din punctul lui de vedere.

— Deci ai şters acel e-mail ca să-l protejezi?

— Presupun.

— Îmi poţi spune dacă printre toate detaliile poveştii era ceva care să

fie nou pentru tine, ceva ce nu ştiai deja de pe internet sau din alte poveşti sau din ce vorbeau ceilalţi copii?

— Nu, nu chiar.

— Cuţitul, parcul, cele trei răni făcute cu un cuţit – toate astea se ştiau deja, nu-i aşa?

— Aşa este.

— Nu prea sună a mărturisire, atunci, nu?

— Nu ştiu.

— În e-mail ţi-a scris şi că el a compus povestea? Sau doar că a dat peste ea?

— Nu-mi amintesc exact ce scria în e-mail. Cred că era ceva de genul: „Omule, ia uită-te la asta“.

— Dar eşti sigur că Jacob ţi-a zis că el a scris povestea, nu doar că a citit-o?

— Destul de sigur.

— *Destul* de sigur?

— Destul de sigur, da.

Jonathan continuă în acest ritm încă o bucată de vreme, făcând tot ce putea, ciuntind din depoziţia lui Derek Yoo, plasând câteva lovituri câştigătoare. Cine ştie ce credeau juraţii despre toate astea?! Tot ce vă pot spune este că toţi cei şase juraţi, care îşi luaseră notiţe cu frenezie la depoziţia directă a lui Derek, îşi lăsaseră acum pixurile jos. Unii nici nu se mai uitau la el; îşi coborâseră privirile în poală. Poate că Jonathan era câştigătorul acelei zile şi hotărâseră să desconsidere complet depoziţia lui Derek. Însă lucrurile nu păreau să stea aşa. Mă amăgeam singur şi, pentru prima oară, am început să îmi imaginez în termeni cât se poate de reali cum va fi atunci când Jacob va ajunge la Penitenciarul Concord.

35 | Argentina

Când ne-am întâlnit de la tribunal în ziua aceea, eram atât de posomorâţi, încât amândurora ne-a trebuit o vreme până ne-am adunat. Ne-am întors la Jacob şi la Laurie. De la început eu fusesem cel echilibrat. Cred că îi descumpănea să mă vadă şi pe mine pierzându-mi speranţa. Am încercat să-i mint. Am repetat ce le ziceam de obicei, că nu trebuie să fie prea entuziasmaţi după o zi bună, dar nici prea descurajaţi după o zi proastă; că probele procurorilor par mereu mai incriminante la început decât mai târziu, când sunt privite în contextul întregului caz; că deciziile juriilor sunt imposibil de anticipat şi că nu ar trebui să le interpretăm fiecare gest neînsemnat. Însă tonul m-a dat de gol. Credeam că am pierdut procesul în ziua aceea. În cel mai bun caz, răul făcut era suficient ca să ne oblige să venim cu o apărare reală. Ar fi fost o nesăbuinţă să ne bazăm pe „îndoiala legitimă“ la acel moment: povestea pe care o scrisese Jacob despre crimă suna a mărturisire şi, oricât s-ar fi străduit, Jonathan nu putea infirma declaraţia lui Derek cum că Jacob era autorul. Nu am recunoscut nimic din toate astea. Nu aveam nimic de câştigat dacă spuneam adevărul, aşa că nu am făcut-o. Nu le-am zis decât că „nu a fost o zi bună“. Însă era de-ajuns şi-atât.

Părintele O'Leary nu mai veni să ne vegheze în noaptea aceea. Noi, Barberii, eram complet izolaţi. Nici dacă am fi fost proiectaţi în spaţiu nu ne-am fi simţit mai singuri. Am comandat mâncare chinezească, aşa cum făcusem de nenumărate ori în ultimele câteva luni, întrucât China City făcea livrări la domiciliu şi curierul vorbea atât de puţină engleză, încât nu ne simţeam prost deschizându-i uşa. Ne-am mâncat coastele dezosate şi puiul General Gao's într-o tăcere aproape deplină, apoi ne-am retras în colţuri diferite ale casei pentru restul serii. Ne săturasem prea mult de caz ca să mai vorbim despre el, dar ne obseda să vorbim despre altceva. Eram prea posomorâţi pentru tâmpeniile de la televizor – deodată vieţile noastre păreau mult prea scurte ca să le irosim – şi prea distraţi ca să citim.

Pe la ora 10.00 am urcat în camera lui Jacob, ca să văd ce face. Era întins în pat, pe spate.

— Eşti în regulă, Jacob?

— Nu chiar.

M-am aşezat pe marginea patului. El îşi trase fundul ca să-mi facă loc, însă Jake crescuse atât de mult, încât abia dacă mai încăpeam amândoi acolo. (Când era bebeluş, dormea lipit de pieptul meu. Pe atunci era cât o franzelă.)

Se trase pe partea lui şi îşi rezemă capul într-o mână.

— Tată, pot să te întreb ceva? Dacă ai crede că lucrurile merg prost, adică dacă procesul s-ar îndrepta în direcţia greşită, mi-ai spune?

— De ce?

— Nu, nu „de ce“; mi-ai spune?

— Da, aşa cred.

— Pentru că nu ar avea sens să… adică, dacă aş fugi, ce s-ar întâmpla cu tine şi cu mama?

— Ne-am pierde toţi banii.

— V-ar lua şi casa?

— În cele din urmă, da. Am pus-o drept garanţie pentru cauţiunea ta.

El rămase pe gânduri.

— E doar o casă, i-am zis. Nu mi-ar lipsi. Nu contează la fel de mult ca tine.

— Ştiu, dar totuşi… Unde aţi locui după aceea?

— La asta ai stat să te gândeşti întins aici?

— Da, un pic.

Veni apoi şi Laurie. Îşi puse mâinile în sân şi se rezemă de uşă.

L-am întrebat:

— Unde te-ai duce?

— În Buenos Aires.

— În Buenos Aires? De ce acolo?

— Pare un loc ca lumea.

— Cine zice?

— Era un articol în *Times* despre oraş. Este Parisul Americii de Sud.

— Hmm… Nu ştiam că America de Sud are Parisul ei.

— Este în America de Sud, nu?

— Da, în Argentina. Poate că ar trebui să mai citeşti un pic despre el înainte să fugi acolo.

— Există vreun – cum îi zice? – vreun tratat pentru fugari?

— Un tratat de extrădare? Nu ştiu. Cred că ăsta-i un alt lucru pe care ar trebui să-l verifici dinainte.

— Mda, probabil.

— Cum ai plăti pentru bilet?

— Nu aş plăti eu. Tu ai plăti.

— Şi paşaportul? Tu l-ai predat pe al tău, ţi-aduci aminte?

— Aş face rost cumva de unul nou.

— Aşa, pur şi simplu? Cum?

Laurie veni şi se aşeză pe podea, lângă pat, mângâindu-i părul.

— Ar trece graniţa în Canada şi ar obţine un paşaport canadian.

— Hmm… Nu sunt sigur că-i chiar atât de uşor, dar să zicem. Deci ce-ai face după ce-ai ajunge în Buenos Aires, despre care ştim că se află în Argentina?

Laurie spuse:

— Ar dansa tango.

Ochii i se umeziseră.

— Ştii să dansezi tango, Jacob?

— Nu chiar.

— Nu chiar, zice el.

— Nu chiar, adică deloc.

Râse.

— Eh, cred că ai putea lua lecţii de tango în Buenos Aires.

Laurie spuse:

— În Buenos Aires, toată lumea ştie să danseze tango.

— Vei avea nevoie de cineva *cu care* să dansezi, nu?

El zâmbi sfios.

Laurie zise:

— Buenos Aires debordează de femei frumoase care dansează tango. Femei frumoase şi misterioase. Jacob o să aibă de unde alege.

— Aşa este, tată? Sunt multe femei frumoase în Buenos Aires?

— Aşa am auzit şi eu.

El se lăsă pe spate, cu mâinile la ceafă.

— Sună din ce în ce mai bine.

— Ce-o să faci acolo, după ce termini de dansat tango, Jake?

— O să mă duc la şcoală, cred.

— Tot eu o să plătesc şi pentru asta?

— Evident.

— Şi după ce termini şcoala?

— Nu ştiu. Poate că o să mă fac avocat, ca tine.

— Nu crezi că vei fi nevoit să stai pitit? Fiind dat în urmărire?

Laurie răspunse în locul lui:

— Nu. O să uite complet de el şi-aşa va duce o viaţă fericită, minunată şi împlinită în Argentina, cu o femeie frumoasă care dansează tango, iar Jacob va fi un om nemaipomenit.

Se ridică în genunchi, ca să îl privească în faţă, şi continuă să-i mângâie părul.

— O să aibă copii, iar copiii lui vor avea copii, şi va face fericiţi atât de mulţi oameni, încât nimeni nu va mai crede vreodată că în America

lumea spunea lucruri oribile despre el.

Jacob îşi închise ochii.

— Nu ştiu dacă pot să merg mâine la tribunal. Pur şi simplu nu mai vreau s-o fac.

— Ştiu, Jake. I-am pus mâna pe piept şi am adăugat: Este aproape gata.

— De asta mă şi tem.

Laurie zise:

— Nici eu nu cred că pot s-o mai fac.

— O să fie totul gata în curând. Trebuie doar să ne ţinem tari. Promit.

— Tată, mi-ai spune, nu? Cum ai promis? Dacă e momentul ca eu să…?

Făcu un gest cu capul spre uşă.

Presupun că i-aş fi putut spune adevărul. *Nu-i chiar aşa, Jake. N-ai unde să te duci.* Însă nu am făcut-o. I-am zis:

— N-o să fie cazul. O să câştigăm.

— Dar *dacă*…

— Dacă. Da, evident că ţi-aş spune, Jacob. I-am ciufulit părul. Hai să încercăm să dormim puţin.

Laurie îl sărută pe frunte prima, apoi eu.

El spuse:

— Poate că aţi putea şi voi să veniţi cu mine în Buenos Aires. Am putea merge cu toţii.

— Putem să comandăm şi-acolo de la China City?

— Sigur, tată. Rânji. O să ne trimită comanda cu avionul.

— Bine, atunci. Începusem să cred că nu-i un plan realist. Acum culcă-te. Te aşteaptă o zi importantă mâine.

— Să sperăm că nu, spuse el.

•

Când Laurie şi cu mine ne-am băgat în pat, mi-a zis în şoaptă:

— Când vorbeam despre Buenos Aires, m-am simţit fericită pentru prima oară după foarte multă vreme. Nici nu-mi mai amintesc când am zâmbit ultima dată.

Însă probabil că încrederea i-a slăbit imediat, pentru că peste numai câteva secunde, când se întinse pe o parte cu faţa spre mine, murmură:

— Şi dacă se duce la Buenos Aires şi omoară pe cineva acolo?

— Laurie, nu se duce la Buenos Aires şi nici nu o să omoare pe nimeni. Nu a omorât nici *aici* pe nimeni.

— Nu sunt atât de sigură.

— Nu spune asta.

Ea îşi întoarse privirea.

— Laurie?

— Andy, dacă noi suntem cei care greşim? Dacă scapă acum şi apoi, ferească Dumnezeu, o face din nou? Nu o să fim şi noi responsabili?

— Laurie, e târziu şi eşti epuizată. O să purtăm conversaţia asta altădată. Momentan, trebuie să încetezi să mai gândeşti aşa. O să o iei razna.

— Nu.

Îmi aruncă o privire rugătoare, de parcă *eu* aş fi fost cel care vorbea în dodii.

— Andy, trebuie să fim sinceri unul cu celălalt. Asta-i o problemă la care trebuie să ne gândim.

— De ce? Nici măcar nu s-a terminat procesul. Te dai bătută prea repede.

— Trebuie să ne gândim la asta pentru că e fiul nostru. Are nevoie de sprijinul nostru.

— Laurie, ne facem treaba. Îl sprijinim, îl ajutăm să treacă de proces.

— Asta-i treaba noastră?

— Da! Ce altceva am mai putea face?

— Şi dacă are nevoie de altceva, Andy?

— Nu mai *există* altceva. Despre ce vorbeşti? Nu putem face nimic mai mult. Facem deja tot ce-i omeneşte posibil.

— Andy, dacă este vinovat?

— Nu o să fie.

Murmurul ei şuierat deveni intens, pregnant.

— Nu mă refer la verdict. Mă refer la adevăr. Dacă el e făptaşul?

— Nu este.

— Andy, chiar crezi asta cu adevărat? Că nu el este făptaşul? Aşa, pur şi simplu? Nu ai nicio urmă de îndoială?

Nu am răspuns. Nu mă lăsa sufletul să-i răspund.

— Andy, nu te mai pot citi. Trebuie să vorbeşti cu mine, trebuie să-mi spui. Nu mai ştiu ce se petrece în mintea sau în sufletul tău.

— Nu se petrece nimic, am zis, iar afirmaţia sună mai sincer decât intenţionasem.

— Andy, câteodată îmi vine să te scutur de guler ca să *te fac* să-mi spui adevărul.

— Ah, iar povestea cu tatăl meu…

— Nu, nu-i vorba de asta. Mă refer la Jacob. Trebuie să fii complet sincer cu *mine*. Trebuie să ştiu. Chiar dacă pentru *tine* nu contează, *eu* trebuie să ştiu: crezi că Jacob este făptaşul?

— Cred că sunt lucruri pe care niciun părinte nu ar trebui să le creadă despre propriul copil.

— Nu asta te-am întrebat.

— Laurie, este fiul meu.

— Este fiul *nostru.* Suntem responsabili pentru el.

— Exact. Suntem responsabili pentru el. Trebuie să îl sprijinim în continuare.

Am pus mâna pe capul ei, mângâindu-i părul. Dar ea şi-l trase într-o parte.

— Nu! Andy, nu înţelegi ce-ţi zic? Dacă este vinovat, automat suntem şi noi vinovaţi. Aşa stau lucrurile. Suntem implicaţi. Noi l-am zămislit – tu şi cu mine. Noi l-am creat şi l-am trimis în lume. Şi dacă el este făptaşul, cum o să te poţi împăca cu gândul ăsta? O să poţi trăi cu această posibilitate?

— Dacă trebuie…

— Vorbesc serios, Andy? Ai putea?

— Da. Uite ce-i: dacă este vinovat, dacă pierdem, atunci va trebui să ne împăcăm cumva cu această situaţie. Adică, *înţeleg* asta. Vom fi în continuare părinţii lui. Nu-i ca şi cum ai putea să demisionezi.

— Andy, eşti cel mai enervant şi mai necinstit om.

— De ce?

— Pentru că am nevoie de tine, aici şi acum, şi tu nu eşti aici.

— Ba sunt!

— Nu. Mă manevrezi. Spui numai banalităţi. Eşti acolo, ascuns în spatele acelor frumoşi ochi căprui şi eu nu ştiu ce-i în mintea ta cu adevărat. Nu-mi pot da seama.

Am oftat şi am clătinat din cap.

— Uneori, nici eu nu-mi dau seama, Laurie. Nu ştiu ce-i în mintea mea. Încerc să nu mă gândesc la nimic.

— Andy, te rog, *trebuie* să te gândeşti. Priveşte în sinea ta. Eşti tatăl lui. Nu poţi evita asta la nesfârşit. El e făptaşul? Este o întrebare cu da sau nu.

Mă împingea spre acea noţiune întunecată şi ameninţătoare: Jacob Criminalul. Am atins-o în treacăt, i-am auzit foşnetul de la margini… dar n-am putut merge mai departe. Primejdia era prea mare.

Am zis:

— Nu ştiu.

— Deci crezi că ar putea fi el.

— Nu ştiu.

— Dar este posibil, cel puţin.

— Am spus că nu ştiu, Laurie.

Ea mă scrută cu privirea, urmărindu-mi expresia de pe chip şi din ochi, căutând ceva în care să se poată încrede, pe care să se poată bizui. Am încercat să par hotărât pentru ea, ca să poată găsi în expresia mea orice i-ar fi trebuit – alinare, iubire, senzaţie de conectare, orice. Însă adevărul? Certitudinea? Aşa ceva nu aveam. Nu erau ale mele ca să i le ofer şi ei.

•

Vreo două ore mai târziu, pe la unu noaptea, s-a auzit o sirenă în depărtare. Era ceva neobişnuit; în suburbia noastră liniştită, poliţia şi pompierii nu apelau în general la sirene. Foloseau doar luminile de avertizare. Sunetul sirenei se auzi doar vreo cinci secunde, după care răsună ca un ecou în liniştea adâncă, suspendat ca un semnal luminos. Laurie dormea în spatele meu, în aceeaşi poziţie ca şi înainte, cu spatele spre mine. M-am apropiat de fereastră şi m-am uitat afară, dar nu se vedea nimic. Abia dimineaţă aveam să aflu ce semnificaţie avea acea sirenă şi cum, fără ca noi să ştim, totul se schimbase deja. Ajunsesem în Argentina.

36 | Un spectacol pe cinste

Telefonul sună la 5.30 dimineaţa, telefonul meu mobil, şi am răspuns din reflex, după atâţia ani de presă, apelurile de urgenţă la ore dintre cele mai neconvenţionale. Ba chiar am răspuns pe vechiul meu ton impunător, „Andy Barber!“, menit să convingă oamenii că nu dormeam, indiferent de oră.

Când am închis, Laurie m-a întrebat:

— Cine era?

— Jonathan.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic.

— Şi atunci ce era?

Am simţit un rânjet întinzându-mi-se pe faţă şi o fericire uluită cuprinzându-mă.

— Andy?

— S-a terminat.

— Cum adică „s-a terminat“?

— A mărturisit.

— Ce? Cine a mărturisit?

— Patz.

— Ce?!

— Jonathan a făcut ce-a spus în instanţă că o să facă: l-a citat ca martor. Patz a primit citaţia şi s-a sinucis azi-noapte. A lăsat un bilet cu o mărturisire completă. Jonathan spune că au fost la apartamentul lui toată noaptea. Au confirmat că este scrisul lui; biletul este real. Patz a mărturisit.

— A mărturisit? Aşa, pur şi simplu? Este posibil?

— Nu pare real, nu?

— Cum s-a sinucis?

— S-a spânzurat.

— Dumnezeule!

— Jonathan zice că o să înainteze o moţiune de respingere a acuzaţiilor imediat ce va începe şedinţa instanţei.

Laurie îşi acoperi gura cu mâinile. Plângea deja. Ne-am îmbrăţişat, apoi am fugit în camera lui Jacob de parcă ar fi fost dimineaţa de

Crăciun – sau de Paşte, dat fiind că acest miracol era mai degrabă o înviere –, l-am trezit, l-am îmbrăţişat şi i-am dat şi lui incredibila veste.

Şi totul s-a schimbat. Pur şi simplu, totul s-a schimbat. Ne-am îmbrăcat şi am aşteptat să se facă ora de mers la tribunal. Ne-am uitat la ştiri şi am verificat pe Boston.com după vreo menţiune de-a sinuciderii lui Patz, dar nu am găsit nimic, aşa că am stat pur şi simplu rânjind, nevenindu-ne a crede.

Era mai bine decât un verdict de *nevinovat* din partea juriului. Ne tot ziceam asta: *nevinovat* înseamnă doar că nu există suficiente dovezi. *Nevinovăţia* lui Jacob nu ar fi fost dovedită. Era ca şi cum tot acel episod terifiant era şters cu buretele. Nu credeam în Dumnezeu sau în miracole, dar acesta era un miracol – nu-mi pot explica altfel sentimentul. Mă simţeam de parcă aş fi fost salvat printr-o intervenţie divină, printr-o minune cerească. Singura limită a bucuriei noastre consta în faptul că nu ne venea să credem şi că nu voiam să sărbătorim până când cazul nu avea să fie închis în mod oficial. Era posibil, cel puţin teoretic, ca Logiudice să vrea continuarea procesului chiar şi după mărturisirea lui Patz.

Însă Jonathan nu a mai avut ocazia să ceară respingerea acuzaţiilor. Înainte ca judecătorul să-şi ocupe locul la prezidiu, Logiudice înaintă o moţiune *nol pros* – mai exact o *nolle prosequi,* prin care se făcea publică decizia procuraturii de a-şi retrage acuzaţiile.

La ora nouă fix, judecătorul sări în picioare cu un mic surâs pe buze. Citi moţiunea cu emfază şi, cu un gest al mâinii, îi ceru lui Jacob să se ridice.

— Domnule Barber, din expresia de pe chipurile voastre, al tău şi al tatălui tău, îmi dau seama că aţi primit deja vestea. Aşa că dă-mi voie să fiu primul care rosteşte cuvintele pe care sunt convins că-ţi doreai din toată inima să le auzi: Jacob Barber, eşti un om liber.

Au urmat urale – urale! –, iar Jacob şi cu mine ne-am îmbrăţişat.

Judecătorul lovi cu ciocănaşul în masă, arborând însă pe chip un zâmbet indulgent. Când se lăsă din nou liniştea în sală, el îi făcu un semn grefierei, care citi pe un ton monoton – ea părea să fie singura care nu se bucura de rezultat – ‚Jacob Michael Barber, în cazul rechizitoriului numărul zero-opt-linie-patru-patru-zero-şapte, cum Statul a depus o moţiune de *nolle prosequi* pentru acest rechizitoriu, instanţa hotărăşte că toate acuzaţiile sunt respinse şi că poţi pleca fără alte audieri în acest caz. Cauţiunea achitată în prealabil poate fi returnată. Caz închis“.

Poţi pleca fără audieri. Formularea juridică greoaie ce reprezintă scăparea inculpatului. Înseamnă „Poţi pleca fără alte audieri programate în instanţă – pleacă şi nu te mai întoarce“.

Mary ştampilă rechizitoriul, strecură foaia în dosarul ei şi aruncă dosarul în mapă cu o asemenea eficienţă birocratică, încât ai fi crezut că mai are încă un vraf de cazuri prin care să treacă înainte de prânz.

Şi cu asta s-a terminat.

Mai bine zis, aproape s-a terminat. Ne-am croit drum prin mulţimea de reporteri care se îngrămădeau acum să ne felicite şi să ne filmeze la timp pentru emisiunile de dimineaţă şi ne-am trezit practic alergând pe Thorndike Street, până la garajul unde parcasem. Alergând, râzând – liberi!

Am ajuns la maşină şi am avut un moment ciudat în care ne-am căutat cuvintele pentru a-i mulţumi lui Jonathan, care ne-a refuzat laudele pentru că – zicea el – de fapt nu făcuse nimic. I-am mulţumit oricum. I-am mulţumit întruna. I-am scuturat mâna, iar Laurie l-a îmbrăţişat.

— Ai fi câştigat, i-am spus. Sunt sigur de asta.

În toată agitaţia noastră, Jacob fu cel care-i văzu venind.

— Hopa, făcu el.

Erau doi. Dan Rifkin venea primul. Purta un impermeabil cafeniu, mai elegant decât majoritatea, plin de nasturi, buzunare şi epoleţi. Încă avea faţa aceea imobilă de păpuşă, aşa că era cu neputinţă să ne dăm seama ce are de gând. Poate că voia să-şi ceară scuze?

La câţiva paşi în urma lui venea Părintele O'Leary, un uriaş în comparaţie cu Rifkin, cu mâinile în buzunare şi cu basca trasă pe ochi.

Ne-am răsucit încet ca să-i întâmpinăm. Probabil că aveam cu toţii aceeaşi expresie pe chipuri – o nedumerire amestecată cu bucuria de a-l vedea pe acest om care ar fi trebuit să ne fie prieten acum, în mod normal, în ciuda suferinţei prin care trecea, îndreptându-se spre noi ca să ne reprimească în lumea sa, în lumea reală. Însă expresia sa era stranie. Aspră.

Laurie rosti:

— Dan?

El nu a răspuns. Dintr-unul dintre buzunarele adânci ale impermeabilului a scos un cuţit, unul obişnuit, de bucătărie, pe care l-am recunoscut, oricât de absurd ar părea, ca fiind modelul Wüsthof Classic de friptură, pentru că aveam şi noi un set identic de cuţite în bucătăria noastră. Dar nu am apucat să conştientizez pe deplin ciudăţenia sublimă a ideii de a fi înjunghiat cu un asemenea cuţit pentru că, aproape imediat, înainte ca Dan Rifkin să ajungă la câţiva paşi de noi, Părintele O'Leary îl înşfacă de braţ. Trânti mâna lui Rifkin pe capota maşinii, iar cuţitul căzu cu un zăngănit pe podeaua din beton a garajului. Apoi îi răsuci lui Rifkin braţul la spate şi, cu mare uşurinţă – de parcă ar fi avut de-a face cu un manechin –, îl aplecă peste capota maşinii şi îi zise:

— Ia-o uşor, amice.

Făcu toate acestea cu un profesionalism expert şi elegant. Întreaga scenă nu dură mai mult de câteva secunde, iar noi rămăsesem cu gura căscată, holbându-ne la cei doi oameni.

— Cine *eşti?* am întrebat eu într-un final.

— Un prieten de-al tatălui tău. M-a rugat să am grijă de voi.

— Tatăl meu? De unde-l ştii tu pe tatăl meu? Nu, stai, nu-mi spune. Nu vreau să ştiu.

— Ce vrei să fac cu tipul ăsta?

— Dă-i drumul! Care-i problema ta?

El se execută.

Rifkin îşi aranjă hainele. Avea lacrimi în ochi. Ne privi cu neputinţă – se pare că încă mai credea că Jacob îi omorâse fiul, dar acum nu mai putea face nimic în această privinţă – şi plecă împleticindu-se, spre chinuri pe care nici nu mi le pot închipui.

Părintele O'Leary se duse la Jacob şi-i întinse mâna.

— Felicitări, puştiule. A fost o scenă de neuitat în sala de judecată în dimineaţa asta. Ai văzut expresia de pe faţa ticălosului ăluia de procuror? Nepreţuită!

Jacob îi strânse mâna cu o expresie uluită.

Un spectacol pe cinste, rosti Părintele O'Leary. Un spectacol pe cinste. Râse. Iar tu eşti băiatul lui Billy Barber?

— Da.

Nu mă mândrisem niciodată cu asta. Nici măcar nu sunt sigur că o spusesem vreodată cu voce tare în public până atunci. Însă mă lega cumva de Părintele O'Leary, iar asta părea să-l distreze, aşa că am zâmbit amândoi.

— Eşti mai mare decât el, asta-i clar. Ai putea băga doi ca el într-unul ca tine.

N-am ştiut ce replică să dau la acel comentariu, aşa că am rămas tăcut.

— Spune-i babacului că îi transmit salutări, bine? zise Părintele O'Leary. Doamne, ce poveşti ţi-aş putea zice despre el…!

— Te rog, nu-i cazul.

Şi o ultimă replică spre Jacob:

— E ziua ta norocoasă, puştiule.

Râse din nou şi plecă, iar eu nu l-am mai văzut pe Părintele O'Leary până-n ziua de azi.

PARTEA A PATRA

„Cum exact se întâmplă ca semnalele electrice şi reacţiile chimice care se produc în fiecare secundă în corpul omenesc să facă saltul la statutul de gând, motivaţie, impuls – unde maşinăria fizică a omului se sfârşeşte şi unde începe duhul din maşină, conştienta – nu este tocmai o chestiune ştiinţifică, din simplul motiv că nu putem concepe un experiment care să captureze, să măsoare sau să reproducă acest proces. Din tot ce am aflat până acum, nu se poate afirma decât că nu înţelegem cu adevărat de ce fac oamenii ceea ce fac şi că este foarte probabil nici să nu înţelegem vreodată.“

PAUL HEITZ,
Neurocriminologia şi neajunsurile ei,
Jurnalul american de criminologie şi politici publice, Toamna 2008

37 | Viaţa de apoi

Viaţa merge mai departe, probabil prea lungă şi aşa, dacă este să fie sincer. Într-o viaţă lungă sunt treizeci sau treizeci şi cinci de mii de zile prin care trebuie să trecem, dar numai câteva zeci care contează cu adevărat, Zile Mari, când Se Întâmplă Ceva Spectaculos. Restul – vasta majoritate, zecile de mii de zile – sunt întru nimic remarcabile, repetitive, chiar monotone. Alunecăm prin ele, apoi le uităm instantaneu. Când privim înapoi la vieţile noastre, avem tendinţa să nu ne gândim la această aritmetică. Ne amintim cele câteva Zile Mari şi le lăsăm la o parte pe toate celelalte. Ne organizăm vieţile lungi şi amorfe în povestioare aranjate, aşa cum fac eu aici. Însă vieţile noastre sunt constituite în mare parte din vechituri, din zile banale şi uşor de uitat, iar „Sfârşitul“ nu este niciodată sfârşit.

Firește că ziua în care Jacob a fost achitat intră la categoria Zilelor Mari. Însă, după aceea, au continuat să vină zilele mărunte.

Nu am revenit la „normalitate“; uitaserăm toţi trei ce înseamnă asta. Măcar nu ne mai făceam iluzii că vom mai avea parte vreodată de ea. Dar în zilele şi în săptămânile de după eliberarea lui Jacob, atunci când euforia reabilitării noastre s-a mai domolit, am căzut din nou într-o rutină neproductivă. Ieşeam rar în oraş. Nu mergeam niciodată la restaurant sau în alte locuri publice unde simţeam că lumea se holbează la noi. Am început să fac eu cumpărăturile, întrucât Laurie nu voia să mai rişte să dea nas în nas cu soţii Rifkin la magazin, şi am preluat obiceiul ei de a planifica meniul pentru săptămâna următoare în timp ce făceam cumpărăturile (luni – paste, marţi – pui, miercuri – hamburgeri…). Am vizionat câteva filme, de obicei pe la mijlocul săptămânii, când cinematografele nu erau atât de aglomerate, şi chiar şi atunci ne strecuram în sală după ce se stingeau luminile. Cel mai mult timp îl petreceam acasă. Navigam neîncetat pe internet, cu ochi sticloşi, căzuţi în transă. Preferam să facem exerciţii fizice la aparatele din pivniţă decât să ieşim la alergat afară. Am trecut la un abonament mai consistent de Netflix ca să avem cât mai multe filme la dispoziţie. Acum, când spun toate astea, pare jalnic, dar la momentul respectiv ne simţeam nemaipomenit. Eram liberi – sau ceva de genul ăsta.

Ne-am gândit să ne mutăm – nu la Buenos Aires, din păcate, ci în

locuri mai prozaice, unde să o putem lua de la capăt: Florida, California, Wyoming, oriunde ne închipuiam că se duc oamenii ca să se reinventeze. O vreme am fost interesat de orăşelul Bisbee din Arizona, unde auzisem că era uşor să dispari şi să nu mai ştie nimeni de tine. Mai era şi varianta plecării din ţară, care suna şi ea destul de tentant. Am purtat discuţii interminabile despre toate astea. Laurie se îndoia că puteam scăpa undeva de publicitatea de care se bucurase cazul, indiferent cât de departe ne-am fi mutat. Şi, oricum, spunea ea, toată viaţa ei era în Boston. În ceea ce mă priveşte, eu chiar doream să mă mut în altă parte. Oricum nu eram legat de niciun loc anume; casa mea era acolo unde era şi Laurie. Însă n-am reuşit să mă înţeleg cu ea.

În Newton zăboveau sentimente neplăcute. Majoritatea vecinilor noştri ajunseseră la propriul verdict: nevinovat, dar nu tocmai neprihănit. Chiar dacă Jacob nu îl omorâse pe Ben Rifkin, auziseră destul cât să fie suspicioşi în privinţa lui. Cuţitul, fanteziile lui violente, neamul păcătos din care se trăgea. Unora li se părea suspectă chiar şi încheierea bruscă a procesului. Prezenţa puştiului în oraş îi îngrijora şi îi irita pe oameni. Nici măcar cei mai cumsecade nu ţineau morţiş să-l ştie pe Jacob în preajma copiilor lor. De ce să rişte? Chiar dacă erau 99% siguri de nevinovăţia lui, de ce să rişte să greşească când miza era atât de mare? Şi cine să rişte stigmatul pe care-l presupunea simpla sa companie? Era un paria, indiferent dacă fusese sau nu vinovat.

Ţinând cont de toate aceste aspecte, nu am îndrăznit să-l trimitem pe Jacob înapoi la şcoala din Newton. Atunci când fusese pus sub acuzare şi şcoala se grăbise să îl suspende, primăria fusese obligată să îi angajeze o meditatoare, pe doamna McGowan, aşa că am reangajat-o ca să continue lecţiile cu el. Doamna McGowan era singurul oaspete care venea regulat la noi acasă, aproape singura care vedea cum trăim. După ce intra, îmbrăcată cam demodat şi greoaie, ochii îi alunecau în toate părţile, observând mormanele de rufe murdare, vasele nespălate din chiuvetă, părul nespălat al lui Jacob. Probabil că ne considera puţin ţicniţi. Dar continua să vină în fiecare dimineaţă, la ora 9.00, să stea cu Jacob la masa din bucătărie, ascultându-l la lecţii şi dojenindu-l atunci când nu-şi făcea temele. „Nimeni n-o să-ţi plângă de milă“, îi spunea ea în faţă. Şi Laurie îşi asumase un rol activ în educaţia lui Jacob. În opinia mea, era o profesoară remarcabilă, răbdătoare şi blândă. Nu o mai văzusem predând înainte, dar urmărind-o la lucru cu Jacob, m-am gândit: ar *trebui* să se întoarcă la catedră. Nu ar fi trebuit să se oprească niciodată.

Pe măsură ce săptămânile se scurgeau, Jacob era tot mai mulţumit cu noua sa viaţă singuratică, fiind din fire un pustnic. Nu-i lipseau prietenii săi sau şcoala. De fapt, e posibil ca meditaţia la domiciliu să i se fi

potrivit mai mult. Îi oferea ce era mai bun din şcoală, „conţinutul“ (după cum zicea el), fără nenumăratele complicaţii reprezentate de fete, sex, sporturi, bătăuşi, presiunea colegilor, bisericuţe – complicaţia reprezentată de fapt de ceilalţi copii. Jake era pur şi simplu mai fericit de unul singur. Având în vedere prin ce trecuse, cine l-ar fi putut acuza? Când discutam despre mutare, Jacob era mereu cel mai entuziasmat de idee. Cu cât mai departe, cu atât mai bine. Bisbee, Arizona… aveau să i se potrivească de minune, credea el. Aşa era Jacob – acea nepăsare, acea siguranţă, pe jumătate seninătate, pe jumătate orbire. Poate că o să sune ciudat, dar Jacob – care avea cel mai mult de pierdut din acest caz – nu a cedat niciodată nervos, nu a plâns, nu s-a pierdut cu firea. Uneori se mai supăra, se mai bosumfla sau se închidea în sine, îşi mai şi plângea de milă, cum fac toţi copiii, dar nu s-a lăsat niciodată doborât. Acum, că procesul se încheiase, redevenise acelaşi puşti echilibrat de dinainte. Nu era greu de imaginat de ce colegii săi consideraseră neliniştitor calmul său straniu. Mie personal mi se părea admirabil.

Eu nu trebuia să lucrez, cel puţin o vreme. Tehnic vorbind, eram încă în concediu cu plată de la biroul procuraturii. Salariul îmi era în continuare virat în cont, aşa cum se întâmplase pe toată durata acestui episod. Fără îndoială că asta reprezenta o problemă spinoasă pentru Lynn Canavan. Pariase pe calul greşit. Acum nu mai avea nicio scuză ca să mă concedieze, de vreme ce nu greşisem cu nimic, dar nici nu putea să mă repună în funcţia de prim-adjunct. În cele din urmă avea să fie nevoită să-mi ofere o altă funcţie, eu aveam să o refuz şi cu asta basta. Însă ea părea dispusă ca în viitorul imediat să mă ţină pe statul de plată, cu condiţia ca eu să-mi ţin gura, ceea ce părea să fie totuşi un preţ mic de plătit. Oricum mi-aş fi ţinut gura; o plăceam pe Lynn.

Între timp, Canavan avea altele pe cap. Trebuia să vadă ce era de făcut cu Logiudice, Rasputinul de la curtea ei, a cărui implozie profesională pusese capăt cu siguranţă oricăror speranţe politice pe care le nutrea şi, dacă nu era atentă, i-ar fi putut distruge şi cariera. Dar, la fel, nu putea da afară un procuror doar pentru că pierduse un caz, altminteri cine ar mai fi vrut să lucreze pentru ea vreodată? Opinia generală era că ea avea să candideze în curând pentru postul de procuror general sau chiar de guvernator, lăsându-l pe următorul procuror districtual să se ocupe de toată harababura. Însă, pe moment, nu putea decât să privească şi să aştepte. Poate că Logiudice izbutea să-şi salveze cumva reputaţia. În fond, nu se ştie niciodată.

Eu nu-mi făceam prea multe griji cu privire la cariera mea pentru moment. Cu siguranţă nu mai aveam niciun viitor ca procuror. Chicotele înfundate m-ar fi dat gata. Bănuiesc că aş fi putut continua în avocatură.

Puteam să devin avocat de Drept penal, poziţie în care legătura cu cazul lui Jacob ar fi fost mai degrabă o medalie de onoare – drama unui băiat nevinovat, acuzat pe nedrept, care l-a înfruntat pe Om, sau mai ştiu eu ce. Dar era cam târziu pentru mine să schimb taberele. Nu eram deloc sigur că aş fi putut apăra aceleaşi scursuri pe care mă străduisem toată viaţa să le bag după gratii. Nu ştiam cum stau. Probabil că eram suspendat într-un soi de purgatoriu, împreună cu familia mea.

Dintre noi trei, Laurie era cea mai istovită după proces. În săptămânile care au urmat, şi-a mai revenit puţin, dar nu a mai fost niciodată aşa cum fusese înainte. Nu a mai pus niciodată la loc kilogramele pe care le pierduse şi a rămas trasă la faţă. Era ca şi cum ar fi îmbătrânit cu zece ani în doar câteva luni. Însă schimbarea reală se produsese în interiorul ei. În acele prime săptămâni de după achitarea lui Jacob, Laurie avea un aer rece şi precaut. Era prudentă. Această manieră nouă, mai precaută, mi se părea de înţeles. Fusese victimizată şi răspundea la fel ca orice altă victimă. Asta a alterat dinamica familiei noastre – gata cu mama care ne implora din tot sufletul pe mine şi pe Jacob, involuţii familiei, să ne împărtăşim sentimentele, să sporovăim despre problemele noastre şi, în general, să îi dezvăluim cele mai ascunse gânduri. Renunţase la toate astea, cel puţin pentru o vreme. Acum, ne privea de la distanţă. Nu prea îi puteam purta pică pentru asta. Trauma o făcuse pe soţia mea să semene un pic cu mine, să fie ceva mai aspră. Trauma ne înăspreşte pe toţi. Aşa veţi păţi şi voi când va da peste voi – şi fiţi siguri că va da.

38 | Dilema poliţistului

Instituţia Corecţională Northern,
Somers, Connecticut

Din nou la vorbitor. Închis în compartimentul meu cu pereţi albi, cu geamul gros în faţă. Zgomot de fundal constant: şoapte chiţ cabinele alăturate, strigăte înfundate în depărtare şi hărmălaia din închisoare, anunţuri la interfon.

Billy cel Sângeros se foi în cadrul ferestruicii, cu mâinile încătuşate de lanţul de la brâu, un al doilea lanţ coborându-i de la brâu la glezne. Nu conta: intrase în încăpere ca un despot, cu bărbia înainte, cu un rânjet de băiat rău pe chip, cu părul cărunt pieptănat pe spate într-un stil desuet.

Doi gardieni îl îndrumară până la scaun, fără să pună însă mâna pe el. Unul dintre ei îi desprinse cătuşele de lanţul de la brâu, sub privirile celuilalt, apoi se traseră amândoi în spate, ieşind din cadrul ferestruicii.

Tatăl meu ridică telefonul şi, cu mâinile lipite sub bărbie ca într-o rugăciune, rosti: „Băiete!“ Din tonul lui se înţelegea: *Ce surpriză plăcută!*

— De ce ai făcut-o?

— Ce să fac?

— De Patz e vorba.

El îşi plimbă ochii de la faţa mea la telefonul de pe perete şi înapoi, atrăgându-mi atenţia să am grijă ce spun pe linia urmărită.

— Despre ce vorbeşti, băiete? Eu am fost aici în tot acest timp. Poate că n-ai auzit: nu prea ies în lume.

Am desfăcut un cazier multistatal. Era lung de câteva pagini. L-am netezit şi l-am lipit cu prima pagină de geam, ca să poată citi numele: *James Michael O'Leary, alias Jimmy, Jimmy-O, Părintele O'Leary, DN 18/2/43.*

El se aplecă în faţă şi-şi miji ochii ca să citească de pe document.

— N-am auzit de el.

— N-ai auzit de el? Serios?

— N-am auzit de el.

— A fost închis aici cu tine, o vreme.

— Trec mulţi tipi pe-aici.

— Aţi fost împreună aici şase ani. Şase ani!

El ridică din umeri.

— Eu nu socializez. Asta-i puşcărie, nu Yale! Poate dacă ai avea vreo poză sau ceva… Îmi făcu cu ochiul, obraznic, şi adăugă: Dar n-am auzit de tipul ăsta.

— Ei bine, el a auzit de tine.

Ridică din umeri din nou.

— Multă lume a auzit de mine. Sunt o legendă.

— A zis că i-ai cerut să aibă grijă de noi, să aibă grijă de Jacob.

— Prostii.

— Să ne ocrotească.

— Prostii.

— Ai trimis pe cineva să ne ocrotească? Crezi că am nevoie ca tu să-mi ocroteşti copilul?

— Hei, eu n-am spus aşa ceva! Asta zici tu. Aşa cum spuneam, n-am auzit de tipul ăsta. Nu ştiu despre ce naiba vorbeşti.

Dacă petreci suficient timp într-un tribunal, devii un profesionist în depistarea minciunii. Înveţi să recunoşti diversele tipuri de baliverne, aşa cum eschimoşii pot deosebi între diferitele tipuri de zăpadă. Genul de negare pe care Billy o practica aici – în care cuvintele *N-am fost eu* sunt rostite pe un ton care sugerează *Sigur că eu am fost, dar ştim amândoi că n-ai cum să o dovedeşti* – este probabil delectarea tuturor infractorilor. Să râzi în faţa unui poliţist! Era clar că ticălosul de taică-meu savura din plin momentul. Din perspectiva poliţistului, nu are niciun sens să te lupţi cu acest soi de mărturisire-negare. Înveţi să accepţi situaţia. Face parte din joc. Este dilema poliţistului: uneori, nu poţi dovedi un caz fără o mărturisire, dar nu poţi obţine o mărturisire dacă nu ai deja dovezi.

Aşa că am luat hârtia de la geam şi am pus-o pe tejgheaua de melamină din faţa mea. M-am lăsat pe spate şi mi-am masat fruntea.

— Netotule! Netot bătrân ce eşti! Ai idee ce-ai făcut?

— Netot? Ce faci? Îmi spui mie netot? N-am făcut nimic.

— Jacob era nevinovat! Netot bătrân şi bătut în cap ce eşti.

— Ai grijă ce zici, băiete. Nu mă obligă nimeni să stau aici şi să vorbesc cu tine.

— Nu aveam nevoie de ajutorul tău.

— Zău? N-aş fi zis.

— Am fi putut câştiga.

— Şi dacă nu câştigaţi? Ce se întâmpla atunci? Era mai bine ca puştiul să putrezească într-un loc de-ăsta? Ştii ce-i locul ăsta, băiete? E un mormânt. O groapă de gunoi. E o gaură mare în pământ, în care ei aruncă gunoiul pe care nu mai vrea nimeni să-l vadă. Oricum, tu eşti cel care mi-a spus în seara aia la telefon că sunteţi pe punctul de a pierde.

— Uite ce-i, nu poţi – nu poţi pur şi simplu…

— Doamne, băiete, nu te mai ambala atât! E de-a dreptul jenant, ce naiba! Uite, nu spun nimic cu privire la ce s-a întâmplat, bine? Pentru că nu ştiu. Orice i s-o fi întâmplat tipului ăluia – cum îl chema? Patz? – orice i s-o fi întâmplat, eu nu ştiu. Sunt blocat aici, în groapa asta. Ce naiba mai ştiu eu? Dar dacă îmi ceri să bocesc pentru că un rahat de violator de copii a fost omorât sau s-a omorât… n-ai decât să aştepţi mult şi bine. Călătorie sprâncenată! Un rahat mai puţin pe lume. Să-l ia dracu'! Gata, s-a dus!

Îşi puse pumnul la gură, apoi suflă în el şi-şi desfăcu încet degetele, ca un magician care face o monedă să dispară.

— *S-a dus!* Un ticălos mai puţin pe lume, atâta tot. În cazul unui tip ca ăla, lumea este un loc mai bun fără el.

— Şi în cazul *tău?*

El se încruntă.

— Hei, eu sunt încă aici. Se bătu cu pumnul în piept. Nu contează ce crezi despre mine. Eu sunt încă aici, băiete, că-ţi convine sau nu. Nu poţi scăpa de mine.

— Mda, ca de-un gândac…

— Exact: sunt rezistent ca un gândac. Şi mândru de asta.

— Deci ce-ai făcut? Ai cerut un serviciu? Sau pur şi simplu ai apelat la un vechi prieten?

— Ţi-am zis, nu ştiu despre ce vorbeşti.

— Ştii, chestia e că mi-a luat ceva timp ca să mă prind. Am un prieten poliţist care mi-a spus că tipul ăsta, Părintele O'Leary, este un bătăuş bătrân şi că încă mai lucrează ca rachet, iar când l-am întrebat ce înseamnă asta, mi-a zis: „Face problemele să dispară". Deci asta ai făcut, nu-i aşa? Ai apelat la un vechi prieten şi ai făcut ca problema să dispară.

Niciun răspuns. De ce m-ar fi ajutat recunoscând? Billy cel Sângeros înţelegea dilema poliţistului la fel de bine ca mine. N-ai mărturisire, n-ai caz; n-ai caz, n-ai mărturisire.

Însă ştiam prea bine amândoi ce se petrecuse. Ne gândeam la acelaşi lucru, sunt sigur: Părintele O'Leary se duce acolo într-o noapte, după o zi deosebit de proastă în instanţă pentru Jacob, şi îl bagă în sperieţi pe tipul ăla gras, îi flutură pistolul prin faţă, îl face să scrie o mărturisire. Tipul probabil că îşi dăduse drumul pe el înainte ca Părintele O'Leary să apuce să-l spânzure.

— Ai idee ce i-ai făcut lui Jacob?

— Da, i-am salvat viaţa.

— Nu. I-ai luat posibilitatea de a se apăra în instanţă. I-ai luat şansa de a auzi juriul declarându-l „nevinovat". De acum înainte, va exista mereu

o urmă de îndoială. Vor fi întotdeauna oameni convinşi că Jacob este un criminal.

El râse. Nu un chicotit, ci un hohot de râs.

— Posibilitatea de a se apăra în instanţă? Şi eu sunt netotul? Băiete, ştii ce? Nu eşti chiar atât de isteţ cum credeam!

Mai râse puţin. Hohote nebuneşti, necontrolate. Mă maimuţări pe un ton ascuţit şi afectat:

— „Vai, posibilitatea de a se apăra în instanţă!“ Doamne, băiete! E o minune că tu eşti acolo şi eu sunt după gratii! Cum naiba se întâmplă una ca asta? Papagal fraier ce eşti…

— E o lume nebună. Închipuie-ţi, să bage un om ca tine la închisoare!

El nu mă băgă în seamă. Se aplecă în faţă, de parcă ar fi vrut să-mi şoptească la ureche un secret prin plexiglas:

— Ascultă, zise el, acum vrei să faci pe intransigentul sau ce? Vrei să-ţi bagi din nou copilul în rahat? Asta vrei, băiete? Sună la poliţie. Hai, sună la poliţie şi zi-le toată povestea asta nebunească despre Patz şi despre tipul ăsta, O'Leary, pe care chipurile l-aş cunoaşte eu. Ce-mi pasă mie? Oricum sunt închis pe viaţă aici. N-o să-mi faci rău. Hai să te văd! E copilul tău. Fă ce vrei cu el. Aşa cum ziceai, poate că puştiul o să scape. Asumă-ţi riscul.

— Oricum nu-l mai pot judeca pe Jacob încă o dată. Nu pentru crima asta.

— Aşa, şi? Cu atât mai bine. Pare că tu crezi că tipul ăsta, O'Leary, a comis o crimă. Dacă eram în locul tău, l-aş fi raportat imediat. Asta ai de gând să faci, domnule Om de la Procuratură? Sau poate că asta nu ar da atât de bine pentru puşti?

Mă privi direct în ochi câteva secunde, până când mi-am dat seama că începusem să clipesc.

— Nu, zise el. Nici nu mă gândeam. Am terminat?

— Da.

— Bine. Hei, gardian! Gardian!

Doi gardieni se apropiară, cu expresii sceptice pe faţă.

— Eu şi fiul meu am terminat cu vizita. L-aţi cunoscut pe fiul meu?

Gardienii nu răspunseră, nici măcar nu se uitară la mine. Păreau să creadă că-i un şiretlic ca să-şi întoarcă privirea pentru o clipă şi nu aveau de gând să se lase păcăliţi. Treaba lor era să ducă sălbăticiunea înapoi în cuşcă. Şi era o treabă periculoasă în sine. Nu avea niciun rost să încalce protocolul.

— În regulă, zise tatăl meu când unul dintre gardieni căuta cheia potrivită ca să-i prindă la loc cătuşele de lanţ. Să mai vii, băiete! Nu uita: încă sunt tatăl tău. Mereu voi fi tatăl tău.

Gardienii dădură să-l salte din scaun, însă el continuă să vorbească:

— Hei, le spuse el, ar trebui să-l cunoaşteţi mai bine pe tipul ăsta. Este avocat. Poate că o să aveţi nevoie de un avocat într-o bu…

Unul dintre gardieni îi luă receptorul din mână şi îl agăţă în furcă. Îl ridicară apoi în picioare, îi prinseră cătuşele de lanţul de la brâu, apoi traseră de lanţuri ca să se asigure că sunt fixate corespunzător. Billy mă urmări cu privirea în tot acest timp, chiar şi când gardienii îl urniră din loc. Ce-o fi văzut când s-a uitat la mine… n-aş şti să spun. Probabil că doar un străin în cadrul unei ferestruici.

Dl. Logiudice:	O să vă întreb din nou. Şi o să vă reamintesc, domnule Barber, că sunteţi sub jurământ.
Martorul:	Ştiu asta.
Dl. Logiudice:	Şi ştiţi că vorbim despre o crimă aici.
Martorul:	Medicul legist a catalogat-o drept sinucidere.
Dl. Logiudice:	Leonard Patz a fost ucis şi o ştiţi prea bine!
Martorul:	Nu ştiu cum ar putea cineva să fie convins de asta.
Dl. Logiudice:	Şi nu aveţi nimic de adăugat?
Martorul:	Nu.
Dl. Logiudice:	Nu aveţi nicio idee despre ce a păţit Leonard Patz pe 25 octombrie 2007?
Martorul:	Nu.
Dl. Logiudice:	Vreo teorie?
Martorul:	Nu.
Dl. Logiudice:	Ştiţi ceva, orice, despre James Michael O'Leary, cunoscut şi ca Părintele O'Leary?
Martorul:	N-am auzit de el.
Dl. Logiudice:	Serios? Nu i-aţi auzit niciodată numele?
Martorul:	N-am auzit de el.

Îmi amintesc cum stătea Neal Logiudice acolo, cu mâinile în sân, fierbând de nervi. Altădată, l-aş fi bătut pe spate şi i-aş fi zis: „Martorii mint. N-ai ce face. Du-te şi bea o bere, uită de asta. Toate infracţiunile

sunt locale, Neal – toţi indivizii ăştia se întorc la locul faptei mai devreme sau mai târziu“. Însă Logiudice nu era genul care să lase cu una, cu două un martor insolent. Probabil că nu dădea doi bani pe uciderea lui Patz. Oricum, nu de Leonard Patz era vorba aici.

Era deja spre sfârşitul după-amiezei când Logiudice mă sili în sfârşit să comit un mic sperjur nevinovat. Mărturia mea se întinsese pe toată ziua şi mă doborâse oboseala. Eram în aprilie. Zilele începeau să se lungească. Lumina zilei abia pălea când am zis: „N-am auzit de el“.

La acel moment, probabil că Logiudice îşi dăduse deja seama că nu avea să îşi mai repare reputaţia acolo şi în niciun caz cu ajutorul meu. A demisionat din procuratură la scurt timp după aceea. Este avocat al apărării în Boston acum. Nu am nicio îndoială că va fi un avocat nemaipomenit până în ziua în care va fi dat afară din barou. Însă, pe moment, mă consolez cu acea imagine a lui în sala marelui juriu, fierbând de nervi în timp ce cazul său se prăbuşea evident, trăgând după el şi cariera sa. Îmi place să mă gândesc la asta ca fiind ultima lecţie pe care i-am dat-o vreodată fostului meu protejat. Este dilema poliţistului, Neal. După o vreme, te obişnuieşti cu ea.

39 | Raiul pe pământ

Se pare că te poţi obişnui cu aproape orice în viaţă. Ceea ce pare la un moment dat să fie revoltător, şocant şi insuportabil devine, în timp, obişnuit şi neremarcabil.

După ce au trecut primele luni, insulta reprezentată de procesul lui Jacob şi-a pierdut treptat capacitatea de a ne înfuria. Făcusem tot ce ne stătuse în puteri. Familia noastră păţise acest lucru grotesc. Aveam să fim cunoscuţi mereu pentru asta. Avea să fie prima propoziţie din epitafurile noastre. Iar experienţa avea să ne marcheze pentru totdeauna, în moduri pe care nu le puteam intui la acel moment. Toate acestea au început să pară normale, permanente, fără să mai merite comentarii. Şi când s-a întâmplat – când am început să ne obişnuim cu noua noastră viaţă de familie rău-famată, când am început, în cele din urmă, să privim spre viitor, nu spre trecut –, familia noastră a ieşit treptat la suprafaţă.

Laurie a fost prima dintre noi care şi-a revenit. A reînnodat prietenia cu Toby Lanzman. Toby se ţinuse departe de noi pe tot parcursul procesului, dar a fost prima dintre prietenii noştri din Newton care a reluat legătura cu noi după terminarea acestuia.

Rămasă la fel de bine făcută şi de dominatoare – aceeaşi faţă suplă, acelaşi corp vânos şi musculos –, Toby o ghidă pe Laurie printr-un program extrem de dur de exerciţii fizice, incluzând alergări lungi pe Commonwealth Avenue. Laurie spunea că vrea să devină mai puternică. Apoi, în curând, Laurie începu să îşi lucreze trupul şi fără îndrumările lui Toby. În toiul iernii, se întorcea acasă după alergări tot mai lungi, cu faţa roşie şi cu pielea lucindu-i de sudoare.

— Trebuie să devin mai puternică.

Reintrându-şi în rolul de căpitan al familiei, Laurie se dedică ambiţiosului proiect de a ne retrezi şi pe noi din moleşeală. Începu să gătească dejunuri spectaculoase, constând în gofre, omlete sau cereale calde. Şi acum, că nu mai aveam unde să ne grăbim dimineaţa, le savuram pe îndelete în faţa ziarelor, pe care Jacob le citea online, în vreme ce eu şi Laurie lecturam variantele tipărite de la *Globe* şi *Times*. Organiza nopţi de film în familie şi chiar mă lăsa să aleg peliculele cu gangsteri care îmi plăceau atât de mult, apoi îndura cu stoicism în timp ce eu şi Jacob repetam întruna replicile favorite: „Salută-l pe micul meu

prieten“ şi „N-am ştiut până în ziua asta că Barzini era făptaşul“. Mi-a zis că felul în care îl imitam pe Brando mă făcea să semăn cu Elmer Fudd, aşa că am căutat puţin pe YouTube ca să-i arătăm lui Jacob cine era Elmer Fudd. Cât de ciudat era să ne auzim râzând din nou…

Şi când nimic din toate astea nu mai funcţionă, când Jacob şi cu mine nu mai păream în stare să alungăm amintirea întunecată a anului care trecuse, Laurie decise să apeleze la o metodă mai drastică.

— Ce-ar fi să plecăm de-aici o vreme? zise ea voioasă într-o seară la cină. Am putea să mergem într-o vacanţă, ca pe vremuri.

Era una dintre acele idei atât de evidente, încât eşti izbit ca de o revelaţie. Desigur! În clipa în care a sugerat asta, am ştiut că trebuie să mergem, *desigur*. De ce ne luase atâta timp ca să ne gândim la asta? Numai gândul în sine ne făcea să ne simţim uşor ameţiţi.

— Genial, am zis eu. Să ne limpezim minţile!

— Să o luăm de la capăt! completă Jacob.

Laurie îşi scutură pumnii cu entuziasm.

— M-am *săturat* de toate. Urăsc casa asta. Urăsc oraşul ăsta. Urăsc faptul că mă simt tot timpul captivă. Vreau din tot sufletul să fiu în altă parte.

Din câte-mi amintesc eu, ne-am aşezat imediat toţi trei la calculator şi am ales destinaţia în aceeaşi noapte. Am ales o staţiune din Jamaica, numită Waves. Niciunul dintre noi nu auzise de Waves şi nu fusese în Jamaica. Ne-am bazat decizia doar pe website-ul staţiunii, care ne uluia cu imagini fantastice, modificate în Photoshop: palmieri, plaje cu nisip alb, ocean acvamarin. Totul era atât de perfect şi atât de fals totodată, încât nu am putut rezista. Era corespondentul turistic al pornografiei. Vedeam cupluri care râdeau, ea vânoasă, bronzată şi în bikini, el cărunt la tâmple, dar cu muşchii abdominali sculptaţi mama casnică şi managerul mediocru, transformaţi de Waves în alter ego-urile lor adevărate: nebunatica şi armăsarul. Exista un complex hotelier dichisit, cu obloane şi verande, cu exterioarele vopsite strălucitor, pentru a evoca un sătuc nemaivăzut din Caraibe. Hotelul era înconjurat de o reţea de piscine azurii, cu fântâni şi baruri lângă ele. Sigla staţiunii scânteia pe fundul fiecărei piscine. Bazinele albastre se vărsau unul în altul până când apa ajungea la marginea unei stânci joase, iar de acolo cobora un lift până la o plajă în formă de potcoavă şi la un golfuleţ imaculat, în vreme ce, în depărtare, albastrul oceanului se contopea cu albastrul nesfârşit al cerului, fără o linie clară a orizontului, care ar fi spulberat iluzia că Waves se află pe aceeaşi planetă rotundă ca restul lumii. Era tocmai acea lume de vis spre care tânjeam să evadăm. Nu voiam să mergem în niciun loc „real“; nu poţi fi într-un loc ca Paris sau Roma fără

să te gândeşti şi voiam mai presus de orice să nu ne mai gândim la nimic. Din fericire, în Waves părea că niciun gând nu poate rezista prea mult. Nimic nu ne putea strica cheful.

Cel mai remarcabil aspect în toată această manipulare emoţională este că a funcţionat. Chiar am trăit fantezia călătorului de a-şi lăsa în urmă vechiul sine şi toate necazurile. Am fost transportaţi, la propriu şi la figurat. Nu deodată, bineînţeles, ci puţin câte puţin. Am simţit cum ni se ridică greutatea de pe inimi în clipa în care am făcut rezervările pentru o şedere de două săptămâni. Apoi, ne-am simţit şi mai uşuraţi când avionul a decolat din Boston, şi chiar mai mult după ce am coborât în dogoarea soarelui şi în briza caldă, tropicală, a micuţului aeroport din Montego Bay. Deja eram diferiţi. Eram fericiţi, într-un mod straniu, miraculos, delirant chiar. Ne-am uitat unul la altul cu surprindere, de parcă am fi zis: *Oare e adevărat? Chiar suntem… fericiţi?* Veţi spune că ne amăgeam singuri; necazurile noastre nu deveneau mai puţin reale. Şi, evident, aşa era. Dar ce contează? Meritam o vacanţă.

La aeroport, Jacob zâmbea. Laurie mă ţinea de mână.

— E raiul pe pământ! exclamă ea.

Ne-am croit drum prin terminal până la un mic autobuz, unde şoferul ţinea o listă cu turiştii pe care trebuia să îi ia de la aeroport. Părea uşor neîngrijit, purtând un tricou, pantaloni scurţi şi sandale de duş. Însă ne zâmbi şi îşi condimentă propoziţiile cu „Da, omule!“, descurcându-se în general chiar bine. „Da, omule!“, ne zicea el întruna, până când am ajuns s-o spunem şi noi. Era evident că repetase acest rol de băştinaş fericit de-o mie de ori. Turiştii, albi ca brânza, incluzându-ne aici şi pe noi, o luau de bună. *Da, omule!*

Drumul cu autobuzul dură aproape două ore. Ne-am zdruncinat pe un drum părăginit ce urmărea aproximativ coasta de nord a insulei. În dreapta se vedeau coamele înverzite şi luxuriante ale munţilor, în stânga – marea. Era greu să nu observi sărăcia de pe insulă. Am trecut pe lângă cocioabe şi case dărăpănate, încropite din vreascuri şi tablă ruginită. Femei în zdrenţe şi copii costelivi mergeau pe marginea drumului. Turiştii din autobuz au fost tăcuţi pe drum. Sărăcia băştinaşilor era deprimantă şi ar fi vrut să empatizeze cu ei; în acelaşi timp însă, veniseră aici pentru a se distra şi nu era vina *lor* că insula era atât de săracă.

Jacob s-a aşezat pe banca lată din spatele autobuzului, lângă o fată cam de-o seamă cu el. Era destul de drăguţă şi cei doi începură să sporovăiască precaut. Jacob răspundea concis, ca şi cum fiecare cuvânt avea un potenţial exploziv, şi afişa un rânjet prostesc. Iată o fată care nu ştia nimic despre crimă, care nici măcar nu părea să bage de seamă că Jacob era un nătăfleţ incapabil să privească o fată în ochi. (Se dovedea

însă destul de capabil să o privească în piept.) Era totul atât de minunat de normal, încât Laurie şi cu mine ne-am decis să nu ne holbăm la ei, ca să nu le stricăm *noi* planurile.

I-am şoptit soţiei mele:

— Şi eu care credeam că o să mi-o trag *înaintea* lui Jacob în excursia asta.

— Eu tot pe tine pariez, spuse ea.

Când autobuzul a ajuns în cele din urmă în Waves, am trecut printr-o poartă mare, pe lângă câteva grădiniţe îngrijite şi luxuriante de hibiscus roşu şi galben, şi ne-am oprit sub un portic, la intrarea principală a hotelului. Hamali zâmbitori ne-au descărcat bagajele. Purtau uniforme ce combinau elemente militare britanice – căşti coloniale de un alb orbitor, pantaloni negri cu vipuşcă roşie – cu cămăşi înflorate şi colorate. Era o combinaţie delirantă, tocmai bună pentru oştile Raiului, pentru oştile bunei dispoziţii.

Ne-am cazat după ce am trecut pe la recepţie. Am schimbat banii cu valuta folosită în Waves, mici monede de argint numite „dolari de nisip“. Un soldat jovial, cu o cască colonială pe cap, ne-a servit cu un cocktail cu rom din partea casei, despre care nu pot spune decât că avea în el lichior de rodii (era de un roşu aprins) şi rom, iar eu am cerut imediat încă unul, simţind că e datoria mea patriotică faţă de pseudonaţiunea din Waves. I-am dat bacşiş soldatului, Dumnezeu ştie cât, de vreme ce rata de schimb pentru dolarii de nisip era o chestie nebuloasă, însă cred că destul de mult, pentru că el a băgat banii în buzunar şi a zis „Da, omule“, în mod ilogic, dar fericit. Din acel moment, amintirile mele despre prima zi se înceţoşează un pic.

La fel şi în cazul celei de-a doua zile.

Îmi cer scuze pentru tonul caraghios, însă adevărul este că ne simţeam al naibii de fericiţi. Şi uşuraţi. Acum, că încordarea din anul precedent dispăruse, devenisem puţin caraghioşi. Ştiu că această poveste e o chestiune foarte solemnă. Ben Rifkin fusese ucis, chiar dacă nu de către Jacob. Iar Jacob fusese salvat doar prin intermediul unei alte crime aranjate, în mod providenţial, din închisoare – un secret despre care ştiam doar eu. Şi, desigur, ca acuzaţi, încă eram consideraţi vinovaţi de ceva, aşa că oricum nu aveam dreptul să fim fericiţi. Băgasem la cap instrucţiunile foarte stricte ale lui Jonathan, de a nu râde sau zâmbi vreodată în public, ca să nu creadă lumea că nu tratăm situaţia cu gravitatea cuvenită sau că nu suntem doborâţi de tragedie. Acum puteam în sfârşit să răsuflăm uşuraţi şi, în epuizarea noastră, ne simţeam chercheliţi chiar şi atunci când nu eram. Nu încercam deloc sentimentul de a ne numi criminali.

Ne-am petrecut primele dimineţi pe plajă, iar după-amiezele la una dintre numeroasele piscine. În fiecare seară, staţiunea oferea un program de divertisment: un spectacol de muzică, karaoke, concurs de talente pentru turişti. Oricare ar fi fost formatul, personalul ne silea să ne distrăm în cele mai extrovertite forme. Ne strigau de pe scenă cu accentele cântate ale insularilor: „Hai, toa-tă lu-mea, faceţi gălăgie!“ şi noi, turiştii, aplaudam şi chiuiam din toţi rărunchii. După aceea urma dansul. Era nevoie de o doză bună din cocktailul casei pentru a trece şi de asta.

Mâncam cu poftă. Aveam bufet suedez şi recuperam pentru toate lunile de înfometare. Laurie şi cu mine ne cheltuiam dolarii de nisip pe bere şi piña colada. Jacob bău şi el pentru prima oară bere. „Bună“, declară el bărbăteşte, deşi nu o termină.

Jacob stătea în cea mai mare parte a timpului cu noua sa prietenă, pe care o chema ţineţi-vă bine – Hope[3]. Era mulţumit şi când rămânea cu noi, dar din ce în ce mai des plecau împreună. Mai târziu am aflat că Jacob se recomandase cu un nume fals. Jacob Gold, se prezentase el, folosind numele de fată al lui Laurie, motiv pentru care Hope nu a aflat niciodată de caz. La vremea respectivă nu ştiam despre micul său subterfugiu, aşa că încercam să ne dăm seama ce însemna faptul că această fată flirta cu Jacob. Era oare atât de nepăsătoare încât nu-i trecuse prin cap să-l caute pe Google? Dacă ar fi căutat „Jacob Barber“ pe Google, ar fi primit vreo trei sute de mii de rezultate. (Numărul lor a crescut de atunci.) Sau poate că ştia şi căuta să obţină senzaţii tari din aventura cu acest proscris periculos. Jacob ne-a zis că Hope nu avea habar despre caz, iar noi nu am îndrăznit să o întrebăm direct pe ea, de teamă că vom strica primul lucru bun ce i se întâmpla lui Jacob după foarte mult timp. Oricum, nu am văzut-o pe Hope prea mult în cele câteva zile în care am cunoscut-o. Ea şi cu Jake preferau să fie singuri. Chiar şi când eram la piscină cu toţii, ei doi veneau să ne salute, după care se aşezau ceva mai departe. Odată i-am zărit ţinându-se de mână pe furiş, în timp ce stăteau întinşi pe şezlonguri alăturate.

Vreau să spun – este important să ştiţi – că o plăceam pe Hope, nu în ultimul rând pentru că ne făcea fiul fericit. Jacob se lumina la faţă atunci când ea se afla prin preajmă. Fata avea un fel cald de a fi, era bine crescută şi politicoasă, cu părul blond şi cu un accent blajin şi minunat de Virginia, care pe noi, cei din Boston, ne încânta. Era un pic durdulie, dar părea să se simtă confortabil cu felul în care arăta, suficient de confortabil încât să poarte bikini în fiecare zi, iar ăsta era un alt motiv pentru care ne plăcea – nu era stăpânită de toate acele nesiguranţe

[3] Hope (în lb. engl. în original) – speranţă (n. tr.).

morbide specifice adolescentelor. Chiar şi numele ei neobişnuit făcea să sporească senzaţia de basm adusă de apariţia ei bruscă în peisaj. „În sfârşit o avem pe Hope“, îi ziceam lui Laurie.

Adevărul este că nu ne concentram complet pe Jacob şi pe Hope. Laurie şi cu mine aveam propria noastră relaţie de care să ne ocupăm. Trebuia să ne reînvăţăm unul pe celălalt, să restabilim vechile tipare. Ne-am reluat viaţa sexuală, nu cu frenezie, ci încet, cu precauţie. Probabil că eram la fel de neîndemânatici ca Jacob şi Hope, care se descopereau şi ei, fără îndoială, prin unghere ascunse şi lipiţi de palmieri. Laurie s-a bronzat foarte repede, ca întotdeauna. Arăta incredibil de sexy în ochii mei de bărbat de vârstă mijlocie şi am început să mă întreb dacă nu cumva website-ul chiar avea dreptate la urma urmei: semăna tot mai mult cu acea mamă casnică şi atrăgătoare din reclamă. Era în continuare cea mai arătoasă femeie pe care o văzusem în viaţa mea. Un miracol că pusesem mâna pe ea la început şi tot un miracol că rămăsese cu mine atâta amar de vreme.

Cred că în acea primă săptămână, Laurie a început să se ierte pentru păcatul capital – cum îl vedea ea – de a-şi fi pierdut încrederea în fiul ei, de a se fi îndoit de nevinovăţia lui la proces. Îţi puteai da seama după felul în care începuse să se relaxeze în preajma lui. Totul se petrecea în sinea ei; nu avea nimic de reconciliat cu Jacob, de vreme ce el nu ştiuse niciodată de îndoielile ei şi, cu atât mai puţin, că se temuse de el. Numai Laurie se putea ierta pe sine. Mie, personal, nu mi se părea mare lucru. Din punct de vedere al trădărilor, aceasta era una măruntă şi de înţeles în împrejurările respective. Poate că trebuie să fii mamă ca să înţelegi cu adevărat de ce se învinovăţea Laurie atât de mult. Tot ce pot spune este că, din momentul în care ea a început să se simtă mai bine, întreaga noastră familie a revenit la ritmul său normal. Familia noastră orbita în jurul lui Laurie. Aşa fusese dintotdeauna.

Ne-am reluat repede unele obiceiuri, cum trebuie să se întâmple chiar şi în lumile de vis, precum cea din Waves. Ritualul meu preferat era să privesc asfinţitul pe plajă împreună cu familia. În fiecare seară aduceam cu noi ceva beri şi trăgeam trei şezlonguri până la marginea golfului, ca să putem sta cu picioarele în apă. Hope veni şi ea o dată să vadă asfinţitul cu noi, aşezându-se cu diplomaţie lângă Laurie, ca o doamnă de companie lângă regina ei. Dar, în general, eram doar noi, Barberii. În jurul nostru, în lumina tot mai palidă, copilaşii se jucau în nisip şi în apa mică, ţânci, chiar şi câţiva bebeluşi însoţiţi de tinerii lor părinţi. Treptat, plaja se cufunda tot mai mult în tăcere, în timp ce toţi ceilalţi turişti plecau să se pregătească pentru cină. Salvamarii trăgeau şezlongurile pe nisip, strângându-le într-un loc peste noapte şi făcând gălăgie, după care

plecau şi ei, iar pe plajă mai zăboveau doar câţiva oameni care voiau să vadă asfinţitul. Priveam în depărtare, unde două limbi de pământ se întindeau ca să închidă golfuleţul, iar orizontul căpăta nuanţe gălbui, apoi roşiatice şi indigo.

Acum, privind în urmă, îmi imaginez familia mea fericită stând împreună pe plajă, la asfinţit, şi aş vrea să opresc povestea acolo. Probabil că păream atât de normali, Laurie, Jacob şi cu mine, atât de asemănători cu ceilalţi petrecăreţi şi orăşeni refugiaţi în acea staţiune… Probabil că arătam la fel ca toată lumea, asta fiind tot ce-mi doream, în fond şi la urma urmei.

Dl. Logiudice:	Şi apoi?
Martorul:	Şi apoi…
Dl. Logiudice:	Ce s-a întâmplat apoi, domnule Barber?
Martorul:	Fata a dispărut.

40 | Fără scăpare

Se lăsase deja seara. Afară, lumina zilei era tot mai palidă, iar aerul se răcorea, fiind ultimul cer cenuşiu al unei primăveri în New England. Nemaifiind inundată de lumina clară a soarelui, sala marelui juriu se îngălbenise în lumina becurilor fluorescente.

Juraţii îşi mai pierduseră atenţia în ultimele câteva ore, dar acum îşi ciuliseră din nou urechile. Ştiau ce urma.

Stătusem în scaun toată ziua. Cred că arătam uşor istovit. Logiudice îmi dădea târcoale vioi, ca un boxer care se pregăteşte să-i dea adversarului său năucit lovitura de graţie.

Dl. Logiudice:	Aveţi vreo informaţie despre ce s-a întâmplat cu Hope Connors?
Martorul:	Nu.
Dl. Logiudice:	Când aţi aflat că dispăruse?
Martorul:	Nu-mi amintesc exact momentul. Îmi amintesc doar cum a început. Am primit un telefon în camera noastră din staţiune pe la ora cinei. Era mama lui Hope, întrebându-ne dacă ea era cu Jacob. Nu le mai dăduse niciun semn toată după-amiaza.
Dl. Logiudice:	Ce i-aţi zis?
Martorul:	Că nu o văzuserăm.
Dl. Logiudice:	Şi Jacob? El ce-a spus despre asta?
Martorul:	Jake era cu noi. L-am întrebat dacă ştie unde este Hope. El a spus că nu ştie.
Dl. Logiudice:	Aţi observat ceva neobişnuit în reacţia lui Jacob atunci când i-aţi pus acea întrebare?
Martorul:	Nu. A ridicat din umeri şi

atât. Nu aveam niciun motiv de îngrijorare. Ne-am gândit cu toţii că se dusese să exploreze prin împrejurimi. Probabil că pierduse socoteala timpului. Acolo nu aveam semnal la telefoanele mobile, aşa că puştii dispăreau constant. Însă staţiunea era foarte sigură, fiind complet împrejmuită. Nu putea intra nimeni ca să-i facă rău. Nici mama lui Hope nu părea panicată. I-am zis să nu-şi facă griji: Hope avea să apară dintr-o clipă într-alta.

Dl. Logiudice: Însă Hope Connors nu s-a mai întors niciodată.

Martorul: Nu.

Dl. Logiudice: De fapt, cadavrul ei nu a fost găsit vreme de câteva săptămâni, nu-i aşa?

Martorul: A fost găsit după şapte săptămâni.

Dl. Logiudice: Şi când a fost găsit?

Martorul: Cadavrul a fost adus de apă pe ţărm, la câţiva kilometri de staţiune. Aparent, se înecase.

Dl. Logiudice: Aparent?

Martorul: Când un cadavru stă atâta vreme în apă… Putrezise. Din câte am înţeles, mai mâncaseră şi creaturile marine din el. Nu ştiu sigur; nu am avut informaţii de primă mână cu privire la desfăşurarea anchetei. E suficient să spun că nu s-au obţinut prea multe probe din examinarea cadavrului.

Dl. Logiudice: Cazul este considerat o omucidere nerezolvată?

Martorul: Nu ştiu. Nu ar trebui. Nu

există dovezi care să susţină această ipoteză. Probele sugerează doar că ea s-a dus să înoate şi s-a înecat.

Dl. Logiudice: Ei bine, lucrurile nu stau chiar aşa, nu? Există unele dovezi care indică faptul că Hope Connors a fost sugrumată înainte să intre în apă.

Martorul: Această presupunere nu este susţinută de dovezi. Cadavrul se afla într-o stare avansată de putrefacţie. Poliţia de acolo… era atât de multă presiune, erau atât de mulţi jurnalişti… Ancheta respectivă nu a fost condusă corespunzător.

Dl. Logiudice: Asta se întâmpla destul de des în preajma lui Jacob, nu? O crimă, o anchetă dată peste cap… Cred că era cel mai ghinionist băiat.

Martorul: E o întrebare?

Dl. Logiudice: Să trecem mai departe. Numele fiului dumneavoastră a fost legat pe larg de caz, nu-i aşa?

Martorul: În tabloide şi pe unele web-site-uri de joasă speţă. Lumea ar spune orice pentru bani. Nu câştigau nimic dacă spuneau că Jacob este nevinovat.

Dl. Logiudice: Cum a reacţionat Jacob la dispariţia fetei?

Martorul: A fost îngrijorat, firește. Ţinea la Hope.

Dl. Logiudice: Şi soţia dumneavoastră?

Martorul: Şi ea era foarte, foarte îngrijorată.

Dl. Logiudice: Asta-i tot? „Foarte, foarte îngrijorată"?

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: Nu am putea spune că ea a

ajuns la concluzia că Jacob avea ceva de-a face cu dispariţia fetei?

Martorul: Ba da.

Dl. Logiudice: A fost ceva anume care a făcut-o să creadă asta?

Martorul: E vorba de ceva ce s-a întâmplat la plajă. Era în ziua în care a dispărut fata. Jacob a ajuns acolo după-amiaza târziu ca să privim asfinţitul şi s-a aşezat în dreapta mea. Laurie se afla în stânga mea. L-am întrebat „Unde-i Hope?", iar Jacob a zis: „Cu ai ei, probabil. Nu am văzut-o". Aşa că am făcut un soi de glumă - cred că Laurie a fost cea care a întrebat dacă era totul în regulă între ei, dacă se certaseră sau aşa ceva. El a spus că nu se întâmplase nimic, doar că nu o văzuse de câteva ore. Eu…

Dl. Logiudice: Andy? Eşti în regulă?

Martorul: Da. Da, îmi cer scuze. Jake… avea nişte pete mici şi roşii pe slip.

Dl. Logiudice: Descrieţi-ne petele.

Martorul: Erau stropi.

Dl. Logiudice: Ce culoare aveau?

Martorul: Un roşu maroniu.

Dl. Logiudice: Stropi de sânge?

Martorul: Nu ştiu. Nu m-am gândit la asta. L-am întrebat ce era cu ele, ce a făcut cu slipul. El a zis că probabil se pătase cu ceva ce mâncase, ketchup sau mai ştiu eu ce.

Dl. Logiudice: Şi soţia dumneavoastră? Ea ce părere a avut despre acele pete roşii?

Martorul: La momentul respectiv, nu le-a acordat atenţie. Nu

însemnau nimic, pentru că încă nu ştiam că fata dispăruse. I-am zis să înoate puţin, că poate i se curăţă slipul.

Dl. Logiudice: Şi cum a reacţionat Jacob?

Martorul: Nu a reacţionat în niciun fel. Pur şi simplu s-a ridicat şi a pornit pe doc – era un doc în formă de H; el s-a dus pe braţul drept şi a plonjat în apă.

Dl. Logiudice: Interesant e că tocmai dumneavoastră aţi fost cel care i-a spus să-şi cureţe stropii de sânge de pe slip.

Martorul: Nu aveam nicio idee că erau stropi de sânge. Nici acum nu ştiu dacă erau sau nu.

Dl. Logiudice: Nici acum nu ştiţi? Serios? Atunci de ce v-aţi grăbit să-i spuneţi să sară în apă?

Martorul: Laurie i-a zis că slipul era scump şi că ar trebui să aibă mai mare grijă de lucrurile lui. El era foarte neatent, de-a dreptul neîndemânatic. Nu voiam să aibă probleme cu mama lui. Ne distram atât de bine… Asta a fost tot.

Dl. Logiudice: Însă acesta a fost motivul pentru care Laurie s-a supărat când a dispărut Hope Connors?

Martorul: Da, parţial. De fapt, era vorba de întreaga situaţie, de toate cele prin care trecusem.

Dl. Logiudice: Laurie a vrut să plecaţi imediat acasă, nu-i aşa?

Martorul: Aşa este.

Dl. Logiudice: Însă dumneavoastră aţi refuzat.

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: De ce?

Martorul: Pentru că ştiam ce-o să zică lumea: că Jacob este vinovat şi că fuge de la locul faptei înainte să-l prindă poliţia. Că este un criminal. Nu aveam de gând să las pe nimeni să spună asta despre el.

Dl. Logiudice: De fapt, autorităţile din Jamaica chiar l-au interogat pe Jacob, nu?

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: Dar nu l-au arestat?

Martorul: Nu. Nu aveau niciun motiv ca să îl aresteze. Nu făcuse nimic.

Dl. Logiudice: Doamne, Andy, cum poţi fi atât de sigur? Cum poţi fi sigur de asta?

Martorul: Cum poate fi oricine sigur de orice! Eu am încredere în copilul meu. Trebuie să am.

Dl. Logiudice: De ce trebuie să ai?

Martorul: Pentru că sunt tatăl lui. Îi datorez asta.

Dl. Logiudice: Asta-i tot?

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: Cum rămâne cu Hope Connors? Ei nu-i datorezi nimic?

Martorul: Jacob nu a omorât-o pe fata aceea.

Dl. Logiudice: Deci copiii pur şi simplu mureau în preajma lui, nu?

Martorul: Este o întrebare inadecvată.

Dl. Logiudice: O retrag. Andy, chiar crezi că eşti un martor credibil? Chiar crezi că îţi vezi fiul în mod obiectiv?

Martorul: Cred că sunt credibil, da, în general. Nu cred însă că părinţii pot fi complet obiectivi atunci când vine vorba de copiii lor, recunosc.

Dl. Logiudice: Şi totuşi Laurie nu a avut nicio problemă în a-l vedea

pe Jacob drept ceea ce era în realitate, nu?

Martorul: Va trebui să o întrebi pe ea.

Dl. Logiudice: Laurie nu a avut nicio problemă în a crede că Jacob a avut ceva de-a face cu dispariţia acelei fete?

Martorul: Aşa cum am mai zis, Laurie era foarte afectată de tot ce se întâmplase. Nu mai era în apele ei. A tras propriile sale concluzii.

Dl. Logiudice: Ţi-a împărtăşit vreodată suspiciunile ei?

Martorul: Nu.

Dl. Logiudice: Voi repeta întrebarea. Ţi-a împărtăşit vreodată soţia ta suspiciunile ei cu privire la Jacob?

Martorul: Nu.

Dl. Logiudice: Soţia ta nu ţi-a zis ce avea pe suflet?

Martorul: Nu simţea că poate s-o facă. Nu în această privinţă. Discutasem despre cazul Rifkin, bineînţeles. Cred că ştia că existau anumite lucruri pe care eu pur şi simplu nu le puteam discuta; erau unele idei pe care pur şi simplu nu puteam să le concep. Trebuia să se descurce singură cu acele lucruri.

Dl. Logiudice: Deci, după cele două săptămâni petrecute în Jamaica…?

Martorul: Ne-am întors acasă.

Dl. Logiudice: Şi aţi ajuns acasă. Acela a fost momentul în care Laurie ţi-a împărtăşit suspiciunile ei cu privire la Jacob?

Martorul: Nu chiar.

Dl. Logiudice: „Nu chiar" - ce înseamnă asta?

Martorul:	Când ne-am întors din Jamaica, Laurie era foarte, foarte tăcută. Nu voia să vorbească deloc cu mine. Era deosebit de îngrijorată şi neliniştită. Speriată chiar. Am încercat să vorbesc cu ea, să o fac să-mi împărtăşească gândurile ei, dar cred că nu avea încredere în mine.
Dl. Logiudice:	Ţi-a spus ce ar trebui să faceţi din punct de vedere moral, ca părinţi?
Martorul:	Nu.
Dl. Logiudice:	Dacă te-ar fi întrebat, ce i-ai fi răspuns? Ce obligaţie morală aveaţi ca părinţi ai unui criminal?
Martorul:	Este o întrebare ipotetică. Nu cred că eram părinţii unui criminal.
Dl. Logiudice:	În regulă, atunci, ipotetic vorbind: dacă Jacob era vinovat, ce ar fi trebuit să faceţi tu şi soţia ta în această privinţă?
Martorul:	Poţi să pui întrebarea în câte moduri vrei, Neal. Nu o să răspund pentru că nu aşa stau lucrurile.

În acel moment, am fost martorul celei mai sincere şi mai spontane reacţii pe care am văzut-o vreodată la Neal Logiudice. De frustrare, şi-a azvârlit carneţelul. Acesta a fluturat prin aer ca o pasăre doborâtă din cer, ajungând în celălalt colţ al sălii.

O femeie mai în vârstă, din juriu, a scăpat o exclamaţie de surprindere.

O clipă, am crezut că era unul dintre gesturile prefăcute ale lui Logiudice – o indicaţie pentru juriu: *Nu vedeţi că minte?* –, cu atât mai potrivită cu cât nu avea să fie consemnată în stenogramă. Însă Logiudice a rămas acolo, cu mâinile în şold, privindu-şi pantofii şi clătinând încet din cap.

După un moment, şi-a venit în fire. Şi-a pus mâinile în sân şi a tras adânc aer în piept. *Înapoi la treabă. Ademeneşte, prinde, striveşte.*

A ridicat ochii spre mine şi ce-a văzut? Un criminal? O victimă? În orice caz, o dezamăgire. Mă îndoiesc că a fost în stare să vadă adevărul: că există răni mai cumplite decât cele fatale, pe care micile distincţii dihotomice ale legii – vinovat/nevinovat, criminal/victimă – nu le pot cuprinde şi, cu atât mai puţin, nu le pot repara. Legea este un ciocan, nu un bisturiu.

Dl. Logiudice:	Înţelegi că acest mare juriu o anchetează pe soţia ta, Laurie Barber?
Martorul:	Bineînţeles.
Dl. Logiudice:	Am stat aici toată ziua ca să aflăm de ce a făcut acel lucru.
Martorul:	Da.
Dl. Logiudice:	Nu-mi pasă de Jacob.
Martorul:	Dacă spui tu…
Dl. Logiudice:	Şi ştii că tu nu eşti suspectat de absolut nimic?
Martorul:	Dacă spui tu…
Dl. Logiudice:	Dar te afli sub jurământ. Nu trebuie să-ţi amintesc asta, nu?
Martorul:	Da, ştiu regulile, Neal.
Dl. Logiudice:	Ce a făcut soţia ta, Andy? Nu înţeleg de ce nu vrei să ne ajuţi. Vorbim despre familia ta aici.
Martorul:	Pune o întrebare, Neal. Nu ţine discursuri.
Dl. Logiudice:	Ce a făcut Laurie… nu te deranja…
Martorul:	Obiectez! Pune o întrebare adecvată!
Dl. Logiudice:	Ar trebui pusă sub acuzare!
Martorul:	Următoarea întrebare.
Dl. Logiudice:	Ar trebui pusă sub acuzare, adusă în faţa instanţei şi condamnată, iar tu ştii asta!
Martorul:	Următoarea întrebare!
Dl. Logiudice:	La data infracţiunii, pe 19 martie 2008, aţi primit veşti despre inculpata Laurie Barber?

Martorul: Da.

Dl. Logiudice: Cum?

Martorul: Pe la ora 9.00 dimineaţa am auzit soneria de la uşă. Era Paul Duffy.

Dl. Logiudice: Ce v-a spus domnul locotenent Duffy?

Martorul: M-a întrebat dacă poate intra ca să vorbim. Mi-a zis că are veşti cumplite. I-am spus să-mi zică pe loc, orice ar fi fost, să-mi zică acolo, la uşă. Ni-a spus că a avut loc un accident. Laurie şi Jacob erau în maşină, pe autostradă, şi maşina a derapat. Mi-a spus că Jacob a murit. Laurie era lovită destul de rău, dar avea să supravieţuiască.

Dl. Logiudice: Continuaţi.

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice: Ce s-a întâmplat mai departe, domnule Barber?

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice: Andy?

Martorul: Am, ăă… am simţit cum mi se înmoaie genunchii şi am fost pe punctul să cad. Paul m-a prins la timp şi m-a ţinut în picioare. M-a ajutat să merg în sufragerie şi să mă aşez pe un scaun.

Dl. Logiudice: Ce altceva v-a mai spus?

Martorul: Mi-a spus…

Dl. Logiudice: Vreţi să facem o pauză?

Martorul: Nu. Îmi pare rău. Sunt în regulă.

Dl. Logiudice: Ce altceva v-a mai spus domnul locotenent Duffy?

Martorul: Mi-a spus că nu mai erau alte maşini implicate. Existau martori, alţi şoferi care văzuseră maşina îndreptându-se direct spre un contrafort

de pod. Ea nu a încercat să frâneze sau să îl evite. Martorii au spus că a accelerat până la final. A accelerat. Martorii au crezut că şoferul a leşinat sau că a făcut un infarct… ceva de genul ăsta, oricum.

Dl. Logiudice: A fost crimă, Andy. L-a omorât pe fiul vostru.

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice: Acest mare juriu vrea să o pună sub acuzare. Uită-te la ei. Vor să procedeze corect. Toţi vrem asta. Însă trebuie să ne ajuţi şi tu. Trebuie să ne spui adevărul. Ce s-a întâmplat cu fiul vostru?

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice: Ce s-a întâmplat cu Jacob?

[Martorul nu a răspuns.]

Dl. Logiudice: Încă poate să se termine totul cum trebuie, Andy.

Martorul: Oare?

În faţa tribunalului, un vânt aspru sufla pe Thorndike Street. Un alt defect arhitectural: zidurile înalte şi netede de pe toate cele patru laturi dădeau naştere unui vânt turbat la baza clădirii. Într-o seară rece de aprilie, ca aceasta, când vântul sufla nebuneşte în jurul tribunalului, era greu să şi ajungi la el, ca şi cum ar fi fost înconjurat de un şanţ de apărare. Mi-am strâns haina pe mine şi mi-am croit drum pe Thorndike, spre garaj, cu vântul suflându-mi în spate. A fost ultima oară când am pus piciorul în acel tribunal. M-am luptat cu vântul ca un om care încearcă să ţină o uşă închisă.

Bineînţeles, unele lucruri sunt imposibil de lăsat în urmă. Mi-am imaginat în mod repetat acele ultime clipe. Retrăiesc în fiecare zi ultimele secunde din viaţa lui Jacob. Şi când adorm le visez. Nu contează că nu am fost de faţă. Nu pot să mă opresc din încercarea de a le vedea cu ochii minţii.

Când mai avea mai puţin de un minut de trăit, Jacob s-a tolănit pe bancheta din spate a dubiţei, cu picioarele întinse în faţă. Întotdeauna stătuse pe bancheta din spate, ca un copil mic, chiar şi atunci când era în

maşină doar cu mama lui. Nu avea pusă centura de siguranţă. Era adeseori neglijent în această privinţă. În mod normal, Laurie l-ar fi bătut la cap până şi-ar fi pus-o. Nu şi în acea dimineaţă însă.

Jacob şi Laurie nu vorbiseră prea mult pe drum. Nu erau multe de zis. Mama lui Jacob fusese tăcută şi posomorâtă de când ne întorseserăm din Jamaica, cu câteva săptămâni în urmă. El era suficient de deştept cât să o lase în pace. În adâncul sufletului, cred că ştia că îşi pierduse mama – îi pierduse încrederea, nu dragostea. Era greu pentru ei să fie împreună. Aşa că, după ce au schimbat câteva vorbe pe Route 128, au tăcut amândoi când au ajuns la barieră, ieşind pe ruta dinspre vest. Dubiţa a intrat în trafic şi a prins viteză, iar mama şi fiul s-au pregătit pentru drumul lung şi plictisitor.

Mai exista un motiv pentru tăcerea lui Jacob. În acel moment se îndreptau spre un interviu la o şcoală particulară din Natick. Sincer să fiu, nu credeam că o să-l primească vreo şcoală. Ce şcoală ar fi riscat din punct de vedere juridic, chiar dacă ar fi fost dispusă să înfrunte oprobriul public, pentru admiterea sângerosului Jacob Barber? Ne aşteptam ca Jacob să continue meditaţiile acasă pe toată durata liceului. Însă fuseserăm anunţaţi că primăria nu avea să acopere costurile meditaţiilor decât dacă epuizam toate celelalte opţiuni, aşa că am programat câteva interviuri formale. Întregul proces era dificil pentru Jacob – trebuia să demonstreze că nu era dorit, fiind respins în mod repetat – şi, în acea dimineaţă, nevoia unui alt interviu fără rost îl făcea să fie ursuz. Şcolile îl primeau la interviuri, se gândea el, doar ca să poată vedea mai de aproape cum arată monstrul.

Îi ceru mamei sale să pornească radioul. Ea îl dădu pe WBUR, staţia locală de ştiri, dar îl opri repede. Era dureros să ştie că Pământul continua să se învârtească fără să-i bage în seamă.

După câteva minute de mers pe autostradă, pe chipul lui Laurie apărură lacrimi. Îşi încleştă mâinile pe volan.

Jacob nu observă. Era căzut pe gânduri. Avea privirea fixată asupra micului peisaj vizibil printre cele două scaune din faţă. Prin parbriz vedea mulţimea de maşini grăbindu-se în formaţie pe şosea.

Laurie semnalizează şi trecu pe banda din dreapta, unde traficul era răzleţ, şi începu să accelereze: 123, 124, 125, 126, 127, 128. Îşi desfăcu centura de siguranţă şi o dădu pe după umărul stâng. Jacob ar fi crescut, desigur. În câţiva ani, vocea i s-ar fi îngroşat. Şi-ar fi făcut prieteni noi. După ce ar fi trecut de 20 de ani, ar fi semănat tot mai mult cu tatăl lui. Cu timpul, privirea sa întunecată s-ar mai fi îmblânzit, pe măsură ce ar fi lăsat în urmă grijile şi amărăciunile adolescenţei. Trupul său ciolănos s-ar mai fi împlinit. Nu ar fi fost la fel de mătăhălos ca tatăl său, doar

puţin mai înalt, puţin mai lat în spate decât majoritatea celor de seama lui. S-ar fi gândit să dea la Drept. Toţi copiii se imaginează urmându-şi părinţii în meserie, chiar dacă pentru scurt timp şi fără prea mare tragere de inimă. Însă nu ar fi ajuns avocat. Ar fi considerat această profesie prea extravertită, prea teatrală, prea pedantă pentru personalitatea lui reticentă. Şi-ar fi petrecut mult timp căutând, mult timp trudind în meserii ce nu i s-ar fi potrivit.

Când dubiţa depăşi 135 de kilometri pe oră, Jacob rosti, fără nicio urmă de îngrijorare:

— Mergi un pic cam repede, nu crezi, mamă?

— Da?

Şi-ar fi cunoscut bunicul. Deja era curios. Şi, ţinând cont de propriile probleme juridice, ar fi vrut să atace chestiunea moştenirii sale genetice, a ceea ce însemna să fii nepotul lui Billy Barber cel Sângeros. S-ar fi dus să îl cunoască pe om şi ar fi fost dezamăgit. Legenda – porecla, reputaţia înfricoşătoare, crima care era de nedescris pentru atâţia era mult mai mare decât bătrânul uscăţiv din spatele ei care, la urma urmei, nu era decât un golan, chiar dacă unul cât de cât educat. Jacob s-ar fi împăcat cumva cu această situaţie. Nu ar fi făcut-o ca mine, ştergându-şi-o din minte, ignorând-o, dorindu-şi să dispară. Era mult prea inteligent ca să se păcălească astfel. Însă s-ar fi împăcat cu ea. Ar fi trecut de la fiu la tată şi-abia atunci şi-ar fi dat seama cât de puţin conta de fapt.

Mai târziu, după ce-ar fi hoinărit o vreme, s-ar fi stabilit undeva departe, undeva unde nimeni să nu fi auzit vreodată de Barberi sau măcar unde nimeni să nu ştie suficient despre povestea din trecutul său ca să-l bată la cap cu ea. Undeva prin vest, cred. Bisbee, Arizona, poate. Sau California. Cine ştie? Şi într-unul dintre aceste locuri, într-o bună zi, şi-ar fi ţinut în braţe propriul fiu, l-ar fi privit în ochi – cum făcusem eu cu Jacob de atâtea ori – şi s-ar fi întrebat: „Cine eşti? La ce te gândeşti?“

— Te simţi bine, mamă?

— Sigur că da.

— Ce faci? E periculos.

143, 144, 145. Dubiţa, o Honda Odyssey destul de grea – nu era deloc micuţă, cum ar putea sugera numele –, avea un motor puternic. Accelerai uşor, fiind foarte stabilă la viteze mari. Când o conduceam, eram de multe ori surprins să constat că ajungeam la 130-135 de kilometri pe oră fără să-mi dau seama. Dar dacă treceai de 145, începea să se zgâlţâie un pic şi roţile nu mai aveau aderenţa adecvată la carosabil.

— Mamă?

— Te iubesc, Jacob.

Jacob s-a afundat în bancheta din spate. Mâinile sale au căutat

înfrigurate centura de siguranţă, dar deja era prea târziu. Mai rămăseseră doar câteva secunde. Tot nu pricepea ce se întâmplă. Mintea lui căuta explicaţii pentru viteză, pentru calmul bizar al mamei sale: o acceleraţie blocată, o grabă pentru a nu întârzia la interviu sau, poate, o lipsă de atenţie.

— Vă iubesc pe amândoi: şi pe tine, şi pe tatăl tău.

Dubiţa a trecut pe banda de urgenţă din dreapta şoselei, mai întâi cu roţile din dreapta, apoi cu cele din stânga – mai erau doar câteva secunde acum – şi a continuat să accelereze pe măsură ce drumul cobora o mică pantă; motorul ajunsese la turaţia maximă, iar vehiculul atinsese 154, 155, 156…

— Mamă! Opreşte!

Ea întoarse dubiţa direct spre un contrafort de pod. Era un zid din beton, construit în panta unui deal. Contrafortul, străjuit de o barieră, ar fi trebuit să împiedice orice impact frontal. Însă vehiculul mergea prea repede şi unghiul la care se apropia era prea drept, aşa că în momentul în care Laurie intră în barieră, aceasta ridică roţile din spate ale vehiculului, făcându-l să încalece zidul şi, în mod catastrofal, să se răsucească. Laurie pierdu imediat controlul maşinii, însă nu lăsă nicio clipă volanul din mână. Duba scrâşni, încălecând bariera, apoi fu proiectată în aer de aceasta şi se rostogoli într-o parte, ca o corabie pe punctul de a se răsturna.

Când dubiţa era în aer, învârtindu-se în sens invers acelor de ceasornic, cu motorul duduind şi Laurie ţipând – o fracţiune de secundă, doar atât –, poate că Jacob se gândise la mine, eu cel care îl ţinusem în braţe pe când era bebeluş, uitându-mă în ochii *lui,* şi poate înţelesese că îl iubisem, necondiţionat, până la capăt… în timp ce vedea zidul din beton zburând în întâmpinarea lui.